

«IN MEMORIAM»

Σωτηρίου Ιωάννου Ζιαζιά

Στις 28/9/2002 η Λαρισαϊκή γη δέχθηκε το γνήσιο τέκνο της, συνταξιούχο Δικηγόρο και τέως Δήμαρχο Σωτήριο Ιωάννου Ζιαζιά.

Ο Σωτήρης Ζιαζιάς πέθανε σε ηλικία 85 ετών μετά από μακροχρόνιο μάχη με την επάρατο νόσο. Μια μάχη που έδωσε με την ίδια παρηρησία, δύναμη και αξιοπρέπεια που τον χαρακτήριζε σ' όλη τη διάρκεια της ζωής του.

Γεννήθηκε στην Λάρισα το 1917, γιος του εμπορορράπη Ιωάννου Ζιαζιά και της Χαρίκλειας Ζιαζιά, το γένος Σηλυβρίδου. Όταν τελείωσε τις εγκύκλιες σπουδές του στα σχολεία της πόλεως μας, εισήχθη στην Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μετά την αποφοίτησή του (5.5.1943) εγγράφεται στο μητρώο Ασκουμένων του Δικηγορικού Συλλόγου Λαρίσης, ως Ασκούμενος Δικηγόρος στο Δικηγορικό Γραφείο του Χρήστου Παναγιούλα (29-5-1943/19.3.1945). Διορίζεται Δικηγόρος στο Πρωτοδικείο Λαρίσης στις 15.6.1945, αυθημερόν δε, εγγράφεται στον Δικηγορικό Σύλλογο Λαρίσης, του οποίου διετέλεσε μέλος από 15.6.1945 μέχρι 20.2.1974 που υπέβαλε την παραίτησή του, λόγω συνταξιοδότησεως. Άσκησε ενεργώς το λειτούργημα του Δικηγόρου, εκτός του χρονικού διαστήματος 22.4.1954 μέχρι 31.12.1954 που ανέστειλε το Δικηγορικό του λειτούργημα, λόγω του ότι διετέλεσε Δήμαρχος Λαρίσης και του χρονικού διαστήματος 6.6.1966 μέχρι 31.7.1966 και 2.9.1966 μέχρι 7.8.1967, που διετέλεσε Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Συντάξεως Αυτοκινητιστών, αξίωμα τιμητικό και άμισθο. Διετέλεσε Νομικός Σύμβουλος της Εφημερίδος ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ της πόλεως μας από το έτος 1949 μέχρι το έτος 1966. Στις τάξεις του Στρατού υπηρέτησε το έτος 1947 και 1948.

Η αγάπη του για την Νομική Επιστήμη και τον Δικηγορικό Σύλλογο Λαρίσης είναι πάντα διαρκής, αφού και μετά την συνταξιοδότησή του σε ηλικία 57 ετών θεωρεί εαυτόν μαχόμενο μέλος του Συλλόγου, ζητώντας να πληροφορηθεί σε κάθε συναναστροφή, τι αφορούσε τον Σύλλογο, συμμετέχοντας στις εκδηλώσεις του.

Σ' όλη του τη ζωή εμπνέεται από τις δικαιοτικές αρχές, υποστηρίζοντας πάντα ότι, ο Δικηγόρος επιτελεί το υψηλό λειτούργημα του Θεματοφύλακος του Δικαίου και του αρωγού στην ορθή εφαρμογή και απονομή του.

Η απουσία του Σωτήρη Ζιαζιά, ευπατρίδη Λαρισαίου, αφήνει ένα δυσαναπλήρωτο κενό, το οποίο με την πάροδο του χρόνου θα γίνεται πιο αντιληπτό, αφού θα λείπει από όλες τις κοινωνικές και πολιτιστικές εκδηλώσεις, στις οποίες ανελλιπώς παρίστατο και με ιδιαίτερη χαρά τιμούσε, με την πληθωρική και σεβάσμια παρουσία του.

Υπήρξε ευεργέτης και δωρητής πλείστων ιδρυμάτων, κατεχόμενος πάντα από την ενδιαδιάθετο βούληση δωρεάς κάθε περιουσιακού του στοιχείου, το οποίο μετά από αξιοποίηση, συντελούσε στην κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη του γενέθλιου τόπου. Σε ιδιόκτητο οικόπεδο με δική του δαπάνη ανηγέρθη Πολιτιστικό Κέντρο στην συνοικία Χαραυγή. Στην ίδια συνοικία δωρίζει οικόπεδο για την ίδρυση Παιδικού Σταθμού, όπως και για πλατεία που φέρει το ονοματεπώνυμό του.

Δωρητής πολλών ευαγών ιδρυμάτων της Λαρίσης, αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για προσφορά και συνεισφορά προς την πόλη. Την μεγαλύτερη απόδειξη περί τούτου, α-

ποτελεί το γεγονός ότι όλη την ακίνητο και κινητή περιουσία του, διέθεσε για την σύσταση του κοινωφελούς Ιδρύματος «Σωτήριος Ι. Ζιαζιάς» σκοπός του οποίου είναι η ενίσχυση απόρων, αναπήρων, υπερηλίκων για την νοσηλεία τους, όπως η χορήγηση οικονομικών βοηθημάτων σε νέους και νέες της πρωτοβαθμίου και δευτεροβαθμίου Εκπαίδευσής και σε αποφοίτους Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων για μεταπτυχιακές σπουδές σε Ελληνικά και Ξένα Πανεπιστήμια

Ήταν κάτοχος γενικότερης παιδείας και πνευματικής καλλιέργειας, με ευρύτητα ενδιαφερόντων και γνώσεων, με οπτική δύναμη και ικανότητα εποπτικής συλλήψεως των πραγμάτων που του χάριζαν την ασυνήθιστο δύναμη να βλέπει την ουσία των πραγμάτων. Τα προσόντα αυτά συνδεδεμένα με την ευαισθησία, την σεμνότητα, την πραότητα και την εντιμότητα του χαρακτήρος του, τον κατέστησαν σεβαστό και συγκρόνως αξιαγάπητο σ' όλους τους συμπολίτες μας και σ' όσους ευτύχησαν να τον γνωρίσουν, γι' αυτό ο ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ τον ανακήρυξε ευεργέτη.

Η αγάπη του και μόνον προς την πόλη τον ώθησε να ασχοληθεί με τα Δημοτικά δρώμενα. Τον Μάιο του 1951 εκλέγεται Δημοτικός Σύμβουλος με το ψηφοδέλτιο του αιμνήστου Δημάρχου Λαρίσης Δημητρίου Καραθάνου, τον οποίο διαδέχεται στον Δημοκρατικό αξίωμα μετά τον πρόωπο θάνατό του στις 17-3-1954, ως πλειοψηφών Δημοτικός Σύμβουλος και Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου και διατελεί Δήμαρχος Λαρίσης από 22.4.1954 μέχρι και 31.12.1954, οπότε παραδίδει την Αρχή στον επίσης αιμνήστο Δήμαρχο Δημήτριο Χατζηγιάννη.

Αν και σύντομος η θητεία του στο ύπατο Δημοκρατικό αξίωμα, είναι γονιμότητα και επικεντρώνεται στην αναπτυξιακή προσπάθεια, παρά τις αντιξοότητες της εποχής για την ανασυγκρότηση του οργανωτικού και οικονομικού τομέως του Δήμου, όπως για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και πρόνοιας. Η αποπεράτωση του Δημοτικού Ωδείου, η κατασκευή των κλιμάκων του Αλκαζάρ, η μελέτη κατασκευής υπονόμων, καταγράφονται στο ενεργητικό του Σωτήρη Ζιαζιά και των τότε συνεργατών του. Παραλλήλως επί Δημαρχίας του, ο ΔΗΜΟΣ στέκεται αρωγός στις πολιτιστικές ανάγκες του τόπου. Επιστέγασμα της θητείας του ως Δημάρχου, αποτελεί η μελέτη ιδρύσεως και λειτουργίας του Δημοτικού Γηροκομείου Λαρίσης με την ενοποίηση όλων των υφισταμένων τότε κληροδοτημάτων, ώστε αυτό το Ίδρυμα να λειτουργεί όπως λειτουργεί σήμερα, εκπληρώνοντας άριστα τον σκοπό του.

Η Λάρισα διατηρεί με ιδιαίτερη μνήμη και εκτίμηση την Δημαρχία Σωτήρη Ζιαζιά, παρά το σύντομο της θητείας του.

Η ευγενική και στοχαστική αυτή φύση έφυγε κληροδοτώντας στην πόλη μια πλούσια ανεκτίμητο παρακαταθήκη, αποδεικνύοντας ότι η ζωή γίνεται πιο ωραία, πιο όμορφη, αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο, όταν διαπνέεται με πραγματικές αξίες και ιδανικά.

Για τον Σωτήρη Ζιαζιά ισχύει το αποφθεγματικό ρητό του αρχαίου ποιητή Μενάνδρου «ως χαρίεν άνθρωπος, όταν άνθρωπος ή», «Πόσο χαριτωμένος είναι ο άνθρωπος, όταν είναι άνθρωπος, δηλ. όταν έχει ανθρωπιά και καλοσύνη»

Η μνήμη του θα είναι πάντα ζωντανή, η δε κοινωνία και η πόλη της Λαρίσης, την οποία τόσο πολύ αγάπησε του οφείλουν πολλά.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Λαρισαϊκής γης που τον σκέπασε.

Αριστείδης Χ. Παπαχατζόπουλος
Δικηγόρος

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΕΣ - ΑΠΟΨΕΙΣ

Οι Δικηγόροι και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι Ο θεσμικός ρόλος τους στην απονομή της δικαιοσύνης

(Χαιρετισμός του Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου **ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ ΚΡΟΥΣΤΑΛΛΑΚΗ** στην Ολομέλεια των Προέδρων των Δικηγορικών Συλλόγων - Ηράκλειο 2 Νοεμβρίου 2002)

1. Η παρουσία μου εδώ σήμερα δεν είναι μια πράξη τυπική. Ούτε περιορίζεται στα όρια της απλής φιλοφρόνησης. Βρίσκομαι μεταξύ σας γιατί θέλω να υπογραμμίσω με έμφαση δύο σημεία: το ένα σημείο είναι η ιδιαίτερη σημασία που το νομικό μας σύστημα αναγνωρίζει στο δικηγόρο και ο πολύ σημαντικός ρόλος που του επιφυλάσσει σε σχέση με την απονομή και την εύρυθμη λειτουργία της Δικαιοσύνης. Και το δεύτερο είναι ο θεσμικός ρόλος που στο δημοκρατικό μας πολίτευμα προβλέπεται για τους Δικηγορικούς Συλλόγους.
2. Σε μια δημοκρατική κοινωνία ο δικηγόρος έχει να επιτελέσει ύψιστο λειτούργημα. Λειτούργημα που συνδέεται με την ανακάλυψη της αλήθειας και με την ορθή εφαρμογή των κανόνων δικαίου. Και έχει να υλοποιήσει ένα έργο που στοχεύει στην υπεράσπιση των ατομικών ελευθεριών και των κοινωνικών δικαιωμάτων των πολιτών. Μπροστά στην πραγματικότητα της πολύπλοκης νομοθεσίας, η ισότητα των ανύποπτων πολιτών θα ήταν κενό γράμμα αν δεν υπήρχε η βοήθεια του νομικού συμπαραστάτη, του δικηγόρου, ο οποίος επιτυγχάνει να εξισώνει τους εκ των πραγμάτων άνισους μεταξύ τους πολίτες, που είναι ακόμη πιο άνισοι και αισθάνονται ανίσχυροι έναντι της ποικιλόμορφης εξουσίας.
3. Η ανάγκη της δικηγορικής συμπαράστασης γίνεται περισσότερο αισθητή στη σύγχρονη εποχή της κατάργησης των συνόρων, της διεθνοποίησης των συναλλαγών, της παγκόσμιας αγοράς, της τεχνολογικής επανάστασης, του διεθνούς ανταγωνισμού των επιχειρήσεων. Διότι κάτω από τις περιστάσεις αυτές πολλές φορές ο άνθρωπος εξουθενώνεται ή τουλάχιστον παραθεωρείται. Η παρουσία του δικηγόρου σε μια εποχή συνεχούς ρεύματος οικονομικών μεταναστών, διακρατικής διακίνησης της παρανομίας, οξύτων προβλημάτων ανεργίας μοιάζει σαν θεία ευλογία, ιδίως για τους εργαζομένους. Η συμβολή του δικηγόρου, αναβαπτισμένου στους σύγχρονους προβληματισμούς της νομικής επιστήμης, που τους επιτείνει η εφαρμογή των νέων μεθόδων της τεχνολογίας, είναι αναντικατάστατη.
4. Και ο ρόλος των Δικηγορικών Συλλόγων ασφυκτιά πλέον σε παλιά πλαίσια, που τον περιόριζαν μόνο στη διεκδίκηση δικηγορικών αιτημάτων και στην προβολή ζητημάτων απονομής της Δικαιοσύνης. Αυτός βεβαίως είναι ο κύριος ρόλος αυτός των Δικηγορικών Συλλόγων. Διευρύνεται όμως ο ρόλος αυτός σήμερα ακόμη περισσότερο. Τα προβλήματα μιας παγκοσμιοποιημένης κοινωνίας είναι ένας καινούργιος ορίζοντας δράσης των Δικηγορικών Συλλόγων, εφόσον φύσει και θέσει κατέχουν την πρωτοπορία στο δρόμο που βαδίζει η κοινωνία μας.
5. Μεγάλος ο ρόλος των δικηγόρων στο χώρο της Δικαιοσύνης. Υψηλή η αποστολή των Δικηγορικών Συλλόγων στη σύγχρονη κοινωνία. Αντίστοιχες και οι μεγάλες ευθύνες.

Είσαστε οι φυσικοί υπερασπιστές της δικαστικής ανεξαρτησίας και οι κυματοθραύστες απέναντι στα κύματα αμφισβήτησης του κύρους της Δικαιοσύνης. Η Δικαιοσύνη δεν είναι υπόθεση μόνο των δικαστικών λειτουργών (των δικαστών και των εισαγγελέων). Είναι και η δική σας ευθύνη και μέριμνα. Είμαστε αναγκαίοι συμμετοχοί στην ικανοποίηση του αιτήματος ορθής απονομής της Δικαιοσύνης. Δεν μπορεί παρά να είμαστε και αναγκαίοι ομόδικοι στην αξίωση για δίκαιες δίκες. Δεν έχει κανένας μας το δικαίωμα να μονοπωλεί την αγάπη για την Δικαιοσύνη. Ο ελληνικός λαός, στο όνομα του οποίου απονέμεται η δικαιοσύνη, μας την έχει εμπιστευθεί και απαιτεί να μην γίνεται μάρτυρας «σκηνών ζηλοτυπίας», οι οποίες μπορεί κάποτε να σημαίνουν υπερβολική αγάπη προς την κοινή μας «αγαπημένη», τη Δικαιοσύνη, δεν παύουν όμως να είναι πάντοτε εκδηλώσεις παθολογικές.

6. Ο συνήγορος του Λουδοβίκου 16ου, ο πρόεδρος του σώματος των δικηγόρων του Παρισιού, που ορίσθηκε από αυτούς να τον υπερασπιστεί στη Συνέλευση του Λαού, άρχισε την αγόρευσή του ενώπιόν της -εχθρικά προκατειλημμένης - για τον κατηγορούμενο Συνέλευσης με τη φράση: «Υποβάλλω στη συνέλευση την αλήθεια και το κεφάλι μου. Μπορείτε να διαθέσετε το κεφάλι μου, αφού όμως ακούσετε την αλήθεια». Πρόκειται για μια υπέροχη εικόνα της αποστολής του δικηγόρου. Επικαλείται ότι προσάγει την αλήθεια και γι' αυτή θυσιάζει και το κεφάλι του. Ό,τι πολυτιμότερο δηλαδή διαθέτει σ' αυτή τη ζωή.
7. Και όταν το Μάιο του 1834 ο Υπουργός Δικαιοσύνης της Αντιβασιλείας Κ.Σχινάς εισέβαλε με τους χωροφύλακες στο δωμάτιο της διάσκεψης του Δικαστηρίου που δίκασε τον Κολοκοτρώνη και τον Πλαπούτα και έσυρε τον Αθανάσιο Πολυζωΐδη και τον Γεώργιο Τερτσέτη στην έδρα για να απαγγείλουν την καταδικαστική απόφαση που δεν είχαν υπογράψει, ο Πρόεδρος Πολυζωΐδης είπε τα υπέροχα λόγια, που αποτελούν ύμνο στη δικαστική συνείδηση: «Το μεν σώμα μου δύνασθε να κάμετε όπως θέλετε, αλλά τον στοχασμόν μου, την συνείδησίν μου, δεν δυνηθείτε να παραβιάσετε».
8. Με τέτοιο πάθος και με τέτοιο πνεύμα αυτοθυσίας ας πορευθούμε στον κοινό δρόμο της δικαιοσύνης. Μπορεί να είναι, και είναι αναμφίβολα, ανηφορικός και δύσβατος. Μπορεί κάποτε να μας εκτρέπει από την ευθεία, είτε εμάς είτε εσάς. Μπορεί μερικές φορές να μας ποτίζει με πικρίες ή με απογοητεύσεις. Όλα αυτά είναι ανθρώπινα και αναμενόμενα. Κατά πως έλεγε ο Παναγιώτης Κανελλόπουλος «Η ανθρώπινη δικαιοσύνη δεν είναι θεία, γι' αυτό δικαιούται να σφάλει». Εκείνο που κανένας μας δεν δικαιούται να κάνει είναι να εγκαταλείψει τον αγώνα για την αλήθεια και τη Δικαιοσύνη. Και αυτό που δεν μας επιτρέπεται είναι τον αγώνα αυτό να τον προδώσουμε ή να τον νοθεύσουμε. Ούτε κανείς μας έχει το δικαίωμα να μονοπωλήσει τη δικαιοσύνη. Η συμπόρευσή μας και ο στόχος μας είναι αρχές αμετάβλητες και αδιαπραγμάτευτες.

Η ΠΡΟΣΩΡΙΝΗ ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΣ ΤΩΝ ΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΩΣ ΜΕΣΟ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΞΙΩΣΕΩΝ

Αριστ. Χ. Παπαχατζόπουλου, Δικηγόρου Λάρισας

Ως γνωστό αναγκαστική εκτέλεση είναι, ο κρατικός εξαναγκασμός του οφειλέτου προς εκπλήρωση παροχής που οφείλει στον δανειστή, σκοπός της δε, είναι η ικανοποίηση της εκτελούμενης ουσιαστικής αξιώσεως του δανειστού.

Αν και μορφή παροχής εννόμου προστασίας, απαραίτητος για την δραστικότητα των εκδιδόμενων αποφάσεων, η αναγκαστική εκτέλεση έχει διαδικαστική και οργανική αυτοτέλεια έναντι της διαγνωστικής δίκης. Υπάρχουν όμως περιπτώσεις όπου η διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως εξελίσσεται παράλληλα προς τη διαγνωστική δίκη. Τούτο συμβαίνει όταν με τη διαγνωστική δίκη και όταν εκείνη τελειώνει με καταψηφιστική απόφαση, να μην επακολουθήσει αναγκαστική εκτέλεση, επειδή ο εναγόμενος οφειλέτης σπεύδει και ικανοποιεί εκούσιως τον ενάγοντα δανειστή.

Ακόμα συμβαίνει, όταν η πρωτόδικος απόφαση κηρύσσεται προσωρινώς εκτελεστή - εν όλω ή εν μέρει, ώστε χορηγείται το δικαίωμα στο δανειστή, να επιδιώξει την ικανοποίηση της απαιτήσεώς του, κατά τρόπο άμεσο πριν από την τελεσιδικία, είτε με την εκούσια συμμόρφωση του εναγομένου, είτε με την αναγκαστική εκτέλεση του κηρυχθέντος προσωρινώς εκτελεστού μέρους της αποφάσεως, οπότε ο ενάγων δανειστής έχει δημοσίου δικαίου αξίωση να στραφεί κατά του εναγομένου οφειλέτου του. Η προσωρινή εκτελεσιτότης στο Δικονομικό μας Δίκαιο προβλέπεται και ρυθμίζεται στα άρθρα 907 και 908 ΚΠολΔ, σύμφωνα με τα οποία την προσωρινή εκτέλεση, εν όλω ή εν μέρει, αποφάσεως ΔΙΑΤΑΣΣΕΙ το ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, αν το ζητήσει ο νικών διάδικος και εφόσον συντρέχουν εξαιρετικοί λόγοι, ή κατά την κρίση αυτού η επιβράδυνση της εκτελέσεως δύναται να επιφέρει σημαντική ζημία στον νικόντα διάδικο.

Στην περίπτωση εφαρμογής των παραπάνω άρθρων, που προβλέπουν τα της προσωρινής εκτελεσιτότητας, η έννομος τάξη δια του δικάζοντος Δικαστηρίου, ως φορέας κρατικής εξουσίας, δεν έχει μόνο την τυπική αποστολή εκδόσεως μιας δικαστικής αποφάσεως, αλλά παράλληλα να προβαίνει στην προσωρινή ικανοποίηση του διαγνωσθέντος προσωρινού δικαιώματος, εξοπλίζοντας τον νικήσαντα διάδικο με εκτελεστό τίτλο, ώστε αυτός να μην αποστερηθεί της ικανοποίησής εκ της περιουσίας του πτηθέντος διαδίκου (εναγομένου), της οριστικώς διαγνωσθείσας αξιώσεώς του.

Εκτός αυτού, το πρωτόδικο Δικαστήριο προσδίδει δραστικότητα στην απονομή της δικαιοσύνης, αποτρέπει τον πτηθέντα διάδικο, να ασκήσει προδήλως αβάσιμο ένδικο μέσο κατά της αποφάσεώς του, με συνέπεια την υπέρμετρο επιβάρυνση του ιεραρχικώς ανωτέρω Δικαστηρίου, αλλά και εμπεδώνει το αίσθημα περί της ταχείας απονομής της Δικαιοσύνης του νικήσαντος διαδίκου, ο οποίος ζήτησε δικαστική συνδρομή και προστασία, καταβάλλοντας όχι ευκαταφρόντητα χρηματικά ποσά για δικηγορική αμοιβή, υπέρ του Δημοσίου και υπέρ τρίτων (π.χ δικαστικό ένσημο), όχι για να διαιωνίζεται η υπόθεσή του, αλλά για να πετύχει την κατά το δυνατόν ταχεία ικανοποίηση της ενδίκου αξιώσεώς του. Το εκ του Συντάγματος (άρθρ. 5 παρ.1, 20 παρ.1) λοιπόν θεμελιακό και κατοχυρωμένο δικαίωμα για δικαστική ακρόαση και

προστασία του προσφεύγοντος στα πολιτικά δικαστήρια, πολίτου, δεν θα πρέπει να είναι αποσπασμένο από δραστηριότητα και συνακόλουθα κενό περιεχομένου, αν η έννομη τάξη δεν διασφαλίζει τον εκάστοτε νικώντα διάδικο ότι, ο αντίδικός του θα εξαναγκασθεί από τα αρμόδια όργανα της πολιτείας να συμμορφωθεί προς το διατακτικό της δικαστικής αποφάσεως, που εκδόθηκε.

Διότι, η ορθή απονομή της Δικαιοσύνης δεν εξικνείται μόνο στην έκδοση μιας αποφάσεως, αλλά επιδιωκόμενος σκοπός της είναι η απονομή ταχείας δικαστικής προστασίας του πολίτου, που ζήτησε τη συνδρομή της.

Συνεπώς, πρέπει το Πρωτόδικο Δικαστήριο, όταν υποβάλλεται παρόμοιο αίτημα περί προσωρινής εκτελεστότητας της εκδοθησόμενης αποφάσεως από τον ενάγοντα, να συνεκτιμά, να σταθμίζει και να εξισορροπεί τα αντίθετα δικαιώματα του νικήσαντος διαδίκου (δανειστού) και του ηττηθέντος (οφειλέτου), ώστε να προβλέπει τυχόν οικονομικές επιπτώσεις που έχει η μη αποδοχή του αιτήματος περί προσωρινής εκτελεστότητας.

Κατ' αυτόν τον τρόπο, το Πρωτόδικο Δικαστήριο εκφραζόμενο μέσα από την διεξαγόμενη δίκη της αγωγής η οποία αποτελεί την έναρξη και την πεμπτούσια της πολιτικής δίκης, των ενστάσεων και των αντενστάσεων και την εν γένει διεξοδικότητα της αποδεικτικής διαδικασίας, δια της εκδιδόμενης αποφάσεώς του, η οποία είναι προϊόν της συνετής συνεκτιμήσεως και σταθμίσεως όλων των μεταξύ των διαδίκων αντιθέσεων, φρονώ ότι, όταν υποβάλλεται αίτημα περί προσωρινής εκτελεστότητας, στην περίπτωση του παραδεκτού καθ' ολοκληρίαν της αγωγής, ή του παραδεκτού εν μέρει, πρέπει να προβαίνει στην κήρυξη τουλάχιστον προσωρινώς εκτελεστής κατ' ένα μέρος της ουσιαστικής κριθείσης αξιώσεως του νικήσαντος διαδίκου, ιδίως όταν το αντικείμενο της δίκης είναι χρηματικού αντικειμένου, αιτιολογώντας στην αντίθετη περίπτωση από ποια στοιχεία συνήγαγε την κρίση του, ότι η απόφαση δεν πρέπει να κηρυχθεί προσωρινώς εκτελεστή.

Διαφορετικά, η αποστέρηση του νικήσαντος διαδίκου να ικανοποιηθεί, έστω και κατ' ένα μέρος, την οριστικώς διαγνωσθείσα αξίωσή του, σημαίνει ότι ένα ουσιαστικώς θεμελιακό δικαίωμα, ενώ είναι αναμφιβόλως περιεχόμενο της περιουσίας του, στην ειρηνική απόλαυση της οποίας έχει καθένας μας δικαίωμα κατά το άρθρ. 1 παρ.1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα δικαιώματα του ανθρώπου, αν μη τι άλλο, τίθεται εν αμφιβόλω υπό του ιδίου του Δικαστηρίου που το διέγνωσε και αποψιλώνεται από την δραστηριότητά του, να τεθεί στη διάθεση του νικήσαντος διαδίκου, η διαδικασία της αναγκαστικής εκτελέσεως προς ικανοποίηση της οριστικώς κριθείσης αξιώσεώς του. Η αποστέρηση αυτή και η δημιουργία ευλόγων ερωτημάτων καθίσταται ιδιαίτερος εμφανής όταν το δικάζον Δικαστήριο ενώ δέχεται καθ' ολοκληρίαν την αγωγή, παρόλα αυτά δεν κηρύσσει προσωρινώς εκτελεστή την απόφασή του, ούτε κατ' ένα μέρος.

Δέκτης παραπόνων σ' αυτές τις περιπτώσεις δεν γίνεται, ως είναι φυσικό το Δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση, αλλά ο χειρισθείς την υπόθεση δικηγόρος της μαχόμενης Δικηγορίας, ο οποίος πρέπει να εξηγήσει με κατανοητό τρόπο στον νικήσαντα διάδικο, αδιαίτητο και νομικά, για ποιον λόγο, παρά την αίσια έκβαση της δίκης, την προσπάθεια συλλογής των αποδεικτικών μέσων (εγγράφων, μαρτύρων κλπ.), την κατά κανόνα αναβολή της υποθέσεως στην πρώτη συζήτηση της αγωγής, θα αναμείνει τουλάχιστον ακόμη μία 2ετία περίπου για την έκδοση τελεσίδικου αποφάσεως υπό του Δευτεροβάθμιου Δικαστηρίου, ώστε να ικανοποιηθεί η αξίωσή του, εφόσον απορριφθεί η έφεση του αντιδίκου του, την οποία θα σπεύσει υπ' αυτά τα περιστατικά να ασκήσει ο αντίδικός του, για να πετύχει απλώς και μόνον την αναστολή της εκτελεστότητας.

Δεν επιθυμώ να εκφράσω άποψη για την πάντοτε ορθότητα των οριστικών αποφάσεων και την μη επιλοχώρηση νομικών και ουσιαστικών σφαλμάτων, αλλά όλα τα παραπάνω αναφέρονται για τους ηττωμένους διαδίκους, οι οποίοι ασκούν προδήλως αβάσιμα ένδικα μέσα, πράγμα που συμ-

βαίνει, αρκετές φορές, επιδιώκοντας να ωφεληθούν υπό την υποβάθμιση του νομίματος, στο πλαίσιο του χρονίου πληθωρισμού, ευνοούμενοι επίσης από τη συνεχή μείωση του τόκου υπερημερίας, ο οποίος παρουσιάζει συνεχώς φθίνουσα πορεία.

Και πως θα πετύχει ο νικήσας διάδικος την ικανοποίηση της αξιώσεώς του, αν εν τω μεταξύ ο αντίδικος του καταστεί αφερέγγυος δια της εκποιήσεως κάθε κινητής ή ακινήτου περιουσίας του, ή επιβαρύνει αυτήν με εμπράγματα βάρη (προσημειώσεις, κατασχέσεις κλπ.);

Όλα αυτά αποτρέπονται, άλλως περιορίζονται στην περίπτωση κατά την οποία το πρωτόδικο Δικαστήριο, όταν κάνει δεκτή την αγωγή (εν όλω ή εν μέρει), συγχρόνως κάνει δεκτό το αίτημα περί προσωρινής εκτελεστότητας καθ' ολοκληρίαν ή κατ' ένα μέρος.

Ασφαλώς τότε, επιτελείται η αληθής αποστολή του ορθού δικαίου, να ικανοποιείται το θεμελιακό ατομικό δικαίωμα του νικήσαντος διαδίκου, για δραστηκή δικαστική προστασία, αποτρέπεται ο νηπιθέης διάδικος από την άσκηση προπετούς ενδίκου μέσου, αποσυμφορούνται δε τα δευτεροβάθμια δικαστήρια από την εκδίκηση εφέσεων, οι οποίες πάρα πολλές φορές ασκούνται εν γνώσει ότι κατά μεγίστη πιθανότητα θα απορριφθούν.

Το παρόν αποσκοπεί στην καλόπιστο κριτική και προβληματισμό του αναγνώστη, ώστε να εξαχθούν τα ανάλογα συμπεράσματα, επιχειρείται δε μέσα από την καθημερινή άσκηση της Δικηγορίας και της Δικαστηριακής Πρακτικής, εξ ιδίας αντιλήψεως του γράφοντος, αλλά και ως δέκτου συζητήσεως μεταξύ συναδέλφων του Δικηγορικού μας Συλλόγου να δοθεί μια εικόνα, πως αντιμετωπίζεται το εν λόγω ζήτημα από τα πρώτου βαθμού πολιτικά Δικαστήρια του Πρωτοδικείου μας.

Η επιλογή του Μονομελούς Πρωτοδικείου έγινε, διότι, λόγω της καθ' ύλην αρμοδιότητός του, δέχεται ως γνωστόν, το μεγαλύτερο προς εκδίκηση όγκο υποθέσεων, αναλογικώς όμως πιστεύω το ίδιο συμβαίνει ως προς αυτήν την αντιμετώπιση και από τα υπόλοιπα πρωτοβάθμια δικαστήρια (Ειρηνοδικείο, Πολυμελές Πρωτοδικείο). Οι κριθείσες υποθέσεις αφορούν καταψηφιστικές χρηματικού αντικειμένου αγωγές τακτικής διαδικασίας, οι οποίες αποτελούν το μεγαλύτερο μέρος των δικών στη σημερινή κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα, καθόσον ελάχιστες πλέον είναι οι άλλοτε παραδοσιακές δίκες που αφορούν τις κλασικές έννομες σχέσεις του Εμπραγμάτου δικαίου (διεκδικητικές αγωγές κλπ.), αφού αυτές έχουν σημαντικώς συρρικνωθεί.

1η περίπτωση. Καταψηφιστική αγωγή χρηματικού αντικειμένου προσδιορισθείσα αρχικώς να εκδικασθεί ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, τον Ιανουάριο του 2001, μετ' αναβολήν τον Σεπτέμβριο του 2001.

Η απόφαση εξεδόθη την 21.1.2002, η οποία έκανε δεκτή καθ' ολοκληρίαν την αγωγή. Ασκήθηκε έφεση κατά την ως άνω αποφάσεως υπό του νηπιθέντος διαδίκου (εναγομένου), η οποία συζητείται την 7.11.2003. Πρόβλεψη για τελεσιδικία καλώς εκόντων των πραγμάτων Απρίλιος 2004.

Η απόφαση αυτή δεν κηρύχθηκε προσωρινώς εκτελεστή, ούτε κατ' ένα μέρος.

Η κρίση της, περί του υποβληθέντος αιτήματος, περί προσωρινής εκτελεστότητας διατυπώθηκε δια των παρακάτω τυπικών φράσεων χωρίς ειδική αιτιολογία, έστω και υποτυπώδη: «Η απόφαση αυτή δεν θα κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή, γιατί κατά την κρίση του Δικαίου, δεν συντρέχουν εξαιρετικοί γι' αυτό λόγοι, ούτε η καθυστέρηση στην εκτέλεση μπορεί να προκαλέσει σημαντική ζημία στον ενάγοντα».

2η περίπτωση. Καταψηφιστική αγωγή χρηματικού αντικειμένου προσδιορισθείσα αρχικώς να εκδικασθεί ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης τον Φεβρουάριο του 2000, μετ' αναβολήν τον Οκτώβριο του 2000.

Η απόφαση εξεδόθη την 6.1.2001, η οποία έκανε δεκτή εν μέρει την αγωγή. Ασκήθηκε έφεση κατά την ως άνω αποφάσεως υπό του νηπιθέντος διαδίκου (εναγομένου), η οποία συ-

ζητείται την 25.10.2002. Πρόβλεψη για τελεσιδικία καλώς εκόντων των πραγμάτων Μάρτιος 2003.

Η απόφαση αυτή δεν κηρύχθηκε προσωρινώς εκτελεστή, ούτε κατ' ένα μέρος.

Η κρίση της, περί του υποβληθέντος αιτήματος, περί προσωρινής εκτελεσιτότητας διατυπώθηκε δια των παρακάτω τυπικών φράσεων χωρίς ειδική αιτιολογία, έστω και υποτυπώδη: «Η απόφαση δεν απαιτείται να κηρυχθεί προσωρινώς εκτελεστή, διότι δεν συντρέχουν εξαιρετικοί προς τούτο λόγοι».

Το ανωτέρω χρονικό διάστημα θα επιμκυνόταν, αν η αγωγή ήταν αρμοδιότητας του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, τουλάχιστον κατά μία 2ετία, λόγω της βραδύτητας διεξαγωγής των μαρτυρικών αποδείξεων και της εξ' αυτής καθυστέρηση εκδόσεως της οριστικής αποφάσεως, ένεκα της οποίας ψηφίστηκε ο ν. 2915/2001, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3043/2002 και ισχύει σήμερα, τα αποτελέσματα του οποίου θα φανούν στην πράξη.

Κατόπιν των ανωτέρω ανακύπτουν οι εξής προβληματισμοί και ερωτήματα:

- 1) Πραγματώθηκε η ταχεία και δραστική απονομή της Δικαιοσύνης και η εντεύθεν ικανοποίηση των νικησάντων διαδίκων, οι οποίοι προσέφυγαν και εξήτησαν τη συνδρομή της;
- 2) Το δικάσαν Δικαστήριο, το οποίον ενώ διέγινωσε και έκρινε οριστικώς τις εν λόγω υποθέσεις, αλλά παρ' όλα αυτά δεν εκήρυξε προσωρινώς εκτελεστές τις αποφάσεις του, ενώ είχε την προς τούτο δικαιοδοσία, ακόμη κι αν ενδεχομένως οι κατά το ιδιωτικό δίκαιο αξιώσεις τους ήταν αμφίβολες, στάθμισε αναλόγως τα αντιτιθέμενα συμφέροντα των διαδίκων (δανειστών, οφειλετών);
- 3) Αν οι εν λόγω αποφάσεις περιελάμβαναν διάταξη περί προσωρινής εκτελεσιτότητας και οι ηττηθέντες διάδικοι εκουσίως ή κατόπιν κοινοποιήσεως απογράφου εκτελεστού κατά το μέρος που είχε κηρυχθεί προσωρινώς εκτελεστή, συμμορφωνόταν προς το διατακτικό της, κατέβαλαν δε το αντίστοιχο χρηματικό ποσό, θα ασκούσαν το ένδικο μέσο της εφέσεως το ίδιο εύκολα, όπως το άσκησαν εν προκειμένω;
- 4) Θα απασχοληθεί η δικαιοσύνη στο δεύτερο βαθμό επιπροσθέτως με την εκδίκαση των ασκηθεισών εφέσεων, η άσκηση των οποίων ήταν δυνατόν να αποφευχθεί, αν οι εν λόγω αποφάσεις περιελάμβαναν διάταξη περί προσωρινής εκτελεσιτότητας;
- 5) Η καθυστέρηση εκτελέσεως των εν λόγω αποφάσεων, παρ' όλο ότι αποφάνθηκαν οριστικώς και διέγινωσαν τις χρηματικές αξιώσεις των νικησάντων διαδίκων, θα επιφέρει ζημία σ' αυτούς αν τω μεταξύ η ικανοποίηση της εκ περιουσίας των οφειλετών τους καταστεί ατελεσφόρητος, λόγω της τυχόν αφερεγγυότητός τους;
- 6) Η ζημία των νικησάντων διαδίκων ανάγεται μόνο στην επισφάλεια των απαιτήσεών της, ή εφόσον εισπράξουν τις απαιτήσεις τους, θα τις εισπράξουν κατά μεν το κεφάλαιο με σαφώς μειωμένη την αγοραστική του δύναμη, λόγω των συνεχών πληθωριστικών πιέσεων και του στάσιμοληθωρισμού, κατά δε τον τόκο υπερημερίας με τον ελάχιστα από ποτέ ισχύοντα σήμερα;

Ένα είναι βέβαιον ότι, οπωσδήποτε ζημιούμενος είναι ο νικήσας διάδικος (δανειστής).

Οι σκέψεις, κρίσεις, προβληματισμοί και η συναγωγή συμπερασμάτων ανήκουν στον αναγνώστη.

Κατάχρηση εξουσίας κατ' άρθρο 239 ΠΚ
Παρατηρήσεις στο με αριθμό 26/ 2002 βούλευμα Συμβουλίου
Πλημμελειοδικών Βόλου

Στέφανου Τζιαφάλια, Δικηγόρου Λάρισας

Σύμφωνα με το **άρθρο 239 ΠΚ**: «Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση αξιόποινων πράξεων: ...β) εν γνώσει του εξέθεσε σε δίωξη ή τιμωρία κάποιον αθώο ή παρέλειψε να διώξει κάποιον υπαίτιο ή προκάλεσε την απαλλαγή του από την τιμωρία τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών». Στην περίπτωση του εξεταζόμενου βουλεύματος το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Βόλου αντιμετώπισε τη δεύτερη περίπτωση του προαναφερθέντος εγκλήματος, εκείνη δηλαδή που αφορά την παράλειψη δίωξης ή απαλλαγής υπαιτίου.

Προτού προχωρήσουμε στην ανάλυση εκείνων των σημείων του βουλεύματος που κατά την γνώμη μας παρουσιάζουν προβλήματα, σκόπιμο θα ήταν να γίνουν κάποιες επισημάνσεις γύρω από την συστηματική ένταξη του άρθρου 239 στον ΠΚ και κυρίως γύρω από τη φύση του εννόμου αγαθού που αυτό προστατεύει. Οι επισημάνσεις αυτές δεν έχουν απλώς θεωρητική αξία: όπως θα καταδειχθεί στην συνέχεια, αποτελούν χρήσιμα «εργαλεία» για μια ερμηνευτική προσέγγιση διαφορετικής σε σχέση με αυτή στην οποία προχώρησε εν προκειμένω το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών.

Το άρθρο 239 ΠΚ είναι ενταγμένο στο δωδέκατο κεφάλαιο του ΠΚ που τιτλοφορείται «Εγκλήματα σχετικά με την Υπηρεσία». Με βάση αυτό το δεδομένο, κάποιος θα μπορούσε να ισχυρισθεί πως με το άρθρο 239 ο ποινικός νομοθέτης προστατεύει - όπως και στα υπόλοιπα εγκλήματα αυτού του κεφαλαίου - το έννομο αγαθό της δημόσιας υπηρεσίας.

Η παραπάνω άποψη δεν είναι απροσμάχητη: όπως ορθά επισημαίνεται στην θεωρία, αυτό που προστατεύεται ως έννομο αγαθό από το άρθρο 239 ΠΚ είναι **η ποινική λειτουργία**, η διαδικασία δηλαδή άσκησης και απονομής της ποινικής δικαιοσύνης, όπως αυτή ρυθμίζεται από το Σύνταγμα και τους νόμους τους κράτους.¹ Αυτό, συνεπώς, που τιμωρείται από το προαναφερθέν άρθρο είναι κάθε συμπεριφορά που προσβάλλει, παρακωλύει και αναιρεί τη διαδικασία που έχει θεσπίσει η Πολιτεία για τη δίωξη και την τιμώρηση των ενόχων. Στο σημείο, ωστόσο, αυτό χρειάζεται προσοχή: στο άρθρο 239 ΠΚ ο νομοθέτης δεν τυποποιεί ως έγκλημα μόνο εκείνες τις συμπεριφορές που προκαλούν την απαλλαγή ενόχων, αλλά και εκείνες που οδηγούν στην άδικη τιμώρηση αθώων κατά του ορισμούς της ποινικής μας νομοθεσίας. Πρόκειται, αναμφίβολα, για μια επαινετέα νομοθετική επιλογή στο βαθμό που επιτυγχάνει να εξυπηρετεί τον διπλό σκοπό κάθε συστήματος Ποινικού Δικαίου: αφενός μεν προστατεύει τα έννομα αγαθά - στην συγκεκριμένη περίπτωση την ποινική αξίωση της Πολιτείας για τιμώρηση των ενόχων - αφετέρου

1. Βλ. Ν. Μπιτζιλέκη, *Υπηρεσιακά Εγκλήματα*, σελ. 287επ.

δε εγγυάται τις ελευθερίες του πολίτη - στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτό επιτυγχάνεται με τον κολασμό εκείνων που προκαλούν την τιμωρία κάποιου αθώου.

Όλες οι παραπάνω διαπιστώσεις μας οδηγούν σε ένα επιπλέον συμπέρασμα: όσο επαινετέα υπήρξε η νομοτεχνική κατάσταση του εγκλήματος της κατάχρησης εξουσίας, άλλο τόσο προβληματική παρουσιάζεται η ένταξή του στο δωδέκατο κεφάλαιο του ΠΚ. Και αυτό, γιατί όπως προαναφέρθηκε, προστατευόμενο έννομο αγαθό του προαναφερθέντος εγκλήματος είναι η ποινική λειτουργία και όχι η δημόσια υπηρεσία αόριστα. Υπό αυτό το πρίσμα, θα ήταν ίσως συντομότερο το άρθρο 239 να ενταχθεί στο ενδέκατο κεφάλαιο του ΠΚ που αφορά τα εγκλήματα περί την απονομή της δικαιοσύνης.

Αναφορικά τώρα με το επίμαχο βούλευμα, αναγκαίες είναι οι ακόλουθες παρατηρήσεις: στη συγκεκριμένη περίπτωση το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Βόλου δέχθηκε ότι υπάρχουν αποχρώσεις ενδείξεις ενοχής σύμφωνα με το άρθρο 239 περ.β ΠΚ σε βάρος Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών, ο οποίος στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, κατόπιν ανώνυμης επιστολής η οποία περιήλθε σ' αυτόν, διέταξε τη διενέργεια προκαταρκτικής εξέτασης, μετά το πέρας της οποίας έθεσε τη δικογραφία στο αρχείο, αφού ενημέρωσε τον Εισαγγελέα Εφετών. Στη συνέχεια, και στο σημείο αυτό χρειάζεται προσοχή, γιατί θα μας απασχολήσει στην συνέχεια, ο Εισαγγελέας Εφετών διαφώνησε με την προαναφερθείσα θέση του υφισταμένου του, διατάσσοντας την άσκηση ποινικής δίωξης, με την οποία συμμορφώθηκε ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών.

Τα πραγματικά περιστατικά και τα αποδεικτικά στοιχεία που τέθηκαν υπόψη του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών και το οδήγησαν στην απόφαση να παραπέμψει τον προαναφερθέντα Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών στο ακροατήριο δεν έχουν και τόσο μεγάλη αξία. Εκείνο που είναι ιδιαίτερα σημαντικό είναι η θέση που έλαβε το Συμβούλιο γύρω από δύο ακανθώδη ζητήματα που γεννά η διάταξη του άρθρου 239 περ.β' ΠΚ. Το πρώτο από αυτά αφορά το κατά πόσον το έγκλημα της κατάχρησης εξουσίας θεωρείται τελειωμένο από την στιγμή που θα σημειωθεί παράλειψη δίωξης του υπαιτίου από τον αρμόδιο υπάλληλο ή απαιτείται επιπλέον και επίτευξη του αποτελέσματος της οριστικής απαλλαγής αυτού. Το δεύτερο ζήτημα που θα μας απασχολήσει είναι το αν το ερευνώμενο έγκλημα καταφάσκει μόνο όταν η παράλειψη δίωξης προκαλείται από παραβιάσεις δικονομικών τύπων ή και όταν αυτή η παράλειψη παρουσιάζεται ως τυπικά ορθή, ουσιαστικά όμως συνιστά «προϊόν» λανθασμένης νομικής ή πραγματικής αξιολόγησης εκ μέρους του αρμοδίου υπαλλήλου.

Ως προς το πρώτο ζήτημα, το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Βόλου αποφάνθηκε ότι το έγκλημα της περίπτωσης του στοιχείου β' του άρθρου 239 ΠΚ θεωρείται τετελεσμένο, όταν εν γνώσει ο υπάλληλος παραλείπει την δίωξη υπαιτίου είτε με την θέση της υπόθεσης στο αρχείο και τη σύνταξη της κατ' άρθρο 43 §1 εδ. β' ΚΠΔ αναφοράς, είτε με την απόρριψη της έγκλησης με διάταξη κατ' άρθρο 47 §1 ΚΠΔ, καθόσον με τους τρόπους αυτούς ο Εισαγγελέας παραλείπει να πράξει το οφειλόμενο, **ανεξάρτητα από την, στην συνέχεια, κίνηση της ποινικής δίωξης με παραγγελία του Εισαγγελέα Εφετών κατόπιν διαφωνίας του προς την πρόταση του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών.** Είναι αλήθεια πως η άποψη αυτή έχει διατυπωθεί και στην θεωρία.² Κύριο επιχείρημα της είναι πως αφού ο ποινικός νομοθέτης έθεσε την φράση «παραλείπει να διώξει» στην διάταξη του άρθρου

2. Βλ. Μπιτζιλέκη, *ό.π.* σελ. 311

239 ΠΚ, ήθελε την τιμώρηση της σχετικής συμπεριφοράς αυτοτελώς, ανεξάρτητα από το αν επέλθει το αποτέλεσμα της οριστικής απαλλαγής του υπαίτιου.

Ωστόσο, η παραπάνω άποψη μπορεί να έχει και αντίλογο. Αυτός προέρχεται κυρίως από την από τη διαφορετική διατύπωση που επέλεξε ο ποινικός νομοθέτης για τις δύο ειδικότερες μορφές του εγκλήματος της κατάχρησης εξουσίας που συνθέτουν την περ. β' του άρθρου 239 ΠΚ. Πράγματι, το πρώτο στοιχείο που συνθέτει τη νομοτυπική μορφή του άρθρου 239 περ. β' ΠΚ αφορά την **έκθεση** αθώου σε δίωξη ή τιμωρία. Αντίθετα, για την δεύτερη δυνατή μορφή τέλεσης του άρθρου 239 περ. β', ο ποινικός νομοθέτης επέλεξε τους όρους **παράλειψη δίωξης** και **πρόκληση απαλλαγής από την τιμωρία**. Μια απλή σύγκριση των προαναφερθέντων όρων δείχνει και την διαφορά στη φιλοσοφία του ποινικού νομοθέτη: ο όρος «εκθέτει» υποδηλώνει **πρόκληση κινδύνου ποινικής δίωξης ή τιμωρίας αθώου**. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι κατά την πρώτη μορφή τέλεσης του εγκλήματος του άρθρου 239 περ. β', ο υπάλληλος τιμωρείται, όταν εκθέτει σε δίωξη ή τιμωρία αθώο, **ανεξάρτητα από το αν τελικά η δίωξη ή τιμωρία επήλθε ή όχι**. Βρισκόμαστε, λοιπόν, μπροστά σε μια ειδική μορφή εγκλήματος διακινδύνευσης.

Τα πράγματα φαίνεται να διαφοροποιούνται στον δεύτερο τρόπο τέλεσης κατάχρησης εξουσίας κατ' άρθρο 239 περ. β' ΠΚ: εδώ, όπως προαναφέρθηκε, ο νομοθέτης απαιτεί **παράλειψη δίωξης ή πρόκληση απαλλαγής από την τιμωρία υπαίτιου**. Όπως ορθώς αναφέρεται στην θεωρία, σε αντίθεση με την πρώτη περίπτωση απαιτείται η επέλευση του αποτελέσματος της μη δίωξης ή απαλλαγής του υπαίτιου.³ Με βάση την παραπάνω ερμηνεία είναι σαφές πως εδώ έχουμε να κάνουμε με ένα έγκλημα βλάβης και όχι διακινδύνευσης, όπως στην προηγούμενη περίπτωση: η δημιουργία κινδύνου για την απαλλαγή του υπαίτιου από την δίωξη ή την τιμωρία του δεν αρκεί, για να θεωρήσουμε το έγκλημα τελειωμένο.

Ωστόσο, εδώ προκύπτει το εξής πρόβλημα: οι όροι «παράλειψη δίωξης» και «πρόκληση απαλλαγής» θα ερμηνευθούν ως αυτοτελή ποινικά μεγέθη ή για την κατάφαση τους θα πρέπει να συνδυασθούν; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό θα μας βοηθήσει να απαντήσουμε και στο πρώτο ακανθώδες ζήτημα που απασχόλησε το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών στο εξεταζόμενο βούλευμα. Για να κατανοηθεί πλήρως η σοβαρότητα του ζητήματος, αναγκαία είναι η ακόλουθη επισήμανση: αν θεωρήσουμε πως οι δύο προαναφερθέντες όροι της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος του άρθρου 239 περ. β' ΠΚ ερμηνεύονται αυτοτελώς, τότε ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών που παραλείπει να ασκήσει δίωξη θα διωχθεί για κατάχρηση εξουσίας **ως τελειωμένο έγκλημα**, έστω και αν στη συνέχεια προκλήθηκε κίνηση της ποινικής δίωξης με παραγγελία του Εισαγγελέα Εφετών κατόπιν διαφωνίας του προς την άποψη του Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών Αν, αντίθετα, εκτός από την παράλειψη δίωξης, θεωρήσουμε ότι ο ποινικός νομοθέτης απαιτεί και την **οριστική απαλλαγή** του υπαίτιου από την τιμωρία, τότε είναι σαφές ότι στην προαναφερθείσα περίπτωση ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών έχει τελέσει απόπειρα κατάχρησης εξουσίας.

Για λόγους που θα αναλύσουμε αμέσως στην συνέχεια θεωρούμε πως ορθότερη είναι η δεύτερη ερμηνευτική εκδοχή. Αυτό σημαίνει πρακτικά πως στο εξεταζόμενο βούλευμα ο ήδη κατηγορούμενος Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών θα έπρεπε να παραπεμ-

3. Βλ. Μπιτζιλέκη, ό.π. σελ. 307

φθεί για **απόπειρα κατάχρησης εξουσίας**, αν φυσικά πληρούται και η υποκειμενική υπόσταση του άμεσου δόλου που απαιτεί ο νομοθέτης. Πρώτα από όλα, όπως προαναφέρθηκε οι όροι **παράλειψη δίωξης ή πρόκληση απαλλαγής από την τιμωρία υπαιτίου** συνιστούν εγκλήματα βλάβης κατά το άρθρο 239 περ.β΄ ΠΚ. Από την άλλη μεριά, δεν θα πρέπει να ξεχνούμε ότι προστατευόμενο έννομο αγαθό είναι εδώ η ποινική λειτουργία. Με βάση τις παραπάνω διαπιστώσεις καθίσταται σαφές πως πλήρης προσβολή του εννόμου αγαθού επέρχεται όταν η παράλειψη δίωξης οδηγεί πλήρως και αυτοτελώς στην «απεμπλοκή» του υπαιτίου από τους μηχανισμούς της ποινικής δικαιοσύνης και την τελική απαλλαγή του από την τιμώρηση. Όταν, όμως, μετά την παράλειψη δίωξης παρεμβληθεί και άλλη διαδικαστική πράξη - στην περίπτωση μας η παραγγελία του Εισαγγελέα Εφετών για κίνηση ποινικής δίωξης - η οποία ουσιαστικά ματαιώνει την πρόκληση απαλλαγής του υπαιτίου από την τιμωρία του, τότε είναι σαφές πως μόνο για αρχή εκτέλεσης του εγκλήματος μπορούμε να μιλήσουμε. Η άποψη αυτή ενισχύεται και από μια σειρά δικαστικών αποφάσεων, οι οποίες φαίνεται να αποτελούν και την κρατούσα στη νομολογία άποψη.⁴ Κύριο χαρακτηριστικό αυτών των αποφάσεων είναι πως για την κατάφαση του εγκλήματος κατάχρησης εξουσίας απαιτείται παράλειψη δίωξης και απαλλαγή του υπαιτίου από την τιμώρησή του. Επιπλέον προς την ίδια κατεύθυνση φαίνεται να κινείται και η κρατούσα στην θεωρία θέση.⁵

Ένα επιπλέον επιχείρημα που στηρίζει την παραπάνω άποψη είναι το εξής: στην ποινική μας νομοθεσία αναγνωρίζονται και εντάσσονται μια σειρά από ένδικα μέσα, τα οποία έχουν ως βασικό σκοπό τους την ανίχνευση και θεραπεία τυχόν λαθών που εμφανίζονται στις δικαιοδοτικές κρίσεις. Η σημασία και η λειτουργία των ενδίκων μέσων είναι βέβαια έξω από το ερευνητικό πεδίο αυτού του πονήματος. Ωστόσο, από την θέση αυτή μπορούμε να πούμε ότι ο ρόλος των ενδίκων μέσων σε κάθε ποινικό δικονομικό σύστημα είναι τεράστιος, αφού συμβάλλει στην βελτίωση της ποιότητας των δικαστικών αποφάσεων και αυξάνει την εμπιστοσύνη του πολίτη στην Δικαιοσύνη.⁶ Έχοντας όλα αυτά κατά νου είναι προφανές ότι η άποψη που αναγνωρίζει ότι ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών που παραλείπει να ασκήσει δίωξη θα διωχθεί για κατάχρηση εξουσίας ως τελειωμένο έγκλημα, έστω και αν στην συνέχεια προκλήθηκε κίνηση της ποινικής δίωξης με παραγγελία του Εισαγγελέα Εφετών είναι μια άποψη που ανεπίτρεπτα υποβαθμίζει τη λειτουργική αξία των ενδίκων μέσων. Και αυτό, γιατί τουλάχιστον για την απορριφθείσα έγκληση, ο ΚΠΔ δίνει ρητά στο άρθρο 48 το δικαίωμα στον εγκαλούμενο να προσφύγει στον Εισαγγελέα Εφετών κατά της διάταξης του Εισαγγελέα πλημμελειοδικών.

Βέβαια, στο σημείο αυτό θα μπορούσε να αναρωτηθεί κάποιος αν είναι δυνατόν ένα γνήσιο έγκλημα παράλειψης, όπως αυτό του άρθρου 239 περ.β΄ ΠΚ να είναι δεκτικό απόπειρας. Η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι η εξής: τα γνήσια εγκλήματα παράλειψης είναι κατ' αρχήν ανεπίδεκτα απόπειρας. Υπάρχουν, ωστόσο, περιπτώσεις - και το ερευ-

4. Βλ. Συμβ.Πλημ.Αθην. 1673/1991: Υπεράσπιση 1992.106, Πλημ.Ηλ. 123/1972: Ποιν. Χρον. 1972.725, Α.Π. 1117/1981, Ποιν. Χρον. 1982.425

5. Βλ. Η. Γάφου, Ποινικό Δίκαιο, ειδ. μέρος, Τεύχ. Γ', σελ. 36-37, Βαρβαρέτου, Ποινικός Κώδικας, σελ. 239, Μπουρόπουλου, Ερμηνεία Ποινικού Κώδικος, Τόμ. Β, ειδικό μέρος, σελ. 335επ.

6. Βλ. Α. Μαργαρίτη, Ποινική Δικονομία - Ένδικα Μέσα, σελ.3επ

νώμενο έγκλημα αποτελεί μια από αυτές- στις οποίες η θεωρία αποδέχεται την απόπειρα ως αξιόποιο μέγεθος, όταν η παράλειψη οδηγεί ως αιτιακή συνθήκη σε επέλευση αποτελέσματος με την τεχνική έννοια του όρου.⁷

Ένα ακόμα ζήτημα στο οποίο καλούμαστε να απαντήσουμε είναι το εξής : αν ακολουθήσουμε την παραπάνω άποψη, κατά την οποία για να θεωρηθεί τελειωμένη η κατάχρηση εξουσίας κατ' άρθρο 239 περ.β' ΠΚ απαιτείται και παράλειψη δίωξης και επίτευξη απαλλαγής τότε ποιο είναι το νόημα της αυτοτελούς αναφοράς του ποινικού νομοθέτη στο στοιχείο της απαλλαγής;

Η απάντηση στο παραπάνω ερώτημα δεν μπορεί παρά να δοθεί με δικονομικούς όρους: η ποινική δίωξη δεν αποτελεί παρά το πρώτο στάδιο της ποινικής διαδικασίας σε βάρος κάποιου κατηγορουμένου. Υπό αυτή την έννοια, είναι απολύτως πιθανό να μην εκδηλωθεί παράλειψη δίωξης από τον αρμόδιο υπάλληλο κατά το στάδιο της ποινικής δίωξης, αλλά κάποια συμπεριφορά που να συνεπάγεται απαλλαγή του υπαίτιου από την τιμωρία του και στο ακροατήριο. Έχοντας αυτό κατά νου ο ποινικός νομοθέτης θεώρησε σκόπιμο να συμπεριλάβει αυτοτελώς ως πιθανό τρόπο τέλεσης της κατάχρησης εξουσίας κατ' άρθρο 239 περ. β' ΠΚ και την απαλλαγή του υπαίτιου από την τιμωρία. Όλα όμως, τα παραπάνω δεν αλλάζουν την ουσία του πράγματος: τελειωμένη προσβολή του εννόμου αγαθού της ποινικής λειτουργίας υφίσταται, μόνον όταν επέρχεται πλήρης παράλειψη δίωξης, με την έννοια ότι η παράλειψη αυτή οδηγεί στην **τελειωτική απεμπλοκή του υπαίτιου από την ποινική διαδικασία**. Θα πρέπει, συνεπώς, για να έχουμε ολοκληρωμένη κατάχρηση εξουσίας κατ' άρθρο 239 περ. β' ΠΚ να μην υπάρχει καμιά πλέον δικονομική δυνατότητα άσκησης δίωξης μετά την επελθούσα παράλειψη του αρμόδιου υπαλλήλου. Σε κάθε άλλη περίπτωση βρισκόμαστε ακόμα στο στάδιο της **απόπειρας**.

Το δεύτερο σοβαρό ερμηνευτικό ζήτημα με το οποίο ασχολήθηκε το Συμβούλιο Πλημμελειοδικών Βόλου στο εξεταζόμενο βούλευμα αφορά το εύρος όλων εκείνων των ενεργειών του αρμόδιου υπαλλήλου (στην προκείμενη περίπτωση αρμόδιος υπάλληλος ήταν Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών) που μπορούν να στοιχειοθετήσουν το αξιόποιο μέγεθος της παράλειψης δίωξης κατά το άρθρο 239 περ.β' ΠΚ. Πιο απλά, το Συμβούλιο στην συγκεκριμένη περίπτωση κλήθηκε να απαντήσει στο κρίσιμο ζήτημα: **τι ακριβώς σημαίνει παράλειψη δίωξης**.

Είναι αλήθεια ότι στην συγκεκριμένη περίπτωση το δικαστικό συμβούλιο υιοθέτησε την πρόταση που έκανε ο εισαγγελέας. Σε αυτήν την πρόταση έγινε δεκτό ότι αξιόποινη παράλειψη δίωξης συνιστούν: α) κάθε δόλια παραβίαση δικονομικού τύπου, β) κάθε κρίση του αρμόδιου υπαλλήλου η οποία αν και αποτελεί προϊόν τήρησης όλων των δικονομικών τύπων, ωστόσο δολίως και με μια «μεθοδευμένη» αιτιολογία της προαναφερθείσας κρίσης οδηγεί ευθέως στην απεμπλοκή του υπαίτιου από την ποινική διαδικασία.⁸ Η υιοθέτηση από το Συμβούλιο και των δύο αυτών ερμηνευτικών εκδοχών που συγκροτούν το αξιόποιο μέγεθος της «παράλειψης δίωξης» αποτέλεσε την βάση για την παραπομπή του ήδη κατηγορούμενου Εισαγγελέα Πλημμελειοδικών στο ακροατήριο.

Η προαναφερθείσα προσέγγιση του άρθρου 239 περ.β' ΠΚ επιδέχεται αντίλογο, τουλάχιστον ως προς τη δεύτερη περίπτωση για την οποία το δικαστικό συμβούλιο δέχθηκε

7. Βλ. *Ι. Μανωλεδάκη, Ποινικό Δίκαιο-γενικό μέρος* σελ. 355

8. Βλ. *Μανωλεδάκη, ό.π. σελ. 309* επ.

ερμηνευτικά ότι συνιστά αξιόποινη παράλειψη δίωξης. Πράγματι, είναι σαφές πως η δόλια παραβίαση δικονομικού τύπου εκ μέρους του αρμόδιου υπάλληλου στοιχειοθετεί péρα από κάθε αμφιβολία κατάχρηση εξουσίας. Εδώ τα πράγματα είναι απλά: όταν κάποιος εισαγγελέας λάβει στα χέρια του μήνυση ή έγκληση και αντί να προβεί στις νόμιμες ενέργειες δεν διατάσσει προκαταρκτική εξέταση ή ανατιολόγητα αρνείται να ασκήσει δίωξη ή παραποιεί στοιχεία, τότε είναι σαφές ότι παραλείπει να διώξει υπαίτιο. Η αντικειμενική υπόσταση του άρθρου 239 περ.β' ΠΚ πληρούται και το μόνο που απομένει είναι να διαπιστώσουμε αν συντρέχει και το στοιχείο του δόλου.

Τα πράγματα περιπλέκονται όταν ο εισαγγελέας αρχειοθετεί τη μήνυση ή απορρίπτει την έγκληση, θεωρώντας την νόμω αβάσιμη ή αστήρικτη, αφού έχει προβεί σε όλες τις ενέργειες που προβλέπονται από το νόμο και μάλιστα έχει αιτιολογήσει την κρίση του. Εδώ, όπως προαναφέρθηκε, το Συμβούλιο δέχθηκε πως μπορεί να στοιχειοθετηθεί κατάχρηση εξουσίας, αρκεί να διαπιστωθεί ότι η συγκεκριμένη αιτιολογία απόρριψης της έγκλησης ή αρχειοθέτησης της έγκλησης αντιφάσκει προς τα προκύπτοντα από την σχηματισθείσα δικογραφία στοιχεία. Ωστόσο, η παραπάνω άποψη διευρύνει αδικαιολόγητα το ερμηνευτικό εύρος του όρου «παράλειψη δίωξης»: πράγματι, η κρίση του κατά πόσον μια αιτιολογία αντιτίθεται προς τα πραγματικά περιστατικά απαιτεί μια διανοητική εργασία. Με τον τρόπο, όμως, αυτό η διαπίστωση της συνδρομής ενός στοιχείου της αντικειμενικής υπόστασης του ερευνώμενου εγκλήματος (παράλειψη δίωξης) δε βασίζεται πλέον σε μια εμπειρική παρατήρηση γεγονότος, αλλά σε μια κρίση του κατά πόσον η προαναφερθείσα αιτιολογία ανταποκρίνεται ή όχι στην ουσία του πράγματος. Κάθε κρίση όμως ενέχει τον κίνδυνο του σφάλματος ενόψει των ορίων του ανθρώπινου επιστητού. Αυτός, άλλωστε, είναι ο και ο λόγος για τον οποίο -όπως ορθώς τονίζεται στην θεωρία - το Ποινικό Δίκαιο πρέπει να τιμωρεί πράξεις, εκδηλώσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς στον εξωτερικό κόσμο με κοινωνικό νόημα που μπορούν να γίνουν αντιληπτές από τις αισθήσεις.⁹

Στην προκείμενη περίπτωση το Συμβούλιο δεν προσπάθησε να διαπιστώσει αν αποτελεί στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης της κατάχρησης εξουσίας ένα στοιχείο εμπειρικά μετρήσιμο, η ίδια η ύπαρξη της αιτιολογίας, αλλά το περιεχόμενο και την «ποιότητα» αυτής. Και για να επιτευχθεί αυτό, προχώρησε και το ίδιο σε μια κρίση, αν δηλαδή η συγκεκριμένη αιτιολογία συμφωνούσε με τα στοιχεία της δικογραφίας. Αντί, λοιπόν για μια διαπίστωση γεγονότος, το Συμβούλιο έλεγξε μια δικαιοδοτική κρίση, αυτή του κατηγορούμενου Εισαγγελέα, με μια άλλη δικαιοδοτική κρίση, την δικιά του!

Όλα τα παραπάνω καθιστούν σαφές ότι η ερμηνευτική εκδοχή που ανιχνεύει την παράλειψη δίωξης και στο περιεχόμενο της αιτιολογίας απόρριψης ή αρχειοθέτησης έγκλησης ή μήνυσης πρέπει να αποδοκιμασθεί. Κανείς δεν αμφισβητεί ότι πολλές δικαιοδοτικές κρίσεις πάσχουν ως προς την αιτιολογία τους, αν και αυτή αναμφισβήτητα συνιστά αναγκαίο στοιχείο τους. Για το λόγο άλλωστε αυτό και η αιτιολογία των δικαστικών αποφάσεων επιβάλλεται από το Σύνταγμα (άρθρο 93 §3) και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 139). Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο έλεγχος αυτός αφορά την ορθότητα ή μη μιας δικαιοδοτικής κρίσης και δεν μπορεί να επεκτείνεται και στα βαθύτερα κίνητρα που οδήγησαν τον δικαστή σε μια συγκεκριμένη κρίση. Σε τελική ανάλυση, η αναζήτη-

9. Βλ. Μανωλεδάκη, *ό.π.* σελ. 128

ση του κατά πόσον η αιτιολογία μιας δικαστικής απόφασης συνάδει προς την αντικειμενική πραγματικότητα είναι μάλλον υπόθεση ουτοπική. Όπως, άλλωστε, ορθώς τονίζεται στην θεωρία : «Η ορθή ή πραγματική αξιολόγηση μιας υποθέσεως ουδέποτε συνιστά κατάχρηση εξουσίας, άλλωστε τα όρια της ορθής ή μη απόφασης δεν είναι και δεν μπορεί να είναι αυστηρά αντικειμενικά».¹⁰

Το τελικό συμπέρασμα των παραπάνω σκέψεων μπορεί να συνοψισθεί στα εξής τρία σημεία : α) το έγκλημα της κατάχρησης εξουσίας προστατεύει το έννομο αγαθό της ποινικής λειτουργίας και κακώς είναι ενταγμένο στο κεφάλαιο των εγκλημάτων περί την υπηρεσία, β) με βάση το προστατευόμενο έννομο αγαθό οι δύο ειδικότερες μορφές τέλεσής του που εδώ εξετάστηκαν, η παράλειψη δίωξης και η απαλλαγή από την τιμωρία, θα πρέπει να θεωρηθούν τελειωμένες, μόνον όταν έχουν ως αποτέλεσμα την πλήρη και τελειωτική απεμπλοκή του υπαπίου από την ποινική διαδικασία και γ) το αξιόποινο μέγεθος της παράλειψης δίωξης θα πρέπει να περισταλεί ερμηνευτικά μόνο σε εκείνες τις περιπτώσεις στις οποίες η παράλειψη αποτελεί δόλια παραβίαση κάποιου δικονομικού τύπου.

10. Βλ. Κονταξή, *Ερμηνεία Ποινικού Κώδικα*, Τόμ. Β', σελ.2117

ΟΙ ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΠΟΙΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

Λάμπρου Μαργαρίτη, καθηγήτῃ Α.Π.Θ.

I. Κατά τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών στη Ρώμη το καλοκαίρι του 1988 (15 Ιουνίου - 18 Ιουλίου) αποφασίστηκε η ίδρυση του μόνιμου διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, το οποίο θα έχει διεθνή νομική προσωπικότητα, με δυνατότητα να ενεργεί αυτοδικαίως εντός της επικρατείας των κρατών μερών που συνέπραξαν στην ίδρυσή του ή και στην επικράτεια κρατών μη μερών έπειτα από ειδική συμφωνία για τη συγκεκριμένη υπόθεση.

Εκτός από το νεοποπαγές αυτό Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, ιδρύθηκαν δύο *ad hoc* Διεθνή Ποινικά Δικαστήρια, με τις αποφάσεις 827/25.5.1993 και 955/6.11.1994 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, για την εκδίκαση παραβιάσεων του Διεθνούς Ανθρωπιστικού Δικαίου στο έδαφος της πρώην Γιουγκοσλαβίας και της Ρουάντα, αποφάσεις που τέθηκαν σε εφαρμογή και στην Ελλάδα με το ν.2665/1998. Τελικά κυρώθηκε από τη χώρα μας, και έχει την ισχύ του άρθρου 28 του Συντάγματος, το Καταστατικό του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, που υιοθετήθηκε από τη Διπλωματική Διάσκεψη του Ο.Η.Ε στη Ρώμη, στις 17 Ιουλίου 1998, όπως διορθώθηκε στις 19 Νοεμβρίου 1998 και στις 12 Ιουλίου 1999, με το ν. 3003/2002.

II. Ενόψει του πολυάριθμου των σχετικών δικονομικών διατάξεων μόνο γενικές επισημάνσεις μπορούν να γίνουν. Και σ' αυτές περιοριζόμαστε. Γενικές επισημάνσεις που θέτουν σε αμφιβολία αν πρόκειται για συνεκτικό και ολοκληρωμένο τυπικά νομοθετικό κείμενο ή μία από εκείνες που ξέρουμε δημοσιογραφική διακήρυξη. Οι παρατηρήσεις που ακολουθούν αφορούν κυρίως τη νομοτεχνική και την ουσιαστική φυσιογνωμία του νόμου:

Α.Ειδικότερες επισημάνσεις που αφορούν τη νομοτεχνική δομή του νόμου.

Επισημάνση πρώτη: Η μεταφραστική προχειρότητα.

Μια προχειρότητα που: και την ελληνική γλώσσα φαίνεται να προσβάλλει (ή να αγνοεί) και αδυναμία ασφαλούς προσεγγίσεως βασικών δογματικών ζητημάτων προκαλεί. Δύο παραδείγματα: Πρώτον, στο άρθρο 35 παρ.1 προβλέπεται ότι οι δικαστές εκλέγονται ως μέλη πλήρους απασχόλησης του Δικαστηρίου και είναι (αντί του ορθού: με την προϋπόθεση ότι είναι) διαθέσιμοι (:αντί του ορθού: προσφέρονται) να υπηρετήσουν ως τέτοιοι από την έναρξη της θητείας τους. Δεύτερον, στο άρθρο 41 γίνεται λόγος για απαλλαγή (:αντί του δόκιμου όρου για αποχή) από την άσκηση καθηκόντων. Ωστόσο ακριβές είναι ότι οι κατηγορούμενοι απαλλάσσονται, ενώ οι δικαστές απέχουν.

Επισημάνση δεύτερη: Η νοηματική αντιφατικότητα των διατάξεων που εισάγονται,

κάτι που και ερμηνευτική αδυναμία παράγει και λειτουργική αμηχανία προκαλεί. Δύο παραδείγματα: Πρώτον, στο προαναφερθέν άρθρο 35 μνημονεύεται πως όλοι οι δικαστές εκλέγονται ως μέλη πλήρους απασχόλησης, ενώ στο άρθρο 40 γίνεται λόγος για δικαστές που απαιτείται να υπηρετούν με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Τελικά έχουμε ή

δεν έχουμε δικαστές δύο (: πλήρους - μερικής) ταχυτήτων; Δεύτερον, στο άρθρο 40 εισάγεται η πρόβλεψη από τη μια ότι (: παρ.1) οι δικαστές είναι ανεξάρτητοι κατά την άσκηση των καθηκόντων τους (: λες και θα μπορούσε να γίνει διαφορετικά) και από την άλλη (: παρ.2) πως τα ίδια πρόσωπα (: οι δικαστές) δεν ασκούν καμιά δραστηριότητα που επηρεάζει την ανεξαρτησία τους. Φαίνεται πως ανεξάρτητο πρόσωπο και ανεξαρτησία είναι δύο πράγματα ... διαφορετικά.

Επισήμανση τρίτη: Το πολυπληθές των ρυθμίσεων.

Το ερώτημα είναι αμείλικτο: Μιλάμε για Κώδικα ή για Νόμο; Έχει σημασία; Ασφαλώς και έχει. Ο κώδικας συνδέεται με σύστημα (: ή σύνολο), ενώ ο νόμος με συγκεκριμένο θέμα (: ή μερικότητα). Η σύγκυση απόλυτη. Η εξήγησή της, όμως, απλή: Ανασφάλεια ή αδυναμία των συντακτών; Ότι κι αν συμβαίνει στο ίδιο αποτέλεσμα καταλήγουμε. Η ανασφάλεια αποδεικνύει αναγκαιότητα νέων προσώπων, ενώ η αδυναμία επιβάλλει απομάκρυνση των παλιών.

Επισήμανση τέταρτη: Η ενδοσυστηματική αρρυθμία:

Ο ανορθόδοξος τρόπος διορθώσεως εξελίξεως της ποινικής δίκης με πολύ δυσκολία μπορεί να αποκρυβεί, σε όποια έννομη τάξη κι αν αναχθεί κανείς. Δύο ρυθμιστικά παραδείγματα: Πρώτον, η ανεξαρτησία των δικαστών (: άρθρο 40) προηγείται της εξαιρέσεως και απαλλαγής τους (: άρθρο 41). Και όμως το πρώτο (:ανεξαρτησία δικαστών ως αυτονόητη, σύμφυτη με τη φύση τους, ρύθμιση) δεν χρειάζεται. Δεύτερον, η λειτουργική διάρθρωση των δικαστικών προσώπων (: άρθρα 42 επ.) έπεται της προβλέψεως για θέματα τυπικών προσόντων (άρθρα 34 επ.).

Επισήμανση Πέμπτη: Η νοηματική ασάφεια και η αοριστία τω προβλέψεων, που ευνοεί την ανασφάλεια του δικαίου. Παράδειγμα από το χώρο των ενδίκων μέσων: Στη διάταξη του άρθρου 81 προβλέπεται ότι ο καταδικασθείς, ή υπέρ αυτού Εισαγγελέας, μπορεί να ασκήσει έφεση και για «κάθε άλλο λόγο (σ.σ. εκτός από δικονομική παράβαση, εσφαλμένη εκτίμηση πραγματικών περιστατικών και νομικό σφάλμα, λόγους τους οποίους αναφέρει αμέσως προηγούμενως) που επηρεάζει την ορθότητα ή την αξιοπιστία της διαδικασίας ή της αποφάσεως».

Β. Ειδικότερες επισημάνσεις που αφορούν την ουσιαστική φυσιογνωμία του νόμου.

Επισήμανση πρώτη: Η αρχή της συμπληρωματικότητας. Ήδη στο προοίμιό του, το καταστατικό εξαγγέλει ότι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο «θα είναι συμπληρωματικό της δικαιοδοσίας των εθνικών ποινικών δικαστηρίων». Η ίδια θέση επαναλαμβάνεται ρητά και στο άρθρο 1 του Καταστατικού, ενώ στο ίδιο συμπέρασμα οδηγεί η συνολική ανάγνωση των άρθρων 12-15 και 17-20. Σε αντίθεση, λοιπόν, με τα ad hoc δικαστήρια για την πρώην Γιουγκοσλαβία και τη Ρουάντα στα Καταστατικά των οποίων (:άρθρα 9 παρ.2 και 8 παρ.2, αντίστοιχα) κατοχυρωνόταν η υπεροχή και πρωτοκαθεδρία αυτών έναντι των εθνικών δικαστηρίων, ισχύει ως προς τη δικαιοδοσία του Μόνιμου Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου η αρχή της «συμπληρωματικότητας». Τούτο σημαίνει, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 13 και 17 παρ.1 του Καταστατικού, ότι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο θα επιλαμβάνεται μιας υποθέσεως μόνο εφόσον εισήχθη σ' αυτό ύστερα από απόφαση του Συμβουλίου Ασφαλείας, που εκδόθηκε σύμφωνα με το κεφάλαιο VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών ή εφόσον τα κράτη μέρη της Διεθνούς Συμβάσεως που το ίδρυσε είναι απρόθυμα ή βρίσκονται σε αληθινή αδυναμία να ασκήσουν την ποινική εξουσία τους.

Με αυτόν τον τρόπο πράγματι φαίνεται κατ' αρχήν να έχει απομείνει ένα σημαντικό πεδίο ελεύθερης εθνικής ποινικής δραστηριότητας και εφαρμογής του εσωτερικού ποινικού δικαίου στα επιμέρους κράτη. Ωστόσο, ιδιαίτερης προσοχής χρήζουν οι παρ.2 και 3 του άρθρου 17, όπου επιχειρείται ένας προσδιορισμός της έννοιας της «απροθυμίας» και της «αδυναμίας» των κρατών μερών να ασκήσουν την ποινική εξουσία τους. Τα ερωτήματα που ανακύπτουν με αφορμή την αοριστία των τελευταίων προβλέψεων είναι εύλογα και σίγουρα θα απασχολήσουν σε μελλοντικές υποθέσεις έντονα τη διεθνή νομική κοινότητα. Συγκεκριμένα:

Η παρ.2 του άρθρου 17 (περ. α) ορίζει ότι υφίσταται τέτοια «απροθυμία» όταν η εθνική διαδικασία διεξήχθη ή διεξάγεται ή η εθνική απόφαση ελήφθη προκειμένου να προστατευθεί το συγκεκριμένο πρόσωπο από την ποινική του ευθύνη για εγκλήματα που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου. Ερωτάται: από ποιο ακριβώς χρονικό σημείο διεξαγωγής της διαδικασίας και μετά, εφόσον η τελευταία βρίσκεται σε εξέλιξη, μπορεί να διαπιστωθεί με ασφάλεια μια τέτοια μεθόδευση των εθνικών δικαστικών αρχών, προκειμένου να θεωρηθεί παραδεκτή η εισαγωγή μιας υποθέσεως στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο; Και περαιτέρω στην ίδια ρύθμιση (περ.β) προβλέπεται ότι μια τέτοια «απροθυμία» των εθνικών αρχών υπάρχει όταν υφίσταται αδικαιολόγητη καθυστέρηση στη διαδικασία η οποία υπό τις δεδομένες συνθήκες είναι ασυμβίβαστη με την πρόθεση να αχθεί το συγκεκριμένο πρόσωπο ενώπιον της δικαιοσύνης. Ερωτάται: μετά την πάροδο πόσου ακριβώς χρόνου μπορεί να βεβαιώσει κανείς ότι υπάρχει σε μια τέτοια υπόθεση αδικαιολόγητη καθυστέρηση της διαδικασίας; Ακόμη στην περ. γ της ίδιας ρυθμίσεως αναφέρεται μια άλλη περίπτωση «απροθυμίας», η οποία συνίσταται στο ότι «η διαδικασία δεν διεξήχθη ή δεν διεξάγεται ανεξάρτητα ή αμερόληπτα, και διεξήχθη ή διεξάγεται κατά τρόπον ο οποίος, υπό τις δεδομένες συνθήκες, είναι ασυμβίβαστος με την πρόθεση να αχθεί το συγκεκριμένο πρόσωπο ενώπιον της δικαιοσύνης». Εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς την «κερκόπορτα» που ανοίγει στη δικαιοδοσία του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου η τελευταία πρόβλεψη: Ποια ακριβώς γεγονότα θα πρέπει να λάβουν χώρα, προκειμένου να θεωρηθεί ότι η διαδικασία δεν διεξήχθη ή δεν διεξάγεται ανεξάρτητα ή αμερόληπτα ή κατά τρόπο ασυμβίβαστο με τα καθήκοντα των εθνικών ποινικών δικαστηρίων; Ποια σημασία έχει το αποτέλεσμα της δίκης για μια τέτοια διαπίστωση; Τέλος, στην παρ.3 του άρθρου 17, όπου επιχειρείται να προσδιοριστεί η «αδυναμία» των κρατών μερών να ασκήσουν την ποινική τους εξουσία, ορίζεται ότι «το Δικαστήριο θα εξετάσει αν, λόγω πλήρους ή ουσιαστικής κατάρρευσης ή μη ύπαρξης του εθνικού δικαστικού συστήματος, το Κράτος δεν είναι σε θέση να εξασφαλίσει την παρουσία του κατηγορουμένου ή να συλλέξει τα απαραίτητα αποδεικτικά στοιχεία και μαρτυρίες ή άλλως είναι ανίκανο να φέρει εις πέρας την διαδικασία». Ερωτάται: με ποια κριτήρια και βάσει ποιων παραμέτρων θα συναχθεί το συμπέρασμα της κακοδιοίκησης της δικαιοσύνης ενός κράτους εν γένει στη συγκεκριμένη περίπτωση;

Ενόψει λοιπόν, των παραπάνω που αποδεικνύουν τη ρευστότητα των αναφερομένων στο Καταστατικό εννοιών της «απροθυμίας» και της «αδυναμίας» των Κρατών και στο βαθμό που το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο έχει την αρμοδιότητα να εξετάζει, να διαπιστώνει και να αποφασίζει για την αποτυχία (ηθελημένη ή μη) των προσπαθειών που έχουν αναληφθεί σε εθνικό επίπεδο, εύλογα κάποιοι υποστηρίζουν ότι η αρχή της «συμπληρωματικότητας», παρ' ότι κατά τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών στη Ρώμη αποτέλεσε τη μό-

νη αδιαμφισβήτητης αποδοχής θέση, μεταφράζεται τελικά σε υπεροχή και πρωτοκαθεδρία του τελευταίου έναντι των εθνικών δικαστικών αρχών. Μήπως, όμως, όλα αυτά προσδίδουν περαιτέρω και τη δυσπιστία των συντακτών του Καταστατικού έναντι της αντικειμενικότητας των αποφάσεων των εθνικών δικαστηρίων, ενόψει της αναμενόμενης επιδράσεως πολιτικών σταθμίσεων και «εθνικών» τοποθετήσεων;

Επισήμανση δεύτερη: Η αρχή ne bis in idem: Η άποψη περί πρωτοκαθεδρίας του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου έναντι των Εθνικών δικαστηρίων όχι μόνο δεν αποδυναμώνεται, αλλά αντίθετα ενισχύεται αποφασιστικά από τη διατύπωση του άρθρου 20 του Καταστατικού, στο οποίο καθιερώνεται η αρχή ne bis in idem. Έτσι, στις παρ.1 και 2 της παραπάνω διατάξεως προβλέπεται μεν η εφαρμογή της ως άνω αρχής, αλλά μόνο σε σχέση με αποφάσεις του ίδιου του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι όποιος δικάστηκε από το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο δεν μπορεί ξανά να δικαστεί από αυτό (:παρ.1), ούτε από οποιοδήποτε άλλο Δικαστήριο για έγκλημα που εμπίπτει στη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου (:παρ.2). Ωστόσο, δεν ισχύει το αντίστροφο, στην περίπτωση που για την ίδια πράξη υπάρχει απόφαση Εθνικού Δικαστηρίου. Αντιθέτως, προβλέπεται στην παρ.3 του άρθρου 20 ότι το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο μπορεί να επιληφθεί και το ίδιο των υποθέσεων που αφορούν τα αναφερόμενα στα άρθρα 6, 7 και 8 εγκλήματα, εφόσον η διαδικασία στο άλλο Δικαστήριο: α) έλαβε χώρα για να προστατεύσει το πρόσωπο αυτό από την ποινική ευθύνη, και β) δεν διεξήχθη ανεξάρτητα ή αμερόληπτα, αλλά με τρόπο που, υπό τις δεδομένες συνθήκες, δεν συμβιβάζεται με την πρόθεση να αχθεί το πρόσωπο αυτό ενώπιον της δικαιοσύνης. Πέραν του ότι οι δύο παραπάνω προϋποθέσεις φαίνεται να ταυτίζονται εννοιολογικά μεταξύ τους σε μια πραγματικά κακότεχνη διατύπωση, ανάλογη εκείνης του άρθρου 17 παρ.2 περ.α και γ, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η υπεροχή του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου έναντι των εθνικών δικαστηρίων και η έντονη δυσπιστία σε βάρος αποφάσεων των τελευταίων, για τις οποίες έγινε λόγος και πιο πάνω, αποκαλύπτονται πλήρως στην πιο πάνω διάταξη. Ζητούμενο όμως είναι το κατά πόσο θα υπάρξει αντικειμενική στάση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου αναφορικά με την διαπίστωση των παραπάνω προϋποθέσεων, όταν αυτές σχετίζονται με ένα θέμα, όπως είναι η αντικειμενικότητα και η αμεροληψία των εθνικών δικαστηρίων, το οποίο κατά κανόνα συνοδεύεται από έντονες διεθνείς επιφυλάξεις.

Επισήμανση τρίτη: Η έλλειψη συνεπειών λόγω υπηρεσιακής ιδιότητας ή ασυλίας: Σημαντικές ρυθμίσεις περιέχει η διάταξη του άρθρου 27 του Καταστατικού γύρω από τον αποκλεισμό των συνεπειών της ασυλίας ή της υπηρεσιακής ιδιότητας του προσώπου. Σύμφωνα μ' αυτή, το Καταστατικό έχει την ίδια εφαρμογή έναντι όλων χωρίς διάκριση επί τη βάση υπηρεσιακής ιδιότητας, ενώ οι ασυλίες, εθνικές ή διεθνείς, δεν εμποδίζουν το Δικαστήριο να ασκήσει τη δικαιοδοσία του. Η παραπάνω διάταξη, όμως, προφανώς έρχεται σε αντίθεση με την εσωτερική Συνταγματική Τάξη, ενώ κατά την κύρωση του Καταστατικού από τη χώρα μας δεν υπήρχε δυνατότητα επιφυλάξεως, αφού κάτι τέτοιο απαγορευόταν ρητά από το άρθρο 120 του Καταστατικού. Έτσι, απαιτείται πλέον μια προσαρμογή του Συντάγματός μας στην παραπάνω ρύθμιση, κάτι που, βέβαια, δεν επιτεύχθηκε με τη πρόσφατη, αλλά προγενέστερη της κυρώσεως του καταστατικού, συνταγματική αναθεώρηση.

Επισήμανση τέταρτη: Η παρουσία του κατηγορουμένου στη δίκη: Ίσως οι πιο σημαντικές δικονομικές διατάξεις του καταστατικού είναι εκείνες των άρθρων 63 και 67 παρ.1 περ. δ, με τις οποίες ουσιαστικά απαγορεύεται η εκδίκαση της υποθέσεως ερήμην του

κατηγορουμένου. Το πρόβλημα της ερμηδικίας σε τέτοιες υποθέσεις είναι πλέον συνηθισμένο και έχει ανακύψει τόσο στα πλαίσια των υποθέσεων που εκκρεμούν στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης όσο και στα πλαίσια του Καταστατικού του *ad hoc* Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία. Μολονότι ο κίνδυνος αδρανοποίησης του Δικαστηρίου είναι ορατός εξαιτίας της πιθανής απροθυμίας συνεργασίας των κρατών που ενδεχομένως θα αποτελέσουν το καταφύγιο ορισμένων προσώπων, οι πιο πάνω διατάξεις του Καταστατικού κρίνονται ασφαλώς θετικές για τις δικαιοπολιτικές τους αποχρώσεις, στο βαθμό που διασφαλίζουν στον κατηγορούμενο τη δυνατότητα να αμυνθεί έναντι των κατηγοριών που του αποδίδονται.

Επισημάνση πέμπτη: Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της εφέσεως: στο χώρο των ενδίκων μέσων, αρνητική εντύπωση προκαλεί η πρόβλεψη του άρθρου 81 περ.γ του Καταστατικού. Σύμφωνα μ' αυτή, σε περίπτωση αθώωσης του κατηγορουμένου, ο τελευταίος απολύεται αμέσως, πλην εξαιρετικών περιστάσεων όπου το Τμήμα Πρώτου Βαθμού, ύστερα από αίτηση του Εισαγγελέα μπορεί να διατάξει τη διατήρηση της κρατήσεώς του όσο εκκρεμεί η έφεση, αφού λάβει υπόψη του, μεταξύ άλλων, το συγκεκριμένο κίνδυνο διαφυγής, τη σοβαρότητα του εγκλήματος για το οποίο κατηγορείται και την πιθανότητα ευδοκιμήσεως της εφέσεως. Παρά την εξαγγελία περί του εξαιρετικού χαρακτήρα της, πρόκειται για πρωτοφανή ρύθμιση, που και το ενισχυμένο πλέον, λόγω της πρωτοβάθμιας αθωωτικής απόφασης, τεκμήριο αθωότητας, παραγνωρίζει, αλλά και τις υπόλοιπες περιστάσεις (: «μεταξύ άλλων») που οδηγούν στη διατήρηση της κρατήσεως του κατηγορουμένου δεν διευκρινίζει.

III. Έχει γίνει σήμερα σαφές ότι οι βασικοί λόγοι ιδρύσεως του μόνιμου Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου ήταν αφενός μεν η αντιμετώπιση της απροθυμίας ορισμένων κρατικών εννόμων τάξεων να οδηγούν τους πολίτες τους ενώπιον της δικαιοσύνης για εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και αφετέρου ο περιορισμός των μειονεκτημάτων που συνόδευαν *ad hoc* δικαστήρια (ευκαιριακός χαρακτήρας, απονομή δικαιοσύνης των «νικητών» ή των «ισχυρών», αμφισβητούμενη νομιμότητα συγκροτήσεως, αναδρομική εφαρμογή νόμων, αόριστη περιγραφή ποινικών υποστάσεων, δραστικός περιορισμός των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου, ανασφάλεια δικαίου κλπ). Είναι επίσης γνωστό ότι το Καταστατικό του δικαστηρίου αποτέλεσε προϊόν χρόνιων προετοιμασιών, αντιρρήσεων, έντονων διαβουλεύσεων, σκληρών διαπραγματεύσεων και διακρατικών συμβιβασμών, που στόχευαν την ευρύτερη αριθμητικά συναίνεση των κρατών και κυρίως την υπογραφή του από τις ισχυρότερες χώρες. Ωστόσο, από τις σύντομες επισημάνσεις που προηγήθηκαν συνάγεται ότι οι δυσχέρειες καταρτίσεως του Καταστατικού είχαν δυστυχώς τον αρνητικό αντίκτυπό τους και στις δικονομικές διατάξεις του τόσο σε επίπεδο νομοτεχνικής αρτιότητας όσο και σε επίπεδο ουσιαστικών επιλογών. Η ίδρυση του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου ενισχύει σημαντικά το ρόλο της διεθνούς έννομης τάξεως. Η θεσμοθέτηση, όμως, αφανών και αδόκιμων όρων και προϋποθέσεων αφαίρεσεως μιας υποθέσεως από την εθνική ποινική δικαιοσύνη και υπαγωγής της στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο, συνιστά εξίσου σημαντικό έλλειμμα για την εσωτερική έννομη τάξη, καθώς η απομάκρυνση από τις εγγυητικές λειτουργίες του νομικού μας πολιτισμού εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για την ανάπτυξη αντίστοιχου πεδίου υποχωρήσεως σε διεθνείς πολιτικές σκοπιμότητες και κυρίως στο δίκαιο των «ισχυρών». Ο χρόνος θα δείξει αν ισχύει αυτό ή το αντίθετο.

Το Άρθρο 11 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ) κατοχυρώνει και σε ποιο βαθμό την αρνητική όψη του συνδικαλιστικού δικαιώματος;

- Η στάση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και η συμβολή του στη διασφάλιση της αρνητικής συνδικαλιστικής ελευθερίας.

ΖΩΗΣ Ε. ΓΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ

Δικηγόρου, Κατόχου μεταπτυχιακού διπλώματος Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.

Υποψηφ. Διδάκτορα Νομικής Σχολής, Παν/μίου Θεσσαλονίκης

Η ανάγκη για προστασία της ατομικής ελευθερίας όσο και η καταχρηστική χρησιμοποίηση της δεσπόζουσας θέσης των συνδικάτων υπήρξαν αφορμή για μια σειρά υποθέσεων ενώπιον του Δικαστηρίου της ΕΣΔΑ, σχετικά με το ζήτημα της κατοχύρωσης του αρνητικού συνδικαλιστικού δικαιώματος.

Στην υπόθεση *National Union of Belgian Police* [27 Οκτωβρίου 1975] το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί επί της προσφυγής συνδικάτου μελών της βελγικής αστυνομίας. Η συνδικαλιστική οργάνωση ήταν αντιπροσωπευτική της πλειοψηφίας των δημοτικών αστυνομικών, όμως κρίθηκε ως μη αντιπροσωπευτική γιατί δεν αντιπροσώπευε την πλειοψηφία των δημοτικών υπαλλήλων. Το Δικαστήριο έκρινε ότι το συνδικάτο είχε τη δυνατότητα μόνον να διατυπώνει τις απόψεις του στις αρμόδιες αρχές και αποφάσισε ότι το δικαίωμα της συνδικαλιστικής οργάνωσης να διαβουλευεται με την κυβέρνηση δεν είναι δικαίωμα προστατευόμενο από το άρθρο 11 της Σύμβασης και στηρίζει την άποψή του σε μια σειρά από επιχειρήματα.

Κρίνει ότι δεν υπάρχει τέτοιο δικαίωμα στα εθνικά Δίκαια των Συμβαλλόμενων κρατών και ότι δεν είναι δικαίωμα που να υπονοείται από το άρθρο 11 της ΕΣΔΑ. Ακόμη το άρθρο 6 του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Χάρτη δεν κατοχυρώνει δικαίωμα διαβουλεύσεων αφού αναφέρει ότι «τα Μέρη οφείλουν να προωθούν τις διαβουλεύσεις μεταξύ εργαζομένων και εργοδοτών». Συνεπώς ούτε το 11 της Σύμβασης κατοχυρώνει τέτοιο δικαίωμα, εφόσον ο Χάρτης είναι χρονικά μεταγενέστερος.

Το δικαίωμα στις διαβουλεύσεις δεν είναι έμφυτο στο συνδικαλιστικό δικαίωμα. Τα συνδικάτα δεν έχουν αυτό το δικαίωμα. Για να προασπίσουν τα δικαιώματα των μελών τους έχουν το δικαίωμα να ακούγονται. Οι διαβουλεύσεις είναι ένα μέσο με το οποίο το κράτος μπορεί να εξασφαλίσει τη δυνατότητα των συνδικαλιστικών οργανώσεων να ακούγονται, δεν είναι όμως το μοναδικό μέσο. Το κράτος έχει υποχρέωση αποτελέσματος και όχι συμπεριφοράς γι αυτό μπορεί να χρησιμοποιήσει όποιο μέσο κρίνει κατάλληλο, για την πραγμάτωση του σκοπού του δηλ. του δικαιώματος να ακούγονται οι συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Στην υπόθεση Swedish Engine Drivers Union [6 Φεβρουαρίου του 1976] εξετάζεται προσφυγή συνδικαλιστικής οργάνωσης μηχανοδηγών των σιδηροδρόμων της Σουηδίας. Λόγος της προσφυγής η άρνηση του κράτους να συνάψει συλλογική σύμβαση εργασίας με τη συνδικαλιστική οργάνωση (η οποία ήταν ανεξάρτητη) ενώ είχε συνάψει συλλογικές συμβάσεις με άλλες ανεξάρτητες συνδικαλιστικές οργανώσεις.

Στην απόφασή του το Δικαστήριο τονίζει ότι το δικαίωμα των συλλογικών διαπραγματεύσεων και σύναψης συλλογικών συμβάσεων δεν εμπεριέχεται στο δικαίωμα του συνδικαλισμού. Η εκπλήρωση των σκοπών των συνδικάτων μπορεί να επιτευχθεί με τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων, οι οποίες είναι ένα από τα μέσα τα οποία μπορεί να μεταχειριστεί ένα κράτος, χωρίς να είναι το μοναδικό μέσο. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις δεν μπορούν να απαιτήσουν από το κράτος τη σύναψη συλλογικών συμβάσεων, ως έκφραση του δικαιώματός τους να ακούγονται. Απαίτησή τους μπορεί να είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων εκείνων από τα εθνικά δίκαια των κρατών που θα επιτρέπει στις οργανώσεις την καλύτερη δυνατή πραγμάτωση των σκοπών τους.

Στην υπόθεση Schmidt and Dahlstrom [6 Φεβρουαρίου 1976] οι προσφεύγοντες διαμαρτυρήθηκαν ότι ενώ ήταν μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων οι οποίες είχαν προβεί σε απεργία, δεν πήραν αναδρομικά τα ωφελήματα ενώ οι ίδιοι δεν είχαν απεργήσει.

Η απόφαση του Δικαστηρίου ήταν ότι δεν κατοχυρώνεται δικαίωμα από την Σύμβαση στην απεργία, ούτε στην καταβολή αναδρομικά ωφελημάτων και τα δικαιώματα αυτά δεν εμπεριέχονται σε κάποιο άλλο δικαίωμα που κατοχυρώνει ρητά η Σύμβαση και καταλήγει ότι οι κυβερνήσεις των κρατών ελεύθερα μπορούν να επιλέγουν τα μέσα για την πραγμάτωση των συνδικαλιστικών σκοπών.

Η υπόθεση Young, James and Webster αναφέρεται στην πρακτική closed shop της British Rail η οποία εισήχθη μετά την πρόσληψή τους και που έρχεται σε αντίθεση με την Σύμβαση για το λόγο ότι παραβιάζει το δικαίωμα στο συνδικαλισμό.

Η πρακτική closed shop διαμορφώθηκε στη Μ. Βρετανία. Με αυτή τη συμφωνία η οποία καταρτιζόταν μεταξύ συνδικαλιστικών οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων, οι υπάλληλοι που ανήκαν σε συγκεκριμένες κατηγορίες έπρεπε να γίνουν υποχρεωτικά μέλη μιας συγκεκριμένης συνδικαλιστικής οργάνωσης χωρίς τη συγκατάθεσή τους.

Η πρακτική closed shop εμφανίζεται σε δύο τύπους. Με τον ένα τύπο ο εργαζόμενος, πριν προσληφθεί, υποχρεούται να γίνει μέλος της συνδικαλιστικής οργάνωσης που του υποδεικνύεται και με τον άλλο μπορεί να προσχωρήσει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα μετά την πρόσληψή του. Σύμφωνα με την αγγλική νομοθεσία με τη συμφωνία closed shop ήταν νόμιμη η απόλυση του εργαζομένου αν αρνούνταν να προσχωρήσει στο συνδικάτο με εξαίρεση την επίκληση ορισμένων λόγων.

Οι τρεις εργαζόμενοι στην αγγλική εταιρία των σιδηροδρόμων πολλά χρόνια πριν την εισαγωγή της πρακτικής closed shop, αρνήθηκαν την προσχώρησή τους στα συνδικάτα επικαλούμενοι σοβαρούς λόγους και ζήτησαν να εξαιρεθούν. Η νομοθετική ρύθμιση που ακολούθησε δεχόταν εξαίρεση από τη συμφωνία closed shop μόνο για θρησκευτικούς λόγους. Επειδή οι λόγοι τους οποίους οι αιτούντες επικαλέστηκαν δεν ήταν θρησκευτικοί απορρίφθηκε το αίτημά τους για εξαίρεση και απολύθηκαν από την εργασία τους.

Το Δικαστήριο κατόπιν προσφυγής τους έκρινε κατά πόσο η συμφωνία closed shop παραβιάζει την αρνητική ελευθερία εκείνων που προσέφυγαν, τη δυνατότητά τους να μην προσχωρήσουν σε κάποια συνδικαλιστική οργάνωση. Βρέθηκε δηλ. στην εξαιρετικά δύ-

σκολη θέση να κρίνει επί του ζητήματος λόγω του ότι η πρακτική closed shop αποτελούσε παράδοση στη Μ. Βρετανία και σε άλλα κράτη, μέλη της ΕΣΔΑ. Εκτός αυτού δεν έθεσε μια τόσο συνήθη πρακτική έξω από τα όρια της ΕΣΔΑ

Άλλως η ύπαρξη της πρακτικής closed shop ήταν και λόγος που δεν κατοχυρώθηκε ρητά στην Σύμβαση η αρνητική ελευθερία. Το Δικαστήριο δεν έκρινε τη συμβατότητα του όλου συστήματος προς την ΕΣΔΑ, αλλά περιορίστηκε να εξετάσει μόνο τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που αυτό έχει στους προσφεύγοντες. Με την απόφασή του τονίζει ότι δεν συνάγεται από την απουσία ρητής κατοχύρωσης της αρνητικής ελευθερίας, ότι η ελευθερία αυτή δεν προστατεύεται και ότι κάθε καταναγκασμός του ατόμου να γίνει μέλος συνδικαλιστικής οργάνωσης είναι συμβατός προς την έννοια και το σκοπό του άρθρου 11. Αν η αρνητική ελευθερία τεθεί εκτός του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 11, κάτι τέτοιο είναι αντίθετο στην ίδια την ουσία της θετικής ελευθερίας που το ίδιο άρθρο κατοχυρώνει. Με την απόφαση αυτή το Δικαστήριο δεν κατοχυρώνει απόλυτα την αρνητική ελευθερία αφού χαρακτηριστικά αναφέρει ότι ο καταναγκασμός για την προσχώρηση σε ένα συνδικάτο δεν έρχεται πάντα σε αντίθεση με την ΕΣΔΑ. Έτσι δεν θίγεται το σύστημα closed shop. Έκρινε λοιπόν το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι εργαζόμενοι που δεν προσχώρησαν στα συνδικάτα έχασαν την εργασία τους και συνεπώς το μέσο επιβίωσής τους και το ότι η πρακτική closed shop επιβλήθηκε αφοτίου είχαν προκληθεί. Αποφάσισε ότι στην συγκεκριμένη προσφυγή υπήρξε παραβίαση του άρθρου 11, «γιατί τέτοιου είδους καταναγκασμός, όπως στην περίπτωση της συγκεκριμένης υποθέσης, προσβάλλει την ίδια την ουσία της ελευθερίας που εγγυάται το άρθρο 11.» Το Δικαστήριο θέτοντας την αρνητική ελευθερία στο πεδίο προστασίας του άρθρου 11 υπό όρους άλλους από εκείνους που θέτει η παράγραφος 2 του άρθρου 11 δίνει μια περιοριστική ερμηνεία του οικείου άρθρου.

Στην υπόθεση Sibson έχουμε εφαρμογή μιας de facto ή ad hoc πρακτικής closed shop. Ο κ. Sibson επιθυμούσε να αποχωρήσει από μια συγκεκριμένη συνδικαλιστική οργάνωση της οποίας ήταν μέλος και να γραφεί σε κάποια άλλη. Η εργοδοσία τότε τον υποχρέωσε είτε να προσχωρήσει στο συνδικάτο που ανήκε είτε να μετατεθεί σε άλλον τόπο για να παρέχει την εργασία του, κάτι που προβλεπόταν από το συμβόλαιο. Το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση Young, James and Webster έκρινε ότι ο καταναγκασμός προσχώρησης σε συγκεκριμένη συνδικαλιστική οργάνωση είναι αντίθετος προς το άρθρο 11 της Σύμβασης, αν παραβιάζεται ολοφάνερα η ελευθερία και όχι ο οποιοσδήποτε καταναγκασμός.

Αποφάσισε συγκρίνοντας τις δύο υποθέσεις ότι στην υπόθεση Sibson δεν παραβιάστηκε το άρθρο 11. Και αυτό γιατί ο κ. Sibson δεν εμποδίστηκε να προσχωρήσει στο συνδικάτο λόγω των προσωπικών του πεποιθήσεων όπως οι Young James and Webster. Ο κ. Sibson είχε την ευκαιρία να εργαστεί σε άλλο τόπο κάτω από παρόμοιες συνθήκες. Εξάλλου, δεν ίσχυε πρακτική closed shop αλλά de facto ή ad hoc closed shop.

Αξιοσημείωτη είναι η εκτίμηση των δικαστών που είχαν διαφορετική άποψη, ότι η θετική και αρνητική ελευθερία αποτελούν τη διαφορετική όψη του ίδιου δικαιώματος.

Η υπόθεση Sigurdur A. Sigurjonsson [30 Ιουνίου 1993] αφορούσε κάποιον οδηγό ταξί της Ισλανδίας ο οποίος εξαναγκαζόταν να γίνει μέλος μιας ένωσης ιδιωτικού δικαίου, αλλιώς θα έχανε την άδεια του οδηγού ταξί. Το Δικαστήριο έκρινε ότι το άρθρο 11 περιλαμβάνει και την αρνητική ελευθερία, δεν επισημαίνει όμως αν θετική και αρνητική ε-

λευθερία προστατεύονται εξίσου. Στην κρίση του έλαβε υπόψη και αρκετά διεθνή κείμενα, όπως την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου άρθρο 20 παρ. 2, τον Κοινοτικό Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων των εργαζομένων 1989, τις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας

Ο οδηγός ταξί απειλούνταν με απώλεια της άδειας του αν δεν παρέμενε μέλος της οργάνωσης Frami, καταναγκασμός που αντέβαινε στο άρθρο 11. Το Δικαστήριο αποφάσισε επηρεασμένο από την απόφαση Young, James and Webster κατά τον ίδιο τρόπο, δηλ. δέχτηκε ότι ο καταναγκασμός ήταν τέτοιου είδους που προσέκρουε στο άρθρο 11.

Στην υπόθεση Gustafsson [25 Απριλίου του 1996] το Δικαστήριο προχωράει λίγο πιο κάτω θέτοντας υποχρέωση του κράτους να λάβει θετικά μέτρα για την πραγμάτωση της αρνητικής ελευθερίας.

Ο Gustafsson, επιχειρηματίας τουριστικών επιχειρήσεων, για ιδεολογικούς λόγους δεν ανήκε σε κανένα από τα συνδικάτα εργοδοτών του κλάδου του στη Σουηδία. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις αντέδρασαν στη στάση του να μη δεσμευτεί από τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας τους και για να τον πιάσουν να δεχτεί προέβησαν σε μποϊκοτάζ με μέτρα αποκλεισμού μιας από τις επιχειρήσεις του. Ο επιχειρηματίας πούλησε την επιχείρηση που δέχτηκε το μεγαλύτερο πλήγμα.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 11. Παράλληλα όμως αναφέρθηκε στην υποχρέωση του κράτους να λάβει θετικά μέτρα, τα οποία θα είναι κατάλληλα και λογικά για την προστασία της αρνητικής όψης του συνδικαλιστικού δικαιώματος. Η απόφαση δέχτηκε ότι το κράτος έχει τη διακριτική ευχέρεια να αποφασίζει σε ένα «ευρύ περιθώριο εκτίμησης».

Με τις αποφάσεις του το Δικαστήριο προχώρησε στην κατοχύρωση του αρνητικού συνδικαλιστικού δικαιώματος, θέτοντας ορισμένα σταθμά και πάντα κινούμενο με τέτοιο τρόπο ώστε η εξασφάλιση του αρνητικού δικαιώματος, της αρνητικής ελευθερίας να μην θίγει τη θετική του όψη όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 11 της ΕΣΔΑ.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ. [EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS]

-National Union of Belgian Police Case, Judgment of 27 October 1975, Publications of the European Court of Human Rights, Series A, Vol. 19.

-Swedish Engine Drivers Union Case, Judgment of 6 February 1976, Publications of the European Court of Human Rights, Series A, Vol. 20.

-Schmidt and Dahlstrom Case, Judgment of 6 February 1976, Publications of the European Court of Human Rights, Series A, Vol. 21.

-Young, James and Webster, Judgment of 13 August 1981, Series A, Vol. 44.

-Sibson v. The United Kingdom, Judgment of 20 April 1993, Publications of the European Court of Human Rights, Series A, Vol. 258-A.

-Case of Sigurdur A. Sigurjonsson v Iceland, Judgment of 30 June 1993, Publications of the European Court of Human Rights, Series A, Vol. 264.

-Gustafsson v. Sweden Judgment of 25 April 1996, Reports of judgments and decisions 1996II

ΑΝΑΦΟΡΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Κων. Ι. Τσακίρη, Δικηγόρου Λάρισας,

Προς τον Επιθεωρητή Αρεοπαγίτη κ. Θεόδωρο Μπάκα
(Κατά την πρόσφατη επιθεώρηση που διενήργησε στο Εφετείο Λάρισας)

Κοινοποιούμενη στο Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Λάρισας.

Κε Επιθεωρητά,

Θα μου επιτρέψετε να Σας απασχολήσω, κι εγώ ο ταπεινός, λακωνικότητα, με δύο-τρία θέματα που έχουν άμεση σχέση με την επιθεώρηση που ενεργείτε στο Εφετείο Λάρισας.

1. Ανασταλτική δύναμη της έφεσης και αναστολή εκτελέσεως της πρωτοδίκου αποφάσεως (άρθρα 471, 497 παρ. 1, 2 και 7 του Κ.Π.Δ.).

Να μην υπάρχουν μεγάλες ανισότητες και ανομοιομορφίες στη νομολογία των Ποινικών Δ/ρίων και ιδιαίτερα του Τριμελούς Εφετείου Κακ/των και του Πενταμελούς. Επί παραδείγματι, αποφάσεις του Τριμ. Εφ. Κακ/των Λάρισας που επέβαλαν ποινή κάθειρξης μέχρι και 10 ετών, και μάλιστα σε δράστη υπότροπο, έδωσαν αναστέλλουσα δύναμη στην έφεση, ενώ άλλες αποφάσεις του ίδιου Δ/ρίου, που επέβαλαν ποινή φυλάκισης 3 ή και 2 ετών, δεν έδωσαν αναστέλλουσα δύναμη στην έφεση. Αποφάσεις του Πενταμελούς Εφετείου Λάρισας έκαναν δεκτές αιτήσεις αναστολής εκτελέσεως και ανέστειλαν την εκτέλεση αποφάσεων του Τριμ. Εφ. Κακ/των Λάρισας, με τις οποίες είχαν καταγνωστεί ποινές κάθειρξης 13 και πλέον ετών, ενώ, άλλες, απέρριψαν αντίστοιχες αιτήσεις, και μάλιστα για πρωτόδικες αποφάσεις, με τις οποίες είχαν καταγνωστεί ποινές 3 ετών. Η έλλειψη ενότητας της νομολογίας των Δ/ρίων μας επί του θέματος αυτού, ευνόητο είναι ότι κλονίζει την εμπιστοσύνη των πολιτών προς τη δικαιοσύνη. Είμαι πρόθυμος να Σας προσκομίσω σχετικές αποφάσεις για του λόγου μου αυτού το αληθές.

2. Δημιουργία 2ου Πενταμελούς Εφετείου.

Να γίνει και 2ο Πενταμελές Εφετείο στη Λάρισα, διότι ωρίμασε πλέον η ανάγκη αυτή και έγινε, θα έλεγα, επιτακτική, αφού, λόγω φόρτου υποθέσεων, προσδιορίζονται εφέσεις επί αποφάσεων του Τριμ. Εφ. Κακ/των Λάρισας μετά 1 περίπου έτος, ενώ η επιβληθείσα ποινή 2-5 ετών φυλάκισης, από την οποία ο δράστης εκτίει τα 2/5, εργαζόμενος δε, σε 1 έτος εισέρχεται στη διαδικασία της υφ' όρον απόλυσης (άρθρα 105-110 του Π.Κ.), απολύεται των φυλακών, με αποτέλεσμα να στερούνται πολλοί της δευτεροβαθμίου κρίσεως, συνταγματικώς επιβεβλημένης, σύμφωνα με το άρθρο 20 του Συντάγματος. Άλλωστε, το ένα Πενταμελές, που από ετών λειτουργεί στο Εφετείο μας, αναγκάζεται πολλές φορές, λόγω του αριθμού των υποθέσεων, να συνεδριάζει 3 και 4 ημέρες, ενώ, γενόμενο και 2ο Πενταμελές, οι υποθέσεις θα εξαντλούνται σε μία συνεδρίαση.

3. Δικαστές και Εισαγγελείς που είναι στενοί συγγενείς δικηγόρων, να μη μπορούν να υπηρετήσουν στο ίδιο Εφετείο με τους δικηγόρους. Να υπάρχει δηλαδή κώλυμα, τουλάχιστον μέχρι του 2ου βαθμού συγγενείας, εξ αίματος ή εξ αγχιστείας. Οι λόγοι είναι ευνόητοι, αφού τα σχόλια δεν είναι καθόλου κολακευτικά για την αμεροληψία, το αδέκαστο και την ορθή απονομή της δικαιοσύνης. Το μέτρο αυτό, που σίγουρα θα αποδώσει αγλαούς καρπούς, πρέπει αμέσως, ή τουλάχιστον εν συνεχεία, να εφαρμοστεί και στους προϊσταμένους των υπηρεσιών (τουλάχιστον Εφετείου και Πρωτοδικείου), γιατί κι εκεί υπάρχει πρόβλημα. Υπάρχουν βέβαια και εξαιρέσεις, πλην, όμως, αυτές δεν αναιρούν τον κανόνα και τη γενική εντύπωση που δημιουργείται.

ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ***Βράβευση του Αστέρη Αθ. Μπουζιά, Δικηγόρου Λάρισας,
από την Ακαδημία Αθηνών***

Ο Αστέρης Αθ. Μπουζιάς, γιος του αείμνηστου Φυσικού-Λυκειάρχη Αθανασίου Μπουζιά και της Εύας Λύτρα-Μπουζιά, Καθηγήτριας Γαλλικών στο 5ο Γυμνάσιο Λάρισας, γεννήθηκε στη Λάρισα το 1976. Έχει επίσης μία αδελφή, την Κατερίνα Αθ. Μπουζιά, φοιτήτρια Ιατρικής στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που παρά το νεαρό της ηλικίας της ακολουθεί ήδη ανάλογη επιστημονική πορεία με τον αδελφό της. Σπούδασε νομικά στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, από την οποία πήρε το πτυχίο του με βαθμό «άριστα». Πραγματοποίησε μεταπτυχιακές σπουδές στη Νομική Σχολή, καθώς επίσης και στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης Δημοσίου Δικαίου και Πολιτικών Επιστημών με βαθμό «άριστα», καθώς επίσης και Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης Ιστορίας Χωρών Χερσονήσου του Αίμου -Τουρκολογίας επίσης με βαθμό «άριστα». Σήμερα είναι Δικηγόρος Λάρισας και Υπ. Διδάκτωρ του Α.Π.Θ., όπου επιδίδεται σε διδακτικό και ερευνητικό έργο. Ομιλεί άπταιστα αγγλικά, γαλλικά και γερμανικά. Έχει βραβευθεί με υποτροφίες από το Ι.Κ.Υ., το Κοινωνικό Φιλανθρωπικό Ίδρυμα Αλέξανδρος Σ. Ωνάσης και το Ίδρυμα Α.Γ. Λεβέντη. Έχει τιμηθεί με το βραβείο του Ιδρύματος Διοικητικού Δικαίου Μιχαήλ Στασινόπουλου για τις άριστες επιδόσεις του, ενώ η Επιτροπή Ερευνών του Α.Π.Θ. του έχει απονεμίσει με ομόφωνη απόφασή της τα διαστήματα της ακαδημαϊκής αριστείας κρίνοντας τον ως τον άριστο των αρίστων μεταξύ των συναδέλφων του. Έχει συμμετάσχει με εισηγήσεις του σε πολλά επιστημονικά συνέδρια και είναι μέλος της Ελληνικής Ιστορικής Εταιρείας. Επίσης έχει πραγματοποιήσει πλήθος δημοσιεύσεων σε έγκριτα επιστημονικά περιοδικά, οι οποίες έχουν απήχηση στην επιστημονική κοινότητα, καθώς παραπομπές σε μελέτες του υπάρχουν σε έργα άλλων συγγραφέων, μεταξύ των οποίων διδακτικά συγγράμματα της Νομικής Σχολής του Α.Π.Θ. Ακόμη είναι μέλος της Συντακτικής Επιτροπής της Μεγάλης Ιστορίας του 20ού Αιώνα, που εκδίδεται από τις εκδόσεις Ελληνικά Γράμματα σε συνεργασία με το Δημοσιογραφικό Οργανισμό Λαμπράκη.

Για τις υψηλές επιστημονικές επιδόσεις που έχει σημειώσει παρά το νεαρό της ηλικίας του ο Αστέρης Αθ. Μπουζιάς τιμήθηκε με απονομή βραβείου από την Ακαδημία Αθηνών κατά την πανηγυρική συνεδρία της 27ης Δεκεμβρίου 2002.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

71/2002

Πρόεδρος: Ελευθ. Ζάμπρας

Εισηγητής: Ευστ. Τσουκαλάς

Δικηγόροι: Γεώρ. Κατσογιάννης, Αριστ. Λιάπης

Η μεταβολή του προσώπου του εργοδότη, εφόσον διατηρείται η ταυτότητα της επιχείρησης, συνεπάγεται αυτοδίκαιη υποκατάσταση του νέου εργοδότη στις υφιστάμενες εργασιακές σχέσεις, ανεξαρτήτως από οποιαδήποτε συναίνεση των εργαζομένων.

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας συνιστά και η πρόσληψη εμπορικού αντιπροσώπου ή παραγωγού (πλασιέ) με μισθό που αποτελείται από πάγιο, κατά μήνα, ποσό και ποσοστό επί των πωλήσεων, εφόσον αυτός υποχρεούται, συμβατικά, να παρέχει αυτοπροσώπως την εργασία του και να υπόκειται σε εξάρτηση από τον εργοδότη, ανεξαρτήτως εάν παρέχει την εργασία του μέσα στο γραφείο ή το κατάστημα της επιχείρησης ή έξω από τους τόπους αυτούς.

Η καταγγελία της σύμβασης εργασίας είναι άκυρη χωρίς έγγραφο και καταβολή ολόκληρης της νόμιμης αποζημίωσης. Ο υπερήμερος εργοδότης, οφείλει μισθούς υπερημερίας, έως ότου άρει την υπερημερία του με δήλωση ότι αποδέχεται τις προσφερόμενες υπηρεσίες του μισθωτού. Ο μηνιαίος μισθός καταβάλλεται στο τέλος κάθε ημερολογιακού μηνός, αφ' ότου ο εργοδότης γίνεται υπερήμερος και οφείλει τόκους, χωρίς άλλη όχληση. Χρόνος καταβολής επιδομάτων εορτών και αδείας.

{...} Κατά τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 6 του Ν. 2112/1920 «η μεταβολή

του προσώπου του εργοδότη, οπωσδήποτε επερχόμενη, ουδαμώς επηρεάζει την εφαρμογή των υπέρ του υπαλλήλου διατάξεων του παρόντος νόμου». Ο ίδιος κανόνας περιέχεται στο άρθρο 9 § 1 του Β.Δ 16/18.7.1920, προκύπτει δε και από το άρθρο 8 του Ν.3514/1928. Όμοιο κανόνα περιέχει το άρθρο 3 §§ 1 και 2 του Π.Δ.572/1988 (με το οποίο η Ελληνική νομοθεσία εναρμονίστηκε προς την οδηγία του Συμβουλίου της Ε.Ο.Κ 77/187/14.2.1977). Σύμφωνα με τις διατάξεις αυτές η μεταβολή του προσώπου του εργοδότη, εφόσον διατηρείται η ταυτότητα της επιχείρησης και η οικονομική της δραστηριότητα, συνεπάγεται, ανεξαρτήτως από τη νομική αιτία και τη μορφή της μεταβίβασης, αυτοδίκαιη υποκατάσταση του νέου εργοδότη στις υφιστάμενες εργασιακές σχέσεις. Το αποτέλεσμα δε αυτό επέρχεται ανεξαρτήτως από οποιαδήποτε συναίνεση των εργαζομένων (ΟΛΑΠ. 5/1994).

Εντεύθεν παρέπεται ότι, εκείνος που διαδέχεται ή υποκαθιστά καθ' οιονδήποτε τρόπο και με οποιαδήποτε μορφή ορισμένο εργοδότη στην ασκούμενη απ' αυτόν επιχείρηση υπεισέρχεται αυτοδικαίως σε όλες τις υποχρεώσεις του προκατόχου του από την σύμβαση εργασίας απέναντι του μισθωτού, καθόσον αυτές θεωρούνται αναπόσπαστο βάρος της επιχείρησης και παρακολουθούν αναγκαίως αυτή και με τον νέο κύριο ή εκμεταλλευτή, αρκεί να υπάρχει το στοιχείο της ταυτότητας της συνεχιζόμενης επιχείρησης, προς την οποία συνδέεται ο μισθωτός, δηλαδή να συνεχίζεται η ίδια επιχείρηση ως οικονομική μονάδα, έστω και με διάφορο τίτλο ή μορφή ή κατά συγχώνευση ή άλλον

μετασχηματισμό (ΑΠ.602/80 ΕΕργΔ, 39,534, ΑΠ. 690/76, ΕΕργΔ, 37, 818, ΑΠ 18/91, ΝοΒ, 40, 533, ΕφΠατρ. 203/98, ΔΕΕ, 5, 530). Εκείνος που διαδέχεται ή υποκαθιστά με οποιοδήποτε τρόπο και οποιαδήποτε νομική μορφή τον αρχικό εργοδότη στην επιχείρηση που ασκεί, υπεισέρχεται στις υποχρεώσεις του τελευταίου απέναντι στο προσωπικό που διατηρείται και δεν έχει το δικαίωμα να το απολύσει, χωρίς να τηρήσει τις προβλεπόμενες από τις παραπάνω διατάξεις και το άρθρο 5 Ν.3198/55 διατυπώσεις και να καταβάλει την προβλεπόμενη από το νόμο αποζημίωση, συνυπολογίζοντας το συνολικό χρόνο υπηρεσίας του στον παλιό και το νέο εργοδότη (ΑΠ. 18/91, ΝοΒ, 40, 533).

Εξ άλλου, από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 648 και 652 ΑΚ προκύπτει ότι σύμβαση παροχής εξαρτημένης εργασίας υπάρχει όταν ο εκμισθωτής που παρέχει την εργασία του με μισθό, αδιάφορα με τον τρόπο που αυτός καθορίζεται και καταβάλλεται, υποβάλλεται στην νομική εξάρτηση από τον μισθωτή που εκδηλώνεται με το δικαίωμα του τελευταίου να ασκεί εποπτεία και έλεγχο της εργασίας που παρέχεται από εκείνο και να δίνει σ' αυτόν οδηγίες, ως προς το χρόνο, τόπο και τρόπο της παροχής του. Αυτό συμβαίνει και στην σύμβαση προσλήψεως εμπορικού αντιπροσώπου ή παραγωγού (πλασιέ) με μισθό που αποτελείται από πάγιο κατά μήνα ποσό και σε ποσοστό επί των πωλήσεων, εφόσον αυτός υποχρεούται, κατά τους όρους της συμβάσεως, να παρέχει αυτοπροσώπως την εργασία του και να υπόκειται στην παραπάνω νομική εξάρτησή του από τον εργοδότη, ανεξαρτήτως εάν παρέχει την εργασία του μέσα στο γραφείο ή το κατάστημα της επιχείρησής ή έξω από τους τόπους αυτούς (ΑΠ 882/82, ΕΕΝ, 50,471, ΑΠ 373/80, ΕΕΝ, 47,637, ΑΠ

759/75, ΕΕΝ, 43,191, ΑΠ 840/74, 23,471).

Ακόμη, από τη διάταξη του άρθρου 5 παρ. 3 Ν.3198/55 με σαφήνεια συνάγεται ότι η καταγγελία της συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας αόριστου χρόνου, είναι έγκυρη, εφόσον γίνει εγγράφως και καταβληθεί η νόμιμη αποζημίωση (ΑΠ 161/77, ΕΕΔ, 36,479, ΑΠ 78/74, ΝοΒ, 22,889). Ο χωρίς έγγραφο και αποζημίωση ή χωρίς ολοκλήρη τη νόμιμη αποζημίωση καταγγελίας καταγγέλων την σύμβαση εργοδότης οφείλει μισθούς υπερημερίας (ΑΠ 103/66, ΕΕΔ, 25, 476, ΑΠ.1296/78, ΕΕΔ, 38, 470). Ο εργοδότης αρνούμενος να δεχθεί την από τον μισθωτή προσηκόντως προσφερόμενη σ' αυτόν εργασία καθίσταται υπερήμερος και υποχρεούται εντεύθεν στην κατ' άρθρο 656 ΑΚ πληρωμή του μισθού, έως ότου ήθελε επέλθει άρση της υπερημερίας του δια δηλώσεώς του ότι αποδέχεται τις προσφερόμενες υπηρεσίες του μισθωτού, συγχρόνως δε και προσφέρεται στην εκπλήρωση των από την υπερημερία του προελθουσών υποχρεώσεών του (ΑΠ. 125/74, ΝοΒ, 2, 923).

Τέλος, από τα άρθρα 340, 341, 345 και 655 παρ. 1 ΑΚ συνάγεται ότι, αν ο μισθωτός αμείβεται με μηνιαίο μισθό, ο μισθός καταβάλλεται στο τέλος κάθε ημερολογιακού μηνός και σε περίπτωση καθυστερήσεως ο εργοδότης γίνεται υπερήμερος και οφείλει έκτοτε τόκους, χωρίς να χρειάζεται να προηγηθεί όχλησή του (ΟλΑΠ 626/80, ΕΕΔ 29, 566, ΑΠ 331/92, ΕΕΔ, 52, 459, ΕφΑθ. 670/90, ΕΕΔ, 50, 101 ΕφΘεσ. 413/89, Αρμ. 43, 365, ΕφΑθ. 11560/89, ΕΕΔ, 50, 97, ΕφΘεσ. 3531/89, ΕΕΔ, 50, 95, ΕφΑθ. 12555/88, ΝοΒ, 37, 1223). Το ίδιο συμβαίνει και όταν δεν πρόκειται για τις μηνιαίως καταβαλλόμενες αποδοχές, αλλά για άλλες εργοδοτικές παροχές, που πρέπει να κα-

ταβάλλονται κατά την συμφωνία ή κατά το νόμο, σε ορισμένο χρόνο, όπως είναι τα επιδόματα εορτών, που καταβάλλονται, σύμφωνα με το άρθρ. 10 παρ.1 του Ν.1082/80 σε συνδυασμό με το άρθρο 10 παρ. 1 της υπ' αρ. 19040/81 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Εργασίας, το μεν επίδομα Χριστουγέννων στις 31 Δεκεμβρίου, το δε επίδομα Πάσχα μέχρι 30 Απριλίου του έτους, που αφορούν, οι αποδοχές και το επίδομα αδείας, που καταβάλλεται σύμφωνα με τα άρθρα 4 § 1 του ΑΝ. 539/1945 και 3 § 16 Ν. 4504/1966, εφόσον δεν υπάρχει σχετική αίτηση του εργαζομένου, μέχρι το τέλος του έτους που αφορούν, οπότε η μη καταβολή αυτών, κατά το χρόνο, που έπρεπε να καταβληθούν, συνιστά τη δόλη ημέρα του άρθρου 341 ΑΚ και ως εκ τούτου ο οφειλέτης εργοδότης καθίσταται υπερήμερος με μόνη την παρέλευσή της και οφείλει έκτοτε τόκους χωρίς να προηγηθεί όχλησή του, κατά τα άρθρα 340 και 345 ΑΚ (Ληξουριώτης, ΕΕΔ, 50, 91, Μαρκόπουλος, άδεια μισθωτών, Δ' έκδ. 1985, άρ. 42, σελ. 54, ΕΕΔ, 55. 61. ΕΕΔ, 45, 1043).

Στην προκειμένη περίπτωση, από την προσήκουσα επανεκτίμηση των καταθέσεων ... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου αυτού, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει συμβάσεως παροχής εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου, που καταρτίσθηκε στις 16.7.1998 μεταξύ της εφεσibλντης Μ.Α. και του Μ.Μ., που διατηρούσε επιχείρηση στη Φ. Λάρισας με αντικείμενο την αγοραπωλησία φυτοφαρμακευτικών και καλλυντικών προϊόντων, η πρώτη προσλήφθηκε από τον δεύτερο αντί συμφωνημένου μηνιαίου μισθού 880,41 ΕΥΡΩ (300.000 δραχμών) προκειμένου να προσφέρει τις υπηρεσίες της ως περιοδεύουσα πωλήτρια των προϊόντων του στην Α-

θήνα και σε οποιαδήποτε άλλη πόλη της Ελλάδος. Η εφεσibλντη πρόσφερε τις πιο πάνω υπηρεσίες της στον Μ.Μ., που ασκούσε επ' αυτής εποπτεία και έλεγχο κατά την εργασία της παρέχοντας οδηγίες ως προς τον χρόνο, τόπο και τρόπο παροχής της, μέχρι τις 11.2.99, οπότε συστάθηκε η εκκαλούσα εταιρία περιορισμένης ευθύνης με την επωνυμία «FIT. ΕΠΕ», έδρα την Γ. Λάρισας και σκοπό την εισαγωγή και διακίνηση πρώτων υλών φαρμακείου φυτικής και μη προελεύσεως, όπως ειδικότερα αυτός περιγράφεται στο άρθρο 3 του υπ' αρ. .../29.1.99 ενώπιον του συμβ/φου Α.Τ. συνταγέντος και νομίμως δημοσιευθέντος καταστατικού της. Μέλος της εταιρίας αυτής είναι και ο αρχικός εργοδότης της εφεσibλντης Μ.Μ., που είχε καταθέσει στο Ταμείο της Εταιρίας κεφάλαιο 5869,41 ΕΥΡΩ από τα 17.608,22 ΕΥΡΩ, που είναι ολόκληρο το κεφάλαιο αυτής και τυγχάνει ένας από τους δύο συνδιαχειριστές της εκκαλούσας εταιρίας.

Η εν λόγω εταιρία συνέχισε την ίδια επιχείρηση του αρχικού εργοδότη της εφεσibλντης ως οικονομική μονάδα με τη μορφή της εταιρίας περιορισμένη ευθύνης, η δε εφεσibλντη εξακολούθησε να προσφέρει σ' αυτήν τις υπηρεσίες της τελώντας υπό την προεκτεθείσα νομική εξάρτησή της με την ίδια ιδιότητα ως περιοδεύουσα πωλήτρια, χωρίς να μεταβληθούν οι όροι και οι συμφωνίες της εργασιακής της σχέσεως. Η συνέχεια των ως άνω δύο επιχειρήσεων συνάγεται ιδίως από τις καταστάσεις κινήσεως πελατών του, όπου, αφενός μεν, αναγράφεται η εφεσibλντη ως υπάλληλος και των δυο επιχειρήσεων με τον ίδιο κωδικό αριθμό (03 Μ.Α.), αφετέρου δε, αναγράφονται ίδιοι πελάτες και των δύο επιχειρήσεων με τους αυτούς κωδικούς αριθμούς, όπως 1015 Γ.Α., 1241 Σ.Ν., 1070 Π.Ε., 1122

Θ.Κ. κλπ. Επιπροσθέτως, από τις με ημερομηνία 8.6.99 και 24.6.99 καταστάσεις μηνιαίας κινήσεως πελατών της εκκαλούσας «FIT. Ε.Π.Ε», στις οποίες αναγράφεται ως πωλήτρια η εφεσίβλητη Μ.Α. καθώς και την από 3.2.99 οικονομική πρόταση της εκκαλούσας προς την εφεσίβλητη, που υπογράφει ο εκ των μελών της Μ.Μ., συνάγεται ότι η εφεσίβλητη ήταν υπάλληλος της εκκαλούσας και πριν τις 19.7.99, που αυτή (εκκαλούσα) ισχυρίζεται αβασίμως ότι είχε προσλάβει την εφεσίβλητη.

Η περί καταβολής σ' αυτήν μηνιαίου μισθού από 880,41 (300.000 δραχμών) ΕΥΡΩ συμφωνία της εκκαλούσας μεν αυτής προκύπτει και από το συσχετισμό: 1) της από 7.1.2000 εξώδικης γνωστοποίησης-προσκήσεως της εκκαλούσας προς την εφεσίβλητη, στην οποία αναγράφεται ότι «σας παραδίδω την υπ' αρ. ... Τραπεζική επιταγή της Τράπεζας Πειραιώς, πληρωτέας σε διαταγή σας, δραχμών 370.000 που αφορά μισθό από 29.11.99 μέχρι 7.1.2000, ημέρα γνωστοποίησης της απολύσεώς σας, 2) σημειώματος όπου γνωστοποιείται στην εφεσίβλητη η αποστολή επιταγής ποσού 345.658 δραχμών για το μισθό του Μαΐου (900.000) και το υπόλοιπο του Απριλίου (45.658), 3) σημειώματος της εκκαλούσας, στο οποίο αναφέρεται «Μ. έκανες εισπράξεις 208.797 δραχμών. Σου στέλνουμε επιταγή 91.203 δραχμών», 4) της από 3.2.99 οικονομικής προτάσεως της εκκαλούσας, που υπογράφει ο από τους εταίρους και συνδιαχειριστές της Μ.Μ., με την οποία προτείνεται μηνιαίος μισθός στην εφεσίβλητη 400.000 δραχμών, που, όπως η ίδια συνομολογεί, περιορίσθηκε στο ποσό των 300.000 δραχμών μηνιαίως, καθώς και ποσοστό επί των πωλήσεων με έξοδα διανυκτερεύσεως και αμοιβή εκτός έδρας, και 5) ση-

μειώματος της εκκαλούσας υπογραφόμενο από τον εκ των εταίρων και συνδιαχειριστών αυτής Ν.Β., με το οποίο προτείνεται στην εφεσίβλητη οικονομική πρόταση εργασίας με μηνιαίο βασικό μισθό 300.000 δραχμών καθώς και ποσοστό επί των πωλήσεων μετ' εξόδων κινήσεως και εκτός έδρας.

Η εφεσίβλητη συνέχισε χωρίς διακοπή την παροχή των υπηρεσιών της στην νέα εργοδοπίδα της μέχρι τις 11.1.2000, οπότε η εκκαλούσα κατήγγειλε εγγράφως την σύμβαση εργασίας της εφεσίβλητης, χωρίς όμως να της καταβάλει ολόκληρη τη νόμιμη αποζημίωση εκ δραχμών 700.000 ($300.000 \times 2 = 600.000 + 100.000 (1/6)$), ήτοι 2054,29 ΕΥΡΩ, αλλά μικρότερη τοιαύτη εκ δραχμών 322.155 (945,43 ΕΥΡΩ). Επομένως η γενόμενη καταγγελία είναι άκυρη και η εκκαλούσα μη αποδεχόμενη τις προσπρόκιντες προσφερόμενες υπηρεσίες της εφεσίβλητης κατέστη υπέρμερη περί την αποδοχή αυτών, οφειλούσα εντεύθεν εις αυτήν μισθούς υπερημερίας για το από 11.1.2000 έως 1.6.2000 χρονικό διάστημα, δηλαδή επί 4 μήνες και 15 ημέρες επί 300.000 δραχμές (880,41 ΕΥΡΩ) μηνιαίως, με το νόμιμο τόκο ως εξής: 440,21 ΕΥΡΩ από 1.2.2000, 880,41 ΕΥΡΩ από 1.3.2000, 880,41 ΕΥΡΩ από 1.4.2000, 880,41 ΕΥΡΩ από 1.5.2000 και 880,41 ΕΥΡΩ από 1.6.2000.

Επίσης, από την ίδια διαδικασία αποδείχτηκε ότι η εκκαλούσα οφείλει στην εφεσίβλητη: 1) για διαφορές δεδουλευμένων μισθών της από 1.11.99 έως 11.1.2000 χρονικής περιόδου 965,52 ΕΥΡΩ (ήτοι 2051,36-1085,84 ΕΥΡΩ), με το νόμιμο τόκο από 12.1.2000, 2) για επίδομα Χριστουγέννων 1999, 880,41 ΕΥΡΩ, με τον νόμιμο τόκο από την 1.1.2000, και 3) για επίδομα αδείας έτους 2000, 440,21 ΕΥΡΩ, με το νόμιμο τόκο από 1.1.2000.

Αυτά δεχθείσα και η πρωτόδικη απόφαση και επί τη βάσει αυτών αχθείσα εις αναγνώριση της ακυρότητας της καταγγελίας και εις επιδίκαση υπέρ της ενάγουσας των πιο πάνω ποσών, ορθώς το νόμο εφάρμοσε και σωστά τις αποδείξεις αξιολόγησε {...}

102/2002

Πρόεδρος: Απόστ. Στρατίκης
Εισηγητής: Γεώρ. Μπατσαλέξης
Δικηγόροι: Χρ. Ντόλας, Εμμ. Πετρωτός

Κατά του Δημοσίου και του ΙΚΑ, δεν τρέχουν οι προθεσμίες κατά την διάρκεια των δικαστικών διακοπών.

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου σε αποζημίωση τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση, νομιμοποιούμενο να ζητήσει την καταβολή σ αυτό μόνο του ποσού της αποζημίωσης, που αντιστοιχεί στις παροχές που ήδη κατέβαλε ή υποχρεούται να καταβάλλει στο παθόντα ή τα μέλη της οικογένειάς του, και όχι το ποσό των υπέρτερων ασφαλιστικών παροχών, που, σύμφωνα με το νόμο, κατέβαλε ή θα καταβάλει σ' αυτούς.

Για το ορισμένο της κυρίας παρέμβασης, το ΙΚΑ πρέπει να επικαλείται και προσδιορίζει το είδος και το ποσό της απαίτησης αποζημίωσης του ασφαλισμένου του, στην οποία εκ του νόμου υποκαταστάθηκε και δεν αρκεί να αναφέρονται τα ποσά τα οποία κατέβαλε ή οφείλει να καταβάλει στον ασφαλισμένο του ή τους συγγενείς αυτού. Η κυρία παρέμβαση είναι ορισμένη, όταν ενσωματώνεται σ αυτήν το δικόγραφο της κυρίας αγωγής.

Το δεδικασμένο σχετικά με την αοριστία αγωγής, που αφορά προγενέστερο χρονικό διάστημα δεν εκτείνεται και στην αγωγή μεταγενέστερου χρονικού διαστήματος.

Αγωγή αποζημίωσης για στέρηση διατροφής από τη σύζυγο και το τέκνο θανατωθέντος σε τροχαίο ατύχημα.

Τα ανήλικα τέκνα, και αν έχουν παρουσία, εφόσον τα εισοδήματα της παρουσίας τους ή το προϊόν της εργασίας τους δεν επαρκεί για την διατροφή τους, έχουν δικαίωμα διατροφής έναντι και των δύο γονέων τους, οι οποίοι έχουν υποχρέωση να τα διατρέφουν από κοινού, ανάλογα με τις δυνάμεις τους και δεν μπορούν να προβάλλουν κατ αυτών την ένσταση διακινδύνευσης της ίδιας αυτών διατροφής.

Ο γονέας που έχει την επιμέλεια του ανήλικου μπορεί να συνυπολογίσει στην υποχρέωσή του για διατροφή του τέκνου ό,τι συνδέεται με την πραγματική διάθεση χρημάτων για τις ανάγκες του τέκνου, την προσφορά προσωπικών υπηρεσιών για την περιποίηση του και άλλες παροχές σε είδος που συνδέονται με την συνοίκηση και είναι αποτιμητές σε χρήμα. Δεν απαιτείται η στην αγωγή αναφορά της αποτίμησης της συνεισφοράς, αλλά αυτή μπορεί να θεμελιώσει καταλυτικό της αξίωσης ισχυρισμό του εναγομένου.

Στοιχεία προσδιοριστικά για την διατροφή συζύγου και τέκνων.Λήψη υπόψη και της κρατούσας ανεργίας.

Η κατά της ασφαλιστικής εταιρίας διετής παραγραφή του άρθρου 10 παρ.2 Ν.489/1976 ισχύει και επί αξίωσης του ΙΚΑ, ως εκ του νόμου ειδικού διαδόχου του παθόντος. Η διακοπή προϋποθέτει την έγερση της αγωγής από τον πραγματικό δικαιούχο.

{...}Ειδικότερα, ως προς το εμπρόθεσμο της εφέσεως του ΙΚΑ, πρέπει να ληχθούν τα ακόλουθα: Όπως προκύπτει από την διάταξη του άρθρου 11 του κ.δ/τος της 26.6./10.7.1944 «περί κώδικος των νόμων περί δικών του Δημοσίου», που διατηρήθηκε σε ισχύ με το άρθρο 50

παρ.3 ΕισΝΚΠολΔ, ο οποίος εφαρμόζεται, κατά το άρθρο 21 παρ.9 του Ν. 1902/1990 και το άρθρο 5 του προηγούμενου νόμου 3210/1955, και επί δικών στις οποίες διάδικος είναι το ΙΚΑ, ουδεμία απολύτως προθεσμία τρέχει κατά του Δημοσίου και συνακόλουθα και του ΙΚΑ κατά την διάρκεια των δικαστικών διακοπών, δηλαδή στο διάστημα από 1/7/ - 15/9 (άρθρο 11 παρ.2 Ν.1756/1988, ΑΠ 1376/1997 ΕλλΔνη 39, 819 και ΕφΑθ 429/2000 ΕλλΔνη 42, 1366 και εκεί παραπομπές, όπου και σχόλιο Κατρά). Συνεπώς, αφού η αρξαμένη στις 11.7.2000 30νθήμερος προθεσμία της εφέσεως δεν «έτρεχε» κατά του ΙΚΑ, κατά το πιο πάνω χρονικό διάστημα, δεν είχε συμπληρωθεί μέχρι της κατά τα ανωτέρω ασκήσεως της, τα δε περί του αντιθέτου υποστηριζόμενα από τις εφεσίβλητες ελέγχονται αβάσιμα. Επομένως, αφού συνεκδικασθούν, διότι έτσι διευκολύνεται η διεξαγωγή της δίκης και επέρχεται μείωση των εξόδων (άρθρα 246 και 524 παρ.1 ΚΠολΔ), πρέπει να γίνουν τυπικά δεκτές και να εξετασθεί κατά την αυτή διαδικασία το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων τους (άρθρο 533 ΚΠολΔ), ερήμην της εφεσίβλητης και στις δύο ασφαλιστικής εταιρίας με την επωνυμία «ΑΓΡ. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ», η οποία, αν και κλητεύθηκε νομίμως και εμπροθέσμως να παραστεί κατά τη συζήτηση και των δύο εφέσεων (ιδ. ... /7.7.2000 και .../23.11.2000 εκθέσεις επιδόσεως των δικ. επιμελητών του Πρωτοδικείου Δ.Ρ. και Π.Β.), δεν παραστάθηκε κατά τη συζήτηση, η οποία θα χωρήσει σαν να ήταν και αυτή παρούσα, το δε δικαστήριο θα λάβει υπόψη και τις προτάσεις που κατέθεσε στον πρώτο βαθμό που προσκομίζουν οι εκκαλούσες (Βαθρακοκοίλης ΚΠολΔ άρθρο 531 αριθ. 9, 10 και εκεί παραπομπές).

Από τις διατάξεις των άρθρων 3, 10

παρ.5 ΝΔ 4104/1960, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 18 παρ.1 του Ν. 4476/1965, και 18 του Ν. 1654/1986, συνάγεται ότι το Ι.Κ.Α., όταν ασκηθεί από τον παθόντα ή τα μέλη της οικογενείας του, κατά του υποχρέου σε αποζημίωση τρίτου αγωγή αποζημιώσεως, ένα τμήμα τουλάχιστον της οποίας αντιστοιχεί σε ασφαλιστικές παροχές, τις οποίες, κατά την νομοθεσία που το διέπει, υποχρεούται αυτό να καταβάλλει στον παθόντα ή τα μέλη της οικογενείας του, χωρίς να έχει σημασία αν τις κατέβαλε με μορφή π.χ. συντάξεως, έχει το δικαίωμα να ασκήσει κυρία παρέμβαση, απαιτώντας να καταβληθεί σ αυτό και όχι στον ενάγοντα παθόντα ή τα μέλη της οικογενείας του το ποσό της αποζημιώσεως, που αντιστοιχεί στις παροχές που ήδη κατέβαλε ή υποχρεούται να καταβάλλει στον μεν ή στους δε, αφού εκ του νόμου εκχωρούνται προς το ΙΚΑ οι απαιτήσεις των ασφαλισμένων σ αυτό προσώπων ή των μελών της οικογενείας τους προς αποκατάσταση ζημίας που αιτιωδώς σχετίζεται με ασθένεια, αναπηρία ή θάνατο ασφαλισμένου, εφόσον οι περιστάσεις αυτές αποτελούν συγχρόνως λόγο γενέσεως ασφαλιστικών παροχών εκ μέρους του ΙΚΑ.

Προϋποθέσεις της μεταβιβάσεως αυτής, που παρέχει το δικαίωμα κυρίας παρεμβάσεως στο ΙΚΑ, είναι η ύπαρξη ασφαλιστικής σχέσεως κατά τον χρόνο του ατυχήματος που αποτέλεσε τον γενεσιουργό λόγο της ζημίας, καθώς και η ποιοτική, χρονική και ποσοτική αντιστοιχία μεταξύ των παροχών του ΙΚΑ προς τον ασφαλισμένο ή τα μέλη της οικογενείας του και των αξιώσεων αποζημιώσεως του παθόντος ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου τρίτου (ΕφΑθ 5321/1998, ΕφΑθ 10255/1997 ΕλλΔνη 40,368 και 369, αντίστοιχα και εκεί παραπομπές).

Με την κυρία παρέμβαση το Ι.Κ.Α. προβάλλει ότι, όχι ο ενάγων παθών ή τα μέλη της οικογενείας του, αλλ αυτό, είναι φορέας της ασκούμενης με την αγωγή αξιώσεως κατά του τρίτου, στο μέτρο που αντιστοιχεί στις οφειλόμενες ή καταβληθείσες ασφαλιστικές παροχές. Το Ι.Κ.Α. βέβαια, πέραν της κυρίας παρεμβάσεως, ενόψει της εκ του νόμου μεταβιβάσεως σ αυτό της αξιώσεως του παθόντος ασφαλισμένου του, μπορεί στο ίδιο δικόγραφο να ενώσει και αγωγή κατά του ζημιώσαντος τρίτου για αξιώσεις που δεν είναι επιδίκες με την κυρία αγωγή. Ενόψει της φύσεως της ως άνω αξιώσεως του Ι.Κ.Α., που ασκείται με τους ανωτέρω τρόπους, οφείλει, για το ορισμένο της αγωγής και της κυρίας παρεμβάσεως, να επικαλείται και προσδιορίζει το είδος και το μέγεθος κατά ποσό της απαίτησης αποζημίωσης του ασφαλισμένου του, στην οποία εκ του νόμου υποκαταστάθηκε, κατά τα ανωτέρω εκτεθέντα, και δεν αρκεί να αναφέρονται στην αγωγή και στην κυρία παρέμβαση τα ποσά τα οποία κατέβαλε ή οφείλει να καταβάλλει στον ασφαλισμένο του ή τους συγγενείς αυτού, τα οποία και αξιώνει, αφού αυτά δεν αποκλείεται να είναι διαφορετικά από εκείνα που ζημιώθηκε ο ασφαλισμένος ή οι συγγενείς του. Εάν δεν επικαλείται τα ανωτέρω στοιχεία τόσοσ η αγωγή όσον και η κυρία παρέμβαση είναι αόριστες (ιδ. ΕφΛαρ 633/1999 αδημοσίευτη και εκεί παραπομπές, Κρητικός, Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα εκδ. τρίτη παρ. 750 και 751).

Η κυρία όμως παρέμβαση και η αγωγή αποκτά την αναγκαία πληρότητα και είναι πλήρως ορισμένη, όταν ενσωματώνεται σ' αυτήν το δικόγραφο της κυρίας αγωγής του ασφαλισμένου ή των μελών της οικογενείας του, με την οποία ασκείται η αξίωση αποζημιώσεως, μέρος της οποίας ή ολόκληρη αξιώνει το Ι.Κ.Α. (Κρη-

τικός ο.π. παρ. 749 και εκεί παραπομπή σε υποσ. 12).

Στην κρινόμενη περίπτωση οι εκκαλούσες, τρίτες εφεσίβλητες στην υπό στοιχείο β' έφεση, η δεύτερη των οποίων, λόγω της ανηλικιότητάς της, εκπροσωπείται από την ασκούσα την γονική μέριμνά της πρώτη μητέρα της, άσκησαν, ενώπιον του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, κατά των πρώτου και δευτέρας των εφεσιβλήτων στην ίδια έφεση, την από 30.12.1998 (αριθ. εκθ. καταθ. .../1998) αγωγή αποζημιώσεως για στέρνηση διατροφής, συνεπεία θανατώσεως σε τροχαίο ατύχημα του συζύγου και πατέρα τους, αντίστοιχα, Π.Γ., που συνέβη στις 2.3.1994 από υπαιτιότητα του πρώτου των εναγομένων. Το Ι.Κ.Α. άσκησε την από 2.8.1999 (αριθ. εκθ. καταθ. .../1999) κυρία παρέμβαση-αγωγή, κατά των πρώτου και δευτέρας των εφεσιβλήτων, στην υπό στοιχείο β' έφεση, την οποία ανακοίνωσε στις τρίτες των εφεσιβλήτων στην ίδια πάντοτε έφεση. Στην παρέμβαση-αγωγή ενσωμάτωσε αυτούσια την ανωτέρω αγωγή αποζημιώσεως, με ρητή αναφορά ότι το περιεχόμενο της αποτελεί και το ιστορικό τους, ζήτησε δε, δια μεν της κυρίας παρεμβάσεως την αναγνώριση ότι εκχωρήθηκε σ' αυτό η αξίωση των εναγουσών, κατά τα κατωτέρω ποσά, και την καταβολή σ' αυτό από τους εναγομένους της κυρίας δίκης των παροχών που θα κατέβαλε μηνιαίως στις ενάγουσες, για σύνταξη, λόγω θανάτου του συζύγου και πατέρας τους, ανέρχονταν δε και για τις δύο σε 101.820 δραχμές, για το διάστημα από 1.1.1999 μέχρι 31.12.2000, που αφορούσε η αγωγή, αποτελούσε δε μέρος της αποζημιώσεως, λόγω στερήσεως διατροφής, από δραχμές (90.000 + 80.000) 170.000 και για τις δύο, που ζητούσαν από τους εναγόμενους, όπως τα προσδιοριστικά του ύψους της στοιχεία και το αναλογούν με βάση

αυτά στην κάθε μία ποσό αναφέρονταν στην αγωγή, δια δε της αγωγής την καταβολή εφ' άπαξ ποσού 3.137.040 δραχμών, το οποίο αποτελούσε τις παροχές από την ανωτέρω αιτία προς τις ενάγουσες για το προγενέστερο της αγωγής χρονικό διάστημα από 1.5.1997 - 31.12.1998.

Η εκκαλούμενη, την μεν αγωγή απέρριψε ως απαράδεκτη λόγω δεδικασμένου και για την κρίση αυτή δεν υπάρχει παράπονο, την δε κυρία παρέμβαση ως αόριστη, διότι δεν εξειδικευόταν σ' αυτήν η αξίωση της αποζημιώσεως λόγω στερήσεως διατροφής, που οι ενάγουσες της κυρίας δίκης δικαιούνταν από τους καθών η παρέμβαση-εναγόμενους, σε μέρος της οποίας είχε χωρήσει υποκατάστασή του εκ του νόμου, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη. Εφόσον όμως, όπως λέχθηκε, στην κυρία παρέμβαση ενσωματώθηκε η κυρία αγωγή, που με ρητή αναφορά σ' αυτήν αποτέλεσε το ιστορικό της, στην οποία αγωγή με πληρότητα εκτίθενται όλα τα προσδιοριστικά του ύψους και το ποσό της διατροφής που υποχρεούταν να καταβάλλει, μηνιαίως, στις ενάγουσες ο θανατωθείς, αν δεν μεσολαβούσε το γεγονός της θανατώσεως του στο τροχαίο ατύχημα, κατ' ακολουθία δε και του ποσού της αποζημιώσεως, λόγω στερήσεως αυτής, που δικαιούνταν από τους εναγόμενους, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, παρίσταται πλήρως ορισμένη.

Σημειωτέον ότι, για το ζήτημα της αοριστίας της ένδικης κυρίας παρεμβάσεως, δεν υφίσταται δεδικασμένο από την 633/1999 απόφαση του παρόντος δικαστηρίου, με την οποία απορρίφθηκαν, λόγω αοριστίας, δύο παρόμοιες από 14.4.1997 παρεμβάσεις-αγωγές, που αφορούσαν προηγούμενο από 1.5.1997 μέχρι 31.12.1998 χρονικό διάστημα, όπως αβάσιμα ισχυρίζονται οι εφεσibλητοι, διότι, ναι μεν κατά την διάταξη του άρθρου

322 παρ.1 ΚΠολΔ, δεδικασμένο παράγεται και περί του κριθέντος δικονομικού δικαιώματος, όπως είναι και η αοριστία του εισαγωγικού της δίκης δικογράφου, πλην όμως το δεδικασμένο τούτο αφορά το δικόγραφο εκείνο επί του οποίου έκρινε η ανωτέρω τελεσίδικη απόφαση και δεν εκτείνεται και στο δικόγραφο της κρινόμενης κατά τα άνω κυρίας παρεμβάσεως.

Εφόσον λοιπόν η εκκαλούμενη έκρινε αντιθέτως εσφαλμένα ερμήνευσε και εφάρμοσε τις ανωτέρω διατάξεις και εκείνη του άρθρου 216 παρ.1 ΚΠολΔ και πρέπει, κατά παραδοχή της υπό στοιχείο β' εφέσεως, ως βάσιμης κατ' ουσία, να εξαφανισθεί, κατά το κεφάλαιό της που αφορά την απόρριψη της κυρίας παρεμβάσεως ως αόριστης και να κρατηθεί η υπόθεση κατά το μέρος αυτό (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ), για κατ' ουσία έρευνα της κυρίας παρεμβάσεως, που τυγχάνει νόμιμη, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, στηρίζεται δε στις εκεί αναφερόμενες διατάξεις.

Με την κυρία παρέμβαση θα ερευνηθεί, αφού συνεκδικασθεί με αυτή (άρθρο 285 ΚΠολΔ), η από 25.10.1999 (αριθ. εκθ. καταθ. .../26.10.1999) παρεμπόμπουσα αγωγή του πρώτου εναγομένου στην κυρία αγωγή, που στρέφεται κατά της συνεναγομένης του ασφαλιστικής εταιρίας, με την οποία, επικαλούμενος την κατάρτιση με αυτή της αναφερόμενης στην αγωγή ασφαλιστικής συμβάσεως και ότι η απαίτηση του κυρίως παρεμβαίνοντος ΙΚΑ κατά της ασφαλιστικής εταιρίας έχει παραγραφεί, λόγω παρελεύσεως διετίας από του ατυχήματος, ζητεί, σε περίπτωση που γίνει δεκτή η κυρία παρέμβαση, να υποχρεωθεί η παρεμπιπτόντως εναγομένη να του καταβάλλει κάθε ποσό που θα υποχρεωθεί να καταβάλλει στο κυρίως παρεμβαίνον, νομιμότοκα από την καταβο-

λή του. Η παρεμπόμπουσα αγωγή που δεν ερευνήθηκε πρωτοδίκως, λόγω απορρίψεως της κυρίας παρεμβάσεως, για το αντικείμενο της οποίας καταβλήθηκε το προσήκον τέλος δικαστικού ενσήμου μετά των υπέρ τρίτων ποσοστών, είναι νόμιμη και στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 346 ΑΚ, 19 παρ. 4 Ν.489/1976, 282, 283, 69 παρ. 1 ε' ΚΠολΔ (ιδ. Κρητικού ο.π. παρ. 1893 και 1894 και εκεί παραπεμπές).

Η διάταξη του άρθρου 928 εδ. β' ΑΚ θεμελιώνει αξίωση αποζημίωσης, η οποία αναγκαίως προϋποθέτει ζημία, που συνίσταται στο ποσό της διατροφής ή την αξία της συνεισφοράς την οποία κατά νόμο θα όφειλε ο θανατωθείς και υπόχρεος σύζυγος και πατέρας, αν ζούσε. Επιδιώκεται δια της αποζημιώσεως να περιέλθει, κατά το δυνατόν, ο επιζών στη θέση που θα ήταν, αν δεν συνέβαινε ο θάνατος του υποχρέου συζύγου και πατέρα, δηλαδή να επισπράξει όσα απώλεσε. Δια να ευρεθεί όμως ένα τέτοιο περιεχόμενο της αποζημιώσεως επιβάλλεται να γίνει προσφυγή στις σχετικές διατάξεις του οικογενειακού δικαίου, που ρυθμίζουν, τόσο το ζήτημα της συνεισφοράς στις οικογενειακές ανάγκες και ειδικότερα στη διατροφή του συζύγου (άρθρα 1389, 1390 ΑΚ), το μέτρο της οποίας προσδιορίζεται ανάλογα με τις συνθήκες της οικογενειακής ζωής, λαμβανομένων υπόψη των αναγκών του δικαίου, όπως διαμορφώνονται στα πλαίσια της συμβιώσεως, οριοθετούνται δε από το ύψος των τυχόν εισοδημάτων του και της λοιπής περιουσίας αυτού, σε συσχετισμό προς την περιουσιακή κατάσταση του άλλου συζύγου (ιδ. για τις προϋποθέσεις και το μέτρο της διατροφής μεταξύ συζύγων σε περίπτωση διακοπής της έγγαμης συμβίωσης ΟλΑΠ 9/1991 ΕλλΔνη 33,1429, ΑΠ 594/1998, ΑΠ 1661/1997 ΕλλΔνη 39,1292, 1293, ΑΠ

804/1994 ΕλλΔνη 37,97, ΑΠ 550/1994 ΕλλΔνη 36,338, ΕφΑθ 4742/1998 ΕλλΔνη 40,379, και εκεί περαιτέρω παραπεμπές και για την συνεισφορά στην διατροφή των συζύγων διαρκούντος του γάμου, αλλά και ποια η διαφορά σε περίπτωση διακοπής της έγγαμης συμβίωσης ΕφΑθ 5017/1999 ΕλλΔνη 42,461), όσον και της διατροφής εκ του νόμου, όπως εκείνη που υποχρεούνται οι γονείς να καταβάλλουν στα ανήλικα και ενήλικα τέκνα τους, δηλαδή των άρθρων 1485, 1486 παρ.1, 1489 παρ.2 και 1493 ΑΚ, από τις οποίες προκύπτει ότι τα ανήλικα τέκνα και αν έχουν περιουσία και εφόσον τα εισοδήματα της περιουσίας τους ή το προϊόν της εργασίας τους δεν επαρκεί για την διατροφή τους, έχουν δικαίωμα διατροφής έναντι και των δύο γονέων τους, οι οποίοι έχουν υποχρέωση να τα διατρέφουν από κοινού, ο καθένας ανάλογα με τις δυνάμεις του και δεν μπορούν να προβάλλουν κατ' αυτών την ένσταση διακινδύνευσης της ιδίας αυτών διατροφής. Όμως η εν λόγω διατροφή προσδιορίζεται στο προσήκον μέτρο με βάση τις ανάγκες των τέκνων, όπως προκύπτουν από τις συνθήκες της ζωής και περιλαμβάνει όσα είναι αναγκαία για τη συντήρηση του δικαίου τέκνου (τροφή, στέγαση, ενδυμασία, ψυχαγωγία και κάθε άλλο απαραίτητο για τη διαβίωσή του) και επί πλέον τα έξοδα για την ανατροφή, την επαγγελματική και την εν γένει εκπαίδευσή του (ΑΠ 482/1995 ΝοΒ 44, 975).

Κατέστησε δε ο νομοθέτης υπεύθυνους και τους δύο γονείς, ενόψει της ισότητας των δύο φύλλων και της αμοιβαίας υποχρεώσεως τους προς ανατροφή και εκπαίδευση των τέκνων. Για να καθορισθεί το ποσό της δικαιούμενης διατροφής αξιολογούνται κατ' αρχήν τα εισοδήματα των γονέων από οποιαδήποτε πηγή και στη συνέχεια προσδιορίζονται οι ανάγκες

του τέκνου. Καθοριστικό δε στοιχείο είναι οι συνθήκες της ζωής του, δηλαδή οι όροι διαβιώσεως τούτου, χωρίς όμως να ικανοποιούνται οι παράλογες αξιώσεις. Εκείνος από τους γονείς που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου μπορεί να συνυπολογίσει ό,τι συνδέεται με την πραγματική διάθεση χρημάτων για τις ανάγκες του τέκνου, καθώς και την προσφορά προσωπικών υπηρεσιών για την περιποίηση και φροντίδα τους, που είναι αποτιμητές σε χρήμα και άλλες παροχές σε είδος που συνδέονται με την συνοίκηση, η αποτίμηση των οποίων μπορεί να συνυπολογισθεί στην υποχρέωση του για διατροφή του τέκνου (ΕφΘεσ 418/2000, αδημοσίευτη και εκεί περαιτέρω παραπομπές). Με τον τρόπο δε αυτό θα ανευρεθεί το ποσό το οποίο ο θανατωθείς σύζυγος και πατέρας υποχρεούταν, κατά νόμο να συνεισφέρει, κατά τον χρόνο του θανάτου του, στην διατροφή της συζύγου και να καταβάλλει για διατροφή του ανηλίκου ή ενηλίκου τέκνου του και το οποίο, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, θα συνέχιζε να συνεισφέρει και καταβάλλει αν δεν επερχόταν η θανάτωση του (ΕφΑθ 280/2000 ΕλλΔνη 42,172, ΕφΛαρ 649/2001 αδημοσίευτη και εκεί παραπομπές, Κρητικός ο.π. παρ. 552, 553, 554 και εκεί παραπομπές).

Κρίσιμος για τον υπολογισμό της με το ανωτέρω περιεχόμενο αποζημιώσεως είναι ο προσδιορισμός των εισοδημάτων του θανατωθέντος κατά τον τελευταίο καιρό πριν από την θανάτωσή του και της πιθανής εξελίξεως των εισοδημάτων αυτών, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, αν αυτός ζούσε (Κρητικός ο.π. παρ. 548 και 551 και εκεί παραπομπές). Το δικαίωμα δε για λήψη της αποζημιώσεως αυτής ουδόλως επηρεάζεται από την καλή ή κακή οικονομική κατάσταση του υποχρέου, τα εισοδήματα και την εν

γένει περιουσιακή κατάσταση του οποίου ουδόλως ερευνώνται κατά τον υπολογισμό του ύψους της αποζημιώσεως, αφού δεν πρόκειται για αξίωση συνεισφοράς-διατροφής, αλλά για γνήσια αξίωση αποζημιώσεως (ΕφΛαρ 649/2001, Κρητικός ο.π. παρ. 532).

Περαιτέρω, σε περίπτωση θανατώσεως συζύγου, στην αγωγή αποζημιώσεως του άλλου συζύγου, για την αποκατάσταση της ως άνω ζημίας του από την στέρηση του δικαιώματος διατροφής του, πρέπει να μνημονεύεται, εκτός των άλλων στοιχείων, και το ποσό της καταβλητέας διατροφής από τον υπόχρεο προς τούτο σύζυγο, ανάλογα με τις συνθήκες της οικογενειακής ζωής, και δεν απαιτείται η αναφορά της αποτίμησης της συνεισφοράς που θα παρείχε καθένας από τους συζύγους για την αντιμετώπιση των αναγκών της οικογένειας. Η αποτίμηση αυτή μπορεί να θεμελιώσει καταλυτικό της αξιώσεως ισχυρισμό του εναγομένου (ΑΠ 747/1996 ΕλλΔνη 37,1544, και για τα στοιχεία που πρέπει να περιέχει η αγωγή του συζύγου και του τέκνου για να είναι ορισμένη ΑΠ 336/1994 ΝοΒ 43, 245, ΕφΘεσ 2966/1994 Αρμ. 1995, 808, Κρητικός ο.π. παρ. 574 και εκεί περαιτέρω παραπομπές).

Τέλος στην αξίωση του δικαιούχου της με το ανωτέρω περιεχόμενο αποζημιώσεως συζύγου και ενηλίκου τέκνου, ο εναγόμενος υπόχρεος της αποζημιώσεως δεν μπορεί να αντιτάξει την κατ άρθρο 1487 ΑΚ ένσταση διακινδυνεύσεως της δικής του διατροφής (Κρητικός ο.π. παρ. 533 και εκεί παραπομπές, ιδ. επίσης και με ποιες προϋποθέσεις η ένσταση αυτή μπορεί να αντιταχθεί από τον εναγόμενο γονέα κατά του ανηλίκου τέκνου ΑΠ 676/2000 ΕλλΔνη 42,1597), μπορεί όμως, στην ίδια αξίωση του τέκνου, να αντιτάξει την κατ άρθρο 1489 παρ.2 ΑΚ έν-

σταση, που θα μπορούσε να αντιπάζει ο εναγόμενος για καταβολή διατροφής ένας μόνον γονέας, ότι με την διατροφή βαρύνεται αναλόγως και ο άλλος επιζών γονέας, υποχρεούμενος, ενόψει των οικονομικών δυνατοτήτων του, σε συνεισφορά (ιδ. για την ένσταση αυτή, σε περίπτωση αγωγής του τέκνου κατά του ενός μόνον γονέα, καθώς και για το αποτέλεσμα της σε περίπτωση βασιμότητάς της, που συνίσταται στον περιορισμό της υποχρέωσης του εναγομένου γονέα για τη διατροφή του τέκνου του, κατά το ποσό που αντιστοιχεί στην οικονομική δυνατότητα και στη βάση αυτής υποχρέωση συνεισφοράς του άλλου γονέα ΑΠ 826/1994 ΕλλΔνη 38, 1077, ΑΠ 377/1993 ΝοΒ 42,1003, ΕφΑθ 5017/1999 ΕλλΔνη 42,461, ΕφΘεσ 1613/1998 Αρμ. 52,942 και ΕφΑθ 10762/1997 και 6827/1996 ΕλλΔνη 39,1354 και 38,887, αντίστοιχα και εκεί περαιτέρω παραπομπές και σε περίπτωση αγωγής αποζημιώσεως για στέρηση διατροφής ΑΠ 1067/1996 ΕλλΔνη 38, 1061 επομ. ίδια σελ. 1063).

Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση ... πλήρως αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά, όσον αφορά την από 28.12.1998 (αριθ. εκθ. καταθ. .../1998) αγωγή: Σε τροχαίο ατύχημα, που έλαβε χώρα στις 2.3.1994, θανατώθηκε ο Π.Η.Γ., σύζυγος της πρώτης και πατέρας της δεύτερης ανηλίκου ενάγουσας, που εκπροσωπείται στην παρούσα δίκη από την ασκούσα την γονική μέριμνά της μητέρα της. Όπως έχει κριθεί μετά δυνάμει δεδικασμένου από την 633/1999 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, συνυπαίτιοι του ατυχήματος αυτού τύγχαναν, τόσο ο πρώτος εναγόμενος, όσον και ο θανατωθείς, κατά ποσοστά 70% και 30% αντίστοιχα, για το λόγο άλλωστε αυτό οι ενάγουσες, με δήλωση του

πληρεξουσίου δικηγόρου τους, που καταχωρήθηκε στα πρακτικά του πρωτοβαθμίου Δικαστηρίου, περιόρισαν τα αιτηθέντα ποσά αποζημιώσεως για στέρηση διατροφής κατά το ως άνω ποσοστό συνυπαιτότητας του θανατωθέντος. Από την ίδια απόφαση παράγεται δεδικασμένο, για το χρονικό διάστημα που έκρινε από του χρόνου του ατυχήματος μέχρι 31.12.1998, ως προς το δικαίωμα διατροφής της ανηλίκου έναντι του θανατωθέντος πατέρα της και συνεισφοράς του στις οικογενειακές δαπάνες και ειδικότερα στη διατροφή της μη εργαζομένης και στερουμένης ιδίου εισοδήματος και παρουσίας συζύγου, σύμφωνα με αυτά που αναφέρθηκαν στην μείζονα σκέψη, κατά τα ποσά των 40.000 και 70.000 δραχμών, (διάστημα από 2.3.1994 - 31.12.1996) και 50.000 και 80.000 δραχμών (διάστημα από 1.1.1997 - 31.12.1998), αντίστοιχα, καθώς και της υποχρεώσεως των εναγομένων, σε ολόκληρο, για καταβολή αποζημιώσεως, για στέρηση συνεισφοράς στις οικογενειακές δαπάνες και διατροφής στην πρώτη και δεύτερη ενάγουσες, αντίστοιχα, μειωμένης βέβαια κατά ως άνω ποσοστό συνυπαιτότητας του θανατωθέντος.

Από την ίδια απόφαση κρίθηκε επίσης μετά δυνάμει δεδικασμένου ότι ο θανατωθείς κατά τον χρόνο του θανάτου τύγχανε ομόρρυθμο μέλος της συσταθείσας στις 4.8.1993 Ο.Ε. με την επωνυμία «Θ.Μ.-Π. Γ.», με ποσοστό συμμετοχής στις κερδοζημιές 50%, η οποία είχε ως αντικείμενο την εμπορία καινούργιων και μεταχειρισμένων μοτοποδηλάτων και μοτοσυκλετών, την οποία ασκούσε στην πόλη της Λαρίσης, όπου και διατηρούσε συνεργείο επισκευής των εν λόγω δικύκλων και ότι, λόγω της ηλικίας του (διάνυε το 27ο έτος) και της καλής καταστάσεως της υγείας του, θα επιβίωνε κατά το ως άνω

χρονικό διάστημα και, από την εν λόγω επαγγελματική του δραστηριότητα, την οποία θα εξακολουθούσε να ασκεί, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, θα πραγματοποιούσε, καθαρά έσοδα ποσού 250.000 δραχμών κατά το πρώτο από τα ανωτέρω χρονικά διαστήματα και αυξημένα, κατά μη προσδιορισθέν ποσό, κατά το δεύτερο ως άνω χρονικό διάστημα. Ο θανατωθείς, ενόψει της ανωτέρω ηλικίας του και της καταστάσεως της υγείας του, θα επιβίωνε κατά τον κρίσιμο εν προκειμένω χρόνο των ετών 1999 και 2000 και, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, θα εξακολουθούσε την αυτή επαγγελματική δραστηριότητα υπό την ανωτέρω εταιρική μορφή, από την οποία θα πραγματοποιούσε, μηνιαίως, καθαρά έσοδα ποσού 350.000 δραχμών. Η πρώτη ενάγουσα, ηλικίας ήδη 26 ετών περίπου, διαμένει μετά της μητέρας της σε ιδιόκτητο σπίτι της τελευταίας στο χωριό Κ. Λόγω της ελλείψεως εμπειρίας, προϋπηρεσίας και λοιπών προσόντων, αφού ούτε σχετικές γνώσεις και επαγγελματική κατάρτιση διαθέτει, ούτε εργάστηκε κατά την διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης, αλλά και του γεγονότος της ενασχολήσεως της με την ανατροφή και διαπαιδαγώγηση της ανηλίκου κόρης της, την ευθύνη της οποίας έχει μόνη της πλέον επωμισθεί, δεν εργάζεται, ούτε μπορεί να εργασθεί, ενόψει μάλιστα της ανεργίας που αποτελεί μόνιμο πρόβλημα του ενεργού πληθυσμού της Χώρας. Διαθέτει ακίνητη περιουσία 22 στρεμμάτων, που δεν της αποφέρει εισόδημα, καθόσον, ούτε ασχολήθηκε στο παρελθόν, κατά την διάρκεια της εγγάμου συμβίωσης, ούτε ασχολείται με τις γεωργικές εργασίες, όπως καταθέτουν και οι δύο μάρτυρες (εναγουσών-εναγομένων), ούτε μπορεί, ενόψει της απειρίας της να ασχοληθεί με τέτοιου είδους εργασίες. Άλλωστε οι εναγόμενοι

δεν προσκομίζουν, ούτε επικαλούνται έγγραφο του ΟΓΑ, ή άλλου αρμόδιου φορέα, από το οποίο να προκύπτει η ενασχόληση της πρώτης ενάγουσας με την γεωργία και συγκεκριμένες γεωργικές καλλιέργειες, ούτε περαιτέρω επικαλούνται, συγκεκριμένως, ούτε άλλωστε προκύπτει εκμίσθωση των αγρών αυτών αντί ορισμένου μισθώματος. Τέλος διαθέτει ιδιόκτητο ΙΧΕ αυτοκίνητο, το οποίο χρησιμοποιεί για τις μετακινήσεις της.

Η ανήλικη ηλικίας 6 ετών, διαμένει με τη μητέρα της, φοιτά στην δεύτερη τάξη του Δημοτικού Σχολείου Σ., δεν διαθέτει περιουσία, ούτε άλλα εισοδήματα, ούτε βέβαια λόγω της ηλικίας της δύναται να εργασθεί, με αποτέλεσμα να μη μπορεί να καλύψει τις δαπάνες διατροφής της, οι οποίες, κατά τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη, και δη τροφής, ένδυσης, σχολικών ειδών, ψυχαγωγίας και παραθερισμού, είναι οι συνήθειες των παιδιών αντίστοιχης ηλικίας και, σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη, να δικαιούται από τους γονείς της διατροφή.

Με βάση τις προαναφερόμενες οικονομικές δυνατότητες των δύο γονέων της και τις ανάγκες της δεύτερης ενάγουσας, όπως αυτές προκύπτουν από τις πιο πάνω συνθήκες της ζωής της, η ανάλογη διατροφή που αυτή δικαιούται έναντι και των δύο γονέων της, η οποία περιλαμβάνει, κατά τα εκτιθέμενα στην μείζονα σκέψη, όλα όσα εκεί αναφέρονται και είναι αναγκαία για την εν γένει συντήρησή της και εκπαίδευσή της, ανέρχεται στο ποσό των 80.000 δραχμών, μηνιαίως. Από το ποσό αυτό ο θανατωθείς πατέρας της, σύμφωνα με τις οικονομικές του δυνατότητες που αναφέρθηκαν, θα κάλυπτε, αν δεν θανατωνόταν, από 1.1.1999 - 31.12.2000 ποσό 70.000 δραχμών, και το υπόλοιπο ποσό των 10.000 δραχμών, μηνιαίως,

που απαιτείται για την πλήρη κάλυψη των βιοτικών της αναγκών, θα κάλυπτε η μητέρα της, με την παροχή φροντίδων και περιποιήσεων, που είναι σύμφυτες με την συγκατοίκησή τους, κατά την βάσιμη εν μέρει, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, ένσταση συνεισφοράς της, που πρόβαλε ο πρώτος εναγόμενος.

Επίσης, με βάση τις πιο πάνω οικονομικές δυνατότητες του θανατωθέντος και της πρώτης ενάγουσας, λαμβανομένων υπόψη των διατροφικών αναγκών αυτής κατά την διάρκεια της έγγαμης συμβίωσης, όπως διαμορφώθηκαν από τις συνθήκες της οικογενειακής ζωής, το ποσό κατά το οποίο θα συνεισέφερε στην κάλυψη των οικογενειακών αναγκών και της διατροφής της συζύγου του ο θανατωθείς, κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, που, κατά τα διδάγματα της κοινής πείρας και τα πορίσματα της στατιστικής, προσδοκάται ότι θα επιβίωνε, θα ανερχόταν στο ποσό των 90.000 δραχμών, μηνιαίως. Τα ανωτέρω ποσά συνεισφοράς στις οικογενειακές δαπάνες και διατροφής είχαν δικαίωμα να απαιτήσουν οι ενάγουσες από τον θανατωθέντα, αντίστοιχα, τα στερήθηκαν όμως λόγω της θανατώσεως του στο προαναφερθέν αυτοκινητικό ατύχημα, με αποτέλεσμα ο αποκλειστικά υπαίτιος της θανατώσεώς του πρώτος εναγόμενος και η δεύτερη εναγόμενη, που με σύμβαση ασφαλίσεως, που ήταν ισχυρή κατά τον χρόνο του ατυχήματος, είχε αναλάβει την έναντι τρίτων αστική ευθύνη, για τις ζημιές που θα προκαλούσε κατά την κυκλοφορία του ΜΡ...ΙΧΕ αυτοκινήτου του, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, να υποχρεούνται να καταβάλλουν σ' αυτές σε ολόκληρο τα ποσά αυτά ως αποζημίωση, κατά τις εκεί αναφερόμενες διατάξεις, μειωμένα όμως κατά το ως άνω ποσοστό συνυπα-

τιότητας του θανατωθέντος από 30%, με αποτέλεσμα να περιορίζονται σε (90.000-30%) 63.000 και (70.000-30%) 49.000 δραχμές, αντίστοιχα.

Από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκαν περαιτέρω και τα ακόλουθα, σε σχέση με την κυρία παρέμβαση του ΙΚΑ: Όπως προκύπτει από την από 17.1.2000 βεβαίωση του ΙΚΑ στις ενάγουσες, εφόσον ο σύζυγος και πατέρας τους ήταν κατά τον χρόνο του ατυχήματος ασφαλισμένος στο ΙΚΑ, καταβάλλεται σύνταξη λόγω του θανάτου του ασφαλισμένου, η οποία, για το χρονικό διάστημα που ενδιαφέρει εν προκειμένω, ανερχόταν στο ποσό των 101.820 δραχμών μηνιαίως. Από το ποσό αυτό αντιστοιχεί στην πρώτη ενάγουσα ποσοστό 80% και στην δεύτερη 20%, δηλαδή ποσά 81.456 και 20.364 δραχμών, αντίστοιχα, τα οποία βέβαια είναι μεγαλύτερα, αν συνυπολογισθούν τα επιδόματα εορτών και αδείας. Συνεπώς η χορηγούμενη από το κυρίως παρεμβαίνον ασφαλιστική παροχή (σύνταξη) υπερκαλύπτει το ανωτέρω ποσό της αποζημιώσεως για στέρση της συνεισφοράς στις οικογενειακές δαπάνες και ειδικότερα την διατροφή της, από δραχμές 63.000, που κατά τα άνω δικαιούται από τους εναγόμενους η πρώτη ενάγουσα, με αποτέλεσμα, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην προηγούμενη μείζονα σκέψη, η αξίωση της αυτή να έχει εκκωρηθεί εκ του νόμου στο κυρίως παρεμβαίνον, το οποίο είναι και δικαιούχος αυτής, έχοντας αξίωση από τους εναγόμενους προς καταβολή του εν λόγω ποσού για το επίδικο χρονικό διάστημα και όχι βέβαια του μεγαλύτερου ποσού της συντάξεως που θα καταβάλλει στην πρώτη ενάγουσα. Τούτο δε διότι, όπως λέχθηκε, στο ΙΚΑ μεταβιβάζεται η απαίτηση αποζημιώσεως του ασφαλισμένου ή των μελών της οικογενείας του, την οποία και μόνον

δικαιούται να ασκήσει το ΙΚΑ, μη νομιμοποιούμενο να αξιώσει το ποσό των υπέρτερων ασφαλιστικών παροχών που, κατά την σχετική νομοθεσία, κατέβαλε ή θα καταβάλλει στον ασφαλισμένο του ή στα μέλη της οικογενείας του (ΕφΑθ 10255/1997 ΕλλΔνη 40,369 και εκεί παραπομπές, Κρητικός ο.π. παρ. 751 και εκεί παραπομπή σε υποσημ. 133, και 752 αριθ. 4).

Αντιθέτως, όσον αφορά την ως άνω αξίωση αποζημιώσεως για στέρση διατροφής της δεύτερης ενάγουσας, αυτή είναι μεγαλύτερη του ποσού της ασφαλιστικής παροχής (συντάξεως) που θα της χορηγείται από το ΙΚΑ, σε ετήσια βάση, ανερχομένου με συνυπολογισμό των επιδομάτων εορτών και αδείας σε 24.607 δραχμές, μηνιαίως, με αποτέλεσμα, για το υπόλοιπο από δραχμές (49.000 -24.607) 24.393, να έχει αξίωση κατά των εναγομένων, οι οποίοι και υποχρεούνται, καθένας σε ολόκληρο, να της καταβάλλουν το ποσό αυτό κάθε μήνα, για όλο το χρονικό διάστημα που αφορά η αγωγή. Βέβαια για το ως άνω ποσό των μηνιαίων ασφαλιστικών παροχών (συντάξεως) που αντιστοιχεί, κατά τα άνω, στην δεύτερη ενάγουσα (24.607 δραχμές), όπως λέχθηκε, υποκαταστάθηκε στη θέση της το ΙΚΑ, το οποίο και είναι ο δικαιούχος της σχετικής αξιώσεως κατά των εναγομένων.

Η αξίωση όμως αυτή του ΙΚΑ, καθώς και η προαναφερθείσα της πρώτης ενάγουσας (63.000 δραχμές), κατά της δεύτερης καθής η κυρία παρέμβαση ασφαλιστικής εταιρίας, σύμφωνα με την βάσιμη ένσταση που υπέβαλε πρωτοδίκως (ιδ. πρακτικά και προτάσεις της που προσκομίζουν οι εκκαλούσες) υπέκυψε στην διετή παραγραφή του άρθρου 10 παρ. 2 Ν.489/1976, που ισχύει και όσον αφορά την αξίωση του ΙΚΑ, ως εκ του νόμου ειδικού διαδόχου του παθόντος (ΕφΑθ

8245/1993 ΕλλΔνη 36,1590, Κρητικός ο.π. παρ. 734 και εκεί παραπομπές), αρχίζει δε από την επομένη του ατυχήματος, έστω και αν πρόκειται για αξίωση εκ του άρθρου 929 ΑΚ (ΕφΑθ 5321/1998 ο.π. και εκεί παραπομπές), καθόσον οι προηγούμενες από 14.4.1997 (αριθ. εκθ. καταθ. ... και .../15.4.1997) κύριες παρεμβάσεις-αγωγές του ΙΚΑ, με τις οποίες, το πρώτον, ασκήθηκαν όμοιες αξιώσεις για προγενέστερο χρόνο, που θα μπορούσαν να επιφέρουν διακοπή της παραγραφής, κατατέθηκαν και βέβαια επιδόθηκαν πολύ μετά την πάροδο διετίας από του ατυχήματος (2.3.1994), οπότε η ως άνω σχετική αξίωση του ΙΚΑ είχε υποκύψει στην εν λόγω παραγραφή, κατά μείζονα δε λόγο υπέκυψε στην παραγραφή αυτή η ένδικη αξίωση του ΙΚΑ, αφού η κρινόμενη κυρία παρέμβαση -αγωγή κατατέθηκε στις 2.8.1999 (ιδ. .../2.8.1999) έκθεση καταθέσεως, δηλαδή σε χρόνο μεγαλύτερο της 5ετίας από του ατυχήματος.

Σημειωτέον ότι η έγερση, εντός του χρόνου της διετούς ως άνω παραγραφής, της πρώτης από 12.5.1995 αγωγής των δικαιούχων της εν λόγω αξιώσεως, που αφορούσε το ως άνω προγενέστερο χρονικό διάστημα, η οποία και, με την προαναφερθείσα 633/1999 απόφαση του Δικαστηρίου τούτου, χωρίς μέχρι τη συζήτηση μετά την οποία εκδόθηκε αυτή (21.5.1999) να συμπληρωθεί, ούτε άλλωστε ισχυρίζονται κάτι τέτοιο οι εναγόμενοι, ο χρόνος της διετούς παραγραφής εν επιδικία της αγωγής εκείνης, μετά από εξαφάνιση της πρωτοδίκης απόφασης 842/1997, απορρίφθηκε, ως προς την πρώτη ενάγουσα, διότι το ποσό της αποζημιώσεως που δικαιούταν υπερκάλυπτε η σύνταξη που της είχε χορηγηθεί από το ΙΚΑ, το οποίο άσκησε στη δίκη εκείνη τις πιο πάνω κύριες παρεμβάσεις-αγωγές, που απορρίφθηκαν ως αόριστες, έγινε δε

δεκτή εν μέρει για την δεύτερη ενάγουσα, δεν επέφερε διακοπή της παραγραφής της αξιώσεως του ΙΚΑ κατ άρθρο 261 ΑΚ, διότι η επέλευση της διακοπής της παραγραφής, κατά την διάταξη αυτή, προϋποθέτει την έγερση της αγωγής από τον πραγματικό δικαιούχο, που είναι το ΙΚΑ και όχι οι ως άνω ενάγουσες (ΕφΑθ 7725/1995 ΝοΒ 44, 997 επομ. ιδία σελ. 1000, Κρητικός ο.π. παρ. 744).

Εφόσον λοιπόν η εκκαλούμενη, το μεν απέρριψε την αγωγή της πρώτης ενάγουσας, η οποία σημειωτέον, σύμφωνα με αυτά που εκτίθενται στη μείζονα σκέψη, δεν πάσχει από αοριστία, όπως αβάσιμα ισχυρίζονται οι εναγόμενοι, διότι δεν αναφέρεται η συνεισφορά καθενός των συζύγων στις οικογενειακές δαπάνες, και έκρινε ότι το ποσό της αποζημιώσεως για στέρση διατροφής που δικαιούταν η δεύτερη ενάγουσα ανερχόταν στο ποσό των 49.000 δραχμών, από το οποίο εκχωρήθηκε εκ του νόμου στο ΙΚΑ το ως άνω ποσό των ασφαλιστικών παροχών, που θα κατέβαλε σ αυτήν μηνιαίως, με αποτέλεσμα να δικαιούται το υπόλοιπο, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και οι υποστηρίζοντες τα αντίθετα τρεις λόγοι της υπό στοιχείο α' εφέσεως τυγχάνουν αβάσιμοι και απορριπτέοι. Συνεπώς η έφεση αυτή πρέπει να απορριφθεί στο σύνολο της ως κατ ουσία αβάσιμη και να καταδικασθούν οι εκκαλούσες στη δικαστική δαπάνη του παρισταμένου δεύτερου εφεσibλhτου του παρόντος βαθμού δικαιοδοσίας (176, 183 και 191 παρ.1 ΚΠολΔ), κατά το διατακτικό.

Περαιτέρω πρέπει να απορριφθεί ως προς την δεύτερη και να γίνει δεκτή ως βάσιμη κατ ουσία, κατά ένα μέρος, ως προς τον πρώτο των καθών η κυρία παρέμβαση και να υποχρεωθεί αυτός να καταβάλλει στο κυρίως παρεμβαίνον συνο-

λικό ποσό (63.000 + 24.607) 87.607 δραχμών ή 257,10 Ευρώ, μηνιαίως, για το χρονικό διάστημα από 1.1.1999 - 31.12.2000, νομιμότοκα από την καθυστέρηση της πληρωμής κάθε δόσεως και να καταδικασθεί στην δικαστική δαπάνη του παρεμβαίνοντος και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας (176, 183 και 191 παρ.1 ΚΠολΔ), μειωμένη όμως στο μέτρο του άρθρου 22 Ν. 3693/1957, που εφαρμόζεται και επί του ΙΚΑ (Κρητικός ο.π. παρ. 756), κατά το διατακτικό. Δικαστική δαπάνη δεν επιδικάζεται υπέρ της δεύτερης καθής η παρέμβαση, λόγω της ερημοδικίας της, ούτε καθορίζεται παράβολο ανακοπής ερημοδικίας, διότι δεν έχει έννομο συμφέρον προς άσκησή της, λόγω της νίκης της.

Περαιτέρω, εφόσον γίνεται δεκτή η κυρία παρέμβαση, πρέπει να γίνει δεκτή σαν κατ ουσία βάσιμη η παρεμπίπτουσα αγωγή του καθού η κυρία παρέμβαση και να υποχρεωθεί η εναγομένη ασφαλιστική εταιρία να καταβάλλει στον ενάγοντα κάθε ποσό που θα υποχρεωθεί αυτός να καταβάλλει στο κυρίως παρεμβαίνον {...}

105/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης
Εισηγητής: Γεωρ. Μπατσαλέξης
Δικηγόροι: Δημ. Χατζής, Σπ. Χατζής

Στη μίσθωση έργου, αν δεν συμφωνήθηκε ρητά ο χρόνος περάτωσης, νοείται, κατά τη καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, ο ταχύτερος δυνατός.

Εάν ο εργολάβος διακόψει την εκτέλεση του έργου, χωρίς υπαιτιότητα του εργοδότη, ο τελευταίος δικαιούται να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, αφού τάξει στον εργολάβο εύλογη προθεσμία για συνέχιση των εργασιών και παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη.

Εύλογη αποζημίωση του εργοδότη, προσ-

διοριζόμενη από το παίσμα του εργολάβου και τη βαρύτητά του, το ενδεχόμενο παίσμα του εργοδότη, τη περιουσιακή κατάσταση των μερών και τη ζημία που προκλήθηκε πραγματικά στον εργοδότη από την ματαίωση της σύμβασης.

Στοιχεία για το ορισμένο αγωγής επιδίκασης εύλογης αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη της ζημίας.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 686, 288 και 383 ΑΚ σαφώς προκύπτει ότι, στην περίπτωση εργολαβικής συμβάσεως για κατασκευή λ.χ. οικοδομής, αν δεν συμφωνήθηκε ρητά ο χρόνος περατώσεως του έργου, δηλαδή της οικοδομής, πρέπει, λαμβανομένης υπόψη της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών, να νοηθεί ο ταχύτερος δυνατός. Συνεπώς, εάν στην περίπτωση αυτή, που δεν συμφωνήθηκε δηλαδή ρητά ο χρόνος περατώσεως του έργου, ο εργολάβος διακόψει την εκτέλεση του έργου, σταματήσει δηλαδή τις εργασίες, χωρίς να συντρέχει προς τούτο καμία υπαιτιότητα του εργοδότη, κατά τρόπο που καθιστά ανέφικτη την παράδοση του έργου κατά τον ταχύτερο δυνατό χρόνο, δικαιούται ο εργοδότης να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, αφού προηγουμένως τάξει στον εργολάβο εύλογη προθεσμία για συνέχιση των εργασιών και παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη (ΑΠ 883/1990 ΕλλΔνη 32, 545, ιδ. και ΑΠ 321/1994 ΝοΒ 43,240, κατά την οποία, όταν δεν καθορισθεί χρόνος περατώσεως του έργου, προσδιορίζεται από το δικαστήριο, με αναλογική εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 323 ΑΚ και με βάση την καλή πίστη και τα κρατούμενα συναλλακτικά ήθη, εύλογος χρόνος).

Επί της νομίμου αυτής υπαναχωρήσεως έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 387 και 389 παρ.2 ΑΚ, με αποτέλε-

σμα η νόμιμη υπαναχώρηση να έχει ως συνέπεια την άμεση διάλυση της συμβάσεως, με ενέργεια ενοχική και αναδρομική, την απόσβεση των εκατέρωθεν αξιώσεων των μερών και την γένεση, σύμφωνα με τις διατάξεις του αδικαιολόγητου πλουτισμού, αμοιβαίας υποχρέωσης επιστροφής των παροχών που είχαν τυχόν εκτελεσθεί, του εργοδότη στερουμένου του δικαιώματος πλήρους αποζημιώσεως, λόγω μη εκπληρώσεως της συμβάσεως, αλλά δικαιουμένου να ζητήσει μόνον την επιδίκαση ευλόγου κατά την κρίση του δικαστηρίου αποζημιώσεως για την πραγματική ζημία την οποία υπέστη από την μη εκτέλεση της συμβάσεως (ΑΠΟλ 568/1975 ΝοΒ 23,1080, ΕφΑθ 6731/1998 ΕλλΔνη 40,1193 και ΕφΑθ 9605/1997 ΕλλΔνη 39,1409 και εκεί περαιτέρω παραπομπές).

Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση ...πλήρως αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στη Λάρισα και επί της οδού Κ. ο ενάγων διαθέτει ιδιόκτητη οικία στην οποία διαμένει με την σύζυγό του. Συνεχόμενα με την οικία του ήταν δύο παλαιά πλινθόκτιστα κτίσματα, τα οποία είχε πλήρως ανακαινίσει το έτος 1990, χρησιμοποιούσε δε ως κουζίνα και μπάνιο-τουαλέτα (ιδ. φωτογραφίες της οικίας και των κτισμάτων που προσκομίζουν και επικαλούνται οι εναγόμενοι). Τα κτίσματα αυτά, παρότι ήσαν παλαιά, έφεραν καινούργιες πόρτες, παράθυρα και σύγχρονο εξοπλισμό σε πλακάκια δαπέδου, τοίχου, ξύλινα ντουλάπια άνω και κάτω από τον πάγκο της κουζίνας και είδη υγιεινής, όπως μπανιέρα, λεκάνη τουαλέτας, νιπτήρα μπάνιου (ιδ. φωτογραφίες του χώρου της κουζίνας και της εισόδου του μπάνιου, που προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων, στην μία των οποίων φαίνεται η ίση με το ύψος μιας

βαθμίδος - σκαλοπάτι υψομετρική διαφορά μεταξύ των δύο χώρων). Η πρώτη των εναγομένων ομόρρυθμη κατασκευαστική εταιρία, μέλη της οποίας είναι οι λοιποί εναγόμενοι, κατά το έτος 1995, είχε αναλάβει την ανέγερση πολυώροφης οικοδομής, που θα εφάπτονταν στο δυτικό όριο της οικίας του ενάγοντος, όπου και υπήρχαν τα ανωτέρω δύο παλαιά κτίσματα. Λόγω του μεγάλου βάθους, στο οποίο θα πραγματοποιούταν η εκσκαφή προς θεμελίωση της υπό ανέγερση οικοδομής, υπήρχε κίνδυνος υποχωρήσεως του εδάφους και καταρρεύσεων των παλαιών κτισμάτων, προς αποτροπή του οποίου ήταν επιβεβλημένη η κατασκευή σε μεγάλο μήκος προς την πλευρά αυτή τοιχείου αντιστήριξης από οπλισμένο σκυρόδεμα, με μεγάλη επιβάρυνση σε χρόνο και κόστος κατασκευής της οικοδομής, χωρίς να είναι βέβαιη η αποτροπή της κατάρρευσης των ως άνω κτισμάτων.

Προκειμένου να αποτραπεί η εκτέλεση της χρονοβόρας και δαπανηρής αυτής εργασίας και ο κίνδυνος καταρρεύσεων, με όλες τις περαιτέρω επιζητίες συνέπειες, καταρτίσθηκε, στις 18.11.1995, έγγραφως, μεταξύ του ενάγοντος και των εκπροσώπων της εναγομένης, σύμβαση έργου, δυνάμει της οποίας η εναγομένη ανέλαβε με δαπάνες της να κατεδαφίσει τα κτίσματα και στην θέση τους να κατασκευάσει νέα ομοίων εσωτερικών διαστάσεων 2,50 X 2,10 μ. για το μπάνιο και 3 X 2,90 μ. για την κουζίνα, το ύψος δε και των δύο κτισμάτων θα κυμαινόταν από 2-2,50 μ. Στη συνέχεια όμως με την από 3.2.1996 μεταγενέστερη δήλωση των συμβαλλομένων ορίσθηκαν επακριβώς οι εξωτερικές διαστάσεις και των δύο κτισμάτων, στα μέτρα που αναφέρονται στο κάτω του κειμένου της δηλώσεως σκαρίφημα, ανέρχονταν δε σε 4 X 3,85 και 3 X 2,95 μ., για την κουζίνα και το μπάνιο-

τουαλέτα, αντίστοιχα. Στην ίδια δήλωση προσδιορίσθηκε επακριβώς το ύψος των νέων κτισμάτων σε 2,80 μ. και ορίσθηκε ότι οι αναφερόμενες στην έγγραφη σύμβαση εσωτερικές διαστάσεις των κτισμάτων ήσαν εικονικές, διότι τα παλαιά κτίσματα ήταν από σιδηροκατασκευή με επένδυση από νοβοπάν και έφεραν ψευδοροφή. Άλλωστε, κατά δίδαγμα κοινής πείρας, οι εσωτερικές διαστάσεις των δύο χώρων δεν μπορούσαν να ταυτίζονται λόγω του διαφορετικού τρόπου της νέας κατασκευής από τούβλα, που δίδει λεπτότερους τοίχους σε σχέση με εκείνους της πλινθόκτιστης κατασκευής.

Ειδικότερα, κατά τους όρους της σύμβασης, η εναγομένη κατασκευαστική εταιρία ανέλαβε, αντί εργολαβικού ανταλλάγματος, που συνίστατο βέβαια στην αποφυγή της δαπάνης των εργασιών αντιστήριξης, αλλά και στην αποτροπή του κινδύνου κατάρρευσης των κτισμάτων, ενδεχόμενο, το οποίο, πέραν των τυχόν ποινικών ευθυνών των εκπροσώπων της, θα συνεπαγόταν υποχρέωση της προς καταβολή πολύ μεγαλύτερων της προβλεπόμενης δαπάνης κατασκευής του όλου έργου αποζημιώσεων, την κατεδάφιση των κτισμάτων, την εκ νέου ανέγερσή τους, την ανακατασκευή της υδραυλικής και ηλεκτρικής εγκαταστάσεως, καθώς και τον ελαιοχρωματισμό των χώρων και την εν γένει αποκατάσταση οποιασδήποτε ζημίας από την κατεδάφισή τους και βέβαια την εκτέλεση κάθε εργασίας απαραίτητης για την λειτουργικότητα των δύο χώρων. Ειδικότερα, ως προς τον εξοπλισμό της κουζίνας και του μπάνιου-τουαλέτας (ντουλάπια πάνω και κάτω από τον πάγκο της κουζίνας, εντοιχισμένη ηλεκτρική κουζίνα και ψυγείο, νεροχύτης, λεκάνη τουαλέτας, νιπτήρας, μπανιέρα, θερμοσίφωνα μπάνιου) και την συσκευή κλιματισμού, καθώς βέβαια και για τις πόρτες και

παράθυρα, ορίσθηκε ότι θα αφαιρούνταν, θα φυλάσσονταν σε χώρο επιλογής του ενάγοντος και θα επανατοποθετούνταν με ευθύνη της κατασκευάστριας στους νέους χώρους. Βέβαια η επαναχρησιμοποίηση του εξοπλισμού και των παραρτημάτων εν γένει τελούσε υπό την αυτονόητη προϋπόθεση ότι δεν θα υφίσταντο φθορές και ζημιές, κατά την αφαίρεση, που θα καθιστούσαν αδύνατη την επανατοποθέτηση και εκ νέου χρησιμοποίησή τους.

Περαιτέρω, για τα πλακίδια δαπέδου και τοίχων και των δύο χώρων, έγινε ειδική μνεία και ορίσθηκε το ίδιο, με την διευκρίνιση ότι, αν ορισμένα καταστραφούν κατά την αφαίρεση, θα αντικατασταθούν με άλλα της ίδιας ποιότητας, αντικατάσταση βέβαια που τελούσε υπό την αυτονόητη επίσης προϋπόθεση του ότι θα ανευρίσκονταν παρόμοια από απόψεως κατασκευής, απόχρωσης και εν γένει εμφάνισης, που θα εξασφάλιζε την ομοιομορφία και καλαισθησία της συνολικής επενδύσεως των χώρων. Ορίσθηκε επίσης ότι αν με υπόδειξη του ενάγοντος επέρχονταν διαφοροποιήσεις των διαστάσεων των εσωτερικών χώρων που θα καθιστούσαν αδύνατη την επανατοποθέτηση του εξοπλισμού και των παραρτημάτων, την εκ του λόγου αυτού δαπάνη θα έφερε ο ενάγων, ο οποίος επίσης θα έφερε την δαπάνη για τις επιπλέον κατασκευές που θα διενεργούνταν με υπόδειξή του.

Δεν ορίσθηκε στη σύμβαση χρόνος εκτέλεσης παράδοσης του έργου, με αποτέλεσμα, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, αυτό έπρεπε να εκτελεσθεί στον συντομότερο δυνατό χρόνο, σε τρόπο ώστε εύλογος προς τούτο χρόνος, ενόψει του ανωτέρω είδους, της εκτάσεως του όλου έργου και της φύσεως των προς ανακατασκευή χώρων, που τους καθιστούσε απολύτως απαραίτητους για την λειτουργικότητα της κατοικίας

και την διαβίωση του ενάγοντος και της συζύγου του, με συνεκτίμηση και του γεγονότος ότι η ενάγουσα ως κατασκευάστρια εταιρία διέθετε τα αναγκαία για την πολύ σύντομη εκτέλεση και περάτωση του έργου, κατά τους κανόνες της καλής πίστεως και των υγιών συναλλακτικών ηθών, ήταν ο των δύο μηνών περίπου από την υπογραφή της συμβάσεως, σε τρόπο ώστε το έργο έπρεπε να παραδοθεί το αργότερο μέχρι τέλους Ιανουαρίου 1996.

Αμέσως μετά την κατάρτιση της συμφωνίας η εναγομένη, προκειμένου να αρχίσει τις εργασίες θεμελίωσης της πολυώροφης οικοδομής, προέβη σε καθαίρεση των τοίχων προς την πλευρά εκείνη και δεν ολοκλήρωσε την κατεδάφιση των κτισμάτων, αλλ' ασχολήθηκε με την κατασκευή της πολυώροφης οικοδομής, όταν δε αυτή βρισκόταν στο στάδιο του σκελετού από οπλισμένο σκυρόδεμα του πρώτου ορόφου, στις πρώτες ημέρες του Φεβρουαρίου 1996 ολοκλήρωσε την κατεδάφιση, οπότε υπογράφηκε και η προαναφερθείσα από 3.2.1996 διευκρινιστική της συμβάσεως δήλωση, ως προς τις διαστάσεις των κτισμάτων. Δεν άρχισε όμως αμέσως τις εργασίες ανεγέρσεως των νέων κτισμάτων, όπως έπρεπε, ενόψει και της μεγάλης καθυστέρησης που εμφάνισε στην εκτέλεση του έργου, αλλά προέβη σε τούτο μόνον κατόπιν της από 6.2.1996 εξώδικης πρόσκλησης, δήλωσης διαμαρτυρίας του ενάγοντος, που επιδόθηκε αυθημερόν σ αυτήν (ιδ. .../6.2.1996 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας Μ.Ψ.), σε χρονικό σημείο δηλαδή κατά το οποίο είχε ήδη, κατά τα προλεχθέντα, παρέλθει το εύλογο χρονικό διάστημα εντός του οποίου έπρεπε να περατωθεί και παραδοθεί το έργο και η εναγομένη είχε καταστεί υπερήμερη περί την εκτέλεση του έργου που κατά τα άνω είχε αναλάβει, με την οποία αυτός, αφού της επισή-

μανε την καθυστέρηση στην έναρξη και την πρόοδο των εργασιών, την κάλεσε όπως εντός 2 ημερών προβεί σε έναρξη των εργασιών και εντός 20ημέρου, να του παραδώσει περατωμένους τους χώρους, της δήλωσε δε ότι μετά την πάροδο άπρακτης, είτε της μιας, είτε της άλλης, θα αναθέσει σε συνεργείο της επιλογής του, είτε την εκτέλεση, είτε την περάτωση του έργου.

Μετά την εξώδικη αυτή δήλωση, η οποία εμπεριέχει βεβαίως, ως αναγκαίο προαπαιτούμενο της, την δήλωση άσκησης από τον ενάγοντα του δικαιώματος υπαναχώρησης από τη σύμβαση, μετά την πάροδο άπρακτης της ταχθείσης ως άνω ευλόγου προθεσμίας, ενόψει της υπερημερίας της εναγομένης περί την εκτέλεση του έργου, άρχισε η τελευταία την ανακατασκευή των χώρων με βραδείς πάντα ρυθμούς, διότι είχε εντατικοποιήσει την κατασκευή της πολυώροφης οικοδομής, στην οποία και απασχολούσε τα συνεργεία της, παρέργως δε ασχολούνταν με το εν λόγω έργο, τις εργασίες του οποίου και διέκοψε περί τα μέσα του μηνός Απριλίου, χωρίς να βαρύνει οποιαδήποτε υπαιτιότητα, για το γεγονός αυτό, τον ενάγοντα.

Ο τελευταίος μετά την διακοπή με την από 18.4.1996 εξώδικη πρόσκληση-δήλωση διαμαρτυρία, που επιδόθηκε στην εναγομένη (ιδ. .../19.4.1996 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητού Σ.Δ.), διαμαρτυρήθηκε εκ νέου για την υπερημερία της και της δήλωσε ότι πλέον θα αναθέσει σε συνεργεία επιλογής του την εκτέλεση των υπολειπομένων εργασιών, τις οποίες και λεπτομερώς εξέθετε, ήταν δε οι αμέσως κατωτέρω αναφερόμενες, επιφυλάχθηκε δε να ζητήσει την αποκατάσταση κάθε ζημίας του εκ του λόγου αυτού. Οι εργασίες που, προς αποπεράτωση του έργου, την εκτέλεση του οποίου

διέκοψε αναίτια η εναγομένη, έπρεπε να εκτελέσει και την εκτέλεση των οποίων ανέθεσε σε τρίτους ο ενάγων, ήταν οι εξής: Να τοποθετήσει στο μπάνιο το μεταλλικό παράθυρο, στην κουζίνα τα πλακίδια δαπέδου και τοίχου, το παράθυρο, τα ντουλάπια άνω και κάτω από τον πάγκο, την εσωτερική πόρτα κουζίνας-μπάνιου, τις εντοιχισμένες συσκευές, τις ποδιές μαρμάρου κάτω από τις πόρτες, την συσκευή κλιματισμού και τέλος να προβεί στον ελαιοχρωματισμό των χώρων.

Με την από 23.4.1996 εξώδικη απόφαση-διαμαρτυρία η εναγομένη αρνήθηκε την βασιμότητα των απαιτήσεων του ενάγοντος και επικαλέσθηκε ως λόγο καθυστέρησης της εκτελέσεως του έργου τις δυσμενείς καιρικές συνθήκες, ισχυρισμός όμως που δεν επιβεβαιώθηκε και ως προς τον οποίο πρέπει να επισημανθεί, όπως βάσιμα επικαλείται ο ενάγων, ότι οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες δεν εμπόδισαν την εναγομένη να εκτελέσει με ταχείς ρυθμούς το άλλο έργο, σε τρόπο ώστε να βρίσκεται τότε στον πέμπτο όροφο του σκελετού από οπλισμένο σκυρόδεμα. Ο ισχυρισμός αυτός της εναγομένης, με τον οποίο αποδέχεται την καθυστέρηση στην εκτέλεση των εργασιών και την διακοπή αυτών, για την οποία βέβαια ισχυρίσθηκε ότι δεν την βαρύνει υπαιτιότητα, καταδεικνύει και την αβασιμότητα του, οψίμως, προς αντίκρουση της αγωγής, προβληθέντος απ αυτήν ισχυρισμού ότι, κατά την συμφωνία τους, η εκτέλεση των εργασιών ανακατασκευής των ως άνω χώρων θα πραγματοποιούνταν ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών του κυρίως έργου, η υιοθέτηση του οποίου οδηγεί σε παράλογες λύσεις δηλαδή να αναμένει ο ενάγων επί μήνες, που θα πλησιάζουν τα δύο περίπου χρόνια, για να αποκτήσει το σπίτι του κουζίνα και μπάνιο.

Σε απάντηση της εξωδίκου αυτής ο ε-

νάγων απέστειλε στην εναγομένη την από 26.4.1996 εξώδικη δήλωση, που επιδόθηκε αυθημερόν (ιδ. .../26.4..1996 έκθεση επίδοσης της ως άνω δικαστικής επιμελήτριας), με την οποία, αφού αντέκρουσε τους ισχυρισμούς της, την κάλεσε να ολοκληρώσει και παραδώσει το έργο μέχρι την 30.4.1996, διαμαρτυρήθηκε και πάλι για την καθυστέρηση και την τालαιπωρία του και επανέλαβε την προηγούμενη ως άνω δήλωση του περί των συνεπειών της παρόδου άπρακτης της προθεσμίας αυτής.

Και ακολουθία τούτων ο ενάγων, ενόψει της διακοπής της εκτελέσεως του έργου και της μη παραδόσεως του εντός της ταχθείσης κατά τα άνω ευλόγου προθεσμίας και της υπερημερίας της εναγομένης περί την εκτέλεση του έργου, νομίμως υπαναχώρησε από τη σύμβαση, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, και ανέθεσε την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών σε τρίτους, η δε υπαναχώρηση αυτή είχε τα εκεί εκτεθέντα αποτελέσματα, μεταξύ των οποίων και το δικαίωμα να λάβει από την εναγομένη εταιρία και τα ομόρρυθμα μέλη της εύλογη αποζημίωση, για την οποία στην επόμενη σκέψη. Εφόσον λοιπόν η εκκαλουμένη, έστω και με διαφορετική εν μέρει αιτιολογία, έτσι έκρινε και θεώρησε ότι ο ενάγων νομίμως υπαναχώρησε από την σύμβαση και έχει δικαίωμα εύλογης αποζημίωσης, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε, και πρέπει, αφού αντικατασταθούν οι αιτιολογίες της ως άνω (άρθρο 534 ΚΠολΔ), να απορριφθεί ο πρώτος λόγος της έφεσης που υποστηρίζει τα αντίθετα ως αβάσιμος.

Για τον προσδιορισμό του ποσού της εύλογης αποζημίωσης, που, κατά τα εκτεθέντα στην προηγούμενη σκέψη, δικαιούται ο εργοδότης, ο οποίος νόμιμα υπανα-

χώρησε από την σύμβαση μισθώσεως έργου, λαμβάνονται υπόψη το παίσμα του εργολάβου και η βαρύτητά του, το ενδεχόμενο παίσμα του εργοδότη και η βαρύτητά του, η περιουσιακή κατάσταση των μερών και η ζημία που προκλήθηκε πραγματικά στον εργοδότη από την ματαίωση της σύμβασης, από την οποία (ζημία) δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερο. Για τον τελευταίο αυτό λόγο ο εργοδότης, στην αγωγή του, με την οποία ζητά την επιδίκαση της εύλογης αυτής αποζημίωσης, πρέπει να αναφέρει συγκεκριμένα την πραγματική ζημία που υπέστη και συνίσταται στη διαφορά της περιουσιακής κατάστασής του ανάμεσα σ εκείνη που θα υπήρχε αν είχε εκτελεσθεί το έργο και είχε καταβάλλει στον εργολάβο την αμοιβή που συμφωνήθηκε και σ εκείνη που υπάρχει μετά την, λόγω των ανωτέρω αποτελεσμάτων της υπαναχωρήσεως, ανάθεση με σύμβαση σε άλλο εργολάβο της κατασκευής ή, επί διακοπής των εργασιών, της αποπερατώσεως του ίδιου έργου (ΕφΑθ 6731/1998 ο.π. και εκεί περαιτέρω παραπομπές).

Στην κρινόμενη περίπτωση, από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά μέσα, αποδείχθηκαν τα ακόλουθα σχετικά με τα ανωτέρω προσδιοριστικά στοιχεία του ποσού της εύλογης αποζημίωσης που δικαιούται ο ενάγων και κυρίως της ζημίας που υπέστη συνεπεία της αναδρομικής ανατροπής της ως άνω συμβάσεως έργου, κατόπιν της νόμιμης υπαναχώρησης του, όπως η έννοια της ζημίας αυτής αναλύθηκε ανωτέρω. Παρά την ανωτέρω συμβατική υποχρέωση της εναγομένης να αφαιρεθούν με προσοχή τα πλακίδια τοίχου και εδάφους της κουζίνας και του μπάνιου και να επανατοποθετηθούν, κατά την αφαίρεση υπέστησαν ζημιές (θραύση, χαράγες κλπ) που τα καθιστούσαν ακατάλληλα για επανατοποθέτηση πάρα πολλά (για απώλειες της τάξεως του 20% κατέ-

θεσε ο μάρτυρας των εναγομένων Γ.Ν.), γεγονός το οποίο, σε συνδυασμό με το ό-τι, όπως καταθέτει ο μάρτυρας του ενάγο-ντος Β.Σ. γυναικάδελφός του, που έχει ι-δία αντίληψη της πορείας και εξελίξεως του όλου έργου, δεν κατέστη δυνατή η α-νεύρεση παρομοίων με τα καταστραφέντα για την αντικατάστασή τους, ανάγκασε τον ενάγοντα να αγοράσει πλακίδια από την εταιρία που υπέδειξε η εναγομένη, και να καταβάλλει, παρότι τούτο αποτε-λούσε συμβατική υποχρέωση της, την εκ δραχμών 180.270 αξία τους (ιδ. .../2.4.1996 απόδειξη λιανικής πώλησε-ως δελτίο αποστολής της Ο.Ε. «Κ και Δ. Στ.»). Από τα πλακίδια αυτά δεν χρησιμο-ποιήθηκαν ορισμένα συνολικής αξίας 51.005 δραχμών και επιστράφηκαν στην πωλήτρια εταιρία που εξέδωσε το 146/20.5.1996 πιστωτικό δελτίο επιστρο-φής.

Συνεπώς το συνολικό ποσό που κατέ-βαλε για το λόγο αυτό ο ενάγων, ανέρχε-ται σε (180.270-51.005) 129.715 δρα-χμές, ποσό κατά το οποίο ζημιώθηκε ο ενά-γων, αφού η εναγομένη, κατόπιν της υπα-ναχωρήσεως του, αρνήθηκε να του το κα-ταβάλλει, προβάλλοντας, το πρώτον με την ανωτέρω εξώδικη απάντηση της, τον αβά-σιμο ισχυρισμό ότι δεν την βαρύνει υπο-χρέωση καταβολής του ποσού αυτού, διό-τι η προμήθεια των πλακιδίων έγινε δήθεν αυθαιρέτως από τον ενάγοντα, χωρίς ό-μως να παρέχει εύλογη εξήγηση στο ερώ-τημα για ποιο λόγο να προβεί σε μια τέτοια ενέργεια ο ενάγων και να μη δεχθεί την ε-παναποποθέτηση των πλακιδίων που έφε-ραν οι ανωτέρω χώροι και γιατί δεν αντέ-δρασε αμέσως στην ενέργεια του αυτή και στην εν γένει τακτική του να προβαίνει σε αντικατάσταση παραρτημάτων και συστατι-κών του ακινήτου αντί της επαναποθετέ-σης των αφαιρεθέντων παλαιών, επισήμα-νε δε το γεγονός μόνον απαντώντας στην

ανωτέρω δεύτερη εξώδικη δήλωσή του. Για τον ίδιο ως άνω λόγο (καταστροφή κα-τά την αφαίρεσή τους) ο ενάγων προέβη σε αγορά ορισμένων ειδών υγιεινής (νι-πτήρα, λεκάνη, καζανάκι και κάθισμα λε-κάνης) και κατέβαλε την αξία τους, παρό-τι με αυτή βαρυνόταν η εναγομένη, από δραχμές 135.250 (ιδ. .../1.3.1996 απόδει-ξη λιανικής πώλησης δελτίο αποστολής της ανωτέρω εταιρίας, στο οποίο περιλαμ-βάνονται και άλλα είδη υγιεινής, με την α-ξία των οποίων επιβαρύνθηκε ο ενάγων). Κατά το ποσό αυτό ζημιώθηκε ο ενάγων, αφού η εναγομένη, για τους ανωτέρω ε-κτεθέντες λόγους, αρνείται να του το κατα-βάλλει, προβάλλοντας τους ανωτέρω ισχυ-ρισμούς, για τους οποίους ισχύουν τα α-νωτέρω εκτεθέντα. Για αμοιβή του τεχνίτη που αυτός επέλεξε και τοποθέτησε τα πλα-κίδια στον τοίχο της κουζίνας, όπου δεν τα είχε τοποθετήσει ο τεχνίτης της εναγομέ-νης, κατέβαλε ποσό 14.000 δραχμών (ιδ. .../28.4.1996 απόδειξη πληρωμής). Για τις ηλεκτρολογικές εργασίες που έπρεπε να γίνουν και στους δύο χώρους η εναγομέ-νη ανέθεσε στον ενάγοντα να ανεύρει άτο-μο της δικής του επιλογής, όπως και έγινε, και η εργασία αυτή ανατέθηκε στον πρώτο μάρτυρα του ενάγοντα, ο οποίος καταθέτει ότι η ανάθεση των εργασιών σ αυτόν ε-γκρίθηκε από την εναγομένη. Πριν από την κατεδάφιση ο εν λόγω τεχνίτης προέ-βη σε αποξύλωση των τμημάτων της εγκα-ταστάσεως που ήταν δεκτικά αφαιρέσεως. Μετά την διακοπή του έργου κατά τα άνω ο ηλεκτρολόγος συνέχισε τις εργασίες το-ποθέτησης της ηλεκτρολογικής εγκατάστα-σης, τις οποίες και περαίωσε. Για αμοιβή του κατεβλήθη από τον ενάγοντα το ποσό των 100.000 δραχμών (ιδ. .../1.5.1996 α-πόδειξη πληρωμής), το οποίο αποτελεί και την ζημία του ενάγοντος για τους λόγους που αναφέρθηκαν.

Στον ισχυρισμό των εναγομένων, που

αφορά και τις άλλες κατωτέρω δαπάνες σε τεχνίτες, ότι τα ποσά αμοιβής είναι υπερβολικά, ενόψει της φύσεως και της εκτάσεως της εργασίας που έγινε, πρέπει να παρατηρηθεί ότι η καταβολή των ποσών αυτών προκύπτει από τις προσκομιζόμενες και επικαλούμενες αποδείξεις και την κατάθεση του δεύτερου μάρτυρα του ενάγοντα, άλλωστε ας φρόντιζε η εναγομένη να ολοκληρώσει αυτή την εκτέλεση του έργου με συνεργεία δικά της, με τα οποία θα μπορούσε να καταρτίσει διαφορετικές συμφωνίες και να καταβάλλει μικρότερα ποσά. Για την αφαίρεση και επανατοποθέτηση του κλιματιστικού μηχανήματος ο ενάγων κατέβαλε στον ειδικό τεχνίτη ποσό 50.000 δραχμών (ιδ. .../23.4.1996 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών Π.Μ.).

Επειδή η εναγομένη, κατά την ανακατασκευή των χώρων, κατάργησε, όπως και ο μάρτυρας της Ν. καταθέτει, την κατά τα άνω υψομετρική διαφορά μεταξύ μπάνιου κουζίνας, με αποτέλεσμα να αυξηθεί το ύψος της εσωτερικής πόρτας, επιπρόσθετα δε ανακατασκεύασε το παράθυρο της κουζίνας σε μεγαλύτερες διαστάσεις, εκ του λόγου δε αυτού δεν ήταν δυνατόν να επανατοποθετηθούν τα αφαιρεθέντα πόρτα και παράθυρο. Κατόπιν τούτου ο ενάγων αναγκάστηκε να προβεί σε αγορά άλλων αντί συνολικού τιμήματος 212.400 δραχμών (ιδ. .../8.5.1996 τιμολόγιο «Π.Ν. και Υιοί Ο.Ε.»). Ο ισχυρισμός των εναγομένων ότι η αγορά της πόρτας και του παραθύρου ήταν αυθαίρετη, ιδίως μπορούσαν να τοποθετηθούν τα παλαιά είναι, για τον ανωτέρω λόγο, αβάσιμος, όπως είναι και ο ισχυρισμός ότι η διαφοροποίηση των διαστάσεων έγινε κατόπιν υποδείξεως του ενάγοντα, αφού πέραν του ότι δεν προκύπτει η βασιμότητά του από κάποιο αποδεικτικό στοιχείο, παρεκτός βέβαια του ότι δεν επικαλείται

ούτε αποδεικνύει κάποιο συγκεκριμένο λόγο για τον οποίο ο ενάγων υπέδειξε τις διαφοροποιήσεις αυτές, για τις οποίες, όπως και οποιεσδήποτε άλλες, που ενεργοποιούσαν τον σχετικό 10ο όρο της συμβάσεως, κατά τον οποίο οι δαπάνες που συνεπαγόταν οι, με την υποδείξη του ενάγοντα, μεταβολές των κτισμάτων κατά την ανακατασκευή τους, θα βάρυναν τον ίδιο, έπρεπε να υπάρξει άμεση επισήμανση, είτε με συμπληρωματική σύμβαση, είτε με εξώδικη δήλωση, σε περίπτωση αρνήσεως του ενάγοντος να συμπράξει στην συμφωνία αυτή, στον δε ισχυρισμό περί υπερβολικού τιμήματος πρέπει να παρατηρηθούν τα ανωτέρω περί ολοκληρώσεως του έργου από την εναγομένη και προμήθειας, από επιχειρήσεις της επιλογής της, του εξοπλισμού των χώρων και εκτελέσεως των εργασιών από τεχνίτες δικούς της, αντί χαμηλότερου τιμήματος και αμοιβής, αντίστοιχα. Για αμοιβή του τεχνίτη, στον οποίο ανέθεσε την εργασία επανατοποθέτησης των ντουλαπιών πάνω και κάτω από τον πάγκο της κουζίνας κατέβαλε ποσό 47.200 δραχμών (ιδ. .../17.6.1996). Για τον ελαιοχρωματισμό των τοίχων και των δύο χώρων ο ενάγων κατέβαλε ποσό 129.800 δραχμών (ιδ. .../5.5.1996 τιμολόγιο παροχής υπηρεσιών Δ.Φ.). Στον ισχυρισμό των εναγομένων περί υπερβολικής αμοιβής πρέπει να παρατηρηθούν τα ανωτέρω, όσον αφορά και τις λοιπές εργασίες που εκτελέστηκαν για την ολοκλήρωση του έργου.

Τέλος ο ενάγων κατέβαλε σε τεχνίτη για την κατασκευή και τοποθέτηση ενός σιδηρού παραθύρου στο μπάνιο, αφού το παλαιό δεν μπορούσε να χρησιμοποιηθεί, το ποσό των 23.000 δραχμών (ιδ. .../28.5.1996 τιμολόγιο - Δ.Α. Κ.Π.), επίσης κατέβαλε το ποσό των 26.000 δραχμών για την αγορά και την τοποθέτηση τριών ποδιών μαρμάρου κάτω από τις

πόρτες και το ποσό των 70.000 δραχμών (ιδ. .../28.5.1996 και .../28.5.1996 απόδειξη της εταιρίας «Χ.Μ. και Σια Ο.Ε.», για την αντικατάσταση καταστραφείσης ταπετσαρίας της οικίας του από υπαιτιότητα της εναγομένης, κατά την κατεδάφιση των κτισμάτων, συνισταμένης στο ότι μετά την κατεδάφιση των βοηθητικών αυτών κτισμάτων έμεινε, λόγω της καθυστέρησης στην ανακατασκευή αυτών, η στέγη ανοικτή προς την πλευρά εκείνη και εισέρευσαν βρόχινα νερά στο σπίτι και κατέρρεψαν την ταπετσαρία, ζημία για την οποία και είχε υποχρέωση αποκαταστάσεως η εναγομένη, κατά τον ανωτέρω σχετικό όρο της συμβάσεως έργου, που προβλέπει την αποκατάσταση κάθε ζημίας που θα προκαλούταν από την κατεδάφιση των κτισμάτων.

Η συνολική λοιπόν ζημία την οποία υπέστη ο ενάγων, λόγω της υπαναχώρησης του από την σύμβαση, με την έννοια που έχει αυτή εν προκειμένω, όπως αναλύθηκε στη μείζονα σκέψη, ανήλθε στο ποσό των (129.715 + 135.250 + 14.000 + 100.000 + 50.000 + 212.400 + 47.200 + 129.800 + 70.000 + 23.600 + 26.000) 937.965 δραχμών. Ενόψει του ύψους της ζημίας και με συνεκτίμηση όλων των στοιχείων που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη το ποσό της εύλογης αποζημίωσης που δικαιούται ο ενάγων από τους εναγόμενους πρέπει να καθορισθεί στο ποσό των 850.000 δραχμών. Εφόσον λοιπόν η εκκαλούμενη έτσι έκρινε και έκανε κατά ένα μέρος και δη για το ποσό αυτό δεκτή την αγωγή, ορθώς τις αποδείξεις εκτίμησε και οι δεύτερος και τρίτος λόγοι της εφέσεως πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

Από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά στοιχεία αποδείχθηκαν τα ακόλουθα, σε σχέση με την αναφερόμενη στην πρώτη σκέψη αγωγή της πρώτης εναγομένης κατά

του ενάγοντος, με την οποία επικαλέσθηκε ότι, με υπόδειξη του εναγομένου σ' αυτή, έγινε αύξηση των διαστάσεων των κτισμάτων κατά την ανακατασκευή τους, με αποτέλεσμα να απαιτηθούν μεγαλύτερες ποσότητες οπλισμένου σκυροδέματος και τούβλων και να διενεργηθούν επιπρόσθετες εργασίες, που αναφέρονται στην αγωγή, οι δαπάνες των οποίων βαρύνουν τον εναγόμενο κατά το άρθρο 10 της ανωτέρω συμβάσεως έργου, ζήτησε δε να υποχρεωθεί αυτός να της καταβάλλει συνολικό ποσό του 1.361.453 δραχμών. Όπως όμως λέχθηκε στην ανωτέρω σκέψη ουδόλως μεταβλήθηκαν οι εξωτερικές διαστάσεις των ανακατασκευασθέντων χώρων, αλλ' αυτές ήταν οι οριζόμενες στην από 3.2.1996 δήλωση τροποποιητική της συμβάσεως έργου δήλωση, με αποτέλεσμα να μη προκύπτει αύξηση του όγκου ή της εκτάσεως των ανακατασκευασθέντων 2 χώρων και μάλιστα με την υπόδειξη του εναγομένου. Εάν υπήρξαν μεταβολές των διαστάσεων εσωτερικώς αυτές δεν έγιναν με την υπόδειξη του εναγομένου, αλλά οφείλονται στον διαφορετικό τρόπο κατασκευής (πλίνθοι-τούβλα), τον οποίο ήταν υποχρεωμένη από την σύμβαση να κάνει η ενάγουσα και είχε ως αποτέλεσμα, όπως κατατίθεται και από τους μάρτυρες της ίδιας, την κατασκευή τοίχων μικρότερου πάχους, πράγμα το οποίο συνεπαγόταν αύξηση του εμβαδού των χώρων, χωρίς τούτο να σημαίνει επαύξηση της δαπάνης κατασκευής και μάλιστα του ύψους που επικαλείται η ενάγουσα στα υπό στοιχεία Β και Γ κεφάλαια της αγωγής, τα οποία τυγχάνουν αβάσιμα.

Περαιτέρω η εκτέλεση των χωματουργικών εργασιών, που αναφέρονται στο υπό στοιχείο Α κεφάλαιο της αγωγής, ουδόλως αποδείχθηκε, αφού ουδέν αποδεικτικό περί αυτών στοιχείο προσκομίζεται,

ούτε αποδείχθηκε ότι αυτές δεν αποτελούσαν συμβατική υποχρέωση της ενάγουσας, σε κάθε δε περίπτωση η κατεδάφιση και του άλλου κτίσματος 2 X 2,50 μ., που αναφέρεται στο κεφάλαιο αυτό της αγωγής, δεν έγινε καθ' υπόδειξη του εναγομένου, ως πρόσθετη εργασία, αλλά εξυπηρετούσε τις εργασίες κατασκευής της ανωτέρω πολυώροφης οικοδομής από την ενάγουσα. Συνεπώς και το κεφάλαιο αυτό τυγχάνει αβάσιμο.

Οι υδραυλικές εγκαταστάσεις που κατασκευάστηκαν καθώς και η σύνδεση των χώρων της κουζίνας και του μπάνιου με τον βόθρο αποτελούσαν συμβατική υποχρέωση της ενάγουσας, έπρεπε δε οι εργασίες που αναφέρονται στο κεφάλαιο υπό στοιχείο Δ της αγωγής να εκτελεσθούν από αυτήν στο πλαίσιο των εκ της συμβάσεως έργου υποχρεώσεων της και δεν αποδείχθηκε ότι αποτελούν πρόσθετες εργασίες που εκτελέστηκαν καθ' υπόδειξη του εναγομένου, για τις οποίες και μόνον μπορούσε να αξιώσει αμοιβή η ενάγουσα, με αποτέλεσμα και το κεφάλαιο αυτό να τυγχάνει αβάσιμο. Το ίδιο πρέπει να ληχθεί και για τις εργασίες που αναφέρονται στα κεφάλαια Ε και ΣΤ της αγωγής και αφορούν το δάπεδο του μπάνιου και τα επιχρίσματα, οι οποίες αποτελούν συμβατική υποχρέωση της ενάγουσας και δεν αποδείχθηκε ότι αποτελούσαν πρόσθετες εργασίες που εκτελέστηκαν καθ' υπόδειξη του εναγομένου, για να δικαιούται γι αυτές αμοιβή η ενάγουσα. Και τα κεφάλαια λοιπόν αυτά της αγωγής τυγχάνουν αβάσιμα.

Και ακολουθία τούτων η ανωτέρω αγωγή τυγχάνει αβάσιμη καθ' ολοκληρία και απορριπτέα. Εφόσον και η εκκαλούμενη έτσι έκρινε και απέρριψε την αγωγή σαν αβάσιμη ορθώς τις αποδείξεις εκτίμησε {...}

Πρόεδρος: Αποστ. Στρατίκης
Εισηγητής: Γεωρ. Μπατσαλέξης
Δικηγόροι: Γεωρ. Συμσιρής, Κων. Ευθυμίου

Υπερμερία περί τη καταβολή του τιμήματος από πώληση αγροτικών προϊόντων. Ως τίμημα πώλησης μπορεί να ορισθεί και η αγοραία αξία του πωλουμένου, όπως συμβαίνει στη πώληση προϊόντων μέλλουσας παραγωγής. Τρόπος προσδιορισμού αυτής αξίας. Στοιχεία για το ορισμένο της αγωγής καταβολής του τιμήματος.

Τόπος εκπλήρωσης παροχών είναι η κατοικία του οφειλέτη, εκτός από τα χρηματικά χρέη που είναι καταβλητέα στον τόπο της κατοικίας του δανειστή (χρέη άρσιμα, κομίσιμα, πέμψιμα).

Η συγκέντρωση της ενοχής γένους και ο χρόνος μετάστασης του κινδύνου συντελούνται στον τόπο κατοικίας του οφειλέτη και όχι στον τόπο προορισμού της παροχής, τα δε έξοδα αποστολής και παραλαβής του πωληθέντος βαρύνουν τον αγοραστή.

Στη πώληση κατά γένος ορισμένου πράγματος, ο αγοραστής, σε περίπτωση ελλείψεων ιδιοτήτων ή πραγματικών ελαττωμάτων έχει τα από τις περί πώλησης διατάξεις παρεχόμενα διαζευκτικώς δικαιώματα.

Ο κανονισμός ΕΟΚ για τον καθορισμό των ποιοτικών προδιαγραφών προϊόντων αποτελεί δεσμευτικό εσωτερικό δίκαιο. Οι ποιοτικές προδιαγραφές των σπαραγίων, που προορίζονται να διατεθούν νόπα στον καταναλωτή, εξαιρουμένων εκείνων που προορίζονται για βιομηχανική μεταποίηση, αφορούν τους εμπόρους, εξαγωγείς και εν γένει διακινητές και όχι τους παραγωγούς, που δεν έχουν ευθύνη εκ της πώλησης.

Εάν στη σύμβαση διαδοχικών τμηματικών

πωλήσεων μέλλουσας παραγωγής παραγγίων μεταξύ παραγωγού και εμπόρου, γίνει ρητή παραπομπή στους ορισμούς του Κανονισμού 454/1992, ως προς τις ποιοτικές προδιαγραφές, αυτή συνιστά συνομολόγηση ορισμένων ιδιοτήτων, εν ελλείψει των οποίων ο αγοραστής έχει όλα τα εκ της πώλησης δικαιώματα.

Τοκοδοσία από την επίδοση της πρώτης αγωγής, εκ της οποίας χώρησε παραίτηση, διότι με τη παραίτηση δεν αίρονται τα αποτελέσματα της περιεχόμενης στην αγωγή όκλησης.

Επί σύμβασης εκτελεστέας κατά διαδοχικές τμηματικές παροχές, σε υπερημερία του οφειλέτη ως προς μία παροχή, ο δανειστής έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση ή να υπαναχωρήσει ως προς μόνη την παροχή αυτή, ενώ ως προς τις υπόλοιπες έχει τα δικαιώματα αυτά, μόνον αν η καθυστέρηση ή η αδυναμία είναι τόσο ουσιώδης, ώστε ο δανειστής δεν έχει πια συμφέρον για το υπόλοιπο μέρος της σύμβασης, ή αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι δεν θα εκπληρωθούν οι υπόλοιπες παροχές.

Υπαναχώρηση δανειστή και δικαίωμα εύλογης αποζημίωσης για την τυχόν ζημία από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης.

{...} Από τη διάταξη του άρθρου 513 ΑΚ, η οποία ορίζει ότι με την σύμβαση της πωλήσεως ο πωλητής έχει την υποχρέωση να μεταβιβάσει την κυριότητα του πράγματος ή το δικαίωμα, που αποτελούν το αντικείμενο της πώλησης και να παραδώσει το πράγμα και ο αγοραστής έχει την υποχρέωση να πληρώσει το τίμημα που συμφωνήθηκε, σαφώς συνάγεται: α) Ότι η πώληση, ως σύμβαση αμφοτεροβαρής, τελεί, όσον αφορά τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μερών (πωλητή-αγοραστή), από την γέννηση μέχρι την εκπλήρωσή τους, σε πλήρη ανταλλακτική ι-

σοτιμία και σε διαρκή πλοκή και αλληλεξάρτηση και β) ότι, εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο μεν πωλητής αναλαμβάνει με την κατάρτιση της πώλησης δύο κύριες υποχρεώσεις: αα) να μεταβιβάσει στον αγοραστή την κυριότητα του πράγματος ή του δικαιώματος που πουλήθηκαν και μάλιστα ελεύθερα από κάθε δικαίωμα τρίτου (514 ΑΚ) και ββ) να παραδώσει τη νομή του πράγματος, ο δε αγοραστής να καταβάλλει το συμφωνημένο (χρηματικό) τίμημα αμέσως («τοίς μετρητοίς») και ταυτόχρονα με την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πωλητή («χέρι με χέρι»), καθιστάμενος διαφορετικά υπέρμερος περί την καταβολή του τιμήματος, σε περίπτωση δε πωλήσεως αγροτικών προϊόντων, όπως αυτά ορίζονται στην παρ.1 του άρθρου 22 του ν. 992/1979, πέραν των άλλων συνεπειών (άρθρα 383-386 ΑΚ), υπέχει και ποινική ευθύνη, κατ' άρθρο 1 ΝΔ 3424/1955, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 8 του ν. 1409/1983 (ΑΠ 24/1999 ΕλλΔνη 41, 245).

Εξάλλου, από το άρθρο 530 ΑΚ συνάγεται ότι, ως τίμημα πωλήσεως μπορεί να ορισθεί όχι μόνον ορισμένη ποσότητα χρημάτων, αλλά και η αγοραία ή χρηματιστηριακή αξία του πωλουμένου, πράγμα σύνηθες στην περίπτωση κατά την οποία το αντικείμενο της πωλήσεως είναι προϊόν μελλούσης παραγωγής. Ως αγοραία αξία λογίζεται η μέση τιμή της αγοράς κατά τον χρόνο και στον τόπο εκπλήρωσεως της παροχής. Στην περίπτωση αυτή, για να ευδοκιμήσει η αγωγή με την οποία διώκεται η καταβολή του με την ανωτέρω έννοια τιμήματος, πρέπει ο ενάγων πωλητής να επικαλεσθεί και αποδείξει ότι τούτο ανταποκρίνεται στη συμφωνηθείσα αγοραία αξία του πωληθέντος, με βάση όλα τα αποδεικθέντα προσδιοριστικά της εν λόγω αξίας στοιχεία, όπως την ύπαρξη οργανωμένης αγοράς, την

πραγματοποίηση πωλήσεων σ' αυτή, καθώς και τις τιμές που συνομολογήθηκαν κατά την κατάρτιση τους (ΑΠ 1417/1999 ΕλλΔνη 41,766).

Εξάλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 320-322 ΑΚ, ο τόπος εκπληρώσεως της παροχής αποτελεί στοιχείο που προσδιορίζεται συνήθως από την δικαιοπρακτική βούληση των συμβαλλομένων και μόνον, σε περίπτωση σιωπής της συμβάσεως, προσδιορίζεται σύμφωνα με τις ενδοτικού δικαίου διατάξεις των ανωτέρω άρθρων, τα οποία καθιερώνουν τον κανόνα της καταβολής των χρεών στον τόπο της κατοικίας του οφειλέτη, με εξαίρεση μόνον τα χρηματικά που είναι καταβλητέα στον τόπο της κατοικίας του δανειστή (χρέη «άρσιμα» και «κομίσιμα»). Ο κανόνας αυτός δεν μεταβάλλεται ούτε στην περίπτωση των «πεμψίμων» χρεών, δηλαδή αυτών που αποστέλλονται σε τόπο διαφορετικό από εκείνον της εκπληρώσεως της παροχής, κατόπιν αιτήσεως του δανειστή. Η αξία της διακρίσεως αυτής αφορά την συγκέντρωση της ενοχής γένους (290 β' ΑΚ) και τον χρόνο μεταστάσεως του κινδύνου (524 ΑΚ) που συντελούνται στον τόπο κατοικίας του οφειλέτη και όχι στον τόπο προορισμού της παροχής, καθώς επίσης και στα έξοδα αποστολής και παραλαβής του πωληθέντος (526 ΑΚ), που παραμένουν σε βάρος του αγοραστή (ΑΠ 786/2000 ΕλλΔνη 42,155). Περαιτέρω, επί πωλήσεως κατά γένος ορισμένου πράγματος, ο αγοραστής, σε περίπτωση που αυτό έχει ελλείψεις συνομολογηθέντων ιδιοτήτων ή πραγματικά ελαττώματα που αναιρούν την αξία και χρησιμότητά του, έχει από τις περί πωλήσεως διατάξεις τα παρεχόμενα διαζευκτικώς περισσότερα έννομα βοηθήματα, της αναστροφής της πωλήσεως ή μειώσεως του τιμήματος (άρθρο 540 ΑΚ), αντικαταστάσεως του πωληθέντος με άλλο, που είναι απαλλαγμένο

του ελαττώματος ή φέρει τις συνομολογηθείσες ιδιότητες (άρθρο 559 ΑΚ) και αποζημίωσης για μη εκτέλεση της συμβάσεως με τις τασσόμενες στην οικεία διάταξη του άρθρου 561 ΑΚ προϋποθέσεις (ΑΠ 1272/1999 ΕλλΔνη 42,437 και εκεί θεμελίωση και της παράλληλης αξίωσης αποζημιώσεως για περαιτέρω ζημία, κατά τα άρθρα 330 παρ.1 και 288 ΑΚ, ΕφΑθ 9814/1996 ΕλλΔνη 41,188 και εκεί περαιτέρω παραπομπές).

Τέλος, με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 454/1992 της Επιτροπής της 26ης Φεβρουαρίου 1992, για τον καθορισμό των ποιοτικών προδιαγραφών για τα σπαράγγια, ο οποίος ισχύει από 1.3.1992 είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος (άρθρο 3) και συνεπώς αποτελεί εσωτερικό δίκαιο, για τους λόγους που αναφέρονται στο προοίμιο του, καθορίστηκαν οι ποιοτικές προδιαγραφές που πρέπει να πληρούν τα σπαράγγια, που προορίζονται να διατεθούν νωπά στον καταναλωτή, εξαιρουμένων εκείνων που προορίζονται για βιομηχανική μεταποίηση, σε όλα τα στάδια της εμπορίας τους με τους όρους που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ) 1035/1972. Με το άρθρο δε 2 αυτού καταργήθηκε ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 183/1964, που ρύθμιζε το ίδιο ζήτημα. Στο παράρτημα του Κανονισμού και δη στο κεφάλαιο I οι βλαστοί των σπαραγγιών κατατάσσονται σε 4 ομάδες και δη σε σπαράγγια λευκά, ιώδη, ιώδη/πράσινα και πράσινα και ορίστηκαν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της κάθε ομάδας. Στο κεφάλαιο II αναφέρονται τα ελάχιστα κοινά χαρακτηριστικά, που πρέπει να φέρουν οι βλαστοί όλων των κατηγοριών, όπως να είναι ολόκληροι, να μη είναι κούφιοι, σχισμένοι, σπασμένοι, απαλλαγμένοι από αλλοιώσεις οφειλόμενες σε έντομα, τρωκτικά, βλάβες, ορατές ξένες ουσίες, ιδιαίτερα δε χαρακτηριστικά φέρουν οι κατηγορίες στις οποίες κατατάσσονται οι βλαστοί

και οι οποίες διακρίνονται σε «έξτρα», I και II. Ειδικότερα, για την κατηγορία «έξτρα» οι βλαστοί πρέπει να είναι υψηλής ποιότητας καλά σχηματισμένοι και σχεδόν ίσιοι και να φέρουν πολύ σφικτό οφθαλμό, των δε λευκών σπαραγγιών οι κορυφές και οι βλαστοί πρέπει να είναι λευκοί, τα δε πράσινα πρέπει να είναι εντελώς πράσινα, της δε κατηγορίας I πρέπει να είναι καλής ποιότητας και καλά σχηματισμένοι, μπορούν δε να είναι και ελαφρώς κυρτοί και με σφικτό οφθαλμό, όσον δε αφορά τα λευκά σπαράγγια είναι αποδεκτός ένας ελαφρός ροζ χρωματισμός. Στο κεφάλαιο III γίνεται η ταξινόμηση των σπαραγγιών κατά μέγεθος και διακρίνονται σε μήκη πάνω από 17 εκατοστά για τα επιμήκη, 12-17 εκατοστά για τα κοντά, 12-22 εκατοστά για κατηγορίας II και κάτω από 12 εκατοστά για τις κορυφές, ορίσθηκε δε το μέγιστο επιτρεπτό μέγεθος για τα λευκά και ιώδη στα 22 και για τα πράσινα και ιώδη/πράσινα στα 27 εκατοστά. Στο κεφάλαιο IV αναφέρονται οι επιτρεπόμενες ανοχές σε σχέσεις με τις ανωτέρω απαιτήσεις ποιότητας και μεγέθους κατά κατηγορία. Στο δε κεφάλαιο V περιλήφθηκαν διατάξεις που αφορούν την παρουσίαση και ορίσθηκε ότι το περιεχόμενο κάθε κιβωτίου ή κάθε δέσμης μέσα στο ίδιο κιβώτιο πρέπει να είναι ομοιόμορφο και να περιέχει μόνον σπαράγγια της ίδιας καταγωγής, ποιότητας ομάδας χρώματος και μεγέθους και καθορίσθηκε, περαιτέρω, πως πρέπει να παρουσιάζονται τα σπαράγγια, πως πρέπει να τακτοποιούνται σε κάθε κιβώτιο και τέλος πως πρέπει να είναι το εσωτερικό κάθε κιβωτίου, στο δε επόμενο κεφάλαιο περιλήφθηκαν διατάξεις σχετικές με την σήμανση κάθε συσκευασίας.

Όπως προκύπτει από το ως άνω περιεχόμενο του εν λόγω Κανονισμού αυτός ρυθμίζει εξαντλητικά όλα τα ανωτέρω ζητήματα και κυρίως τα των ποιοτικών προδιαγραφών σε σχέση με την εμπορία

και διακίνηση των σπαραγγιών από τους εμπόρους και διακινητές των αγροτικών αυτών προϊόντων, είτε εντός των ορίων ενός κράτους μέλους, είτε μεταξύ κρατών μελών, είτε από χώρες τρίτες προς χώρες μέλη της Ε.Ε., για το λόγο δε αυτό και αφιερώνεται ειδικό κεφάλαιο στην παρουσίαση και την συσκευασία των προϊόντων, που είναι σύμφυτες μόνον με συστηματική εμπορία αυτών από κατ'επάγγελμα ασχολούμενους με το έργο αυτό.

Οι διατάξεις του Κανονισμού αυτού δεν μπορούν να αφορούν την διάθεση των σπαραγγιών από τον παραγωγό προς τον έμπορο διακινητή, ο οποίος στις εγκαταστάσεις του θα προβεί στην διενέργεια των απαραίτητων εργασιών με το εξειδικευμένο προσωπικό και τον κατάλληλο μηχανολογικό εξοπλισμό, διαλογής, επεξεργασίας και εν γένει ετοιμασίας του προϊόντος, σύμφωνα με τους ορισμούς και τις απαιτήσεις του Κανονισμού, για να καταστεί κατάλληλο προς εμπορία, κατά τα ανωτέρω, αφού θα πληροί τις ποιοτικές προδιαγραφές αυτού. Όπως ορίζει ο εν λόγω Κανονισμός, οι προδιαγραφές ποιότητας που καθορίζει εφαρμόζονται σε όλα τα στάδια εμπορίας με του όρους που ορίζει ο Κανονισμός (ΕΟΚ) 1035/1972. Ο τελευταίος αυτός Κανονισμός του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1972 περί κοινής οργάνωσης της αγοράς στον τομέα των οπωροκηπευτικών, που έχει την αυτή, όπως και ο ανωτέρω, ισχύ (άρθρο 42), στο άρθρο 2 παρ.3 ορίζει ότι τα απαριθμούμενα στο παράρτημα I οπωροκηπευτικά προϊόντα που προορίζονται να διατεθούν νωπά στον καταναλωτή, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα σπαράγγια, υπόκεινται σε κανόνες ποιότητας. Στο άρθρο δε 3 ορίζει: «1. Όταν καθορισθούν κανόνες ποιότητας, τα προϊόντα στα οποία εφαρμόζονται είναι δυνατό να εκτεθούν προς

πώληση, να διατεθούν προς πώληση, να πωληθούν, να παραδοθούν ή να τεθούν σε εμπορία με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, στο εσωτερικό της Κοινότητας, μόνο αν είναι σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς. 2. Δεν υπόκεινται στην υποχρέωση τηρήσεως των κανόνων ποιότητας στο εσωτερικό ενός Κράτους μέλους: α) τα προϊόντα που πωλούνται ή παραδίδονται από τον παραγωγό σε σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας ή σε σταθμούς εναποθηκεύσεως ή που διοχετεύονται από την εκμετάλλευση του παραγωγού προς τους σταθμούς αυτούς. β) τα προϊόντα που διοχετεύονται από τους σταθμούς εναποθηκεύσεως προς τους σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας γ) με την επιφύλαξη εθνικών διατάξεων περισσότερο περιοριστικών: 1) τα προϊόντα που εκτίθενται προς πώληση, διατίθενται προς πώληση, πωλούνται, παραδίδονται ή τίθενται σε εμπορία με οποιοδήποτε άλλο τρόπο, από τον παραγωγό στους τόπους χονδρικής πωλήσεως, ιδίως στις αγορές παραγωγής που ευρίσκονται στην περιοχή της παραγωγής. 2) τα προϊόντα που διοχετεύονται από αυτούς τους τόπους χονδρικής πωλήσεως.»

Από τις τελευταίες αυτές διατάξεις επιβεβαιώνεται η ανωτέρω κρίση περί μη εφαρμογής των ορισμών του Κανονισμού (ΕΟΚ) 454/1992 στις διαθέσεις των σπαραγγιών από τους παραγωγούς αυτών προς τους εμπόρους και τούτο διότι ρητώς η διάταξη του άρθρου 3 του Κανονισμού (ΕΟΚ) 1035/1972, κατά τους κανόνες του οποίου διενεργείται και η εμπορία των σπαραγγιών με ρητή παραπομπή σ' αυτόν, κατά τα άνω, εξαιρεί από την εφαρμογή των κανόνων ποιότητας που αυτός καθορίζει, κατά περιεχόμενο και διαδικασία καθορισμού τους, μεταξύ άλλων, και τα προϊόντα που διατίθενται από τους παραγωγούς προς τους σταθμούς προε-

τοιμασίας και συσκευασίας και τέτοιοι είναι, κατά τα προλεχθέντα, οι εγκαταστάσεις των εμπόρων ή των εταιριών που εμπορεύονται, μετά προηγουμένη επεξεργασία και διαλογή, κατά την ανωτέρω έννοια, τα προϊόντα αυτά. Τούτο δε είναι εύλογο, καθόσον ο παραγωγός, ούτε το προσωπικό, ούτε τα μέσα διαθέτει για να προβεί στις ανωτέρω εργασίες προσαρμογής του προϊόντος στις ποιοτικές απαιτήσεις του Κανονισμού, όπως η έκταση και το περιεχόμενο αυτών εκτενώς αναλύθηκε ανωτέρω. Απλώς ο παραγωγός θα καταβάλλει την δέουσα προσοχή κατά την καλλιέργεια και την συγκομιδή ώστε οι βλαστοί μετά τον πρώτο καθαρισμό από τον ίδιο, να καταστούν, κατόπιν της επεξεργασίας που υποχρεωτικά θα υποστούν, σύμφωνα με τις ποιοτικές προδιαγραφές του Κανονισμού.

Ενόψει τούτων η εμπορευσιμότητα του προϊόντος έχει διαφορετική έννοια για τον έμπορο, εξαγωγέα και εν γένει διακινητή αυτού και άλλη για τον παραγωγό, ο οποίος δεν υπόκειται στους όρους και περιορισμούς των ανωτέρω κανονισμών (ΕΟΚ). Και τούτο είναι εύλογο, καθόσον δεν μπορούμε να αξιώνουμε την τήρηση από τον παραγωγό ορισμένων κανόνων, που θέτει η έννομη τάξη στους επαγγελματίες εμπόρους, με στόχο την αναβάθμιση της εμπορίας προϊόντων ευρείας καταναλώσεως, προς τον σκοπό της προστασίας του καταναλωτή, αλλά και την περιφρούρηση των συναλλαγών από τις οποιοσδήποτε κερδοσκοπικές τάσεις επιτηδείων. Ο ξένος λοιπόν σε τέτοιες δραστηριότητες παραγωγός δεν μπορεί να υπόκειται στους κανόνες και περιορισμούς αυτούς. Προς διευκόλυνση της τηρήσεως των κανόνων αυτών μπορούν να ληφθούν βέβαια τα κατάλληλα μέτρα στο στάδιο της καλλιέργειας και συγκομιδής που θα προηγηθούν, η εφαρμογή των ο-

ποίων, είτε θα αφεθεί στην πρωτοβουλία των παραγωγών, που θα ελεγχθούν κατά την παραλαβή του προϊόντος δια της εντάξεως του σε ανώτερη ή κατώτερη κατά τα άνω κατηγορία με ανάλογη διαφοροποίηση της τιμής, είτε, αν είναι τούτο δυνατόν από τις περιστάσεις, δια της παροχής, από τον έμπορο μελλοντικό αγοραστή, των καταλλήλων προς τούτο οδηγιών, συμβουλών και εντολών και την παρακολούθηση της τηρήσεως αυτών από ειδικούς επιστήμονες της επιλογής βέβαια του αγοραστή, ως άμεσα ενδιαφερομένου για την συμμόρφωση προς αυτές.

Εάν όμως, στη σύμβαση διαδοχικών τμηματικών πωλήσεων, που καταρτίζει ο παραγωγός με τον εμπορευόμενο τα σπαράγγια, στην ημεδαπή, ή την αλλοδαπή αγορά, δυνάμει της οποίας αναλαμβάνει, με το τμήμα που ορίζεται, να του πωλεί και παραδίδει, μετά από κάθε συγκομιδή, την παραγωγή του, έγινε ρητή παραπομπή στους ορισμούς του Κανονισμού 454/1992, ως προς τις ποιοτικές προδιαγραφές, που πρέπει να πληρούν τα προς πώληση σπαράγγια που πρόκειται να καλλιεργηθούν και συγκομισθούν, η παραπομπή αυτή έχει την έννοια συνολογολήσεως ορισμένων ιδιοτήτων που πρέπει να φέρουν αυτά. Στην περίπτωση αυτή, αν τα πωληθέντα και παραδοθέντα προϊόντα στερούνται των ιδιοτήτων αυτών ή φέρουν ελαττώματα που απαιτούν, ιδιαίτερη, πέραν της αναγκαίας, κατά τα άνω, επεξεργασία και διαλογή, για να καταστούν κατάλληλα προς εμπορία κατά τις διατάξεις των ανωτέρω Κανονισμών, οι οποίες (επεξεργασία-διαλογή) συνεπάγονται σημαντικές ποσοτικές απώλειες, αλλά και οικονομική επιβάρυνση, κατά τα εκτεθέντα ανωτέρω, ενόψει του ότι πρόκειται για πώληση κατά γένους ορισμένου πράγματος, ο αγοραστής έχει όλα τα ανω-

τέρω δικαιώματα, τα οποία και πρέπει να ασκήσει όπως ορίζουν οι σχετικές διατάξεις του ΑΚ, που προαναφέρθηκαν.

Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση... πλήρως αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Δυνάμει εγγράφου συμβάσεως, που καταρτίσθηκε στις 26.2.1992 στα Φάρσαλα μεταξύ καθενός από τους ενάγοντες-εκκαλούντες (αποκαλούμενους παραγωγούς), που είναι κάτοικοι Μεσ. Ν. Φθιώτιδος και της εναγομένης (αποκαλούμενη αγοραστής), που ασκεί επιχείρηση βιομηχανίας και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, με έδρα την Ν. Φαρσάλων, από την οποία και προέκυψε η ένδικη διαφορά, ανέλαβαν οι ενάγοντες να πωλούν και παραδίδουν τμηματικώς και διαδοχικώς στην εναγομένη τις ποσότητες σπαραγγιών που θα παρήγαγαν στην αναφερόμενη στην κάθε μία σύμβαση αγροτική έκταση, κειμένη στην κτηματική περιοχή Μεσ. Φθιώτιδος, αρχής γενομένης από τότε που θα άρχιζε η πρώτη συγκομιδή, που τοποθετείται χρονικά μετά μία διετία από την δημιουργία της φυτείας, δηλαδή το έτος 1994. Το περιεχόμενο των γενικών και ειδικών όρων των συμβάσεων, όπως τούτο προκύπτει από τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα αντίγραφα αυτών, έχει ως ακολούθως: « ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ. 1. Ο παραγωγός αναλαμβάνει την υποχρέωση να εγκαταστήσει φυτεία σπαραγγιού (έτος εγκατάστασης 1992) ...2. Ο παραγωγός υποχρεώνεται να παραδίδει την παραγόμενη... ποσότητα σπαραγγιού καθημερινά και σύμφωνα με το πρόγραμμα του αγοραστή με πρώτο έτος παράδοσης το 1994 και διάρκεια όσο διαρκεί η φυτεία. 3. Ο αγοραστής υποχρεώνεται να παραλαμβάνει την παραγόμενη ποσότητα σπαραγγιού από τη Μεσ. τμηματικά ... σύμφωνα με τις ανάγκες του εργοστασίου.

ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ. 1. Ο παραγωγός οφείλει να ακολουθεί τις οδηγίες που θα δίδονται από τα αρμόδια όργανα του αγοραστή σχετικά με την καλλιεργητική τεχνική (φυτοπροστασία, λίπανση, λοιπές εργασίες). 2. Ο παραγωγός οφείλει να συγκομίζει το προϊόν σύμφωνα με τις οδηγίες του αγοραστή και να παραδίδει τούτο απαλλαγμένο από ξένες ύλες και με διατηρημένη την εμπορευσιμότητά του. 3. Ο παραγωγός οφείλει να γνωστοποιεί την προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης της συγκομιδής του προϊόντος τρεις (3) ημέρες νωρίτερα για την απρόσκοπτη παραλαβή του προϊόντος. 4. Ο παραγωγός οφείλει να παραδίδει όλη την ποσότητα του συγκομιζόμενου προϊόντος από την παραπάνω έκταση. Διαφορετικά είναι υπεύθυνος για τη ζημία (θετική ή αποθετική) και το διαφυγόν κέρδος που θα υποστεί ο αγοραστής από τη μη παράδοση όλης της ποσότητας. 5. Ο αγοραστής υποχρεώνεται να παραλαμβάνει καθημερινά την εμπορεύσιμη ποσότητα του προϊόντος σύμφωνα με τις ισχύουσες ποιοτικές προδιαγραφές αυτού, που περιγράφονται στον Κανονισμό προδιαγραφών Νο 19 της 25ης Νοεμβρίου 1964. 6. Ο αγοραστής υποχρεώνεται εφόσον και όποτε του ζητηθεί από τον παραγωγό, να δειγματίζει παρουσία του παραγωγού την παραδιδόμενη ποσότητα. Το χρονικό διάστημα μεταξύ δύο δειγματοληψιών δεν μπορεί να είναι μικρότερο των πέντε (5) ημερών. 7. Σε περίπτωση μειωμένης παραγωγής λόγω θεομηνιών ή άλλο τι ο παραγωγός οφείλει να γνωστοποιεί έγκαιρα στον αγοραστή για την μείωση της παραγωγής, ενώ ο αγοραστής έχει δικαίωμα να προβεί σε αυτοψία. 8. Σε περίπτωση καταστροφής της φυτείας ο παραγωγός οφείλει να γνωστοποιεί τούτο στον αγοραστή και, αφού ο δεύτερος προβεί σε αυτοψία, με τη σύμφωνη γνώμη και των δύο η παρούσα

σύμβαση παύει να ισχύει. 9. Η εταιρία σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για μερική ή ολική αποτυχία της φυτείας, που προέρχεται από οποιαδήποτε αιτία. 10. Η σύμβαση μπορεί να λυθεί μόνο με τη σύμφωνη γνώμη και των δύο συμβαλλομένων. 11. Η τιμή αγορά-πώλησής του προϊόντος θα είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες τιμές της αγοράς και μέσα στα πλαίσια του ανταγωνισμού, λαμβάνοντας υπόψη και τις αναγνωρισμένες ποιοτικές προδιαγραφές του προϊόντος. 12. Η εκχώρηση του δικαιώματος παράδοσης του προϊόντος σε τρίτο πρόσωπο απαγορεύεται. Σε περίπτωση μεταβίβασης κληροτεμαχίου ή μέρους αυτού (πώληση, κληρονομιά, ενοικίαση κλπ.) σε άλλο πρόσωπο η σύμβαση αυτή έχει πλήρη ισχύ, εφόσον διατηρηθεί η φυτεία και για όσο διαρκέσει αυτή. 13. Οι παραπάνω όροι θεωρούνται ουσιώδεις και είναι υποχρεωτικοί. 14. Αρμόδια δικαστήρια για την επίλυση κάθε διαφοράς, που θα προκύψει από την μη τήρηση των όρων της παρούσας, είναι εκείνα του Νομού Λάρισας.»

Από το περιεχόμενο της εν λόγω συμβάσεως προκύπτει ότι, ως τόπος εκπληρώσεως της παροχής των παραγωγών - πωλητών, δηλαδή της παραδόσεως των σπαραγγιών, συμφωνήθηκε η Μεσ., όπου και θα τα παραλάμβανε η εναγομένη αγοράστρια, προκειμένου να τα μεταφέρει στις εγκαταστάσεις στα Φάρσαλα για να υποστούν την προσήκουσα επεξεργασία και διαλογή, προκειμένου να πληρούν τις ποιοτικές προδιαγραφές των ανωτέρω Κανονισμών (Ε.Ο.Κ) και ειδικότερα του 454/1992 και να καταστούν εμπορεύσιμα, τόσο κατά τον Κανονισμό αυτό, όσον και κατά τον 1035/1972. Συνεπώς εν προκειμένω, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη δεν είναι αναγκαία η προσφυγή στους κανόνες των αρ-

θρων 320-322 ΑΚ, οι οποίοι βέβαια όπως λέχθηκε το ίδιο ορίζουν, αφού με την σύμβαση ορίσθηκε ότι η παροχή των πωλητών ήταν «άρσιμη», ελέγχεται δε αβάσιμος ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι τόπος εκπληρώσεως της παροχής των παραγωγών ήταν οι εγκαταστάσεις της στα Φάρσαλα, ισχυρισμός βέβαια ο οποίος δεν δίδει απάντηση στο ερώτημα, γιατί, αφού υπήρχε τέτοια συμβατική υποχρέωση των παραγωγών, η ίδια, όπως συνομολογεί, με δικά της αυτοκίνητα, παραλάμβανε τα σπαράγγια στον τόπο παραγωγής, δηλαδή σε διάφορες Κοινότητες του Ν. Φθιώτιδας, μεταξύ των οποίων και η της Μεσ., μετά δε την παραλαβή εκδιδόταν, από τον οδηγό της, επί τόπου τα οικεία δελτία ποσοτικής παραλαβής, για τα οποία θα γίνει λόγος κατωτέρω, και τα μετέφερε στις ανωτέρω εγκαταστάσεις της, όπου γινόταν η επεξεργασία, διαλογή και συσκευασία όλων των ποσοτήτων, που είχαν συγκεντρωθεί, προκειμένου στη συνέχεια να εξαχθούν στην Γερμανία, όπου και πωλούνταν.

Περαιτέρω από την ίδια σύμβαση προκύπτει ότι η καλλιέργεια και συγκομιδή των σπαραγγιών πραγματοποιούνταν υπό τις οδηγίες και την επίβλεψη επιστημόνων της εναγομένης, τέτοιος δε στην προκειμένη περίπτωση, όπως και άλλων παραγωγών, που υπήρξαν ενάγοντες σε άλλες δίκες, ήταν ο γεωπόνος Σ., κατά την ρητή κατάθεση στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο του μάρτυρα των εναγόντων, συγχωριανού και συγκαλλιεργητή του ενάγοντος Τ., ο οποίος περιγράφει, από ίδια αντίληψη, λεπτομερώς, τον τρόπο καλλιέργειας και συγκομιδής των σπαραγγιών με τις υποδείξεις και οδηγίες υπαλλήλων της εναγομένης, την παραλαβή, από τον οδηγό του αυτοκινήτου της εναγομένης, των βλαστών, που είχαν συγκομισθεί, καθαρισθεί, πλυθεί και τοπο-

θετηθεί στα τελάρα, με τα οποία είχε εφοδιάσει όλους τους παραγωγούς και τους ενάγοντες-εκκαλούντες βέβαια η εναγομένη, την ζύγιση τους και τέλος την έκδοση από τον οδηγό, που διενεργούσε τον πρώτο έλεγχο, του δελτίου ποσοτικής παραλαβής, στο οποίο αναγραφόταν, μετά από αφαίρεση από το αρχικό μικτό βάρος του δεδομένου βάρους, που δέχεται και η εναγομένη, κάθε τελάρου από 2 κιλά, η καθαρή ποσότητα και ευλόγως άλλωστε, αφού αυτή ήταν εκείνη που ενδιαφέρει και με βάση την οποία θα γινόταν η πληρωμή του παραγωγού. Όλες οι ποσότητες λοιπόν που αναγράφονται στα δελτία ποσοτικής παραλαβής, που προσκομίζουν και επικαλούνται οι ενάγοντες, είναι καθαρές και όχι μικτές, όπως αβάσιμα επικαλείται η εναγομένη. Για τον τρόπο αυτό συγκομιδής και παραλαβής κατέθεσε, στο πλαίσιο άλλης δίκης με ενάγοντα άλλο παραγωγό της ίδιας περιοχής (ιδ. πρακτικά 211/1997 Μον. Πρωτ. Λαρίσης), ο μάρτυρας της εναγομένης Γ.Κ., που πολλές φορές ο ίδιος παρελάμβανε τους βλαστούς και μιλάει για κοπή στο μήκος που υποδείκνυε η εναγομένη, πλύσιμο, ζύγιση και στη συνέχεια τοποθέτηση των βλαστών εντός των τελάρων (κλούβες) και έκδοση των δελτίων παραλαβής από τον ίδιο, στα οποία φυσικά, παρότι δεν το αναφέρει ρητώς, κατά λογική ακολουθία, αναγραφόταν τον καθαρό βάρος.

Βέβαια η εναγομένη ισχυρίζεται ότι ουδεμία σχέση την συνέδεε με τον γεωπόνο Σ., αλλ' ότι αυτός είχε προσληφθεί από τους ενάγοντες και άλλους παραγωγούς, ισχυρισμός όμως ο οποίος ουδόλως αποδεικνύεται και δεν αντέχει σε λογική βάση, αφού αυτή έδινε, κατά τη σύμβαση, οδηγίες και εντολές για τον τρόπο καλλιέργειας και συγκομιδής, προς τις οποίες υπήρχε συμβατική υποχρέωση συμμόρφωσης των παραγωγών

και συνακόλουθα αυτή βέβαια, με άτομο και δη επιστήμονα της εμπιστοσύνης και επιλογής της, θα φρόντιζε για την εφαρμογή των οδηγιών και εντολών και θα ήλεγχε την τήρησή τους από τους παραγωγούς.

Περαιτέρω από τον όρο 5 της συμβάσεως, για τον οποίο δεν προβάλλουν κάποια αντίρρηση οι ενάγοντες, προκύπτει ότι ο παραγωγός θα παρέδιδε και η αγοράστρια υποχρεούταν να παραλάβει την εμπορεύσιμη ποσότητα βλαστών, που θα ήταν σύμφωνη με τις ποιοτικές προδιαγραφές του εκεί αναφερόμενου Κανονισμού (πρόκειται για τον κανονισμό 183/1964 ΕΟΚ, οποίος καταργήθηκε κατά τα άνω και εννοείται πλέον ο αναφερόμενος στη μείζονα σκέψη 454/1992), όπως αυτές εκτενώς αναφέρονται στη μείζονα σκέψη. Τούτο έχει την έννοια ότι οι ποιοτικές προδιαγραφές του εν λόγω κανονισμού, παρότι, όπως λέχθηκε στην μείζονα σκέψη, για τους εκεί αναφερόμενους λόγους, δεν τυγχάνουν εφαρμογής κατά την παράδοση αγροτικών προϊόντων από παραγωγούς σε σταθμούς προετοιμασίας και συσκευασίας, κατέστησαν μέρος της συμβάσεως και έπρεπε τα παραδιδόμενα σπαράγγια να είναι σύμφωνα με αυτές, σε περίπτωση δε που υπήρχε απόκλιση ή έφεραν ελαττώματα που δεν τα καθιστούσαν εμπορεύσιμα, κατά τους ορισμούς του εν λόγω κανονισμού, τότε η αγοράστρια εναγομένη θα είχε τα δικαιώματα που ανωτέρω αναφέρθηκαν και παρέχονται σε τέτοια περίπτωση στον αγοραστή κατά γένος ορισμένου πράγματος. Σε κάθε περίπτωση η ύπαρξη και ο βαθμός της αποκλίσεως από τις ποιοτικές προδιαγραφές του εν λόγω Κανονισμού, καθώς και ελαττωμάτων και η κατάταξη του σε μία από τις ανωτέρω κατηγορίες, θα αποτελούσε ένα από τα προσδιοριστικά στοιχεία της αγοραίας αξίας του παρα-

δοθέντος προϊόντος, κατά τα αμέσως κατωτέρω.

Τέλος από την ίδια σύμβαση προκύπτει ότι δεν ορίστηκε συγκεκριμένο τίμημα πωλήσεως των σπαραγγιών, αλλ' ως τέτοιο καθορίστηκε, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, η αγοραία αξία αυτών, το ύψος της οποίας θα καθοριζόταν με βάση τα προσδιοριστικά αυτής στοιχεία, που εκεί αναφέρονται, όπως θα διαμορφωνόταν εκάστοτε στην συγκεκριμένη περίπτωση. Εκπληρώνοντας την υποχρέωση που με τις ανωτέρω συμβάσεις ανέλαβαν οι ενάγοντες καλλιέργησαν πράγματι, κατά το έτος 1992 με την καθοδήγηση του ανωτέρω γεωπόνου και λοιπών οργάνων της εναγομένης εταιρίας, τα κτήματά τους στην ανωτέρω Κοινότητα Μεσ. και εγκατέστησαν σ' αυτά επιτυχώς φυτείες σπαραγγιών.

Συγκεκριμένα καλλιέργησαν ο μιν πρώτος δέκα (10) στρέμματα που βρίσκονται στην θέση «Ροδ.», ο δεύτερος έξη (6) στρέμματα που βρίσκονται στην θέση «Σοφ.» και η τρίτη, για λογαριασμό της οποίας συνέπραξε στην σύμβαση ο σύζυγός της, πέντε (5) στρέμματα στη θέση «Γλυκ.». Μετά πάροδο 2 ετών οι φυτείες κατέστησαν εκμεταλλεύσιμες και μπορούσαν να αποδώσουν αναλώσιμους βλαστούς. Έτσι, κατά το έτος 1994 και δη τους μήνες Μάρτιο έως Μάιο, που αποτελούν και την καλλιεργητική περίοδο, οι ενάγοντες συγκόμισαν και παρέδωσαν, κατά τον τρόπο που αναφέρθηκε, τις ακόλουθες ποσότητες σπαραγγιών: α) Ο πρώτος 1271 κιλά, β) ο δεύτερος 545 κιλά και γ) η τρίτη 805 κιλά. Οι παραδοθείσες κατά τα άνω ποσότητες προκύπτουν από τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα από τους ενάγοντες δελτία ποσοτικής παραλαβής αγροτικών προϊόντων, που φέρουν την υπογραφή του αρμοδίου υπαλλήλου της εναγομένης και δελτία πα-

ραλαβής εμπορευμάτων, που φέρουν υπογραφές παραδώσαντος και παραλαβόμενου, η γνησιότητα των οποίων δεν αμφισβητήθηκε από την εναγομένη. Πρέπει να ληφθεί ότι τα .../22.3.1994, .../23.3.1994 και .../25.3.1994 δελτία παραλαβής εμπορευμάτων, που προσκομίζει και επικαλείται η τρίτη ενάγουσα φέρουν υπό την ένδειξη «ο παραδούς» την υπογραφή του συζύγου της Η., χωρίς αυτό να σημαίνει ότι οι παραδοθείσες με αυτά ποσότητες των 44, 19,5 και 19 κιλών, αντίστοιχα, δεν ήταν από την φυτεία της εν λόγω ενάγουσας, η οποία και τα παρέδωσε δια του συζύγου της, που δεν προκύπτει ότι διέθετε και δική του φυτεία και διενεργούσε παραδόσεις και για δικό του λογαριασμό, ο οποίος και υπέγραψε στα οικεία δελτία. Σημειωτέον ότι ο πρώτος ενάγων ισχυρίζεται ότι παρέδωσε και άλλα 20 κιλά, πλην όμως τα .../22.3.1994 και .../23.3.1994 δελτία, που προσκομίζει και επικαλείται, αποτελούν αποδεικτικά παραδόσεως πλαστικών κιβωτίων (τελάρων), με τα οποία εφοδίαζε τους παραγωγούς, όπως λέχθηκε, η εναγομένη, για να τοποθετούνται εντός αυτών οι συλλεγόμενοι βλαστοί.

Ειδικότερα, πέραν των προεκτεθέντων, για την όλη διαδικασία παραδόσεως- παραλαβής των βλαστών μετά την συγκομιδή τους, πρέπει να ληφθούν και τα ακόλουθα: Η κοπή των βλαστών υπό τις οδηγίες του γεωπόνου της εναγομένης γινόταν με ειδικά μαχαίρια που είχε χορηγήσει η τελευταία σε μήκος 18 εκατοστών, κατά κανόνα. Μετά την κοπή οι βλαστοί πλένονταν με νερό και καθαρίζονταν από το χώμα και τις ξένες ύλες και τακτοποιούνταν στα πλαστικά κιβώτια (τελάρια) και μετά ερχόταν το αυτοκίνητο της εναγομένης και ο αρμόδιος υπάλληλος της, αφού τα ήλεγχε τα ζύγιζε και καταχωρούσε το καθαρό κατά τα άνω βάρος τους

στο οικείο δελτίο παραλαβής, ένα αντίγραφο του οποίου παραδιδόταν υπογεγραμμένο στον παραγωγό. Τα τελάρια με το προϊόν φορτώνονταν στο αυτοκίνητο της εναγομένης μαζί όλων των παραγωγών και μεταφέρονταν στις εγκαταστάσεις της στα Φάρσαλα, όπου, μετά προηγουμένη επεξεργασία και διαλογή, συσκευάζονταν και εξάγονταν για την Γερμανία, όπου και πωλούνταν. Η εναγομένη εταιρία υποστηρίζει- αβασίμως βέβαια -ότι η παράδοση και παραλαβή που γινόταν στην Κοινότητα των εναγόντων δεν αποτελούσε την τελειωτική παραλαβή, ούτε αφορούσε το τελικό προϊόν της επίμαχης συναλλαγής, αλλά την «πρώτη ύλη», από την οποία, ύστερα από την διαλογή στο συσκευαστήριο της και αφαίρεση των ακατάλληλων βλαστών, που δεν ήταν σύμφωνοι με τις ποιοτικές προδιαγραφές του ως άνω Κανονισμού (ΕΟΚ), προέκυπτε «η εμπορεύσιμη ποσότητα», την οποία και μόνον είχε υποχρέωση, κατά την σύμβαση, να παραλαμβάνει από τους ενάγοντες, γι' αυτό και υπάρχει διάσταση μεταξύ των ανωτέρω ποσοτήτων, που, βάσει των δελτίων ποσοτικής παραλαβής, παρέδωσαν οι ενάγοντες και εκείνων που αυτή δέχεται ως παραδοθείσες, οι οποίες και αναφέρονται στα τιμολόγια που εξέδωσε για την αγορά τους.

Συγκεκριμένα, ισχυρίζεται ότι ο πρώτος ενάγων παρέδωσε ποσότητες: α) 284,5 κιλών που τιμολογήθηκαν με αγοραία αξία 230 δραχμών το κιλό και εκδόθηκε το .../21.4.1994 τιμολόγιο αγοράς για δραχμές 67.735, από τις οποίες, αφαιρουμένου ποσοστού 2% υπέρ ΕΛΓΑ, ήταν καταβλητέες 66.830 δραχμές και β) 380 κιλών, που τιμολογήθηκαν με αγοραία αξία 256 δραχμών το κιλό και εκδόθηκε το .../14.5.1994 τιμολόγιο αγοράς για δραχμές 97.260, από τις οποίες, μετ αφαίρεση του ως άνω ποσοστού υπέρ

ΕΛΓΑ, ήταν καταβλητέες 96.344 δραχμές. Ο δεύτερος ενάγων παρέδωσε: α) 109 κιλά αγοραίας αξίας 225 δραχμών το κιλό (τιμολόγιο αγοράς .../21.4.1994 τελικής αξίας μετά την ανωτέρω αφαίρεση 24.034 δραχμών) και β) 92 κιλά αγοραίας αξίας 235 δραχμών το κιλό (τιμολόγιο αγοράς .../14.5.1994 τελικής αξίας 21.620 δραχμών). Η τρίτη ενάγουσα παρέδωσε: α) 203 κιλά αγοραίας αξίας 231 δραχμών το κιλό (τιμολόγιο αγοράς .../21.4.1994 τελικής αξίας 45.955 δραχμών) και β) 182 κιλά αγοραίας αξίας 379 δραχμών το κιλό (τιμολόγιο αγοράς .../14.5.1994 τελικής αξίας 67.598 δραχμών. Κατ' αρχάς τα τιμολόγια αυτά δεν αποδεικνύουν υπέρ της εναγομένης, τις ποσότητες που αφορούν και την αγοραία αξία των σπαραγγιών, αφού τα εξέδωσε, τα προσκομίζει και επικαλείται αυτή, ούτε παρέχουν απόδειξη περί του ζητήματος αυτού οι καρτέλες, που επικαλείται, που δεν είναι εμπορικά βιβλία, τις οποίες, όπως ισχυρίζεται, τηρούσε για τον καθένα ενάγοντα και στις οποίες καταχωρούνταν οι, μετά την επεξεργασία, αναλογούσες ποσότητες εμπορεύσιμου προϊόντος, δεδομένα τα οποία αμφισβητούν οι ενάγοντες. Αντιθέτως, από τα δελτία ποσοτικής παραλαβής, που φέρουν υπογραφές και των δύο συμπραξάντων στην παράδοση παραλαβή ή μόνον του υπαλλήλου της εναγομένης, η γνησιότητα της οποίας δεν αμφισβητείται, τα οποία προσκομίζουν οι αντίδικοί της, προκύπτει πλήρης απόδειξη των ποσοτήτων, που κατά τα άνω παραδόθηκαν και παραλήφθηκαν.

Περαιτέρω όμως ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι προς πληρωμή ποσότητες είναι αυτές που τιμολογήθηκαν κατά τα άνω και προέκυψαν μετά την επεξεργασία και διαλογή των παραδοθέντων βλαστών δεν συμβιβάζεται με τα πορίσματα της κοινής λογικής και πείρας. Ειδικότερα: α)

ως τόπος παραδόσεως και παραλαβής, όπως τονίσθηκε ανωτέρω, είχε ορισθεί η Κοινότητα Μεσ., όπου και οι φυτείες των εναγόντων και όχι το εργοστάσιο της εναγομένης, που απέχει αρκετές δεκάδες χιλιόμετρων, στην δε σύμβαση δεν γίνεται διάκριση μεταξύ προσωρινής παραλαβής στην Κοινότητα και οριστικής στις εγκαταστάσεις της εναγομένης, μετά την επεξεργασία και διαλογή του προϊόντος, ούτε περαιτέρω γίνεται αναφορά ότι η ποσότητα που θα προέκυπτε μετά την επεξεργασία, θα αποτελούσε την «εμπορεύσιμη ποσότητα», η οποία θα ήταν αυτή που θα πληρωνόταν. Εφόσον λοιπόν τόπος εκπληρώσεως της παροχής ήταν ο τόπος της φυτείας κάθε ενάγοντος, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη επί του θέματος αυτού, η κάθε φορά παροχή των εναγόντων, επί της προκειμένης πωλήσεως πράγματος κατά γένος ορισμένου, συγκεντρωνόταν στους συγκεκριμένους βλαστούς που είχαν συγκομισθεί, είχαν ελεγχθεί και είχαν παραδοθεί και παραληφθεί από τον υπάλληλο της εναγομένης, με αποτέλεσμα να εκπληρωθεί η παροχή από τους ενάγοντες και να επέλθει απόσβεση της ενοχής τους, τον δε κίνδυνο τυχαίας απώλειας ή χειροτερεύσεως της καταστάσεως των βλαστών έκτοτε έφερε η αγοράστρια, να γεννηθεί δε η αξίωση τους για άμεση, κατά τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, καταβολή από την εναγομένη της αγοραίας αξίας της παραδοθείσης και παραληφθείσης ποσότητας (Τσιριντάνης ΕρμΑΚ άρθρο 290 αριθ. 1,2,3,4). Εάν βέβαια διαπιστωνόταν, κατά την διαλογή και επεξεργασία, που θα ακολουθούσε, στην οποία αναφέρεται το προσκομιζόμενο και επικαλούμενο από την εναγομένη .../17.9.1998 έγγραφο της Διεύθυνσης Αγροτικής Ανάπτυξης, ότι η παραδοθείσα ποσότητα δεν έφερε τις συνομολογηθείσες ιδιότητες και δεν ήταν

και για ποιόν συγκεκριμένο λόγο σύμφωνη με τις ποιοτικές προδιαγραφές του ανωτέρω Κανονισμού ΕΟΚ ή έφερε συγκεκριμένα ελαττώματα η εναγομένη, εφόσον η ενοχή, παρά την συγκέντρωση, εξακολουθεί να παραμένει γένους, είχε, όπως τονίσθηκε στην μείζονα σκέψη, διαζευκτικώς, όλα τα εκεί αναφερόμενα δικαιώματα (άρθρα 540, 559 και 561 ΑΚ) (Τσιριντάνης ο.π αριθ. 9,10), σε καμιά περίπτωση όμως μπορούσε, όπως αβασίμως ισχυρίζεται και όπως έκανε, κατά τα προεκτεθέντα, να μειώσει μονομερώς την ποσότητα που της παραδόθηκε, κατά την ποσότητα των βλαστών που αυτή έκρινε ακατάλληλους και να θεωρήσει ως παραδοθείσα και πληρωτέα ποσότητα αυτήν που προέκυψε μετά την επεξεργασία και διαλογή, που έγιναν για να καταστήσουν, όπως λέχθηκε, εμπορεύσιμο το προϊόν από αυτήν ως πωλήτρια πλέον τούτου. β) Δεν παρέχεται από την αγοράστρια εξήγηση στο εύλογο ερώτημα ποια εγγύηση θα είχαν οι πωλητές για την «εμπορεύσιμη ποσότητα», που τελικώς θα προέκυπτε, αφού η σχετική διαδικασία, που αφορούσε όλες τις συγκεντρωθείσες ποσότητες, γεγονός που δημιουργούσε το πρακτικό πρόβλημα επισημάνσεως και διαχωρισμού της ποσότητας που προερχόταν από κάθε παραγωγό, θα γινόταν ερήμην αυτών και με βάση ποιους υγιείς συναλλακτικούς κανόνες οι ενάγοντες παραγωγοί ήταν υποχρεωμένοι να αποδεχθούν το αποτέλεσμα διαδικασίας διαλογής στην οποία οι ίδιοι ούτε πήραν μέρος, ούτε είχαν πρακτική δυνατότητα να συμμετάσχουν, η δε δυνατότητα δειγματοληψίας που τους παρείχε κατά τα άνω η σύμβαση δεν αποτελεί την εγγύηση αυτή. Η δειγματοληψία, εάν ενεργοποιούταν ο σχετικός συμβατικός όρος, με την συχνότητα που προέβλεπε η σύμβαση, με την παράσταση και γεωπόνου της επιλογής

των πωλητών παραγωγών, θα επιτύχανε, κατά ασφαλή και μη επιδεχόμενο αμφισβητήσεις τρόπο, την κατάταξη των βλαστών σε μία από τις τέσσερες ομάδες και τις τρεις κατηγορίες ποιότητας που διακρίνει κατά τα άνω ο Κανονισμός ΕΟΚ 454/1992, καθώς και την κατά μέγεθος ταξινόμησή τους. γ) Ένας τέτοιος συμβατικός όρος για τον τρόπο της παραδόσεως των βλαστών και το ποια θα ήταν η πληρωτέα ποσότητα, λογικά δεν θα γινόταν αποδεκτός από τους παραγωγούς-πωλητές, σε κάθε δε περίπτωση και αν ακόμη τους είχε επιβληθεί η αγοράστρια θα φρόντιζε να περιληφθεί στην σύμβαση. Ενδεικτικό των μεθοδεύσεων με τις οποίες η αγοράστρια επιχειρεί να περιγράψει τα δικαιώματα των αντισυμβαλλομένων παραγωγών είναι το γεγονός ότι, στα νεώτερα Δελτία Παραλαβής Αγροτικών Προϊόντων, που εξέδιδαν οι υπάλληλοι της για την παραλαβή των ποσοτήτων σπαραγγιών κάθε φορά, περιέλαβε την ένδειξη μόνον «βάρος μικτό» και όχι και «βάρος καθαρό», όπως θα έπρεπε, αφού αυτό είναι και το κρίσιμο στοιχείο της συναλλαγής. Εκμεταλλευόμενη δε περαιτέρω το γεγονός ότι οι υπάλληλοι της, παραπλανώντας τους παραγωγούς, καταχωρούσαν την παραδιδόμενη, κατά τα άνω καθαρή ποσότητα υπό την ανωτέρω ένδειξη, υποστηρίζει, αβασίμως βέβαια, ότι οι αναγραφόμενες στα δελτία αυτά ποσότητες αφορούν μικτό βάρος του προϊόντος.

Κατ ακολουθία των ανωτέρω οι παραδοθείσες ποσότητες λευκών σπαραγγιών, μήκους 18 περίπου εκατοστών, που έφεραν τα χαρακτηριστικά κατηγορίας Ι, κατά τις ανωτέρω διακρίσεις του Κανονισμού ΕΟΚ 454/1992, και όχι κατηγορίας «έξτρα», όπως αβάσιμα ισχυρίζονται οι ενάγοντες παραγωγοί, χωρίς να προσκομίζουν κάποιο αποδεικτικό μέσο του ισχυ-

ρισμού τους αυτού (αποτέλεσμα δειγματοληψιών που θα βεβαιωνόταν από τους συμπράξαντες γεωπόνους και των δύο διαδίκων) και δεν αποτελεί τέτοιο η ασαφής και ελάχιστα διαφωτιστική επί του ζητήματος αυτού κατάθεση του μάρτυρά τους, ήσαν οι αναφερόμενες ανωτέρω των 1271, 545 και 805 κιλών, για τους πρώτο, δεύτερο και τρίτη ενάγοντες, αντίστοιχα (ο τέταρτος δεν άσκησε την αγωγή, άλλα φέρεται ως ενάγων για να παραιτηθεί με το δικόγραφο της κρινόμενης αγωγής του δικογράφου της όμοιας από 27.5.1995 με αριθ. εκθ. καταθ. .../3.5.1995, που άσκησε μαζί με τους άλλους δύο ενάγοντες στο Μονομελές Πρωτοδικείο Λαμίας).

Περαιτέρω, όσον αφορά την αγοραία αξία των ανωτέρω ποσοτήτων, πρέπει να λησθούν τα ακόλουθα: Η εναγομένη συνομολογεί στις προτάσεις που κατέθεσε επί ετέρας αγωγής, με ενάγοντες άλλους παραγωγούς της ίδιας περιοχής, στο Μονομελές Πρωτοδικείο Λαμίας, ότι αυτή ανερχόταν, κατά το ως άνω έτος, σε 300-450 δραχμές (ιδ. 2η σελίδα προσθήκης αντίκρουσης των από 12.12.1994 προτάσεων της). Βέβαια, στο πλαίσιο άλλων δικών επί των οποίων εκδόθηκαν οι 211 και 213/1997 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, ισχυρίστηκε ότι αυτή ανερχόταν σε 200 δραχμές, το δε Δικαστήριο με τις ανωτέρω αποφάσεις την καθόρισε στο ποσό των 450 δραχμών το κιλό. Από την προσκομιζόμενη και επικαλούμενη από τους ενάγοντες εκκαθάριση πωλήσεων σπαραγγοπαραγωγών Χ.Κ. έτους 1993 προκύπτει τιμή πωλήσεως λευκών σπαραγγιών, κατά τους μήνες Μάρτιο, Απρίλιο, 572 δραχμών κατά κιλό, η οποία για τον Μάιο μειώνεται σε 372 δραχμές και τον Ιούνιο σε 100 δραχμές, της διαφοροποιήσεως αυτής οφειλόμενης στο ότι, όπως καταθέ-

τουν οι μάρτυρες, τα πρώιμα σπαράγγια είναι καλύτερης ποιότητας. Επίσης από εκκαθάριση του Αγροτικού Συνεταιρισμού σπαραγγοπαραγωγών Χρυσούπολης «Ν.» που αφορά παραγωγό Κοινότητας Ν. Καρ. Νέστου για πωληθείσα ποσότητα, κατά το έτος 1994, προκύπτει ότι για ποσότητα 18.268 κιλών καταβλήθηκε ποσό 10.425.500 δραχμών, δηλαδή 550 δραχμές περίπου ανά κιλό. Επίσης από εκκαθάριση της Κοινοπραξίας οπωροκηπευτικών Τρ. Ημαθίας «Μ.Α.» προκύπτει ότι καταβλήθηκε, κατά το έτος 1994, για πώληση ποσότητας 5.376 κιλών τιμή 528 δραχμών ανά κιλό. Οι μάρτυρας των εναγόντων αναβιβάζει την αγοραία αξία των σπαραγγιών που παραδόθηκαν σε 1.000 δραχμές το κιλό, ενώ ο μάρτυρας της εναγομένης αποφεύγει να την καθορίσει. Οι μάρτυρες που εξετάστηκαν στο πλαίσιο άλλων δικών, όπως ο Κ. της εναγομένης, για μεν την κατηγορία «έξτρα» αναβιβάζουν την αξία σε 600 δραχμές το κιλό και για την κατηγορία II (τελευταία) σε 200 δραχμές το κιλό.

Ενόψει των ανωτέρω και με συνεκτίμηση της ως άνω ποιοτικής κατηγορίας των συγκεκριμένων σπαραγγιών και των λοιπών προσδιοριστικών της αγοραίας αξίας αυτών στοιχείων, που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη, η αγοραία αξία των σπαραγγιών, που κατά τα άνω παραδόθηκαν και πουλήθηκαν στην εναγομένη, ανέρχεται, κατά την εκτίμηση του δικαστηρίου, στο ποσό των 450 δραχμών το κιλό. Συνεπώς οι ενάγοντες δικαιούνται, για τις ανωτέρω πωληθείσες και παραδοθείσες ποσότητες σπαραγγιών, τα ακόλουθα ποσά: α) Ο πρώτος (1271 X 450) 571.950 δραχμές, ή 1.678,50 Ευρώ, ο δεύτερος (545 X 450) 245.250 δραχμές ή 719,74 Ευρώ και η τρίτη (805 X 450) 362.250 δραχμές ή 1.063,10 Ευρώ. Έναντι των ποσών αυτών η εναγομένη ουδέν κατέβα-

λε, καθόσον ο ισχυρισμός της περί μερικής εξοφλήσεως, δια καταβολής των ποσών των ανωτέρω τιμολογίων αγοράς δεν αποδείχθηκε, αφού ουδέν αποδεικτικό μέσο του ισχυρισμού αυτού προσκομίζεται. Ούτε αποδεικνύεται συμφωνία μεταξύ των εναγόντων και της εναγομένης να συμπληρωθεί στην αξίωση τους για καταβολή του τιμήματος κάθε ποσό που θα κατέβαλε αυτή για εξόφληση οφειλών τους προς την εταιρία «ΑΓΡΟΧ. ΕΠΕ», παρεκτός βέβαια του ότι δεν αποδείχθηκε τέτοια καταβολή προς την εν λόγω εταιρία για τακτοποίηση οφειλών των εναγόντων. Συνεπώς, η εναγομένη οφείλει να καταβάλλει τα ανωτέρω ποσά στους ενάγοντες, με τον νόμιμο τόκο, για μεν τους πρώτο και δεύτερο, από την άσκηση, στις 5.9.1995, της προηγούμενης ανωτέρω από 27.5.1995 αγωγής, από το δικόγραφο της οποίας και παραιτήθηκαν, χωρίς όμως η παραίτηση αυτή να αίρει τα αποτελέσματα της, με την επίδοσή της, οχλήσεως της εναγομένης και έτσι οφείλονται τόκοι και άρθρο 345 ΑΚ (ΑΠΟΛ 13/1994 ΕλλΔνη 35,1259 και εκεί ισχυρή μείωση φία 19 μελών), για δε την τρίτη, που το πρώτο αξίωσε την καταβολή του ποσού αυτού με την κρινόμενη αγωγή (η προηγούμενη ως άνω από 27.5.1995 ασκήθηκε από τον σύζυγό της ατομικώς και όχι για λογαριασμό της), από την επίδοση αυτής (346 ΑΚ).

Εφόσον η εκκαλούμενη έκρινε αντίθετα, ως προς το ύψος του οφειλομένου τιμήματος, καθόσον καθόρισε την αγορά αξία της παραδοθείσης ποσότητας σπαραγγιών, την οποία εσφαλμένως προσδιόρισε, για την τρίτη ενάγουσα, σε 722,5 κιλά, αντί των ορθών 805 κιλών, στο ποσό των 600 δραχμών ανά κιλό και επιδίκασε στους ενάγοντες ποσά 762.600, 327.000 και 433.500 δραχμών, αντίστοιχα, με το νόμιμο τόκο κατά τις α-

νωτέρω διακρίσεις, εσφαλμένα το νόμο εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει, κατά παραδοχή, ως βάσιμης κατ ουσία της εφέσεως της εναγομένης και του υπό στοιχείο 2.1 λόγου της εφέσεως της τρίτης ενάγουσας, της οποίας (εφέσεως) ο υπό στοιχείο 2.4 λόγος πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος κατ ουσία, να εξαφανισθεί, κατά το κεφάλαιο της αυτό, και, αφού κρατηθεί η υπόθεση για κατ ουσία έρευνα (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή η αγωγή, ως βάσιμη κατ ουσία κατά ένα μέρος και να υποχρεωθεί η εναγομένη να καταβάλλει σε καθένα ενάγοντα τα ανωτέρω ποσά, νομιμότοκα, κατά τις ανωτέρω διακρίσεις και να καταδικασθεί σε μέρος τις δικαστικής δαπάνης των εναγόντων και των δύο βαθμών δικαιοδοσίας (άρθρο 178, 183 και 191 ΚΠολΔ), κατά το διατακτικό.

Στο άρθρο 386 εδ. α' του ΑΚ ορίζεται ότι «αν η σύμβαση είναι εκτελεστέα κατά διαδοχικές τμηματικές παροχές και ο οφειλέτης περιήλθε σε υπερημερία ή υπαίτια αδυναμία ως προς μία τμηματική παροχή, ο δανειστής έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση ή να υπαναχωρήσει ως προς μόνη την παροχή αυτή». Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι, ως προς τις υπόλοιπες παροχές έχει τα δικαιώματα αυτά μόνον αν η καθυστέρηση ή η αδυναμία είναι τόσο ουσιαστική, ώστε ο δανειστής δεν έχει πια συμφέρον για το υπόλοιπο μέρος της συμβάσεως ή αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι δεν θα εκπληρωθούν οι υπολειπόμενες παροχές. Στην περίπτωση αυτή ο δανειστής δεν έχει υποχρέωση να τάξει προθεσμία εκπληρώσεως (ΑΠ 1421/2000 ΕλλΔνη 42,733 και, ως προς το δικαίωμα αποζημιώσεως, που προβλέπει η ανωτέρω διάταξη, στην περίπτωση αυτή, ΑΠ 1272/1999 ΕλλΔνη 42,437).

Εξάλλου κατά τη διάταξη της παρ.1 του επομένου άρθρου 387, «στις περιπτώ-

σεις όπου ο δανειστής ασκεί το δικαίωμα της υπαναχώρησης, μπορεί επί πλέον με αίτησή του και κατά την εύλογη κρίση του δικαστηρίου να του επιδικασθεί και αποζημίωση για την τυχόν ζημία από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης». Η διάταξη αυτή εισάγει μετριασμό της ανορθωτέας ζημίας κατά την εύλογη κρίση του δικαστού της ουσίας. Ο νόμος δεν θέτει κριτήρια για τον καθορισμό της αποζημιώσεως αυτής, το δικαστήριο όμως έχει την ευχέρεια, ενόψει της αποδειχθείσης πραγματικής ζημίας του δανειστή, που τελεί σε αιτιώδη συνάφεια προς την αντισυμβατική διαγωγή του οφειλέτη, να την επιδικάσει ή όχι, κατά την εύλογη κρίση του, και σε έκταση που δεν επιτρέπεται να υπερβεί την πραγματική ζημία. Η πραγματική ζημία μπορεί να προέρχεται, είτε από τη μη εκπλήρωση της συμβάσεως (που αποκαθίσταται με το θετικό διαφέρον), είτε από την κατάρτιση αυτής (και αποκαθίσταται με το αρνητικό διαφέρον). Το αν στη συγκεκριμένη περίπτωση η εύλογη αποζημίωση θα δοθεί έναντι του θετικού ή του αρνητικού διαφέροντος, εξαρτάται από τις περιστάσεις και το αίτημα του δανειστή (ΑΠ 1917/1999 ο.π.).

Στην κρινόμενη περίπτωση οι ενάγοντες εκθέτουν ότι, με την από 27.5.1995 ανωτέρω αγωγή, οι δύο πρώτοι και ο σύζυγος της τρίτης, που ενεργούσε για λογαριασμό της, υπαναχώρησαν νομίμως από τη σύμβαση για τις μερικότερες παροχές που αφορούν τα επόμενα του έτους 1994 επτά έτη, κατά τα οποία θα διαρκούσε η φυτεία του καθενός και ζητούν να επιδικασθούν στους δύο πρώτους και στην τρίτη, που επαναλαμβάνει αυτοτελώς την δήλωση περί υπαναχώρησεως από τη σύμβαση με την ένδικη αγωγή, τα αναφερόμενα στην αγωγή ποσά, ως «εύλογη αποζημίωση», για την αποκατάσταση της μέσης ζημίας που προκλήθηκε σ' αυτούς

από την πρόωρη λύση (μη εκτέλεση) της συμβάσεως. Συγκεκριμένα αναφέρουν ότι, αφού συνεπεία της υπαναχώρησεως λύθηκε η σύμβαση, θα κατέστρεφαν τις φυτείες των σπαραγγιών και θα καλλιεργούσαν τα αγροτεμάχια τους με βαμβάκι, όπως και έπραξαν στη συνέχεια, η δε καθαρή οικονομική απόδοση της βαμβακοκαλλιέργειας υπολείπεται, κατά τα αναφερόμενα ποσά, εκείνης που, κατά την συνήθη πορεία των πραγμάτων, θα επιτύχαναν με την κανονική διάθεση στην εναγομένη και παραλαβή από την τελευταία του παραγομένου προϊόντος αν δεν κατέστρεφαν τις φυτείες των σπαραγγιών.

Από τα αυτά όμως ανωτέρω αποδεικτικά μέσα δεν αποδείχθηκε, κατά την εκτίμηση του Δικαστηρίου, η ουσιαστική βασιμότητα του κεφαλαίου αυτού της αγωγής. Ειδικότερα, δεν αποδείχθηκε ότι η εναγομένη θα εφάρμοζε την αυτή τακτική που ακολουθούσε ως άνω κατά το πρώτο μόνον έτος λειτουργίας της συμβάσεως, ως προς την παραλαβή, τον υπολογισμό της πληρωτέας ποσότητας, την τιμολόγηση του προϊόντος, και την υπερημερία περί την καταβολή του αναλογούντος, κατά την σύμβαση τιμήματος. Άλλως, βέβαια, θα είχαν τα πράγματα αν και το επόμενο έτος επαναλάμβανε την μέθοδο αυτή, οπότε θα προέκυπτε με βεβαιότητα η εμμονή της σε εφαρμογή αντισυμβατικής τακτικής, η οποία θα οδηγούσε σε ασφαλές συμπέρασμα περί συνδρομής των ως άνω προϋποθέσεων, που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη, οι οποίες και μόνον παρέχουν δικαίωμα υπαναχώρησεως. Στο στάδιο λοιπόν που ασκήθηκε η υπαναχώρηση δεν προέκυψε η συνδρομή των προϋποθέσεων αυτών που θα την καθιστούσαν νόμιμη.

Περαιτέρω, όμως, δεν αποδείχθηκε ότι οι ενάγοντες οδηγήθηκαν στην απόφαση να υπαναχωρήσουν από την σύμβαση που τους συνέδεε με την εναγομένη

και να καταστρέψουν τις φυτείες σπαραγγιών, για τους λόγους που επικαλούνται. Ειδικότερα, κατά δίδαγμα κοινής πείρας και λογικής, αν οι επίμαχες φυτείες ήταν πράγματι αποδοτικότερες και επικερδέστερες από την βαμβακοκαλλιέργεια, που σημειωτέον γνωρίζουν πολύ καλά οι ενάγοντες ως ενασχολούμενοι ανέκαθεν με αυτήν (με την καλλιέργεια σπαραγγιών πρώτη φορά ασχολήθηκαν), δεν θα κατέστρεφαν τις φυτείες έστω και αν δεν παρέδιδαν το προϊόν στην εναγομένη εταιρία, αλλά θα φρόντιζαν να το διαθέσουν σε άλλους εμπόρους, από τους πολλούς που διακινούν το εν λόγω προϊόν, δεδομένου ότι πρόκειται για είδος με μεγάλη ζήτηση κυρίως στο εξωτερικό, αξιοποιώντας έτσι, κατά τον καλύτερο τρόπο, την πείρα που είχαν αποκτήσει στην καλλιέργεια και συγκομιδή του προϊόντος, αλλά και την αποδοτικότητα των φυτειών, την οποία και ανέμεναν επί δύο χρόνια. Πρέπει να σημειωθεί ότι στην αγωγή αναφέρεται μόνον η επικαλούμενη αποθετική ζημία των παραγωγών και όχι η οποιαδήποτε θετική ζημία αυτών. Συνεπώς, κατά το κεφάλαιο της αυτό η αγωγή τυχάνει αβάσιμη και απορριπτέα.

Εφόσον η εκκαλούμενη, έστω και με διαφορετική εν μέρει αιτιολογία, έτσι έκρινε και απέρριψε ως αβάσιμο το κεφάλαιο αυτό της αγωγής, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στη μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε {...}

230/2002

Πρόεδρος: Δημ. Στάθης

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατσαλέξης

Δικηγόροι: Βασ. Μπανταβάνος, Ζήσης

Σαμαράς.

Στη διαδικασία των μισθωτικών διαφορών δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων, οι δε αυτοτελείς καταλυτικοί

της αγωγής ισχυρισμοί, πρέπει να προβάλλονται κατά την συζήτηση στο ακροατήριο και να καταχωρούνται στα πρακτικά. Αν κατατεθούν προτάσεις κατά τη συζήτηση, που διαλαμβάνουν τους ισχυρισμούς αυτούς, τότε αναπληρώνεται η μη τυχόν καταχώρησή τους στα πρακτικά.

Μεταγενέστερη συμφωνία μισθωτή και εκμισθωτή περί απαλλαγής καταβολής μισθώματος

Στις εμπορικές μισθώσεις είναι νόμιμη η αναπροσαρμογή κατ άρθρο 288 ΑΚ.

Σώρευση με την αγωγή για αναπροσαρμογή του μισθώματος και καταψηφιστικής αγωγής για καταβολή της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ του υπό αναπροσαρμογή-καταβαλλομένου μισθώματος και εκείνου που θα προκύψει κατόπιν της αιτούμενης αναπροσαρμογής από την άσκηση της αγωγής μέχρι την τελεσιδικία της διαπλαστικής απόφασης.

Στη διαδικασία των μισθωτικών διαφορών, στην οποία, κατά την διάταξη του άρθρου 649 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ, δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων, οι αυτοτελείς καταλυτικοί της αγωγής ισχυρισμοί, όπως είναι και ο ισχυρισμός του μισθωτή εναγομένου για καταβολή καθυστερουμένων μισθωμάτων (ή διαφορών μισθωμάτων) ότι, με μεταγενέστερη της καταρτίσεως της συμβάσεως συμφωνία με τον εκμισθωτή, ο τελευταίος τον απάλλαξε της καταβολής του συμφωνηθέντος ή κατά νόμο οφειλομένου μισθώματος, για το χρονικό διάστημα που αφορά η αγωγή, πρέπει να προβάλλονται κατά την συζήτηση στο ακροατήριο και να καταχωρούνται στα πρακτικά, να αναπτύσσονται δε με τις μετά την συζήτηση τυχόν κατατιθέμενες προτάσεις ή, αν κατατεθούν προτάσεις κατά τη συζήτηση, πρέπει να διαλαμβάνονται σε αυτές, οπότε ανα-

πληρώνεται η μη τυχόν καταχώρησή τους στα πρακτικά (ιδ. ΑΠ 133/1999 ΕλλΔνη 40, 1080 και σχετ. με ένσταση 281 ΑΚ ΑΠ 15/1995 ΕλλΔνη 37,299, Βαθρακοκοίλης: ΚΠολΔ άρθρο 269 αριθ. 19 και άρθρο 666 αριθ. 14 και εκεί παραπομπές, όσον αφορά την διαδικασία των εργατικών διαφορών, στην οποία επίσης δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων).

Στην κρινόμενη περίπτωση η εναγομένη, με τις προτάσεις, που κατέθεσε κατά την συζήτηση, πρόβαλε τον ισχυρισμό, που παραδεκτά, όπως λέχθηκε στη μείζονα σκέψη, δεν καταχωρήθηκε στα πρακτικά, ότι τον Αύγουστο του 1998 καταρτίσθηκε, ατύπως, συμφωνία μεταξύ του νομίμου εκπροσώπου της, που εξετάσθηκε ως μάρτυράς της, και του Α.Σ., που ενεργούσε κατ εντολή και για λογαριασμό των εναγόντων, και εξετάσθηκε ως μάρτυράς τους, δυνάμει της οποίας οι ενάγοντες παραιτήθηκαν των διαφορών των μισθωμάτων που ζητούσαν με την αγωγή και της επέτρεψαν να παραμείνει στο μίσθιο μέχρι τον Απρίλιο του 1999, χωρίς να καταβάλλει μισθώματα. Ο καταλυτικός της αγωγής αυτοτελής αυτός ισχυρισμός, τον οποίο ρητώς αρνούνται οι ενάγοντες, προβλήθηκε μεν παραδεκτά κατά τον ανωτέρω αναφερόμενο τρόπο, ουδόλως όμως αποδείχθηκε, διότι δεν προσκομίσθηκε κάποιο αποδεικτικό αυτού στοιχείο.

Ειδικότερα, ο μάρτυρας της εναγομένης, που, κατά τους ισχυρισμούς της, είναι ο συμπράξας στην κατάρτιση της συμφωνίας αυτής, και την κατάθεση του οποίου επικαλείται προς απόδειξη του ισχυρισμού αυτού, καταθέτει, όπως αορίστως, για την συμφωνία αυτή (βλ. τα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά), χωρίς να δίδει όμως κάποια πειστική απάντηση στο εύλογο ερώτημα, γιατί οι ε-

νάγοντες να παραιτηθούν από μία τόσο σημαντική πολλών εκατομμυρίων αξίωσή τους, που προέκυψε από την αναπροσαρμογή του μισθώματος, κατ άρθρο 288 ΑΚ, για την οποία θα γίνει λόγος στην επομένη σκέψη, την στιγμή που είχαν διεξαγάγει πολυετή δικαστικό αγώνα μέχρι τον Άρειο Πάγο, για να επιτύχουν την αναπροσαρμογή του μέχρι τότε καταβαλλομένου μισθώματος, χωρίς κάποιο ουσιαστικό, αντίστοιχης αξίας, αντάλλαγμα από την εναγομένη, σε βάρος της οποίας μάλιστα εκδόθηκε και διαταγή αποδόσεως του μισθίου (.../11.12.1998 του Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης), σε εκτέλεση της οποίας ανέκτησαν οι ενάγοντες την χρήση αυτού (βλ. την. .../14.5.1999 έκθεση βιαίας αποβολής και εγκατάστασης του δικ. επιμελητού Ι.Γ.), ενέργεια η οποία δεν συμβιβάζεται με την κατάρτιση της επικαλούμενης από την εναγομένη συμφωνίας, όπως ορθώς επισημαίνουν και οι ενάγοντες, χωρίς να αντικρούεται με πειστικά επιχειρήματα από την εναγομένη η επισήμανση αυτή.

Την κατάρτιση βέβαια τέτοιας συμφωνίας αρνείται ο μάρτυρας των εναγόντων, που έχει ίδια αντίληψη της όλης πορείας των οικονομικών δοσοληψιών των διαδίκων και περιγράφει την επανειλημμένη ασυνέπεια του μάρτυρα της εναγομένης στην τήρηση των υποσχέσεων του για καταβολές έναντι της οφειλής της εταιρίας. Παραδέχεται ο μάρτυρας ότι προτάθηκε από τον νόμιμο εκπρόσωπο της εναγομένης η παραίτηση των εναγόντων από την αξίωσή τους για καταβολή των διαφορών των μισθωμάτων, πρόταση επί της οποίας έγινε συζήτηση, η οποία και δεν κατέληξε σε συμφωνία, διότι, όπως χαρακτηριστικά καταθέτει ο μάρτυρας, επρόκειτο για συζήτηση άνευ αντικειμένου. Τους ευσεβείς λοιπόν πόθους του νομίμου εκπροσώπου της εναγομένης για κατάρτιση μιας τέ-

τοιας συμφωνίας, που θα απάλλασσε αυτήν από μία σημαντική οικονομική υποχρέωση, επιχειρεί να την εμφανίσει ως πραγματικότητα. Άλλωστε κατά ποία λογική οι ενάγοντες θα απάλλασσαν την εναγομένη της υποχρέωσης καταβολής μισθωμάτων, ενώ η ίδια θα εξακολουθούσε να εισπράττει μισθώματα υψηλότερα του καταβαλλομένου από τους ενοικιαστές των διαφόρων χώρων του πολυώροφου μισθίου κυρίου, τους οποίους, όπως συνομολογείται είχε υπεκμισθώσει σε τρίτους, (έχουσα το δικαίωμα αυτό από την μισθωτική σύμβαση), σε τρόπο ώστε, χωρίς να προβάλλεται κάποιος προς τούτο λόγος, να την καταστήσουν πλουσιότερη σε βάρος της περιουσίας τους. Εφόσον λοιπόν η εκκαλουμένη έτσι έκρινε και αφού ορθώς, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, θεώρησε ως παραδεκτώς προβληθέντα τον εν λόγω ισχυρισμό της εναγομένης, και εν συνεχεία τον απέρριψε ως αβάσιμο, ορθώς τις αποδείξεις εκτίμησε και οι πρώτος και δεύτερος λόγος της εφέσεως τυγχάνουν αβάσιμοι και απορριπτέοι.

Με επίκληση της διάταξης του άρθρου 288 ΑΚ παρέχεται δικαίωμα στον εκμισθωτή (ανάλογη δυνατότητα έχει προς την κατεύθυνση της μείωσης του μισθώματος και ο μισθωτής) να ζητήσει αναπροσαρμογή του οφειλομένου αρχικού ή μετά από αναπροσαρμογή συμβατική ή νόμιμη (αντικειμενική) μισθώματος, εφόσον, εξαιτίας προβλεπτών ή απροβλέπτων περιστάσεων, επήλθε αδιαμφισβήτητη τόσο ουσιαστικής αύξηση της μισθωτικής αξίας του, ώστε, με βάση τις συγκεκριμένες συνθήκες, η εμμονή του μισθωτή στην καταβολή του ίδιου μισθώματος, να είναι αντίθετη προς την εντιμότητα και ευθύτητα που απαιτούνται στις συναλλαγές και να επιβάλλεται, σύμφωνα με την καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, παρά την α-

νάγκη διασφάλισης του σκοπού της νομοθεσίας περί εμπορικών μισθώσεων, όσον αφορά τον καθορισμό του μισθώματος και τον τρόπο αναπροσαρμογής αυτού και κατοχύρωσης της ασφαλείας των συναλλαγών, η οποία και πρέπει να συνεκτιμάται, η αναπροσαρμογή του μισθώματος στο επίπεδο εκείνο, το οποίο αίρει την δυσαναλογία των εκατέρωθεν παροχών και αποκαθιστά τη διαταραχθείσα καλή πίστη.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η διάταξη του άρθρου 288 ΑΚ εφαρμόζεται κατ' άρθρο 44 π.δ/τος 34/1995 και στις εμπορικές μισθώσεις, παρά την διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 7 του ιδίου π.δ/τος, που ορίζει ότι, σε κάθε περίπτωση, μπορεί να ζητηθεί αναπροσαρμογή του μισθώματος με την συνδρομή του άρθρου 388 ΑΚ, καθόσον η αναφορά αυτή στον εν λόγω νόμο, οφείλεται στο ότι η διάταξη του άρθρου 388 τυγχάνει, κατά την κρατούσα και ορθότερη γνώμη, ειδική έναντι της γενικής του άρθρου 288, με αποτέλεσμα η τελευταία να εφαρμόζεται και όταν δεν συντρέχουν οι όροι της πρώτης (ιδ. Ενημερωτικό σημείωμα Ε. Κρουσταλλάκη κάτω από ΟλΑΠ 927/1982 ΕλλΔνη 1983, σελ 47 και εκεί παραπομπές).

Τούτο αποτελεί τυπική περίπτωση εφαρμογής της καλής πίστης επί των αμφοτεροβαρών, όπως η μίσθωση, συμβάσεων και δεν υποδηλώνει, εφόσον δεν δηλώνεται ρητώς, βούληση αποκλεισμού εφαρμογής, εν συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων, της γενικής, όπως λέχθηκε διάταξης του άρθρου 288 ΑΚ, που είναι αναγκαία για την περιστολή ή αποφυγή των ακροτήτων, στις οποίες θα μπορούσε να καταλήξει το σύστημα αναπροσαρμογής του μισθώματος, όπως τούτο εισήχθη με την διάταξη του άρθρου 5 Ν. 813/1978, αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 Ν. 2041/1992 και αναδιατυπώθη-

κε με το άρθρο 71 παρ.1 Ν. 2065/1992 (ήδη δε αποτελεί το άρθρο 7 του ανωτέρω Π.Δ/τος), όταν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 388 (ΟλΑΠ 9/1997 ΕλλΔνη 38, 767 και ΝοΒ 45, 762, ΑΠ 63/2000 και ΑΠ 976/1999, ΕλλΔνη 41,760 και 118 αντίστοιχα, ΑΠ 474/1997 ΕλλΔνη 38, 1826). Η, κατά την εν λόγω διάταξη, αναπροσαρμογή του καταβαλλομένου μισθώματος γίνεται, με την κατά τα κατωτέρω διαπλαστική απόφαση, για το από την άσκηση της αγωγής και επέκεινα χρονικό διάστημα διάρκειας της μισθώσεως, ή μέχρι την τυχόν εκ νέου αναπροσαρμογή, κατά την ίδια διάταξη, του μισθώματος (ΕφΛαρ 407/2001 αδημοσίευτη, ιδ. και Παπαδάκης, Σύστημα εμπορικών μισθώσεων έκδοση 1996 τόμος Ι αριθμός 1979).

Εξάλλου, σύμφωνα με τα άρθρα 66 παρ.1 δ' και 218 παρ.1 ΚΠολΔ είναι δυνατό μαζί με την αγωγή για αναπροσαρμογή του μισθώματος κατ άρθρο 288 ΑΚ, η επί της οποίας απόφαση είναι βέβαια διαπλαστική, (όπως ήταν διαπλαστική και η απόφαση που εκδιδόταν κατ άρθρο 5 παρ. 1 Ν. 813/1978, όπως είχε πριν την αντικατάστασή του με άρθρο 1 Ν. 2041/1992), να σωρευθεί και καταψηφιστική αγωγή για καταβολή της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ του υπό αναπροσαρμογή - καταβαλλομένου μισθώματος και εκείνου που θα προκύψει κατόπιν της αιτούμενης αναπροσαρμογής από την άσκηση της αγωγής μέχρι την τελεσίδικία της διαπλαστικής αποφάσεως ή την συζήτηση της διαπλαστικής αγωγής (Παπαδάκης ο.π. τόμος Ι αριθ, 1994 στο τέλος και 2000).

Στην κρινόμενη περίπτωση από τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα κατωτέρω δικόγραφα, προκύπτει ότι οι ενάγοντες, με άλλη από 9.3.1994 (αριθ. εκθ. καταθ. .../17.3.1994) αγωγή τους ζήτησαν, επικουρικός, νομίμως όπως λέχθη-

κε στην μείζονα σκέψη, την, κατά τις διατάξεις του άρθρου 288 ΑΚ, αναπροσαρμογή του μέχρι τότε καταβαλλομένου μηνιαίου μισθώματος, για την εκμίσθωση από τον δικαιοπάροχό τους του πολυωρόφου κτιρίου που αναφέρεται στην αγωγή, στην εναγομένη, στο ποσό του 1.200.000, άλλως 750.000 δραχμών, για το από την άσκηση της αγωγής και επέκεινα χρονικό διάστημα. Ζήτησαν δε, σωρευτικώς, παραδεκτικώς, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, να υποχρεωθεί η εναγομένη να τους καταβάλλει, για το χρονικό διάστημα από την άσκηση της αγωγής (1.4.1994) μέχρι την συζήτηση αυτής σε πρώτο βαθμό, το, κατόπιν της αιτούμενης αναπροσαρμογής, καθορισθησόμενο μίσθωμα, αίτημα το οποίο έχει την έννοια της καταβολής της διαφοράς μεταξύ του καθορισθησομένου μεγαλύτερου μισθώματος και του μικρότερου που θα καταβαλλόταν καθόλο αυτό το διάστημα. Η αγωγή έγινε δεκτή, πρωτοδίκως, κατά το δεύτερο σκέλος του κυρίου αιτήματος, (καταβολή μισθωμάτων) οπότε δεν ερευνήθηκε το επικουρικό ως άνω αίτημα (απόφαση 294/1995 Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης).

Το παρόν Δικαστήριο, κατόπιν εφέσεως της εναγομένης, με την 265/1996 απόφαση εξαφάνισε την εκκαλουμένη και απέρριψε σαν αβάσιμο το κύριο αίτημα της αγωγής, ως αόριστο δε το ως άνω επικουρικό. Κατόπιν ασκήσεως αιτήσεως αναιρέσεως από τους ενάγοντες εκδόθηκε η 476/1997 απόφαση του Αρείου Πάγου, με την οποία αναιρέθηκε η πιο πάνω απόφαση, κατά το κεφάλαιό της μόνον περί απορρίψεως του επικουρικού αιτήματος, ως αορίστου, το οποίο κρίθηκε ορισμένο και αναπέμφθηκε η υπόθεση για κατ ουσία έρευνα, κατά το επικουρικό αυτό αίτημα, στο παρόν Δικαστήριο. Εισαχθείσης της υποθέσεως προς συζήτηση

μετ αναίρεση εκδόθηκε η 551/1998 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου, η οποία έκανε δεκτό το επικουρικό αίτημα και καθόρισε το, κατ αναπροσαρμογή του καταβαλλόμενου, μίσθωμα στο ποσό των 750.000 δραχμών, το οποίο (στην ουσία την διαφορά μεταξύ αυτού και του μικρότερου που καταβαλλόταν καθόλο το κατωτέρω διάστημα) και υποχρέωσε την εναγομένη να καταβάλλει στους ενάγοντες για το διάστημα από την άσκηση της αγωγής (1.4.1994) μέχρι την συζήτηση αυτής σε πρώτο βαθμό (26.1.1995). Η αναπροσαρμογή αυτή αφορούσε, (όπως λέχθηκε στη μείζονα σκέψη, αυτό άλλωστε ήταν, κατά τα ανωτέρω, και το επικουρικό αίτημα-βάση της αγωγής, που έγινε δεκτό με την απόφαση, όπως ρητά αναφέρεται σ' αυτήν), το επέκεινα της ασκήσεως της αγωγής χρονικό διάστημα μέχρι της λήξεως της συμβάσεως, ή σε περίπτωση κατακρατήσεως του μισθίου και μετά την λήξη, ως αποζημίωση χρήσεως (601 ΑΚ), κατά το οποίο και όφειλε η εναγομένη να καταβάλλει το μίσθωμα αυτό ή αν κατέβαλε το προηγούμενο, κατά την από 1.12.1988 σύμβαση μισθώσεως, τις διαφορές μεταξύ εκείνου που κατέβαλε και αυτού, την καταβολή των οποίων (διαφορών) και ζήτησαν οι ενάγοντες με την από 9.7.1998 εξώδικη ειδοποίηση, που επιδόθηκε στην εναγομένη, στις 14.7.1998 (ιδ. .../14.7.1998 έκθεση επιδόσεως του δικ. επιμελητού Χ.Κ.).

Τα ανωτέρω δεν μεταβάλλονται και δεν περιορίζεται το χρονικό διάστημα της αναπροσαρμογής μόνον από 1.4.1994 μέχρι 26.1.1995, όπως αβάσιμα επικαλείται η εναγομένη, εκ του ότι, από προφανή παραδρομή, αναφέρθηκε στην διάταξη της απόφασης περί αναπροσαρμογής του μισθώματος, ως χρονικό διάστημα αυτής, ο χρόνος για τον οποίο, με την αμέσως επόμενη διάταξη, υποχρεώθηκε η εναγομένη να κατα-

βάλλει τις κατά τα άνω προκύπτουσες διαφορές (1.4.1994 μέχρι συζήτηση αγωγής 26.1.1995, δηλαδή εννέα μήνες περίπου) και όχι ο ως άνω κατά νόμο και το δεκτό γενόμενο αίτημα. Εφόσον η εκκαλούμενη έτσι έκρινε και υπολόγισε τις οφειλόμενες διαφορές μισθωμάτων, για όλο το χρονικό διάστημα που αφορούσε η αγωγή, όπως αυτό αναφέρεται στην πρώτη σκέψη, και όχι μόνον για το από 1.4.1994 - 26.1.1995, τα καθυστερούμενα μισθώματα και την αποζημίωση χρήσεως με το αναπροσαρμοσθέν μίσθωμα των 750.000 δραχμών, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τα ανωτέρω δικόγραφα και έγγραφα εκτίμησε.

263/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγητής: Αθαν. Κουτρομάνος

Δικηγόροι: Δημ. Λιθογιάννης, Χρ. Βούλγαρης

Η ΑΕ εκπροσωπείται από το Δ.Σ αυτής, μπορεί όμως να ανατεθεί η εκπροσώπηση της, σε μέλη του ΔΣ ή και σε τρίτα πρόσωπα, ως υποκατάστατα όργανα. Για τη νομιμότητα ενεργειών των υποκαταστάτων, προαπαιτείται η ύπαρξη του ΔΣ κατά το χρόνο των πράξεων.

Αυτοδίκαιη ακυρότητα των αποφάσεων της Γ.Σ, για παράβαση των περί συγκρότησης των ΓΣ ή των περί απαρτίας και πλειοψηφίας διατάξεων, αναγνωριζόμενη με δικαστική απόφαση, ισχύουσα έναντι πάντων, με αγωγή καθένα που έχει έννομο συμφέρον

Ακυρότητα απόφασης ΓΣ περί εκλογής νέου ΔΣ (α) διότι η ΓΣ ορίσθηκε και συνήλθε σε χρόνο κατά τον οποίο δεν υφίστατο ΔΣ για την προπαρασκευή της, (β) διότι στο χρόνο κατά τον οποίο ο υποκατάστατος του ΔΣ της εταιρίας, έλαβε την απόφαση να συντάξει τον πίνακα των με-

τόκων και να αποκλείσει αυτού μέτοχο, δεν υφίστατο το υποκαθιστάμενο ΔΣ, αφού η θητεία του είχε λήξει, (γ) διότι δεν προκύπτει, αν από το καταστατικό της εταιρίας προβλεπόταν η δυνατότητα υποκατάστασης του ΔΣ στα έργα του.

Από τις διατάξεις των άρθρων 65, 67, 68, 70 ΑΚ και 18 παρ.1-2, 22 παρ.1 και 3 του ν. 2190/1920 προκύπτει ότι η ανώνυμη εταιρία εκπροσωπείται δικαστικώς και εξωδίκως από το διοικητικό της συμβούλιο, μπορεί όμως να ανατεθεί η εκπροσώπηση της ολικώς ή μερικώς σε ένα ή περισσότερα μέλη του διοικητικού ή και σε τρίτους, είτε απευθείας με διάταξη καταστατικού, τα πρόσωπα δε αυτά (μέλη του Δ.Σ ή τρίτοι) είναι όργανα της εταιρίας με αντιπροσωπευτική εξουσία παράλληλη προς εκείνη του ΔΣ και ενεργούν ως υποκατάστατα αυτού (βλ. ΑΠ 169/2000 ΕλλΔνη 2000,736 - ΑΠ 677/1996 ΕλλΔνη 1998,570). Εκ τούτων συνάγεται περαιτέρω, ότι για να είναι νόμιμη οποιαδήποτε ενέργεια των υποκαταστάτων, βασικό προαπαιτούμενο αποτελεί αυτή η ύπαρξη του διοικητικού συμβουλίου κατά το χρόνο που επιχειρούνται πράξεις εξ ονόματός του, αφού δεν είναι νοτή η ύπαρξη υποκατάστατου χωρίς υποκαθιστάμενο.

Εξάλλου: Κατά το άρθρο 27 παρ.2 του ν. 2190/1920: «Τεσσαράκοντα οκτώ ώρας προ πάσης γενικής συνελεύσεως δέον να τοιχοκολλάται εν εμφανεί θέσει του καταστήματος της εταιρίας πίναξ των εκόντων το δικαίωμα ψήφου κατά τη γενική ταύτην συνέλευσιν μετόχων ...». Κατά το άρθρο 28 παρ.5 του ίδιου νόμου: «Τα Διοικητικόν Συμβούλιον υποχρεούται να καταχωρήσει εις τον πίνακα των δικαίωμα ψήφου κατά τη γενικήν συνέλευσιν των μετόχων, τον προβλεπόμενον υπό του άρθρου 27 παρ.2, πάντας τους μετόχους

τους συμμορφωθέντας προς τας διατάξεις του παρόντος άρθρου». Τέλος κατά το άρθρο 35α παρ.1 εδ.α' του ίδιου νόμου: «Αι αποφάσεις της γενικής συνελεύσεως είναι άκυροι όταν ελήφθησαν κατά παράβασιν των περί συγκροτήσεως των γενικών συνελεύσεων ή των περί απαρτίας και πλειοψηφίας διατάξεων». Η ακυρότητα αυτή επέρχεται αυτοδικαίως, μπορεί όμως να αναγνωρισθεί και με δικαστική απόφαση, που έχει ισχύ έναντι πάντων, ύστερα από αγωγή καθενός που έχει έννομο συμφέρον (βλ. ΑΠ 94/1999, ΕΕμπΔ 1999, 324).

Στην προκειμένη περίπτωση συνομολογούνται από τους διαδίκους τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά, τα οποία, άλλωστε, αποδεικνύονται μέσα από τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα έγγραφα: Η εφεσίβλητη ανώνυμη εταιρία συνεστήθη κατά το έτος 1987 και το μετοχικό της κεφάλαιο διαιρείται σε 4.440 (ονομαστικές) μετοχές, το ήμισυ των οποίων κατέχει ο εκκαλών Κ.Χ. Από το έτος 1997 και εντεύθεν η εταιρία στερείται εκλεγμένης διοικήσεως, λόγω διαφωνιών και ερίδων μεταξύ των μετόχων, και γι' αυτό διορίζονται προσωρινές διοικήσεις με δικαστικές αποφάσεις. Τελευταία εξ αυτών είναι η υπ' αριθμ. 166/1999 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, που δημοσιεύτηκε την 16.6.1999 και με την οποία διορίστηκε προσωρινό διοικητικό συμβούλιο της εφεσίβλητης για διάστημα έξι μηνών από τη δημοσίευσή της. Έτσι, η θητεία της διοίκησης αυτής έληγε στις 16.10.1999. Τρεις μέρες πριν από τη λήξη της θητείας του, ήτοι την 13.10.1999, το προσωρινό διοικητικό συμβούλιο συνήλθε και αποφάσισε τη σύγκληση της γενικής συνέλευσης των μετόχων για την 16.11.1999 με θέμα ημερήσιας διάταξης την «εκλογή μελών διοικητικού συμβουλίου».

Στο σχετικό πρακτικό διελήφθησαν,

κατά λέξη, και τα ακόλουθα: «Αποφασίζεται επίσης όπως ο κ. Ν.Τ. - ο οποίος ήταν μέλος της προσωρινής διοικήσεως - επιμεληθεί την σύνταξη και δημοσίευση της πρόσκλησης στον τύπο σύμφωνα με το καταστατικό. Εξουσιοδοτείται επίσης ο ίδιος όπως επιμεληθεί του ελέγχου και της κατάρτισης του πίνακα των μετόχων που θα έχουν το δικαίωμα να συμμετάσχουν και να ψηφίσουν στη γενική συνέλευση σύμφωνα με το άρθρο 21 του καταστατικού». Όντως ο Ν.Τ. συνέταξε τον από 3.11.1999 πίνακα μετόχων, στον οποίο διέλαβε τον εαυτό του και τη σύζυγό του Α.Τ., ως κατόχους 1.110 μετοχών έκαστον. Στη γενική συνέλευση που ακολούθησε (την 6.11.1999) και κατά την οποία εκλέχθηκε νέο διοικητικό συμβούλιο, εκπροσωπήθηκαν μόνο αυτές οι μετοχές και αποκλείστηκε ο εκκαλών, με το αιτιολογικό ότι δεν είχε καταθέσει προσηκόντως τις δικές του μετοχές.

Υπό τα δεδομένα αυτά, η σύγκληση και η συγκρότηση της γενικής συνέλευσης της εφεσibλτης εταιρίας δεν ήταν σύννομη και επομένως η υπ' αυτής εκλογή διοικητικού συμβουλίου ήταν άκυρη. Τούτο δε: (α) Διότι η συνέλευση ορίστηκε και συνήλθε σε χρόνο κατά τον οποίο δεν υφίστατο διοικητικό συμβούλιο για την προπαρασκευή της, ιδίως για τη σύνταξη και ανάρτηση του πίνακα των μετόχων, που είχαν δικαίωμα ψήφου, και για την αποδοχή της κατάθεσης των τίτλων ή των αποδείξεων καταθέσεως αυτών εκ μέρους των ενδιαφερομένων (σύμφωνα με το άρθρο 28 παρ.1 και 3 του ν. 2190/1920). (β) Διότι στο χρόνο κατά τον οποίο ο Ν.Τ., ως «εξουσιοδοτημένος» υποκατάστατος του διοικητικού της εταιρίας, έλαβε την απόφαση να συντάξει τον πίνακα των μετόχων και να αποκλείσει αυτού τον εκκαλούντα, στην πραγματικότητα δεν υφίστατο το υποκαθιστάμενο

διοικητικό συμβούλιο, αφού η θητεία του είχε λήξει και, επομένως, η διενέργεια εννόμων πράξεων επ' ονόματί του ουσιαστικώς συνιστούσε αυθαίρετη παράταση αυτής. (γ) Διότι δεν προκύπτει, ούτε καν αναφέρεται από τους διαδίκους, αν από το καταστατικό της εταιρίας (το οποίο δεν προσκομίζεται) προβλεπόταν η δυνατότητα υποκατάστασης του διοικητικού της συμβουλίου στα έργα του.

Ενόψει αυτών η αγωγή με την οποία ο εκκαλών ζητούσε -νομίμως κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις - να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της επίμαχης απόφασης της γενικής συνέλευσης της εφεσibλτης εταιρίας (για εκλογή διοικητικού συμβουλίου), έπρεπε να γίνει δεκτή ως βάσιμη, το δε πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που έκρινε διαφορετικά και την απέρριψε, έσφαλε. Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτός ο σχετικός λόγος εφέσεως, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη, να κρατηθεί η υπόθεση για ουσιαστική επανεκδίκαση, να γίνει δεκτή η αγωγή και να αναγνωρισθεί η ακυρότητα της ανωτέρω αποφάσεως της γενικής συνέλευσης της εφεσibλτης.

274/2002

Πρόεδρος: Ελευθ. Ζάμπρας

Εισηγητής: Ελευθ. Παπαγιάννης

Δικηγόροι: Ιωαν. Πισιώρης, Χρ. Παπαϊωάννου

Για το ορισμένο αγωγής προσβολής από τους κληρονόμους μη χαριστικής δικαιοπραξίας εν ζωή του κληρονομούμενου, λόγω μη συνειδησης των πράξεών του ή διανοητικής διαταραχής του, πρέπει να διαλαμβάνεται ότι εκκρεμούσε διαδικασία για την υποβολή του κληρονομούμενου σε δικαστική συμπάρσταση, ή αν αυτός βρισκόταν έγκλειστος σε ειδική μονάδα ψυχικής υγείας ή αν η κατάσταση του αυτή προκύπτει από την ίδια τη δικαιο-

οπραξία.

Η άσκηση της αγωγής γίνεται σε μία πενταετία από την επαγωγή.

Αγωγή ακύρωσης σύμβασης πώλησης ως εικονικής και ως υποκρύπτουσας άκυρη δωρεά, λόγω έλλειψης συνείδησης τωνπραττομένων του δωρητή. Κρίση ότι ο πωλητής δεν στερούνταν της χρήσης του λογικού, αφού με τη συμβολαιογραφική δικαιοπραξία, χωρίς την παρουσία νομικού παραστάτη, παρακράτησε την επικαρπία του ακινήτου εφ' όρου ζωής και περιέλαβε διαλυτική αίρεση όπως η αγοράστρια τον φροντίζει εφ' όρου ζωής και μη μεταβιβάσει περαιτέρω σε τρίτους το εν λόγω ακίνητο, εν ζωή αυτού, χωρίς τη συγκατάθεσή του.

Επειδή, από τη διάταξη του άρθρου 131 ΑΚ, προκύπτει ότι η δήλωση βουλήσεως είναι άκυρη, αν κατά τον χρόνο που έγινε, το πρόσωπο δεν είχε συνείδηση των πράξεών του ή βρισκόταν σε διανοητική διαταραχή, που περιόριζε αποφασιστικά την λειτουργία της βουλήσεώς του. Οι κληρονόμοι του μπορούν μέσα σε μία πενταετία από την επαγωγή να προσβάλουν για ένα από τους προηγούμενους λόγους τις μη χαριστικές δικαιοπραξίες, που έγιναν από τον κληρονομούμενο, αν εκκρεμούσε διαδικασία διά την υποβολή του κληρονομούμενου σε δικαστική συμπαράσταση ή αν αυτός βρισκόταν έγκλειστος σε ειδική μονάδα ψυχικής υγείας ή αν η κατάσταση που επικαλούνται οι κληρονόμοι προκύπτει από την ίδια τη δικαιοπραξία που επεχείρησε ο κληρονομούμενος. Τα ανωτέρω περιστατικά πρέπει να αναφέρονται στην αγωγή για το ορισμένο αυτής (ΕφΘεσ. 2072/1912 ΕλλΔνη 626). Επομένως το αίτημα της ανωτέρω 62/31.1.2000 αγωγής περί ακυρώσεως της συμβάσεως πώλησεως της πωλής κυριότητας του εις το υπ' αρ.

.../1993 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Η.Φ. περιγραφόμενου ακινήτου, για τον λόγο ότι ο κληρονομούμενος Δ.Κ. κατά τον χρόνο καταρτίσεως της πώλησεως δεν είχε συνείδηση τωνπραττομένων, είναι απορριπτέο ως αόριστο, αφού δεν εκτίθεται στην αγωγή η συνδρομή μίας των διαζευκτικώς προαναφερθεισών περιπτώσεων του άρθρου 131 εδ. β' ΑΚ. Συνακόλουθα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που δέχθηκε τα ανωτέρω ορθά ερμήνευσε τον νόμο στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Επειδή, από τις καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Οι ενάγοντες είναι συγγενείς του κατά την 30.3.1996 αποβιώσαντος στην πόλη του Βόλου Δ.Κ. του Μ. και δη ο πρώτος τούτων αμφιθαλής, οι δε λοιποί ετεροθαλείς αδελφοί αυτού (βλ. υπ' αρ. πρωτ. .../6.5.1996 πιστοποιητικό του Δημάρχου Β.). Ο Δ.Κ. κατά την 8.7.1993, δυνάμει του υπ' αρ. .../1993 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Η.Φ., που μεταγράφηκε νόμιμα, μεταβίβασε λόγω πώλησεως στην εναγομένη την πωλή κυριότητα οικοπέδου εμβαδού 154,11 τ.μ μετά της υπάρχουσας σ' αυτό ισογείου οικίας εμβαδού 70 τ.μ, κειμένου στην οδό Μ. Ιωνίας Μ. και συνορευομένου με ιδιοκτησίες Π.Β., Α.Μ., Σ.Κ. και οδό Μ., αντί τιμής 5.018.470 δραχμών. Ακόμη ο Δ.Κ. κατά την 10.11.1993 συνέταξε ιδιόγραφη διαθήκη, η οποία δημοσιεύθηκε και κηρύχθηκε κυρία με τα υπ' αρ. 134/1996 πρακτικά δημοσίας συνεδριάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία εγκατέστησε ως μοναδική κληρονόμο της περιουσίας του την εναγομένη. Οι ενάγοντες ισχυρίζονται με την αγωγή τους ότι ο αποβιώσας Δ.Κ. κατά τον χρόνο καταρτίσεως των ως άνω δικαιοπραξιών, δεν είχε συνείδηση τωνπραττομένων, λόγω υπέρτασης, PARKIN-

SON και προσφάτου αγγειακού επεισοδίου, με αποτέλεσμα να μη είναι δυνατόν να αντιληφθεί την έννοια και τις συνέπειες των ανωτέρω δικαιοπραξιών. Προς απόδειξη των ανωτέρω ισχυρισμών οι ενάγοντες προέβησαν στην εξέταση των μαρτύρων Γ.Δ. (θυγατέρα της εναγούσης Ε.Δ.) και Μ.Δ., οι οποίοι καταθέτουν ότι οι αποβιώσας Δ.Κ. κατά το από του μηνός Μαρτίου 1993 και εντεύθεν χρονικό διάστημα δεν είχε συνείδηση των πραττομένων, λόγω των ασθενειών που τον διακατείχαν (PARKINSON, αμνησία, υπέρταση, αγγειακό επεισόδιο). Οι ανωτέρω όμως καταθέσεις των εν λόγω μαρτύρων αναιρούνται από τις μετά λόγου γνώσεως και σαφείς καταθέσεις των μαρτύρων ανταποδείξεως Κ. Α. και Α.Π., οι οποίοι δεν έχουν συγγενικό θεσμό με τους διαδίκους.

Ειδικότερα ο ιερέας Κ.Α. καταθέτει μεταξύ άλλων ότι γνώριζε τον αποβιώσαντα από το έτος 1991 και από τις συχνές επαφές που είχε μαζί του διαπίστωσε ότι ήταν ένα φυσιολογικός άνθρωπος και με μια κουβέντα «τα είχε 400», ο δε Α.Π. ότι ήταν φίλος του αποβιώσαντος από το έτος 1969 και από τον μήνα Ιούλιο 1993 μέχρι που απεβίωσε τον έβλεπε 3-4 φορές την εβδομάδα και διαπίστωσε ότι ήταν ένα άτομο «που τα είχε 400». Μαζί έκαναν παρελάσεις σαν ανάπηροι πολέμου και μαζί πήγαιναν να πάρουν κάθε μήνα την σύνταξη. Οι ανωτέρω καταθέσεις των μαρτύρων ανταποδείξεως ενισχύονται από τις ιατρικές γνωματεύσεις του ιατρού (νευρολόγου-ψυχιάτρου) Α.Κ. με ημεροχρονολογίες 12.1.1994 και 5.12.1995 στις οποίες πιστοποιείται ότι από 15ετίας παρακολουθούσε ως θεράπων ιατρός τον Δ.Κ., που έπασχε από την νόσο PARKINSON και ότι δεν παρουσίαζε καμία διαταραχή των ψυχοπνευματικών λειτουργιών. Επί πλέον στις από 13.6.2000 και 20.6.2000 προα-

νακριτικές καταθέσεις των Θ.Κ., Ι.Χ. και του ιατρού Α.Κ., που δόθηκαν ενώπιον του πταισματοδίκου Βόλου, σε σχετική με την παρούσα υπόθεση ποινική δίκη αναφέρεται ότι η διανοητική κατάσταση του Δ.Κ., όσο ζούσε, ήταν πολύ καλή.

Ειδικότερα ο ιατρός Α.Κ. επιβεβαιώνει το περιεχόμενο των ανωτέρω από 12.1.94 και 5.12.95 ιατρικών γνωματεύσεων και προσθέτει ότι ο αποβιώσας Δ.Κ. δεν παρουσίαζε διαταραχές στις ανώτερες ψυχοπνευματικές του λειτουργίες κατά το χρονικό διάστημα, που αναφέρονται οι ως άνω γνωματεύσεις. Αλλά και οι καταθέσεις των άλλων δύο, εκ των ανωτέρω, μαρτύρων έχουν ιδιαίτερη σημασία, διότι αυτοί παραστάθηκαν ως μάρτυρες κατά την κατάρτιση του αγοραπωλητηρίου συμβολαίου και εκ τούτου έχουν άμεση αντίληψη της πνευματικής καταστάσεως του πωλητού (Δ.Κ.).

Τουναντίον από τις προσκομιζόμενες από τους ενάγοντες από 14.2.97 και 11.9.1996 ιατρικές βεβαιώσεις απλώς προκύπτει ότι ο Δ.Κ. κατά τα χρονικά διαστήματα από 25.3.93 μέχρι 5.4.93 (ήτοι επί 10ήμερο) και 14.3.96 μέχρι 30.3.96 (ήτοι επί 15νθήμερο) νοσηλεύθηκε, αντίστοιχα, στις κλινικές «Σ.» (Λαρίσης) και «Α.» (Βόλου), πάσχων από υπέρταση, Α.Ε.Ε και PARKINSON, χωρίς σ' αυτές να γίνεται καμία αναφορά στην ψυχοπνευματική κατάσταση της υγείας αυτού. Εξ άλλου πρέπει να σημειωθεί ότι η νοσηλεία του Δ.Κ. στην κλινική Βόλου έγινε κατά το τελευταίο τρίμηνο της ζωής του, ενώ ο κρίσιμος χρόνος των δικαιοπραξιών και της καταστάσεως των πνευματικών λειτουργιών αυτού ανάγεται σε προγενέστερο χρόνο περί τα τρία (3) έτη. Ακόμη η ίδια αγοραπωλησία που συντελέσθηκε με το ανωτέρω υπ' αρ. .../1993 συμβόλαιο ενισχύει την άποψη ότι ο Δ.Κ. κατά τον χρόνο κατάρτισεως των ενδίκων δι-

καιοπραξιών δεν εσπερείτο της χρήσεως του λογικού, ως συνέπεια των ανωτέρω ασθενειών, αφού, χωρίς την παρουσία νομικού παραστάτη, με το συμβόλαιο αυτό παρακράτησε την επικαρπία του ακινήτου εφ' όρου ζωής και η δικαιοπραξία πωλήσεως καταρτίσθηκε με την διαλυτική αίρεση η εναγομένη (αγοράστρια) να φροντίζει τον ίδιο εφ' όρο ζωής και να μη μεταβιβάσει περαιτέρω σε τρίτους το εν λόγω ακίνητο, εφ' όσον αυτός ζούσε, χωρίς τη συγκατάθεσή του.

Εξ άλλου, από κανένα αποδεικτικό μέσο δεν αποδείχθηκε και ο έτερος ισχυρισμός των εναγόντων ότι η εναγομένη δεν κατέβαλε στον Δ.Κ. το αναγραφόμενο στο ανωτέρω πωλητήριο συμβόλαιο τίμημα των 5.018.470 δραχμών και εκ τούτου είναι άκυρη, ως εικονική, η αγοραπωλησία του περιγραφομένου στο ανωτέρω συμβόλαιο ακινήτου (ΑΠ 1408/1993 ΕλλΔνη 35,1575), επί πλέον δε ότι κάτωθι της ανωτέρω αγοραπωλησίας υποκρύπτεται δωρεά (ΑΠ 969/1986 ΝοΒ 35, 1222), η οποία είναι άκυρη, λόγω του ότι ο δωρητής Δ.Κ., κατά τον κρίσιμο χρόνο (8.7.1993) δεν είχε συνείδηση τωνπρατομένων και βρισκόταν σε διανοητική διαταραχή σε βαθμό που να περιορίζει αποφασιστικά τη λειτουργία της βουλήσεώς του. Βεβαίως οι μάρτυρες αποδείξεως Γ.Δ. και Μ.Δ. επιβεβαιώνουν τους ισχυρισμούς των εναγόντων, πλην όμως οδηγούνται στο ανωτέρω συμπέρασμα χωρίς να έχουν άμεση προσωπική αντίληψη των πραγματικών περιστατικών, αν δηλ. στον Δ.Κ. καταβλήθηκε πράγματι το τίμημα της αγοραπωλησίας, αλλ' απλώς πιστεύουν ότι η ενάγουσα δεν κατέβαλε κανένα χρηματικό ποσό διά την αγορά της ψιλής κυριότητας του επιδίκου οικοπέδου.

Εάν οι ανωτέρω ισχυρισμοί των εναγόντων περί δωρεάς του οικοπέδου και ελλείψεως ικανότητας του Δ.Κ. να επιμε-

ληθεί του εαυτού και της περιουσίας του ήταν βάσιμοι, θα φρόντιζαν οι ίδιοι ευλόγως να προβούν στις νόμιμες ενέργειες, ώστε και του Δ.Κ. να αναλάβουν την προστασία, ως πλησιέστεροι συγγενείς και την ανωτέρω δικαιοπραξία να προσβάλουν εν ζωή αυτού (πχ. μετά τον διορισμό κάποιου εξ αυτών ως προσωρινού ή οριστικού επιτρόπου) και δεν θα επέτρεπαν στην εναγομένη, η οποία δεν είχε με αυτόν καμία συγγενική σχέση, να εκμεταλλεύεται την πνευματική του ανικανότητα από τον μήνα Μάρτιο 1993 μέχρι τον θάνατό του (30.3.1996).

Συνακόλουθα το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, που απέρριψε την υπ' αρ. κατ. .../3.1.2000 ως κατ' ουσίαν αβάσιμη ορθά τον νόμο ερμήνευσε και τις προσκομισθείσες αποδείξεις εκτίμησε και όσα αντίθετα υποστηρίζονται με την κρινόμενη έφεση είναι αβάσιμα.

275/2002

Πρόεδρος: Ελευθ. Ζάμπρας

Εισηγητής: Ναπ. Ζούκας

Δικηγόροι: Νικ. Νταϊλιάνας, Χρύσα Μπίτσιου

Επανειλημμένη καθυστέρηση καταβολής τριών μισθωμάτων, παρά τις προηγηθείσες οχλήσεις. Δ/γή απόδοσης της χρήσης του μισθίου. Ανακοπή. Λόγοι ανακοπής είναι μόνο εκείνοι που διαλαμβάνεται στο δικόγραφο της ανακοπής ή στο πρόσθετο δικόγραφο, ενώ κάθε άλλος λόγος που υποβάλλεται με τις προτάσεις του ανακρινόμενου κατά τη συζήτηση της ανακοπής ή με την έφεση ή με δικόγραφο πρόσθετων λόγων έφεσης είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

{...} Από τις καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με σύμβαση μίσθωσης

που καταρτίσθηκε στα Τρ. το έτος 1979 μεταξύ των διαδίκων, η εφεσίβλητος εκμίσθωσε στην εκκαλούσα ένα ισόγειο κατάστημα, που βρίσκεται στην πόλη των Τρ. και στην οδό Ι. Α. Το μίσθιο αυτό, εμβαδού 36 τ.μ. εκμισθώθηκε για να χρησιμοποιηθεί από την εκκαλούσα ως καφενείο-ουζερί. Μετά παρέλευση 18 ετών περίπου, ήτοι στις 10 Οκτωβρίου 1997 οι διάδικοι συμφώνησαν παράταση της μίσθωσης για πέντε έτη μέχρι την 30.9.2002, με τους όρους της αρχικής σύμβασης. Το μηνιαίο μίσθωμα του πρώτου έτους της παράτασης αναπροσαρμόστηκε συμβατικά στο ποσό των 120.000 δρχ. Συμφωνήθηκε δε να προσαυξάνεται ετησίως σε ποσοστό 15%. Συμφωνήθηκε επίσης όπως το τέλος χαρτοσήμου από 3,60% και ο συμπληρωματικός φόρος από 3% βαρύνουν την εκκαλούσα. Η καταβολή του μισθώματος συμφωνήθηκε να γίνεται την πρώτη ημέρα κάθε μισθωτικού μήνα σε τραπεζικό λογαριασμό, που τηρούσε η εφεσίβλητος στην Ιονική και Λαϊκή Τράπεζα της Ελλάδος.

Έκτοτε η εκκαλούσα δεν υπήρξε συνεπής στην εμπρόθεσμη καταβολή των μισθωμάτων. Στην αρχή κατέβαλε αυτά μετά την παρέλευση λίγων ημερών από τη δήλη ημέρα καταβολής τους. Στη συνέχεια όμως ο χρόνος αυξήθηκε, με αποτέλεσμα να καταβάλλονται τα μισθώματα μετά την παρέλευση μίας, δύο ή περισσότερων εβδομάδων από την ημέρα καταβολής τους. Η καθυστέρηση αυτή στην καταβολή των μισθωμάτων ανάγκασε την εφεσίβλητο να επιδώσει στην εκκαλούσα στις 19.3.1998 εξώδικη όχληση, με την οποία διαμαρτυρόταν για την καθυστέρηση καταβολής του μισθώματος του μηνός Μαρτίου 1998. Η εκκαλούσα αμέσως μετά την επίδοση της όχλησης κατέθεσε στον τραπεζικό λογαριασμό το ποσό του καθυστερουμένου μισθώματος. Δεν έπα-

ψε όμως να καθυστερεί την καταβολή των μισθωμάτων των επόμενων μηνών. Στις 17.11.1998 η εφεσίβλητος επέδωσε στην εκκαλούσα νέα εξώδικη όχληση, με την οποία διαμαρτυρόταν για την καθυστέρηση των μισθωμάτων των μηνών Σεπτεμβρίου, Οκτωβρίου και Νοεμβρίου 1998. Μετά την επίδοση της όχλησης η εκκαλούσα κατέθεσε το ποσό των καθυστερουμένων μισθωμάτων, εξακολούθησε όμως να καθυστερεί την καταβολή μισθωμάτων επόμενων μηνών.

Έτσι στις 17.11.1999 η εφεσίβλητος επέδωσε και πάλι στην εκκαλούσα εξώδικη όχληση διαμαρτυρόμενη για την καθυστέρηση των μισθωμάτων των μηνών Αυγούστου έως και Νοεμβρίου 1999. Μετά την επίδοση της όχλησης η εκκαλούσα κατέθεσε στον τραπεζικό λογαριασμό της εφεσιβλήτου τα καθυστερούμενα μισθώματα. Επειδή όμως καθυστέρουσε την καταβολή των μισθωμάτων μηνών Δεκεμβρίου 1999 και Ιανουαρίου 2000, στις 26.1.2000 η εφεσίβλητος επέδωσε στην εκκαλούσα και πάλι εξώδικη όχληση διαμαρτυρόμενη για την καθυστέρηση. Μετά την επίδοση της όχλησης ο σύζυγος της εκκαλούσης τηλεφώνησε στην εφεσίβλητο και, αφού πρόβαλε λόγους υγείας ως δικαιολογία για την καθυστέρηση, ζήτησε μικρή παράταση στην καταβολή. Συναινέση της εφεσιβλήτου στην παράταση καταβολής των καθυστερουμένων μισθωμάτων δεν αποδείχθηκε. Η εκκαλούσα κατέθεσε το ποσό του μισθώματος Δεκεμβρίου 1999 στον τραπεζικό λογαριασμό της εφεσιβλήτου στις 31.1.2000, δηλαδή μετά την πάροδο δύο μηνών περίπου από την ημέρα καταβολής του και το μίσθωμα του μηνός Ιανουαρίου 2000 στις 22.2.2000.

Κατόπιν τούτων η εφεσίβλητος στις 28.2.2000 υπέβαλε στο Δικαστή του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου αίτηση με την ο-

ποία ζήτησε και πέτυχε την έκδοση της 4/2000 διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου καταστήματος. Τα περιστατικά αυτά προκύπτουν τόσο από τα προσαγόμενα από την εφεσίβλητο έγγραφα (σύμβαση παράτασης μίσθωσης, τέσσερις εξώδικες οχλήσεις, φωτοαντίγραφο της κίνησης του λογαριασμού, αίτηση έκδοσης διαταγής, φωτοαντίγραφο της διαταγής απόδοσης), όσο και από τη σαφή και πειστική κατάθεση του μάρτυρος αυτής. Δεν αποκρούονται δε με πειστικότητα από κανένα άλλο στοιχείο ούτε και από την κατάθεση του μάρτυρος της εκκαλούσης, συζύγου της, του οποίου η κατάθεση δεν κρίνεται πειστική, καθόσον, καίτοι η σύζυγος του επανειλημμένα έχει καθυστερήσει την καταβολή μισθωμάτων, αυτός καταθέτει ότι η μοναδική φορά που υπήρξε καθυστέρηση ήταν αυτή του μισθώματος του Δεκεμβρίου 1999. Σύμφωνα με όσα προεκτέθηκαν ο πρώτος λόγος της ανακοπής, κατά τον οποίο η καθυστέρηση των επίμαχων μισθωμάτων των μηνών Δεκεμβρίου 1999 και Ιανουαρίου 2000 οφείλεται σε προφορική συμφωνία των διαδίκων, είναι απορριπτέος ως ουσιαστικά αβάσιμος.

Ομοίως ως αβάσιμος είναι απορριπτέος και ο δεύτερος λόγος της ανακοπής, κατά τον οποίο έχουν καταβληθεί τα καθυστερούμενα μισθώματα εντός μηνός από την επίδοση της έγγραφης όχλησης, καθόσον, όπως προεκτέθηκε η καθυστέρηση της εκκαλούσης στην καταβολή των μισθωμάτων υπήρξε επανειλημμένη και έχει προηγηθεί όχλησή της για καταβολή των καθυστερουμένων τουλάχιστον τρεις φορές, γενομένης έτσι δεκτής της προταθείσης πρωτοδίκως από την εφεσίβλητο αντένστασης περί όχλησης της εκκαλούσης τουλάχιστον τρεις φορές για καθυστερούμενα μισθώματα (βλ. Κεραμέα-Κονδύλη-Νίκα ό.π. άρθρ. 662Α αρ. 10).

Τέλος απορριπτέος ως αβάσιμος είναι και ο τρίτος λόγος της ανακοπής που επιζητεί θεμελίωση στο άρθρο 281 του ΑΚ, καθόσον η ενέργεια της εφεσιβλήτου να επιτύχει την έκδοση της διαταγής απόδοσης της χρήσης του μισθίου υπήρξε απόλυτα δικαιολογημένη αντίδραση στην επανειλημμένη δυστροπία της εκκαλούσης. Εφόσον η εκκαλούμενη απόφαση δέχθηκε τα ίδια κι απέρριψε την ανακοπή της εκκαλούσης ως αβάσιμη από ουσιαστική άποψη, αν και με διαφορετική αιτιολογία όσο αφορά το δεύτερο λόγο, σωστά εκτίμησε το αποδεικτικό υλικό. Γι' αυτό πρέπει, αφού αντικατασταθεί με την άνω αιτιολογία (ΚΠολΔ 534) να απορριφθούν οι δύο πρώτοι λόγοι της έφεσης ως αβάσιμοι.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 585 παρ.2 και 662 ΣΤ του ΚΠολΔ σαφώς συνάγεται ότι εξεταστέος ως λόγος ανακοπής κατά διαταγής απόδοσης της χρήσεως μισθίου είναι μόνο εκείνος που διαλαμβάνεται στο δικόγραφο της ανακοπής ή στο πρόσθετο δικόγραφο που ασκήθηκε όπως ορίζει το πρώτο άρθρο 585 παρ.2 του ΚΠολΔ. Κάθε άλλος λόγος ανακοπής κατά διαταγής απόδοσης της χρήσης μισθίου που υποβάλλεται με τις προτάσεις του ανακόποντος κατά τη συζήτηση της ανακοπής ή με την έφεση ή με δικόγραφο πρόσθετων λόγων έφεσης είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος (βλ. ΑΠ 701/1988 ΕλλΔνη 30.312 - 814/1984 ΝοΒ 33.610 - 892/1990 ΕλλΔνη 32.552 - ΕφΑθ 10069/1981 ΕλλΔνη 23.69 - 6972/1984 ΕλλΔνη 25.1403 - 8840/1984 ΕλλΔνη 26.1145 - 7478/1985 ΕλλΔνη 26.150 - 435/1987 ΕλλΔνη 28.1454 - 10126/1987 ΕλλΔνη 30.101 - 6153/1990 ΕλλΔνη 35.449 - 7587/1998 ΕΔΠολ 1998.370). Επομένως, ο τρίτος λόγος της έφεσης ότι η εκκαλούσα δέχθηκε όλους τους όρους της

παράτασης της μίσθωσης, καίτοι ήσαν δυσμενείς γι' αυτήν, που προβάλλεται για πρώτη φορά στην παρούσα κατ' έφεση δίκη με το δικόγραφο της έφεσης, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

287/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγητής: Γεωρ. Χοϊμές

Δικηγόροι: Βασ. Καραϊσκος, Ιωάν. Παπαδημόπουλος

Επί αντιπροσώπευσης, για να ενεργήσει η δήλωση βούλησης αμέσως υπέρ και κατά του αντιπροσωπευομένου πρέπει ο αντιπρόσωπος να καταστήσει γνωστό σ' εκείνον με τον οποίο έχει συναλλαγή ότι η ενέργεια από τη δικαιοπραξία θα παραχθεί όχι για τον εαυτό του αλλά για τον αντιπροσωπευόμενο, πράγμα το οποίο, σε περίπτωση έλλειψης ρητής τέτοιας δήλωσης του αντιπροσώπου, μπορεί να συναχθεί και από τις περιστάσεις. Αν δεν μπορεί να διαγνωστεί ότι κάποιος ενεργεί στο όνομα άλλου θεωρείται ότι ενεργεί στο δικό του όνομα

Επί τηλεφωνικής σύμβασης, τόπος κατάρτισης της θεωρείται ο τόπος στον οποίο εκδηλώθηκε η δήλωση για την αποδοχή εκείνου που έλαβε την πρόταση ή ο τόπος, όπου περιήλθε στον προτείνοντα η αποδοχή της πρότασης,

Διεθνής (συντρέχουσα) δικαιοδοσία του ελληνικού πρωτοβαθμίου δικαστηρίου με εφαρμοστέο το ελληνικό δίκαιο, λόγω του ότι τόπος εκπλήρωσης της παροχής είναι η Λάρισα, σύμφωνα με τις δ/ξεις της Σύμβασης των Βρυξελλών που κυρώθηκε νόμιμα από την Ελλάδα και τη Γερμανία. Αν ο οφειλέτης στέλνει τα χρήματα με τραπεζικό ή ταχυδρομικό έμβασμα ή επιταγή, για την ολοκλήρωση της καταβολής και απόσβεση της οφειλής δεν αρκεί το έμβασμα (ή η έκδοση και αποστολή της ε-

πιταγής) αλλά απαιτείται και η προς το δανειστή καταβολή του ποσού ή η καταχώριση-πίστωση του σχετικού ποσού στο λογαριασμό του.

Σύμφωνα με το άρθρο 211 παρ.1 ΑΚ, δήλωση βούλησης από κάποιον (αντιπρόσωπο) στο όνομα άλλου (αντιπροσωπευομένου) μέσα στα όρια της εξουσίας αντιπροσώπευσης ενεργεί αμέσως υπέρ και κατά του αντιπροσωπευομένου. Το αποτέλεσμα αυτό επέρχεται είτε η δήλωση γίνεται ρητά στο όνομα του αντιπροσωπευομένου, είτε συνάγεται από τις περιστάσεις ότι έγινε στο όνομά του. Εξάλλου, κατά το άρθρο 212 ΑΚ, αν δεν μπορεί να διαγνωστεί ότι κάποιος ενεργεί στο όνομα άλλου, θεωρείται ότι ενεργεί στο δικό του όνομα και, κατά το άρθρο 216 του ίδιου Κώδικα, η εξουσία αντιπροσώπευσης παρέχεται με τη σχετική δικαιοπραξία (πληρεξουσιότητα). Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει: 1) ότι για να ενεργήσει η δήλωση βούλησης αμέσως υπέρ και κατά του αντιπροσωπευομένου πρέπει ο αντιπρόσωπος να επιχειρήσει τη δικαιοπραξία στο όνομα του τελευταίου και να καταστήσει γνωστό σ' εκείνον με τον οποίο έχει συναλλαγή ότι η ενέργεια από τη δικαιοπραξία θα παραχθεί όχι για τον εαυτό του αλλά για τον αντιπροσωπευόμενο, πράγμα το οποίο, σε περίπτωση έλλειψης ρητής δήλωσης του αντιπροσώπου ότι ενεργεί στο όνομα του αντιπροσωπευομένου, μπορεί να συναχθεί και από τις περιστάσεις και 2) ότι αν δεν μπορεί να διαγνωστεί ότι κάποιος ενεργεί στο όνομα άλλου θεωρείται ότι ενεργεί στο δικό του όνομα (ΑΠ 776/2000 ΕλλΔνη 42.87, ΕφΑθ. 2044/1998 ΕλλΔνη 39.606, ΕφΠατρ. 637/1999 ΔΕΕ 2000. 205, Φιλ. Δωρής σε ΑΚ Γεωργιάδου-Σταθόπουλου, άρθρ. 211, αριθ. 16 και άρθρ. 212, αριθ. 1 και 2). Ο σχετικός

ισχυρισμός του εναγομένου ότι συμβλήθηκε ως αντιπρόσωπος άλλου μορφοποιείται δικονομικά ως ένσταση και ο εναγόμενος είναι υποχρεωμένος να αποδείξει είτε ότι η δικαιοπρακτική δήλωση έγινε ρητά στο όνομα άλλου ή ότι η ενέργεια του αυτή (για λογαριασμό άλλου) προκύπτει από τις γνωστές στον αντισυμβαλλόμενο του περιστάσεις (ΑΠ 776/2000, ΕφΑθ. 2044/1998, Εφ.Πατρ. 637/1999, ό.π., Φιλ. Δωρής, ό.π., άρθρ. 211, αριθμ. 40).

Στην προκείμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση ... αποδεικνύονται, σε σχέση με τους λόγους της έφεσης, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο ενάγων διατηρεί στη Λάρισα ατομική επιχείρηση ταξιδιωτικού πρακτορείου με το διακριτικό τίτλο «Τ. TRAVEL», με αντικείμενο εργασιών την παροχή τουριστικών υπηρεσιών και την έκδοση αεροπορικών εισιτηρίων και εισιτηρίων ελληνικών ακτοπλοϊκών εταιρειών. Οι εναγόμενες, Έλληνες υπήκοοι, διατηρούσαν στην πόλη Α. Γερμανίας ατομική επιχείρηση παροχής τουριστικών υπηρεσιών με το διακριτικό τίτλο «C. T.». Στις αρχές Νοεμβρίου 1996 οι εναγόμενες πρότειναν τηλεφωνικά στον ενάγοντα να πουλά σ' αυτές αεροπορικά εισιτήρια των αεροπορικών εταιρειών «Κ.», «Ο. Α.» και «Λ.» και εισιτήρια της ελληνικής ακτοπλοϊκής εταιρείας «Α.» για λογαριασμό πελατών τους, με συμφωνημένο τίμημα το αναγραφόμενο σε κάθε εισιτήριο με έκπτωση 10% επί της τιμής κάθε εισιτηρίου των εταιρειών «Κ.» και «Α.» και 7% επί της τιμής κάθε εισιτηρίου των εταιρειών «Ο.» και «Λ.». Ο ενάγων αποδέχθηκε στη Λάρισα την εν λόγω πρόταση και συμφώνησε με τις εναγόμενες να του καταβάλουν τα συμφωνημένα τιμήματα σε τραπεζικούς λογαριασμούς του στη Λάρισα ή δια μέσου του πατέρα τους Ι.Λ. στο παραπάνω γραφείο του στη

Λάρισα, εκείνα μεν των αεροπορικών εταιρειών «Ο.» και «Λ.» μετά παρέλευση δέκα ημερών από την ημερομηνία έκδοσης, εκείνα δε της αεροπορικής εταιρείας «Κ.» και της ναυτιλιακής εταιρείας «Α.» κατά την ημέρα έκδοσης.

Κατά συνέπεια, ανεξάρτητα από το γεγονός αν επί τηλεφωνικής συμβάσεως τόπος κατάρτισής της θεωρείται ο τόπος στον οποίο εκδηλώθηκε η δήλωση για την αποδοχή εκείνου που έλαβε την πρόταση (έτσι, Βαθρακοκόιλης, Ερμ. ΚΠολΔ, άρθρ. 33, αριθμ. 32) ή ο τόπος, όπου περιήλθε στον προτείνοντα η αποδοχή της πρότασης, κατ' άρθρ. 192 ΑΚ (έτσι, Εφ.Αθ. 2222/1994 ΕλλΔνη 36.1590, Νίκας σε Ερμ. ΚΠολΔ Κεραμέα-Κονδύλη-Νίκα, άρθρ. 33, αριθμ. 4), στην προκείμενη υπόθεση καθιερύεται διεθνής (συντρέχουσα) δικαιοδοσία του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου με εφαρμοστέο το ελληνικό δίκαιο, λόγω του ότι ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι η Λάρισα, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 παρ.1 της Σύμβασης των Βρυξελλών που κυρώθηκε με το ν. 1814/1988 και έχει αυξημένη τυπική ισχύ (από 1.4.1989 που ισχύει), σύμφωνα με το άρθρ. 28 παρ.1 του Συντάγματος (τη σύμβαση αυτή κύρωσε μεταξύ των άλλων κρατών και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας), 25, 321 ΑΚ και 3 παρ.1 ΚΠολΔ (ΕφΘεσ. 2727/1999 Αρμ. ΝΓ. 1744, ΕφΘεσ. 2253/1994 Αρμ. ΜΘ. 204, ΕφΘεσ. 754/1991 Αρμ. ΜΣΤ 367, Κρουσταλάκης σε ΕλλΔνη 34.469 επ.).

Σε εκτέλεση αυτής της συμφωνίας ο ενάγων πούλησε στις εναγόμενες τα αναφερόμενα λεπτομερώς στην αγωγή αεροπορικά εισιτήρια και της ναυτιλιακής εταιρείας Α. (συνολικά 35 πωλήσεις) αντί συνολικού τιμήματος 2.342.404 δρχ., έναντι του οποίου, όπως ο ίδιος ο ενάγων αναφέρει, του καταβλήθηκε από τις εναγόμε-

νες το ποσό των 957.472 δρχ. και, έτσι, απομένει υπόλοιπο οφειλής, μαζί με τους τόκους υπερημερίας, όπως αναλυτικά αναφέρεται στην αγωγή και στην πρωτόδικη απόφαση, 1.419.337 δρχ. Οι εναγόμενες δεν αμφισβητούν τις γενόμενες αγοραπωλησίες των εισιτηρίων κατά το επίδικο χρονικό διάστημα (από 10.11.1996 έως 11.2.1997), τις από μέρους τους μεταβολές και τους οφειλόμενους τόκους υπερημερίας, ούτε υποβάλλεται παράπονο κατά της εκκαλούμενης ως προς το κεφάλαιο αυτό. Προβάλλουν όμως τους εξής δύο ισχυρισμούς που αποτελούν και λόγους της έφεσής τους και συγκεκριμένα:

I) ότι ο ενάγων συμβλήθηκε με την παραπάνω επιχείρηση «C. T.» (της οποίας τη νομική μορφή και τους νόμιμους εκπροσώπους της δεν κατονομάζουν) και όχι με τις ίδιες ατομικά. Ειδικότερα, οι εναγόμενες ισχυρίζονται ότι ενήργησαν ως υπάλληλοι-άμεσοι αντιπρόσωποι της εν λόγω επιχείρησης, μέσα στα όρια της εξουσίας αντιπροσώπευσης και δεν ήταν ιδιοκτήτριες της επιχείρησης αυτής. Για την απόδειξη του ισχυρισμού τους αυτού επικαλούνται και προσκομίζουν 1) η μεν πρώτη Σ.Λ., τρεις αποδείξεις αποδοχών της ως υπαλλήλου της επιχείρησης «C. T.» των μηνών Νοεμβρίου και Δεκεμβρίου 1996 και Ιανουαρίου 1997 και 2) η δε δεύτερη Α.Λ., α) το από 18.3.1996 έγγραφο του Δήμου Α., σύμφωνα με το οποίο δήλωσε λήξη στις 31.12.1995 των δραστηριοτήτων της επιχείρησής της «C.T.» που διατηρούσε μέχρι τότε και μεταβίβαση-παράδοση της επιχείρησής της σε μη κατονομαζόμενο τρίτο κατά το χρονικό διάστημα από 1.1.1996 έως 18.3.1996, β) το από 3.3.2000 έγγραφο του Ταμείου Υγείας ΑΟΚ Β., σύμφωνα με το οποίο πιστοποιείται ασφάλισή της από 1.7.1996 έως 28.2.1998, ως εργαζόμενης στο τουριστικό γραφείο «C.T.», γ) το

από 23.2.1999 έγγραφο της ΔΟΥ με αναφορά σε μισθωτές υπηρεσίες της και δ) το 29/1996 εκκαθαριστικό αποδοχών της ως απασχολούμενης στο «C.T.».

Δεν προβάλλεται όμως σαφής και συγκεκριμένος ισχυρισμός ότι, κατά την κατάρτιση των επίδικων συμβάσεων πώλησης εισιτηρίων, οι εναγόμενες κατέστησαν γνωστό στον αντίδικό τους ενάγοντα ότι ενεργούσαν ως άμεσοι αντιπρόσωποι της εν λόγω επιχείρησης, ή ότι ναι μεν δεν προέβησαν στη δήλωση αυτή, πλην όμως η ιδιότητά τους αυτή συνάγεται από τις περιστάσεις που ήταν γνωστές στον ενάγοντα ή μπορούσαν να διαγνωστούν απ' αυτόν, σύμφωνα και με όσα προεκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη της παρούσας και, σε κάθε περίπτωση, οι εναγόμενες δεν απέδειξαν κάτι τέτοιο. Ούτε στις σχετικές αποδείξεις πληρωμής που εξέδιδε ο ενάγων αναγράφεται, όπως αβάσιμα υποστηρίζουν οι εναγόμενες, ως πληρώτρια η εταιρεία ή επιχείρηση «C.T.» αλλά μόνο το διακριτικό «C.T.» Επομένως, ο λόγος αυτός της έφεσης πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος

II) ότι, εκτός από τις συνομολογούμενες καταβολές του συνολικού ποσού των 957.472 δρχ., προέβησαν και στις αναφερόμενες στις προτάσεις τους της παρούσας συζήτησης καταβολές και απομένει υπόλοιπο οφειλής τους μόνο 528.293 δρχ. (ή 3.401 γερμ. μάρκων). Για την απόδειξη του ισχυρισμού τους αυτού επικαλούνται και προσκομίζουν οκτώ (8) εντολές πληρωμής της αλλοδαπής Τράπεζας «RAIF. - VOLKSBANK AUG. E.G.» με ημερομηνίες, αντίστοιχα, 17.12.1996 (οι πέντε πρώτες), 4.12.1996, 22.1.1997 και 22.1.1997, για ποσά γερμανικών μάρκων 930,859, 597,750, 507,960, 862 και 309, αντίστοιχα, με εντολέα την «C.T.» και δικαιούχο τον ενάγοντα σε πίστωση των τραπεζικών λογαριασμών του που διατη-

ρεί στα καταστήματα της «Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος Α.Ε.» (οι έξι πρώτες) και «Τράπεζας Πίστεως Α.Ε.» (οι δύο τελευταίες) στη Λάρισα, με τους αριθμούς, αντίστοιχα, ... και ... (βλ. τις εντολές αυτές που επικαλούνται και προσκομίζουν οι εναγόμενες με την αναγραφόμενη στην καθεμιά απ' αυτές αιτιολογία κατάθεσης).

Όμως ο ισχυρισμός αυτός των εναγόμενων για εξόφληση, μερική έστω, του χρέους τους δεν αποδεικνύεται ότι είναι βάσιμος και γι' αυτό πρέπει ν' απορριφθεί. Και τούτο διότι για την ολοκλήρωση της καταβολής, αν ο οφειλέτης στέλνει τα χρήματα με τραπεζικό (όπως επικαλούνται οι εναγόμενες στην ένδικη υπόθεση) ή ταχυδρομικό έμβασμα ή επιταγή, δεν αρκεί το έμβασμα (ή η έκδοση και αποστολή της επιταγής), αλλά απαιτείται και η προς το δανειστή καταβολή του ποσού ή η καταχώριση-πίσωση του σχετικού ποσού στο λογαριασμό του, κατά τις διατάξεις των άρθρων 317, 361, 416 επ. και 713 επ. ΑΚ (ΕφΘεσ. 2727/1999 όπ.π., ΕφΑθ. 436/1994 ΕΕμπΔ ΜΕ.602, ΕφΘεσ. 754/1991 όπ.π., Ι. Καρακατσάνης σε ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, άρθρ. 416, αριθμ. 8, ενημερωτικό σημείωμα σε Αρμ. Ν.575, όπου και άλλες παραπομπές στη νομολογία και σε συγγραφείς).

Στη συγκεκριμένη όμως περίπτωση δεν αποδεικνύεται ότι τα παραπάνω ποσά καταβλήθηκαν πράγματι στον ενάγοντα ή ότι καταχωρίστηκαν στους προαναφερόμενους τραπεζικούς λογαριασμούς του, όπως προκύπτει από την κίνησή τους που επικαλείται και προσκομίζει ο ενάγων σε αποσπάσματα, αρνούμενος ότι έγινε οποιαδήποτε άλλη καταβολή, εκτός απ' αυτές που εκθέτει στην αγωγή του. Ούτε το Δικαστήριο είναι δυνατό, ενόψει των όσων προεκτέθηκαν, να οδηγηθεί σε δια-

φορετική κρίση από το γεγονός ότι η μάρτυρας του ενάγοντος αναφέρει σε ένα σημείο της κατάθεσής της ότι «... είχαμε αναφέρει ότι το υπόλοιπο ήταν 3.000 με 4.000 μάρκα...», ενώ προηγουμένως είχε καταθέσει ότι «... δώσαμε 35 εισιτήρια, αξίας 2.342.000 δρχ. και πλήρωσαν 957.000 δρχ. Ομολόγησαν το χρέος τους προφορικά και γραπτώς». Η ίδια, άλλωστε, η πρώτη εναγομένη στην από 26.2.1997 επιστολή της παραδέχεται εμμέσως πλην σαφώς ότι υπάρχει οφειλή 8.586 γερμανικών μάρκων, δηλαδή 1.330.830 δρχ. περίπου (1 μάρκο τότε ίσον 155 δρχ. περίπου).

Κατά συνέπεια, αφού το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε τα ίδια (και μετά απ' αυτά επιδίκασε στον ενάγοντα τα χρηματικά ποσά των δρχ. 1.046.632 και 372.705 δρχ. με το νόμιμο τόκο από 29.1.1997 και 28.1.1997, αντίστοιχα), ορθά έκρινε {...}

290/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγητής: Γεώρ. Χοϊμές

Δικηγόροι: Χαράλ. Τσιρογιάννης, Μιχ. Γκιολές

Δεν προσβάλλεται με έφεση απόφαση Μον. Πρωτ. για το λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην αρμοδιότητα του ειρηνοδικοκείου.

Επί αντιπροσώπευσης, τα αποτελέσματα επέρχονται ευθέως και αμέσως στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου, η δε μεταγενέστερη διόρθωση του περιεχομένου του πληρεξουσίου εγγράφου, ισοδυναμούσα με ανάκληση, ενεργεί για το μέλλον και όχι αναδρομικά.

Ιδιωτικό συμφωνητικό υπεργολαβίας, μη κατατεθέν εντός 10 ημερών στην αρμόδια ΔΟΥ λαμβάνεται υπ όψει, καθόσον το ανίσχυρο, που καθιερώνεται με το ν.

1882/1990, ισχύει μόνον έναντι της φορολογικής αρχής.

Με την εκκαλούμενη απόφαση έγινε δεκτή η ένδικη αγωγή και υποχρεώθηκε ο εναγόμενος να καταβάλει στους ενάγοντες που εργάστηκαν σ' αυτόν με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας για το αναφερόμενο χρονικό διάστημα τα ποσά των 2.227.717 δρχ., 511.240 δρχ. και 848.400 δρχ., αντίστοιχα, για διαφορές δεδουλευμένων αποδοχών, επιδομάτων εορτών Χριστουγέννων και Πάσχα, αποδοχών και επιδόματος άδειας. Κατά της απόφασης αυτής παραπονεΐται τώρα ο εκκαλών για εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και κακή εφαρμογή του νόμου και ζητεί με την έφεσή του να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη με το σκοπό ν' απορριφθεί η αγωγή. Ο ισχυρισμός του που αποτελεί και το δεύτερο λόγο της έφεσής του ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αναρμοδίως (καθ' ύλην) επιλήφθηκε και έκρινε επί των αγωγών των δεύτερου και τρίτου των εναγόντων που υπάγονται, λόγω της αξίας του αντικειμένου της διαφοράς, στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου, πρέπει ν' απορριφθεί προεχόντως ως απαράδεκτος, σύμφωνα με το άρθρο 47 εδ. α' ΚΠολΔ που ορίζει ότι «απόφαση...μονομελούς πρωτοδικείου δεν προσβάλλεται με ένδικο μέσο για το λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου...» (Σαμουήλ, Η Έφεση, έκδ. 4η, αρ. 193Β και 198, και παραπομπές στη νομολογία).

Από την επανεκτίμηση... αποδεικνύεται, σε σχέση με τους λόγους της έφεσης, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το .../18.8.1998 ειδικό πληρεξούσιο που συντάχθηκε από τη συμβολαιογράφο Ε.Μ.-Τ., ο εναγόμενος, εργολάβος δημόσιων έργων, ο οποίος είχε αναλάβει ως ανάδοχος από τον «Οργανισμό

Τηλεπικοινωνιών Ελλάδας ΑΕ» (ΟΤΕ) την κατασκευή του έργου «Κατασκευή Μ-Ε δικτύου ΚΟΠ Φαρκ.-Ποιοτική Αναβάθμιση δικτύου», διόρισε ως ειδικό αυτού πληρεξούσιο και αντιπρόσωπο το Λ.Ι.Σ. Με το πληρεξούσιο αυτό του χορήγησε την ειδική εντολή και πληρεξουσιότητα να προβαίνει, αντί αυτού και για λογαριασμό του, μεταξύ άλλων, στην πρόσληψη του απαιτούμενου για την εκτέλεση του εν λόγω έργου εργατικού και τεχνικού προσωπικού και στην ασφάλισή του. Στα όρια της πληρεξουσιότητας αυτής ο πιο πάνω Λ.Σ., ενεργώντας ως άμεσος αντιπρόσωπος του εναγομένου, δηλαδή στο όνομα και για λογαριασμό του, προσέλαβε με συμβάσεις εξαρτημένης εργασίας αόριστου χρόνου τους ενάγοντες στις 8.9.1998, 13.9.1999 και 25.6.1999, αντίστοιχα, προκειμένου να εργαστούν στο υπόψη έργο και ειδικότερα ο μεν πρώτος ως χειριστής μηχανημάτων και αντί αρχικού μηνιαίου μισθού 250.000 δρχ., οι δε δεύτερος και τρίτος ως ανειδίκευτοι εργάτες και αντί ημερομισθίου 7.000 δρχ.

Οι ενάγοντες στη συνέχεια εργάστηκαν πράγματι στον εναγόμενο κατά τη συμφωνία τους και συγκεκριμένα 1) ο πρώτος, κατά το χρονικό διάστημα από 9.9.1998 έως και 5.12.1999 για έξι (6) ημέρες την εβδομάδα και επί οκτώ (8) ώρες την ημέρα, ασκώντας επιπλέον, περιστασιακά, κατ' εντολή του εναγομένου και καθήκοντα επιβλεπόντος των συνεργείων, ενώ ο μισθός του από το μήνα Απρίλιο του έτους 1999 και πέρα ανήλθε, κατόπιν συμφωνίας του με τον εναγόμενο (δια του αντιπροσώπου του Λ.Σ.), σε 270.000 δρχ. το μήνα, 2) ο δεύτερος, κατά το χρονικό διάστημα από 14.9.1999 έως και 21.12.1999 (60 ημέρες), ως εργάτης στις χωματουργικές εργασίες και στην τοποθέτηση των καλωδίων των υπόγειων δικτύων και 3) ο τρίτος, κατά το χρονικό διάστημα από 26.6.1999 έως και

12.1.2000 (121 ημέρες), επίσης ως εργάτης στις χωματουργικές εργασίες καις την τοποθέτηση των καλωδίων των υπογείων δικτύων.

Για την εργασία τους αυτή δικαιούνταν να λάβουν για μισθούς, δώρα, επιδόματα{...}

Οι οφειλές αυτές προς τους ενάγοντες δεν αμφισβητούνται, ούτε υποβάλλεται παράπονο κατά της εκκαλουμένης ως προς το κεφάλαιο αυτό από τον εκκαλούμενο. Ο τελευταίος ισχυρίζεται ότι οι ενάγοντες προσλήφθηκαν όχι από τον ίδιο αλλά από το Λ.Σ., ο οποίος, έχοντας αναλάβει απ' αυτόν υπεργολαβικά τμήμα του πιο πάνω έργου, στο οποίο απασχολήθηκαν οι ενάγοντες, ενεργούσε, κατά την κατάρτιση των συμβάσεων εργασίας με καθέναν απ' αυτούς, αποκλειστικά στο όνομά του και για δικό του λογαριασμό και, κατά συνέπεια μόνον ο υπεργολάβος ευθύνεται από τις συμβάσεις αυτές για την πληρωμή των οφειλομένων. Για την απόδειξη του ισχυρισμού του αυτού επικαλείται και προσκομίζει 1) το από 20.11.1998 ιδιωτικό συμφωνητικό, σύμφωνα με το οποίο ο εναγόμενος αναθέτει στο Λ.Σ. την κατασκευή τμήματος του επίμαχου έργου υπεργολαβικά με υπεύθυνο τον υπεργολάβο για την πληρωμή των ημερομισθίων του προσωπικού και την ασφάλισή του, αλλά και με την υποχρέωση του υπεργολάβου να εκδίδει τιμολόγια παροχής υπηρεσιών προς τον εργοδότη - εναγόμενο, για τα οποία θα καταβάλει στην αρμόδια ΔΟΥ ως φόρο εισοδήματος 3% για κάθε πληρωμή (ο εναγόμενος δεν επικαλείται και δεν προσκομίζει κανένα τέτοιο τιμολόγιο) και 2) το .../11.1.2000 επαναληπτικό -διορθωτικό πληρεξούσιο του πιο πάνω .../1998 πληρεξουσίου που συντάχθηκε από τη συμβολαιογράφο Τρικάλων Δ.Κ., με το οποίο ο Λ.Σ. καθίσταται ατομικά υπεύθυνος για την πληρωμή

των αποδοχών κλπ. του εργατικού και τεχνικού προσωπικού που προσλήφθηκε για τις ανάγκες της εκτέλεσης του έργου και για την ασφάλισή του, σε αντίθεση με όσα ορίζονται στο προηγούμενο .../1998 πληρεξούσιο.

Ο ισχυρισμός όμως αυτός του εναγομένου που αποτελεί και λόγο της έφεσής του είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι κατά την κατάρτιση των επίδικων συμβάσεων εργασίας ο Λ.Σ. ενήργησε ως άμεσος αντιπρόσωπος του εναγομένου δυνάμει του προαναφερόμενου .../1998 πληρεξουσίου, μέσα στα όρια της αντιπροσωπείας αυτής, και, επομένως, τα αποτελέσματα των δικαιοπραξιών αυτών επήλθαν ευθέως και αμέσως στο πρόσωπο του αντιπροσωπευόμενου εναγομένου κατ' άρθρ. 211 επ. ΑΚ (ΑΠ 830/2000 ΕλλΔνη 42.87, ΕφΠατρ. 637/1999 ΔΕΕ 2000.205). Η προπαρατιθέμενη «διόρθωση» στις 11.1.2000 του πρώτου πληρεξουσίου, άσχετα από το χαρακτηρισμό της, που συνιστά στην πραγματικότητα ανάκληση της πληρεξουσιότητας (άρθρ. 218-220 ΑΚ), δεν ωφελεί στη συγκεκριμένη περίπτωση τον εναγόμενο, αφού ενεργεί για το μέλλον και όχι αναδρομικά και, συνακόλουθα, δε χρησιμεύει πλέον στον εναγόμενο - αντιπροσωπευόμενο, ενόψει του ότι ο αντιπρόσωπός του Λ.Σ. είχε προβεί ήδη, υπό την ιδιότητά του αυτή, στην κατάρτιση των επίδικων συμβάσεων εργασίας με τους ενάγοντες δυνάμει του σχετικού .../18.8.1998 πληρεξουσίου που αφορούσε και την κατάρτιση των συμβάσεων αυτών (βλ. και Φ. Δωρή σε ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλου, άρθρ. 218-221, αριθμ. 8, Μπαλή, Γενικές Αρχές, έκδ. 8η, παρ. 116, σελ. 310-311).

Επισημαίνεται, ότι αυτό το «διορθωτικό» - επαναληπτικό πληρεξούσιο συντάχθηκε μετά τις συνεχείς οχλήσεις των εναγόντων προς τον εναγόμενο για την κατα-

βολή των οφειλομένων και ενώ ο Λ.Σ. είχε εγκαταλείψει, κατά τον ίδιο τον εναγόμενο, το έργο από τις 30.12.1999. Εξάλλου, και ο «ΟΤΕ ΑΕ» θεωρεί ότι οι ενάγοντες εργάστηκαν στο έργο με εργοδότη τους τον εναγόμενο (βλ. σχετ. τις επικαλούμενες και προσκομιζόμενες από 10.1.2000, 23.5.2000 και 26.1.2000 βεβαιώσεις του «ΟΤΕ ΑΕ», αντίστοιχα), ενώ ο εναγόμενος πλήρωσε και τα οφειλόμενα ένσημα για την ασφάλισή τους στο ΙΚΑ.

Η κρίση αυτή του Δικαστηρίου δεν αναιρείται από το γεγονός ότι ο εναγόμενος αθώωθηκε στα ποινικά δικαστήρια για την παράβαση του α.ν 690/1945 σε αντίθεση με το Λ.Σ. που καταδικάστηκε, ύστερα από εγκλήσεις των δύο πρώτων εναγόντων και άλλων εργαζομένων στο επίμαχο έργο (σχετ. οι .../2000 και .../2001 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων, ενώ η .../2001 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου αφορά καταδίκη, κατόπιν εγκλήσεως του εργαζόμενου Γ.Π., του Ε.Μ.- μοναδικού κατηγορουμένου - για το πιο πάνω έγκλημα, ο οποίος ανέλαβε υπερβολικά από 1.1.2000 την εκτέλεση τμήματος του έργου, σύμφωνα και με όσα αναφέρει στην παραπάνω .../2002 ένορκη βεβαίωσή του, με μόνη καταδικαστική για τον εναγόμενο την επικαλούμενη και προσκομιζόμενη από τον ίδιο .../2001 απόφαση του ίδιου δικαστηρίου, ύστερα από έγκληση του πιο πάνω εργαζόμενου Γ.Π.), ούτε απ' όσα κατέθεσε η μάρτυρας του εναγομένου-υπάλληλός του Ε.Ζ., αλλά και απ' αυτά που αναφέρει ο Ε.Μ. στην προαναφερόμενη ένορκη βεβαίωσή του. Οι μαρτυρίες αυτών, αναφορικά με την επιβεβαίωση του ισχυρισμού του εναγομένου ότι τους ενάγοντες τους προσέλαβε ατομικά και για λογαριασμό του ως υπερβολάβος ο Λ.Σ., δεν κρίνονται πειστικές, ενόψει των όσων έχουν προεκτεθεί. Κα-

τόπιν αυτών, ο εναγόμενος, ανεξάρτητα από το αν συνάφθηκε ή όχι στις 20.11.1998 σύμβαση υπερβολαβίας με το Λ.Σ. (οι ενάγοντες αμφισβητούν την ύπαρξη αυτής της υπερβολαβίας), ευθύνεται για την πληρωμή των οφειλομένων στους ενάγοντες.

Σημειώνεται, ότι ο εναγόμενος παραδεκτά επικαλείται και προσκομίζει στην παρούσα δίκη το πιο πάνω από 20.11.1998 ιδιωτικό συμφωνητικό υπερβολαβίας, έστω και αν αυτό εκπρόθεσμα υποβλήθηκε και θεωρήθηκε από την αρμόδια ΔΟΥ Τρικάλων στις 4.5.2000, δηλαδή μετά την πάροδο της προθεσμίας των δέκα (10) ημερών από της ημερομηνίας καταρτίσεως και υπογραφής του που ορίζεται στο άρθρ. 8 παρ. 16 του ν. 1882/1990, καθόσον η δυσμενής συνέπεια του ανισχύρου του συμφωνητικού που καθιερώνεται με την παραπάνω διάταξη σε περίπτωση που αυτό δεν υποβληθεί εμπρόθεσμα προς θεώρηση στην αρμόδια ΔΟΥ, ισχύει μόνον έναντι της φορολογικής αρχής (ΑΠ 1698/2001, ΑΠ 761/2001, ΑΠ 735/2001). Εξάλλου, το γεγονός ότι οι ενάγοντες σε υπεύθυνες δηλώσεις τους προς τον αρμόδιο επόπτη εργασίας Τρικάλων, όπου προσέφυγαν στην προσπάθειά τους να διεκδικήσουν τα οφειλόμενα, ανέφεραν ως εργοδότη τους, εκτός από τον εναγόμενο, και το Λ.Σ., δηλαδή εκείνον που τους προσέλαβε για λογαριασμό του εναγομένου (βλ. και τη σχετική από 23.12.1999 αίτηση προς την Τ.Τ.Υ.ΕΛ Τρικάλων του τρίτου ενάγοντος, με την οποία αναφέρει ότι ο Λ.Σ. δεν τον πλήρωσε), δεν αποτελεί αποφασιστικό παράγοντα ικανό να οδηγήσει το Δικαστήριο σε διαφορετική κρίση, ενόψει των λοιπών αποδείξεων που παρατέθηκαν.

Τέλος, ο ισχυρισμός του εναγομένου που αποτελεί και λόγο της έφεσής τους ό-

τι οι ενάγοντες ασκούν καταχρηστικά το δικαίωμά τους κατά παράβαση του άρθρ. 281 ΑΚ, διότι στο παρελθόν έχουν ζητήσει τα οφειλόμενα χρήματά τους αποκλειστικά από τον παραπάνω Λ.Σ., και με την εκδοχή ότι είναι αληθινά τα πραγματικά περιστατικά που τον συγκροτούν, δεν είναι νόμιμος και γι' αυτό πρέπει ν' απορριφθεί. Και τούτο, διότι από την εν λόγω συμπεριφορά των εναγόντων εργαζομένων δε δικαιολογείται η δημιουργία εύλογης πεποίθησης στον εναγόμενο εργοδότη τους ότι αυτοί δε θα ζητήσουν την ικανοποίηση των επίδικων αξιώσεών τους και δε θα επιδιώξουν την είσπραξη των οφειλόμενων και από τον τελευταίο (ΟλΑΠ 8/2001 ΕλλΔν 42.382, ΟλΑΠ 1/1997 ΝοΒ 46.17, ΟλΑΠ 17/1995 ΝοΒ 44.410, ΑΠ 1343/2001 ΕλλΔν 42.1338, ΑΠ 1375/2000 ΕλλΔν 42.740, ΑΠ 1203/2000 ΕλλΔν 41.1600, ΑΠ 681/2000 ΕλλΔν 42.110, ΑΠ 409/2000 ΕλλΔν 41.1315) {...}.

369/2002

Πρόεδρος: Απόστ. Στρατίκης
Εισηγητής: Γεώρ. Μπατσαλέξης
Δικηγόροι: Χαράλ. Τσιρογιάννης, Θεμ. Σφύρης

Εγκυρη η μεταξύ των συγκυρίων συμβολαιογραφική συμφωνία, νομίμως μεταγραφόμενη, περί αποκλειστικής χρήσης ορισμένου τμήματος του επικοίνου. Σε παράβαση της συμφωνίας από συγκύριο, ο βλαπτόμενος μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του παραβάτη: (α) για αυτούσια αποζημίωση και ειδικότερα για να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του αποδώσει το οικείο τμήμα, εν όλω ή εν μέρει, ανάλογα, κατά κατοχή και αποκλειστική χρήση, (β) για αναζήτηση του οφέλους, που αποκόμισε ο παραβάτης κοινωνός, από την αποκλειστική αυτή χρήση, (γ) για αποζη-

μίωση λόγω αδικοπραξίας.

Ο συγκοινωνός λογίζεται νεμόμενος το κοινό πράγμα επ ονόματι και των λοιπών, κατά των οποίων δεν μπορεί να αντιτάξει αποσβεστική προθεσμία ή χρησικτησία, πριν καταστήσει σ αυτούς γνωστή την απόφασή του ότι του λοιπού νέμεται το επί πλέον της μερίδας του ή ολόκληρο το κοινό αποκλειστικά και μόνον στο δικό του όνομα και για δικό του λογαριασμό, ως κύριος. Η γνωστοποίηση αυτή μπορεί να γίνει είτε ρητώς, είτε με πράξεις που υποδηλώνουν τέτοια απόφαση, δεν απαιτείται δε όταν οι συγκοινωνοί είχαν λάβει με οποιονδήποτε τρόπο γνώση αυτής της απόφασης του κοινωνού.

Ο μάρτυρας, εκ μόνης της ιδιότητας, ως συζύγου του διαδίκου δεν προσδοκά άμεσο έννομο συμφέρον από την έκβαση της δίκης και δεν είναι άκυρη η κατάθεσή του.

Η προβολή καταλυτικών της αγωγής ισχυρισμών από τον εκκαλούντα εναγόμενο, το πρώτον στην έκκλητη δίκη, γίνεται παραδεκτά με το εφετήριο ή το δικόγραφο των προσθέτων λόγων εφέσεως, στην ειδική δε διαδικασία των μισθωτικών διαφορών και με τις προτάσεις, αφού κατά την διάταξη του 654 παρ.1 ΚΠολΔ οι πρόσθετοι λόγοι της έφεσης ασκούνται και με τις προτάσεις, εφ όσον γίνεται συνάμα επίκληση ότι οι πιο πάνω ισχυρισμοί αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία.

{...} Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 269 παρ.2γ' και 527 αριθ.3 ΚΠολΔ, προκύπτει ότι στην κατ έφεση δίκη είναι, κατ εξαίρεση, παραδεκτή η προβολή πραγματικών ισχυρισμών που δεν προτάθηκαν στην πρωτόδικη δίκη και όταν οι ισχυρισμοί αυτοί αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία του αντιδίκου του προβάλλοντος αυτόν. Αυτό ισχύει και για τον ισχυρισμό περί ακυρω-

σίας μιας δικαιοπραξίας, λόγω απάτης και απειλής ή ακυρότητας αυτής, λόγω αντιθέσεως στα χρηστά ήθη (άρθρα 147, 150 και 179 ΑΚ), για την πληρότητα της οποίας και εντεύθεν, για το παραδεκτό αυτής, από απόψεως χρόνου προβολής της, απαιτείται να διατυπώνεται συνάμα και αίτημα απορρίψεως της αγωγής για τις αιτίες αυτές.

Η προβολή του ισχυρισμού αυτού, από τον εκκαλούντα εναγόμενο, κατ'ένσταση ή αντένσταση, κατά του επικαλούμενου δικαιώματος από την προσβαλλόμενη για ακυρωσία και ακυρότητα σύμβαση ενάγοντος, γίνεται με το εφετήριο ή το δικόγραφο των προσθέτων λόγων εφέσεως, στην ειδική δε διαδικασία των μισθωτικών διαφορών και με τις προτάσεις, αφού κατά την διάταξη του 654 παρ.1 ΚΠολΔ οι πρόσθετοι λόγοι της έφεσης ασκούνται και με τις προτάσεις. Πρέπει δε να γίνεται συνάμα επίκληση στο εφετήριο ή στους προσθέτους λόγους ή στις προτάσεις στην ανωτέρω ειδική διαδικασία ότι οι πιο πάνω ισχυρισμοί αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία, διαφορετικά προβάλλονται απαραδέκτως (ΟλΑΠ 472/1983, ΑΠ 310/1977, ΑΠ 35/2000 ΕλλΔνη 41,703, για την ένσταση καταχρήσεως δικαιώματος ΕλλΔνη 41,703, ΑΠ 821/1998 ΕλλΔνη 40,106, βλ. επίσης, για προϋποθέσεις παραδεκτής προβολής νέων ισχυρισμών από τον εφεσίβλητο, ΑΠ 1527/1998 ΕλλΔνη 40,123, και ΑΠ 28/1999 ΕλλΔνη 40,308, για παραδεκτή το πρώτο στο εφετείο προβολή από εναγόμενο εφεσίβλητο ενστάσεων που τείνουν σε κατάλυση της αγωγής και απόρριψη της εφέσεως).

Επίσης απαράδεκτη είναι η προβολή των ανωτέρω ισχυρισμών, καθώς και η επίκληση ότι αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία που γίνεται με την προσθήκη των προτάσεων, με την οποία

γίνονται οι αμοιβαίες αντικρούσεις (ΑΠ 35/2000 ο.π.).

Διαφορετικά όμως έχουν τα πράγματα, προκειμένου περί ενστάσεων, που προτείνονται για πρώτη φορά στο Εφετείο, με συνδρομή των προϋποθέσεων του άρθρου 269 ΚΠολΔ, από τον εκκαλούντα-εναγόμενο, όχι προς εξαφάνιση της πρωτόδικης αποφάσεως, αλλά προς απόρριψη της αγωγής, μετά την εξαφάνιση της πρωτόδικης αποφάσεως, βάσει άλλου λόγου της εφέσεως και τη διακράτηση της υποθέσεως από το Εφετείο. Αυτές παραδεκτά προτείνονται με μόνες τις ενώπιον του Εφετείου προτάσεις, έστω και αν δικάζει κατά την τακτική διαδικασία (ΑΠ 821/1998 ο.π.).

Στην κρινόμενη περίπτωση η εναγομένη, με τον δεύτερο λόγο της εφέσεως, αλλά και τις προτάσεις που κατέθεσε ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου, το πρώτον, προβάλλει τον ισχυρισμό περί ακυρωσίας λόγω απάτης και απειλής, αλλά και ακυρότητας, λόγω αντιθέσεως στα χρηστά ήθη, της μεταξύ αυτής και των εναγόντων καταρτισθείσης συμβάσεως, για την οποία συντάχθηκε το .../1063 συμβόλαιο διανομής του συμβολαιογράφου Β.Μ., την οποία επικαλούνται οι ενάγοντες, για θεμελίωση του ισχυρισμού τους, περί του ότι έχουν το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως της επίδικης οικοπεδικής εκτάσεως, της οποίας τυγχάνουν μετ' αυτής συγκύριοι, εξ αδιαιρέτου, κατά τα ποσοστά που αναφέρονται στην αγωγή, ισχυρισμός που έγινε δεκτός από την εκκαλουμένη και στήριξε την πληπτόμενη με την έφεση κρίση του πρωτόδικου Δικαστηρίου περί βασιμότητας κατ'ουσία της αγωγής, η απόρριψη της οποίας και διώκεται με την έφεση.

Ο ισχυρισμός αυτός, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, παραδεκτά μεν προβάλλεται, το πρώτον,

με την έφεση και στην παρούσα διαδικασία των άρθρων 647 επ. ΚΠολΔ, θεωρούμενος και ως πρόσθετος λόγος εφέσεως, με τις προτάσεις, πλην όμως τυγχάνει απαράδεκτος και απορριπτέος.

Ειδικότερα, δεδομένου ότι δεν πρόκειται για οψιγενή ισχυρισμό, η εκκαλούσα δεν επικαλείται κάποιο λόγο που να δικαιολογεί την βραδεία προβολή του, ούτε ότι αποδεικνύεται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία των αντιδίκων της, αλλ αντιθέτως, προς απόδειξή του, επικαλείται την αναφερόμενη στις προτάσεις της ένορκη βεβαίωση ενώπιον Ειρηνοδίκου μάρτυρός της, για την οποία θα γίνει λόγος στην επόμενη σκέψη. Συνεπώς πρέπει, τόσο ο δεύτερος λόγος της εφέσεως, όσο και ο οικείος πρόσθετος λόγος αυτής, που ασκήθηκε με τις προτάσεις, να απορριφθούν σαν αβάσιμοι.

Από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 297, 298, 330, 335-348, 785, 787, 788, 789, 1113 και 1115 ΑΚ συνάγονται τα εξής: Οι αποκλειστικοί συγκύριοι ακινήτου μπορούν να συμφωνήσουν μεταξύ τους, τηρώντας τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου που υποβάλλεται σε μεταγραφή, ότι καθένας τους θα έχει την αποκλειστική χρήση ορισμένου τμήματος του ακινήτου. Συνέπεια μιας τέτοιας συμφωνίας είναι, πλην άλλων, ότι σε περίπτωση που κάποιος από τους συγκύριους, κατά παράβαση της συμφωνίας, κάνει αποκλειστική χρήση, εν όλω ή εν μέρει, του τμήματος της αποκλειστικής χρήσεως άλλου συγκυρίου, ο τελευταίος μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του παραβάτη για αουτούσια αποζημίωση και ειδικότερα για να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να του αποδώσει το οικείο τμήμα, εν όλω ή εν μέρει, ανάλογα, κατά κατοχή και αποκλειστική χρήση (ΑΠ 801/2000 ΕλλΔνη 41, 1630).

Επιπλέον βέβαια μπορεί να ζητήσει το όφελος που αποκόμισε από την αποκλει-

στική αυτή χρήση. Η αποδοτέα δε ωφέλεια διαφέρει ανάλογα με την φύση του ακινήτου, σε περίπτωση δε που ο συγκύριος αποστερεί παρανόμως τον έχοντα δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως της χρήσης του κοινού, όπως όταν αυθαιρέτως τον αποβάλλει από αυτό και, με αντιποίηση της επ αυτού εν λόγω εξουσίας του άλλου συγκυρίου, κάνει αποκλειστική χρήση του κοινού ακινήτου υποχρεούται, σύμφωνα με τα άρθρα 297, 298, 914 ΑΚ, να αποζημιώσει τον βλαπτόμενο από την παραπάνω πράξη του συγκύριο (κοινωνό), λόγω αδικοπραξίας (ΑΠ 440/2000 ΕλλΔνη 41, 1628, ΕφΑθ 1286/1999 ΕλλΔνη 41, 520 και εκεί παραπομπές).

Εξάλλου, από τις διατάξεις των άρθρων 785-787, 982, 994 και 1113 ΑΚ, συνάγεται η αρχή ότι ο συγκοινωνός λογίζεται νεμόμενος το κοινό πράγμα επ ονόματι και των λοιπών, κατά των οποίων δεν μπορεί να αντιτάξει αποσβεστική προθεσμία ή χρησικτησία, πριν καταστήσει σ' αυτούς γνωστή την απόφασή του ό-τι του λοιπού νέμεται το επί πλέον της μερίδας του ή ολόκληρο το κοινό αποκλειστικά και μόνον στο δικό του όνομα και για δικό του λογαριασμό ως κύριος. Η γνωστοποίηση αυτή μπορεί να γίνει είτε ρητώς, είτε με πράξεις που υποδηλώνουν τέτοια απόφαση, δεν απαιτείται δε όταν οι συγκοινωνοί είχαν λάβει με οποιονδήποτε τρόπο γνώση της απόφασης του κοινωνού να νέμεται ολόκληρο το κοινό για δικό του λογαριασμό (ΑΠ 1493/2000 ΕλλΔνη 42,764, ΑΠ 117/2000 ΕλλΔνη 41,1039, ΑΠ 32/2000 ΕλλΔνη 41,744, ΑΠ 1833/1999 ΕλλΔνη 41,1023, ΑΠ 1077/1999 ΕλλΔνη 40, 1571). Τούτο βέβαια προϋποθέτει την ύπαρξη κοινωνίας, κατά τον χρόνο που άρχισε να νέμεται αποκλειστικώς στο όνομά του ως κύριος το επίδικο ο συγκοινωνός που προβάλλει την κτητική ή αποσβεστική παραγραφή

(ΑΠ 1833/1999, ΑΠ 1077/1999 ο.π.).

Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση και αξιολόγηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων των διαδικών, οι οποίες περιέχονται στα επικαλούμενα και προσκομιζόμενα ταυτάριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά συνεδριάσεως του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου (αβασίμως ισχυρίζεται η εναγομένη με τον τρίτο λόγο εφέσεως, ορθώς δε η σχετική ένστασή της απορρίφθηκε ως αβάσιμη, ότι δεν έπρεπε να ληφθεί υπόψη, κατ άρθρο 400 αριθ.3 ΚΠολΔ, η κατάθεση της μάρτυρος των εναγόντων Ε.Α., λόγω της ιδιότητάς της ως συζύγου του δευτέρου απ αυτών, καθόσον, εκ μόνου του λόγου αυτού, η εν λόγω μάρτυρας, δεν προσδοκά άμεσο έννομο συμφέρον από την έκβαση της δίκης), την .../10.1.2002 ένορκη βεβαίωση ενώπιον του Ειρηνοδίκου των μαρτύρων της ενάγουσας Α.Ζ., Ε.Μ. και Α.Κ., που παραδεκτά δόθηκε ενόψει της παρούσης δίκης (ΑΠ 280/2000 ΝοΒ 2001,409), μετά προηγούμενη κλήτευση των εναγομένων, κατ άρθρο 650 παρ.1 σε συνδ. με 654 παρ.2 ΚΠολΔ., χωρίς να λαμβάνεται υπόψη, ως ιδιαίτερο αποδεικτικό μέσο, αλλά μόνον ως απλό έγγραφο, που εκτιμάται για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων, η προσκομιζόμενη και επικαλούμενη από την ενάγουσα .../1993 ένορκη βεβαίωση, ενώπιον του αυτού ως άνω ειρηνοδίκου, δύο μαρτύρων της, αφού αυτή δόθηκε πολύ πριν την έναρξη της παρούσης και στο πλαίσιο άλλης δίκης (ΑΠ 343/2000 ΕλλΔνη 343,2000, ΑΠ 700/1999 ΕλλΔνη 41,692 και 366, αντίστοιχα)... πλήρως αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Οι διάδικοι, που είναι αδέρφια, τύχχαναν συγκύριοι, συννομείς και συγκάτοχοι, εξ αδιαιρέτου, κατά ποσοστά 3/4 κατ ισομοιρία οι ενάγοντες και 1/4 η εναγο-

μένη, ενός οικοπέδου, εμβαδού 1.169,60 τ.μ., που βρίσκεται στην πόλη των Τρικάλων και στην οδό Κ., επί της οποίας, που κείται προς ανατολώς, έχει πρόσοψη 24,60 μ., συνορεύει δε, βορείως επί τεθλασμένης πλευράς 49,80 μ. με ιδιοκτησία Λ., νοτίως, επί πλευράς 48 μ. με ιδιοκτησία Ζ. και δυτικά, επί πλευράς 21 μ., με ιδιοκτησία Σ., μετά των επ αυτού τριών κτισμάτων και δη: α) ισόγειας οικοδομής εκ τεσσάρων καταστημάτων, που βρίσκεται στο ανατολικό τμήμα του οικοπέδου και έχει πρόσοψη επί της οδού Κ., β) ισόγειας παλαιάς οικίας εκ τεσσάρων δωματίων κειμένης όπισθεν και δυτικότερα της υπό στοιχείο α' οικοδομής και γ) ισόγειας ημιτελούς νεόκτιστης, κατά το έτος 1963, οικίας εκ δύο δωματίων, κειμένης δυτικότερα της υπό στοιχείο β' παλαιάς οικίας (βλ. τοπογραφικό διάγραμμα προσαρτημένο στο .../1963 συμβολαίο του τότε συμβ/φου Β.Μ., για το οποίο θα γίνει λόγος αμέσως κατωτέρω).

Δυνάμει του ανωτέρω αναφερομένου συμβολαίου, που μεταγράφηκε στον τόμο ... και αριθμό ... των βιβλίων μεταγραφών του Δήμου Τρ. στις 27.8.1965, καταρτίσθηκε δε μεταξύ των ανωτέρω συγκυρίων, οι διάδικοι διατήρησαν ως κοινό και αδιαίρετο το όλο ως άνω οικόπεδο και προέβησαν σε εκούσια διανομή των κτισμάτων, με την σύσταση χωριστής ιδιοκτησίας, κατά τις διατάξεις των άρθρων 1002, 1117 ΑΚ και του Ν. 3741/1929, ως ακολούθως:

Α) Η εναγομένη έλαβε στην αποκλειστική κυριότητα, νομή και κατοχή της: α) ένα από τα τέσσερα καταστήματα της υπό στοιχείο α' οικοδομής, και δη το δεύτερο από την βόρεια πλευρά του οικοπέδου, δηλαδή εκ δεξιών προς τα αριστερά αυτού που προσβλέπει την οικοδομή από την οδό Καρ. και β) την υπό στοιχείο γ' ως άνω νεόδμητη ημιτελή οικοδομή, με

το δικαίωμα επεκτάσεως και συμπληρώσεως αυτής και ανεγέρσεως και πρώτου ορόφου, αποκλειστικής ιδιοκτησίας της.

Β) Οι ενάγοντες έλαβαν στην αποκλειστική κυριότητά τους νομή και κατοχή, εξ αδιαιρέτου, κατ'ισομοιρία: α) Τα τρία υπόλοιπα καταστήματα της υπό στοιχείο α' ισόγειας οικοδομής με το δικαίωμα ανεγέρσεως και πρώτου ορόφου επ'αυτών, που θα καταλάμβανε ολόκληρη την έκταση του δώματος ακόμη και τον άνωθεν του καταστήματος που περιήλθε, κατά τα άνω, στην εναγομένη χώρο και επεκτάσεως του πρώτου ορόφου προς την νότια και δυτική πλευρά της εν λόγω οικοδομής, β) την υπό στοιχείο β' ως άνω παλαιά ισόγεια οικία, με δικαίωμα ανεγέρσεως επ'αυτής πρώτου ορόφου ή κατεδαφίσεως της και ανεγέρσεως στην ίδια ή σε άλλη παρακείμενη θέση άλλης ισόγειας, μονώροφης ή διώροφης οικοδομής, που θα μπορούσε να συνενωθεί με την υπό στοιχείο α' ανωτέρω οικοδομή των τεσσάρων καταστημάτων, γενικώς δε οι ενάγοντες είχαν δικαίωμα να ανεγείρουν στην θέση της παλαιάς οικίας και στο τμήμα του επίκεινου οικοπέδου το περιλαμβανόμενο μεταξύ της υπό στοιχείο α' ως άνω οικοδομής των 4 καταστημάτων και της υπό στοιχεία ΑΒ γραμμής του τοπογραφικού διαγράμματος, που, κατά τα άνω, προσαρτήθηκε στο συμβόλαιο και φέρει τις υπογραφές των συμβαλλομένων και των συμπραξάντων στο συμβόλαιο μαρτύρων, νέα διόροφη αποκλειστικής κυριότητάς τους, κατά τις ανωτέρω διατάξεις περί οριζοντίου ιδιοκτησίας, οικοδομή, καταλαμβάνοντας τον αναγκαίο και επιτρεπόμενο από τις οικείες πολεοδομικές διατάξεις χώρο, χωρίς η εναγομένη να δύναται να αντιταχθεί, τόσο στην κατεδάφιση της παλαιάς οικίας, όσο και στην ανέγερση της νέας, κατά τα άνω, στην έκδοση δε της οικείας προς τούτο

οικοδομικής αδείας θα μπορούσαν να προβούν μόνοι τους, χωρίς την σύμπραξη της εναγομένης, η οποία επίσης θα μπορούσε να ενεργήσει κατά τον ίδιο τρόπο, τόσο για την επέκταση της οικοδομής που κατά τα άνω περιήλθε σ'αυτή, όσον και για την ανέγερση και πρώτου ορόφου επ'αυτής.

Με το ίδιο συμβόλαιο περαιτέρω οι διάδικοι ρύθμισαν τον τρόπο χρήσεως διαφόρων τμημάτων του κοινού οικοπέδου ως ακολούθως: Η εναγομένη θα είχε την αποκλειστική χρήση του οικοπεδικού τμήματος, που εμφανίζεται στο τοπογραφικό διάγραμμα με τα στοιχεία ΑΒΓΔΕ, δηλαδή το καταλαμβανόμενο από την οικοδομή που περιερχόταν κατά τα άνω σ'αυτήν και τον περίξ αυτής χώρο, καθώς και το έμπροσθεν του καταστήματος και μέχρι της οδού Καρ. εκτεινόμενο.

Οι ενάγοντες θα είχαν την αποκλειστική χρήση του έμπροσθεν των τριών καταστημάτων που περιήλθαν σ'αυτούς οικοπεδικού τμήματος μέχρι της οδού Κ., καθώς και του οικοπεδικού τμήματος μεταξύ της υπό στοιχείο α' οικοδομής των τεσσάρων καταστημάτων και της γραμμής ΑΒ του τοπογραφικού διαγράμματος, δηλαδή το καταλαμβανόμενο από την παλαιά ισόγεια οικοδομή και τον περίξ αυτής χώρο, επί του οποίου, κατά τα προεκτεθέντα είχαν δικαίωμα ανεγέρσεως, κατά τα άνω, νέας διώροφης οικοδομής.

Επίσης οι εναγόμενοι θα είχαν την αποκλειστική χρήση του οικοπεδικού τμήματος που εκτεινόταν δυτικά (νότια αναγράφεται εσφαλμένα στο συμβόλαιο) της γραμμής υπό στοιχεία ΕΔ και της προεκτάσεως της εννοείται προς νότο, όπου, κατά τα κατωτέρω, ορίσθηκε κοινόχρηστος διάδρομος πλάτους 4 μέτρων, μέχρι των ορίων του οικοπέδου προς την ιδιοκτησία Σ. (δυτικά) και Ζ. (νότια). Το εν λόγω, περίπου ορθογωνίου σχήματος, οι-

κοπεδικό τμήμα, ενόψει του, κατά το ανωτέρω τοπογραφικό διάγραμμα, μήκους των πλευρών αυτού από 21 και 7 μέτρα περίπου, έχει εμβαδόν 150 μέτρων περίπου, όπως ορθώς δέχθηκε και η εκκαλουμένη, αβασίμως δε η εναγομένη παραπονείται με τον τέταρτο λόγο της εφέσεως, για το ζήτημα αυτό, ισχυριζόμενη ότι το εμβαδόν δεν υπερβαίνει τα 100 μέτρα.

Τέλος οι διάδικοι με το συμβόλαιο αυτό όρισαν ότι, προς εξυπηρέτηση των ιδιοκτησιών, που περιήλθαν, κατά τα άνω, στην αποκλειστική κυριότητα, νομή και κατοχή αυτών, θα είχαν την κοινή χρήση διαδρόμου πλάτους 4 μέτρων προς την νότια πλευρά του οικοπέδου και καθόλο το μήκος αυτού από της οδού Κ. και μέχρι του κατά τα άνω ορίου του οικοπεδικού τμήματος, του οποίου η εναγομένη θα είχε, κατά τα άνω, την αποκλειστική χρήση, δηλαδή μέχρι την γραμμή ΕΔ, καθόσον την αποκλειστική χρήση του, προς δυσμάς και πέραν της γραμμής αυτής και της προεκτάσεως της, κατά τα άνω, προς νότο, οικοπεδικού τμήματος, εμβαδού 150 τ.μ. περίπου και μέχρι το όριο με τις ιδιοκτησίες Σ. και Ζ., θα είχαν οι ενάγοντες.

Οι τελευταίοι επιφύλαξαν με το συμβόλαιο και το δικαίωμα να παραχωρούν μόνοι τους και χωρίς την σύμπραξη της εναγομένης την χρήση του διαδρόμου αυτού και σε τρίτα άτομα.

Από το εν λόγω περιεχόμενο της συμβάσεως προκύπτει ότι με αυτή διενεργήθηκε εκούσια διανομή των επίκoinων κατά τα άνω οικοδομημάτων, με την κατάρτιση συμβάσεως συστάσεως οριζόντιας (Ν.3741/1929) και κάθετης ιδιοκτησίας του μεταγενέστερου της καταρτίσεως της Ν.Δ. 1024/1971 (ιδ. για την έννοια και τις συνέπειες της τελευταίας ΑΠ 1677/2000 ΕλλΔνη 42,1335, ΑΠ 538/1999 ΕλλΔνη 41, 129,

ΑΠ 25/1999 ΕλλΔνη 40,341). Με την ίδια σύμβαση διατηρήθηκε η συγκυριότητα, κατά ανωτέρω ποσοστά εξ αδιαιρέτου επί του οικοπέδου και παρασχέθηκε στους συμβληθέντες συγκυρίους το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως των ανωτέρω τμημάτων αυτού (βλ. για την δυνατότητα καταρτίσεως τέτοιας συμφωνίας, τον χαρακτήρα και τις συνέπειες αυτής, πέραν της αναφερομένης στη μείζονα σκέψη αποφάσεως, ΑΠ 668/1999 ΕλλΔνη 41,124, ΑΠ 922/1998 ΕλλΔνη 39, 1607, ΑΠ 1514/1997 ΕλλΔνη 39,589, καθώς και για την μη δυνατότητα καταργήσεως του δικαιώματος αποκλειστικής χρήσεως ενός ή περισσότερων συνιδιοκτητών με αχρησία ΑΠ 329/1996 ΕλλΔνη 37, 1601).

Από την ίδια σύμβαση προκύπτει ότι η αποκλειστική χρήση του ανωτέρω οικοπεδικού τμήματος των 150 τ.μ. περίπου, που αποτελεί και την επίδικη έκταση, που κείται προς δυσμάς και σε επαφή της υπό στοιχείο γ' ως άνω οικίας μετά του πέριξ αυτής οικοπεδικού τμήματος, που είχαν περιέλθει στην αποκλειστική κυριότητα και νομή η πρώτη και χρήση ο δεύτερος της εναγομένης, παραχωρήθηκε στους ενάγοντες. Αμέσως μετά την κατάρτιση της συμβάσεως οι διάδικοι άρχισαν να νέμονται τα περιελθόντα σ' αυτούς ως άνω ακίνητα και να κάνουν αποκλειστική χρήση των τμημάτων του επίκoinου οικοπέδου, κατά το ανωτέρω περιεχόμενο της συμβάσεως. Οι ενάγοντες μάλιστα, επί του ενός από τα τρία καταστήματα που είχαν περιέλθει, κατά τα άνω, σ' αυτούς, συνέστησαν με το .../1969 προικοσύμφωνο του τότε συμβολαιογράφου Δ.Α., προίκα υπέρ της αδελφής τους Ε., που είχε νυμφευθεί το 1967 με τον Χ.Δ.

Ο ισχυρισμός της εναγομένης, τον οποίο αρνούνται οι ενάγοντες, ότι με μεταγενέστερη συμφωνία που καταρτίσθηκε το έτος 1965, ατύπως, οι ενάγοντες της παραχώρησαν την αποκλειστική νομή κα-

τοχή και χρήση του επίδικου οικοπεδικού τμήματος, της νομής και κατοχής του οποίου και έκτοτε επιλήφθηκε, διενεργώντας τις πράξεις νομής που αναφέρονται κατωτέρω, με αποτέλεσμα να καταστεί αποκλειστική κυρία αυτού με έκτακτη χρησιμότητα, δεν αποδείχθηκε. Ειδικότερα, παρεκτός του ότι δεν αποδεικνύεται κάποιος σοβαρός λόγος που να επέβαλε στους ενάγοντες να αποσούν, σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα, από την ανωτέρω ρητή δεσμευτική, για τους συμβαλλομένους και τους διαδόχους τους, συμφωνία για την αποκλειστική απ' αυτούς χρήση του εν λόγω οικοπεδικού τμήματος, οι μάρτυρες της εναγομένης, ούτε καταθέτουν, ούτε βεβαιώνουν ενόρκως για κατάρτιση τέτοιας συμφωνίας, αντιθέτως, ο πρώτος Α.Ζ., στην αρχή της ένορκης βεβαίωσης του, αναφέρει ότι το εν λόγω οικοπεδικό τμήμα, σαν συνέχεια της νεόδμητης πιο πάνω οικίας και του περίξ αυτής οικοπεδικού χώρου, συνολικού εμβαδού 300 τ.μ., της δόθηκε από τον πατέρα της, ενόψει του γάμου της το έτος 1963 και έκτοτε ασκεί ανενόχλητη τις πράξεις νομής και κατοχής που αναφέρει για τις οποίες βεβαιώνουν ενόρκως και άλλοι δύο μάρτυρες της.

Πρέπει να σημειωθεί ότι η εναγομένη στις ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου προτάσεις κάνει λόγο για αποκλειστική χρήση και όχι νομή του οικοπεδικού αυτού τμήματος. Για παραχώρηση δε της αποκλειστικής χρήσεως και όχι νομής κάνει λόγο και στον 5ο λόγο της έφεσής της. Ούτε περαιτέρω μπορεί, ενόψει του περιεχομένου της ανωτέρω συμβάσεως, ως προς τα δικαιώματα των εναγόντων κατεδαφίσεως της παλαιάς οικίας και ανεγέρσεως νέας διώροφης στην ίδια ή σε άλλη παρακείμενη θέση, να ευσταθήσει ο ισχυρισμός της εναγομένης ότι η, κατά τον Ιούλιο του 1965, παραχώρηση της α-

ποκλειστικής χρήσεως, κατά την μία εκδοχή της, ή της νομής, κατά την άλλη, του οικοπεδικού αυτού τμήματος από τους ενάγοντες, έγινε σε αντάλλαγμα της συγκαταθέσεως της για την κατεδάφιση του παλαιού κτίσματος και την ανέγερση από τον καθένα άλλης νέας ισόγειας οικίας και ότι σε εκτέλεση της συμφωνίας αυτής τους επέτρεψε να προβούν το έτος 1975 σε έκδοση των αναφερομένων απ αυτήν και επικαλουμένων οικοδομικών αδειών και στην, κατ εφαρμογή αυτών, επέκταση των οικιών τους, δια της κατασκευής των κυρίων και βοηθητικών χώρων που αναφέρει. Τούτο δε διότι, όπως ήδη τονίσθηκε, από την σύμβαση οι ενάγοντες είχαν το δικαίωμα διενέργειας των οικοδομικών αυτών εργασιών και μπορούσαν να προβούν στις ενέργειες κατεδαφίσεως, εκδόσεως οικοδομικής αδείας και ανεγέρσεως νέας οικοδομής, ως και επεκτάσεως αυτής, χωρίς την συγκατάθεση της εναγομένης.

Αλλά όμως και αν ακόμη ήθελε υποτεθεί, αν και η εναγομένη δεν το επικαλείται, ότι επιλήφθηκε, αυτοβούλως, κατά το ανωτέρω έτος, της νομής του οικοπεδικού τμήματος, εφόσον δεν επικαλείται ούτε αποδεικνύεται, αφού ουδείς μάρτυρας καταθέτει κάτι τέτοιο, ότι γνωστοποίησε στους ενάγοντες συγκυρίους αυτού ότι το νέμεται αποκλειστικώς για δικό της όνομα και λογαριασμό, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, δεν κατέστη κυρία αυτού με έκτακτη χρησιμότητα, όπως αβάσιμα επικαλέσθηκε, πρωτοδίκως, επικαλείται δε έστω και αντιφατικά και ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, με τον τρίτο λόγο της εφέσεως της, αλλά και με τις προτάσεις της, παραπονούμενη για την απορριπτική του ισχυρισμού της αυτού κρίση της εκκαλουμένης.

Για τους λόγους και τον τρόπο της χρήσης του ανωτέρω οικοπεδικού τμήμα-

τος των 150 τ.μ. περίπου από την εναγομένη πρέπει να ληχθούν τα εξής: Επειδή οι ενάγοντες δεν είχαν ανάγκη του οικοπεδικού αυτού τμήματος, το οποίο, όπως λέχθηκε, βρισκόταν σε επαφή με την οικία και τον πέριξ αυτής χώρο της εναγομένης, επέτρεψαν σ αυτή να το χρησιμοποιεί ως αποθηκευτικό χώρο, για να εναποθέτει εκεί ξύλα που χρησιμοποιούσε για καύσιμη ύλη, διάφορα άχρηστα υλικά, όπως βαρέλια, λαμαρίνες κλπ. Προοδευτικά όμως η εναγομένη άρχισε να χρησιμοποιεί την έκταση αυτή περισσότερο συστηματικά και δη, αφού καθάρισε τον χώρο από τα αγριόχορτα, φύτεψε 2-3 οπωροφόρα δένδρα, φύλασσε εκεί τις κόττες της και καλλιεργούσε κηπευτικά, πάντοτε βέβαια με την ανοχή των εναγόντων αδελφών της, οι οποίοι, κατεχόμενοι από διάθεση παροχής βοήθειας προς αυτή (με δαπάνες τους περατώθηκε και επεκτάθηκε η οικία που περιήλθε σ αυτή), δεν αντιδρούσαν στην χρησιμοποίηση του οικοπεδικού τμήματος απ αυτή, τόσο περισσότερο καθόσον τότε δεν είχαν ανάγκη αυτού, ούτε συνέτρεχε στο πρόσωπό του κάποιος ειδικός λόγος χρησιμοποίησώς αυτού.

Στην κατά τα άνω χρησιμοποίηση του τμήματος αυτού προέβαινε η εναγομένη χωρίς να προβεί ποτέ σε κάποια ενέργεια δηλωτική του ότι το θεωρούσε δικό της, ούτε εξεδήλωσε ποτέ τέτοια πρόθεση και πως άλλωστε να συμβεί κάτι τέτοιο, αφού η ίδια είχε συμφωνήσει για την εσαεί αποκλειστική χρήση του από τους ενάγοντες. Ενδεικτικό του ότι η εναγομένη δεν θεωρούσε το τμήμα αυτό ως μέρος του ακινήτου που περιήλθε σ αυτή κατά τα άνω (οικία και ο πέριξ αυτής οικοπεδικός χώρος) είναι το γεγονός ότι, όταν περιέφραξε με τοίχο την ιδιοκτησία της, δεν περιέλαβε εντός της περιφράξεως το επίδικο οικοπεδικό τμήμα (βλ. προσκομιζόμενες

και επικαλούμενες από τους ενάγοντες φωτογραφίες της οικίας της εναγομένης και του παρακειμένου χώρου αυτού, ο οποίος είναι εντελώς κεχωρισμένος και εκτός της περιφράξεως της ιδιοκτησίας της).

Μετά την 20.5.1986, όταν απεβίωσε ο σύζυγος της εναγομένης, που ασκούσε το επάγγελμα του τεχνίτη οικοδόμου, αυτή πάλι με την ανοχή των εναγόντων αδελφών της, οι οποίοι, κατά μείζονα λόγο, ήθελαν να της παράσχουν βοήθεια και να της συμπαρασταθούν, τοποθέτησε στο οικοπεδικό αυτό τμήμα αντικείμενα και εργαλεία που χρησιμοποιούσε ο σύζυγός της. Η κατάσταση αυτή συνεχίσθηκε μέχρι το έτος 1993, όταν οι ενάγοντες ζήτησαν από την εναγομένη να εκκενώσει τον χώρο αυτό, προκειμένου να σταθμεύουν εκεί τα αυτοκίνητα των ιδίων και των παιδιών τους, τα οποία δεν μπορούσαν πλέον να σταθμεύουν στην οδό Καρ., δεδομένου ότι ο διάδρομος των 4 μέτρων επέτρεπε την διέλευση και μετάβαση τους στον χώρο αυτό, που προσφέρεται για στάθμευση, αφού βρίσκεται στο πίσω μέρος του όλου οικοπέδου. Τότε, όπως καταθέτει μετά λόγου γνώσεως η μάρτυρας των εναγόντων, η οποία, λόγω της προαναφερθείσας ιδιότητάς της, έχει ιδίαν αντίληψη των γεγονότων, η εναγομένη, για πρώτη φορά, τους δήλωσε ότι το οικοπεδικό αυτό τμήμα είναι δικό της και αρνήθηκε να τους επιτρέψει να κάνουν αποκλειστική χρήση αυτού, προφανώς διότι θα την ενοχλούσε η υποχρεωτική, για την άφιξη στον εν λόγω χώρο, διέλευση έμπροσθεν της οικίας της των αυτοκινήτων (βλ. προσκομιζόμενη από την ίδια φωτογραφία, στην οποία εικονίζεται σταθμευμένο στο έμπροσθεν της οικίας της τμήμα του διαδρόμου αυτοκινήτου).

Έκτοτε άρχισαν οι δικαστικές διενέργειες μεταξύ των διαδίκων με την έγερση

από τους ενάγοντες ενώπιον του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων της από 9.6.1995 αγωγής διανομής του οικοπέδου και των κτισμάτων, η οποία, λόγω ακριβώς της προηγηθείσης κατά τα άνω διανομής δια της συστάσεως οριζόντιας και κάθετης ιδιοκτησίας, αλλά και διατηρήσεως εσαεί της συγκυριότητας επί του οικοπέδου και ρυθμίσεως του τρόπου της χρήσεως του επικοίνου οικοπέδου, που καθιστούσαν ανεπίτρεπτη την διανομή, απορρίφθηκε με την 53/1996 απόφαση, ως μη νόμιμη. Επακολούθησε βέβαια η έγερση από τους ενάγοντες, όπως, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη είχαν το προς τούτο δικαίωμα της ένδικης αγωγής.

Και ακολουθία των προεκτεθέντων αποδείχθηκε ότι το δικαίωμα αποκλειστικής χρήσης του ανωτέρω οικοπεδικού τμήματος στο δυτικό άκρο του επίκοινου οικοπέδου, όπως αυτό περιγράφεται ανωτέρω και απεικονίζεται στο προαναφερθέν τοπογραφικό διάγραμμα, που ενσωματώνεται και στην εκκαλουμένη, ανήκει στους ενάγοντες, σύμφωνα δε με αυτά που εκτέθηκαν ανωτέρω, το δικαίωμα αυτό ήταν, κατά τον χρόνο ασκήσεως και συζητήσεως της αγωγής, ενεργό, παρότι επί σειρά ετών, κατά τα άνω, δεν το άσκησαν οι ενάγοντες, αλλά, για τους λόγους που προαναφέρθηκαν, το τμήμα αυτό χρησιμοποιούσε η εναγομένη. Πρέπει να λεχθεί ότι το αίτημα της εναγομένης για διενέργεια αυτοψίας του επιδικού τμήματος τυγχάνει απορριπτέο, καθόσον δεν πρόκειται η αυτοψία να συντελέσει στην καλύτερη διερεύνηση της υποθέσεως. Επίσης, δεν αποδείχθηκε ότι με την ανωτέρω χρήση αυτού η εναγομένη απέκτησε οποιοδήποτε δικαίωμα και δη δικαίωμα αποκλειστικής κυριότητας αυτού δια χρησικτησίας, αφού ουδέποτε το νεμήθηκε με τα προσόντα της έκτακτης χρησικτησίας, σε κάθε δε περίπτωση ουδέποτε δή-

λωσε, ρητώς ή σιωπηρώς, στους συγκυρίους αυτού ενάγοντες ότι το νέμεται αποκλειστικά για δικό της λογαριασμό, ούτε οι τελευταίοι έλαβαν ποτέ γνώση, καθοιονδήποτε τρόπο, ότι η εναγομένη νεμόταν για δικό της αποκλειστικά λογαριασμό επίδικο τμήμα.

Τέλος, δεν αποδείχθηκε ότι οι ενάγοντες ασκούν το ένδικο δικαίωμα τους κατά προφανή παράβαση των ορίων που θέτει η διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ (βλ. περί αυτών ΑΠΟλ 17/1995 ΝοΒ 44,410, ΑΠΟλ 1/1997 ΕλλΔνη 38,535). Ειδικότερα, για την εφαρμογή της διατάξεως του άρθρου 281 ΑΚ, δεν αρκεί μόνη η μακροχρόνια αδράνεια του δικαιούχου να ασκήσει το δικαίωμά του, αλλά απαιτείται να συντρέχουν και άλλα περιστατικά ή ειδικές συνθήκες και περιστάσεις, που προέρχονται από την συμπεριφορά του ιδίου, από τα οποία, ενόψει και της αδράνειας του δικαιούχου, να δημιουργήθηκε ευλόγως στον οφειλέτη η πεποίθηση μη ενασκήσεως αυτού, οπότε και μόνο η μεταγενέστερη άσκηση του δικαιώματος, που τείνει σε ανατροπή της καταστάσεως, η οποία δημιουργήθηκε υπό ορισμένες συνθήκες και διατηρήθηκε για μακρό χρονικό διάστημα, αντίκειται προφανώς στην καλή πίστη, τα χρηστά ήθη ή τον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος. Εν προκειμένω όμως, ουδέποτε στο προηγηθέν της ασκήσεως της αγωγής χρονικό διάστημα οι ενάγοντες δημιούργησαν με την συμπεριφορά τους στην εναγομένη την εύλογη πεποίθηση ότι ουδέποτε θα ασκήσουν το δικαίωμα που είχαν, από την ανωτέρω συμφωνία τους, για αποκλειστική χρήση του επιδικού οικοπεδικού τμήματος, αλλ απλώς επί σειρά ετών, λόγω του ότι δεν είχαν άμεση ανάγκη αυτού και από διάθεση εξυπηρετήσεως και συμπαραστάσεως προς την εναγομένη αδελφή τους, επέτρεψαν την, κα-

τά τον προαναφερθέντα τρόπο, χρήση του απ' αυτήν.

Περαιτέρω δε οι δαπάνες, στις οποίες προέβη η εναγομένη, για να καθαρίσει από τα άγρια χόρτα το τμήμα αυτό του οικοπέδου, να το διαμορφώσει καταλλήλως και να το περιφράξει με συρματοπλέγμα προς την πλευρά της προς δυσμάς ιδιοκτησίας Σ., τις οποίες η ίδια αναβιβάζει σε 200.000 δραχμές, υπερκαλύφθηκαν από την σημαντική ωφέλεια που αποκόμισε από την επί τόσα έτη, κατά παραχώρηση των εναγόντων, χρησιμοποίηση, κατά τον ανωτέρω τρόπο, του τμήματος αυτού, χωρίς να έχει το περί τούτου δικαίωμα, σε τρόπο ώστε δεν μπορεί να γίνει λόγος ότι η κατά νόμο άσκηση του δικαιώματος των εναγόντων για αποκλειστική χρήση του οικοπεδικού τμήματος και η ανατροπή της υφισταμένης από απόψεως χρήσεως του καταστάσεως θα έχει υπέρμετρα επαχθείς οικονομικές ή άλλης φύσεως συνέπειες για την εναγομένη.

Συνεπώς οι ενστάσεις ιδίας κυριότητας της επίδικης έκτασης που κτήθηκε με έκτακτη χρησικτησία και εκ του άρθρου 281 ΑΚ, που υπέβαλε πρωτοδίκως η εναγομένη, τυχάνουν αβάσιμες.

392/2002

Πρόεδρος: Ελευθ. Ζάμπρας

Εισηγητής: Δημ. Τίγγας

Δικηγόροι: Δημ. Κρίτσanos, Στέλλα Σαμαρά

Για την μερική απασχόληση απαιτείται έγγραφος συστατικός τύπος.

Μεταβολή της εργασιακής σύμβασης από καθεστώς πλήρους απασχόλησης σε τοιούτο μερικής, λόγω δυσμενών παραγωγικών αναγκών της εργοδότηδας, ως αναπόφευκτο μέτρο εξακολούθησης της λειτουργίας της, χωρίς εναντίωση και με σιωπηρή αποδοχή και συγκατάθεση, επί

μακρό χρονικό διάστημα, όλων των μισθωτών της, οι οποίοι προέκριναν ως επωφελέστερη τη συνέχιση της εργασίας τους με το σύστημα της μερικής απασχόλησης από την πιθανή μετάπτωσή τους σε κατάσταση ανεργίας.

Καταχρηστική η άσκηση αξιώσεων αποδοκών πλήρους απασχόλησης από το μισθωτό, αφού αυτός δημιούργησε στον εργοδότη ευλόγως την πεποίθηση ότι δεν θα μπορούσαν να μεταβληθούν, χωρίς αμοιβαία συγκατάθεση, τα καθορισμένα με συναίνεση όλων των μισθωτών χρονικά πλαίσια παροχής της εργασίας τους και ότι δεν θα ασκούσε τις επίδικες αξιώσεις του, που συνεπάγονται δυσβάστακτες οικονομικές συνέπειες για τον εργοδότη.

{...} Κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ, το δικαίωμα θεωρείται ότι ασκείται καταχρηστικά, πλην άλλων, και όταν η συμπεριφορά του δικαιούχου που προηγήθηκε της ασκήσεώς του και η πραγματική κατάσταση που διαμορφώθηκε κατά το μεσολαβήσαν διάστημα δεν δικαιολογούν επαρκώς τη μεταγενέστερη άσκησή του, από την οποία προκύπτει, αντιθέτως, προφανής υπέρβαση των ορίων της καλής πίστης. Επί μακράς αδράνειας του δικαιούχου υπάρχει τέτοια κατάχρηση, εφόσον συντρέχουν προσθέτως περιστατικά αναγόμενα στον ίδιο χρόνο και στην όλη συμπεριφορά τόσο αυτού, όσο και του αποκρούοντος το δικαίωμα υποχρέου, από την οποία γεννάται στον τελευταίο η πεποίθηση ότι δεν πρόκειται να ασκηθεί κατ' αυτού, έτσι ώστε η με τη μεταγενέστερη άσκηση επιδίωξη ανατροπής της κατάστασης που δημιουργήθηκε να συνεπάγεται επαχθείς γι' αυτόν επιπτώσεις. Οι πράξεις του υποχρέου και η διαμορφωθείσα υπέρ αυτού κατάσταση πραγμάτων είναι αναγκαίο να τελούν σε αιτιώδη σχέση προς την προηγούμενη

συμπεριφορά του δικαιούχου, αφού, κατά τους κανόνες της καλής πίστης, οι συνέπειες που απορρέουν από πράξεις άσχετες προς αυτή τη συμπεριφορά δεν συγχωρείται να προβάλλονται προς απόκρουση δικαιώματος (ΟλΑΠ 62/1990 Ε.Δ. 32.501, 210/1984 ΝοΒ 33.648, ΑΠ 196/2001 Ε.Δ. ΙΖ' 1571, 243/1985 ΕΕρΔ 45.79).

Στην προκείμενη περίπτωση από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδεικνύονται τα εξής: Με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας αόριστου χρόνου, που καταρτίσθηκε ατύπως μεταξύ των διαδίκων κατά τις 10.8.1993, η ενάγουσα προσλήφθηκε ως γαζώτρια από την εναγόμενη εταιρία, η οποία διατηρούσε βιοτεχνική επιχείρηση ραφής ενδυμάτων στην περιοχή Λάρισας, με πλήρη απασχόληση και έναντι των προβλεπόμενων από τις οικείες συλλογικές συμβάσεις εργασίας και αποφάσεις του Δευτεροβάθμιου Διαιτητικού Δικαστηρίου Αθηνών κατώτατων ορίων αποδοχών για τους εργαζομένους στον Κλάδο του Ιματισμού. Η ενάγουσα παρείχε την εργασία της στο υποκατάστημα που διατηρούσε η εναγομένη στην Κοινότητα Γόν. Λ., με το σύστημα της πενήθμερης εβδομαδιαίας απασχόλησης, από την πρόσληψή της μέχρι το έτος 1995, οπότε όμως εμφανίσθηκε μεγάλη κάμψη του κύκλου εργασιών της εναγομένης, λόγω αδυναμίας της να προωθήσει τα παραγόμενα προϊόντα της σε αγορές του εξωτερικού και περιορισμού της διάθεσης αυτών στην εγχώρια αγορά. Αποτέλεσμα αυτής της δυσμενούς πορείας των εργασιών της εναγομένης ήταν αφενός μεν να μειωθεί, κατά το έτος 1995, το εργατοϋπαλληλικό προσωπικό της σε μεγάλο βαθμό (από 400 εργαζομένους παρέμειναν μόνον 250 οι οποίοι περιορίσθηκαν περαιτέρω μέχρι το έτος 1999 σε 140) και αφετέρου να ανακαθορισθεί ο χρόνος απασχόλησης εκείνων που εξακολούθησαν να εργάζονται στην εναγόμενη, ελλείπει πα-

ραγγελιών κατασκευής νέων προϊόντων, στα πλαίσια που καθορίζουν οι ανάγκες της παραγωγικής διαδικασίας. Έτσι, σε ορισμένες περιόδους του έτους, που υπήρχε ανάγκη επίσπευσης της παραγωγής για να προλάβει η εναγόμενη την έγκαιρη παράδοση των πωλούμενων εποχιακών ειδών, οι εργαζόμενοι, μεταξύ των οποίων και η ενάγουσα, είχαν πλήρη απασχόληση, πραγματοποιώντας και υπερωρίες, ενώ σε περιόδους κάμψης της παραγωγής λόγω ανυπαρξίας παραγγελιών οι αυτοί εργαζόμενοι δεν προσήρχοντο στο χώρο εργασίας τους, ειδοποιούμενοι εγκαίρως περί τούτου από την εναγόμενη, ελλείπει αντικειμένου απασχόλησής των. Οι εργάσιμες ημέρες κατά τις οποίες η ενάγουσα είχε κατ' αρχήν στη διάθεση της εναγομένης την εργασία της, πλην όμως κατόπιν προειδοποίησης της εναγομένης για έλλειψη δυνατότητας απασχόλησής της δεν προσήλθε στο εργοστάσιο αυτής, ήταν 40 κατά το έτος 1995, 46 κατά το έτος 1996, 40 κατά το έτος 1997, 58 κατά το έτος 1998 και 56 το έτος 1999, οι δε συνολικές αποδοχές τους για τα απολεσθέντα αυτά ημερομίσθια ανέρχονται στο ποσό των 1.862.292 δραχμών. Η προσαρμογή της εργασιακής σύμβασης της ενάγουσας (όπως και των λοιπών συναδέλφων της) στις παραγωγικές ανάγκες της επιχείρησης της εναγομένης συντελέσθηκε με πρωτοβουλία της τελευταίας, ως αναπόφευκτο μέτρο εξακολούθησης της λειτουργίας της βιοτεχνίας της, έγινε όμως σιωπηρώς αποδεκτή από όλους τους μισθωτούς της, οι οποίοι προέκριναν ως επωφελέστερη γι' αυτούς τη συνέχιση της παροχής της εργασίας τους με το σύστημα της μερικής όπως πιο πάνω απασχόλησης από την πιθανή μετάπτωσή τους σε κατάσταση ανεργίας.

Η προαναφερόμενη μερική απασχόληση της ενάγουσας και των λοιπών μισθωτών της εναγομένης εξακολούθησε χωρίς εναντίωση αυτών και με πνεύμα

κατανόησης των μεγάλων οικονομικών προβλημάτων που αντιμετώπιζε η εργοδότης τους μέχρι το έτος 1999, οπότε ανέκυψε διένεξη μεταξύ της ενάγουσας (και ορισμένων άλλων συναδέλφων της) και της εναγομένης, επειδή αυτή προς επίτευξη οικονομικών έπαυσε να καλύπτει με δικά της μέσα τις δαπάνες μεταφοράς τους από την κατοικία τους στον τόπο εργασίας τους, όπως έπρατε μέχρι τότε, στη συνέχεια δε η ενάγουσα με άλλους 8 συναδέλφους της προέβαλε (μαζί με τις προαναφερόμενες) και τις επίδικες αξιώσεις της. Σημειωτέον ότι από τις απαιτήσεις της λόγω επιβάρυνσης με έξοδα μεταφοράς της στην εργασία της, τις οποίες είχε περιλάβει στην ένδικη αγωγή της, η ενάγουσα παραιτήθηκε με προφορική δήλωση του πληρεξούσιου δικηγόρου της που καταχωρήθηκε στα πρακτικά συνεδρίασης του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου, ενώ τρεις από τους εννέα συνολικά συναδέλφους της (οι Μ.Τ., Α.Τ. και Β.Γ.) οι οποίοι είχαν εγείρει κατά της εναγομένης ανάλογο περιεχομένου αγωγές, παραιτήθηκαν από τα δικόγραφα αυτών των αγωγών και έχουν συνταχθεί με τις απόψεις των λοιπών 130 συναδέλφων τους, οι οποίοι έχουν παρέμβει προσθέτως υπέρ της εναγομένης πρωτοδίκως και προβάλλουν τους ίδιους ισχυρισμούς και στην παρούσα δίκη.

Η εναγόμενη οδηγήθηκε στην απόφαση να εξακολουθήσει τη λειτουργία της επιχείρησής της μετά το έτος 1995 και παρήτεινε τη λειτουργία της μέχρι τη συζήτηση της αγωγής στο πρωτοβάθμιο Δικαστήριο λόγω της συγκατάθεσης της ενάγουσας (και όλων των άλλων συναδέλφων της) στην προαναφερόμενη μερική απασχόλησή της, αφού για χρονικό διάστημα τεσσάρων και πλέον ετών δεν εναγνώθηκε με οποιοδήποτε τρόπο σ' αυτή την απασχόληση και δημιούργησε ευλό-

γως στην εναγόμενη εργοδότης της την πεποίθηση ότι δεν θα ασκούσε τις επίδικες αξιώσεις της από τη αποδοχή της εργασίας της κατά τον ανωτέρω χρόνο. Η άσκηση αυτών των αξιώσεων από την ενάγουσα - χωρίς να υπολογισθεί και το ότι ανάλογες αξιώσεις διαθέτουν και οι λοιποί μισθωτοί της εναγομένης - θα επιφέρει στην τελευταία δυσβάστακτες οικονομικές συνέπειες, αν ληφθεί υπόψη και το ότι για την εξακολούθηση της λειτουργίας της επιχείρησής της δανειοδοτήθηκε με μεγάλα χρηματικά ποσά.

Με βάση αυτά τα περιστατικά, εφόσον δεν υφίσταται έγκυρη συμφωνία των διαδίκων, ελλείψει έγγραφου συστατικού τύπου, για τη μερική απασχόληση της ενάγουσας (άρθρο 38 παρ.1 ν. 1892/1990, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ.1 του ν. 2639/1998) η μη αποδοχή της εργασίας της από την εναγόμενη κατέστησε αυτή υπερήμερη ως δανειστή και γεννήθηκαν γι' αυτό οι επίδικες αγωγικές αξιώσεις (άρθρο 656 σε συνδυασμό με 349 και 350 ΑΚ). Η άσκηση αυτών των αξιώσεων όμως είναι καταχρηστική και γι' αυτό αποκρουστέα, κατά παραδοχή της σχετικής ενστάσεως της εναγομένης (άρθρο 281 ΑΚ), την οποία αυτή προέβαλε εγκαίρως πρωτοδίκως και παραδεκτώς την επαναφέρει με τις έγγραφες προτάσεις της προς υπεράσπιση κατά της εφέσεως (άρθρο 527 περ. 1 ΚΠολΔ.), καθ' όσον η σιωπηρή (χωρίς οποιαδήποτε εναντίωση) αποδοχή από την ενάγουσα της μερικής απασχόλησής της από την αρχή του έτους 1995 και η μακρά συγκατάθεσή της (επί τετραετία και πλέον) σ' αυτή την απασχόληση, από την οποία εξήρτησε την παράταση της λειτουργίας της επιχείρησής της η εναγόμενη δημιούργησε σ' αυτή ευλόγως την πεποίθηση ότι δεν θα μπορούσαν να μεταβληθούν χωρίς αμοιβαία συγκατάθεση, τα καθορισμένα από αυτή, με συ-

ναίνεση όλων των μισθωτών της, χρονικά πλαίσια παροχής της εργασίας τους και δεν θα ασκούσε η ενάγουσα τις επίδικες αξιώσεις της, των οποίων η άσκηση, που συνεπάγεται δυσβάστακτες οικονομικές συνέπειες για την εναγόμενη, υπερβαίνει προφανώς τα όρια της καλής πίστης. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο δέχθηκε τα ανωτέρω και απέρριψε το επίδικο αγωγικό αίτημα επιδίκασης του ποσού των 1.862.292 δραχμών για αποδοχές υπερημερίας, ορθώς το νόμο εφήρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε.

Τέλος, για την άσκηση της πρόσθετης υπέρ της εναγομένης παρέμβασης είχαν έννομο συμφέρον οι 133 παρεμβαίνοντες μισθωτοί αυτής (άρθρο 80 ΚΠολΔ), οι οποίοι την ευνοϊκή υπέρ της εναγομένης έκβαση της δίκης συνδυάζουν άμεσα με τη διατήρηση ευλόγως των θέσεων εργασίας τους, όσα δε αντιθέτως υποστηρίζει η ενάγουσα με τον τελευταίο λόγο της έφεσής της πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα.

409/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγήτρια: Σοφία Καραχάλιου

Δικηγόροι: Θεοφ. Κώτσιος, Βασ. Κούτας

Οι μη οριστικές αποφάσεις, όπως αυτές που αναβάλλουν τη συζήτηση της υπόθεσης, υπόκεινται σε ανάκληση από το εκδόν Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη σε κάθε στάση της δίκης, όχι όμως αυτοτελώς.

Στάση δίκης δημιουργείται και όταν εισάγεται κλήση προς συζήτηση κατ' ουσίαν της υπόθεσης.

Απαράδεκτη αυτοτελής αίτηση ανάκλησης μη οριστικής-ανακλητικής απόφασης προς το σκοπό ορισμού χρόνου συζήτησης της υπόθεσης σε συντομότερη δικά-

σιμο εκείνης για την οποία αναβλήθηκε, προς αποτροπή κινδύνου παραγραφής.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 309 ΚΠολΔ, «οι αποφάσεις που αποφαινούνται οριστικά σε κύρια ή παρεμπόμπουσα αίτηση δεν μπορούν μετά τη δημοσίευσή τους να ανακαλούνται από το Δικαστήριο που τις εξέδωσε. Όσες δεν κρίνουν οριστικά μπορούν αυτεπαγγέλτως, είτε με πρόταση κάποιου διαδίκου, που υποβάλλεται μόνο στη διάρκεια της συζήτησης της υπόθεσης και όχι αυτοτελώς, να ανακληθούν σε κάθε στάση της δίκης από το Δικαστήριο που τις εξέδωσε ωστόσο εκδοθεί οριστική απόφαση». Από την διάταξη αυτή συνάγεται, ότι οι μη οριστικές αποφάσεις, ήτοι αυτές που δεν περατώνουν την δίκη, όπως είναι και οι αποφάσεις δια των οποίων αναβάλλεται η συζήτηση της υποθέσεως (κατ' άρθρ. 249, 250 κ.λ.π.), υπόκεινται σε ανάκληση από το Δικαστήριο που εξέδωσε αυτές, έστω και υπό άλλη σύνθεση, αυτεπαγγέλτως ή μετά από πρόταση κάποιου από τους διαδίκους. Η τοιαύτη αίτηση-πρόταση υποβάλλεται εις κάθε στάση της δίκης, όχι όμως αυτοτελώς, αλλά αν το Δικαστήριο επιλαμβάνεται της υποθέσεως κατά νόμιμο τρόπον, γεγονός το οποίον συμβαίνει και όταν εισάγεται κλήση προς συζήτηση κατ' ουσίαν της υποθέσεως, διότι στην περίπτωση αυτή δημιουργείται στάση της δίκης. Προϋπόθεση, δηλαδή, της αιτήσεως-προτάσεως, δι' ανάκληση της μη οριστικής αποφάσεως, είναι ότι η υπόθεση φέρεται διά κλήσεως προς συζήτηση, εφόσον η πρόταση της ανακλήσεως δεν έχει τον χαρακτήρα ενδίκου βοηθήματος (ΑΠ 649/1996 ΕλλΔνη 39 (1998), 1555, ΕφΑθ. 8968/1984 ΕλλΔνη 26 (682), ΕφΑθ. 1344/1975 ΑρχΝ. ΚΖ, 65).

Στην παρούσα περίπτωση, δια της κρινομένης αιτήσεως, ιστορείται, ότι, επί της

από 22.3.1996 αγωγής, περί νομής, των νυν αιτούντων κατά της καθ' ης, εξεδόθη η υπ' αριθμ. 193/1997 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, δια της οποίας η αγωγή αυτή έγινε δεκτή. Κατά της αποφάσεως αυτής η καθ' ης η αίτηση άσκησε έφεση, η οποία απερρίφθη, δια της υπ' αριθμ. 202/1999 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου. Κατά της τελευταίας αποφάσεως αυτή άσκησε την από 28.6.1999 αίτηση αναιρέσεως (και τους από 23.1.2000 προσθέτους λόγους αναιρέσεως), επί της οποίας εξεδόθη η υπ' αριθμ. 351/2001 απόφαση του Δικαστηρίου του Αρείου Πάγου, δια της οποίας η αναίρεση έγινε δεκτή και η υπόθεση παρεπέμφθη, προς περαιτέρω εκδίκαση, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, συγκροτούμενου από άλλους δικαστές. Δια της επακολουθησάσης υπ' αριθμ. 555/11.5.2001 κλήσεως των αιτούντων, η υπόθεση ήχθη προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, κατά την δικάσιμο της 22.2.2002, ότε ανεβλήθη δια την δικάσιμο της 7.2.2003. Συνεπεία, όμως, του ορισμού συζητήσεως της υποθέσεως κατά την ανωτέρω δικάσιμο, η εκ της νομής αξίωση των αιτούντων θα υποπέσει «εν επιδικία», εις την εκ του άρθρου 992 ΑΚ ενταύσια παραγραφή. Διώκεται δε δια της αιτήσεως όπως ανακληθί η, ως άνω, μη οριστική απόφαση του Δικαστηρίου τούτου και καθορισθή χρόνος συζητήσεως της υποθέσεως προγενέστερος της δικασίμου της 7.2.2003, προς αποτροπή του κινδύνου της επικαλουμένης παραγραφής.

Υπό το περιεχόμενο αυτό, η ένδικη αίτηση παρίσταται ως απαράδεκτος. Και τούτο διότι το δι' αυτής αίτημα, δι' ανάκληση της, ως άνω, μη οριστικής αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου, υποβάλλεται αυτοτελώς και όχι δια σχετικής κλήσεως προς συζήτηση της υποθέσεως, δια

της οποίας δημιουργείται «στάση της δίκης», κατά τα εκτιθέμενα εις την μείζονα σκέψη, ώστε κατ' αυτήν το Δικαστήριο, κρίνοντας περί του τυχόν βασίμου του αιτήματος αυτού, να χωρήσει στην κατ' ουσίαν συζήτηση της υποθέσεως. Επομένως, πρέπει η αίτηση να απορριφθεί {...}

421/2002

Πρόεδρος: Ελευθ. Ζάμπρας

Εισηγητής: Αθαν. Σαμαρτζής

Δικηγόροι: Νίκ. Μακρής, Χαραλ. Μάκας

Στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπάγονται οι διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών, κατά το σύστημα της κάθετης συνιδιοκτησίας, εφ' όσον υπάρχει τουλάχιστον ένα οικοδόμημα σε ενιαίο οικοπέδο.

Ανέγερση αυτοτελούς οικοδομήματος από τον ένα συνιδιοκτήτη, καθ' υπέρβαση του ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου, που προβλέπεται με τη πράξη σύστασης κάθετης ιδιοκτησίας, με αποτέλεσμα να απομένει για τον άλλον συνιδιοκτήτη ποσοστό κάλυψης μικρότερο του συμφωνηθέντος.

Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος από τον προσβαλλόμενο και μη οικοδομήσαντα ιδιοκτήτη για κατεδάφιση βεράντας και ημιυπογείου και για απαγόρευση χρησιμοποίησης κοινού βόθρου, αφού επί μακρό χρόνο δημιούργησε στον υπόχρεο τη πεποίθηση ότι δεν πρόκειται να ασκήσει το δικαίωμα αυτό και η μεταγενέστερη επιδίωξη ανατροπής της δημιουργηθείσας κατάστασης συνεπάγεται επαχθείς για τον υπόχρεο συνέπειες

Με την αγωγή του, επί της οποίας εκδόθηκε η εκκαλούμενη απόφαση, ο ενάγων και ήδη εκκαλών ισχυρίστηκε ότι αυτός και οι εναγόμενοι και ήδη εφεσίβλητοι τυγχάνουν συγκύριοι εξ αδιαιρέτου

του εις αυτή περιγραφόμενου κατά θέση, έκταση και όρια οικοπέδου, επί του οποίου συνεστήθη κάθετη ιδιοκτησία, δυνάμει της οποίας έκαστο διάδικο μέρος έχει δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως και ανεγέρσεως οικοδομής ανάλογης προς το ποσοστό της συγκυριότητάς του επί του κοινού ακινήτου και τον ισχύοντα συντελεστή δομήσεως επί του περιελθόντος σ' αυτό διακεκριμένου και διαιρετού τμήματος του οικοπέδου. Ότι το 1988 οι εφεσιβλητοι ανεγείροντας οικοδομή επί του διαιρετού οικοπεδικού τμήματός τους επεξέτειναν αυτή αυθαίρετα και κατέλαβαν τμήμα του οικοπεδικού τμήματος, επί του οποίου ο εκκαλών έχει δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως, γιατί ζήτησε α) να αναγνωρισθεί δικαιούχος αποκλειστικής χρήσεως του τμήματος αυτού, β) να υποχρεωθούν οι εφεσιβλητοι να κατεδαφίσουν τα κτίσματα (εξώστη και ημιυπόγειο) που έχουν ανεγείρει επί του τμήματος, στο οποίο αυτός έχει δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως και σε περίπτωση αρνήσεώς τους, να επιτραπεί αυτό στον εκκαλούντα με δαπάνες των εφεσιβλητών, γ) να παύσουν να χρησιμοποιούν την περιγραφόμενη στην αγωγή λωρίδα του οικοπεδικού τμήματός τους για τη διέλευσή τους και δ) να παύσουν να χρησιμοποιούν τον υπάρχοντα στο ακίνητο του εκκαλούντος βόθρο. Επί της αγωγής αυτής εκδόθηκε η υπ' αρ. 295/98 απόφαση του πρωτοβαθμίου δικαστηρίου, που διέταξε την διενέργεια πραγματογνωμοσύνης και μετά την διεξαγωγή αυτής εκδόθηκε η εκκαλουμένη απόφαση, που απέρριψε την αγωγή ως καταχρηστικώς ασκηθείσα. Κατά της αποφάσεως αυτής παραπονείται τώρα με την ένδικη έφεσή του ο εκκαλών και ζητεί την για τους εις αυτήν εκτιθέμενους λόγους εξαφάνιση της εκκαλουμένης αποφάσεως ώστε να γίνει δεκτή η αγωγή.

Από τις διατάξεις των άρθρων 17 § 2, 647 § 2 ΚΠολΔ, 1 Ν.Δ. 1024/71, 1 Ν.3741/1929, 1002 και 1117 ΑΚ συνάγεται ότι και οι διαφορές που προκύπτουν μεταξύ των ιδιοκτητών αυτοτελών και σε ενιαίο οικόπεδο ανεγειρομένων οικοδομημάτων, εφόσον πηγάζουν από τη σχέση αυτή που καθορίζει το Ν.Δ. 1024/71 υπάγονται στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου, έχει δε ως προϋπόθεση την ύπαρξη τουλάχιστον ενός οικοδομήματος σε ενιαίο οικόπεδο. Ως αυτοτελές οικοδόμημα στη περίπτωση της κατά το Ν.Δ. 1024/71 διηρημένης ιδιοκτησίας σε ενιαίο οικόπεδο νοείται και το από τον ένα από τους περισσότερους συνιδιοκτήτες του ενιαίου οικοπέδου ανεγερθέν στο γι αυτόν προοριζόμενο τμήμα του εν λόγω οικοπέδου οικοδόμημα, αν η ανέγερση αυτού έγινε κατ' υπέρβαση του με την πράξη (συμβόλαιο) περί συστάσεως διαιρημένης σε ενιαίο οικόπεδο ιδιοκτησίας προβλεπομένου για τον οικοδομήσαντα ποσοστού καλύψεως του οικοπέδου και αν συνεπεία της υπερβάσεως αυτής του ποσοστού καλύψεως απομένει για τον άλλον μικρότερο του με την πράξη (συμβόλαιο) περί συστάσεως διαιρημένης στο ενιαίο οικόπεδο ιδιοκτησίας συμφωνηθέντος ποσοστού καλύψεως, οπότε ο μη ακόμη οικοδομήσας συνιδιοκτήτης του οικοπέδου δικαιούται να ζητήσει την κατεδάφισή του από τον άλλο συνιδιοκτήτη του οικοπέδου ανεγερθέντος οικοδομήματος κατά το μέτρο που το οικοδόμημα αυτό υπερβαίνει το πέραν του οικοδομήματος ποσοστό καλύψεως του οικοπέδου, που συμφωνήθηκε (ΕφΘεσ 938/82 Αρμ. 1984, 543, ΕφΑθ. 10264/78, ΝοΒ, 27,978).

Εξ άλλου, κατά την έννοια του άρθρου 281 ΑΚ, το δικαίωμα θεωρείται ως ασκούμενο καταχρηστικώς, πλην άλλων, όταν η συμπεριφορά του δικαιούχου, που

προηγήθηκε της ασκήσεως του και η πραγματική κατάσταση, η οποία διαμορφώθηκε κατά το μεσολαβήσαν διάστημα, δεν δικαιολογούν επαρκώς τη μεταγενέστερη ενάσκησή του από την οποία προκύπτει, αντιθέτως, προφανής υπέρβαση των ορίων της καλής πίστεως. Ειδικότερα, στην περίπτωση της μακράς αδράνειας του δικαιούχου υπάρχει τέτοια κατάχρηση, εφόσον συντρέχουν προσθέτως περιστατικά αναγόμενα στον ίδιο χρόνο και στην όλη συμπεριφορά τόσο αυτού, όσο και του αποκρούοντος το δικαίωμα, από τα οποία γεννάται στον υπόχρεο η πεποίθηση ότι το δικαίωμα δεν πρόκειται να ασκηθεί κατ' αυτού, έτσι ώστε η με την μεταγενέστερη άσκηση επιδίωξη ανατροπής της δημιουργηθείσας καταστάσεως να συνεπάγεται επαχθείς για τον υπόχρεο συνέπειες (ΟΛΑΠ 62/90, ΑΠ 971/98, Δ/νη 40,278, ΟΛΑΠ 2101/84, ΝοΒ, 33,648).

Στην προκειμένη περίπτωση από την προσήκουσα επανεκτίμηση των καταθέσεων ... αποδείχτηκαν κατά την κρίση του Δικαστηρίου αυτού, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Ο Γ.Α.Ζ. πατέρας του εκκαλούντος και της πρώτης από τους εφεσίβλητους ήταν κύριος ενός οικοπέδου και της επ' αυτού υπάρχουσας παλαιάς ισογείου οικίας, εκτάσεως (του οικοπέδου) 720 τ.μ., που βρίσκεται στον οικισμό Ευ. στον Αλ. και συνορεύει ανατολικά σε πλευρά μήκους 30 μέτρων με ιδιοκτησία Λ.Χ., δυτικά σε πλευρά μήκους 30 μέτρων με ιδιοκτησία Χ. και Σ.Ζ., βόρεια σε πλευρά μήκους 24 μέτρων, με την κοινοτική οδό Ε.Β. και νότια σε πλευρά μήκους 24 μέτρων με ιδιοκτησία Μ.Μ. Με το υπ' αριθμ. .../4.5.1981 συμβόλαιο του συμβολαιογράφου Ν.Λ., που μεταγράφηκε νόμιμα, ο ως άνω κύριος του όλου οικοπέδου μεταβίβασε στον ενάγοντα το 51% εξ αδιαιρέτου του οικοπέδου. Παράλλη-

λα, με το ίδιο συμβόλαιο συνεστήθη επί του οικοπέδου κάθετη ιδιοκτησία σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.δ. 1024/1971 σε συνδυασμό με τις διατάξεις του ν. 3741/1929 και τα άρθρα 1002 και 1117 ΑΚ, βάσει της οποίας συμφωνήθηκε ότι ο ενάγων δικαιούται να ανεγείρει αυτοτελή και ανεξάρτητη οικοδομή, επί της οποίας θα έχει χωριστή κυριότητα, σε τμήμα του οικοπέδου, εκτάσεως 370,15 μ., το οποίο ευρίσκεται στο δυτικό τμήμα του όλου ακινήτου και συνορεύει ανατολικά σε πλευρά τεθλασμένη μήκους 22,70 και 7,30 μέτρων με το ανατολικό τμήμα του όλου οικοπέδου, δυτικά σε πλευρά μήκους 30 μέτρων με ιδιοκτησία Χ. και Σ.Ζ., βόρεια σε πλευρά μήκους 16,5 μέτρων με την οδό Ε.Β. και νότια σε πλευρά μήκους 5,50 μέτρων με το ανατολικό τμήμα του οικοπέδου και σε πλευρά μήκους 11 μέτρων με την ιδιοκτησία Μ.Μ., ενώ ο πατέρας του θα έχει χωριστή κυριότητα επί των μελλοντικών κτισμάτων σε τμήμα του οικοπέδου εκτάσεως 349,85 τ.μ., ευρισκόμενο στο ανατολικό τμήμα του όλου οικοπέδου και συνορεύον ανατολικά σε πλευρά μήκους 30 μέτρων με ιδιοκτησία Λ.Χ., δυτικά σε πλευρά τεθλασμένη μήκους 22,70 μέτρων και μήκους 7,30 μέτρων με το δυτικό τμήμα του όλου οικοπέδου, βόρεια σε πλευρά μήκους 7,50 μέτρων με την οδό Ε.Β. και νότια σε πλευρά μήκους 13 μέτρων με την ιδιοκτησία Μ.Μ. και αναγκαστική συγκυριότητα επί του οικοπέδου 49% εξ αδιαιρέτου. Επιπροσθέτως, συμφωνήθηκε ότι στον παραμένοντα ακάλυπτο, μετά την ανέγερση των οικοδομών, χώρο του κάθε τμήματος, ο κύριος της σε αυτό ανεγερθείσας οικοδομής θα έχει δικαίωμα αποκλειστικής χρήσεως και συνεστήθη δουλεία οικήσεως υπέρ του Γ.Ζ. στην ήδη υπάρχουσα στο βόρειο άκρο του οικοπέδου και εντός του τμήματος επί του οποίου έχει δικαίω-

μα αποκλειστικής χρήσεως ο εκκαλών, παλαιά ισόγεια προσφυγική οικία.

Με το υπ' αρ. .../14.5.81 συμβόλαιο του ιδίου συμβολαιογράφου, που μεταγράφηκε νόμιμα, ο Γ.Ζ. μεταβίβασε στους εφεσίβλητους κατ' ισομοιρίαν το 49% εξ αδιαίρετου του όλου οικοπέδου με το δικαίωμα ανεγέρσεως αυτοτελούς οικοδομής επί του προαναφερομένου διαιρετού τμήματος του οικοπέδου. Ο εκκαλών και ο δεύτερος από τους εφεσίβλητους έχοντας λόγω της στενής συγγενείας τους αρμονικές σχέσεις άρχισαν μαζί το έτος 1982 την ανέγερση των οικιών τους επί του ανήκοντος στον καθένα απ' αυτούς διαιρετού οικοπεδικού τμήματος χρησιμοποιώντας τον ίδιο πολιτικό μηχανικό, τον ίδιο εργολάβο και το ίδιο εργατοεχνικό προσωπικό. Ο εκκαλών αν και ήταν κάτοικος Πειραιά, παρακολουθούσε όλα τα στάδια της ανεγέρσεως των οικοδομών τους και την εκτέλεση των εργασιών με τακτικές επισκέψεις του στην Ευ. για να βλέπει τον γέροντα πατέρα του, αλλά και να διέρχεται τις θερινές διακοπές του και τις περιόδους των εορτών του Πάσχα. Οι ανωτέρω οικίες των διαδίκων αποπερατώθηκαν κατά το έτος 1983. Οι εφεσίβλητοι κατά την ανέγερση της οικίας τους κατασκεύασαν βεράντα (εξώστη) διαστάσεων 2 X 5,5 μέτρων και υπ' αυτήν επεξέτειναν τον ημιυπόγειο χώρο της οικίας τους με τις ίδιες διαστάσεις και έτσι κατέλαβαν και κατέχουν τμήμα του οικοπέδου του εκκαλούντος εμβαδού 11 τ.μ. (2 X 5,5), που βρίσκεται στο βορειοανατολικό άκρο του ανήκοντος σε αυτούς τμήματος του ακινήτου και το οποίο συνορεύει ανατολικά και νότια επί πλευρών μήκους 2μ. και 5,5 μ. αντίστοιχα με το ανωτέρω περιγραφόμενο ανατολικά τμήμα του οικοπέδου, επί του οποίου οι εφεσίβλητοι έχουν αποκλειστικό δικαίωμα χρήσεως (υπόλοιπη οικοδομή τους), δυτικά και βόρεια επί

πλευρών μήκους 2 μ. και 5,5 μ. αντίστοιχα με το παραπάνω περιγραφόμενο δυτικό τμήμα του όλου ακινήτου, επί του οποίου ο εκκαλών έχει αποκλειστικό δικαίωμα χρήσεως. Η επέκταση αυτή εντός του ανήκοντος στην αποκλειστική κυριότητα του εκκαλούντος τμήματος συντελέστηκε υπό τα όμματα αυτού, που καθ όλη τη διάρκεια των οικοδομικών εργασιών, οι οποίες εκτελούνταν συγχρόνως και παραλλήλως και στις δύο οικίες, επισκέπτετο, καθώς προειπώθηκε, συχνά το επίδικο οικόπεδο, και πραγματοποιήθηκε εν γνώσει του, με την ανοχή του και χωρίς καμιά αντίρρηση ή επιφύλαξη.

Πρέπει να σημειωθεί ότι ο εκκαλών, ως ξυλουργός, κατασκεύασε τις ξυλουργικές εργασίες αμφοτέρων των οικιών και ως εκ τούτου ηδύνατο ευχερώς να διαπιστώσει κατ' εκείνο τον χρόνο την προαναφερόμενη επέκταση, που ήταν αντιληπτή με γυμνό οφθαλμό και δεν χρειαζέταν ειδικές γνώσεις για να διαπιστωθεί. Όμως ο εκκαλών αν και γνώριζε εξ αρχής την κατασκευή της βεράντας και του υπ' αυτή ημιυπογείου χώρου, ούτε κατά την ανέγερσή τους, ούτε αργότερα μέχρι το έτος 1997, διατύπωσε οποιαδήποτε διαμαρτυρία ή έδειξε την αντίθεσή του στην διατήρηση ειρημένων κτισμάτων, αλλά εξακολουθούσε να διατηρεί αρμονικές σχέσεις με τον αδελφό του. Εξ άλλου, οι εφεσίβλητοι για να εισέλθουν στον ημιυπόγειο χώρο της οικίας τους, από της ανεγέρσεώς τους, χρησιμοποιούν λωρίδα του οικοπέδου, που βρίσκεται εντός του διαιρετού τμήματος του οικοπέδου, που ανήκει στον εκκαλούντα, σε επαφή με το κοινό όριο των δύο διακεκριμένων οικοπεδικών τμημάτων, έχει σχήμα ορθογωνίου παραλληλογράμμου, πλάτους 1,5 μ. και μήκους 5 μ. και συνορεύει ανατολικά και δυτικά με τα τμήματα του οικοπέδου, που ανήκουν αντιστοι-

χως στους εφεσιβλήτους και στον εκκαλούντα, και βόρεια και νότια με το τμήμα του εκκαλούντος. Η διέλευση των εφεσιβλήτων δια του εν λόγω οικοπεδικού τμήματος είναι αναγκαία προκειμένου οι εφεσίβλητοι να φθάσουν στην είσοδο του ημιυπογείου χώρου της οικίας τους. Η εδαφική αυτή λωρίδα εκρησιμοποιείτο από τον πατέρα των διαδίκων για να μεταβεί στην τουαλέτα, που εξυπηρετούσε την παλαιά οικία στην οποία διέμενε και η οποία ευρίσκεται στο διαιρετό οικοπεδικό τμήμα των εφεσιβλήτων. Την λωρίδα αυτή χρησιμοποιούσαν από το έτος 1983 και οι εφεσίβλητοι έως το έτος 1997 χωρίς ποτέ ο εκκαλών να προβάλλει οποιαδήποτε αντίρρηση ή να διατυπώσει οποιαδήποτε επιφύλαξη. Πρέπει να σημειωθεί ότι η από μέρους των εφεσιβλήτων χρήση της υπέρθεν εδαφικής λωρίδας δεν παραβλάπτει την χρήση της οικίας του εκκαλούντος.

Περαιτέρω, από τα αυτά ως άνω αποδεικτικά μέσα αποδείχτηκε ότι οι διάδικοι κατά την κατά τα ανωτέρω ανέγερση των οικιών τους κατασκεύασαν, προς οικονομία της σχετικής δαπάνης ανοικοδομήσεως των οικιών τους, από κοινού και με δαπάνες αμφοτέρων των διαδίκων βόθρο, που κατά τη συμφωνία τους θα εξυπηρετούσε τις αποχετευτικές ανάγκες και των δύο οικιών τους, χωρίς ποτέ ο εκκαλών, εντός του διαιρετού τμήματος του οποίου κατασκευάστηκε ο κοινός βόθρος να διαμαρτυρηθεί ή να εκφράσει με οποιοδήποτε τρόπο την αντίθεσή του μέχρι το έτος 1997. Για πρώτη φορά κατά το έτος αυτό ο εκκαλών με την από 5.6.97 εξώδικη πρόσκλησή του ζήτησε από τους εφεσίβλητους να προβούν στην καθαίρεση των κτισμάτων και την παύση χρήσεως της εδαφικής λωρίδας και του βόθρου. Από την προεκτεθείσα συμπεριφορά του εκκαλούντος ευ-

λόγως και βασίμως δημιουργήθηκε στους εφεσίβλητους η πεποίθηση ότι δεν πρόκειται να ασκήσει τα εκ της καθέτου ιδιοκτησίας δικαιώματά του. Έπειτα από την μη καθαίρεση της παραπάνω βεράντας και του υπ' αυτήν ημιυπογείου χώρου και από την συνέχιση της χρησιμοποίησης της εδαφικής λωρίδας και του από κοινού κατασκευασθέντος βόθρου ουδεμία ζημία υφίσταται ο εκκαλών. Ειδικότερα, η ύπαρξη της βεράντας και του ημιυπογείου ουδόλως παρακωλύει την χρήση της ευρισκομένης στο τμήμα του εκκαλούντος οικοδομής. Αντιθέτως, από την καθαίρεση αυτών θα προξενηθεί σημαντική ζημία στους εφεσίβλητους, αφού αυτοί θα αναγκασθούν να προβούν σε σημαντικές δαπάνες για την ενέργεια της καθαίρεσεως των ειρημένων κτισμάτων και την αποκατάσταση της λειτουργικότητας της οικίας τους.

Συγκεκριμένα οι εφεσίβλητοι πρέπει να προβούν σε αποζημίωση και επανανοθέτηση του κιγκλιδώματος της βεράντας, σε μόνιμη υποστήλωση του στεγάστρου, που βρίσκεται πάνω από την καταφιστέα βεράντα, σε καθαίρεση τμήματος του ημιυπογείου και μπάζωμα αυτού, σε καθαίρεση τμήματος του στεγάστρου της βεράντας, σε κτίσιμο του ανοίγματος της κουζίνας, σε κατασκευή νέας σκάλας για το ημιυπόγειο, σε άνοιγμα παραθύρου κουζίνας και τοποθέτηση παραθύρου και θύρας ημιυπογείου, εργασίες για τις οποίες θα απαιτηθεί το συνολικό ποσό των 2.000.000 δρχ. Λαμβανομένου δε υπόψη ότι οι διάδικοι έχουν περιορισμένη οικονομική δυνατότητα και ως κάτοικοι Αττικής χρησιμοποιούν τις οικίες τους ως παραθεριστικές για ένα περίπου μήνα το καλοκαίρι, η υποχρέωση των εφεσιβλήτων να υποβληθούν στην προαναφερόμενη δαπάνη, που είναι αναγκαία για την καθαίρεση των ειρημένων κτισμάτων και

την αποκατάσταση της λειτουργικότητας της οικίας τους δημιουργεί κατάσταση κατάφωρης αδικίας, ενόψει και του γεγονότος ότι κανένα σοβαρό όφελος, δεν προσδοκά ο εκκαλών από την καθαίρεση των κτισμάτων.

Με βάση τα προεκτεθέντα η υπό δίκη αγωγή κατά τα υπό στοιχεία α' και βί και ίί αιτήματά της κρίνεται κατά παραδοχή της εκ του άρθρου 281 ΑΚ ενστάσεως των εφεσιβλήτων ως και κατ' ουσίαν βάσιμης, πρέπει να απορριφθεί ως υπερβαίνουσα προφανώς τα όρια των από την ανωτέρω διάταξη καθιδρυσμένων αρχών της καλής πίστεως, των χρηστών ηθών και του κοινωνικού και οικονομικού σκοπού του δικαιώματος.

Τέλος, το πρώτο αίτημα της αγωγής, με το οποίο διώκεται η αναγνώριση του δικαιώματος της αποκλειστικής χρήσεως του εκκαλούντος επί του δυτικού διαιρετού τμήματος του όλου οικοπέδου κρίνεται απορριπτέο, διότι ο εκκαλών ασκεί αυτό χωρίς να έχει έννομο συμφέρον, αφού, για τα μεν τμήματα των 11 τ.μ., που καταλαμβάνει η επέκταση της βεράντας και του ημιυπογείου χώρου, και την λωρίδα εδάφους, που χρησιμοποιούν οι εφεσιβλήτοι για τη διεύλυσή τους καθώς και τη χρήση του κοινού βόθρου, τα αιτήματα περί κατεδαφίσεως της βεράντας και του ημιυπογείου και της απαγορεύσεως χρησιμοποίησεως της εδαφικής λωρίδας και του κοινού βόθρου, κρίθηκαν κατά τα ανωτέρω απορριπτέα ως αντικείμενα στη διάταξη του άρθρου 281 ΑΚ, το απομένον μετά ταύτα διαιρετό οικοπεδικό τμήμα του εκκαλούντος δεν αμφισβητείται από τους εφεσιβλήτους. Κατ' ακολουθίαν αυτών πρέπει η ένδικη αγωγή να απορριφθεί στο σύνολό της {...}

429/2002

Πρόεδρος: Ελευθ. Ζάμπρας

Εισηγητής: Δημ. Τίγγας

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Αχιλ. Δήμτσας

Όταν ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να παραλείψει ή να ανευθύνει πράξη, το Δικαστήριο απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση ως ένα έτος. Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη στη παράλειψη ή ανοχή, απαγγέλλεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει τον υπόχρεο, εφ' όσον υπάρχει απόφαση εκτελεστή, έστω και ασφαλιστικών μέτρων, περί απειλής χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, η οποία έχει επιδοθεί στον υπόχρεο και βεβαιώνεται από το δικαστήριο η απείθεια προς τη δικαστική διαταγή. Επί περισσότερων της μιας παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες ποινές, εκτός αν οι παραβάσεις συνδέονται στενότερα μεταξύ τους και σχηματίζουν φυσική ενότητα ενέργειας του παραβάτη κατά τρόπο εξωτερικώς διαγνωστό και στους τρίτους, οπότε επιβάλλεται μία ποινή για όλες τις παραβάσεις.

Η απόφαση των ασφ. μέτρων που έταξε προθεσμία άσκησης κυρίας αγωγής διατηρεί την ισχύ της, εφόσον ασκήθηκε εμπρόθεσμα η αγωγή.

Μη νόμιμη η καθ' υπέρβαση του έτους αιτούμενη χρονική διάρκεια της προσωπικής κράτησης.

{...} Κατά το άρθρο 947 παρ. 1 του ΚΠολΔ «Όταν ο οφειλέτης έχει υποχρέωση να παραλείψει ή να ανευθύνει πράξη, το δικαστήριο, για την περίπτωση που πα-

ραβεί την υποχρέωσή του, απειλεί για κάθε παράβαση χρηματική ποινή ως 2.000.000 δραχμές υπέρ του δανειστή και προσωπική κράτηση ως ένα έτος. Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη να παραλείψει ή να ανευθύνει πράξη, απαγγέλλεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει στη χρηματική ποινή και στην προσωπική κράτηση. Στην τελευταία περίπτωση δικάζει κατά τη διαδικασία των άρθρων 670 έως 676». Από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγεται ότι για την καταδίκη σε χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση από το αποκλειστικώς καθ' ύλην αρμόδιο μονομελές πρωτοδικείο, που δικάζει κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 670-676 ΚΠολΔ, πρέπει: α) να υπάρχει απόφαση εκτελεστή, έστω και κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, με την οποία να απειλείται χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση για ενδεχόμενη παράβασή της, β) να έχει επιδοθεί η απόφαση που απειλεί την ποινή στον υπόχρεο και γ) να βεβαιωθεί από το δικαστήριο η απείθεια προς τη δικαστική διαταγή (ΑΠ. 466/1982 Βασ. Νομ. Γ.18, 1631/1981 ΕΕΝ 49.862, 411/1980 ΝοΒ 28.1761, 740/1979 ΝοΒ 28.50). Επί περισσότερων της μιας παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες ποινές, όταν όμως οι παραβάσεις συνδέονται στενότερα μεταξύ τους και σχηματίζουν φυσική ενότητα ενεργείας του παραβάτη κατά τρόπο εξωτερικώς διαγνωστό και στους τρίτους, επιβάλλεται μία ποινή και όχι αθροιστικώς τόσες ποινές όσες και οι επί μέρους παραβάσεις (ΑΠ 881/1980 ΝοΒ 29.107, 864/1977 ΑρΧΝοΒ ΚΘ.174, 637/1976 ΝοΒ 25.18).

Στην προκειμένη περίπτωση από τις έ-

νορκες καταθέσεις των μαρτύρων ... αποδεικνύονται τα εξής: Ο εφεσίβλητος, ως εκπρόσωπος και διαχειριστής της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Α.Τ. και Σία Ο.Ε», η οποία είχε εγκαταστήσει στη Λάρισα, και στην οδό Ι. χωρίς άδεια της διοικητικής αρχής μηχανήματα (πλάνη, πριονοκορδέλα κλπ.) συνολικής κινητήριας δύναμης άνω των 15 HP, από τη λειτουργία των οποίων εξεπέμποντο υπερβολικοί θόρυβοι στα διαμερίσματα γειτονικής οικοδομής των εκκαλούντων (επί της οδού Α.Τ.), υποχρεώθηκε προσωρινά με την υπ' αρ. 97/1997 απόφαση του Ειρηνοδικείου Λάρισας να παύσει και να παραλείψει στο μέλλον τη λειτουργία των μηχανημάτων του εργαστηρίου κατασκευής κουφωμάτων και επίπλων, κειμένου στην οδό Ι. της Λάρισας χωρίς να διακοπεί γενικώς και η λειτουργία του εργαστηρίου. Με την ίδια απόφαση απειλήθηκε κατά του εφεσιβλήτου σε χρηματική ποινή υπέρ των αιτούντων (ήδη εκκαλούντων) 50.000 δραχμών και προσωπική κράτηση 10 ημερών για κάθε ημέρα παραβάσεως της παραπάνω υποχρεώσεώς του», ενώ ορίσθηκε προθεσμία 40 ημερών από την επίδοση της απόφασης, για την άσκηση από τους αιτούντες της αγωγής για την κύρια υπόθεση. Η απόφαση αυτή επιδόθηκε κατά τις 9.7.1997 στον εφεσίβλητο (βλ. .../9.7.197 έκθεση επίδοσης του δικ. επιμελητή του Πρωτοδικείου Κ.Τ.). Μέσα στην 40ήμερη προθεσμία, που κινήθηκε με την επίδοση της ως άνω απόφασης, ήτοι κατά την 1.8.1997, κατατέθηκε η τακτική αγωγή για την κύρια υπόθεση στο Ειρηνοδικείο Λάρισας (βλ. υπ' αρ. 303/1.8.1997 πράξη καταθέσεως της Γραμματέα του Ειρηνοδικείου Λάρισας κάτω από την από 14.7.1997 αγωγή των εκκαλούντων κατά του εφεσιβλήτου) και επιδόθηκε μέσα στην ίδια 40ήμερη προθεσμία, ήτοι κατά τις 5.8.1997 επικυρωμέ-

νο αντίγραφο αυτής της αγωγής προς τον εφεσίβλητο (βλ. αρ. .../5.8.1997 έκθεση επίδοσης του δικ. επιμελητή του Πρωτοδικείου Χ.Κ.). Η αναγραφή στο προεισαγωγικό της υπ' αρ. 201/1998 απόφασης του Ειρηνοδικείου Λάρισας, με την οποία έγινε δεκτή η προαναφερόμενη τακτική αγωγή των εκκαλούντων, ότι η αγωγή αυτή έχει αριθμό εκθέσεως καταθέσεως «303/1998» εμπεριέχει προφανή αντιγραφική ανακρίβεια ως προς το έτος κατάθεσης (και άσκησης της αγωγής) που ήταν το 1997 (και όχι το 1998) και δεν έχει μεγαλύτερη αποδεικτική ισχύ γι' αυτό το περιστατικό από την πράξη καταθέσεως της Γραμματέα του Ειρηνοδικείου Λάρισας κάτω από το αντίγραφο της τακτικής αγωγής των εκκαλούντων και τη συνακόλουθη έκθεση επίδοσέως του προς το εφεσίβλητο (βλ. άρθρο 438 ΚΠολΔ), όσα δε αντιθέτως υποστηρίζει ο τελευταίος με τις έγγραφες προτάσεις του πρέπει να απορριφθούν ως μη νόμιμα. Εφόσον όμως ασκήθηκε η αγωγή για την κύρια υπόθεση μέσα στην 40ήμερη προθεσμία που όρισε η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων, διατήρησε αυτή την ισχύ της μέχρι την έκδοση της υπ' αρ. 201/9.10.1998 απόφασης του Ειρηνοδικείου Λάρισας (βλ. άρθρα 693 παρ. 1 και 698 παρ.1 ΚΠολΔ).

Ο εφεσίβλητος, κατά το χρονικό διάστημα από 10.7.1997 έως 8.3.1998 δεν συμμορφώθηκε με την υποχρέωση που του επέβαλε η υπ' αρ. 97/1997 απόφαση του Ειρηνοδικείου Λάρισας και λειτουργούσε τα εγκατεστημένα στο εργαστήριο της ομόρρυθμης εταιρίας «Α.Τ. και Σια Ο.Ε» (επί της οδού Ι. στη Λάρισα) μηχανήματα άνω των 15 HP επί μία ημέρα κάθε εβδομάδα και συνολικά επί 30 ημέρες (240 ημέρες - 30 ημέρες θερινών διακοπών και εορτών = 210), ενώ κατά τις υπόλοιπες τέσσερις εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας δεν έθετε σε λειτουργία τα ως

άνω μεγάλης ισχύος μηχανήματα, αλλά εκτελούσε άλλες μη οχλούσες εργασίες κατασκευής μεταφοράς και τοποθέτησης των πραγμάτων που κατασκεύαζε στους χώρους που του υποδείκνυαν οι αντισυμβαλλόμενοί του αγοραστές των πραγμάτων (επίπλων, κουφωμάτων θυρών, παρθύρων κλπ). Η λειτουργία των μηχανημάτων σε καθεμία από τις 30 ημέρες του επίμαχου χρονικού διαστήματος των 240 ημερών αποτελούσε αυτοτελή ενέργεια του εφεσίβλητου και δεν σχημάτιζαν αυτές, οι μη χρονικώς συνδεδεμένες παραβάσεις του φυσική ενότητα εξωτερικώς διαγνωστή, έτσι ώστε να θεωρηθεί ενιαία η παράβαση και να επιβληθεί μία ποινή, και όσα αντιθέτως υποστηρίζει ο εφεσίβλητος με τις έγγραφες προτάσεις του πρέπει να απορριφθούν ως ουσιαστικά αβάσιμα. Οφείλονται συνεπώς για τις 30 παραβάσεις ισάριθμες ποινές, ήτοι χρηματική ποινή 1.500.000 (50.000 X 30) δραχμών και προσωπική κράτηση 300 (10 ημέρες X 30) ημερών. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο το οποίο έκρινε διαφορετικά και επέβαλε μόνον για 5 ημέρες τις απειλούμενες ποινές (αφού δέχθηκε ότι η τακτική αγωγή των εκκαλούντων προς το Ειρηνοδικείο Λάρισας δεν ασκήθηκε μέσα στην 40ήμερη προθεσμία που όρισε η απόφαση των ασφαλιστικών μέτρων και απώλεσε αυτή την ισχύ της) εσφαλμένως εκτίμησε το αποδεικτικό υλικό.

Κατά συνέπεια πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση έφεση ως και ουσιαστικά βάσιμη, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση να κρατηθεί στο Δικαστήριο αυτό προς κατ' ουσίαν εκδίκαση η αγωγή (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ), η οποία είναι νόμιμη (άρθρο 947 παρ.1 ΚΠολΔ), με εξαίρεση το αίτημα απαγγελίας προσωπικής κράτησης που είναι απορριπτέο ως μη νόμιμο για την καθ' υπέρβαση του έτους αιτούμενη χρονική διάρκεια της προσωπι-

κής κράτησης, να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλει στους ενάγοντες ισομερώς το ισόποσο σε δραχμές των 1.500.000 δραχμών (με αντιστοιχία 1 ευρώ = 340,75 δραχμές) και να διαταχθεί εναντίον του προσωπική κράτηση τριακοσίων (300) ημερών.

581/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατσαλέξης

Δικηγόροι: Άρης Καραχάλιος, Δημ. Κάψος

Η αποζημίωση χρήσης που οφείλει ο μισθωτής, λόγω παρακράτησης του μισθίου, μετά την για οποιονδήποτε λόγο λήξη της μίσθωσης, δεν έχει τον χαρακτήρα μισθώματος, ανέρχεται στο ποσό του καταβαλλομένου μισθώματος και δεν υπόκειται σε αναπροσαρμογή.

Η σύμβαση γνήσιας ποινικής ρήτρας για τη περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της παροχής, αποτελεί παρεπόμενη συμφωνία, που στοχεύει στην εξασφάλιση εκπλήρωσης της κύριας ενοχής, αλλά συνιστά και τρόπο αποζημίωσης, που υποχρεούται να καταβάλλει ο ασυνεπής συμβαλλόμενος, χωρίς να χρειάζεται επίκληση και απόδειξη της ύπαρξης ή της έκτασης της ζημίας. Εάν εκλείπει η κυρία ενοχή, πριν από την κατάπτωση της ποινής, εκλείπει και η ποινική ρήτρα

Συνομολόγηση ποινικής ρήτρας για τη περίπτωση πρόωρης αποχώρησης του μισθωτού από το μίσθιο. Σε περίπτωση καταγγελίας της μίσθωσης από τον εκμισθωτή, λόγω μη καταβολής μισθωμάτων, η ποινική ρήτρα παύει να ισχύει και η εγκατάλειψη του μισθίου από το μισθωτή, γενόμενη μετά την έκδοση της εξωστικής απόφασης, προς αποφυγή της αναγκαστικής εκτέλεσης, δεν επιφέρει κατάπτωση της ποινής.

{...} Από τη διάταξη του άρθρου 601 ΑΚ, η οποία εφαρμόζεται και επί εμπορικών μισθώσεων, προκύπτει ότι η αποζημίωση χρήσεως (κατ αποκοπή), την οποία οφείλει ο μισθωτής, μετά τη λήξη της μίσθωσης, με την επέλευση των αποτελεσμάτων της καταγγελίας, για οποιονδήποτε προβλεπόμενο στον ΑΚ και τον νόμο περί εμπορικών μισθώσεων (ΠΔ 34/1995), λόγο, όπως είναι και η καθυστέρηση καταβολής του μισθώματος, η ιδιόχρηση κλπ., για όσο χρόνο παρακρατεί το μίσθιο, δεν έχει τον χαρακτήρα μισθώματος, ανέρχεται δε στο ποσό του, κατά τον χρόνο της λήξης της μισθώσεως, καταβαλλομένου μισθώματος και καθίσταται τοκοφόρα από τότε που ο μισθωτής περιήλθε σε υπερημερία (345 ΑΚ) και δεν υπόκειται σε αναπροσαρμογή, ούτε κατ άρθρο 7 του ανωτέρω ΠΔ, ούτε της γενικής ρήτρας του άρθρου 288 ή του 388 ΑΚ (ΑΠ 1248/2001 και ΑΠ 372/2001 ΕλλΔνη 43, 145 και 142 αντίστοιχα).

Εξάλλου, η από τις διατάξεις των άρθρων 404 επ. ΑΚ προβλεπόμενη σύμβαση γνήσιας ποινικής ρήτρας, με την οποία ο ένας των συμβαλλομένων υπόσχεται στον άλλο ότι αν δεν εκπληρώσει ή δεν εκπληρώσει προσποκόντως την οφειλόμενη σ' αυτόν παροχή από άλλη ενοχή, θα του καταβάλλει ένα χρηματικό ποσό ή κάτι άλλο, αποτελεί παρεπόμενη συμφωνία, που, αμέσως μεν, στοχεύει ως ένα μέσο πίεσεως στην εξασφάλιση της εκπληρώσεως της κυρίας ενοχής, περαιτέρω δε συνιστά ένα τρόπο αποζημίωσης, την οποία υποχρεούται να καταβάλλει ο ασυνεπής συμβαλλόμενος, αποκαθιστώντας έτσι την προξενούμενη από την συμπεριφορά του ζημία στον άλλο, χωρίς ο τελευταίος να χρειάζεται να επικαλεσθεί και να αποδείξει την ύπαρξη ή την έκταση της ζημίας του. Μεταξύ των προϋποθέσεων της γνήσιας ποινικής ρήτρας είναι (ΑΚ

406) η ύπαρξη κυρίας ενοχής, η τύχη της οποίας αμέσως επηρεάζει και εκείνη (ΑΠ 611/1998 ΕλλΔνη 40,141). Εάν εκλείψει η κυρία ενοχή πριν από την κατάρτιση της ποινής, λόγω καταργήσεως της συμβάσεως ή καταγγελίας αυτής, εκλείπει και η ποινική ρήτρα (Σόντης ΕρμΑΚ άρθρο 404 αρ. 11).

Στην κρινόμενη περίπτωση, από την επανεκτίμηση ... πλήρως αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το από 12.10.1997 ιδιωτικό συμφωνητικό μίσθωσης ο πρώτος ενάγων, ενεργώντας για λογαριασμό του, αλλά και για λογαριασμό του δικαιιοπαρόχου του ιδίου, αλλά και των λοιπών εναγόντων, που καταρτίστηκε με τον εναγόμενο, ανανέωσαν για μία τριετία την λήξασα στις 30.9.1997, δηλαδή μέχρι 30.9.2000, την μίσθωση, που είχε συναφθεί και τροποποιηθεί στο παρελθόν, με τα αναφερόμενο στην σύμβαση αυτή ιδιωτικά συμφωνητικά, με έναρξη την 1.3.1994, ενός καταστήματος με τον υπαίθριο χώρο του, που βρίσκεται στα Φάρ. επί της οδού Λ., που χρησιμοποιούταν από τον εναγόμενο ως αναψυκτήριο με τον διακριτικό τίτλο «Π.», τροποποίησαν δε ταυτόχρονα, αναδρομικώς, και τον σχετικό όρο της συμβάσεως μισθώσεως, που αφορούσε το ύψος του καταβαλλομένου μηνιαίου μισθώματος και όρισαν ότι, για μεν το χρονικό διάστημα από 1.3.1997 - 28.2.1999 θα ανερχόταν σε 220.000 δραχμές και από 1.3.1999 μέχρι το τέλος της μισθώσεως σε 240.000 δραχμές, το οποίο θα καταβαλλόταν, λόγω του ότι η επιχείρηση λειτουργούσε τους θερινούς μήνες, ως εξής: α) την 30.6 κάθε μισθωτικού έτους, που άρχιζε τον μήνα Μάρτιο, τα μισθώματα των μηνών Μαρτίου-Ιουνίου, β) την 31.7 τα μισθώματα των μηνών Ιουλίου-Οκτωβρίου και γ) την 31.8 τα μισθώματα των μηνών

Νοεμβρίου-Φεβρουαρίου.

Στην ίδια σύμβαση περιλήφθηκε και όρος με τον οποίο ορίστηκε «Σε περίπτωση που ο μισθωτής εγκαταλείψει το μίσθιο πριν από τον συμφωνημένο με το παρόν χρόνο συμφωνείται ποινική ρήτρα ύψους ενός εκατομμυρίου (1.000.000) δραχμών, ποσό το οποίο θα είναι υποχρεωμένος ο μισθωτής να καταβάλλει στους εκμισθωτές». Η ποινική αυτή ρήτρα, όπως από το περιεχόμενο της σαφώς προκύπτει, συμφωνήθηκε για την περίπτωση που ο μισθωτής θα εγκατέλειπε, αυθαίρετως, το μίσθιο ενωρίτερα από τον συμφωνηθέντα χρόνο λήξεως της μισθώσεως, χωρίς να καταγγείλει προηγουμένως την μίσθωση, όπως είχε εν προκειμένω δικαίωμα, λόγω του ότι από την έναρξή της είχε παρέλθει 2ετία, κατά τον υπό του άρθρου 43 ΠΔ 34/1995 προβλεπόμενο τρόπο, δηλαδή με την τήρηση εγγράφου τύπου, οπότε τα αποτελέσματα θα επερχόταν μετά πάροδο έξι (6) μηνών και θα οφειλόταν ως αποζημίωση τα μισθώματα τεσσάρων (4) μηνών, με βάση το καταβαλλόμενο κατά την καταγγελία μίσθωμα (βλ. για τις προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα της καταγγελίας αυτής ΕφΑθ 1993/2001, ΕφΑθ 9973/2000 ΕλλΔνη 42,955 και 1669 αντίστοιχα, ΕφΑθ 2935/1999 ΕλλΔνη 41,838, ΕφΛαρ 589/2001 ΕλλΔνη 43,834 και εκεί παραπομπές, Παπαδάκης, Σύστημα Εμπορικών Μισθώσεων, έκδοση δεύτερη, τόμος δεύτερος, παρ. 5196-5205 και 5210-5220 και εκεί παραπομπές).

Η αυθαίρετη δε αυτή εγκατάλειψη του μισθίου από τον εναγόμενο, μονομερώς και χωρίς την τήρηση των πιο πάνω διατυπώσεων, θα συνιστούσε άτακτη καταγγελία, που δεν θα επέφερε την λύση της μισθώσεως, με αποτέλεσμα να υποχρεούται αυτός σε καταβολή των μισθωμάτων μέχρι του χρόνου λήξεως της μισθώσεως, έ-

στω και αν δεν χρησιμοποιούσε το μίσθιο, όπως ορίζει η διάταξη του άρθρου 596 ΑΚ (Παπαδάκης ο.π. παρ. 5208 α). Στην τελευταία αυτή περίπτωση θα οφειλόταν, πέραν των μισθωμάτων, και η κατά τα άνω ποινική ρήτρα, η οποία συμφωνήθηκε εν προκειμένω, τόσο ως μέσο ασκήσεως πιέσεως προς τον μισθωτή να παραμείνει στην χρήση του μισθίου μέχρι την λήξη της μισθώσεως και να μη το εγκαταλείψει αυθαίρετως, χωρίς βέβαια να αποκλείεται σ' αυτόν η καταγγελία της συμβάσεως υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις και αποτελέσματα, όσο και ως τρόπος αποζημιώσεως των εκμισθωτών για την, εκ της προώρου και αυθαίρετου εγκαταλείψεως του μισθίου, παρά την υποχρέωση καταβολής του μισθώματος, ενδεχομένη ζημία τους. Η δε ποινική ρήτρα συμφωνήθηκε, όπως εκ του περιεχομένου της προκύπτει, για την περίπτωση της μη προσποκής εκπληρώσεως από τον μισθωτή της οφειλόμενης απ' αυτόν παροχής που απέρρεε από την σύμβαση μισθώσεως και συνίστατο στην απόδοση του μισθίου, αμέσως μετά την λήξη της μισθώσεως, στην κατάσταση που το παρέλαβε (βλ. για τις υποχρεώσεις των συμβαλλομένων μετά την λήξη της συμβάσεως μισθώσεως, Δελνηγιάννης-Κορνηλάκης, Ειδικό Ενοχικό Δίκαιο, 1992 τομ. Ι παρ.145 σελ 511).

Σύμφωνα δε με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη η κατάπτωσή της τελούσε υπό την αυτονόητη προϋπόθεση της υπάρξεως της συμβάσεως μισθώσεως, παρεπόμενη της οποίας ήταν η περί αυτής συμφωνία, σε περίπτωση δε λύσεως αυτής, κατόπιν καταγγελίας, για οποιονδήποτε από τους παραπάνω λόγους, πριν την κατάπτωση της ποινής, θα έπαυε και η υποχρέωση προς καταβολή της ποινικής ρήτρας, αφού η λύση αυτή θα δημιουργούσε πλέον υποχρέωση απο-

δόσεως του μισθίου, αμέσως μετά την επέλευση των αποτελεσμάτων της καταγγελίας, που, αν έγινε για καθυστέρηση μισθωμάτων, κατ άρθρο 597 ΑΚ, επέρχονται μετά παρέλευση μηνός, οπότε δεν νοείται αυθαίρετη εγκατάλειψη του μισθίου πριν την λήξη της εν ενεργεία μισθώσεως, η οποία και μόνον, κατά τα προεκτεθέντα, θα επέφερε κατάπτωση της ποινής.

Στις 27.10.1997 απεβίωσε ο εκ των αρχικών συνεκμισθωτών Κ.Σ. και στη θέση του στη μισθωτική σχέση στο ποσοστό συγκυριότητάς του από 1/2 υπεισήλθαν, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι του , η δεύτερη ενάγουσα σύζυγός του, κατά ποσοστό 4/8 εξ αδιαίρετου, οι τρίτη, τέταρτη και πέμπτη ενάγουσες αδελφές του, κατά ποσοστό 1/8 εξ αδιαίρετου η κάθε μια και ο πρώτος ενάγων ανεψιός του κατά το αυτό ποσοστό του 1/8 εξ αδιαίρετου, ο οποίος πλέον είχε στη μισθωτική σχέση ποσοστό εξ αδιαίρετου (8/16 + 1/16) 9/16.

Επειδή ο εναγόμενος, παρότι έκανε ανενόχλητη χρήση του μισθίου δεν κατέβαλε, όπως υποχρεούταν, κατά τα προλεχθέντα, στις 30.6.1998, τα μισθώματα των μηνών Μαρτίου-Ιουνίου 1998, οι ενάγοντες με την από 14-7-1998 εξώδικη δήλωση, που του επιδόθηκε αυθημερόν (βλ. .../14.7.1998 έκθεση επιδόσεως του δικ. επιμελητού στο Πρωτοδικείο Γ.Π.), κατήγγειλαν την σύμβαση μίσθωσης. Της καταγγελίας επακολούθησε η άσκηση της από 10.9.1998 (αριθ. εκθ. καταθ. .../1998) αγωγής, με την οποία οι ενάγοντες ζήτησαν την απόδοση της χρήσεως του μισθίου και την καταβολή των μισθωμάτων του μισθωτικού έτους 1998 (3/1998 - 2/1999), που, όπως λέχθηκε, έπρεπε να καταβληθούν μέχρι 31.8.1998. Βέβαια, ενόψει του ότι η μίσθωση καταγγέλθηκε στις 14.7.1998 και τα αποτελέ-

σματα της καταγγελίας επήλθαν στις 15.8.1998, δεν υπήρχε υποχρέωση καταβολής μισθωμάτων κατά την 31.8.1998, αλλά μόνον, όπως λέχθηκε στη μείζονα σκέψη, αποζημίωσης χρήσεως από 15.8.1998 και επέκεινα επί όσον χρόνο ο μισθωτής θα έκανε χρήση του μισθίου. Τέτοια χρήση του μισθίου εξακολούθησε να κάνει ο εναγόμενος μέχρι τις 4.2.1999, που συζητήθηκε η αγωγή και γι αυτό με την 333/1999 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, που δημοσιεύθηκε στις 28.5.1999 και δεν προκύπτει αν κατέστη τελεσίδικη, το μεν υποχρεώθηκε να αποδώσει την χρήση του μισθίου στους ενάγοντες, το δε να τους καταβάλλει, κατά τον λόγο των ως άνω ποσοστών τους εξ αδιαρέτου, ποσό 1.243.200 δραχμών, για μισθώματα μετά του αναλογούντος τέλους χαρτοσήμου από 1.3 - 15.8.1998, με το νόμιμο τόκο από τότε που αυτά ήταν καταβλητέα, δηλαδή από 30.6.1998, των μηνών 3/1998 - 6/1998 και 31.7.1998 του μηνός Ιουλίου και μέχρι 15.8.1998 και ποσό 1.430.000 δραχμών, για αποζημίωση χρήσεως του υπολοίπου μέχρι τέλους Φεβρουαρίου χρονικού διαστήματος, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής, που έλαβε χώρα στις 28.9.1998 (βλ. επισημείωση του ως άνω δικ. επιμελητή επί του αντιγράφου αυτής, που προσκομίζουν και επικαλούνται οι εναγόμενοι).

Μετά τη δημοσίευση της αποφάσεως εκείνης, στις 10.6.1999, ο εναγόμενος μισθωτής, που στο διάστημα αυτό εξακολουθούσε να κάνει χρήση του μισθίου, παρέδωσε την χρήση του καταστήματος στον ως εκπρόσωπο και δια λογαριασμό και των λοιπών ενεργήσαντα πρώτο απ αυτούς, ο οποίος και το παρέλαβε και συντάχθηκε η υπό ιδίαν ημερομηνία δήλωση, που υπογράφεται από αυτούς, στην οποία αναφέρεται το γεγονός αυτό και η

παράδοση του κλειδιού του καταστήματος, που προσκομίζεται και επικαλείται από τους ενάγοντες και η γνησιότητα της οποίας δεν αμφισβητείται από τον εναγόμενο, ο οποίος, παρότι εκτενώς αναφέρεται στις προτάσεις του πρώτου βαθμού στα της παραδόσεως του μισθίου το αργότερο τέλος Μαρτίου 1999 και εκμισθώσεως του από 1.4.1999, στον Ε.Κ., ουδώς σχολιάζει το αποδεικτικό του χρόνου παραδόσεως του μισθίου αυτό μέσω, με το οποίο συνδέεται αμέσως το ζήτημα, που αποτελεί και ένα των κεφαλαίων της κρινόμενης αγωγής, του ότι εξακολούθησε να κάνει χρήση του μισθίου από 1.3. - 10.6.1999, με αποτέλεσμα να οφείλει, όπως λέχθηκε, αποζημίωση χρήσεως του διαστήματος αυτού από (3 X 220.000+73.000) 733.000 δραχμές. Ούτε περαιτέρω σχολιάζει το γεγονός ότι, με το από 23.8.1999 ιδιωτικό συμφωνητικό, οι ενάγοντες εκμίσθωσαν στο Ε.Κ. το κατάστημα από 1.9.1999 για μια 5ετία, αντί μηνιαίου μισθώματος 100.000 δραχμών και όχι από 1.4.1999, όπως ο ίδιος ισχυρίζεται, ισχυρισμός ο οποίος καταρρίπτεται από το αποδεικτικό αυτό στοιχείο. Κατηγορηματικός, ως προς τον ανωτέρω χρόνο παραδόσεως του μισθίου, είναι ο μάρτυρας των εναγόντων, ο οποίος ενδιαφερόταν να μισθώσει το κατάστημα και σε σχετικές συζητήσεις για το ζήτημα αυτό με τον πρώτο ενάγοντα, που όπως λέχθηκε ενεργούσε για λογαριασμό και των λοιπών, ενώ είχε τη διαβεβαίωση του, κατά μήνα Απρίλιο, ότι θα το παρέδιδαν και θα καταρτιζόταν η μίσθωση, τελικά, όπως γνωρίζει ο μάρτυρας, ως αμέσως ενδιαφερόμενος για το ζήτημα αυτό, τελικά ο εναγόμενος παρέδωσε το κατάστημα στα μέσα Ιουνίου.

Βέβαια, ο μάρτυρας του εναγομένου, υπάλληλος και ανεπισήμως συνεκμεταλλευτής της επιχείρησεως τότε και μετέπει-

τα συνεταιίρος του, επιβεβαιώνει τον ανωτέρω ισχυρισμό του εναγομένου, προσθέτοντας ότι αυτός υπέγραψε την προαναφερθείσα από 10.6.1999 δήλωση, κάτι όμως το οποίο, όπως λέχθηκε, δεν ισχυρίζεται ούτε ο ίδιος ο εναγόμενος, δεν δίδει όμως μία πειστική απάντηση στο εύλογο ερώτημα, αυτός πλέον, διότι ο εναγόμενος δεν λαμβάνει θέση επί του ζητήματος, γιατί, αφού τα κλειδιά είχαν παραδοθεί κατά το Μάρτιο ή τα μέσα Απριλίου, στην ανωτέρω δήλωση αναφέρεται ως ημερομηνία παραδόσεως η 10.6.1999. Συνεπώς, εφόσον ο εναγόμενος έκανε χρήση του μισθίου από 1.3-10.6.1999 οφείλει ως αποζημίωση χρήσεως το ανωτέρω ποσό.

Περαιτέρω, και αν ο εναγόμενος, όπως ισχυρίζεται, χωρίς ο ισχυρισμός αυτός να αντικρούεται από τους ενάγοντες, κατέβαλε σ' αυτούς, μετά την έκδοση της αποφάσεως, (καταβολή σε προηγούμενο χρονικό σημείο, πέραν του ότι δεν αποδεικνύεται, αντίκειται στα πορίσματα της κοινής λογικής, κατά τα οποία, αν η καταβολή, με την οποία εξοφλήθηκε η απαίτηση των εναγόντων, έγινε την ημέρα της δικασίμου και πριν τη συζήτηση της αγωγής, για ποιο λόγο ο πληρεξούσιος δικηγόρος του, κατά την συζήτηση, όπως προκύπτει από τα 333/1999 πρακτικά του ανωτέρω δικαστηρίου, συνομολόγησε την οφειλή των μισθωμάτων), για εξόφληση του ποσού, που κατά τα ανωτέρω τους επιδικάσθηκε, για καθυστερούμενα μισθώματα και αποζημίωση χρήσεως του αναφερθέντος χρονικού διαστήματος, 3.100.000 δραχμές, ενόψει του ότι το συνολικώς επιδικασθέν ποσό ανερχόταν σε (1.243.000+1.430.000) 2.673.000 δραχμές, πλέον τόκων υπερημερίας του ανωτέρω χρονικού διαστήματος και της επιδικασθείσης δικαστικής δαπάνης από 65.000 δραχμές, με το καταβληθέν ποσό

καλύφθηκε η απαίτηση αυτή των εναγόντων και δεν απέμεινε υπόλοιπο, όπως αβάσιμα ισχυρίζεται (3.100.000 - 2.673.000) 427.000 δραχμών, το οποίο, ως αχρεωστήτως καταβληθέν, πρότεινε σε συμψηφισμό.

Εφόσον και η εκκαλούμενη έτσι έκρινε και, αφού απέρριψε ως αβάσιμη την ένσταση συμψηφισμού που πρόβαλε ο εναγόμενος (βλ. ταυτόριθμα με την εκκαλούμενη πρακτικά), κατά παραδοχή δε του ως άνω κεφαλαίου της αγωγής, τον υποχρέωσε να καταβάλλει το ως άνω ποσό στους ενάγοντες, κατά τον λόγο των ανωτέρω μερίδων τους, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και οι δεύτερος και τρίτος λόγοι της εφέσεως, που υποστηρίζουν τα αντίθετα, τυγχάνουν αβάσιμοι και απορριπτέοι.

Το έτερο όμως κεφάλαιο της αγωγής, που αφορούσε την κατάπτωση της ανωτέρω ποινικής ρήτρας του 1.000.000 δραχμών, ενόψει της κατά τα προλεχθέντα καταγγελίας στις 14.7.1998 της συμβάσεως μισθώσεως, τα αποτελέσματα της οποίας επήλθαν στις 15.8.1998, όταν και λύθηκε η μίσθωση, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν ανωτέρω, στην οποία δεν ήταν υποχρεωμένοι να προβούν οι ενάγοντες, αλλά μπορούσαν, αντί να καταγγείλουν επιζημίως για αυτούς, όπως αποδείχθηκε, σύμφωνα με αυτά που οι ίδιοι ισχυρίζονται, να επιμείνουν στη σύμβαση και να αξιώνουν την καταβολή των μισθωμάτων, στην οποία και υποχρεούταν ο εναγόμενος, εφόσον χρόνο δεν θα κατάγγειλε, νομίμως, κατά τα ανωτέρω την μίσθωση, με τα προαναφερθέντα αποτελέσματα, ακόμη και αν δεν έκανε χρήση του μισθίου από λόγους που αφορούσαν τον ίδιο, τυγχάνει αβάσιμο.

Ειδικότερα, αφού, όπως λέχθηκε, μετά την καταγγελία και την λύση της μι-

σθώσεως, που αποτελούσε την βασική έννομη σχέση, παρεπόμενη της οποίας ήταν η συμφωνία για καταβολή ποινικής ρήτρας, η τελευταία απώλεσε την ισχύ της, σε κάθε δε περίπτωση δεν έλαβε χώρα αυθαίρετη εγκατάλειψη του μισθίου από τον εναγόμενο πριν την συμφωνημένη, κατά τα άνω, λήξη της μισθώσεως, στις 30.9.2000, η οποία βέβαια, μετά την καταγγελία, έπαυσε να ισχύει, η οποία (εγκατάλειψη) και μόνον θα μπορούσε να επιφέρει κατάπτωση της ποινής, αφού παραδόθηκε το μίσθιο, αυτοβούλως, μετά την έκδοση της ανωτέρω αποφάσεως (333/1999), για να αποφευχθεί η αναγκαστική εκτέλεση αυτής. Συνεπώς το σχετικό κεφάλαιο της αγωγής, με το οποίο ζητείται η καταβολή της καταπεσούσης ποινής, τυγχάνει αβάσιμο και απορριπτό.

Εφόσον η εκκαλουμένη έκρινε αντίθετα και έκανε δεκτό και το κεφάλαιο αυτό της αγωγής, ως βάσιμο και ουσία, εσφαλμένα τις οικείες διατάξεις που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και πρέπει, κατά παραδοχή του πρώτου λόγου της εφέσεως, ως και ουσία βάσιμου, οπότε παρέλκει η έρευνα των 4ου και 5ου λόγων της εφέσεως, με τους οποίους πλήττεται η εκκαλουμένη για την παραδοχή του ιδίου κεφαλαίου της αγωγής και την απόρριψη των ισχυρισμών του εναγομένου εκ των άρθρων 409 και 281 ΑΚ, να εξαφανισθεί κατά το κεφάλαιο αυτό και, για την ενότητα της εκτελέσεως, καθ' ολοκληρία και, αφού κρατηθεί η υπόθεση για και ουσία έρευνα (άρθρο 535 παρ.1 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή κατά ένα μέρος η αγωγή, ως και ουσία βάσιμη και να υποχρεωθεί ο εναγόμενος να καταβάλλει στους ενάγοντες, κατά το λόγο της αδιαίρετου μερίδος τους στην μισθωτική σχέση, το ισότιμο του ανωτέρω ποσού των 733.000 δραχμών α-

πό 2.151.14 Ευρώ, με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής {...}

596/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγητής: Αθαν. Σαμαρτζής

Δικηγόροι: Νικολέτα Μπασδέκη, Αθαν. Φώτος

Το Σάββατο δεν είναι εργάσιμη ημέρα και δεν υπολογίζεται, όπως και η Κυριακή, στη προθεσμία των δεκαπέντε εργάσιμων ημερών προς άσκηση ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής.

Σύμβαση πιστωτικής τραπεζικής κάρτας και εγγύησης. Εφ' όσον από το περιεχόμενο αυτών δεν προκύπτει χρονικός περιορισμός ευθύνης του εγγυητή, ούτε υποχρέωση της δανειστρίας τράπεζας να ενημερώνει τον εγγυητή για την κίνηση του λογαριασμού και το ύψος του καταλοίπου, εγκύρως εκδίδεται διαταγή πληρωμής σε βάρος του εγγυητή, δίχως η αξίωση της πιστώτριας Τράπεζας να καθίσταται καταχρηστική, επειδή ασκείται μετά παρέλευση 13 ετών από την υπογραφή της σύμβασης εγγύησης, αφού το περιστατικό αυτό και μόνο, χωρίς τη συνδρομή και άλλων, δεν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος.

Με το άρθρο 632 παρ.1 εδ. Α' ΚΠολΔ ορίζεται ότι οφειλέτης κατά του οποίου στρέφεται η διαταγή πληρωμής έχει το δικαίωμα μέσα σε δεκαπέντε εργάσιμες ημέρες από την επίδοσή της να ασκήσει ανακοπή, η οποία απευθύνεται στο δικαστήριο, το οποίο είναι καθ' ύλην αρμόδιο, με το άρθρο δε 1 παρ. 1 της από 29.12.1980 πράξεως νομοθετικού περιεχομένου, που κυρώθηκε με το ν. 1157/1981, καθιερώνεται από 1 Ιανουαρίου 1981 πενθήμερος εβδομάδα εργασίας, αρχομένη από Δευτέρα μέχρι και

Παρασκευή, για το με οποιαδήποτε σχέση προσωπικό του Δημοσίου, των Ο.Τ.Α και των λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει το μεν ότι το Σάββατο δεν είναι «εργάσιμη» ημέρα, το δε ότι οι ημέρες Σαββάτου που μεσολαβούν μεταξύ ενάρξεως και λήξεως της κατά το άρθρο 632 παρ.1 εδ. Α ΚΠολΔ, προθεσμίας ενεργείας των δεκαπέντε εργασίμων ημερών πρέπει να αφαιρούνται, όπως και οι Κυριακές, και να μην υπολογίζονται. Και τούτο διότι και κατά το γράμμα της ως άνω διατάξεως του άρθρου 1 παρ.1 της πράξεως νομοθετικού περιεχομένου το Σάββατο δεν είναι εργάσιμη ημέρα, το δε άρθρο 632 παρ.1 εδ. Α ΚΠολΔ ως προθεσμία ασκήσεως ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής αξιώνει δεκαπέντε «εργάσιμες» ημέρες από την επίδοση της διαταγής πληρωμής. Το γεγονός δε ότι με το άρθρο 1 παρ.11 στοιχ. Α' του ως άνω ν. 1157/1981, που κύρωσε την εν λόγω πράξη νομοθετικού περιεχομένου, η ημέρα του Σαββάτου δεν ορίζεται ως ημέρα αργίας, όπως οι Κυριακές, δεν μεταβάλλει το Σάββατο σε εργάσιμη ημέρα, διότι σε αντίθετη περίπτωση, έχουμε σύγκρουση των προαναφερομένων διατάξεων του ν.1157/1981. Αλλωστε οι έννοιες των όρων «μη εργάσιμη ημέρα» και «αργία ή εξαιρετέα ημέρα» προφανώς δεν ταυτίζονται εννοιολογικώς, διότι οι ημέρες αργίας ή εξαιρετέες είναι οπωσδήποτε και μη εργάσιμες, όχι όμως και αντιστρόφως, ήτοι οι μη εργάσιμες ημέρες δεν είναι αναγκαιώς και αργίες ή εξαιρετέες. Όταν λοιπόν ο νομοθέτης χρησιμοποιεί τους όρους «εργάσιμες ημέρες», όπως στο προκείμενο άρθρο 632 και στα άρθρα 237 παρ. 3, 270 παρ.2, 268 παρ. 4, 926, 979 παρ.2 ΚΠολΔ και «ημέρες αργίας ή εξαιρετέες», όπως στα άρθρα 125 παρ.1, 144 παρ.1, 145 παρ.1 κλπ. ίδιου κώδικα, έχει

γνώση των εννοιών αυτών και συνεπώς όταν τους χρησιμοποιεί, όπως ανωτέρω, τους εννοεί ακριβώς όπως τους διατυπώνει και δεν αρκείται και στις δέκα τρεις ή δέκα τέσσερις «εργάσιμες ημέρες», όταν αξιώνει δέκα πέντε, όπως στο άρθρο 632, αφού στο 15ήμερο αυτό θα μεσολαβήσουν οπωσδήποτε μία ή και δύο ημέρες Σαββάτου, που είναι μη εργάσιμες. Τα ανωτέρω ενισχύονται και από το γεγονός ότι στις προθεσμίες ασκήσεως των ενδίκων μέσων (άρθρ. 503 παρ.1, 518 παρ.1, 545 παρ.1, 564 παρ.1 ΚΠολΔ), που αυτές είναι προθεσμίες ενεργείας, όπως και η του άρθρου 632 ΚΠολΔ, η διατύπωση είναι διαφορετική, ήτοι εκεί γίνεται χρήση μόνο του ουσιαστικού όρου «ημέρες» χωρίς τον επιθετικό προσδιορισμό «εργάσιμες», διότι ο νόμος θέλει ο υπολογισμός των προθεσμιών στα ένδικα μέσα να γίνεται συναπτώς, ενώ στην περίπτωση του άρθρου 632 ορίζει προθεσμία (χρόνο) ασκήσεως ανακοπής κατά διαταγής πληρωμής δεκαπέντε «εργασίμων ημερών».

Η ρητή αυτή διατύπωση του άρθρου 632 ΚΠολΔ, δεν μπορεί να μεταβληθεί ερμηνευτικώς με το άρθρο 1 παρ.11 περ. α' του ως άνω ν. 1157/1981, που αναφέρεται σε ημέρες «αργίας και ημιαργίας» των δημοσίων υπηρεσιών κλπ και όχι σε «εργάσιμες» ημέρες. Πέραν όλων των ανωτέρω είναι λογικώς ανακόλουθο να συνηπολογίζεται το Σάββατο στην προθεσμία του άρθρου 632 παρ.1 εδ. α' ΚΠολΔ, καίτοι μη εργάσιμη ημέρα (άρθρ. 1 παρ.1 ν. 1157/1981), κατά την οποία είναι αντικειμενικώς αδύνατη η άσκηση δικαιώματος της εν λόγω ανακοπής, όχι μόνο λόγω μη λειτουργίας όλων των δημοσίων υπηρεσιών, αλλά και των δικαστικών τοιούτων, όπου και μόνο μπορεί να ασκηθεί το από το άρθρο 632 παρ.1 δικαίωμα του οφειλέτη (βλ. Βαθρακοκόηλης Ερμ. ΚΠολΔ στο άρθρο 632, σελ. 837

σημ. 5α, ΑΠ 1179/2001 ΕλλΔ/νη 2002/401, ΕφΑθ. 2443/1999 ΝοΒ 47/1424, ΕφΑθ. 7651/2000 ΕλλΔ/νη 2001/1417, ΕφΑθ. 8635/ 2000 αδημ., άλλως ΑΠ 119/2000 ΕλλΔ/νη 2000/1034, Εφ Αθ. 3179/1998 ΕλλΔ/νη 40/426).

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως ομολογείται από την εφεσίβλητη, η ένδικη από 19.3.1999 ανακοπή κατά της υπ' αρ. 1213/1998 διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας επιδόθηκε στον εκκαλούντα στις 22.3.1999, ημέρα Δευτέρα, ενώ η επίδοση της πιο πάνω διαταγής πληρωμής στον εκκαλούντα-ανακόπτοντα έλαβε χώρα την 1.3.1999, ημέρα Δευτέρα. Ασκήθηκε δηλαδή η ανακοπή την 22η ημέρα μετά την επίδοση της διαταγής πληρωμής. Στο διάστημα των 22 ημερών μεσολαβούν τρία Σαββατοκύριακα (6 και 7.3.1999, 13 και 14.3.1999 και 20 και 21.3.1999). Αφαιρουμένων των έξι αυτών ημερών η ανακοπή ασκείται την 15η ημέρα από της επιδόσεως της εν λόγω διαταγής πληρωμής και συνεπώς, σύμφωνα με τα όσα έγιναν δεκτά στη μείζονα σκέψη, ασκείται εμπροθέσμως. Κατ' ακολουθίαν, η εκκαλούμενη απόφαση, η οποία έκρινε ότι εκπροθέσμως ασκήθηκε η ένδικη ανακοπή, έσφαλε. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτός ο λόγος της εφέσεως περί εσφαλμένης εφαρμογής του νόμου και να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη απόφαση. Στη συνέχεια να κρατηθεί η υπόθεση στο δικαστήριο αυτό (άρθρ. 535 παρ.1 ΚΠολΔ), με σκοπό να ερευνηθεί η νομική και ουσιαστική βασιμότητα της ανακοπής καθώς και οι ισχυρισμοί της καθ' ης.

Με την ένδικη από 19.3.1999 ανακοπή του όπως αυτή διευκρινίζεται με τις προτάσεις που κατέθεσε κατά την πρώτη συζήτηση ενώπιον του πρωτοβάθμιου δικαστηρίου ο ανακόπων ισχυρίζεται ότι υπέγραψε ως εγγυητής τηρήσεως των ό-

ρων εκ μέρους του κατόχου Ι.Κ., της από 24.9.1985 συμβάσεως πιστωτικής κάρτας (ΕΜΠΟΡΟΚΑΡΤΑ VISA), που σύναψε αυτός με την καθής Εμπορική Τράπεζα, μέχρι του ποσού του πιστωτικού ορίου των 75.000 δραχμών και ότι η καθ' ης εξέδωσε εις βάρος του με βάση αφηρημένη υπόσχεση χρέους την υπ' αρ. 1213/1998 Διαταγή πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας για το ποσό των 1.027.851 δραχμών, κατά παράβαση του νόμου και της συμβάσεως (δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις αναγνωρίσεως του καταλοίπου, το οποίο είναι ανώτερο της εγγυητικής του ευθύνης) και σε κάθε περίπτωση κατά κατάχρηση δικαιώματος, γιατί τον ενημέρωσε για την κίνηση του λογαριασμού και την ύπαρξη του καταλοίπου μετά παρέλευση 13 ετών και όχι κάθε μήνα όπως είχε υποχρέωση. Ζήτησε δε για τους ανωτέρω λόγους την ακύρωση της ανακοπόμενης διαταγής πληρωμής και επικουρικά την μερική ακύρωσή της, για το πέραν των 75.000 δραχμών ποσό. Μ' αυτό το περιεχόμενο και αιτήματα η υπό κρίση ανακοπή είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις διατάξεις των άρθρων 847, 848, 851, 281 ΑΚ (βλ. ΑΠ 1193/87 ΝοΒ 36/1612, ΕφΑθ. 2957/2000 ΕλλΔ/νη 2001/192, ΕφΑθ. 5639/98 ΕλλΔ/νη 1999/1159, Εφ.Πειρ. 168/97 ΕλλΔ/νη 1998/156). Πρέπει επομένως, να ερευνηθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

Από το έγγραφο της προαναφερόμενης σύμβασης (από 24.9.1985) χορηγήσεως πιστωτικής κάρτας (ΕΜΠΟΡΟΚΑΡΤΑ VISA) που οι όροι της συνομολογούνται από τους διαδίκους, αποδεικνύεται ότι ο ανακόπων εγγυήθηκε την ακριβή τήρηση όλων των όρων της και ακόμη ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει προς την καθ' ης Εμπορική Τράπεζα, ως πρωτοφειλέτης, παραιτούμενος των ευερ-

γνημάτων της διαίρεσης και της δίνησης, κάθε χρεωστικό υπόλοιπο που θα προέκυπτε από την πάρα πάνω αιτία. Μετά την κατά τα άνω υπογραφή εγκρίθηκε από την καθ' ης πιστωτικό όριο αγορών το ποσό των 75.000 δραχμών. Με τον αριθμό 4 όρο της σύμβασης ορίζεται ότι εάν ο κάτοχος της κάρτας υπερβεί το ανώτατο πιστωτικό όριο της πάρα πάνω σύμβασης, είναι υποχρεωμένος να καταβάλει αμέσως την υπέρβαση του ποσού. Επομένως η εγγυητική ευθύνη του ανακόποντος δεν περιορίζεται στο ποσό των 75.000 δραχμών, που αποτελεί το όριο των αγορών, αλλά καλύπτει και κάθε υπέρβαση του ποσού αυτού, αφού από το έγγραφο της εγγυήσεως δεν προκύπτει σχετικός περιορισμός της ευθύνης μέχρι του άνω ποσού. Αντιθέτως, προκύπτει ότι ο εγγυητής ανέλαβε την ευθύνη απέναντι στο δανειστή (καθ' ης), ότι θα καταβληθεί η οφειλή κάθε χρεωστικού υπολοίπου που θα προκύψει από την πάρα πάνω σύμβαση χορηγήσεως πιστωτικής κάρτας (δηλαδή και πάνω από το όριο των αγορών), δίκως να τεθεί όρος περιορισμού της ανωτέρω ευθύνης του (βλ. ΕφΑθ. 5542/1990 ΕλλΔ/νη 1991/159). Η ευθύνη του εγγυητή, λόγω του παρεπόμενου χαρακτήρα της εγγυήσεως, κατέστη ενεργός, από τότε που έκλεισε ο λογαριασμός, οπότε και κατέστη απαιτητό το κατάλοιπο, δεδομένου ότι η εγγύηση μπορεί να δοθεί και για οφειλή υπό αίρεση, έστω και απροσδιόριστη κατά ποσό και χρόνο (ΑΠ 260/1998 ΝοΒ 1999/775).

Στις 24.6.1998 η καθ' ης δανειστρία Τράπεζα, επικαλούμενη τον όρο 9 της συμβάσεως, κατά τον οποίο δικαιούται αυτή να καταγγείλει οποτεδήποτε τη σύμβαση πίστωσης με τον κάτοχο της εμποροκάρτας, κατήγγειλε τη σύμβαση και έκλεισε οριστικά το λογαριασμό, ο οποίος εμφάνισε χρεωστικό υπόλοιπο 1.027.851

δραχμών. Το κατάλοιπο αυτό γνωστοποίησε στον οφειλέτη Ι.Κ. στις 27.8.1998 με την υπ' αρ. .../1998 έκθεση επίδοσης του δικαστικού επιμελητή στο Πρωτοδικείο Β.Α., δίκως ο κάτοχος της κάρτας να αμφισβητήσει μέσα σε προθεσμία δέκα ημερών την υποχρέωσή του να καταβάλει το πιο πάνω κατάλοιπο. Έτσι, σύμφωνα με τον όρο 6 της συμβάσεως, θεωρείται ότι αναγνώρισε την υποχρέωσή του προς καταβολή του ποσού του λογαριασμού και σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 361, 873 και 874 ΑΚ, ενέχεται αυτός από τη σύμβαση, χωρίς να απαιτείται απόδειξη των επί μέρους κονδυλίων, των αμοιβαίων πιστοχρεώσεων από τα οποία προκύπτει το κατάλοιπο (βλ. ΑΠ 46/1984 ΝοΒ 33/232, ΑΠ 1226/1982 ΕΕΝ 50/553, ΑΠ 631/1975 ΝοΒ 24/45, ΕφΑθ 12129/1989 ΕλλΔ/νη 1991/155).

Ενόψει όλων των ανωτέρω, εφόσον αποδεικνύεται εγγράφων η απαίτηση της πιστώτριας Τράπεζας κατά του κατόχου της κάρτας για το κατάλοιπο της πιστώσεως, μπορεί να εκδοθεί για το κατάλοιπο τούτο διαταγή πληρωμής και κατά του τρίτου που εγγυήθηκε (ανακόποντος), έναντι της πιστώτριας Τράπεζας, την εκπλήρωση των υποχρεώσεων του πιστούχου από τη σχετική σύμβαση χορηγήσεως πιστωτικής κάρτας (ΕΜΠΟΡΟΚΑΡΤΑΣ VISA), εφόσον η εγγύηση αποδεικνύεται με έγγραφο (το οποίο, άλλωστε αποτελεί, κατά το άρθρο 849 ΑΚ, συστατικό τύπο της), η διαταγή δε αυτή μπορεί, σύμφωνα με το άρθρο 851 ΑΚ, να αφορά την έκταση, την οποία έχει το κατάλοιπο που αναγνώρισε ο πιστούχος πρωτοφειλέτης, εφόσον από το έγγραφο της εγγυήσεως δεν προκύπτει σχετικός περιορισμός (ΕφΑθ. 5542/1990 ο.π., ΕφΑθ. 12129/1989 ο.π.). Σημειώνεται ότι από κανένα όρο της συμβάσεως εγγυήσεως δεν προκύπτει χρονικός περιορισμός ευθύνης του εγγυητή με

την έννοια ορισμένου χρόνου διάρκειας της εγγύησης (ΕφΠειρ. 107/1994 Ελλ.Δ/νη 1994/1700), ούτε υποχρέωση της δανείστριας τράπεζας να ενημερώνει τον εγγυητή για την κίνηση του λογαριασμού και το ύψος του καταλοίπου. Τέτοια συμβατική υποχρέωση, κατά τον όρο έξι της συμβάσεως, είχε αυτή μόνον έναντι του πρωτοφειλέτη-πιστούχου και όχι και έναντι του εγγυητή ανακόπτοντος.

Επομένως εγκύρως εκδόθηκε η ανακοπόμενη διαταγή πληρωμής εις βάρος του εγγυητή ανακόπτοντος, δίχως η αξίωση της πιστώτριας Τράπεζας να καθίσταται καταχρηστική, επειδή αυτή (τράπεζα) αξιώνει την πληρωμή του καταλοίπου μετά παρέλευση 13 ετών από την υπογραφή της συμβάσεως εγγυήσεως, αφού το περιστατικό αυτό και μόνο, χωρίς τη συνδρομή και άλλων περιστατικών, δεν αντίκειται στις διατάξεις του άρθρου 281 ΑΚ και τις αρχές που απορρέουν από αυτό. {...}

597/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγητής: Αθαν. Σαμαρτζής

Δικηγόροι: Γεωρ. Κουκουβίνος, Γιαν. Ορφανός

Δουλεία διόδου που συστήθηκε σε βάρος του δουλεύοντος ακινήτου, για να εξυπηρετούνται οι ανάγκες επικοινωνίας του εκάστοτε κυρίου του δεσπόζοντος ακινήτου. Εάν το δεσπόζον ακίνητο απέκτησε ήδη πρόσβαση σε διανοιγείσα δημόσια οδό και δεν είναι πλέον περικλειστο, η συνέχιση άσκησης του δικαιώματος δουλείας διόδου είναι καταχρηστική και συνάκολουθα απαγορευμένη, αφού η δουλεία δεν ωφελεί τον κύριο του δεσπόζοντος ακινήτου και σε κάθε περίπτωση τον ωφελεί ελάχιστα, με δυσανάλογα όμως μεγάλη ζημία για τον κύριο του δουλεύοντος ακινήτου, το οποίο αχρηστεύεται, α-

πό άποψη οικονομικής αξιοποίησης και η χρήση του δυσχεραίνεται στο σύνολό του.

{...}Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1118, 1136, 1108 και 281 του ΑΚ προκύπτει ότι η άσκηση του δικαιώματος δουλείας μπορεί να αποκρουσθεί ως καταχρηστικώς ασκούμενη, λόγω αντίθεσής της στην καλή πίστη ή στα χρηστά ήθη ή στον κοινωνικό ή οικονομικό σκοπό του δικαιώματος (ΑΠ 172/1976 ΝοΒ 24/704, ΑΠ 12/1971 ΝοΒ 19,431), είτε με ένσταση ή αντένσταση, είτε με αρνητική αναγνωριστική αγωγή, αφού και ο ενιστάμενος επέχει θέση αντεπιτιθεμένου ενάγοντος (ΑΠ 433/1971 ΝοΒ 19,1130).

Στην προκειμένη περίπτωση, από τις ένορκες καταθέσεις ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Στην παραλιακή θέση «Κάλαμος» της κτηματικής περιφέρειας του δήμου Αργ. του Ν. Μαγνησίας βρίσκονται τα ακίνητα των διαδίκων, τα οποία συνορεύουν μεταξύ τους. Το ακίνητο της ενάγουσας, ήτοι ελαιοπερίβολο με την επ' αυτού λιθόκτιστη οικία, που έχει εμβαδό κατά μεν τον τίτλο κτήσεως κυριότητας, μισό στρέμμα, κατά δε νέα εμβαδομέτρηση 1.201, 50 τ.μ, περιήλθε σ' αυτή ως προίκα από τη μητέρα της, δυνάμει του νομίμως μεταγραφέντος υπ' αρ. .../1983 προικοσυμφώνου συμβολαίου του συμβολαιογράφου Ι.Π. Συνορεύει δε γύρωθεν, βορείως επί πλευράς 51,44 μέτρων με ιδιοκτησία εναγομένου, ανατολικώς εν μέρει, επί πλευράς 11,66 μέτρων με ιδιοκτησία εναγομένου, και εν μέρει με ιδιοκτησία Γ.Μ., νοτίως με ιδιοκτησίες Γ.Μ και Ν. και Μ.Ε. και δυτικώς με παραλιακή οδό, πλάτους πέντε (5) μέτρων. Το ακίνητο του εναγομένου, ήτοι ελαιοπερίβολο με την επ' αυτού οικία και βοηθητικά κτίσματα, που έχει εμβαδό 4.512 τ.μ και συνορεύει γύρωθεν με ιδιο-

κτησίες ενάγουσας, αδελφών Σ., Α.Β., Θ.Δ., Ν.Κ., Κ.Ρ., Ε.Α., Χ.Σ., Ν.Ο., Α.Κ., Ε.Κ. και από τη δυτική πλευρά σε μήκος 25 μέτρων με την παραλιακή οδό Αργ-Καλ., περιήλθε σ' αυτόν με αγορά, από την αληθή κυρία Θ.Π., δυνάμει του υπ' αρ. .../1973 συμβολαίου του συμβολαιογράφου Γ.Κ. που έχει νόμιμα μεταγραφεί. Σε βάρος του ακινήτου της ενάγουσας υπήρχε από πολλών ετών, αποκτημένο με έκτακτη χρησικτησία, δικαίωμα πραγματικής δουλείας διόδου υπέρ του γειτονικού ακινήτου του εναγομένου, το οποίο ήταν περικλειστο πριν από τη διάνοιξη (και επέκταση) της εκεί παραλιακής οδού Καλ.-Αργ.

Το εν λόγω δικαίωμα παρείχε στον εναγόμενο και τους δικαιοπαρόχους του τη δυνατότητα να διέρχονται με υποζύγια και οχήματα από εδαφική λωρίδα του ακινήτου της ενάγουσας, μήκους 40 μέτρων και πλάτους 2,40 μέτρων, προκειμένου να επικοινωνούν με τη δημόσια παραλιακή οδό, η οποία είχε τότε καταληκτικό σημείο παραπλεύρως της δυτικής πλευράς του ακινήτου της ενάγουσας. Ο εναγόμενος, για την άσκηση του δικαιώματός του αυτού, κατασκεύασε επί της περιφράξεως που βρίσκεται στο όριο του ακινήτου του με το ακίνητο της ενάγουσας, δύο εισόδους, πλάτους τριών και ενός μέτρου αντίστοιχα, και διά μέσου αυτών διέρχεται από το δουλεύον ακίνητο της ενάγουσας προς τη δημόσια οδό, είτε πεζός είτε με αυτοκίνητο, τεμαχίζοντας έτσι αυτό κατά τρόπο επιβλαβή για οποιαδήποτε μελλοντική αξιοποίησή του.

Κατά το έτος 1994 όμως έγινε προέκταση της παραλιακής οδού που υπήρχε παραπλεύρως του δουλεύοντος ακινήτου, κατά τρόπο ώστε να διέρχεται αυτή παραπλεύρως και από το δεσπόζον ακίνητο. Ο εναγόμενος έχει κατασκευάσει τρεις εισόδους προς την δημόσια οδό που εφά-

πτεται του ακινήτου του, πλάτους ενός, δύο και μισό και τριών μέτρων αντίστοιχα, και μπορεί έτσι να εξυπηρετηθεί πλήρως στις ανάγκες επικοινωνίας του με τη δημόσια οδό, αφού μπορεί να εισέλθει στην ιδιοκτησία του, είτε πεζός είτε με αυτοκίνητο ή γεωργικό μηχανήμα, με τον ίδιο ακώλυτο και αποτελεσματικό τρόπο, όπως και διά μέσου του ακινήτου της ενάγουσας. Επιπροσθέτως είναι δυνατή και η κατασκευή άλλης μεγαλύτερης εξόδου προς την πιο πάνω δημόσια οδό αν ληφθεί υπόψη ότι η πρόσοψη του ακινήτου του προς αυτή (δημόσια οδό) έχει μήκος 25 περίπου μέτρων. Σημειώνεται ότι για την κατασκευή της άνω εισόδου δεν υφίστανται εμπόδια ούτε απαιτούνται σημαντικές δαπάνες, ενόψει της μικρής υψομετρικής διαφοράς (περίπου ένα μέτρο) μεταξύ της δημόσιας οδού και του ακινήτου του εναγομένου.

Με βάση τα περιστατικά αυτά, εφόσον το δικαίωμα δουλείας διόδου που συστήθηκε σε βάρος του δουλεύοντος ακινήτου της ενάγουσας, για να εξυπηρετούνται οι ανάγκες επικοινωνίας του εκάστοτε κυρίου του δεσπόζοντος ακινήτου του εναγομένου με τη δημόσια παραλιακή οδό, δεν είναι πλέον ζωτικής σημασίας, αφού ήδη το δεσπόζον ακίνητο δεν είναι περικλειστο, η άσκηση του δικαιώματος δουλείας διόδου του εναγομένου είναι καταχρηστική και συνακόλουθα απαγορευμένη, δεδομένου ότι αντίκειται στην καλή πίστη, στα χρηστά ήθη και στον κοινωνικό και οικονομικό σκοπό του δικαιώματος (άρθρ. 281 ΑΚ). Τούτο δε γιατί, ενώ η άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν ωφελεί τον κύριο του δεσπόζοντος ακινήτου (εναγόμενο) και σε κάθε περίπτωση τον ωφελεί ελάχιστα, ωστόσο συνεπάγεται δυσανάλογα μεγάλη ζημία για τον κύριο του δουλεύοντος ακινήτου (ενάγουσα), αφού το τελευταίο αχρηστεύεται (από άπο-

ψη οικονομικής αξιοποίησης) κατά μεγάλο μέρος και η χρήση του δυσχεραίνεται στο σύνολό του. Γι' αυτό νομίμως αποκρούεται από την ενάγουσα-εφεσίβλητη, η οποία έχει δικαίωμα να αξιώσει και την παράλειψη άσκησης του δικαιώματος αυτού του εναγομένου-εκκαλούντος στο μέλλον, με την απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κρατήσεως (άρθρ. 946 ΚΠολΔ).

Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του ορθώς υποχρέωσε τον εναγόμενο-εκκαλούντα να παύσει την άσκηση του δικαιώματός του στο μέλλον με την απειλή χρηματικής ποινής και προσωπικής κρατήσεως. Κατ' εσφαλμένη όμως εφαρμογή του νόμου (άρθρα 1134-1141 ΑΚ) έκρινε ότι το επίμαχο δικαίωμα δουλείας έχει αποσβεσθεί, μολοντί δεν συνέτρεχε κανένα αποσβεστικό γεγονός, και κατά τρόπο αντιφατικό έκρινε ότι το ίδιο δικαίωμα ασκείται καταχρηστικά. Κατά συνέπεια, εφόσον το σφάλμα της εκκαλούμενης απόφασης δεν αφορά μόνον τις αιτιολογίες, αλλά επιδρά στην έκταση του δεδικασμένου που απορρέει από την απόφαση, γιατί οδηγεί σε διαφορετικό κατ' αποτέλεσμα διατακτικό (ΕφΑθ. 731/1999 ΕλλΔνη 37,585), πρέπει να γίνει δεκτή η υπό κρίση έφεση ως και ουσιαστικά βάσιμη και να εξαφανιστεί η εκκαλούμενη απόφαση. Στη συνέχεια να κρατηθεί στο δικαστήριο αυτό προς κατ' ουσίαν εκδίκαση η αγωγή (άρθρ. 535 παρ. 1 ΚΠολΔ), η οποία είναι νόμιμη (άρθρα 1118, 1136, 1108, 281ΑΚ και 946 ΚΠολΔ), να γίνει δεκτή αυτή ως και ουσιαστικά βάσιμη και 1) να αναγνωρισθεί ότι το δικαίωμα δουλείας διόδου του εναγομένου ασκείται καταχρηστικά και ότι συνεπώς απαγορεύεται η άσκηση του και 2) να απαγορευθεί η άσκηση του δικαιώματος αυτού στο μέλλον από τον εναγόμενο και να διαταχθεί εναντίον του

χρηματική ποινή και προσωπική κράτηση για κάθε παράβαση της απαγόρευσης αυτής.

606/2002

Πρόεδρος: Αποστ. Στρατίκης
Εισηγητής: Γεωρ. Μπατσαλέξης
Δικηγόροι: Ευαγγ. Μπουλογιώργος, Χαραλ. Τσιρογιάννης

Η μη κοινοποίηση της απόφασης περί ορισμού πραγματογνώμονος δεν δημιουργεί ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, παρά μόνο με την συνδρομή του στοιχείου της, μη επανορθώσιμης άλλως, δικονομικής βλάβης.

Ο διορισμός τεχνικού συμβούλου μπορεί να γίνει και μετά την έναρξη διεξαγωγής των αποδείξεων.

Μη ακυρότητα, αν η έκθεση πραγματογνωμοσύνης συντάχθηκε ή κατατέθηκε μετά την ταχθείσα προθεσμία.

Μη ακυρότητα της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης, κι αν ακόμη υπάρχει βλάβη του διαδίκου, αν οι πραγματογνώμονες δεν ακολούθησαν τις οδηγίες του Δικαστηρίου, αφού η εκτίμησή της είναι ελεύθερη και υπάρχει δυνατότητα νέας, ή και επανάληψης ή συμπλήρωσής της.

Στη δίκη αναγνώρισης της πατρότητας, η άρνηση του διαδίκου να υποβληθεί στις αιματολογικές εξετάσεις παράγει αμάχη-το τεκμήριο αναφορικά με την ύπαρξη στο αίμα του εναγομένου βιολογικών στοιχείων, που καθιστούν πιθανή ή σφόδρα πιθανή την πατρότητά του, μη δημιουργούμενου όμως αμάχητου τεκμηρίου για την ίδια την πατρότητα.

Η πατρότητα τεκμαίρεται, αν αποδειχθεί ότι ο φερόμενος ως πατέρας είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα κατά το κρίσιμο της σύλληψης διάστημα. Το τεκμήριο αυτό είναι μαχητό, εάν αποδειχθεί ότι η ενάγουσα μητέρα, κατά το κρίσιμο διάστημα

της σύλληψης, είχε σαρκικές επαφές με περισσότερους άνδρες.

Κατά την διάταξη του άρθρου 375 ΚΠολΔ, αντίγραφο της αποφάσεως που διατάζει τον διορισμό και εκείνης που διορίζει ή αντικαθιστά πραγματογνώμονες κοινοποιούνται μόλις δημοσιευθούν στους διαδίκους και τους πραγματογνώμονες, με επιμέλεια της γραμματείας του δικαστηρίου ή του δικαστού που την έχει εκδώσει. Η παράλειψη της κοινοποίησεως της ως άνω αποφάσεως δεν είναι με ποινή ακυρότητας της εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης. Η ακυρότητα αυτή επέρχεται μόνον με την συνδρομή του στοιχείου της βλάβης, η οποία δεν μπορεί να αποκατασταθεί διαφορετικά παρά μόνο με τη κήρυξη της ακυρότητας, σύμφωνα με το άρθρο 159 παρ.3 ΚΠολΔ, της κρίσεως του δικαστηρίου της ουσίας περί μη προκλήσεως, από την παράβαση της ως άνω διατάξεως, στον διάδικο που την πρότεινε, βλάβης μη ελεγχόμενης αναιρετικώς (άρθρο 561 παρ.1 ΚΠολΔ), ως αναγομένης σε εκτίμηση πραγμάτων (ΑΠ 207/2001 ΕλλΔνη 42,731, ΑΠ 231/1996 ΕλλΔνη 37,1604). Τέτοια ύπαρξη δικονομικής βλάβης υπάρχει όταν ο διάδικος στερήθηκε τη δυνατότητα να διορίσει τεχνικό σύμβουλο (ΑΠ 1065/1991 ΕλλΔνη 33, 563), ο διορισμός του οποίου μπορεί να γίνει και μετά την έναρξη διεξαγωγής αποδείξεων, δηλαδή και μετά την έκδοση και επίδοση της προδικαστικής αποφάσεως.

Εξάλλου, από το άρθρο 383 του ίδιου κώδικα, δεν προκύπτει ότι η προθεσμία που τάσσεται από το δικαστήριο για την υποβολή από τον πραγματογνώμονα της έγγραφης γνωμοδότησής του, είναι ανατρεπτική, με συνέπεια, η σύνταξη και κατάθεση της, αν έγιναν μετά την πάροδο της προθεσμίας, να μη επιφέρουν ακυρό-

τητα αυτής (ΑΠ 1381/2000 ΕλλΔνη 42,732). Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων από τα διατάξεις των άρθρων 379 και 380 ΚΠολΔ, που ορίζουν ότι το δικαστήριο που δικάζει την υπόθεση δίδει στους πραγματογνώμονες τις αναγκαίες οδηγίες για τον τρόπο με τον οποίο θα εκτελέσουν τα καθήκοντά τους και ότι οι πραγματογνώμονες μπορούν να λάβουν γνώση των στοιχείων της δικογραφίας που τους είναι χρήσιμα, δεν συνάγεται ότι, σε περίπτωση που, είτε δεν ακολούθησαν τις οδηγίες, είτε δεν έλαβαν υπόψη τα στοιχεία της δικογραφίας και παρά ταύτα συνέταξαν την έκθεσή τους, δημιουργείται ακυρότητα ακόμη και αν υπάρχει βλάβη του διαδίκου. Τούτο δε διότι, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 387 και 388 του ίδιου κώδικα, το δικαστήριο από την μία πλευρά εκτιμά ελεύθερα την γνωμοδότηση των πραγματογνώμωνων και επομένως έχει εξουσία να μη της προσδώσει αποδεικτική βαρύτητα, αν δεν ακολουθήθηκαν οι οδηγίες που δόθηκαν στους πραγματογνώμονες ή οι διευκρινήσεις των διαδίκων και από την άλλη πλευρά έχει το δικαίωμα, αν το κρίνει σκόπιμο, να διατάξει νέα πραγματογνωμοσύνη, είτε με αίτηση των διαδίκων, είτε και αυτεπάγγελα, καθώς και την επανάληψη ή την συμπλήρωσή της από τους ίδιους ή άλλους πραγματογνώμονες, χωρίς βέβαια η περί τούτου διακριτική του ευχέρεια να υπόκειται στον έλεγχο του Αρείου Πάγου (ΑΠ 318/01 ΕλλΔνη 42, ΑΠ 200/01 ΕλλΔνη 42,1345 και 732, αντίστοιχα, ΑΠ 317/1999 και ΑΠ 1172/1997 ΕλλΔνη 40,1748 και 634, αντίστοιχα).

Ειδικότερα, σε περίπτωση πραγματογνωμοσύνης που διατάσσεται στο πλαίσιο δίκης για την αμφισβητούμενη πατρότητα τέκνου, που γεννήθηκε εκτός γάμου των γονέων του, από την διάταξη του άρθρου 615 παρ.1 ΚΠολΔ, στην οποία γίνεται λό-

γος για την αναγκαιότητα, ως αποδεικτικού μέσου, των ιατρικών εξετάσεων των διαδίκων και του τέκνου, δεν συνάγεται ότι το δικαστήριο, προς διαπίστωση της αμφισβητούμενης πατρότητας, διατάσσει ιατρική πραγματογνωμοσύνη, που συνίσταται στις πρόσφορες αιματολογικές εξετάσεις, με γενικά αναγνωρισμένες επιστημονικές μεθόδους, για τις οποίες θα γίνει λόγος κατωτέρω σε επόμενη σκέψη, όχι από την αρχή, αλλά αργότερα και μόνον στην περίπτωση που δεν έχει πεισθεί από τα άλλα αποδεικτικά μέσα. Τούτο δε διότι, αν το δικαστήριο δεν διατάζει από την αρχή τις αιματολογικές εξετάσεις, μπορεί από τα άλλα αποδεικτικά μέσα, που συνήθως θα είναι οι, κατά κανόνα, επισφαλείς μαρτυρικές καταθέσεις, να μη καταφύγει τελικά στην διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης και έτσι να αχθεί, ενδεχομένως, σε αποτέλεσμα τελείως διαφορετικό από εκείνο των αιματολογικών εξετάσεων, με συνέπεια να παρίσταται εσφαλμένη η άποψη ότι ένα τέτοιο απολύτως ασφαλές και ακριβές ως προς τα αποτελέσματα αποδεικτικό μέσο να διατάσσεται τελευταίο και όταν δεν επαρκούν τα υπόλοιπα αποδεικτικά μέσα (Βλ. Καλιρρόνη Παντελίδου, Η ιατρική πραγματογνωμοσύνη στις δίκες για την πατρότητα, ΕλλΔνη 42,1485 επ. ιδία σελ. 1488 και εκεί παραπομπές και στην αποκρουόμενη από το Δικαστήριο ως άνω άποψη, καθώς και για την ελεύθερη εκτίμηση από το Δικαστήριο και της πραγματογνωμοσύνης αυτής ΕφΘεσ. 987/1997 ΕλλΔνη 39,1995 και εκεί παραπομπές). Ταύτα πάντα ανεξάρτητα του ότι μία τέτοια εκδοχή θα οδηγούσε, στις υποθέσεις βέβαια στις οποίες δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις του Ν. 2915/2001, στην απαράδεκτη τακτική της περαιτέρω επιμήκυνσης του, ούτως ή άλλως, μακρού χρόνου της αποδεικτικής διαδικασίας, με την έκδοση

δεύτερης προδικαστικής απόφασης, που κατατείνει στην μη ταχεία απονομή δικαιοσύνης, η οποία αποτελεί και το κύριο σκοπό της δίκης.

Για να γίνει αντιληπτό τούτο πρέπει να τονισθεί ότι εν προκειμένω η πρώτη συζήτηση της αγωγής, που ασκήθηκε τον Αύγουστο του 1996, έγινε στις 5.2.1997, η αποδεικτική διαδικασία (εξέταση μαρτύρων) άρχισε στις 26.9.1997 και περατώθηκε στις 21.4.2000, ενώ είχε ήδη διενεργηθεί η πραγματογνωμοσύνη (η σχετική έκθεση κατατέθηκε στις 19.3.1999) και η οριστική απόφαση εκδόθηκε στις 20.10.2000, δηλαδή 4 χρόνια μετά την άσκηση της αγωγής. Όπως ορθά υποστηρίζεται (βλ. Κεραμέα /Κονδύλη /Νίκα-Ποδημάτα ΚΠολΔ, 2000, άρθρο 615 αριθ. 5) η αναγκαιότητα της ιατρικής πραγματογνωμοσύνης, η οποία θεσμοθετήθηκε με την ανωτέρω διάταξη, με βάση τις νεώτερες αναγνωρισμένες μεθόδους της ιατρικής επιστήμης, σε τρόπο ώστε να δημιουργείται η προφανής ένδειξη αναφορικά με την βιολογική σχέση μεταξύ του τέκνου και των φερομένων ως γονέων του, αποτελεί την προϋπόθεση μόνον του, κατά την ίδια διάταξη, αμάχτου τεκμηρίου που παράγεται από την άρνηση του διαδίκου να υποβληθεί στις εν λόγω εξετάσεις, με την έννοια να θεωρούνται αποδεδειγμένοι οι ισχυρισμοί του εναγόντος για την ύπαρξη στο αίμα του εναγομένου στοιχείων που καθιστούν πιθανή ή σφόδρα πιθανή την πατρότητά του, μη δημιουργούμενου αμάχτου τεκμηρίου για την ίδια την πατρότητα (ΟλΑΠ 32/1990 ΕλλΔνη 1991,55 και Δίκη 21,996 με σχετικές παρατηρήσεις Κ. Μπέν, ΕφΑθ 8600/1995 ΠΧρ ΜΕ', 1276, Βλ. όμως Ε. Κουνουγέρη - Μανωλεδάκη, ΕλλΔνη 37,512 επομ. ιδία σελ 513, 514, κατά την οποία, από την άρνηση του εναγομένου να υποβληθεί σε αιματολογικές εξετά-

σεις, παράγεται τεκμήριο για την πατρότητα του).

Με την κρινόμενη αγωγή η ενάγουσα, κάνοντας χρήση του δικαιώματος που της παρέχει η διάταξη του άρθρου 1479 ΑΚ, ζήτησε να αναγνωρισθεί ότι ο εναγόμενος είναι πατέρας του εκτός γάμου στις 24.6.1996 γεννηθέντος αβάπτιστου θήλεος τέκνου της, που συνελήφθη το Σεπτέμβριο του 1995, κατόπιν μετ αυτού σαρκικής συνάφειας, στο πλαίσιο των ερωτικών σχέσεων τους, που άρχισαν το έτος 1990 και διακόπηκαν στις 27.1.1996. Το πρωτόδικο Δικαστήριο, με την συνεκκαλουμένη 78/1997 προδικαστική απόφαση, ενόψει των διατάξεων που επικλήθηκαν προς θεμελίωση της αγωγής και των ισχυρισμών του εναγομένου, ζητήματα για τα οποία θα γίνει λόγος στην επόμενη σκέψη, διέταξε, το μεν εμμάρτυρες αποδείξεις, το δε την διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης από την διορισθείσα, εκτός του καταλόγου πραγματογνωμόνων (άρθρο 372 ΚΠολΔ), ιατρό αιματολόγο, διευθύντρια του κέντρου αιμοδοσίας του Λαϊκού Νοσοκομείου Αθηνών, προκειμένου να αποφανθεί, αφού έδιδε τον νόμιμο εντός 30 ημερών από της επιδόσεως σ' αυτήν της αποφάσεως, με αιτιολογημένη γνωμοδότησή της, που έπρεπε να κατατεθεί εντός προθεσμίας 30 ημερών από της ορκωμοσίας της, «αν το τέκνο ανήκει σε ομάδα αίματος που έχει τα χαρακτηριστικά της ομάδας αίματος του εναγομένου». Η προδικαστική απόφαση επιδόθηκε στον εναγόμενο στις 4.9.1997 (βλ. .../4.9.1997 έκθεση επιδόσεως του δικ. επιμελητού στο Πρωτοδικείο Β.Ν.) και, όπως λέχθηκε, στις 26.9.1997 άρχισαν οι εμμάρτυρες αποδείξεις (βλ. 24/1997 Εισηγητική Έκθεση). Συνεπώς, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, έκτοτε ο εναγόμενος είχε την ευχέρεια να προβεί σε διορισμό τεχνικού συμ-

βούλου, αν επιθυμούσε να ασκήσει το δικαίωμα που του παρέχει το άρθρο 391 ΚΠολΔ, κατά τον από την διάταξη του επομένου άρθρου 392 προβλεπόμενο τρόπο.

Επειδή η διορισθείσα πραγματογνώμονας, με την από 26.1.1998 επιστολή της προς τον πληρεξούσιο δικηγόρο της ενάγουσας, δήλωσε αδυναμία διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης και ζήτησε την αντικατάστασή της, κατόπιν αιτήσεως της ενάγουσας, που συζητήθηκε με την παρουσία και του εναγομένου, το ίδιο δικαστήριο με την 19/1998 απόφαση του αντικατέστησε την πραγματογνώμονα με την Ε.Κ.-Γ., ιατρό αιματολόγο, επίκουρη καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθύντρια του κέντρου αιμοδοσίας του Ιπποκράτειου Νοσοκομείου Αθηνών. Η τελευταία απόφαση δεν προκύπτει ότι επιδόθηκε στον εναγόμενο. Ο τελευταίος όμως, μετά την όρκιση της ανωτέρω πραγματογνώμονος ενώπιον του ως εντεταλμένου δικαστού ορισθέντος με την προδικαστική Ειρηνοδίκου Αθηνών (άρθρο 385 ΚΠολΔ), στις 28.9.1998 (βλ. .../1998 έκθεση ορκίσεως του ως άνω Ειρηνοδίκου), με την από 5.11.1998 επιστολή - πρόσκλησή της πραγματογνώμονος, που του επιδόθηκε στις 13.11.1998 (βλ. .../13.11.1998 έκθεση επιδόσεως του δικ. επιμελητού Β.Ν.), κλήθηκε για την αιμοδοσία που επρόκειτο να διενεργηθεί στο ως άνω Κέντρο στις 25.11.1998, η οποία και διενεργήθηκε την ίδια μέρα. Συνεπώς και μετά την κλήση αυτή, με την οποία έλαβε γνώση ο εναγόμενος της πραγματογνώμονος που ορίσθηκε σε αντικατάσταση της αρχικά ορισθείσας, μπορούσε, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, να προβεί σε διορισμό τεχνικού συμβούλου. Επακολούθησε η κατάρτιση από την πραγματογνώμονα της από 11.3.1999 εκθέσεως πραγματογνωμοσύνης που κατατέθηκε στον ως άνω εντεταλ-

μένο δικαστή στις 19.3.1999 (βλ υπ' αυτή .../1999 έκθεση καταθέσεως), μετά την πάροδο της τεθείσης προς τούτο προθεσμίας. Με την έκθεση αυτή η πραγματογνώμονας, αφού αξιολόγησε τα αποτελέσματα των εξετάσεων που διενεργήθηκαν κατά τις επιστημονικώς παραδεδεδγμένες μεθόδους, για τις οποίες θα γίνει εκτενώς λόγος κατωτέρω, τόσον στο ως άνω Κέντρο του οποίου τύχανε Διευθύντρια, όσον και στα αναφερόμενα σ αυτήν τμήμα ανοσολογίας-ισοσυμβατότητας του Νοσοκομείου Ευαγγελισμός και στην Α' Παθολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Αθηνών, κατέληξε στο συμπέρασμα του μη αποκλεισμού της πατρότητας του εναγομένου κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 99,9%.

Κατ ακολουθία όλων των ανωτέρω, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, η πραγματογνωμοσύνη, προεχόντως, διατάχθηκε νομίμως ταυτόχρονα με τις μαρτυρικές αποδείξεις, περαιτέρω διενεργήθηκε κατά πάντα νομίμως και η σχετική περί αυτής ως άνω έκθεση της πραγματογνώμονος δεν πάσχει ακυρότητα, ούτε διότι δεν επιδόθηκε στον εναγόμενο η 19/1998 απόφαση, αφού η μη επίδοσή της ουδεμία του προκάλεσε βλάβη, δεδομένου ότι, όπως λέχθηκε, είχε την ευχέρεια να διορίσει τεχνικό σύμβουλο αμέσως μετά την επίδοση σ' αυτόν της προδικαστικής αποφάσεως, αλλά και μεταγενέστερα αμέσως μετά την επίδοση της προσκλήσεως του προς αιμοδοσία, ούτε διότι η πραγματογνώμονας προέβη για την πληρότητα των, κατά τις παραδεδεδγμένες διεθνώς ιατρικές μεθόδους, για τις οποίες θα γίνει λόγος κατωτέρω, αναλύσεων του αίματος, με το σκοπό της αυξήσεως του ποσοστού του μη αποκλεισμού της πατρότητας και αντιστοίχως του βαθμού της θετικής πιθανολογήσεως αυτής, στις αναλύσεις και εξετάσεις του αί-

ματος των διαδίκων και του τέκνου και σε άλλα εκτός του δικού της δημόσια νοσηλευτικά ιδρύματα, ούτε διότι, ενόψει του αντικειμένου της δίκης, που είχε υπόψη της η πραγματογνώμονας, για λόγους πληρότητας της γνωμοδοτήσεώς της και αντιστοίχως ουσιαστικής διερευνήσεως της υποθέσεως εκ μέρους του Δικαστηρίου, πράγμα το οποίο αποτελούσε και τον σκοπό της πραγματογνωμοσύνης που αναφέρεται στην προδικαστική απόφαση, η πραγματογνώμονας δεν περιορίσθηκε στην ανωτέρω εντολή του Δικαστηρίου περί του ζητήματος επί του οποίου κλήθηκε να γνωμοδοτήσει, αλλά προχώρησε και πέραν αυτής, ούτε διότι τέλος η έκθεση πραγματογνωμοσύνης κατατέθηκε μετά την πάροδο της προς τούτο ταχθείσης προθεσμίας. Εφόσον και η εκκαλουμένη, έστω και με διαφορετική ελλιπή αιτιολογία, θεώρησε ότι ορθώς διατάχθηκε εξ αρχής η διενέργεια ιατρικής πραγματογνωμοσύνης και έκρινε έγκυρη την σχετική περί αυτής έκθεση και την εκτίμησε ελευθέρως, κατά την διαμόρφωση της δικανικής της πεποιθήσεως, ορθώς ερμήνευσε και εφάρμοσε τις αναφερόμενες στη μείζονα σκέψη διατάξεις και πρέπει, αφού συμπληρωθούν οι αιτιολογίες της ως άνω, να απορριφθούν οι πρώτος έως και τέταρτος λόγοι της εφέσεως που υποστηρίζουν τα αντίθετα (άρθρο 534 ΚΠολΔ).

Κατά το άρθρο 1481 εδ. α' του ΑΚ, η πατρότητα τεκμαίρεται, αν αποδειχθεί ότι αυτός για τον οποίο προβάλλεται ο ισχυρισμός ότι είναι πατέρας είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα κατά το κρίσιμο της συλλήψεως διάστημα, κατά δε το άρθρο 1482 του ίδιου κώδικα, το τεκμήριο του προηγούμενου άρθρου ανατρέπεται αν προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες για την πατρότητα. Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται, κατά τρόπο αναμφίβολο, ότι η ανα-

τροπή του ανωτέρω τεκμηρίου επέρχεται αν από τις αποδείξεις προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες για την πατρότητα, όπως όταν αποδεικνύεται ότι η ενάγουσα μητέρα, κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης, είχε σαρκικές επαφές με περισσότερους άνδρες. Ως κρίσιμο δε διάστημα σύλληψης ορίζεται από το άρθρο 1468 ΑΚ το περιλαμβανόμενο μεταξύ της 300ης και 180ης ημέρας πριν από τον τοκετό, οπότε με την απόδειξη ότι ο ως πατέρας φερόμενος ήλθε σε σαρκική συνάφεια με την μητέρα του τέκνου γεννιέται το ανωτέρω τεκμήριο (μαχητό), χωρίς να απαιτείται η απόδειξη άλλου περιστατικού (ΑΠ 796/1996 ΕλλΔνη 38,131, ΑΠ 604/1992 ΕλλΔνη 35,82, ΑΠ 344/1992 ΕλλΔνη 34,1328, ΕφΑθ 8600/1995 ο.π. και εκεί παραπομπές και για το αναγκαίο περιεχόμενο της σχετικής αγωγής ΑΠ 1071/1995 ΕλλΔνη 37,1604). Το πραγματικό γεγονός της σαρκικής συνάφειας του εναγομένου ως πατέρα με την μητέρα του τέκνου, κατά το κρίσιμο της συλλήψεως διάστημα, συνιστά την ιστορική βάση της αγωγής και θεμελιώνει το δικαίωμα για άσκηση αυτής, ενώ το γεγονός της σαρκικής συνάφειας με άλλους άνδρες, κατά τα αυτό διάστημα, ώστε να προκύπτουν σοβαρές αμφιβολίες για την πατρότητα του εναγομένου, θεμελιώνει τη βάση της καταλυτικής της αγωγής ενστάσεως εκ του άρθρου 1482 ΑΚ (ΕφΑθ 8600/1995 ο.π.).

Με την κρινόμενη αγωγή, όπως διευκρινίσθηκε με τις κατά την συζήτηση κατατεθείσες προτάσεις, η ενάγουσα ρητώς επικαλέσθηκε ερωτική σχέση με τον εναγόμενο από το έτος 1990 μέχρι 27.1.1996, καρπός των οποίων υπήρξε το γεννηθέν απ αυτήν, στις 24.6.1996, θήλυ τέκνο, το οποίο συνελήφθη, κατόπιν σαρκικής μετ αυτού συνάφειας, που έλαβε χώρα στο πλαίσιο της εξώγαμης ως ά-

νω σχέσεως τους, κατά μήνα Σεπτέμβριο 1995, δηλαδή στο περιλαμβανόμενο μεταξύ της 180ης και 300ης ημέρας προ του τοκετού κρίσιμο, κατ άρθρο 1468 ΑΚ, της συλλήψεως διάστημα, με αποτέλεσμα να θεωρείται αυτός, κατά το τεκμήριο του άρθρου 1481 εδ. α' πατέρας του εκτός γάμου γεννηθέντος τέκνου της. Με βάση το ιστορικό αυτό και την επίκληση των ως άνω κανόνων δικαίου, οι οποίοι βέβαια δεν είναι δεσμευτικοί για το δικαστήριο, αφού αυτό μπορεί να προσδώσει τον προσήκοντα, στα εκτιθέμενα στην αγωγή πραγματικά περιστατικά, νομικό χαρακτηρισμό και να εφαρμόσει τον αρμόζοντα κανόνα δικαίου, καθώς και της διατάξεως του άρθρου 1479 ΑΚ, ζήτησε να αναγνωρισθεί ο εναγόμενος πατέρας της αβάπτιστης κόρης της. Όπως προκύπτει από το περιεχόμενο της αγωγής επικαλέσθηκε η ενάγουσα όλα εκείνα τα αναγκαία, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στην μείζονα σκέψη, πραγματικά περιστατικά, για την, κατ εφαρμογή του τεκμηρίου του άρθρου 1481 ΑΚ, διάταξη την οποία, καθώς και εκείνη του άρθρου 1468, ρητώς ανέφερε και ανέλυσε με τις προτάσεις, αναγνώριση της πατρότητας του εναγομένου. Συνεπώς, κατ ορθή εκτίμηση του δικογράφου και εφαρμογή του νόμου, η συνεκκαλούμενη 78/1997 προδικαστική απόφαση θεώρησε την αγωγή ως θεμελιούμενη στις ως άνω διατάξεις και, ενόψει της αρνήσεως του εναγομένου και του ότι αυτός πρόβαλε, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, την ένσταση εκ του άρθρου 1482 ΑΚ, υποχρέωσε, την μεν ενάγουσα να αποδείξει τα οδηγούντα στην λειτουργία του τεκμηρίου, τον δε εναγόμενο τα θεμελιούντα την ένστασή του, πραγματικά περιστατικά, ο δε πέμπτος λόγος της εφέσεως, με τον οποίο υποστηρίζονται τα αντίθετα, τυγχάνει αβάσιμος και απορριπτός.

Από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων των διαδίκων, που περιέχονται στην .../1997 έκθεση του Εισηγητού Δικαστού, όλων των προσκομιζομένων και επικαλουμένων εγγράφων, μεταξύ των οποίων και η από 11.3.1999 έκθεση πραγματογνωμοσύνης της ανωτέρω αιματολόγου ιατρού, η οποία διενεργήθηκε και με τις τρεις γνώστες, γενικώς αποδεκτές και ευρέως εφαρμόζομενες επιστημονικές μεθόδους προς εξακρίβωση της πατρότητας και δη των χρωμοσωμάτων, της αποτελούσας προέκταση αυτής μεθόδου αντιγόνων ιστοσυμβατότητας (HLA) και τέλος της μεθόδου της υβριδοποίησης DNA με RNA (βλ. αναλυτική ανάπτυξη των μεθόδων αυτών και της δυνατότητας της τελευταίας προς πιθανολόγηση της πατρότητας ή και του μη αποκλεισμού της κατά ποσοστό 100%, σε ΕφΑθ 8600/1995 ο.π. και εκεί παραπομπές, Βαθρακοκοίλης ΚΠολΔ άρθρο 615 αριθ. 5 και εκεί παραπομπές), ορισμένα από τα οποία μνημονεύονται κατωτέρω, χωρίς όμως κάποιο απ αυτά να παραληφθεί κατά την ουσιαστική διερεύνηση της υποθέσεως, αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά:

Οι διάδικοι, άγαμοι και οι δυο, συνήψαν ερωτική σχέση το έτος 1990, στο πλαίσιο της οποίας ερχόντουσαν τακτικά σε σαρκική συνάφεια. Γρήγορα η σχέση αυτή, ενόψει του ότι η μεν ενάγουσα κατοικούσε στη επαρχιακή πόλη των Τρ., ο δε εναγόμενος στην γειτονική τότε Κοινότητα Π., όπου διατηρούσε επιχείρηση, έγινε γνωστή, όχι μόνον στον κύκλο των συγγενών και φίλων, αλλά και στον ευρύτερο κοινωνικό τους περίγυρο, με αποτέλεσμα να εμφανίζονται παντού σαν ζευγάρι και με την ιδιότητα αυτή να μετέχουν επισήμως σε διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις, αλλά και σε δυσάρεστα συμβά-

ντα, όπως η κηδεία της μητέρας του καθένα απ' αυτούς. Την σύναψη της ερωτικής αυτής σχέσεως και την ανωτέρω διάρκεια της συνομολογεί άλλωστε και ο εναγόμενος. Κατά μήνα Σεπτέμβριο του έτους 1995 η ενάγουσα κατέστη έγκυος. Ο χρόνος της εγκυμοσύνης προκύπτει από την προσκομιζόμενη και επικαλούμενη απ αυτήν από 9.3.1996 βεβαίωση του μαιευτήρα ιατρού Τρ., η γνησιότητα της οποίας δεν αμφισβητείται, ο οποίος εξέτασε την ως άνω ημερομηνία την ενάγουσα και διαπίστωσε ότι διάνυε την 25η εβδομάδα της κύησης, με πιθανή ημερομηνία τοκετού την 3.7.1996. Στην ίδια βεβαίωση ο ως άνω ιατρός βεβαιώνει ότι στο παρελθόν και δη, κατά τον μήνα Αύγουστο του έτους 1993, η ενάγουσα υπέστη διακοπή της κύησης της, ενώ διάνυε την 12η εβδομάδα αυτής. Η εγκυμοσύνη, για την οποία βεβαιώνει ο ανωτέρω ιατρός, ήταν συνέπεια της ερωτικής σχέσεως της ενάγουσας μετά του εναγομένου και της συχνής σαρκικής συνάφειας που είχαν εξαιτίας αυτής. Την ύπαρξη της σχέσεως και των ερωτικών επαφών με την ενάγουσα κατά το διάστημα εκείνο, συνομολογεί και ο εναγόμενος, ισχυριζόμενος όμως, προκειμένου να αμφισβητήσει την σύλληψη της ενάγουσας από τις ερωτικές επαφές τους, ότι, κατά την σαρκική τους συνάφεια, λάμβανε τα αναγκαία προφυλακτικά μέτρα προς αποφυγή μιας εγκυμοσύνης, θέλοντας να δείξει ότι η ενδεχόμενη εγκυμοσύνη της μονίμου από το έτος 1990 συντρόφου του ήταν ανεπιθύμητη, φαίνεται όμως να λησμονεί αυτό που αποτελεί δίδαγμα κοινής πείρας, ότι πολλές εγκυμοσύνες σε ζευγάρια, που δεν έχουν νομιμοποιήσει τη σχέση τους, και ανεπιθύμητες ήταν και επισυνέβησαν παρά τις οποιεσδήποτε προφυλάξεις.

Η ενάγουσα ανακοίνωσε την εγκυμοσύνη της στους οικείους της μετά 2μηνο

από της συλλήψεως, δηλαδή όταν βεβαιώθηκε για το γεγονός. Ο εναγόμενος, ο οποίος βέβαια έλαβε γνώση αμέσως μόλις διαπιστώθηκε της εγκυμοσύνης, αφού συνόδευσε την ενάγουσα στον μαιευτήρα και βεβαιώθηκε για την ύπαρξή της, πρότεινε στην ενάγουσα να διακόψει τεχνικά την κύηση, μετά δε την απόκρουση της προτάσεώς του αυτής, λόγω της προηγηθείσης ως άνω διακοπής τέρας κύσεως και του κινδύνου που ενέκλειε μια τέτοια ενέργεια, τόσο για την υγεία της, όσο και για την ικανότητά της εν γένει να συλλαμβάνει, το ζεύγος όρισε, από κοινού και εκ συμφώνου και το γεγονός αυτό δεν μπορεί να καταλογισθεί στην ενάγουσα, όπως κάνει ο εναγόμενος προσπαθώντας εξ αυτού να συναγάγει ανεξήγητα επιχειρήματα για συμπεριφορά μη συνάδουσα με σύλληψη από τις σχέσεις τους, ως ημερομηνία αρραβώνων, την 27.1.1996 και γάμου τον μήνα Απρίλιο του ίδιου έτους. Την ως άνω όμως ημερομηνία ο εναγόμενος δεν εμφανίσθηκε στο σπίτι της ενάγουσας για τον αρραβώνα, αλλά αντ' αυτού μετέβησαν εκεί ο μεγαλύτερος αδελφός του και ο γαμπρός του και δήλωσαν ότι μεταμελήθηκε. Την επομένη, στην επιχείρηση του εναγομένου στην Π., όπου μετέβησαν η ενάγουσα με τον αδελφό της, που εξετάσθηκε ως μάρτυράς της και γνωρίζει από ίδια αντίληψη, αφού τα έζησε από κοντά, τα γεγονότα της εξελίξεως της σχέσεως των διαδίκων, της ματαιώσεως του αρραβώνα και της μετά ταύτα συμπεριφοράς του εναγομένου, ο τελευταίος, παρόντων της αδελφής του και του αδελφού του, ενέμεινε στην μη τέλεση του αρραβώνα και την διακοπή της σχέσεως, αναγνωρίζοντας και αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την όλη κατάσταση που είχε δημιουργηθεί, κυρίως βέβαια από την εγκυμοσύνη της ενάγουσας.

Στην συνάντηση εκείνη ο εναγόμενος δεν αμφισβήτησε ότι η εγκυμοσύνη υπήρξε αποτέλεσμα της σαρκικής συνάφειας με την ενάγουσα, αλλά τούτο το έπραξε πολύ αργότερα τον μήνα Μάιο 1996, απολογούμενος στο Πταισματοδίκη Τρ., που διενεργούσε προανάκριση μετά την ασκηθείσα σε βάρος του ποινική δίωξη για εγκατάλειψη εγκυμονούσας, κατόπιν της από 9.3.1996 εγκλήσεως της ενάγουσας, ποινική δίωξη που κατέληξε σε παραπομπή του στο Μονομελές Πλημμελειοδικείο Τρ. Μετά την ανωτέρω συνάντηση, την οποία βέβαια, για ευνόητους λόγους, αρνείται ο εναγόμενος, ο τελευταίος απέφευγε συστηματικά κάθε επικοινωνία με την ενάγουσα, στις τηλεφωνικές δε κλήσεις της τελευταίας απαντούσαν οι οικείοι του.

Πάντα τα ανωτέρω κατατίθενται μετά λόγου γνώσεως από τον ανωτέρω μάρτυρα της ενάγουσας και δεν αναιρούνται από την κατάθεση της μάρτυρος του εναγομένου, στενής φίλης του αδελφού του, η οποία καταθέτει για δήθεν προβλήματα στις σχέσεις του ζεύγους, προβλήματα των οποίων κατέστη κοινωνός από συζητήσεις με την ενάγουσα, στο διάστημα από Ιούνιο μέχρι και Δεκέμβριο του 1995, την οποία φέρει να της εμπιστεύθηκε ότι είχε σχέσεις με κάποιον Δ.Φ., στο αυτοκίνητο του οποίου, όχι τυχαία, αλλά επειδή προς τούτο την κάλεσε η ενάγουσα, την είδε να επιβιβάζεται. Σημειωτέον ότι το άτομο αυτό, όπως δέχεται και η ενάγουσα αλλά καταθέτει και ο αδελφός της, ήταν φίλος της πατρικής της οικογενείας. Τα όσα καταθέτει βέβαια η εν λόγω μάρτυρας δεν αντέχουν σε λογική βάση, διότι κατά ποία λογική η ενάγουσα, σε περίοδο που η σχέση της με τον εναγόμενο ήταν ενεργός, θα έκανε κοινωνό των οποιωνδήποτε προβλημάτων που τυχόν αντιμετώπιζε με τον σύντροφό της, αλλά κυρίως

της αρεσκείας της προς άλλο άνδρα, ως και της προθέσεως της να συνάψει ερωτικές σχέσεις με αυτόν ή και ακόμη της συνάψεως τέτοιων σχέσεων, την μάρτυρα, που δεν ήταν φίλη της, αλλ αντιθέτως ήταν στενή φίλη του αδελφού του εναγομένου, στον οποίο και ασφαλώς θα μετέφερε όλες της πληροφορίες αυτές, με τελικό αποδέκτη βέβαια τον εναγόμενο, γεγονός το οποίο θα διέλυε την σχέση των διαδίκων. Ουδόλως αποδείχθηκε όμως, κάτι άλλωστε το οποίο θα ήταν αντίθετο με τα πορίσματα της κοινής πείρας και λογικής, πρόθεση της ενάγουσας περί διαλύσεως της σχέσεως της με τον εναγόμενο και μάλιστα σε περίοδο που είχε καταστεί έγκυος, και μάλιστα με συμπεριφορά που παρείχε την δυνατότητα αμφισβήτησεως της πατρότητας από τον τελευταίο.

Σε τέτοια αμφισβήτηση βέβαια, όπως λέχθηκε, δεν προέβη αυτός, κατά την ανωτέρω συνάντηση στην Π., την επομένη της ματαιώσεως του αρραβώνα, με την ενάγουσα και τον αδελφό της, για την οποία (συνάντηση) και τα κατ αυτή διαδραματισθέντα με κάθε λεπτομέρεια, που δεν καταλείπει αμφιβολίες για την ειλικρίνεια του, καταθέτει ο τελευταίος, ούτε προέβη σε οποιονδήποτε σχετικό υπαινιγμό περί αυτής, παρότι, αν αληθεύουν όσα καταθέτει η μάρτυράς του, ασφαλώς τότε γνώριζε όλα τα ανωτέρω περί των σχέσεων με τον άλλο ως άνω άνδρα, για τις οποίες ανακριβώς καταθέτει αυτή. Τελικώς η ενάγουσα, στις 24.6.1996, γέννησε στα Τρ. θήλυ (βλ. .../2.7.1996 ληξιαρχική πράξη γεννήσεως του Ληξιάρχου), το οποίο υπήρξε και ο καρπός της ερωτικής σχέσεως της με τον ενάγοντα, που διήρκεσε, όπως λέχθηκε, από το έτος 1990 μέχρι 27.1.1996, αφού συνελήφθη τον μήνα Σεπτέμβριο 1995 από την σαρκική μετ αυτού συνάφεια, που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της σχέσεως αυτής, στο χρο-

νικό διάστημα που περιλαμβάνεται μεταξύ της 300ης και 180ης ημέρας προ του τοκετού, που εν προκειμένω ήταν από 28.8.1995 - 26.12.1995.

Συνεπώς, ενόψει του ότι ουδόλως αποδείχθη ότι η ενάγουσα διατηρούσε παράλληλες ερωτικές σχέσεις και με άλλους άνδρες, καθώς και μετά του ως άνω Δ.Φ., μετά των οποίων και συνενυρίσκονταν, αλλ αντιθέτως η μοναδική ερωτική σχέση, που διατηρούσε στο ως άνω διάστημα, ήταν αυτή μετά του ενάγοντος, ο τελευταίος τυγχάνει πατέρας του ως άνω τέκνου της. Η κρίση αυτή ενισχύεται και από το πόρισμα της κατά τα άνω διενεργηθείσης ιατρικής πραγματογνωμοσύνης. Ειδικότερα, η ως άνω αιματολόγος ιατρός, που την διενήργησε, αφού αξιολόγησε τα αποτελέσματα και των τριών ανωτέρω μεθόδων, που εφαρμόστηκαν κατά τις αναλύσεις του αίματος των διαδίκων και του τέκνου, τα οποία παρατίθενται στους πίνακες I, II, και III που επισυνάπτονται σ αυτήν, κατέληξε στο εξής συμπέρασμα: «Με βάση τα ανωτέρω ευρήματα η υπόθεση της μη πατρότητας δεν επιβεβαιώνεται. Αντίθετα υπάρχουν στοιχεία που ενισχύουν την πατρότητα του Α.Κ., όπως παραπάνω αναλύεται. Συγκεκριμένα η μη πατρότητα απορρίπτεται κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 99,9%». Τα κοινά στοιχεία του αίματος του εναγομένου και του τέκνου, που παρατίθενται στην έκθεση πραγματογνωμοσύνης και ενισχύουν την άποψη περί του ότι ο εναγόμενος είναι πατέρας του κατά τα άνω τέκνου της ενάγουσας είναι τα ακόλουθα: Κατά την μέθοδο των ερυθροκυτταρικών αντιγόνων, το K του συστήματος Kell και το S του συστήματος MNs, αντίγονα τα οποία δεν φέρει η μητέρα του τέκνου, κατά την μέθοδο των αντιγόνων ιστοσυμβατότητας HLA, τα αντίγονα A28(68), DR5(11) και DRw 52, τα οποία δεν φέρει

η μητέρα και τέλος, κατά την μέθοδο υβριδισμού του DNA, η μητέρα δεν φέρει τα κοινά στον φερόμενο ως πατέρα εναγόμενο και το τέκνο αλληλόμορφα, 3'HVR/απο-B: 600, DS80 : 526, vWF VNTR : 123, D6S89 : 175.

Κατ ακολουθία τούτων πρέπει, αφού απορριφθεί η εκ του άρθρου 1482 ΑΚ ένσταση του εναγομένου, να γίνει δεκτή η αγωγή και αναγνωρισθεί αυτός ως πατέρας του τέκνου της ενάγουσας. Εφόσον και η εκκαλούμενη έτσι έκρινε ορθώς τις αποδείξεις εκτίμησε {...}

608/2002

Πρόεδρος: Αποστ. Στρατικός

Εισηγητής: Γεωρ. Μπατσαλέξης

Δικηγόροι: Ευγενία Αποστολίδου, Πηνελόπη Ροντογιάννη

Τα εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα, όπως δρόμοι και πλατείες, εφόσον δεν ανήκουν σε Δήμο ή Κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο Δημόσιο. Η κοινοχρησία ακινήτου αποκτάται και με την αμνημονεύτου χρόνου παραγραφή-αρχαιότητα (*vetustas*) του Β.Ρ.Δ., η οποία υφίσταται όταν δύο κατά συνέχεια γενεές, η κάθε μία των οποίων εκτείνεται σε 40 έτη, γνώρισαν την χρήση του πράγματος ως κοινόχρηστο, υπό την προϋπόθεση ότι η αρχαιότητα αυτή είχε συμπληρωθεί μέχρι την κατά την 23.2.1946 εισαγωγή του ΑΚ, ο οποίος δεν αναγνωρίζει τον θεσμό αυτό.

Τα εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας.

Τα ακίνητα ενοριακών ναών, κατά το προϊσχύσαν δίκαιο δεν υπόκεινταν σε χρησικτησία. Μετά τον ΑΚ, για την κτήση επ αυτών έκτακτης χρησικτησίας, ο χρόνος αυτής δεν μπορούσε να αρχίσει πριν από τις 23.2.1946 και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.1969, οπότε

κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας, υπό τον όρο όμως ότι η νομή του κτήματος δεν είχε αφαιρεθεί, αλλά είχε παραχωρηθεί στον χρησιδεσπόζοντα από τον ενοριακό ναό, έστω και ατύπως.

Η σύμβαση μεταβίβασης της νομής είναι άτυπη και αναπιώδης, άσχετα από την ύπαρξη ή όχι υποκείμενης αιτίας ή την εγκυρότητά της.

{...} Κατά τις διατάξεις των νόμων 8 παρ.1 Κωδ.(7.39), 9 παρ.1 Βασ. (50.14), 2 παρ.20 Πανδ. (41.4), 6 Πανδ.(44.3), 76 παρ. 1 Πανδ.(18.1) και 7 παρ.3 Πανδ.(23.3), του προϊσχύσαντος βυζαντινορωμαϊκού δικαίου, οι οποίες, κατά το άρθρο 51 του ΕισΝΑΚ, έχουν εφαρμογή για τον πριν την εισαγωγή του ΑΚ χρόνο, μπορούσε να αποκτηθεί κυριότητα επί ακινήτου και με έκτακτη χρησικτησία, κατόπιν ασκήσεως επ αυτού νομής με διάνοια κυρίου και καλή πίστη επί συνεχή τριακονταετία, εκείνος δε που χρησιδέσποζε μπορούσε να συνυπολογίσει στο χρόνο της δικής του νομής και το χρόνο όμοιας νομής του δικαιοπαρόχου του, εφόσον είχε γίνει κατά νόμιμο τρόπο ειδικός ή καθολικός διάδοχος αυτού (ΑΠ 1619/1999 ΕλλΔνη 41,450). Εξάλλου, κατά το άρθρο 1045 ΑΚ, εκείνος που έχει στη νομή του για μια εικοσαετία πράγμα κινητό ή ακίνητο γίνεται κύριος αυτού με έκτακτη χρησικτησία. Άσκηση δε νομής κατά το άρθρο 974 ΑΚ, που ορίζει ότι «όποιος απέκτησε τη φυσική εξουσία πάνω στο πράγμα (κατοχή) είναι νομέας του αν ασκεί την εξουσία αυτή με διάνοια κυρίου», συνιστούν υλικές πράξεις με τις οποίες εκδηλώνεται η βούληση για εξουσίαση του πράγματος. Γι' αυτό και είναι απαραίτητο οι υλικές αυτές πράξεις να αναφέρονται στην απόφαση για την πληρότητα των αιτιολογιών της (ΑΠ 1310/2000 ΕλλΔνη 43,461, ΑΠ 29/2000

ΕλλΔνν 41,762).

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των άρθρων 966, 967 και 968, προκύπτει ότι μεταξύ των εκτός συναλλαγής κοινοχρήστων πραγμάτων περιλαμβάνονται και οι δρόμοι και πλατείες, οι οποίες, εφόσον δεν ανήκουν σε Δήμο ή Κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο Δημόσιο. Εξάλλου ακίνητο καθίσταται κοινόχρηστος δημοτική ή κοινοτική οδός ή πλατεία και με την αμνημονεύτου χρόνου παραγραφή-αρχαιότητα (*vetustas*), την οποία προέβλεπε το προϊσχύσαν Β.Ρ.Δ (ν.3 παρ.2 πανδ.4.3-7) και η οποία υφίσταται όταν δύο κατά συνέχεια γενεές, η κάθε μία των οποίων εκτείνεται σε σαράντα έτη, τέτοια γνώρισαν την χρήση του πράγματος, δηλαδή ως οδού ή πλατείας, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι η αρχαιότητα αυτή είχε συμπληρωθεί μέχρι της, κατά την 23.2.1946 εισαγωγής του ΑΚ, δεδομένου ότι ο τελευταίος δεν αναγνωρίζει τον θεσμό της αμνημονεύτου παραγραφής-αρχαιότητας (ΑΠ 872/2001 ΕλλΔνν 43,763).

Περαιτέρω, από το συνδυασμό των άρθρων 966, 967 και 1045 ΑΚ προκύπτει ότι οι πλατείες και οι δρόμοι ως εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα είναι ανεπίδεκτοι χρησικτησίας (ΑΠ 872/2001 ο.π.). Τέλος, από το συνδυασμό των διατάξεων των νόμων 23Κ/1.3 Νεαράς ΡΙΑ κεφ. Α΄ και ΡΛΑ κεφ. Στ΄, των άρθρων 64 και 66 ΕισΝΑΚ, του άρθρου 4 παρ.3 του με αριθ. 4 του έτους 1969 Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος, του Α.Ν. 1539/1939 «περί προστασίας των δημοσίων κτημάτων», του άρθρου 17 παρ.3 του Ν.Δ. 3432/1955, του άρθρου 62 παρ.2 του Ν. 590/1977 «περί Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος», προκύπτει ότι, προκειμένου για κτήμα ενοριακού ναού, το οποίο, κατά το προϊσχύσαν του ΑΚ δίκαιο

δεν υπόκειτο σε χρησικτησία και έτσι ο προ της εισαγωγής του ΑΚ χρόνος νομής δεν λαμβάνεται υπόψη, ο χρόνος της έκτακτης χρησικτησίας δεν μπορούσε να αρχίσει πριν από τις 23.2.1946 (ημερομηνία εισαγωγής του ΑΚ) και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.1969 (χρονολογία έναρξης ισχύος του προαναφερομένου Κανονισμού της Ιεράς Συνόδου, άρθρο 19, με τον οποίο κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας, κατ' ανάλογη εφαρμογή των ανωτέρω διατάξεων που αφορούν τα κτήματα του Δημοσίου, τα κτήματα της εκκλησιαστικής περιουσίας, όπως είναι και τα των ενοριακών Ναών), υπό τον όρο όμως ότι η νομή του κτήματος δεν είχε αφαιρεθεί, αλλά είχε παραχωρηθεί στον χρησιδεσπύζοντα από τον ενοριακό Ναό, έστω και ατύπως, αφού η σύμβαση για μεταβίβαση της νομής είναι άτυπη και αναπιώδης, επιφέρει δε το μεταβιβαστικό της αποτέλεσμα άσχετα από την ύπαρξη ή όχι υποκειμένης αιτίας ή την εγκυρότητά της (ΑΠ 695/1994 ΝοΒ 43, 827, ΕφΑθ 4164/2001 ΕλλΔνν 42,1371 και ΕφΑθ 489/1999 ΕλλΔνν 41,861 και εκεί παραπομπές).

Στην κρίνόμενη περίπτωση από την επανεκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Το επίδικο είναι ελεύθερος οικοπεδικός χώρος, εμβαδού 1.500 τ.μ., βρίσκεται εντός της πρώην Κοινότητας Αν. και νυν Δήμου Ιωλ. Μ., ο οποίος αρχικά ιδρύθηκε το έτος 1882, μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας, διασπάσθηκε, το έτος 1914, σε Κοινότητες, μεταξύ των οποίων και η Κοινότητα Αν. και επανασυστάθηκε με το Π.Δ. 586/21.12.1989 και λειτουργεί υπό την μορφή αυτή από 1.1.1991. Το επίδικο συνέχεται με κτίσμα ιδιοκτησίας του ενάγοντος και δη εκτείνεται έμπροσθεν αυ-

τού πράγμα το οποίο δεν αμφισβητείται, το οποίο (κτίσμα) ανέκαθεν, πριν ακόμη από την απελευθέρωση της Θεσσαλίας, όπως θα λεχθεί κατωτέρω, εκμισθωνόταν, κατόπιν δημοπρασίας, από τον εναγόμενο που ήταν ο μοναδικός ενοριακός Ναός του Δήμου, Κοινότητας και μετέπειτα πάλι Δήμου, κατά την ανωτέρω ιστορική διαδρομή του Δήμου Ιω., προκειμένου να χρησιμοποιηθεί, από τον εκάστοτε μισθωτή, ως ένα εκ των καφενείων της τότε Κοινότητας και μετέπειτα Δήμου, στον ελεύθερο δε χώρο του επιδίκου αναπτυσσόταν τραπεζοκαθίσματα, προς εξυπηρέτηση των πελατών του καφενείου, τις εποχές βέβαια (άνοιξη, καλοκαίρι και φθινόπωρο) που οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν. Όλο αυτό το χρονικό διάστημα μέχρι την έγερση της αγωγής ο ενάγων, κατόπιν σχετικών διακηρύξεων των νομίμων εκπροσώπων του, που δημοσιοποιούνταν, τα παλαιότερα μεν χρόνια δι αναρτήσεως στον Ναό, τα νεότερα δε δια δημοσιεύσεως σε εκδιδόμενες στην πόλη του Βόλου εφημερίδες και των οποίων λάμβαναν γνώση οι περισσότεροι κάτοικοι, αλλά και η Κοινότητα και ο Δήμος, αφού επακολουθούσε εκάστοτε δημοπρασία που διενεργούνταν δημόσια ενώπιον των κατοίκων, που κατέληγε στην εκμίσθωση του καφενείου και του επιδίκου ελεύθερου χώρου, ο οποίος, λόγω του ότι ήταν αναπεπταμένος και ελεύθερος κτισμάτων, ονομάζεται ανέκαθεν «πλατεία», χωρίς εξ αυτού να συνάγεται, όπως αβάνισμα υποστηρίζει ο εναγόμενος, ότι ο ενάγων, παρά τις όσες θα εκτεθούν κατωτέρω υλικές πράξεις εξουσιάσεως με διάνοια κυρίου, που, κατά τα εκτεθέντα στην μείζονα σκέψη, συνιστούν πράξεις ασκήσεως νομής επ αυτού με καλή μάλιστα πίστη, με την έννοια της ειλικρινούς πεποίθησης ότι δεν προσβάλλει το δικαίωμα οποιουδήποτε άλλου, συνομολογεί τον

χαρακτήρα του επιδίκου, ως κοινόχρηστης πλατείας, που απέκτησε τον χαρακτήρα αυτό, κατά τα εκτεθέντα στη μείζονα σκέψη, δια της με την εκεί αναφερόμενη έννοια αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητας, όπως ισχυρίσθηκε ο εναγόμενος και τάχθηκε σε βάρος του το οικείο θέμα αποδείξεως, με την συνεκκαλουμένη .../1994 προδικαστική απόφαση (άλλο νόμιμο τρόπο, με τον οποίο να απέκτησε το επίδικο κοινόχρηστο χαρακτήρα, όπως πράξη της Αρχής, εγκατάλειψη σε κοινή χρήση των κατοίκων ως πλατείας από τον ιδιοκτήτη του, δεν επικαλείται ο εναγόμενος).

Χαρακτηριστική, επί του αμφισβητούμενου ζητήματος αν το επίδικο εκμισθωνόταν μετά του καφενείου, είναι η επικαλούμενη και προσκομιζόμενη από τον ενάγοντα .../1939 διακήρυξη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του, που επισυνάφθηκε στην Εισηγητική Έκθεση, στην οποία αναφέρεται ότι εκτίθεται σε πλειοδοτική δημοπρασία η εκμίσθωση για μία τετραετία του καφενείου μετά του κλιβάνου και της πλατείας. Στο άρθρο μάλιστα 6 της διακηρύξεως οριζόταν τα ακόλουθα, ως πρόσθετη υποχρέωση του μισθωτού, ενδεικτική του ενδιαφέροντος ιδιοκτήτου πράγματος για την με δαπάνες του καλή συντήρηση και διατήρηση του: «Ο ενοικιαστής υποχρεούται, κάθε Σάββατο των θερινών περιόδων, εις την άρδευσιν των πλατάνων της πλατείας και να φροντίζει δια την καθαριότητα αυτής και των πέριξ παρόδων, ως και δια την αμοιβή των υδρονομέων για την άρδευσιν». Όμοιου περιεχομένου υπήρξαν και τα άρθρα 8 της 21/26.12.1927 και 7 της .../23.2.1936 διακηρύξεων της Ενοριακής Επιτροπής του ενάγοντος για την εκμίσθωση του καφενείου μετά της πλατείας. Ως εκμισθούμενο μετά του καφενείου αναφέρεται το επίδικο (πλατεία) και στην .../11.5.1932 εγκριτική

της πλειοδοτικής δημοπρασίας απόφαση της ενοριακής επιτροπής του ενάγοντος, η οποία επισυνάφθηκε στην Εισηγητική Έκθεση.

Το αναφερόμενο με την ονομασία πλατεία, ως συνεκμισθούμενος μετά του καφενείου χώρος επίδικο μνημονεύεται σε σειρά διακηρύξεων δημοπρασιών, σε εγκριτικές των δημοπρασιών αποφάσεις του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου, που εκδόθηκαν στο χρονικό αυτό διάστημα, καθώς και στις καταρτισθείσες εγγράφως οικείες συμβάσεις εκμισθώσεως. Ενδεικτικά πρέπει να αναφερθούν η .../25.10.1945 διακήρυξη, η .../30.11.1953 εγκριτική απόφαση, η από 14.12.1957 διακήρυξη μετά του συνημμένου πρακτικού δημοπρασίας, η από 17.9.1959 διακήρυξη μετά της από 10.10.1959 συμβάσεως μισθώσεως, η από 29.1.1961 σύμβαση μισθώσεως, η από 3.1.1962 διακήρυξη μετά της από 6.1.1962 συμβάσεως μισθώσεως, η από 8.11.1965 διακήρυξη, η από 20.2.1966 σύμβαση μισθώσεως, που καταρτίσθηκε μετά την αναφερόμενη σ' αυτήν έγκριση της διενεργηθείσας δημοπρασίας, η από 11.10.1967 διακήρυξη μετά της .../26.10.1967 εγκριτικής της δημοπρασίας αποφάσεως, η από 1.2.1968 σύμβαση μισθώσεως που καταρτίσθηκε μετά την αναφερομένη σ' αυτήν έγκριση της διενεργηθείσας πλειοδοτικής δημοπρασίας, η από 13.1.1985 διακήρυξη μετά της από 16.2.1985 συμβάσεως μισθώσεως, η από 15.1.1989 διακήρυξη μετά του από 27.1.1989 πρακτικού πλειοδοτικού διαγωνισμού, από το οποίο προκύπτει ότι μετείχαν σ αυτόν 17 άτομα και ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε στην Α.Α. (νύφη του μάρτυρα του εναγομένου Γ.Α.) αντί μηνιαίου μισθώματος 18.350 δραχμών, μετά της οποίας καταρτίσθηκε στη συνέχεια η από 1.2.1989 σύμβαση μισθώσεως. Σε όλα τα ανωτέρω έγγραφα, καθώς

και στις ως άνω συμβάσεις, αναφέρεται ότι εκμισθώνεται το καφενείο με τον έμπροσθεν αυτού χώρο, που, για τον λόγο που εκτίθεται ανωτέρω, αποκαλείται πλατεία, οι δε μετέχοντες στις δημοπρασίες το γνώριζαν και ήταν ένα από τα κίνητρα της πλειοδοτήσεως, όπως καταθέτει ο μάρτυρας του ενάγοντος Α.Μ., που υπήρξε μισθωτής κατά τα έτη 1980-1984, που λέγει χαρακτηριστικά ότι, χωρίς το επίδικο, δεν θα μίσθωνε το καφενείο, άλλωστε ο εκάστοτε μισθωτής το χρησιμοποιούσε με τον τρόπο που αναφέρθηκε και γινόταν βέβαια αντιληπτό από όλους τους κατοίκους που σύχναζαν εκεί.

Πρόσθετη απόδειξη περί της εκμισθώσεως του επιδίκου, με την ονομασία «πλατεία» παρέχει το γεγονός ότι, με την .../10.3.1936 απόφαση της Ενοριακής Επιτροπής του ενάγοντος, έγινε δεκτή αίτηση του τότε μισθωτού και διενεργήθηκε έκπτωση ποσού 1.000 δραχμών από το μίσθωμα, διότι παρακωλύθηκε στη χρήση της πλατείας, που είχε βέβαια συνεκμισθωθεί, λόγω εκτελέσεως εργασιών επιχωματώσεως αυτής. Είναι λοιπόν απορίας άξιο πώς αυτό που ήταν ευρέως γνωστό δηλώνει να το αγνοεί ο μάρτυρας του εναγομένου Γ.Α., που επί σειρά ετών (1974-1982, 1982-1990) υπήρξε κοινοτικός σύμβουλος και Πρόεδρος της Κοινότητας, αντίστοιχα, τόσο περισσότερο, καθώς μισθωτές του καφενείου μαζί με το επίδικο υπήρξαν ο αδελφός του, η νύφη του και ο πατέρας του. Ο ίδιος μάρτυρας, δίνοντας το μέτρο της αξιοπιστίας του, αναφέρει και άλλη ανακρίβεια και δη ότι ο ενάγων πρόβαλε δικαιώματα στο επίδικο το πρώτο το έτος 1982 και δεν το εκμίσθωνε πριν το έτος αυτό το επίδικο, ενώ, από τα ανωτέρω αδιάφυστα έγγραφα αποδεικτικά στοιχεία, αποδεικνύεται ότι από το έτος 1927, στο οποίο αναφέρεται η πιο παλαιά από τις προσκομιζόμενες και

επικαλούμενες διακηρύξεις, ο ενάγων εκμίσθωνε το καφενείο μετά του επιδίκου, που αποκαλείται πλατεία. Και ενώ η Κοινότητα και ο εναγόμενος Δήμος γνώριζαν πολύ καλά ότι ο ενάγων ασκούσε τις ως άνω πράξεις νομής επί του επιδίκου και έβλεπαν τους εκάστοτε μισθωτές να χρησιμοποιούν τον χώρο αυτό προς άσκηση της ανωτέρω επαγγελματικής των δραστηριότητας, ενέργεια η οποία, αν θεωρούσαν, όπως ισχυρίζεται ο εναγόμενος, τον χώρο αυτό ως κοινόχρηστη πλατεία, που είχε καταστεί τέτοια δια της αμνημονεύτου χρόνου αρχαιότητας, δηλαδή, επί 80 έτη πριν από τις 23.2.1946, είχε αφεθεί στην κοινή χρήση των κατοίκων της Κοινότητας και του Δήμου, συνεπαγόταν υποχρέωση καταβολής τελών χρήσεως κοινοχρήστου χώρου, τα αρμόδια όργανα της Κοινότητας και του Δήμου ουδέποτε απαίτησαν την καταβολή τέτοιων τελών, ούτε καν διαμαρτυρήθηκαν για την ενέργεια αυτή, ούτε περαιτέρω ζήτησαν δια της δικαστικής οδού την αποβολή του από τον κοινόχρηστο χώρο, που αν βέβαια είχε τον χαρακτήρα αυτό θα ανήκε στην Κοινότητα και μετέπειτα στο εναγόμενο Δήμο.

Την παράλειψη αυτή, δέχονται μεν και οι μάρτυρες του εναγομένου, Α. και Χ., που διετέλεσαν στο παρελθόν Πρόεδροι της Κοινότητας, χωρίς όμως να μπορούν να δώσουν κάποια πειστική εξήγηση για το γεγονός αυτό. Και οι δύο αυτοί μάρτυρες έχουν επιλεκτική μνήμη και εμφανίζονται να αγνοούν αυτό που γνώριζαν όλοι ότι δηλαδή ο ενάγων εκμίσθωνε με το καφενείο και το επίδικο. Καταθέτουν επίσης ανακριβώς, ότι δεν λάμβαναν την άδεια του ενάγοντος για τις οποιεσδήποτε επεμβάσεις που έκαναν στον χώρο αυτό, όπως η τοποθέτηση ξύλινων καθισμάτων (παγκάκια) για την εξυπηρέτηση των κατοίκων της κοινότητας, ή εμφα-

νίζουν ενέργειες, όπως του ηλεκτροφωτισμού, της πλακοστρώσεως και περιφράξεως του επιδίκου, ως διενεργηθείσες από την Κοινότητα, διαφευδόμενοι όμως από τους μάρτυρες του ενάγοντος, ο πρώτος των οποίων υπήρξε στο παρελθόν κοινοτικός σύμβουλος (1960-1963) και Πρόεδρος (1971-1974) και καταθέτει ότι αυτός τοποθέτησε τα παγκάκια κατόπιν αδειάς του ενάγοντος. Επίσης από την .../6.8.1939 απόφαση και διακήρυξη μειοδοτικής δημοπρασίας του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του ενάγοντος αποδεικνύεται, κατ'αντίθεση αυτών που καταθέτουν οι μάρτυρες του εναγομένου, ότι ο ενάγων αποφάσισε τον ηλεκτροφωτισμό όλων των εκμισθωθέντων χώρων ιδιοκτησίας του (καφενείο, κλίβανος, και επίδικη πλατεία) και προκήρυξε μειοδοτικό διαγωνισμό προς εκτέλεση του έργου, οι όροι εκτελέσεως του οποίου καθώς και το αντικείμενο του λεπτομερώς εκτίθενται σ'αυτήν. Επίσης οι ίδιοι μάρτυρες του εναγομένου, καταθέτουν ανακριβώς ότι τους πλατάνους, που βρίσκονταν εντός του επιδίκου, κλάδευε η Κοινότητα, η οποία και διέθετε το προϊόν της ξυλεύσεώς τους, προς ίδιο όφελος, ενώ το αληθές είναι ότι την ξύλευση τους, στην άρδευση των οποίων προέβαιναν, κατά τα ανωτέρω, οι εκάστοτε μισθωτές του επιδίκου, έκανε ο ενάγων, που διέθετε και τα προϊόντα αυτής.

Τούτο προκύπτει, όχι μόνον από τις καταθέσεις των μαρτύρων του ενάγοντος, αλλά και από τις κατωτέρω αποφάσεις της Ενοριακής Επιτροπής ή του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του ενάγοντος: α) .../12.8.1906, που είναι το πιο παλαιό έγγραφο εξ'εκείνων που προσκομίζει και επικαλείται, από το οποίο προκύπτει η διενέργεια πράξεως νομής, με την οποία προκηρύσσεται πλειοδοτική δημοπρασία για την ξύλευση (κλάδεμα) των πλατάνων

και διάθεση των ξύλων που θα προέκυπταν β) .../26.12.1937 απόφαση για διάθεση πιστώσεως 2.200 δραχμών για το κλάδεμα των πλατάνων, τα δε ξύλα που θα προέκυπταν θα διετίθεντο προς όφελος του ενάγοντος, γ) την επομένη χωρίς ημερομηνία με αριθμό ... διακήρυξη πλειοδοτικής δημοπρασίας προς πώληση της παραχθείσης ποσότητας 10.000 οκάδων καυσοξύλων, που βρισκόντουσαν στο χώρο του επιδίκου.

Πρόσθετη περαιτέρω απόδειξη της εκμισθώσεως του επιδίκου μετά του καφενείου παρέχει το γεγονός ότι, σε περίπτωση μη καταβολής του μισθώματος, από τους μισθωτές, κατόπιν σχετικών αποφάσεων του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του ενάγοντος, εγείρονταν αγωγές αποδόσεως της χρήσεως των μισθίων χώρων και φυσικά και του επιδίκου, όπως συνέβη και στις περιπτώσεις των αποφάσεων 1368/1984 και 224/1986 του Μονομελούς Πρωτοδικείου και Ειρηνοδικείου Βόλου, αντίστοιχα, με τις οποίες υποχρεώθηκαν οι τότε μισθωτές να αποδώσουν την χρήση του καφενείου και του επιδίκου στον ενάγοντα, ως εκμισθωτή αυτών. Πρόσθετη απόδειξη του ότι ο ενάγων εξουσίαζε ως κύριος το επίδικο, όλο αυτό το μακρύ χρονικό διάστημα, παρέχει το γεγονός ότι, με την .../26.1.1965 πράξη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του, έγινε αποδοχή της δωρεάς του κατοίκου της Κοινότητας Γ. Αλμ. και εκφράστηκαν οι ευχαριστίες του ενάγοντος Ι.Ν για την χρηματική προσφορά του, με την οποία επιτεύχθηκε η αξιοποίηση του επιδίκου ακινήτου, με ευθυγράμμιση, πλακόστρωση και εγκατάσταση ηλεκτροφωτισμού και αποφασίσθηκε να τοποθετηθεί σε εμφανές σημείο του επιδίκου αναμνηστική μαρμαρίνη στήλη, που θα φέρει το όνομά του και να αναρτηθεί η φωτογραφία του στο καφενείο. Άλλη πράξη νομής του ενάγοντος επί του επιδίκου

είναι η εγγραφή επ αυτού, στις 25.8.1962, υποθήκης υπέρ του Ταμείου Ασφαλίσεως Κλήρου Ελλάδος (Τ.Α.Κ.Ε) προς εξασφάλιση απαιτήσεως του κατά του ενάγοντος από τη χορήγηση δανείου, μέχρι ποσού 35.000 δραχμών (βλ. αντίγραφο της 6972 μερίδος που προσκομίζει και επικαλείται ο ενάγων).

Και βέβαια, όπως συνομολογείται, στο επίδικο, λόγω της εκτάσεως του και του ότι είναι ελεύθερο κτισμάτων, βρίσκεται δε σε κεντρικό σημείο της πρώην Κοινότητας και νυν Δήμου, δεν υπάρχει δε ανάλογος κατάλληλος προς τούτο χώρος, πραγματοποιούνταν κατ' έτος οι εορταστικές εκδηλώσεις των Εθνικών Επετείων, για το λόγο αυτό μάλιστα το έτος 1965 κατασκευάσθηκε, από την τότε Κοινότητα Αν., «ηρώον», πλην όμως η εν λόγω χρήση του επιδίκου γίνεται με την άδεια και την συγκατάθεση του ενάγοντος, ενόψει του ότι η Εκκλησία πάντοτε συμμετέχει και πρωτοστατεί σε τέτοιες εκδηλώσεις. Με την ανοχή επίσης του ενάγοντος στο χώρο του επιδίκου, αφού είναι ο μεγαλύτερος ελεύθερος χώρος που βρίσκεται σε κεντρικό σημείο, πραγματοποιούνται και πραγματοποιούνται οι πολιτικές συγκεντρώσεις και οι πολιτιστικές εκδηλώσεις (ετήσιες πανηγύρεις). Η χρήση δε αυτή του επιδίκου από τους κατοίκους της τότε Κοινότητας και νυν Δήμου γινόταν με την πεποίθηση ότι το επίδικο δεν αποτελεί κοινόχρηστη πλατεία, αλλ' αντιθέτως ανήκει στην κυριότητα, νομή και κατοχή του ενάγοντος, ο οποίος, κατά παραχώρηση, επέτρεπε τις συγκεκριμένες χρονικές στιγμές ή περιόδους την χρήση αυτή, η οποία βέβαια σε καμιά περίπτωση μπορεί να του προσδώσει τον χαρακτήρα κοινόχρηστης πλατείας.

Τέλος, πρέπει να τονισθεί ότι ο ενάγων, κατ' εφαρμογή του άρθρου 7 ν. 3800/1957, σε ανύποπτο χρόνο και δη το

έτος 1958, δήλωσε δια των νομίμων εκπροσώπων του και το επίδικο μεταξύ των άλλων ακινήτων που τελούσαν υπό την νομή και κατοχή του από της ελευθερώσεως της Θεσσαλίας και συντάχθηκε, με το σκοπό να αποκτήσει τίτλο για την περυσία του αυτή, η .../10.12.1958 πράξη του τότε συμβολαιογράφου Γ.Φ., που μεταγράφηκε νόμιμα. Η ενέργεια αυτή, που πραγματοποιήθηκε σε χρόνο κατά τον οποίο ουδέν ζήτημα αμφισβήτησεως των δικαιωμάτων του ενάγοντος επί του επιδίκου είχε ανακύψει, είναι δηλωτική του στοιχείου της με διάνοια κυρίου εξουσιάσεως από τον ενάγοντα του επιδίκου.

Κατ ακολουθία όλων των προεκτεθέντων, που προκύπτουν από τις καταθέσεις των μαρτύρων του ενάγοντος και κυρίως από όλα τα ανωτέρω παρατιθέμενα έγγραφα, η γνησιότητα των οποίων και δεν αμφισβητείται, τα οποία, όπως λέχθηκε, καταρρίπτουν τις καταθέσεις των μαρτύρων του εναγομένου, οι οποίες ως εκ τούτου δεν μπορούν να αναιρέσουν τις καταθέσεις των μαρτύρων του ενάγοντος, ο τελευταίος, δια των νομίμων εκπροσώπων του, άσκησε επί του επιδίκου τις ανωτέρω λεπτομερώς αναφερόμενες υλικές πράξεις εξουσιάσεως αυτού, που αρμόζουν σε κύριο, σύμφωνα με την φύση του και τον προορισμό του και καλή, κατά την ανωτέρω έννοια, πίστη συνεχώς από της προσαρτήσεως της Θεσσαλίας (1881) στο νεοσύστατο τότε Ελληνικό Κράτος και μέχρι τις 23.2.1946, αλλά και έκτοτε και μέχρι του χρόνου ασκήσεως της αγωγής (1992), με αποτέλεσμα, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, να γίνει κύριος αυτού με χρησικτησία υπό το καθεστώς του προϊσχύσαντος β.ρ.δ., αλλά και έκτακτη χρησικτησία υπό την ισχύ του ΑΚ, αφού από της κατά τα άνω ενάρξεως της ασκήσεως νομής επ αυτού, με την πεποίθηση ότι δεν προσβάλλει το δικαίωμα

οποιοδήποτε άλλου, συμπληρώθηκε ο χρόνος αυτής, υπό το ένα, αλλά και το άλλο νομικό καθεστώς.

Αντιθέτως ουδόλως αποδείχθηκε ότι το επίδικο χρησιμοποιήθηκε ως κοινό-χρηστη πλατεία από τους κατοίκους της Κοινότητας Αν. και του Δήμου Ιωλ. για χρονικό διάστημα 80 τουλάχιστον ετών προ της 23.2.1946, ούτε περαιτέρω αποδείχθηκε ότι ο εναγόμενος και η ως άνω Κοινότητα άσκησαν ποτέ οποιαδήποτε πράξη νομής επί του επιδίκου, με αποτέλεσμα οι ενστάσεις του εναγομένου περί ιδίας κυριότητας επί του επιδίκου, ως κοινόχρηστης πλατείας, άλλως κτηθείσης με έκτακτη χρησικτησία, τυγχάνουν αβάσιμες και απορριπτέες, ανεξάρτητα του ότι η δεύτερη, σύμφωνα με αυτά που εκτέθηκαν στη μείζονα σκέψη, τυγχάνει μη νόμιμη, αφού ο εναγόμενος επικαλέσθηκε ότι επιλήφθηκε μόνος της νομής του επιδίκου και όχι ότι του παραδόθηκε από τον ενάγοντα ενοριακό Ναό. Συνεπώς πρέπει, αφού απορριφθούν οι ανωτέρω ενστάσεις του εναγομένου, να γίνει δεκτή η αγωγή, ως βάσιμη κατ ουσία.

Εφόσον, λοιπόν, και η εκκαλουμένη έτσι έκρινε και, αφού απέρριψε τις ανωτέρω ενστάσεις του εναγομένου, έκανε δεκτή την αγωγή και αναγνώρισε τον ενάγοντα κύριο του επιδίκου, όπως περιγράφεται κατ όρια και έκταση σ' αυτή, ορθώς τις διατάξεις που αναφέρονται στην μείζονα σκέψη ερμήνευσε και εφάρμοσε και τις αποδείξεις εκτίμησε και πρέπει οι λόγοι της εφέσεως, που υποστηρίζουν τα αντίθετα, να απορριφθούν ως αβάσιμοι. {...}

616/2002

Πρόεδρος: Απόστ. Στρατίκης

Εισηγήτρια: Αγγελα Κωτούλα

Δικηγόροι: Δημ. Μηνάς, Ιωαν. Βράκας

Προϋποθέσεις μετατροπής επιταγής σε άλλη δικαιοπραξία, όπως εμπορικό χρεω-

στικό ομολογο ή αφηρημένη υπόσχεση χρέους.

Δεν μπορεί να γίνει μετατροπή, όταν η επιταγή δεν πάσχει από ακυρότητα, αλλά είτε ο κομιστής εξέπεσε από το δικαίωμα αναγωγής εναντίον των υποχρέων του τίτλου, λόγω μη εμφάνισής της για πληρωμή στη νόμιμη προθεσμία, είτε η αγωγή από την επιταγή υπέκυψε σε παραγραφή. Η παρέλευση της προθεσμίας ή η παραγραφή δεν προκαλεί ακυρότητα της επιταγής, αλλά έχει ως συνέπεια στην μεν πρώτη περίπτωση την έκπτωση του κομιστή από το δικαίωμα αναγωγής, στη δε δεύτερη περίπτωση ότι ο οφειλέτης έχει δικαίωμα με ένσταση να αρνηθεί την παροχή.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 1, 2 παρ.1 του Ν. 5960/1933 και 182 του ΑΚ, προκύπτει ότι για να ισχύσει η επιταγή κατά μετατροπή ως άλλη δικαιοπραξία, όπως εμπορικό χρεωστικό ομολογο του άρθρου 76 του ν.δ. 27.7/13.8.1923 ή αφηρημένη υπόσχεση χρέους του ΑΚ, πρέπει να υφίστανται οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) να πρόκειται για άκυρη επιταγή, όπως όταν ελλείπει ένα από τα στοιχεία του άρθρου 1 του Ν.5960/1933, β) η εν λόγω επιταγή να περιέχει τα στοιχεία άλλης δικαιοπραξίας και γ) τα μέρη, αν γνώριζαν την ακυρότητα, να ήθελαν τη δικαιοπραξία αυτή. Τέτοια μετατροπή όμως δεν μπορεί να γίνει, όταν η επιταγή δεν πάσχει από κάποια ακυρότητα, αλλά είτε ο κομιστής εξέπεσε από το δικαίωμα αναγωγής εναντίον των υποχρέων του τίτλου, λόγω μη εμφανίσεώς του για πληρωμή εντός της νόμιμης προθεσμίας (άρθρ. 40 παρ.1 του ν. 5960/1933), είτε η αγωγή από την επιταγή υπέκυψε στην προβλεπόμενη από το άρθρο 52 του ιδίου νόμου παραγραφή. Και τούτο διότι η παρέλευση της εν λόγω

προθεσμίας ή η παραγραφή της αγωγής δεν προκαλεί ακυρότητα της επιταγής (οπότε εφαρμόζεται το άρθρο 182 του ΑΚ), αλλά έχει ως συνέπεια στην μεν πρώτη περίπτωση (άρθρ. 32 και 40 του ιδίου νόμου) την έκπτωση του κομιστή από το δικαίωμα αναγωγής στη δε δεύτερη περίπτωση ότι ο οφειλέτης έχει δικαίωμα με ένσταση (άρθρ. 272, 277 ΑΚ) να αρνηθεί την παροχή (Κιάνου-Παμπούκη, «Δίκαιο Αξιογράφων», έκδοση 1981, 287, Αντωνόπουλος Αρμεν. 1984, 890, Μάρκου «Δίκαιο Επιταγής» άρθρ. 40, 231).

Στην προκειμένη περίπτωση, ο εκκαλών, με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση εφέσεώς του ισχυρίζεται, ότι εσφαλμένα η πρωτόδικη απόφαση δέχθηκε ότι οι επίδικες επιταγές δεν μπορούσαν να ισχύσουν κατά μετατροπή αυτών ως άλλη δικαιοπραξία (αφηρημένη υπόσχεση χρέους ή εμπορικό χρεωστικό ομολογο) και ότι προϋπόθεση αυτής της μετατροπής είναι οι επιταγές να πάσχουν από ακυρότητα, περαιτέρω δε ότι ο ανωτέρω ισχυρισμός-λόγος ανακοπής, δεν ανταποκρίνεται στον πρώτο λόγο αυτής, όπως αναφέρεται στην εκκαλουμένη απόφαση, με αποτέλεσμα αυτός να αποτελεί ανεπίτρεπτη, κατ' ανάλογη εφαρμογή του άρθρου 224 του ΚΠολΔ, μεταβολή της βάσεως της ανακοπής. Ο ανωτέρω όμως λόγος ανακοπής πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμος, κατά το πρώτο σκέλος αυτού, δεδομένου ότι, κατά τα προαναφερόμενα οι ένδικες επιταγές, βάσει των οποίων εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1033/98 διαταγή πληρωμής, δεν μπορούν να ισχύσουν κατά μετατροπή ως μία άλλη δικαιοπραξία (αφηρημένη υπόσχεση χρέους του ΑΚ ή εμπορικό χρεωστικό ομολογο του άρθρου 76 του Ν.Δ 27.7/13.8.1923), σύμφωνα με το άρθρ. 182 ΑΚ, δεδομένου ότι δεν πάσχουν από ακυρότητα, αλλά απλώς ο κομιστής αυτών εξέπεσε από

το δικαίωμα αναγωγής εναντίων των υποχρέων των τίτλων, λόγω μη εμφάνισής τους για πληρωμή εντός της νόμιμης προθεσμίας.

Όσον δε αφορά το δεύτερο σκέλος του ως άνω ισχυρισμού - πρώτου λόγου εφέσεως, πρέπει επίσης να απορριφθεί ως αβάσιμος, καθόσον όπως προκύπτει από την ανάγνωση του δικογράφου της ανακοπής ο ισχυρισμός αυτός αποτελεί τον δεύτερο λόγο της υπό κρίση ανακοπής και εκ παραδρομής, ανεγράφη εσφαλμένα στην εκκαλουμένη απόφαση ως πρώτος. Πρέπει συνεπώς να απορριφθεί και ο σχετικός λόγος εφέσεως ως αβάσιμος. Κατά συνέπεια δεν ασκεί έννομη επιρροή ο ισχυρισμός-δεύτερος λόγος εφέσεως, ότι νομική βάση της απαίτησεως, βάσει της οποίας εκδόθηκε η επίδικη διαταγή πληρωμής είναι η εκχώρηση και συνεπώς πρέπει να απορριφθεί. Επομένως το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο, το οποίο με την προσβαλλόμενη απόφασή του δέχθηκε την ανακοπή και στη συνέχεια ακύρωσε την υπ' αριθμ. 1033/98 διαταγή πληρωμής του Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, ορθά έκρινε τις αποδείξεις και εφάρμοσε το νόμο ...

618/2002

Πρόεδρος: Απόστ. Στρατίκης

Εισηγήτρια: Αγλαΐα Κωτούλα

Δικηγόροι: Αντ. Μπουρτζής-Κυριαζής
Μπουρτζής, Βάνα Παπακωνσταντίνου

Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων επί αίτησης για απόδοση από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στον δικαιούχο του κατατεθέντος ποσού αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση, δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε ένδικο μέσο, επομένως και

σε έφεση.

Σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 1 του Ν.Δ. 797/1971 «περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων», αρμόδιο Δικαστήριο για τον προσδιορισμό (προσωρινό) της αποζημιώσεως είναι το Μονομελές Πρωτοδικείο στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το απαλλοτριούμενο ακίνητο ή το μεγαλύτερο μέρος αυτού. Περαιτέρω κατά το άρθρο 8 παρ.4 του ως άνω Διατάγματος, κάθε διαφορά περί την απόδοση από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στον δικαιούχο του κατατεθέντος ποσού της αποζημιώσεως από αναγκαστική απαλλοτρίωση, λύεται οριστικά από το κατά το ως άνω άρθρ. 13 παρ.1 αρμόδιο Δικαστήριο και κατά την προβλεπόμενη από τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας προβλεπόμενη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων.

Εξ άλλου, σύμφωνα με το άρθρο 699 ΚΠολΔ, οι αποφάσεις που δέχονται ή απορρίπτουν αιτήσεις ασφαλιστικών μέτρων ή αιτήσεις ανακλήσεως ή μεταρρυθμίσεως των αποφάσεων αυτών, δεν υπόκεινται σε κανένα ένδικο μέσο, εκτός αν ορίζεται άλλως. Από το συνδυασμό των ανωτέρω διατάξεων, εν όψει του ότι στο άρθρο 8 του Ν.Δ 797/1971 δεν υφίσταται ρητή εξαίρεση για την άσκηση ενδίκων μέσων, συνάγεται ότι απόφαση του αρμοδίου κατά τόπο Μονομελούς Πρωτοδικείου, η οποία εκδόθηκε κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 683 επ. του ΚΠολΔ επί αιτήσεως περί αποδόσεως από το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων στον δικαιούχο του κατατεθέντος ποσού αποζημιώσεως από αναγκαστική απαλλοτρίωση, δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε ένδικο μέσο, επομένως και σε έφεση (βλ. Βαθρακοκοίλη ΚΠολΔ τόμος Δ. άρθρ. 699, σελ. 151, ΑΠ 1739/89 Δ/ν 32,792, ΑΠ 1039/1984 ΕΕΝ 1985,

σελ. 483, ΕΑ 1031/70 Δ.2/231). Η ανωτέρω δε άποψη ευρίσκεται σε πλήρη ανταπόκριση προς το πνεύμα και το σκοπό της προαναφερομένης διατάξεως του άρθρου 8 του Ν.Δ 797/1971, εφόσον αποβλέπει στην αποφυγή της βραδύτητας που επιφέρει η άσκηση ενδίκων μέσων και στην ταχεία ρύθμιση που πρέπει να διέπει τη δίκη τοιούτων διαφορών (ΑΠ 1039/84 οπ.).

Στην προκειμένη περίπτωση, στην υπό κρίση έφεση του καθ' ου η αίτηση και ήδη εκκαλούντος Δήμου Ν. Αγχ. ο οποίος ήταν διάδικος στην πρωτόδικη δίκη (προσθέτως παρενέβη υπέρ του «Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων»), κατά της υπ' αριθμ. 724/30.3.2001 αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου, η οποία εκδόθηκε κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, το Δικαστήριο αυτό δικάζοντας κατά την ανωτέρω διαδικασία, έκρινε επί αιτήσεως των εφεσιβλήτων για την απόδοση της αποζημιώσεως στους δικαιούχους της παρακατεθείσης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, από αναγκαστική απαλλοτρίωση. Με τις έγγραφες προτάσεις των εφεσιβλήτων, διατυπώνεται παράπονο για την ανεπίτρεπτη άσκηση του ενδίκου μέσου της εφέσεως.

Με βάση τα προεκτεθέντα, εν όψει της ως άνω ειδικής νομοθετικής απαγορεύσεως, η υπό κρίση έφεση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη (άρθρο 513 ΚΠολΔ) {...}

637/2002

Πρόεδρος: Ελευθ. Ζάμπρας

Εισηγητής: Αθαν. Κουτρομάνος

Δικηγόροι: Πηνελόπη Ροντογιάννη, Κων.

Κλειδωνάρης

Η προθεσμία έφεσης, επί μισθωτικών διαφορών είναι 15θήμερη.

Οι ενοριακοί ναοί είναι μεν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δεν απολαμβάνουν όμως των δικονομικών προνομίων του Ελληνικού Δημοσίου, αφού ούτε με γενική διάταξη έχουν επεκταθεί τα πρόνομια αυτά σε όλα τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ούτε ειδική σχετική ρύθμιση που να αφορά τους ενοριακούς ναούς υφίσταται. Δεν ισχύει για τους ενοριακούς ναούς η διάταξη περί δικών του δημοσίου σύμφωνα με την οποία οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες, αν ορίζονται βραχύτερες των τριάντα ημερών, είναι για το δημόσιο τριάντα ημερών.

Επειδή από τις διατάξεις των άρθρων 591 παρ.1, 652 παρ.1, 513 παρ.1β, 518 παρ. 1, 532 ΚΠολΔ, σε συνδυασμό προς εκείνη του άρθρου 48 παρ.1 του ΠΔ 34/1995 «Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων», προκύπτει: (α) Ότι, σε υποθέσεις που δικάζονται κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 647-662 ΚΠολΔ, η προθεσμία της εφέσεως, αν ο εκκαλών διαμένει στην Ελλάδα, είναι δέκα πέντε ημερών από την επίδοση της απόφασης που περατώνει τη δίκη. (β) Ότι κάθε διαφορά, που προκύπτει από σύμβαση εμπορικής μισθώσεως, δικάζεται κατά την προαναφερόμενη ειδική διαδικασία. (γ) Ότι, όταν η έφεση ασκείται εκπρόθεσμα, απορρίπτεται ως απαράδεκτη και αυτεπαγγέλτως.

Στην προκειμένη περίπτωση, η ένδικη διαφορά των διαδίκων προέκυψε από σύμβαση εμπορικής μισθώσεως. Συγκεκριμένα ο ήδη εκκαλών Ιερός Ναός είχε εκμισθώσει στον αντίδικό του ένα ακίνητο, το οποίο ο τελευταίος θα χρησιμοποιούσε ως καφενείο - παντοπωλείο. Ο εφεσίβλητος ζήτησε με την αγωγή του τη μείωση του συμφωνημένου μισθώματος,

επειδή, κατά τους ισχυρισμούς του, το μήσθιο είχε πραγματικά ελαττώματα, το δε αίτημά του έγινε μερικώς δεκτό με την εκκαλούμενη απόφαση (υπ' αριθμ. 192/2000 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Βόλου). Η προσβαλλόμενη απόφαση-όπως προκύπτει από σχετική πιστοποίηση στο προσκομιζόμενο αντίγραφο της- επιδόθηκε στο εναγόμενο νομικό πρόσωπο την 11 Ιανουαρίου 2001, ενώ η κατ' αυτής έφεση κατατέθηκε στο γραμματέα του δικαστηρίου, που την εξέδωσε, την 7 Φεβρουαρίου 2001 (βλ. σχετική έκθεση), ήτοι μετά την πάροδο της προαναφερόμενης προθεσμίας των δέκα πέντε ημερών. Πρέπει να σημειωθεί ότι ο εναγόμενος ενοριακός ναός είναι μεν νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (βλ. ιδίως το άρθρο 1 παρ.4 του Ν.590/1977 «Περί του Καταστατικού Χάρτου της Εκκλησίας της Ελλάδος» και άρθρο 2 του Κανονισμού υπ' αριθμ. 8/1979 «Περί Ιερών Ναών και Ενοριών» (ΦΕΚ Α 270/28.11.1980), δεν απολαμβάνει όμως των δικονομικών προνομίων του Ελληνικού Δημοσίου. Τούτο δε διότι ούτε με γενική διάταξη έχουν επεκταθεί τα προνόμια αυτά σε όλα τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, ούτε ειδική σχετική ρύθμιση που να αφορά τους ενοριακούς ναούς υφίσταται (πρβλ. σχετικώς Σ. Σαμουήλ: η έφεση -1993-σελ. 127). Επομένως, δεν ισχύει για τους ενοριακούς ναούς (όπως είναι και ο εκκαλών) η διάταξη του άρθρου 10 του κ.δ/τος της 26.6.10.7.1944 «περί κώδικος των νόμων περί δικών του δημοσίου», σύμφωνα με την οποία οι κάθε φύσεως νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες, αν ορίζονται βραχύτερες των τριάντα ημερών, είναι για το δημόσιο τριάντα ημερών.

Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί η έφεση ως απαράδεκτη.

655/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγητής: Ναπ. Ζούκας

Δικηγόροι: Ουρανία Αρχοντή, Δημ. Παγώνης

Δεν συνιστά ανώτερη βία η αποχή των δικηγόρων από την εκτέλεση των έργων τους, στα οποία περιλαμβάνεται, εκτός των άλλων, η άσκηση του ενδίκου μέσου της έφεσης, κατ' εντολή διαδίκου, καθ όσον, παρά την αποχή, ο διάδικος επιμελώς φερόμενος μπορούσε να ασκήσει αυτοπροσώπως το ένδικο αυτό μέσο χωρίς δικηγόρο, για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου.

Κατά την έννοια του άρθρου 152 παρ.1 του ΚΠολΔ ανώτερη βία είναι συμβάν εξαιτίας του οποίου εμποδίστηκε ανυπαίτια ο διάδικος να ενεργήσει εμπρόθεσμα την αναγκαία διαδικαστική πράξη. Δεν συνιστά τέτοια περίπτωση η αποχή των δικηγόρων από την εκτέλεση των έργων τους, στα οποία περιλαμβάνεται, εκτός των άλλων, η άσκηση του ενδίκου μέσου της έφεσης, κατ' εντολή διαδίκου. Και τούτου, διότι παρά την αποχή αυτή ο διάδικος επιμελώς φερόμενος μπορούσε να ασκήσει αυτοπροσώπως το ένδικο αυτό μέσο χωρίς δικηγόρο. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται στο διάδικο από τον Κώδικα Δικηγόρων (άρθρο 39 παρ.3 περ. γ' Ν.Δ 3026/1954, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 14 του Ν.1366/1983), κατά τον οποίο επιτρέπεται στο διάδικο η ενέργεια χωρίς δικηγόρο ενώπιον κάθε δικαστηρίου ή δικαστικής υπηρεσίας για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου, ιδίως για την άσκηση ενδίκων μέσων (βλ. ΑΠ 2077/1986 ΕΕΝ 1987. 762 - ΕφΑθ 3597/1993 ΕλλΔνη 34.1534).

Στην προκειμένη περίπτωση φέρεται για συζήτηση με κλήση της εφεσιβλήτου η

κρινόμενη έφεση κατά της 93/1992 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Λάρισας, που δίκασε αντιμωλία των δικάων κατά την τακτική διαδικασία ανακοπή κατά διαταγής πληρωμής, την οποία απέρριψε και επικύρωσε τη διαταγή πληρωμής. Όπως συνομολογείται στο δικόγραφο της ανωτέρω έφεσης αυτή ασκήθηκε εκπρόθεσμα. Ο εκκαλών ισχυρίζεται ότι δεν μπόρεσε να τηρήσει την προθεσμία από ανώτερη βία, δηλαδή λόγω της αποχής των δικηγόρων από τα καθήκοντά τους και σωρεύει στην έφεσή του αίτημα επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση κατά τα άρθρα 152 επ. του ΚΠολΔ προς το σκοπό να θεωρηθεί η έφεση εμπρόθεσμη και να γίνει τυπικά δεκτή. Το γεγονός όμως αυτό δεν συνιστά ανώτερη βία, όπως προαναφέρθηκε και συνεπώς πρέπει να απορριφθεί η αίτηση επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση και στη συνέχεια και η έφεση ως εκπρόθεσμη και συνεπώς απαράδεκτη, κατά τη βάση ένσταση της εφεισιβλήτου, η οποία λαμβάνεται υπόψη και αυτεπαγγέλτως.

660/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγήτρια: Σοφία Καραχάλιου

Δικηγόροι: Βάνα Παπακωνσταντίνου, Γεωρ. Χατζνευθυμίου

Επί ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης δεν δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. Με την ανακοπή προβάλλονται αιτιάσεις κατά των αναγγελιών και των δια τούτων εισαγομένων απαιτήσεων καθώς και κατά του περιεχομένου του πίνακα, εφ' όσον υπάρχει επίδραση επί της δια της ανακοπής επιδιωκόμενης κατάταξης του ανακόποντα.

Η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών έναντι των οποίων ο ανακόπων έ-

χει συμφέρον να επιτύχει την μεταρρύθμιση του πίνακα. Ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος δεν είναι διάδικος στην δίκη επί της ανακοπής και η ανακοπή δεν απευθύνεται κατ' αυτού, ούτε καθίσταται αυτός διάδικος, με την επιβαλλόμενη επίδοση αντιγράφου της ανακοπής προς αυτόν, η οποία έχει σκοπό την διασφάλιση της αναστολής της εκτελεσιότητας του πίνακα κατάταξης.

Μεταβιβαστικό αποτέλεσμα έφεσης. Το Εφετείο δικαιούται, αν ο εκκαλών παραπονεύεται για την απόρριψη της αγωγής, ως νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμης, να την απορρίψει ως απαράδεκτη, εν όψει του ότι η απόφασή του δεν είναι δυσμενέστερη για τον εκκαλούμενο. Στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται αντικατάσταση των αιτιολογιών της εκκαλούμενης απόφασης, εφ' όσον η αντικατάσταση αυτή οδηγεί σε διάφορο κατ' αποτέλεσμα διατακτικό, από άποψη δεδικοσμένου.

Διανεμπέτο στους δανειστές είναι το ποσό του πλειστηριασμού που απομένει μετά τη προαφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης, τα οποία δεν κατατάσσονται στον πίνακα αλλά εκκαθαρίζονται με το πίνακα κατάταξης, ή με ιδιαίτερη αιτιολογημένη πράξη του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου.

Στα έξοδα εκτέλεσης περιλαμβάνονται τα έξοδα έκδοσης απογράφου, αντιγράφου του απογράφου, σύνταξης και κοινοποίησης της επιταγής προς εκτέλεση.

Ο περιορισμός του 1/4, αναφορικά με το ύψος της επιταγής του Δικηγόρου δεν τίθεται ως ανώτατο όριο αμοιβής για την σύνταξη της επιταγής, αλλά αφορά στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το επιδικαζόμενο ποσό είναι μικρό, ώστε αν η αμοιβή για την σύνταξη επιταγής υπολογίζονταν βάσει των συντελεστών του άρθρου 127 του Κώδικος περί Δικηγόρων θα μπορούσε να είναι δυσαναλόγως μεγάλη εν σχέσει προς την οφειλή.

Επειδή, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 979 § 2 και 980 § 2 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι οι διαφορές που προκύπτουν από την κατάταξη των δανειστών επί του πλειστηριάσματος είναι αυτοτελείς και δεν δημιουργείται μεταξύ των περισσότερων ανακοπόμενων ή καθ' ων η ανακοπή σχέση αναγκαστικής ομοδικίας, κατ' άρθρ. 76 ΚΠολΔ (βλ. και Β. Βαθρακοκοίλη «ΚΠολΔ - Ερμην. Νομολ. Ανάλυση κατ' άρθρο», υπ' αριθρ. 979 παρ. 34 και 35). Έτσι, επί δίκης κατά του πίνακα κατατάξεως, ο απολειπόμενος ομοδικός δεν θεωρείται ότι αντιπροσωπεύεται από τους παριστάμενους. Εις την παρούσα περίπτωση, φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου η από 3.10.2001 έφεση κατά της υπ' αριθμ. 210/2001 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, η οποία εκδόθηκε επί της από 25.1.1999 ανακοπής του ήδη εκκαλούντος (Ελληνικού Δημοσίου) κατά του υπ' αριθμ. .../13.9.1999 πίνακα κατατάξεως δανειστών του Συμβ/φου Ν.Ν. Όπως δε αποδεικνύεται από τα ταυτάριθμα προς την παρούσα πρακτικά, ο γ' εφεσίβλητος (Ν.Ν.) δεν παρέστη κατά την συζήτηση της εφέσεως, όταν αυτή εξεφωνήθη κατά την οικεία σειρά του πινακίου. Όμως, από την προσκομιζόμενη υπ' αριθμ. .../31.10.2001 έκθεση επιδόσεως του Δικαστικού Επιμελητού του Πρωτοδικείου Ι.Φ., αποδεικνύεται ότι αντίγραφο της ανωτέρω εφέσεως, μετά της υπ' αυτήν πράξεως του αρμοδίου γραμματέως του Δικαστηρίου τούτου, δια της οποίας ορίσθηκε δικάσιμος η αναφερομένη στην αρχή της παρούσης και κλήσεως προς παράσταση κατ' αυτήν του ρηθέντος εφεσιβλήτου, επιδόθηκε νομίμως και εμπροθέσμως προς αυτόν. Επομένως, πρέπει αυτός να δικασθεί ερήμην, να ερευνηθεί, όμως, η υπόθεση ως εάν αυτός ήτο παρών (ήδη άρθρ. 524 § 4 ΚΠολΔ), μη θε-

ωρουμένου ότι αντιπροσωπεύεται από τους παριστάμενους λοιπούς ομοδικούς του, συμφώνως προς όσα εκτίθενται εις την μείζονα σκέψη. Παράβολο ερημοδικίας δεν πρέπει να ορισθεί, εφόσον στην παρούσα περίπτωση δεν επιτρέπεται η άσκηση ανακοπής ερημοδικίας (άρθρ. 979 § 2, 937 § 2 ΚΠολΔ).

Επειδή, η ανωτέρω έφεση κατά της υπ' αριθμ. 210/2001 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, η οποία εξεδόθη κατά την τακτική διαδικασία, έχει ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως, ήτοι προ της επιδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, της οποίας δεν γίνεται επίκληση ούτε προσκομίζεται απόδειξη περί αυτής. Επομένως, πρέπει να γίνει τυπικώς δεκτή και να ερευνηθεί, περαιτέρω, ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των λόγων της, κατά την αυτή, ως άνω, τακτική διαδικασία.

Επειδή, δια της από 25.11.1999 ανακοπής του, απευθυνομένης ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, το ανακόπτον και ήδη εκκαλούν Ελληνικό Δημόσιο ζήτησε την μεταρρύθμιση του υπ' αριθμ. .../13.9.1999 πίνακα κατατάξεως δανειστών του γ' εφεσιβλήτου, Συμβ/φου Ν.Ν., προς τον σκοπό όπως αυτό καταταγεί στο αναφερόμενο σ' αυτή ποσό του πλειστηριάσματος, το οποίο ουχί νομίμως αφηρέθη, ως αποτελούν έξοδα εκτελέσεως. Επί της ανακοπής αυτής εξεδόθη η υπ' αριθμ. 210/2001 οριστική απόφαση του ανωτέρω Δικαστηρίου, δια της οποίας αυτή απορρίφθηκε ως κατ' ουσίαν αβάσιμος. Ήδη, κατά της αποφάσεως αυτής το ανακόπτον άσκησε την κρινομένη έφεσή του, δια της οποίας παραπονεΐται ότι εσφαλμένως απορρίφθηκε η ανακοπή αυτού και αιτείται την εξαφάνιση της προσβαλλομένης αποφάσεως, προς τον σκοπόν όπως γίνει δεκτή εξ ολοκλήρου η ανακοπή αυτού και μεταρρυθμισθεί

ο ανωτέρω πίνακας κατατάξεως, επ' ωφελεία του.

Επειδή, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 972 § 1 και 974-979 ΚΠολΔ, συνάγεται, ότι η εκ του άρθρου 979 ΚΠολΔ ανακοπή αντικείμενο έχει την ενώπιον του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου διαδικασία της κατατάξεως και όχι την μέχρι του πλειστηριασμού διαδικασία της εκτελέσεως. Δεδομένου δε ότι η διαδικασία της κατατάξεως άρχεται δια της αναγγελίας και λήγει δια της συντάξεως του πίνακα, οποιοδήποτε παράπονο κατά των αναγγελιών και των δια τούτων εισαγομένων απαιτήσεων καθώς και οποιοδήποτε παράπονο κατά του περιεχομένου του πίνακα και της εν γένει διαδικασίας, είναι δυνατόν να αποτελέσει αντικείμενο της ανακοπής, εφ' όσον η επικαλούμενη πλημμέλεια έχει επίδραση επί της, δια της ανακοπής επιδιωκόμενης, κατατάξεως του ανακόπτοντος. (βλ. Ι. Μπρίνια «Η Αναγκαστική Εκτέλεσις» υπ' άρθρ. 979 παρ. 433). Αντικείμενο δηλονότι της, ως άνω, ανακοπής κατά του πίνακα κατατάξεως είναι οι πράξεις του συμβολαιογράφου σχετικώς με την κατανομή του διανεμητέου ποσού στους δικαιουμένους να πληρωθούν από αυτό δανειστές είτε η κατανομή γίνεται με αφαίρεση του ποσού, με το οποίο πληρώνεται ο δανειστής, είτε με την κατάταξη αυτού εις τον πίνακα (ΑΠ 1058/1974 ΝοΒ 23,709, ΕφΑθ. 23,709, ΕφΑθ. 70/1989 ΝοΒ 37,1436). Στρέφεται δε η ανακοπή αυτή κατ' εκείνων των δανειστών έναντι των οποίων ο ανακόπων έχει συμφέρον και ελπίζει να επιτύχει το εκτοπισμό των και την κατάταξή του εις την θέση των, με αίτημα την μεταρρύθμιση του πίνακα, δια της αποβολής του καθ' ου, και την κατάταξη του ανακόπτοντος στην θέση του αποβαλλομένου μέχρι ορισμένου ποσού. Ο επί του πλειστηριασμού, όμως, υπάλλη-

λος δεν είναι διάδικος στην δίκη επί της ανακοπής εκ του λόγου ότι συνέταξε τον πίνακα κατατάξεως των δανειστών και η ανακοπή δεν απευθύνεται κατ' αυτού, δεν καθίσταται δε αυτός διάδικος, δια της επιβαλλομένης, κατ' άρθρ. 979 § 2 εδ. β' ΚΠολΔ, επιδόσεως αντιγράφου της ανακοπής προς αυτόν (όχι όμως επί ποινή ακυρότητας), η οποία έχει ως σκοπό την διασφάλιση της, κατ' άρθρ. 980 του αυτού Κώδικος, αναστολής της εκτελεστότητας του πίνακα κατατάξεως (βλ. Β. Βαθρακοκόλη, όπου ανωτ. υπ' άρθρ. 979 παρ. 27, 32 και εκεί παραπομπές).

Εξ άλλου, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 522 και 534 ΚΠολΔ, συνάγεται ότι το Εφετείο, λόγω του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της εφέσεως εξετάζει όλους τους παραδεκτώς προβαλλομένους ισχυρισμούς και δικαιούται, αν ο εκκαλών παραπονείται δια την απόρριψη της αγωγής (ανακοπής κλπ.), ως νόμω ή κατ' ουσίαν αβασίμου, να την απορρίψει ως απαράδεκτη, εν όψει του ότι η απόφασή του δεν είναι δυσμενεστέρα δια τον εκκαλούντα. Στην περίπτωση αυτή δεν επιτρέπεται αντικατάσταση των αιτιολογιών της εκκαλουμένης αποφάσεως, κατ' άρθρ. 534 ΚΠολΔ, εφόσον η αντικατάσταση αυτή οδηγεί εις διάφορον κατ' αποτέλεσμα διατακτικό, από απόψεως δεδικασμένου (ΕφΑθ. 1666/2000 ΝοΒ 2001,629). Επί τη βάσει των προεκτεθέντων, η ένδικος ανακοπή, διώκουσα την τροποποίηση του προσβαλλομένου δι' αυτής πίνακα κατατάξεως, ως προς το αφαιρεθέν, δια λογαριασμό της α' καθ' ης, ποσό των εξόδων εκτελέσεως και την κατάταξη του ανακόπτοντος - εκκαλούντος στο ελευθερούμενο ποσό, απαράδεκτως στρέφεται κατά του τρίτου των καθ' ων (Ν.Ν.), ως επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, συντάκτη του αυτού πίνακα κατατάξεως, ο οποίος δεν είναι διά-

δικος εκ του λόγου αυτού, και επομένως πρέπει να απορριφθεί. Το πρωτόδικο, ως εκ τούτου, Δικαστήριο, το οποίο, δια της προσβαλλομένης αποφάσεώς του, καίτοι προέβη σε κατ' ουσίαν έρευνα της ανακοπής, απέρριψε αυτή ως μη νόμιμο, κατά την εις την προσβαλλομένη απόφαση αναφορά, έσφαλε ως προς την εφαρμογή του νόμου και πρέπει, εν όψει του ότι η έφεση ασκείται από το ανακόπτον - Ελληνικό Δημόσιο, του οποίου η θέση δεν καθίσταται δυσμενεστέρα, να εξαφανισθεί η προσβαλλομένη απόφαση και αφού δικασθεί εξ υπαρχής η ανακοπή, να απορριφθεί αυτή, ως απαράδεκτη, ως προς τον τρίτο εκ των καθ'ων αυτή. Διάταξη, όμως, περί δικαστικών εξόδων δεν πρέπει να περιληφθεί, εν όψει της ερημοδικίας του ανωτέρω διαδίκου, τόσον πρωτοδίκως όσον και στην παρούσα κατ' έφεση δίκη.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 932 ΚΠολΔ, τα έξοδα της αναγκαστικής εκτελέσεως βαρύνουν εκείνον κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση και προκαταβάλλονται από εκείνον που την επισπεύδει. Κατά την διάταξη δε του άρθρου 975 του αυτού Κώδικος, η κατάταξη των δανειστών στον πίνακα γίνεται αφού αφαιρεθούν τα έξοδα της εκτελέσεως, που ορίζονται αιτιολογημένα από τον υπάλληλο του πλειστηριασμού. Από την τελευταία διάταξη, στην οποία γίνεται διάκριση μεταξύ «αφαιρέσεως» εξόδων και «κατατάξεως» των προνομιακών απαιτήσεων, συνάγεται ότι υπέγγυο στους δανειστές είναι το, μετά την αφαίρεση των εξόδων εκτελέσεως, ποσό από το πλειστηρίασμα, καθώς και ότι τα έξοδα εκτελέσεως δεν περιλαμβάνονται μεταξύ των προνομίων ούτε κατατάσσονται στον πίνακα, αλλά προαφαιρούνται, προκειμένου να γίνει η κατάταξη των δανειστών. Η εκκαθάριση δε των εξόδων εκτελέσεως γίνεται δια του πίνακα κατατάξεως είτε δι' ιδιαιτέρας

πράξεως του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου, πρέπει δε να είναι πλήρως αιτιολογημένη, ώστε να υπάρχει η δυνατότητα ελέγχου των πράξεων αυτών από τον οφειλέτη και τους δανειστές του. Ειδικότερα, απαιτείται εξειδίκευση αυτών και όχι γενική αναφορά σ' αυτά, με αναγραφή των επί μέρους κονδυλίων και της απίας των καθώς και των αποδεικτικών εγγράφων. Η έλλειψη, όμως, αιτιολογίας, υπό την προεκτεθείσα έννοια, δεν επιφέρει ακυρότητα της εκκαθαρίσεως. (Ι. Μπρίνια, όπου ανωτ. υπ' άρθρ. 975 παρ. 406, Β. Βαθρακοκοίλη, όπου ανωτ. υπ' αριθ. 975 παρ. 13-15). Στα έξοδα εκτελέσεως περιλαμβάνονται όλες οι δαπάνες που αποβλέπουν στο γενικό συμφέρον όλων των δανειστών και γίνονται δια τις ανάγκες της εκτελεστικής διαδικασίας. Ειδικότερα, σ' αυτά περιλαμβάνονται οπωσδήποτε τα έξοδα της προδικασίας και των προπαρασκευαστικών πράξεων της εκτελέσεως, ήτοι τα έξοδα εκδόσεως απογράφου, αντιγράφου του απογράφου, συντάξεως και κοινοποιήσεως επιταγής, υπό τον όρο ότι έχουν περιληφθεί στην επιταγή προς εκτέλεση και εφ' όσον η εκτέλεση έγινε επί τη βάσει της επιταγής αυτής (Μπρίνια, όπου ανωτ. παρ. 407, Εφ.Αθ. 11081/1996 ΕλλΔνη 38,1630, Εφ.Αθ. 5038/1996 ΕλλΔνη 39,432).

Εξ άλλου, κατά την διάταξη του άρθρου 127 του Ν.Δ. 3026/1954 «Περί του Κώδικος των Δικηγόρων», ο συντάσσων την επιταγή δικηγόρος δικαιούται αμοιβής, η οποία περιλαμβάνεται στα έξοδα της εκτελέσεως. Η αμοιβή αυτή καθορίζεται κατ' ελάχιστο όριο αναλόγως του είδους του εκτελουμένου τίτλου και ειδικότερον επί αποφάσεων Ειρηνοδικείου ή Ειρηνοδίκου εις 20 μεταλλικές δραχμές, επί αποφάσεων Μονομελούς Πρωτοδικείου ή Προέδρου εις 25 μεταλλικές δραχμές και επί αποφάσεων Πολυμελούς

Πρωτοδικείου εις 40 μεταλλικές δραχμές. Έτσι, η αμοιβή του δικηγόρου δεν δύναται να είναι μικρότερη των 25 μεταλλικών δραχμών, αν εκτελείται απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, ανερχομένη στο ποσό των 3.500 δραχμών (25 μεταλλικές δραχμές Χ 140 δρχ.), συμφώνως προς την υπ' αριθμ. 12398/1989 απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, δια της οποίας ο συντελεστής υπολογισμού των δικηγορικών αμοιβών ωρίσθη εις 140 μονάδες. Υπάρχει, όμως, και ο υπό του άρθρου 13 του Ν. 3790/1957 καθιερούμενος περιορισμός, κατά τον οποίον «εν πάση περιπτώσει η αμοιβή επί συντάξεως επιταγής προς πληρωμήν ουδέποτε δύναται να υπερβή το 1/4 του ποσού της δι' ην η επιταγή πληρωμής». Η ορθή ερμηνεία της διατάξεως αυτής είναι ότι ο περιορισμός του 1/4 αφορά εις τα τιθέμενα από το άρθρο 127 του Κώδικος περί Δικηγόρων, ώστε να προστατευθούν οι μικροοφειλέτες και δεν θέτει ανώτατο όριο αμοιβής δια την σύνταξη της επιταγής. Ο περιορισμός δηλαδή αυτός αφορά στις περιπτώσεις εκείνες κατά τις οποίες το επιδικαζόμενο ποσό είναι μικρό, ώστε αν η αμοιβή δια την σύνταξη επιταγής υπελογίζετο επί τη βάσει των καθοριζομένων από το άρθρο 127 του Κώδικος περί Δικηγόρων συντελεστών, ήτο δυνατόν αυτή να είναι δυσαναλόγως μεγάλη εν σχέσει προς την οφειλή (βλ. Ι. Μπρίνια, όπου ανωτ. υπ' άρθρ. 924 § 116, ΕφΑθ. 244/ 1992 ΕλλΔνη 33,1280, Εφ. Πειρ. 1228/1998 ΝοΒ 48,979).

Στην παρούσα περίπτωση, από πάντα τα έγγραφα τα οποία προσκομίζουν νομίμως και επικαλούνται οι διάδικοι, αποδεικνύονται τα κατωτέρω πραγματικά περιστατικά: Με την επίσπευση της εκ των καθ' ων η ανακοπή Α.Τ.Ε, υπό την επωνυμία «Τράπεζα Εργασίας Α.Ε.», της οποίας καθολική διάδοχος δια συγχωνεύ-

σεως κατέστη η ήδη πρώτη εφεσίβλητος «EFG EUROBANK - ERGASIAS Α.Ε.», και κατόπιν της υπ' αριθμ. .../14.10.1998 δηλώσεως αυτής ενώπιον του Συμβ/φου Ν.Ν., περί συνεχίσεως πλειστηριασμού, εξεπλειστηριάσθη, την 26.5.1999, σε εκτέλεση των υπ' αριθμ. 187/1998 και 888/1998 διαταγών πληρωμής του Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, ενώπιον του αυτού, ως άνω, Συμβ/φου, η ακίνητος περιουσία του οφειλέτου Χ.Α.Φ. και ειδικότερα το 1/2 εξ αδιαιρέτου μερίδιο αυτού επί ενός διαμερίσματος-οριζοντίου ιδιοκτησίας, το οποίο κείται στη Λάρισα και επί της οδού Τ. και κατασχέθηκε δια της υπ' αριθμ. .../24.7.1997 εκθέσεως αναγκαστικής κατασχέσεως του Δικαστικού Επιμελητού Δ. Κ. Περί του πλειστηριασμού αυτού συνετάγη η υπ' αριθμ. .../26.5.1999 έκθεση αναγκαστικού πλειστηριασμού του ανωτέρω Συμβ/φου, Ν.Ν., από αυτόν δε επετεύχθη πλειστηρίασμα 3.010.000 δραχμών. Εξ άλλου, στον πλειστηριασμό αυτόν ανηγγέλθη, προκειμένου να ικανοποιήθηκε από το πλειστηρίασμα, πλην άλλων, και το ανακόπτον, Ελληνικό Δημόσιο, δι' απαιτήσεις αυτού, περί των οποίων η υπ' αριθμ. .../1999 αναγγελία του Προϊσταμένου της Β' ΔΟΥ Λαρίσης και η υπ' αριθμ. 8445/1999 ομοία του Προϊσταμένου της Α' ΔΟΥ Λαρίσης, ποσού 22.306.463 και 82.688 δραχμών, αντιστοίχως, που αφορά εις ληξιπρόθεσμα χρέη, τα οποία βεβαιώθηκαν σε βάρος του προαναφερομένου οφειλέτου.

Συνεπεία ανεπαρκείας του, κατά τα ανωτέρω, επιτευχθέντος πλειστηριασματος, προς ικανοποίηση απασών των αναγγελθεισών απαιτήσεων, συνετάγη από τον επί του πλειστηριασμού υπάλληλο, Συμβ/φο Ν.Ν, ο υπ' αριθμ. .../13.9.1999 πίνακας κατατάξεως δανειστών αυτού,

δια του οποίου, μετά αφαίρεση του ποσού των 1.620.598 δραχμών, ως συνολικών εξόδων εκτελέσεως, κατετάγη, εις το υπόλοιπο ποσό των 1.384.270 δραχμών, το ανακόπτον, Ελληνικό Δημόσιο, προς μερική ικανοποίηση των προαναφερομένων απαιτήσεών του, εν όψει του ότι η επισπεύδουσα την εκτέλεση α' καθ' ης η ανακοπή και η αναγγελθείσα μη διάδικος Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος είχαν εγγράψει προσημειώσεις υποθήκης επί του εκπλειστηριασθέντος ακινήτου, προς ασφάλεια των απαιτήσεών των, μετά την επιβολή της κατασχέσεως (βλ. και υπ' αριθμ. .../20.10.1998 πιστοποιητικό του Υποθηκοφύλακα Λαρίσης).

Ήδη, το ανακόπτον, Ελληνικό Δημόσιο, δια της ενδίκου ανακοπής του, επί της οποίας εξεδόθη η προσβαλλόμενη απόφαση, διατείνεται, ότι ουχί νομίμως περιελήφθη στα έξοδα εκτελέσεως και αφαιρέθηκε από το πλειστηρίασμα, καταβληθέν στον δεύτερο καθ' ου η ανακοπή, ποσό 489.000 δραχμών, το οποίο αφορά στο τέλος απογράφου και λοιπά έξοδα εκδόσεως α' απογράφου εκτελεστού των υπ' αριθμ. 187/1998 και 888/1998 διαταγών πληρωμής του Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, έκδοση αντιγράφου τούτων, αμοιβή, δια την σύνταξη της κάτωθι τούτων επιταγής, του πληρεξουσίου δικηγόρου της επισπευσάσης την εκτέλεση α' καθ' ης και επίδοση, και το οποίο δεν εκκαθαρίζεται αιτιολογημένως στον ρηθέντα πίνακα, ενώ έπρεπε να αφαιρεθεί το ποσό των 12.880 δραχμών συνολικώς, δια τις ανωτέρω αιτίες. Εν σχέσει προς τον ισχυρισμό αυτόν, πρέπει να ληχθεί, ότι η μη αναγραφή στον προσβαλλόμενο πίνακα κατατάξεως δανειστών των επί μέρους κονδυλίων των, ως άνω, εξόδων εκτελέσεως και της αιτίας των δεν επιφέρει ακυρότητα της εκκαθαρίσεως, εφόσον δι' αυτού

γίνεται παραπομπή στις επιταγές προς πληρωμή κάτωθι των τίτλων, επί τη βάσει των οποίων διενεργήθηκε ο πλειστηριασμός. Κατά τα λοιπά, όμως, ο ισχυρισμός αυτός αποδεικνύεται, κατά ένα μέρος, ως κατ' ουσίαν βάσιμος, εφόσον τα έξοδα εκτελέσεως, που αφορούν στις προαναφερόμενες αιτίες, ανέρχονται: 1) α) σε δραχμές 5.000 δι' έξοδα εκδόσεως α' απογράφου της υπ' αριθμ. 187/1998 διαταγής πληρωμής του Δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, β) σε δραχμές 3.500 δι' αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου της επισπευσάσης την εκτέλεση α' καθ' ης η ανακοπή, δια την σύνταξη της επιταγής προς πληρωμή και γ) σε δραχμές 7.000 δι' έξοδα επιδόσεως. 2) α) σε δραχμές 5.000 δι' έξοδα εκδόσεως α' απογράφου εκτελεστού της υπ' αριθμ. 888/1998 διαταγής πληρωμής του Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης. β) σε δραχμές 3.500 δι' αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου της α' καθ' ης η ανακοπή, δια την σύνταξη επιταγής και γ) 7.000 δραχμές δια έξοδα επιδόσεως και συνολικώς σε 31.000 δραχμές.

Ειδικότερα, η αμοιβή του πληρεξουσίου δικηγόρου της α' καθ' ης η ανακοπή, δια την σύνταξη εκάστης επιταγής, εν όψει του είδους των τίτλων εκτελέσεως, που αποτελούν διαταγές πληρωμής Δικαστού του Μονομελούς Πρωτοδικείου, ανέρχεται, επί τη βάσει των εκτιθεμένων στην μείζονα σκέψη, σε 25 μεταλλικές δραχμές, πολλαπλασιαζόμενες προς 140 μονάδες. Άλλωστε, δεν αποδεικνύεται ότι ο πληρεξούσιος δικηγόρος αυτής, β' καθ' ου η ανακοπή, δια την σύνταξη των προαναφερομένων επιταγών προς πληρωμή κατέβαλε ιδιαίτερα προσπάθεια ή ότι αφιέρωσε περισσότερο χρόνο από τον συνήθη, ώστε να δικαιούται αυξημένης αμοιβής, κατά τις διατάξεις του άρθρ. 98 §

2 εν συνδυασμών προς 127 § 1 του Κώδικος Περί Δικηγόρων όπως οι ίδιοι διατείνονται. (βλ. και ΕφΠειρ. 1228/1998 όπου ανωτ.).

Επί τη βάσει τούτων, στο ελευθερούμενο ποσό των 458.000 δραχμών (489.000 - 31.000), πρέπει να καταταγεί το ανακόπτον, Ελληνικό Δημόσιο (πέραν του ποσού των 1.384.270 δραχμών, δια το οποίο κατετάγη), προς μερική ικανοποίηση των, ως άνω, απαιτήσεών του, κατά του οφειλέτου - καθ ου η εκτέλεση. Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει η κρινόμενη ανακοπή, να τροποποιηθεί ο προσβαλλόμενος πίνακας κατατάξεως δανειστών και να καταταγεί το Ελληνικό Δημόσιο, εκπροσωπούμενο από τους Προϊσταμένους της Β' ΔΟΥ και Α' ΔΟΥ Λαρίσης, στο ποσό των 1.842.270 δραχμών συνολικώς (ήτοι στο ποσό των 1.835.467 και 6.803, αντιστοίχως). Το πρωτόδικο, όθεν, Δικαστήριο, το οποίο, δια της προσβαλλομένης αποφάσεώς του, έκρινε άλλως και απέρριψε εξ ολοκλήρου την ανακοπή, έσφαλε περί την εφαρμογή του νόμου (και ειδικότερα της διατάξεως του άρθρου 127 του Κώδικος Περί Δικηγόρων) και την εκτίμηση των αποδείξεων και πρέπει, δεκτού καθισταμένου του σχετικού λόγου της εφέσεως, να εξαφανισθεί η προσβαλλομένη απόφαση. {...}

661/2002

Πρόεδρος: Αργ. Κουντούρης

Εισηγήτρια: Σοφία Καραχάλιου

Δικηγόροι: Θεοφ. Κώτσιου, Βασ. Κούτας

Η αίτηση για ανάκληση μη οριστικής απόφασης υποβάλλεται σε κάθε στάση της δίκης, όχι όμως αυτοτελώς. Στάση δίκης δημιουργείται όταν εισάγεται κλήση προς συζήτηση της υπόθεσης κατ' ουσίαν.

Παραγραφή εν επιδικία επέρχεται, εφό-

σον μεταξύ δύο διαδικαστικών πράξεων διαμεσολαθήσει χρόνος μεγαλύτερος του προβλεπόμενου χρόνου παραγραφής.

Η παραγραφή της αξίωσης διακόπτεται με την έγερση αγωγής, οπότε αρχίζει νέα παραγραφή, ισόχρονη προς τη διακοπή-σα, ανεξαρτήτως του είδους αυτής ως βραχυπρόθεσμης ή συνήθους, η οποία διακόπτεται με κάθε διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του Δικαστηρίου, δυνάμενη να συμπληρωθεί με τη παρέλευση του ισχύοντος γι' αυτήν χρόνου, εφ' όσον δεν μεσολαθήσει κάποια διαδικαστική πράξη ή άλλος λόγος διακοπής, πριν ή τελεσιδίκως περατωθεί η δίκη.

Ως διαδικαστική πράξη, διακοπτική της παραγραφής, λογίζεται κάθε υπαρκτή, έστω και άκυρη, πράξη των διαδίκων ή των νομίμων αντιπροσώπων και πληρεξουσίων αυτών ή του Δικαστηρίου, η οποία είναι αναγκαία για την έναρξη, την συνέχιση ή την περάτωση της δίκης, αδιαφόρως με ποίου την επιμέλεια ασκήθηκε. Τέτοιες πράξεις αποτελούν ο ορισμός δικασίμου, η απλή εκφώνηση της υποθέσεως εκ του πινακίου, οι κατ' ιδίαν κλήσεις προς συζήτηση, η αίτηση προς διεξαγωγή αποδείξεων, η έκδοση απόφασης, η κοινοποίηση αυτής, η άσκηση ενδίκου μέσου.

Παραγραφή εν επιδικία επί αγωγής νομής.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 309 ΚΠολΔ «Οι αποφάσεις που αποφαινούνται οριστικά σε κύρια ή παρεμπόπυσα αίτηση δεν μπορούν μετά τη δημοσίευσή τους να ανακαλούνται από το Δικαστήριο που τις εξέδωσε. Όσες δεν κρίνουν οριστικά μπορούν αυτεπαγγέλτως είτε με πρόταση κάποιου διαδίκου, που υποβάλλεται μόνο στη διάρκεια της συζήτησης της υπόθεσης και όχι αυτοτελώς, να ανακληθούν σε κάθε στάση της δίκης

από το Δικαστήριο που τις εξέδωσε ωσότου εκδόθηκε οριστική απόφαση». Από την διάταξη αυτή συνάγεται, ότι οι μη οριστικές αποφάσεις, ήτοι αυτές που δεν περατώνουν την δίκη όπως είναι και οι αποφάσεις διά των οποίων αναβάλλεται η συζήτηση της υποθέσεως (κατ' άρθρ. 249, 250 ΚΠολΔ κλπ.), υπόκεινται σε ανάκληση από το Δικαστήριο που εξέδωσε αυτές, έστω και υπό άλλη σύνθεση, αυτεπαγγέλτως ή μετά από πρόταση κάποιου από τους διαδίκους. Η τοιαύτη αίτηση-πρόταση υποβάλλεται εις κάθε στάση της δίκης, όχι όμως αυτοτελώς, αλλά αν το Δικαστήριο επιλαμβάνεται της υποθέσεως κατά νόμιμο τρόπο, γεγονός το οποίον συμβαίνει και όταν εισάγεται κλήση προς συζήτηση κατ' ουσίαν της υποθέσεως, διότι στην περίπτωση αυτή δημιουργείται στάση της δίκης. Προϋπόθεση, δηλαδή, της αιτήσεως-προτάσεως, δι' ανάκληση της μη οριστικής αποφάσεως, είναι ότι η υπόθεση φέρεται διά κλήσεως προς συζήτηση, εφόσον η πρόταση της ανακλήσεως δεν έχει τον χαρακτήρα ενδίκου βοηθήματος. (ΑΠ 649/1996 ΕλλΔνη 39, 1555, ΕφΑθ. 8968/1984, ΕλλΔνη 26,682, ΕφΑθ. 1344/1975 Αρх.Ν. ΚΖ, 65).

Στην παρούσα περίπτωση, διά της από 21.6.2002 αιτήσεως-κλήσεως των εφεσιβλήτων Δ. χας Γ.Ν. και Ν.Β.Κ., φέρεται προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (μετ' αναίρεση της προηγηθείσης υπ' αριθμ. 202/1999 αποφάσεως αυτού), η υπ' αριθμ. 484/4.12.1997 έφεση της ήδη καθ' ης («Η.Β. και Β.Κ. Ο.Ε») κατά της υπ' αριθμ. 193/1997 οριστικής αποφάσεως του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, διά της οποίας έγινε δεκτή η από 22.3.2996 αγωγή περί νομής τους, ως άνω, εφεσιβλήτων, με αίτημα προηγουμένης ανακλήσεως της από 22.2.2002 μη οριστικής αποφάσεως αυτού, διά της ο-

ποίας ανεβλήθη η συζήτηση της υποθέσεως, διά την δικάσιμο της 7.2.2003, λόγω του επικαλούμενου κινδύνου παραγραφής «εν επιδικία» της περί νομής αξιώσεως των καλούντων - εφεσιβλήτων. Η τοιαύτη αίτηση ανακλήσεως της προηγηθείσης αναβλητικής αποφάσεως του Δικαστηρίου, διά της οποίας ωρίσθη δικάσιμος η 7.2.2003, παραδεκτώς υποβάλλεται σ' αυτό, εφόσον παραλλήλως εισάγεται και κλήση προς κατ' ουσίαν συζήτηση της υποθέσεως, διά της οποίας δημιουργείται στάση της δίκης, συμφώνως προς όσα εκτίθενται στην μείζονα σκέψη, και πρέπει να ερευνηθήκε περαιτέρω.

Επειδή, κατά την διάταξη του άρθρου 992 Α.Κ «οι αξιώσεις από την αποβολή και τη διατάραξη (της νομής) παραγράφονται μετά ένα έτος από την αποβολή ή τη διατάραξη». Η παραγραφή αυτή αναστέλλεται και διακόπτεται διά τους λόγους που αναφέρονται στις διατάξεις των άρθρων 255 - 270 ΑΚ. Εξ άλλου, κατά την διάταξη του άρθρου 261 ΑΚ, η παραγραφή διακόπτεται διά της εγέρσεως της περί αξιώσεως αγωγής, η ούτω δε διακοπείσα παραγραφή αρχίζει εκ νέου από της τελευταίας διαδικαστικής πράξεως των διαδίκων ή του Δικαστηρίου. Από την διάταξη αυτή συνάγεται ότι, εάν η παραγραφή της αξιώσεως διεκόπη διά της εγέρσεως αγωγής, η αυτή παραγραφή, ήτοι ομοειδής προς αυτήν που διεκόπη, αρχίζει, εν πάση περιπτώσει και ανεξαρτήτως του είδους αυτής ως βραχυπροθέσμου ή συνήθους, ευθύς από της αγωγής αυτής, διακόπτεται δε μετά από κάθε διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του Δικαστηρίου, αρχομένης νέας τοιαύτης ισοχρόνου προς αυτήν που διεκόπη, από της νέας διαδικαστικής πράξεως και δυναμένης να συμπληρωθήκε διά της παρελεύσεως του ισχύοντος δι' αυτήν χρόνου, χωρίς να μεσολαβήσει κάποια διαδικαστική πράξη ή

άλλος λόγος διακοπής, πριν ή τελεσιδικώς περατώθηκε η δίκη. Προκειμένου, δηλαδή, περί αξιώσεως η οποία κατέστη επίδικος, η παραγραφή στην οποίαν αυτή υπόκειται δύναται να συμπληρώθηκε και «εν επιδικία» (ΑΠ 1502/1984 ΝοΒ 33,1014), εφόσον δεν μεσολαβήσει διαδικαστική πράξη, συνεπαγομένη την διακοπή της παραγραφής. Ως διαδικαστική πράξη, συνεπαγομένη την διακοπή της παραγραφής, λογίζεται κάθε πράξη των διαδικών ή των νομίμων αντιπροσώπων και πληρεξουσίων αυτών ή του Δικαστηρίου, η οποία περιέχει τα στοιχεία δικαστικής ενεργείας και είναι, κατά τις ισχύουσες δικονομικές διατάξεις αναγκαία διά την έναρξη, την συνέχιση ή την περάτωση της δίκης, όντος αδιαφόρου επιμελείας τίνος ασκήθηκε η διαδικαστική αυτή πράξη. Τέτοιες πράξεις αποτελούν ο ορισμός δικασίμου, η απλή εκφώνηση της υποθέσεως εκ του πινακίου, οι κατ' ιδίαν κλήσεις προς συζήτηση, η αίτηση προς διεξαγωγή αποδείξεων, η έκδοση αποφάσεως, η κοινοποίηση αυτής, η άσκηση ενδίκου μέσου καθώς και κάθε άλλη, έστω και άκυρος, πάντως υπαρκτή διαδικαστική ενέργεια. (βλ. Αποστ. Γεωργιάδου-Μιχαήλ Σταθόπουλου» Αστικός Κώδικς», υπ' αριθρ. 261 παρ. 8 και 9).

Στην παρούσα περίπτωση, από τα προσκομιζόμενα και επικαλούμενα έγγραφα, αποδεικνύεται, ότι επί της από 22.3.1996 αγωγής, των νυν αιτούντων-καλούντων κατά της καθ ης περί αναγνωρίσεως της συννομής αυτών επί του στην αγωγή ακινήτου, από την οποία απεβλήθησαν κατά τις αρχές του μηνός Ιανουαρίου 1996, και αποδόσεως αυτής σ' αυτούς, εξεδόθη η υπ' αριθρ. 193/1997 οριστική απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λαρίσης, διά της οποίας η αγωγή αυτή έγινε δεκτή. Κατά της αποφάσεως αυτής η εναγομένη ήδη καθ ης η αίτηση- κλήση άσκησε την υπ' α-

ριθμ. 484/4.12.1997 έφεσή της, η οποία απορρίφθηκε ως κατ' ουσίαν αβάσιμος, διά της υπ' αριθμ. 202/17.3.1999 αποφάσεως του Δικαστηρίου τούτου. Κατά της τελευταίας αποφάσεως αυτή άσκησε την από 28.6.1999 αίτηση αναιρέσεως (και τους από 23.1.2000 προσθέτους λόγους αναιρέσεως), επί της οποίας εξεδόθη η υπ' αριθμ. 351/2001 απόφαση του Δικαστηρίου του Αρείου Πάγου, διά της οποίας η αναίρεση έγινε δεκτή και η υπόθεση παρεπέμφθη, προς περαιτέρω εκδίκαση, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, συγκροτούμένου από άλλους δικαστές. Διά της επακολουθησάσης υπ' αριθμ. 555/11.5.2001 κλήσεως των ήδη αιτούντων-καλούντων, η υπόθεση ήχθη προς συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, κατά την δικάσιμο της 22.2.2002, ότε ανεβλήθη διά την δικάσιμο της 7.2.2003.

Επί τη βάση τούτων, μετά τις διαδοχικές διακοπές της παραγραφής της εκ της νομής αξιώσεως των αιτούντων-καλούντων (περί των οποίων δεν πρόκειται ενταύθα), αυτή διεκόπη εκ νέου, διά της εκφωνήσεως της υποθέσεως εκ του πινακίου, κατά την δικάσιμο της 22.2.2002, ότε και ανεβλήθη διά την δικάσιμο της 7.2.2003. Όμως, από του χρόνου της τελευταίας αυτής διακοπής, διά της προαναφερομένης διαδικαστικής πράξεως (της 22.2.2002) μέχρι την δικάσιμο της 7.2.2003, η οποία ωρίσθη διά την κατ' ουσίαν συζήτηση της υποθέσεως (ότε θα επέλθει νέα διακοπή), δεν συμπληρούνται «εν επιδικία», η ενιαύσιος παραγραφή της εκ της νομής αξιώσεως, όπως διατείνονται οι αιτούντες-καλούντες, ώστε να παρίσταται ανάγκη ανακλήσεως της τοιαύτης αναβλητικής αποφάσεως του Δικαστηρίου και κατ' ουσίαν συζήτηση της υποθέσεως κατά την παρούσα δικάσιμο. Επομένως, η υποβαλλομένη αίτηση ανακλήσεως της ανωτέρω αναβλητικής αποφάσεως του Δι-

καστηρίου πρέπει να απορριφθεί, ώστε η υπόθεση να συζητηθεί κατ' ουσίαν, κατά την ορισθείσα δι' αυτής δικάσιμο της 7.2.2003.

676/2002

Πρόεδρος: Δέσποινα Κολίκα

Εισηγητής: Διανέλλος Διανελλάκης

Δικηγόροι: Χαράλ. Τσιρογιάννης, Νικ. Γουγουλάκης

Σε περίπτωση άσκησης έφεσης κατά απόφασης που κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης μπορεί, με αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη με το δικόγραφο της έφεσης ή των προσθέτων λόγων αυτής ή με τις προτάσεις και όχι αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση για την έφεση. Τούτο δεν ισχύει επί διαταγής πληρωμής, καθόσον αυτή αποτελεί μεν τίτλο εκτελεστό, όχι όμως και απόφαση και δεν υπόκειται στο ένδικο μέσο της έφεσης.

Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 912 παρ.1 και 913 παρ.1 ΚΠολΔ. προκύπτει ότι σε περίπτωση που ασκηθεί εμπρόθεσμα έφεση κατά απόφασης που κηρύχθηκε από το δικαστήριο, ύστερα από αίτηση διαδίκου είτε δυνητικά, είτε υποχρεωτικά προσωρινά εκτελεστή, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης μπορεί, με αίτηση διαδίκου που υποβάλλεται αποκλειστικά με το δικόγραφο της έφεσης ή των

προσθέτων λόγων αυτής ή με τις προτάσεις και όχι αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση για την έφεση. Οι ανωτέρω διατάξεις δεν έχουν εφαρμογή επί διαταγής πληρωμής, καθόσον αυτή αποτελεί μεν τίτλο εκτελεστό, όχι όμως και απόφαση και δεν υπόκειται στο ένδικο μέσο της έφεσης.

Με την κρινόμενη αίτηση επιδιώκεται η για τους αναφερόμενους λόγους χωρίς εγγύηση αναστολή της 99/2001 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων που εκδόθηκε επί ανακοπής της αιτούσας κατά της 90/1991 διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Τρικάλων και απέρριψε την ανακοπή, καθώς και της ανωτέρω διαταγής πληρωμής μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση για την έφεση που άσκησε η αιτούσα κατά της πιο πάνω απόφασης. Η αίτηση αυτή, που ασκήθηκε παραδεκτά με τις προτάσεις που κατατέθηκαν νόμιμα για την έφεση, είναι μη νόμιμη καθόσον η πληττόμενη με την έφεση απόφαση δεν έχει, κατά το ιστορούμενα, κηρυχθεί προσωρινά εκτελεστή, η δε διαταγή πληρωμής δεν αποτελεί, όπως προειπώθηκε, απόφαση προσβαλλόμενη με την έφεση. Επομένως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως μη νόμιμη και καταδικαστεί η αιτούσα νικημένη διάδικος στη δικαστική δαπάνη του καθ' ου η αίτηση (άρθρο 176 ΚΠολΔ).

ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

2562/2001 (Ασφ. Μέτρα)

Πρόεδρος: Άννα Τσέτσου

Δικηγόροι: Κων. Ευθυμίου, Ιωαν. Χατζη-ευθυμίου

Ο αποκλεισμός εταίρου προσωπικής εταιρίας επέρχεται με διαπλαστική απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, κατά τη τακτική διαδικασία και όχι με τη διαδικασία των ασφ. μέτρων. Προϋπόθεση αποκλεισμού εταίρου είναι ή μη λύση της εταιρίας.

Εφ' όσον η προσωπική εταιρία δεν έχει λυθεί με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο, μπορεί να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο, η απαγόρευση στον εταίρο, για τον αποκλεισμό του οποίου συντρέχει νόμιμος λόγος, να ασκεί διαχειριστικές πράξεις για την εταιρία ή να λαμβάνει γνώση της πορείας των εταιρικών υποθέσεων και βιβλίων ή να εισέρχεται και να παραμένει στο κατάστημα της εταιρίας ή γενικά να αναμιγνύεται στα εταιρικά πράγματα.

Το ασφαλιστικό μέτρο που λαμβάνεται για τη ρύθμιση κατάστασης, δεν μπορεί να είναι τέτοιο, ώστε με τη λήψη του να επέρχεται καταστρατήγηση νομικών διατάξεων. Τέτοια καταστρατήγηση πρέπει να θεωρηθεί ότι επιτυγχάνεται στις περιπτώσεις εκείνες που διατάσσεται ως περιεχόμενο ασφαλιστικού μέτρου έννομο αποτέλεσμα, το οποίο, σύμφωνα με το νόμο, επέρχεται μόνο με ορισμένες προϋποθέσεις, που καθορίζονται περιοριστικά στο νόμο, δεν πληρούνται όμως στη συγκεκριμένη περίπτωση. Κατά συνέπεια, εφόσον κατά την έννοια της διάταξης του άρθρου 771 του ΑΚ, το οποίο όλοι δέχονται ότι εφαρμόζεται και επί των ομορρυθμών και ετερορρυθμών εταιριών (ΠΠρΧαλκ. 3/1973,

ΑρχΝ ΚΔ,485, Καραβά, Εγχ. ΕμπΔικ. Εκδ. Β', παρ.414, Αναστασιάδου, ΕμπΔικ., παρ.87, Τσιριντάνη, ΕμπΔικ. Παρ.74, Λεβαντή, Πρωσ. Εταιρείαι σελ. 179), ο αποκλεισμός εταίρου ετερόρρυθμης εταιρίας, προϋποθέτει απόφαση, που έχει διαπλαστικό χαρακτήρα, του Πολυμελούς Πρωτοδικείου, κατά τους κανόνες της τακτικής διαδικασίας (βλ. Μπέν, Ασφαλιστικά Μέτρα, σελ. 824-825, και την παρατιθέμενη ειδική βιβλιογραφία και νομολογία, Π. Τζίφρα, Ασφαλιστικά Μέτρα, εκδ. Δ σελ. 352), και στην οποία, επιφέρουσα το αποτέλεσμα του αποκλεισμού του εταίρου από της τελεσιδικίας της (βλ. άρθρο 771 ΑΚ, Κ. Καυκά, Ενοχικόν Δίκαιον, ειδικόν μέρος, εκδ. Γ', τόμος Β', κάτω από το άρθρο 771 παρ.2 σελ. 146), ούτε προσωρινή εκτελεσιτότητα μπορεί να προσδοθεί (άρθρο 909 αριθ. 3 ΚΠολΔ), δεν έχει το Δικαστήριο που δικάζει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, εξουσία να διατάξει ως ασφαλιστικό μέτρο, τον αποκλεισμό εταίρου ετερόρρυθμης εταιρίας (βλ. ΜπρΑθ 2787/1974 Δ6-296, Κ. Μπέν, ο.π., σελ. 825, Π. Τζίφρα, ο.π. σελ. 352, Ν. Βερβεσό, παρατηρήσεις κάτω από την αντίθετη ΜπρΑθ 15197/1969 Δ1-162). Όμως το Δικαστήριο έχει την εξουσία να διατάξει άλλα μέτρα για την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης και ιδίως την απαγόρευση στον εταίρο, για τον αποκλεισμό του οποίου συντρέχει νόμιμος λόγος να ασκεί διαχειριστικές πράξεις για την εταιρία ή να λαμβάνει γνώση της πορείας των εταιρικών υποθέσεων και βιβλίων ή να εισέρχεται και να παραμένει στο κατάστημα της εταιρίας ή γενικά να αναμιγνύεται στα εταιρικά πράγματα (ΜπρΑθ 2787/1974, ο.π. Κ.Μπέν, ο.π. και παραπομπές στη νομολογία, Π. Τζίφρα ο.π.).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την υ-

πό κρίση αίτηση, όπως από την εκτίμηση του δικογράφου της σαφώς προκύπτει, επιδιώκεται να ληφθούν ασφαλιστικά μέτρα, προκειμένου να απαγορευθεί στον καθ' ου η αίτηση εταίρο να εισέρχεται και να παραμένει στο εταιρικό κατάστημα και γενικά να αναμιγνύεται στα εταιρικά πράγματα, για να ρυθμιστεί έτσι προσωρινά η κατάσταση που φέρεται από την αθέτηση από μέρους του των υποχρεώσεων του από την εταιρική σύμβαση, σύμφωνα με τα περισσότερα πραγματικά περιστατικά που εκτίθενται στην αίτηση. Με το περιεχόμενο αυτό και σε συνειρμό με τα εκτιθέμενα στη μείζονα σκέψη, η αίτηση αρμοδίως εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, κατά την προκειμένη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, με τη μορφή της προσωρινής ρύθμισης κατάστασης (άρθρα 686 και επ. ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη, θεμελιούμενη στις διατάξεις των άρθρων 731, 732 ΚΠολΔ και 771 ΑΚ. Επομένως, πρέπει να ερευνηθεί περαιτέρω, για να κριθεί και αν είναι και ουσιαστικά βάσιμη.

Από τη διάταξη του άρθρου 771 ΑΚ με σαφήνεια προκύπτει ότι το δικαίωμα των λοιπών εταίρων να ζητήσουν με αγωγή των αποκλεισμό από την εταιρία του υπαίτιου παραβάσεως των εταιρικών υποχρεώσεών του, προϋποθέτει ότι η εταιρία δεν έχει λυθεί με οποιοδήποτε νόμιμο τρόπο και επομένως και με καταγγελία οποιουδήποτε εταίρου αν υπάρχει σπουδαίος λόγος. Η προϋπόθεση αυτή πρέπει να υπάρχει όχι μόνο κατά το χρόνο της άσκησης της αγωγής, αλλά και κατά το χρόνο της συζήτησής της, αφού κατά το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 771 ΑΚ, ο αποκλεισμός του υπαίτιου εταίρου από την εταιρία και η συνέχισή της μεταξύ των λοιπών εταίρων επέρχεται μόνο με και από την επίδοση στον αποκλειζόμενο της τελεσίδικης δικαστικής απόφασης, η οποία, όπως

προεκτέθηκε, έχει διαπλαστικό και όχι αναγνωριστικό χαρακτήρα (ΕφΘεσ 2671/1982 Αρμ. 1986,418, Καυκά, Ενοχ.Δικ. άρθρο 771, παρ.4, σελ.159, Καραβά, ο.π., Ζέπου, Ενοχ.Δικ. τ.Β', παρ.17, σελ.511, σημ.3. Πάντως, έχει υποστηριχθεί και η άποψη κατά την οποία είναι δυνατός ο αποκλεισμός και κατά το στάδιο της εκκαθάρισης της εταιρίας, βλ. Λιακόπουλο, στον Γεωργιάδη-Σταθόπουλο ΑΚ, 771, αρ.7-8, Μηνούδη, ο αποκλεισμός εταίρου εμπορικής προσωπικής εταιρίας, σελ.44 επ., Κ. Παμπούλη, γνωμοδότηση, Αρμ. 1980,717). Στην περίπτωση δε που η καταγγελία γίνει κατά το χρόνο που είναι εκκρεμής η περί αποβολής αγωγή καθιστά αυτή χωρίς αντικείμενο και συνακόλουθα απορριπτέα. Με το ίδιο πνεύμα και το Δικαστήριο τούτο, που, κατά τα προαναφερόμενα στην άνω νομική σκέψη, έχει δικαίωμα να παρέμβει κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών, δεν μπορεί για την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, να απαγορεύσει στον εταίρο, για τον αποκλεισμό του οποίου συντρέχει νόμιμος λόγος, να αναμιγνύεται στα εταιρικά πράγματα μετά τη λύση της εταιρίας, όσο βέβαια διαρκεί η εκκαθάριση.

Στην εξεταζόμενη περίπτωση, από τη διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου και ειδικότερα τις ένορκες καταθέσεις των μαρτύρων που εξετάστηκαν κατά τη συζήτηση με την επιμέλεια των διαδίκων, τα διάφορα έγγραφα που νόμιμα προσκομίζουν με επίκλησή τους και τη συζήτηση γενικότερα, πιθανολογήθηκαν (άρθρο 690 παρ.1 ΚΠολΔ), κατά την κρίση του Δικαστηρίου, τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Με το από 8.5.2000 εταιρικό ετερόρρυθμη εταιρίας, που καταχωρήθηκε νόμιμα υπό το αριθμ. .../22.5.2000 στο βιβλίο εταιριών του Πρωτοδικείου Λάρισας, ιδρύθηκε η ετερόρρυθμη εταιρία με την επωνυμία «Α.Κ.-

Κ.Θ. και ΣΙΑ ΕΕ», με έδρα τη Λάρισα και το επί της οδού Μ.Α. κατάσταση, με σκοπό την από κοινού εκμετάλλευση της επιχείρησης καφετέριας με κέρδος και για αόριστο χρονικό διάστημα. Η εταιρία αυτή, με μέλη τους διαδίκους και συμμετοχή στα κέρδη και τις ζημίες της κατά το 1/3 ο καθένας, λειτούργησε μέχρι την 11.7.2001, οπότε λύθηκε με καταγγελία του πρώτου αιτούντος, που δημοσιεύθηκε νόμιμα με αριθ. .../26.9.2001 στο πιο πάνω βιβλίο εταιριών, συνεπεία διαφωνιών του με τους λοιπούς εταίρους, δηλαδή τον δεύτερο αιτούντα και τον καθ' ου η αίτηση, και έτσι τέθηκε και εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκαθάριση. Παράλληλα με την από 4.10.2001 αίτησή του, ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου, της οποίας δικάσιμος για τη συζήτηση ορίστηκε η 20.11.2001, ο καθ' ου η ένδικη αίτηση ζήτησε την αντικατάστασή του ως εκκαθαριστή της εταιρίας δυνάμει του από 8.5.2000 καταστατικού. Ενόψει των περιστατικών αυτών, δεν έχει εξουσία το Δικαστήριο να διατάξει τα αιτούμενα ασφαλιστικά μέτρα για την προσωρινή ρύθμιση της κατάστασης, αφού κατά το χρόνο συζήτησης της αίτησης (5.10.2001) η εταιρία έχει πια λυθεί και τέθηκε έτσι και εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκαθάριση, σύμφωνα άλλωστε με όσα εκτίθενται στη μείζονα σκέψη της παρούσας. Επομένως, η αίτηση πρέπει να απορριφθεί, να συμψηφιστεί, όμως, μεταξύ των διαδίκων η δικαστική τους δαπάνη, λόγω της εύλογης αμφιβολίας των αιτούντων για την έκβαση της δίκης (άρθρο 179 ΚΠολΔ), κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό.

232/2002 (Ειδική)

Δικαστής: Χριστίνα Τζίμα (Πρωτοδίκης)
Δικηγόροι: Ιωάννα Πετρωτού - Χαραλ.
 Τσιρογιάννης, Νικολέτα Μπασδέκη

Οι διαφορές, από μίσθωση ακινήτου υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της τοποθεσίας του ακινήτου. Η δωσιδικία αυτή είναι αποκλειστική και δεν επιτρέπεται σιωπηρή συμφωνία για παρέκταση αρμοδιότητας. Είναι όμως δυνατό κατά τόπο αναρμόδιο Δικαστήριο να καταστεί αρμόδιο με ρητή μόνο συμφωνία, η οποία είναι δυνατό να γίνει είτε πριν από τη γέννηση της διαφοράς, είτε και μετά από αυτή, ακόμα και με την ίδια τη μισθωτική σύμβαση.

Η έρευνα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης και εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο, προηγείται δε από την έρευνα οποιασδήποτε δικονομικής και ουσιαστικής ένστασης, όπως και από την έρευνα της νομιμότητας της αγωγής.

Σε σχέση προς την τοπική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου το ΠΔ 34/1995 «κωδικοποίηση διατάξεων νόμων περί εμπορικών μισθώσεων» δεν περιέχει διάταξη, όπως για την υλική αρμοδιότητα (άρθρο 48), και έτσι αυτή ρυθμίζεται από το άρθρο 29 ΚΠολΔ, κατά το οποίο υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της τοποθεσίας στην οποία βρίσκεται το ακίνητο, μεταξύ των άλλων «και διαφορές, από μίσθωση ακινήτου ...». Η δωσιδικία αυτή είναι αποκλειστική και συνεπώς, δεν επιτρέπεται σιωπηρή συμφωνία για παρέκταση αρμοδιότητας, είναι όμως, δυνατό, κατά τόπο αναρμόδιο Δικαστήριο να καταστεί αρμόδιο με ρητή μόνο συμφωνία (άρθρο 42 παρ.1 ΚΠολΔ), η οποία είναι δυνατό να γίνει είτε πριν από τη γέννηση της διαφοράς, είτε και μετά από αυτή, ακόμα και με την ίδια τη μισθωτική σύμβαση (άρθρο 43 ΚΠολΔ, βλ. Χαρ. Παπαδάκη «Σύστημα εμπορικών μισθώσεων», τόμος α' εκδ. 1996, αριθ.

1677 και 1678). Η έρευνα της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου, επειδή αυτή αποτελεί διαδικαστική προϋπόθεση της δίκης, εξετάζεται και αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο και προηγείται από την έρευνα οποιασδήποτε δικονομικής και ουσιαστικής ένστασης, όπως και από την έρευνα της νομιμότητας της αγωγή. Εξάλλου, το άρθρο 46 ΚΠολΔ, ορίζει ότι, αν το Δικαστήριο δεν είναι κατά τόπο ή καθ' ύλην αρμόδιο, αποφαίνεται γι' αυτό αυτεπαγγέλτως και προσδιορίζει το αρμόδιο Δικαστήριο, στο οποίο και παραπέμπει την υπόθεση.

Στην προκειμένη περίπτωση, οι ενάγοντες εκθέτουν με την υπό κρίση αγωγή τους, όπως το αίτημά της νομίμως περιορίσθηκε, τα ακόλουθα: Μετά τη διενέργεια πλειοδοτικού διαγωνισμού, κατάρτισαν με την εναγόμενη Κοινότητα, δυνάμει του από 1.7.1996 ιδιωτικού συμφωνητικού σύμβαση μισθώσεως ξενώνα που βρίσκεται στην κοινότητα Σ. Γρ. Η διάρκεια της μίσθωσης ορίσθηκε δεκαετής και το μίσθωμα συμφωνήθηκε στα αναφερόμενα στην αγωγή ποσά. Το ετήσιο μίσθωμα από 1.6.2002 έως 31.5.2003 ανέρχεται στο ποσό των 8.946.382 δραχμών, το οποίο, όμως, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της καλής πίστεως και των συναλλακτικών ηθών και είναι υπέρογκο και επαχθές για τους ενάγοντες, που στήριξαν κυρίως την κατάρτιση της σύμβασης στη δέσμευση της εναγόμενης ότι οι εργασίες διάνοιξης, κατασκευής και ασφαλτόστρωσης του επαρχιακού δρόμου Σ. θα ολοκληρωνόταν μέχρι και τις αρχές του έτους 1997, δέσμευση η οποία δεν υλοποιήθηκε, με συνέπεια να υπάρχει αδυναμία εκμετάλλευσης του ξενώνα από τους ενάγοντες κατά τους χειμερινούς μήνες. Μετά από αυτά οι ενάγοντες ζητούν να αναπροσαρμοσθεί το ετησίως καταβαλλόμενο μίσθωμα, σύμφωνα με τις αρ-

χές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, για το ως άνω χρονικό διάστημα στο ποσό των 5.050.000 δραχμών και για κάθε επόμενο έτος της διάρκειας της μίσθωσης να αναπροσαρμόζεται αυτό τιμαριθμικώς.

Η υπόθεση αυτή αναρμοδίως κατά τόπον εισήχθη ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου. Ειδικότερα, έπρεπε να εισαχθεί ενώπιον του δικαστηρίου, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ακίνητο (άρθρο 29 ΚΠολΔ), δηλαδή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Γρεβενών, δεδομένου ότι λόγω της τοποθεσίας του ακινήτου, υφίσταται σύνδεσμος για τη δημιουργία αποκλειστικής δωσιδικίας προς διεξαγωγή της δίκης αυτής στον ανωτέρω τόπο, δεν επικαλούνται δε οι διάδικοι ούτε από το μισθωτήριο συμβόλαιο, ή άλλο σχετικό έγγραφο προκύπτει ρητή συμφωνία τους περί παρεκτάσεως της αρμοδιότητας. Η παράσταση της εναγόμενης κοινότητας κατά τη συζήτηση στο ακροατήριο και η μη προβολή εκ μέρους της ένστασης αναρμοδιότητας του παρόντος Δικαστηρίου, δεν αρκεί, κατά τα αναφερόμενα στη μείζονα σκέψη, για να καταστήσει αυτό αρμόδιο προς εκδίκαση της εν λόγω υπόθεσης.

Πρέπει λοιπόν σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 46 ΚΠολΔ, να κηρυχθεί αναρμόδιο κατά τόπον το παρόν Δικαστήριο για την εκδίκαση της υπό κρίση αγωγής και να παραπεμφθεί αυτή προς εκδίκαση στο αρμόδιο καθ' ύλην και κατά τόπον Δικαστήριο, δηλαδή στο Μονομελές Πρωτοδικείο Γρεβενών. Σημειώνεται ότι, η απόφαση παραπομπής στο αρμόδιο Δικαστήριο είναι οριστική, γιατί το Δικαστήριο αποξενώνεται οριστικά με αυτή από τη περαιτέρω εκδίκαση της υπόθεσης, που είχε εισαχθεί ενώπιόν του. Συνέπεια της άνω φύσης της απόφασης παραπομπής είναι και η διάταξη περί δικαστι-

κών εξόδων (βλ. Βαθρακοκοίλη ο.π. άρθρ. 46, αριθ. 14, 15 και 37, σελ. 305, 310 και τις εκεί παραπομπές καθώς και την αντίθεση μη κρατούσα άποψη ότι η απόφαση δεν είναι οριστική και δεν επιδικάζεται δικαστικά έξοδα).

378/2002 (Τακτική)

Δικαστής: Σωτηρία Αδαμοπούλου

Δικηγόροι: Δημ. Νταλαβίκας, Ιωαν. Σωτηρίου

Υπόσχεση τρίτου περί ελευθέρωσης. Η σύμβαση, με την οποία εργολάβος οικοδομής υπόσχεται στον εργοδότη και κύριο του οικοδομήματος να καταβάλει τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές που τον βαρύνουν, δεν προσκρούει στο νόμο και δεν είναι άκυρη, γιατί δεν επιφέρει μετάθεση του ασφαλιστικού βάρους. Ο κύριος του οικοπέδου που δέχθηκε την υπόσχεση ελευθέρωσης δεν έχει αξίωση κατά του εργολάβου, προτού ο ίδιος ικανοποιήσει το δανειστή του (ΙΚΑ). Για το ορισμένο της αγωγής πρέπει να αναφέρεται η προηγούμενη καταβολή.

Από τη διάταξη του άρθρου 478 ΑΚ προκύπτει ότι, αν τρίτος υποσχέθηκε προς τον οφειλέτη να καταβάλει το χρέος του τελευταίου προς τον δανειστή του, χωρίς ο δανειστής να αποκτά κάποιο δικαίωμα από τη σύμβαση (υπόσχεση ελευθέρωσης), ο τρίτος έχει υποχρέωση να καταβάλει το χρέος του αντισυμβαλλόμενου του οφειλέτη και να τον απαλλάξει. Σε περίπτωση δε που δεν θα εκπληρώσει την υποχρέωσή του αυτή και ο οφειλέτης εξαναγκασθεί, κατόπιν απειλής αναγκαστικής εκτελέσεως εκ μέρους του δανειστή του, να πληρώσει ο ίδιος, ο τρίτος είναι υποχρεωμένος, κατ'αναγωγή, να καταβάλλει αποζημίωση, για το λόγο ότι ο αντισυμβαλλόμενος του, σύμφωνα με την

εσωτερική σχέση που τους συνδέει, εξόφλησε αλλότριο χρέος (ΕφΑθ 10436/1990 ΕλλΔνη 1994,469, ΕφΛαρ 419/1999 α-δημ. ΕφΘεσ 682/1976, ΝοΒ 25,764, ΕφΑθ 2254/1968 Αρμ. 23,287, ΕφΙωαν 8/1963 Αρμ. 18,190, Ευρυγένης, υπόσχεση ελευθερώσεως, εκδ. 1951, Μιχαηλίδης - Νουάρος, ΕρμΑΚ 478 αριθ. 13, Κρητικός, Σταθοπούλου - Γεωργιάδης, άρθρο 478 αριθ. 9-11).

Τέτοιο περιεχόμενο έχει και η σύμβαση, με την οποία εργολάβος οικοδομής υπόσχεται στον εργοδότη και κύριο του οικοδομήματος να καταβάλει τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές που τον βαρύνουν κατά το άρθρο 8 παρ.5 εδ. γ του α.ν. 1846/1951 «περί κοινωνικών ασφαλίσεων». Η σύμβαση αυτή δεν προσκρούει στην διάταξη του άρθρου 25 παρ.10 του α.ν. 1846/1951 και δεν είναι άκυρη γιατί δεν επιφέρει μετάθεση του ασφαλιστικού βάρους (ΕφΛαρ 66/1986 Αρμ. 40,980). Επομένως, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, εκείνος που δέχθηκε την υπόσχεση ελευθέρωσης (εργοδότης) δεν έχει αξίωση κατά του εργολάβου, προτού ο ίδιος ικανοποιήσει το δανειστή του. Η αξίωσή του αυτή θα γεννηθεί όταν και εφόσον αναγκασθεί να πληρώσει τον τελευταίο. Τα στοιχεία αυτά που αποτελούν τη γενεσιουργό αιτία της γέννησης της αξίωσης του ζημιωθέντος από την ως άνω αιτία, πρέπει για το ορισμένο της αγωγής να αναφέρονται στο σχετικό δικόγραφο, κατά τις επιταγές του άρθρου 216 ΚΠολΔ.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, οι ενάγοντες με την αγωγή τους, ισχυρίζονται ότι ανέθεσαν στον εναγόμενο, δυνάμει συμβάσεως μισθώσεως έργου, την κατασκευή μιας οικοδομής με τους ειδικότερους όρους που διαλάμβανε η γραπτή σύμβαση. Ότι μεταξύ των όρων αυτών περιλαμβάνονταν και εκείνος, σύμφωνα με τον οποίο ο εναγόμενος - εργολάβος α-

νέλαβε την υποχρέωση να πληρώσει αυτός στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές του προσωπικού που θα απασχολούσε για την ανοικοδόμηση, δεδομένου ότι διαφορετικά θα βάρυναν σύμφωνα με το νόμο τους ίδιους (εργοδότες - ενάγοντες). Ότι ο εναγόμενος δεν συμμορφώθηκε με την υπόσχεσή του αυτή (ελευθερώσεως) με αποτέλεσμα το ΙΚΑ (Υποκατάστημα Λάρισας), να καταλογίσει σε βάρος τους, συνολικά 15.978.957 (9.191.951 δραχμές για κύριες εισφορές και 6.787.612 δραχμές για πρόσθετα τέλη), τις οποίες απειλεί να εισπράξει με αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος τους. Ζητούν λοιπόν να υποχρεωθεί αυτός να τους καταβάλλει το προαναφερόμενο ποσό και ειδικότερα ανάλογα με το ποσοστό που βαρύνει τον καθένα, 4.722.692 δραχμές, στον πρώτο, 4.722.692 δραχμές στο δεύτερο και 6.533.573 δραχμές στον τρίτο, με τον νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής.

Η αγωγή αρμοδίως εισάγεται ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου με την τακτική διαδικασία (αρθρ. 14 παρ.2 και 22 Κ-ΠολΔ) και για το παραδεκτό της συζήτησής της, πληρώθηκε το απαιτούμενο για το αντικείμενό της τέλος δικαστικού ενσήμου με τα ποσοστά που αναλογούν για λογαριασμό τρίτων. Με το ως άνω περιεχόμενο όμως η αγωγή είναι αόριστη. Ειδικότερα, ενώ οι ενάγοντες επικαλούνται σύμβαση ελευθέρωσης χρέους και παράβαση της σχετικής υποχρέωσης του εναγομένου, ζητούν αποζημίωση για το λόγο αυτό, χωρίς όμως και να αναφέρουν ότι κατέβαλαν τα αιτούμενα ποσά στο ΙΚΑ, απαραίτητη προϋπόθεση για τη γέννηση της σχετικής τους αξίωσης προς αποζημίωση σε βάρος του εναγομένου, ούτε συμπληρώνουν την αοριστία αυτή με τις έγγραφες προτάσεις τους. Πρέπει, λοιπόν, σύμφωνα άλλωστε και με τις προα-

ναφερόμενες αιτιολογίες, να απορριφθεί η αγωγή ως απαράδεκτη λόγω αοριστίας.

418/2002 (Ειδική)

Δικαστής: Χρυσούλα Παπαδοπούλου
Δικηγόροι: Αναστ. Κουτσοκώστας, Βίκτωρ Γιτσαράς

Η εγκατάσταση υποσταθμού διανομής ηλεκτρικής ενέργειας σε ακίνητο, γίνεται ύστερα από καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ή ύστερα από εκμίσθωση του χώρου αυτού από τον ιδιοκτήτη προς τη ΔΕΗ, Η δέσμευση αυτή συνιστά νόμιμο περιορισμό της κυριότητας, μη αντικείμενο στο Σύνταγμα, αφού επιβάλλεται χάριν του γενικού συμφέροντος εξηλεκτρισμού των πόλεων.

Προσδιορισμός της μηνιαίας αποζημίωσης χρήσης για την παραχώρηση του χώρου αυτού, κατά την ειδική διαδικασία των απαλλοτριώσεων. Πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία.

Στις παραγράφους 4 και 5 του άρθρου 12 του ν. 4483/1965 «Περί καταργήσεως του υποχρεωτικού κρατικού ελέγχου των εσωτερικών ηλεκτρικών εγκαταστάσεων και άλλων τινών διατάξεων», ορίζεται ότι «ιδιοκτίζεται ή κάτοχοι αστικών ακινήτων υποχρεούνται όπως αιτήσιν της ΔΕΗ επιτρέψωσιν την εγκατάστασιν υποσταθμού διανομής ηλεκτρικής ενέργειας εν τω ακινήτω επί καταλλήλου χώρου υπογείου και, εν ελλείψει τούτου, του ισογείου προς ηλεκτροδότησιν του ακινήτου και ενίσχυσιν του τοπικού δικτύου της περιοχής. Βλαπτομένης της ιδιοκτησίας καταβάλλεται αποζημίωσις εφαρμοζομένων των διατάξεων περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως, διατηρούντων των ιδιοκτητών το δικαίωμα εκμισθώσεως στη ΔΕΗ, του ως άνω χώρου. Προκειμένου περί ανεγέρσεως νέων οικοδομών συνολικού

όγκου μείζονος των 2.500 τμ., της εκδόσεως άδειας οικοδομής, προηγείται ερώτημα προς τη ΔΕΗ, περί της υπάρξεως ή μη ανάγκης εγκαταστάσεως εν αιταίς υποσταθμού κατά τα ως άνω. Η απάντησις της ΔΕΗ παρεχόμενη εντός μηνός από της υποβολής του σχετικού ερωτήματος είναι υποχρεωτική δια τον κατασκευαστήν. Παρεχομένης απράκτης της προθεσμίας ταύτης, η άδεια οικοδομής χορηγείται ελευθέρως».

Κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, ανεξάρτητα αν η εγκατάσταση υποσταθμού διανομής ηλεκτρικής ενέργειας σε κάποιο ακίνητο, που βλάπτεται από αυτή, γίνεται ύστερα από καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ή ύστερα από εκμίσθωση του χώρου αυτού από τον ιδιοκτήτη προς τη ΔΕΗ, επέρχεται αναγκαστική δέσμευση της χρήσης του χώρου αυτού και ως μισθίου, τόσο για την εγκατάσταση, όσο και για τη συνέχιση της λειτουργίας του υποσταθμού διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Η δέσμευση αυτή, η οποία εξακολουθεί να υφίσταται για όσο χρόνο κρίνεται αναγκαία η λειτουργία του υποσταθμού, συνιστά νόμιμο περιορισμό της κυριότητας, ο οποίος, ούτε υπάγεται, ούτε αντίκειται στο άρθρο 17 του ισχύοντος Συντάγματος, επιβάλλεται δε χάριν του γενικού συμφέροντος, συνισταμένου στον εξηλεκτρισμό των πόλεων. Η παραπομπή δε στις διατάξεις της αναγκαστικής απαλλοτριώσεως για τον προσωρινό ή οριστικό καθορισμό της αποζημίωσης αναφέρεται στην περίπτωση διαπίστωσης βλάβης ορισμένης ιδιοκτησίας, που έχει συντελεστεί από την εφαρμογή σ' αυτήν του εν λόγω νόμιμου γενικού περιορισμού της κυριότητας (ΑΠ 51/2000 ΕλλΔνη 41,761, ΕφΠατρ 899/1995 ΕλλΔνη 37,71617, ΕφΑΘ 1917/1995 αδημ., ΕφΑΘ 7967/1990 ΕλλΔνη 31,1507, ΕφΑΘ 5171/1980 ΝοΒ 28,1237).

Στην προκειμένη περίπτωση, με την κρινόμενη αίτηση, οι αιτούντες εκθέτουν ότι η καθ' ης η αίτηση προέβη, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.4 του άρθρου 12 του ν. 4483/1965, σε δέσμευση ενός υπογείου χώρου, επιφάνειας 38τμ., σε ακίνητό τους που βρίσκεται στη Λάρισα, το οποίο ανήκει κατά επικαρπία στον πρώτο των αιτούντων και κατά ψιλή κυριότητα στους λοιπούς, κατά τα αναφερόμενα στο δικόγραφο ποσοστά. Ότι ο ανωτέρω χώρος παραδόθηκε στην καθ' ης η αίτηση στις 23.5.2001 και έκτοτε χρησιμοποιείται αποκλειστικά απ' αυτήν, για την εγκατάσταση υποσταθμού διανομής ηλεκτρικής ενέργειας. Με τα πραγματικά αυτά περιστατικά, ζητούν να προσδιοριστεί το ύψος της μηνιαίας αποζημίωσης χρήσης για την παραχώρηση του χώρου αυτού, στο ποσό των 352,16 ΕΥΡΩ και να καταδικαστεί η καθ' ης η αίτηση στη δικαστική τους δαπάνη.

Η αίτηση αρμόδια εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον του Δικαστηρίου τούτου (άρθρο 19 παρ.1 του ν.2882/2001) και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις προαναφερόμενες διατάξεις και σε εκείνες των άρθρων 18, 19 παρ1, 2, 7, 8 του νέου κώδικα αναγκαστικών απαλλοτριώσεων ακινήτων, σύμφωνα με τη μεταβατική διάταξη του άρθρου 29 παρ.2 εδ. α' του ίδιου Κώδικα. Πρέπει επομένως να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσίαν.

Η καθ' ης η αίτηση άσκησε με τις προτάσεις της, που κατέθεσε εμπρόθεσμα, α-νταίτηση και ζητεί να καθοριστεί η μηνιαία αποζημίωση χρήσης του χώρου σε μικρότερη από εκείνη που ζητούν οι αιτούντες, ανερχόμενη στο ποσό των 58,75 ΕΥΡΩ. Η ανταίτηση ασκήθηκε παραδεκτά (άρθρο 18 παρ.1 εδ. β' του ν.2882/2001 και 268 ΚΠολΔ) και είναι νόμιμη, στηριζόμενη στις ίδιες, όπως και η αίτηση, διατάξεις. Πρέπει επομένως, αφού συνεκδι-

καστεί με την αίτηση (άρθρο 246 ΚΠολΔ), να ερευνηθεί περαιτέρω η ουσιαστική βασιμότητα.

Από την εκτίμηση των ενόρκων καταθέσεων των μαρτύρων ... αποδείχθηκαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η καθ' ης η αίτηση -ανταίτουσα, δυνάμει των προαναφερομένων διατάξεων των άρθρων 12 παρ.4 και 5 του ν.4483/1965, και σε απάντηση υποβληθείσας από 28.6.1999 αίτησης - δήλωσης των αιτούντων - καθ' ων η ανταίτηση, με το αριθμ. πρωτ. .../27.7.1999 έγγραφο της προς το Γραφείο Πολεοδομίας Λάρισας, δέσμευσε αναγκαίο και κατάλληλο χώρο του υπογείου της υπό ανέγερση οικοδομής των αιτούντων, επί της οδού Π., επιφάνειας 29,58 τμ., αποτελούμενο από ένα ενοικιαίο χώρο και ένα υπόγειο διάδρομο, για την εγκατάσταση σ' αυτόν Υ/Σ Διανομής Ηλεκτρικής Ενέργειας. Η εγκατάσταση έγινε προκειμένου να ενισχυθεί το τοπικό δίκτυο της ΔΕΗ και χωρίς να ηλεκτροδοτηθεί το ακίνητο των αιτούντων - καθ' ων η ανταίτηση. Η πρόσθετη δαπάνη διαμόρφωσης του χώρου καταλλήλου για την εγκατάσταση και λειτουργία του υποσταθμού διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, έγινε με την καταβολή εκ μέρους της ΔΕΗ προς τους αιτούντες, του ποσού των 1.500.000 δραχμών και επιπλέον του ποσού των 8.000.000 δραχμών για την εν γένει εγκατάσταση (τοποθέτηση κυψελών, κιβωτίων ασφαλειών κλπ.). Μεταξύ των διαδίκων δεν καταρτίσθηκε σύμβαση μίσθωσης του επίδικου χώρου, λόγω της διαφωνίας τους ως προς το ύψος του μισθώματος. Για τον προσδιορισμό του ύψους της μηνιαίας αποζημίωσης χρήσης, οι αιτούντες - καθ' ων η ανταίτηση προσκομίζουν σαν συγκριτικά στοιχεία, τα ακόλουθα ιδιωτικά συμφωνητικά: α) το από 28.9.2001, δυνάμει του οποίου η ανώνυμη τραπεζική εταιρεία με την επωνυμία

«PROBANK Α.Ε.», έχει μισθώσει ένα ενοικιαίο χώρο, αποτελούμενο από δύο συνενωμένα καταστήματα, συνολικής επιφάνειας 189τμ., μετά υπογείου συνολικής επιφάνειας 135τμ., που βρίσκεται στην ίδια οικοδομή με το δεσμευθέν ακίνητο, έναντι μηνιαίου μισθώματος 2.500.000 δραχμών, β) το από 20.8.2001, δυνάμει του οποίου η Α.Τ., έχει μισθώσει ένα υπόγειο κατάστημα, επιφάνειας 40τμ. επί της οδού Ε. αρ. 30, έναντι μηνιαίου μισθώματος 133.200 δραχμών, για το χρονικό διάστημα από 1.8.2001 έως 31.7.2002, με ετήσια αναπροσαρμογή 4% και γ) το από 20.8.1992, δυνάμει του οποίου ο Π.Κ., έχει μισθώσει ένα υπόγειο κατάστημα επιφάνειας 30τμ. επί της οδού Ε.Β. αρ. 7, έναντι μηνιαίου μισθώματος 44.00 δραχμών.

Η καθ' ης η αίτηση ανταίτουσα, προσκομίζει σαν συγκριτικά στοιχεία, τα ακόλουθα ιδιωτικά συμφωνητικά, δυνάμει των οποίων έχει μισθώσει από τρίτους ακίνητα, στην πόλη της Λάρισας, για την εγκατάσταση υποσταθμών μετατροπής τάσης και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας: α) το από 18.9.2000, με εκμισθωτές τους Ζ.Δ. και Ζ.Π., επιφάνειας 40τμ., ενός υπογείου χώρου των οδών Π. και Ν. έναντι μηνιαίου μισθώματος 20.500 δραχμών, β) το από 26.9.2001, με εκμισθώτρια την Ισραηλική Κοινότητα, ενός υπογείου επιφάνειας 51,60τμ., επί της οδού Ε.Β. αρ. 135, έναντι μηνιαίου μισθώματος 16.000 δραχμών, γ) το από 21.5.2001, με εκμισθώτρια την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «ΑΣΤ. Α.Ε.», ενός υπογείου επιφάνειας 45,75τμ. επί της οδού Κ. αρ.25, έναντι μηνιαίου μισθώματος 11.000 δραχμών, για τα δύο πρώτα χρόνια της μίσθωσης, δ) το από 9.11.1998, με εκμισθωτή το Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων, ενός υπογείου επιφάνειας 54,80τμ., στο Δικα-

στικό Μέγαρο Λάρισας, επί των οδών Μ.Α. και Π. γωνία, έναντι ετήσιου μισθώματος 250.000 δραχμών για το χρονικό διάστημα από 23.5.1998 έως 22.5.2007 και ε) το από 27.9.2001, με εκμισθωτή τον Ν.Μ. ενός υπογείου επιφάνειας 30τμ. επί της οδού Κ. αρ.44, έναντι μηνιαίου μισθώματος 13.000 δραχμές από 1.8.2001.

Όπως διαπιστώθηκε από τη διενεργηθείσα αυτοψία, τα ακίνητα των οποίων προσκομίζονται τα ιδιωτικά συμφωνητικά μίσθωσης από τους αιτούντες - καθ'ων η ανταίτηση, έχουν ανεξάρτητη είσοδο προς το δρόμο και μπορούν να εκμισθωθούν αυτοτελώς σαν υπόγεια καταστήματα, ενώ ο επίδικος χώρος βρίσκεται και αυτός στο υπόγειο της επί της οδού Π. αρ. 7, πολυόροφης οικοδομής, πλην όμως δεν διαθέτει ανεξάρτητη είσοδο, αλλά η πρόσβαση σ' αυτόν γίνεται από το ευρισκόμενο στο ισόγειο κατάστημα και στη συνέχεια υπάρχει διάδρομος που οδηγεί σ' αυτό (επίδικο). Ενόψει αυτού, συνάγεται ότι δεν είναι δυνατή η εκμίσθωσή του αυτοτελώς και επομένως δεν έχει καμιά σχέση με τα καταστήματα που επικαλούνται οι αιτούντες - καθ'ων η ανταίτηση σαν συγκριτικά στοιχεία και προπάντων με το μισθωμένο από την προαναφερόμενη τράπεζα, επί της ίδιας οικοδομής, το οποίο αποτελείται από ανεξάρτητο ισόγειο χώρο και το υπόγειο αυτού είναι μεγάλης επιφάνειας, πρόσφορο προς μίσθωση, λόγω της κατασκευής και διαμόρφωσής του.

Αντιθέτως, ο επίδικος χώρος προσομοιάζει με τον επίδικο χώρο που έχει μισθώσει η καθ'ης - ανταίτουσα στα παραπάνω ακίνητα, για τη ίδια χρήση (εγκατάσταση υποσταθμών), τα οποία και αυτά βρίσκονται στο εμπορικό κέντρο της πόλης, σε ίδια με το επίδικο πλεονεκτική θέση.

Με βάση τα παραπάνω πραγματικά

περιστατικά και εν όψει ότι, στην προκειμένη περίπτωση, όπως αποδείχτηκε, από το συγκεκριμένο υποσταθμό διανομής ηλεκτρικής ενέργειας καλύπτονται κυρίως οι παρούσες και μελλοντικές ανάγκες του ακινήτου των αιτούντων - καθ'ων η ανταίτηση και διευκολύνεται έτσι η εκμετάλλευσή του, αφού καταναλώνεται απ' αυτό μεγάλο μέρος της ισχύος του υποσταθμού, το Δικαστήριο κρίνει, ότι κατά τον κρίσιμο χρόνο του προσδιορισμού της αποζημίωσης, δηλαδή στις 14.3.2002, η μερομηνία συζήτησης της κρινόμενης αίτησης, η μηνιαία αποζημίωση για τη στέρωση της χρήσης του επίδικου χώρου από τους αιτούντες, με τις υφιστάμενες οικονομικές και νομισματικές συνθήκες, πρέπει να καθοριστεί στο ποσό των 80 ΕΥΡΩ. Πρέπει, επομένως, η αίτηση και η ανταίτηση να γίνουν δεκτές εν μέρει ως ουσιαστικά βάσιμες. Η δικαστική δαπάνη των αιτούντων, θα επιβληθεί σε βάρος της καθ'ης η αίτηση, (υποχρέωση προς αποζημίωση), κατ'άρθρο 18 παρ.4 του ν. 2882/2001 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 100επ. Κώδικα περί Δικηγόρων (ΟΛΑΠ 17/2000 ΕλλΔνη 41,958, ΑΠ 1483/2000 ΕλλΔνη 2002,677, ΕφΑθ 8299-8300/2001 ΕλλΔνη 43,181), όπως ορίζεται ειδικότερα στο διατακτικό.

469/2002 (Ειδική)

Δικαστής: Χριστίνα Τζίμα

Δικηγόροι: Δήμητρα Κουρίτα

Γονική μέριμνα. Αν μόνο ο ακατάλληλος γονέας είναι στη ζωή και έχει τη γονική μέριμνα, μπορεί το Δικαστήριο να διατάξει την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου σε τρίτο, μετά από έλεγχο του ήθους, των βιοτικών συνθηκών και γενικώς της καταλληλότητας του τρίτου, που αποτελούν στοιχεία απαραίτητα για την πνευματική και ψυχοσωματική ανάπτυξη

του τέκνου. Ο έλεγχος πρέπει να στηρίζεται υποχρεωτικά σε βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας, εν ελλείψει της οποίας το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο.

Το άρθρο 1532 ΑΚ ορίζει ότι αν ο πατέρας ή η μητέρα παραβαίνουν καθήκοντα που τους επιβάλλει το λειτούργημά τους για την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου ή τη διοίκηση της περιουσίας του ή αν ασκούν το λειτούργημα αυτό καταχρηστικά ή δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σ' αυτό, το Δικαστήριο μπορεί, εφόσον το ζητήσουν ο άλλος γονέας, οι πλησιέστεροι συγγενείς του τέκνου, ο εισαγγελέας ή και αυτεπαγγέλτως, να διατάξει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο. Το Δικαστήριο μπορεί ιδίως να αφαιρέσει από τον ένα γονέα την άσκηση της γονικής μέριμνας εν όλω ή εν μέρει και να την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλο, ή αν συντρέχουν και στο πρόσωπο αυτού οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, να αναθέσει την επιμέλεια του τέκνου εν όλω ή εν μέρει σε τρίτον ή να διορίσει επίτροπο. Από την παραπάνω διάταξη με σαφήνεια προκύπτει ότι το άρθρο 1532 για την αφαίρεση λόγω κακής άσκησης της γονικής μέριμνας θέτει τις εξής προϋποθέσεις διαζευκτικώς (εναλλακτικώς) διατυπωμένες, δηλαδή: 1) παράβαση καθηκόντων που επιβάλλει το λειτούργημα, 2) καταχρηστική άσκηση του λειτουργήματος και 3) αδυναμία ανταπόκρισης σ' αυτό. Εάν η γονική μέριμνα ανήκει και στους δύο γονείς, αφαιρουμένης της ασκήσεως αυτής από τον ένα, αυτή θα παραμένει μόνο στον άλλο γονέα, βάσει της αρχής του πλήρους δικαιώματος κάθε γονέως ασκήσεως αυτής. Εάν όμως οι προϋποθέσεις της κακής ή καταχρηστικής ασκήσεως υπάρχουν και στο πρόσωπο του άλλου γονέως ή μόνο ο α-

κατάλληλος γονέας είναι στη ζωή ή έχει τη γονική μέριμνα, μπορεί το δικαστήριο να διατάξει την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου σε τρίτο, ή να διορίσει επίτροπο για τη διοίκηση της περιουσίας αυτού. Λόγοι που αφορούν την τρίτη των παραπάνω προϋποθέσεων της αδυναμίας ανταπόκρισης στο λειτούργημα είναι, μεταξύ άλλων, η τυχόν ασθένεια που επηρεάζει την ικανότητα προς ανταπόκριση στο λειτούργημα, ο δύστροπος χαρακτήρας, ο ακόλαστος και άσωτος βίος, η ανήθικη και εγκληματική διαγωγή του γονέα κλπ. (βλ. Παπαδημητρίου, Οικογενειακό Δίκαιο, άρθρο 1532, σελ. 511-512). Το Δικαστήριο πρέπει σε κάθε περίπτωση να διαπιστώσει την παράβαση του γονέως ή των γονέων και ότι αυτή επηρεάζει τη σωματική ή ψυχική και ηθική διάπλαση του τέκνου ή τα γεγονότα και τις πράξεις που καθιστούν καταχρηστική την άσκηση ή τους λόγους αδυναμίας ασκήσεως της γονικής μέριμνας (βλ. ΕφΑθ 8270/1990 ΕλλΔνη 33,855, ΜΠρΘεσ 165/1992 Αρμ. 1992,632).

Εξάλλου, κατά την παρ.1 του άρθρου 1533 ΑΚ η αφαίρεση του συνόλου της επιμέλειας του προσώπου του τέκνου και από τους δύο γονείς και η ανάθεσή της σε τρίτο διατάσσεται από το Δικαστήριο, μόνο όταν άλλα μέτρα έμειναν χωρίς αποτέλεσμα ή κρίνεται ότι δεν επαρκούν για να αποτρέψουν κίνδυνο της σωματικής, πνευματικής ή ψυχικής υγείας του τέκνου. Το Δικαστήριο αποφασίζει την ανάθεση σε τρίτο ύστερα από έλεγχο του ήθους, των βιοτικών συνθηκών και της εν γένει καταλληλότητάς του, στηριζόμενο υποχρεωτικά σε βεβαίωση αρμόδιας υπηρεσίας. Η ανάθεση γίνεται κατά προτίμηση σε συγγενικά πρόσωπα ή σε κατάλληλο ίδρυμα.

Από τις ως άνω διατάξεις, σαφώς προκύπτει ότι αν μόνο ο ακατάλληλος γονέ-

ας είναι στη ζωή και έχει τη γονική μέριμνα, μπορεί το Δικαστήριο να διατάξει την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου σε τρίτο. Η ως άνω ανάθεση γίνεται μετά από έλεγχο του ήθους, των βιοτικών συνθηκών και γενικώς της καταλληλότητας του τρίτου, που αποτελούν στοιχεία απαραίτητα για την πνευματική και ψυχοσωματική ανάπτυξη του τέκνου. Ο έλεγχος πρέπει να στηρίζεται υποχρεωτικά σε βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας (βλ. Βαθρακοκόλη, ΑΚ, άρθρ. 1533, σελ.2060, Πουλιάδη στον ΑΚ Γεωργιάδη-Σταθόπουλο αρθρ. 1532-1533, αριθμ.46). Τέλος, κατά τη διάταξη του άρθρου 254 ΚΠολΔ, «το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης στο ακροατήριο η οποία είχε κηρυχθεί περατωμένη, όταν κατά τη μελέτη της υπόθεσης ή τη διάσκεψη παρουσιάζονται κενά ή αμφίβολα σημεία που χρειάζονται συμπλήρωση ή επεξήγηση. Η συζήτηση που επαναλαμβάνεται με τον τρόπο αυτό θεωρείται συνέχεια της προηγούμενης».

Στην προκειμένη περίπτωση, με την από 11.12.2001 αγωγή τους οι ενάγοντες, παππούς και γιαγιά των ανηλίκων Π. και Ε., ζητούν, όπως το σχετικό δικόγραφο εκτιμάται από το Δικαστήριο, να αφαιρεθεί η άσκηση της γονικής μέριμνας των ανωτέρω ανηλίκων από τον εναγόμενο πατέρα τους και να ανατεθεί στους ίδιους, διότι ο εναγόμενος καταδικάστηκε τελεσίδικα από το Μικτό ορκωτό εφετείο Θράκης σε ποινή καθειρξέως δεκαπέντε (15) ετών για την πράξη της θανατηφόρου σωματικής βλάβης που διέπραξε σε βάρος της κόρης τους και μητέρας των ανηλίκων Ε.Α., εκτίει δε την ποινή του από τις 9.3.1997 στη Δικαστική Φυλακή Λάρισας. Από την έρευνα όμως, του φακέλου της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι οι ενάγοντες προσκόμισαν τη βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας που απαιτεί η ως άνω διά-

ταξη του άρθρου 1533 ΑΚ για τον έλεγχο του ήθους, των βιοτικών συνθηκών και γενικά της καταλληλότητάς τους, προκειμένου να ανατεθεί σ' αυτούς το σύνολο της επιμέλειας του προσώπου των ανήλικων τέκνων. Συνεπώς, πρέπει να διαταχθεί η επανάληψη της συζήτησης, κατά το άρθρο 254 ΚΠολΔ, προκειμένου να προσκομισθεί η ως άνω βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας (βλ. ΜΠρΠειρ 303/1994 ΑρχΝ 1994,282).

524/2002 (Ειδική)

Δικαστής: Σωτηρία Αδαμοπούλου

Δικηγόροι: Βασιλική Παρδάλη - Ζάχος, Διαι. Παπανικολάου

Για την εφαρμογή της ειδικής διαδικασίας αυτοκινητικών διαφορών απαιτείται όπως η ζημία έχει ως αιτία κάθε όχημα που κινείται στο έδαφος με μηχανική δύναμη. Αν η ζημία προκλήθηκε από μηχανισμό που δεν θεωρείται αυτοκίνητο, τότε η διαφορά δεν υπάγεται στην ειδική αυτή διαδικασία αλλά στην τακτική διαδικασία, κατά τις γενικές διατάξεις, κατά τις οποίες κρίνεται και η καθ ύλην αρμοδιότητα. Ανεφάρμοστη η ειδική διαδικασία των αυτοκινών διαφορών όταν η ζημία προκαλείται σε τρίτο από τη μηχανική αντλία σκυροδέματος, η οποία είναι προσαρτημένη σε ειδικά διασκευασμένο αυτοκίνητο, αφού αυτή δεν θεωρείται αυτοκίνητο.

Από τη διάταξη του άρθρου 681Α ΚΠολΔ προκύπτει ότι κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 666, 667 και 670 έως 676 ΚΠολΔ που εφαρμόζονται ανάλογα, δικάζονται: α) οι διαφορές που αφορούν απαιτήσεις αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής για ζημιές που έχουν προκληθεί από αυτοκίνητο μεταξύ των δικαιούχων ή των διαδόχων τους και β) απαιτήσεις από σύμβαση ασφάλισης αυτοκι-

νήτου μεταξύ των ασφαλιστικών εταιριών και των ασφαλισμένων ή των διαδόχων τους. Για την εφαρμογή της ειδικής αυτής διαδικασίας απαιτείται η απαίτηση αποζημίωσης οποιασδήποτε μορφής που προκλήθηκε να προέρχεται από αυτοκίνητο, δηλαδή η ζημία πρέπει να έχει ως αιτία, κάθε όχημα που κινείται στο έδαφος με μηχανική δύναμη. Αν η ζημία προκλήθηκε από μηχανισμό που δεν θεωρείται αυτοκίνητο, τότε η διαφορά δεν υπάγεται στην ειδική διαδικασία του άρθρου 681Α ΚΠολΔ, αλλά στην τακτική διαδικασία κατά τις γενικές διατάξεις.

Ανεφάρμοστη συνεπώς είναι η ειδική διαδικασία στην περίπτωση που η ζημία προκαλείται σε τρίτο από τη μηχανική αντλία εκχύσεως έτοιμου μπετόν (πρέσα), η οποία συνήθως είναι προσαρτημένη σε ειδικά διασκευασμένο αυτοκίνητο κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της. Η αντλία αυτή δεν θεωρείται αυτοκίνητο και με την ευρεία έννοια του όρου (βλ. Αθ. Κρπτικού «Αποζημίωση από τροχαία αυτοκινητικά ατυχήματα» εκδ. 1992 σελ. 793επ. και ειδικότερα παρ.2405). Υπό την ίδια έννοια λαμβάνεται υπόψη το αυτοκίνητο για την εφαρμογή της δεύτερης παραγράφου, δηλαδή για τις διαφορές από τη σύμβαση ασφάλισης αυτοκινήτου.

Στην προκειμένη περίπτωση, η ενάγουσα εκθέτει στην υπό κρίση αγωγή της ότι με σύμβασης ασφάλισης που καταρτίστηκε μεταξύ της ίδιας και της εναγόμενης εταιρίας, στη Λάρισα στις 10.5.1990, η τελευταία ασφάλισε το υπ' αριθμ. PIB-... αυτοκίνητο το οποίο είναι αυτοκίνητο και αντλία σκυροδέματος, για το χρονικό διάστημα από 10.5.1990 έως 10.11.1990 μέχρι του ποσού των 15.000.000 δραχμών για την κάλυψη αστικής ευθύνης από σωματικές βλάβες τρίτων και μέχρι του ποσού των 3.000.000 δραχμών για ζημιές σε πράγ-

ματα, επίσης για την κάλυψη κινδύνου αστικής ευθύνης κατά τη λειτουργία του καλυπτομένου οχήματος ως εργαλείου, για σωματικές βλάβες μέχρι του ποσού των 3.000.000 δραχμών και για υλικές ζημιές μέχρι του ποσού των 1.000.000 δραχμών. Ότι στις 3.8.1990 και κατά την άντληση σκυροδέματος από το εν λόγω όχημα στη πλατεία του δήμου Αμπελώνα, ο Β.Π., κρατούσε το σωλήνα που βρισκόταν στο άκρο του βραχίονος της αντλίας, ο οποίος όμως ήρθε σε επαφή με καλώδια της ΔΕΗ, με αποτέλεσμα ο προαναφερόμενος να υποστεί ηλεκτροπληξία, εξαιτίας της οποίας επήλθε ο θάνατός του. Ότι οι συγγενείς του αποβιώσαντος, άσκησαν εναντίον της δύο αγωγές με τις οποίες ζητούσαν αποζημίωση, λόγω στερησης διατροφής και λόγω ψυχικής οδύνης. Ότι συμβιβαστικά κατέβαλε σε εξόφληση των αξιώσεων των εναγόντων της πρώτης αγωγής το ποσό των 17.000.000 δραχμών, όπως το ποσόν τούτο αναλύεται ειδικότερα, και της δεύτερης αγωγής, το ποσόν των 3.000.000 δραχμών. Με το ιστορικό αυτό ζητεί η ενάγουσα από την εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία να υποχρεωθεί η τελευταία να της καταβάλει συνολικά 58.695 ΕΥΡΩ (20.000.00 δραχμές) με το νόμιμο τόκο από την επίδοση της αγωγής.

Όμως, η αγωγή αναρμοδίως εισήχθη στο Δικαστήριο αυτό για εκδίκαση. Ειδικότερα, η διαφορά προέκυψε από την ασφάλιση μηχανικής αντλίας εκχύσεως έτοιμου μπετόν, η οποία όπως προαναφέρθηκε δεν θεωρείται αυτοκίνητο. Ρητά προκύπτει τούτο από το περιεχόμενο της αγωγής, μάλιστα η σύμβαση ασφάλισης έχει δύο σκέλη, το ένα αφορά το αυτοκίνητο στο οποίο είναι προσαρμοσμένη η αντλία (ως αυτοκίνητο) και το άλλο αφορά το αυτοκίνητο αυτό - δηλαδή την αντλία - ως εργαλείο. Η ζημία προήλθε α-

κριβώς από το δεύτερο αυτό σκέλος της ασφάλισης. Μάλιστα, η υπ' αριθμ. καταθ. .../1995 αγωγή των συγγενών του αποβιώσαντος Β.Π., εισήχθη ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου και κατά την ειδική διαδικασία που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 681Α ΚΠολΔ. Σε εκείνη τη δίκη προσεπικλήθηκε και η νυν εναγόμενη ασφαλιστική εταιρία. Αφού συνεδικάστηκαν οι δύο υποθέσεις, το Δικαστήριο με την υπ' αριθμ. 667/1996 απόφασή του έκρινε ότι η υπόθεσή της στο σύνολό της, εκδικάζεται με την τακτική διαδικασία, με την οποία εν συνεχεία εισήχθη

για συζήτηση, δεχόμενη ακριβώς το ως άνω σκεπτικό, ότι δηλαδή η αντλία δεν θεωρείται αυτοκίνητο.

Συνεπώς, σύμφωνα με τις προαναφερόμενες αιτιολογίες, το Δικαστήριο τούτο, κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 46 ΚΠολΔ, πρέπει να κηρύξει εαυτό αναρμόδιο για την εκδίκασή της και να παραπεμφθεί η υπόθεση στο καθ' ύλην αρμόδιο Πολυμελές Πρωτοδικείο, εφόσον το αντικείμενο της διαφοράς υπερβαίνει τα 15.000.000 δραχμές (άρθρο 18 παρ.1 ΚΠολΔ), το οποίο είναι και αρμόδιο κατά τόπον (άρθρο 33 ΚΠολΔ).

ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

238/2002

Ειρηνοδίκης: Δήμητρα Κοταντέλια

Δικηγόρος: Ανδρ. Χατζηλάκος

Κατάσχεση εις χείρας τρίτου (μισθωτού) των μισθωμάτων που οφείλει ο τελευταίος στον καθ ου η κατάσχεση-οφειλέτη (εκμισθωτή). Ανακοπή κατά σιωπηρής αρνητικής δήλωσης του τρίτου. Τηρητέα η ειδική διαδικασία των άρθρων 647 επ. ΚΠολΔ, κατά την οποία δικάζεται η διαφορά από την κατασχεθείσα απαίτηση. Μη νόμιμο το καταψηφιστικό αίτημα για καταβολή των μελλοντικών μισθωμάτων που δεν είναι απαιτητά κατά το χρόνο συζήτησης της ανακοπής,

Η ανακόππουσα ισχυρίζεται ότι κατά του Α.Σ. έχει απαιτήσεις ύψους 10.887.945 δραχμών με βάση την 30/2001 διαταγή πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και ότι ο οφειλέτης της αυτός έχει απαίτηση κατά του καθ ου η ανακοπή για το μηνιαίο μίσθωμα, ποσού 55.000 δραχμών, που είναι καταβλητέο το πρώτο τρίμηνο κάθε μήνα, με βάση την υφιστάμενη από 2.3.2000 μεταξύ τους μίσθωση, για κύρια κατοικία του καθ ου, ενός διαμερίσματος που βρίσκεται στην οδό Φ. της Λάρισας. Ότι η ανακόππουσα για την ικανοποίηση των παραπάνω απαιτήσεών της, προέβη, με σύγχρονη επίδοση στις 6.11.2001 των κατασχετηρίων εγγράφων στον οφειλέτη και τρίτο, σε αναγκαστική κατάσχεση στα χέρια του καθ ου η ανακοπή, ως τρίτου των απ' αυτόν, ως μισθωτή, οφειλομένων μισθωμάτων από 2.11.2001 και εφεξής και ότι ο καθ ου, παρόλο που της κατέβαλε το μίσθωμα του Νοεμβρίου 2001, παρέλειψε μέσα στην νόμιμη προθεσμία να προβεί σε δήλωση για την ύπαρξη της κα-

τασχεθείσας απαίτησης, καίτοι αυτή υφίσταται, η οποία παράλειψη εξομοιώνεται με αρνητική δήλωση. Ζητεί δε η ανακόππουσα να αναγνωριστεί η ανειλικρίνεια της σιωπηρής αυτής αρνητικής δήλωσης και να υποχρεωθεί ο καθ ου η ανακοπή να της καταβάλλει τα κατασχεθέντα μισθώματα μέχρι να εξοφληθεί το ποσό για το οποίο επιβλήθηκε η κατάσχεση.

Η ανακοπή ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα (άρθρα 986, 583 επ. ΚΠολΔ) και αρμοδίως εισάγεται για να συζητηθεί ενώπιον αυτού του Δικαστηρίου (άρθρα 14 παρ.1 εδ. β και 29 παρ.1 ΚΠολΔ), κατά την ειδική διαδικασία των άρθρων 647 επ. ΚΠολΔ, κατά την οποία δικάζεται η διαφορά από την απαίτηση που κατασχέθηκε. Είναι νόμιμη, αφού στηρίζεται στις διατάξεις των άρθρων 985, 986, 990 και 70 ΚΠολΔ, με εξαίρεση το μέρος του καταψηφιστικού αιτήματος που αφορά την καταβολή των μελλοντικών μισθωμάτων, εκείνων δηλαδή που δεν είναι απαιτητά κατά το χρόνο συζήτησης της ανακοπής, ούτε επομένως ακόμα δικαστικώς επιδιώξιμα, εφόσον δεν συντρέχει ακόμα περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 69 ΚΠολΔ. Πρέπει επομένως, κατά το μέρος που κρίθηκε νόμιμη, να εξετασθεί περαιτέρω κατ' ουσία,

Από τα έγγραφα που επικαλείται και προσκομίζει η ανακόππουσα αποδεικνύονται τα εξής: Η ανακόππουσα με το από 1.11.2001 έγγραφό της, το οποίο επέδωσε στον καθ ου η ανακοπή και στον οφειλέτη της Α.Σ. στις 6.11.2001 (βλ. .../6.11.2001 εκθέσεις επίδοσης του δικαστικού επιμελητή Δ.Γ.), κατάσχεσε στα χέρια του καθ ου ως τρίτου τα μηνιαία μισθώματα, ύψους 55.000 δραχμών το καθένα, τα οποία αυτός, ως μισθωτής, οφείλε από 2.11.2001 και εφεξής προς τον

πιο πάνω οφειλέτη της ανακόπτουσας, με βάση την μεταξύ τους υφιστάμενη μίσθωση ενός υπογείου διαμερίσματος (γκαρσονιέρας) που βρίσκεται στη Λάρισα (οδός Φ. αρ.), το οποίο ο καθ ου είχε μισθώσει για κύρια κατοικία του. Η κατάσχεση αυτή έγινε σε εκτέλεση της 330/2001 διαταγής πληρωμής του δικαστή του Μονομελούς Πρωτοδικείου Λάρισας και για την ικανοποίηση της απαιτήσεως της ανακόπτουσας ύψους 10.887.945 δραχμών εναντίον του οφειλέτη της Α.Σ., όπως οι απαιτήσεις αυτές αναφέρονται αναλυτικά κατά ποσό, χρόνο και αιτία γέννησης στο από 1.11.2001 κατασχετήριο έγγραφο. Η παραπάνω μίσθωση μεταξύ του καθ ου η ανακοπή και του οφειλέτη της ανακόπτουσας υφίσταται από την 2.3.2000, οπότε και καταρτίσθηκε το προσκομιζόμενο ιδιωτικό μισθωτήριο συμφωνητικό και παραδόθηκε συγχρόνως στο πρώτο (μισθωτή) η χρήση του μισθίου διαμερίσματος, η συμβατική της διάρκεια ορίστηκε διετής και τα μηνιαία μίσθωμα συμφωνήθηκε στο ποσό των 55.000 δραχμών και είναι καταβλητέο μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε (μισθωτικού) μήνα.

Ο καθ ου η ανακοπή ως τρίτος, στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε η κατάσχε-

ση, παρέλειψε να υποβάλει, μέσα σε οκτώ ημέρες αφορού του επιδόθηκε το κατασχετήριο έγγραφο, τη δήλωση του άρθρου 985 ΚΠολΔ για την ύπαρξη της κατασχεθείσας απαίτησης (βλ. .../20.2.2002 πιστοποιητικό της γραμματέας του δικαστηρίου τούτου) και η παράλειψή του αυτή εξομοιούται με αρνητική δήλωση. Αποδεικνύεται, συνεπώς, ότι η σιωπηρή αυτή αρνητική δήλωση του καθ ου ως τρίτου είναι ανακριβής. Επομένως, η υπό κρίση ανακοπή πρέπει να γίνει δεκτή εν μέρει ως και κατ' ουσία βάσιμη. Κατ' ακολουθίαν, και εν όψει της γενομένης ήδη καταβολής του μισθώματος του Νοεμβρίου 2001, πρέπει να αναγνωριστεί η υποχρέωση του καθ ου η ανακοπή ως τρίτου, στα χέρια του οποίου επιβλήθηκε η παραπάνω κατάσχεση από την ανακόπτουσα, να καταβάλει στην τελευταία, μέσα στο πρώτο τρίμηνο κάθε μισθωτικού μήνα, τα μηνιαία μισθώματα από 2.12.2001 και εφεξής, ύψους 161,41 ΕΥΡΩ (55.000 δρχ.) το καθένα, μέχρι να εξοφληθεί το ποσό για το οποίο επιβλήθηκε η κατάσχεση και να υποχρεωθεί ο καθ ου να καταβάλει στην ανακόπτουσα 484,23 ΕΥΡΩ για τα ήδη απαιτητά μισθώματα του χρονικού διαστήματος από 2.12.2002 (δηλαδή 161,41 ΕΥΡΩ X 3 μήνες).

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

358/2001

Πρόεδρος: Σταυρούλα Σταμούλη - Σειραγάκη

Εισηγήτρια: Αγγελική Συντελή - Πιστοφίδου

Δικηγόρος: Στ. Τουρβάτσιος

Ο έλεγχος των βιβλίων και στοιχείων ενεργείται, κατ' αρχήν, στην επαγγελματική εγκατάσταση του επιτηδευματία. Μπορεί όμως να γίνει και στο κατάστημα της αρμόδιας φορολογικής αρχής, είτε στην περίπτωση που ο έλεγχος στην επαγγελματική εγκατάσταση είναι εξαιρετικά δυσχερής, είτε μετά από κατάσχεση των βιβλίων και στοιχείων.

Η επίδοση της έκθεσης κατάσχεσης, με αποδεικτικό επίδοσης, συνιστά ουσιώδη τύπο για την έκδοση της πράξης επιβολής προστίμου, η δε έλλειψη δεν θεραπεύεται από την υπογραφή που έχει τεθεί στην έκθεση, κάτω από την ένδειξη «ο φορολογούμενος», όταν είναι δυσανάγνωστη και δεν μπορεί να συναχθεί σε ποιόν ανήκει.

Επειδή, στο άρθρο 45 του Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων (Π.Δ. 99/77) ορίζονται τα εξής: «1. Ο Οικονομικός Έφορος και ο υπ' αυτού οριζόμενος υπάλληλος δικαιούται, καθ' οιανδήποτε εργάσιμον δια τον υπόχρεον ώραν, να λαμβάνη γνώσιν να ελέγχη και να θεωρή όλα τα βιβλία και στοιχεία τα υπό του παρόντος Κώδικος ή ετέρων νόμων οριζόμενα ως και τα προαιρετικώς τηρούμενα υπό του υποχρέου και να λαμβάνη γνώσιν οιοδήποτε ετέρου βιβλίου, εγγράφου ή στοιχείου ευρισκομένου εις την επαγγελματικήν εγκατάστασιν του επιτηδευμα-

τίου ή εις το κατάστημα παντός ετέρου υποχρέου. Ο έλεγχος των οριζομένων υπό του παρόντος Κώδικος βιβλίων και στοιχείων δύναται να γίνει και εις το κατάστημα της Οικονομικής Εφορίας, οσάκις η διενέργεια τούτου εις την επαγγελματικήν εγκατάστασιν του επιτηδευματίου ή εις το κατάστημα παντός ετέρου υποχρέου τυγχάνει εξαιρετικώς δυσχερής. Εις την περίπτωση ταύτην ο υπόχρεος καλείται υπό του Οικονομικού Εφόρου εγγράφως και επί αποδείξει δια την προσκόμισιν των βιβλίων και στοιχείων. 2..... 4. Υπαρχούσης παρά τω αρμοδίω Επιθεωρητή Οικονομικών Εφοριών ή τω αρμοδίω Οικονομικώ Εφόρων βασίμου υπονοίας ότι εις την επαγγελματικήν εγκατάστασιν του επιτηδευματίου ή εις το κατάστημα παντός ετέρου υποχρέου αποκρύπτονται βιβλία, έγγραφα, εμπορεύματα ή άλλα στοιχεία, τα οποία ασκούν επιρροήν επί του ακριβούς προσδιορισμού της φορολογητέας ύλης, ο Εισαγγελέας Πλημμελειοδικών δύναται, αιτήσει του αρμοδίου Επιθεωρητού Οικονομικών Εφοριών ή του αρμοδίου Οικονομικού Εφόρου, να αναθέτη εις ανακριτικόν υπάλληλον την ανεύρεσιν των βιβλίων ή άλλων στοιχείων. Τα κατά την έρευναν τυχόν ανευρισκόμενα τοιαύτα βιβλία, έγγραφα και λοιπά στοιχεία κατάσχονται και παραδίδονται εις τον αρμόδιον Οικονομικόν Έφορον..... Περί της ερεύνης και της κατασχέσεως συντάσσεται έκθεσις υπογραφομένη υπό των ενεργούντων ταύτην αντίγραφον δε ταύτης επιδίδεται εις τον υπόχρεον..... 5. Εάν κατά την ενέργειαν του φορολογικού ελέγχου υποπέσουν εις την αντίληψιν του ενεργούντος τον έλεγχον βιβλία, έγγραφα και λοιπά

στοιχεία σχετιζόμενα προς τον έλεγχο, εκ των οποίων είναι ενδεχόμενον να προκύπτει απόκρυψις φορολογητέας ύλης, κατασχονται υπό του ενεργούντος τον φορολογικόν έλεγχο και παραδίδονται εις τον αρμόδιον Οικονομικόν Έφορον. Επί των κατασχέσεων της παρούσης παραγράφου εφαρμόζονται αναλόγως αι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου 6. Εις τας περιπτώσεις των παραγράφων 4 και 5 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται κατάσχεσις και των κατά τας διατάξεις του παρόντος Κώδικος τηρουμένων βιβλίων και στοιχείων... ..».

Επειδή, από τις πιο πάνω διατάξεις συνάγεται ότι ο έλεγχος των βιβλίων και στοιχείων ενεργείται, κατ' αρχήν, στην επαγγελματική εγκατάσταση του επιτηδευματία. Μπορεί όμως να γίνει εκτός της επαγγελματικής εγκατάστασής του υποχρέου και, ειδικότερα, στο κατάστημα της αρμόδιας φορολογικής αρχής, είτε στην περίπτωση που ο έλεγχος στην επαγγελματική εγκατάσταση είναι εξαιρετικά δυσχερής, οπότε ο υπόχρεος καλείται από τον Οικονομικό Έφορο εγγράφως και επί αποδείξει για την προσκομιδή των βιβλίων και στοιχείων του, κατά το άρθρο 45 παρ. 1 εδ. β και γ του Π.Δ. 99/77, είτε στις περιπτώσεις των παρ. 4, 5 και 6 του ίδιου άρθρου, δηλαδή μετά από κατάσχεση των βιβλίων και στοιχείων, οπότε αυτά αφαιρούνται από την επαγγελματική εγκατάσταση του υποχρέου και παραδίδονται για έλεγχο στον Οικονομικό Έφορο. Εν όψει αυτών, πέραν της προσκομιδής από τον ίδιο τον επιτηδευματία των βιβλίων και στοιχείων του στον Οικονομικό Έφορο (ήδη Προϊστάμενο Δ.Ο.Υ.) σύμφωνα με τα οριζόμενα στις ανωτέρω διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 45 του Κ.Φ.Δ., σε κάθε άλλη περίπτωση αφαίρεσής ή, γενικότερα παραλαβής από υπαλλήλους της οικείας Δ.Ο.Υ. ή της

ΥΠ.Ε.Δ.Α. βιβλίων και στοιχείων από την επαγγελματική εγκατάσταση του υποχρέου, προκειμένου αυτά εν συνεχεία να παραδοθούν για έλεγχο στον προϊστάμενο της αρμόδιας φορολογικής αρχής, πρέπει, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, να τηρείται η διαδικασία κατασχέσεως των εν λόγω βιβλίων και στοιχείων. Επομένως, για τη νομιμότητα πράξεως επιβολής προστίμου σε βάρος του επιτηδευματία για παραβάσεις του Κ.Φ.Σ. που προέκυψαν από τα βιβλία και στοιχεία αυτά, απαιτείται ως ουσιώδης τύπος επιβαλλόμενος από το νόμο ως στοιχείο του κύρους της πράξεως, η προηγούμενη σύνταξη εκθέσεως κατασχέσεως και η επίδοση αντιγράφου αυτής στον υπόχρεο Σ.τ.Ε. 232/1996 Δ.Φ.Ν. 1997, 311, 2013-18/1995 ΔιΔικ. 1995, 1418).

Περαιτέρω, από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται ότι η επίδοση αντιγράφου της έκθεσης κατάσχεσης στον υπόχρεο φορολογούμενο (φυσικό ή νομικό πρόσωπο), η οποία αποβλέπει στο να γνωστοποιήσει τη γενόμενη κατάσχεση, συνιστά ουσιώδη τύπο για την έκδοση, με βάση τα κατασχεθέντα στοιχεία, της σχετικής πράξης της φορολογικής αρχής, η παράλειψη όμως της επιδόσεως ή το μη έγκυρο αυτής καλύπτονται από την υπογραφή της εκθέσεως από το φορολογούμενο ή εκπρόσωπό του, ήτοι από τον ίδιο το φορολογούμενο, αν είναι φυσικό πρόσωπο ή από το νόμιμο εκπρόσωπο του νομικού προσώπου κατά το νόμο και το καταστατικό του, αν φορολογείται νομικό πρόσωπο (ΣτΕ 1992, 2000/1995 ΔιΔικ. 1996, 491, 551/1996 ΔιΔικ. 1996, 1202, 537/1996 Δ.Φ.Ν. 1997, 799).

Επειδή, από την επανεξέταση των στοιχείων της δικογραφίας, προκύπτουν τα ακόλουθα: Στις 28.11.1997 διενεργήθηκε φορολογικός έλεγχος στην έδρα της εφεσibλhτης εταιρείας, που έχει αντι-

κείμενο εργασιών την εμπορία ηλεκτρικών συσκευών και επίπλων. Κατά τη διάρκεια του ελέγχου ανευρέθησαν διάφορα ανεπίσημα βιβλία και στοιχεία τα οποία κατασχέθηκαν, για το γεγονός δε αυτό συντάχθηκε η .../28.11.1997 έκθεση κατάσχεσης, η οποία φέρει τις υπογραφές των εφοριακών υπαλλήλων Ε.Μ. και Ι.Α. που διενήργησαν την κατάσχεση και μία υπογραφή εντελώς δυσανάγνωστη κάτω από την ένδειξη «ο φορολογούμενος». Από την επεξεργασία των στοιχείων αυτών σε συνδυασμό με τις επίσημες εγγραφές προέκυψαν, κατά τις απόψεις της φορολογικής αρχής, παραβάσεις διατάξεων του ΚΦΣ, για τις οποίες ο Προϊστάμενος της Β' Δ.Ο.Υ. Λάρισας με την 5/1995 απόφασή του επέβαλε σε βάρος της εφεσίβλητης συνολικό πρόστιμο ύψους 8.178.000 δρχ. Κατ' αυτής η τελευταία άσκησε προσφυγή, η οποία έγινε δεκτή με την εκκαλουμένη απόφαση, με την αιτιολογία ότι η έκθεση κατάσχεσης δεν κοινοποιήθηκε νομίμως στην ελεγχόμενη εταιρεία, ούτε προκύπτει αν το πρόσωπο που την παρέλαβε και έθεσε την υπογραφή του σ' αυτήν ήταν ο νόμιμος εκπρόσωπός της. Ήδη, με την κρινόμενη έφεση, ο εκκαλών Προϊστάμενος ζητά την εξαφάνιση της εκκαλουμένης, προβάλλοντας ότι έσφαλε, γιατί στην έκθεση κατάσχεσης έχει υπογράψει ο Β.Κ., νόμιμος εκπρόσωπος της εφεσίβλητης εταιρείας, το γεγονός δε αυτό προκύπτει από το ότι, η υπογραφή που έχει τεθεί στην εν λόγω έκθεση κατάσχεσης είναι ίδια με εκείνη που υπάρχει στο αποδεικτικό παραλαβής των κατασχεθέντων στοιχείων, η οποία είναι του Β.Κ., πλαισιώνεται δε από την σφραγίδα της εταιρείας.

Επειδή, έπειτα από όλα όσα προαναφέρθηκαν, το Δικαστήριο λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με όσα έγιναν ερμηνευτικώς δεκτά, η επίδοση της εκθέσεως

κατασχέσεως συνιστά ουσιώδη τύπο για την έκδοση, με βάση τα κατασχεθέντα στοιχεία, της πράξης επιβολής προστίμου, ότι στην προκειμένη περίπτωση η .../28.11.1997 έκθεση κατάσχεσης δεν επιδόθηκε στην εφεσίβλητη εταιρεία με σύνταξη αποδεικτικού επιδόσεως, ότι η έλλειψη αυτή δεν θεραπεύεται από την υπογραφή που έχει τεθεί κάτω από την ένδειξη «ο φορολογούμενος» στην πιο πάνω έκθεση, δεδομένου ότι δεν μπορεί να συναχθεί σε ποιόν ανήκει λόγω του ότι είναι εντελώς δυσανάγνωστη, ότι μπορεί η υπογραφή αυτή να μοιάζει με εκείνη που έχει τεθεί στο επικαλούμενο από το Δημόσιο αποδεικτικό παραλαβής, όμως ούτε σ' αυτό αναγράφεται σε ποιόν ανήκει αυτή, ούτε μπορεί να συναχθεί ότι ανήκει στον εκπρόσωπο της εφεσίβλητης Β.Κ. μόνο από το γεγονός ότι έχει τεθεί και η εταιρική σφραγίδα δίπλα στην υπογραφή, γιατί αυτό μπορούσε να το κάνει οποιοσδήποτε υπάλληλος της εταιρείας, αντίθετα, η επίμαχη υπογραφή δεν μοιάζει καθόλου με την μοναδική υπογραφή του Β.Κ. που περιλαμβάνεται στα στοιχεία της δικογραφίας και ειδικότερα στο αποδεικτικό κοινοποίησης του σημειώματος του άρθρου 45 του ΚΦΣ, όπου αναφέρεται ρητά ότι η επίδοση γίνεται στον Κ.Β., ο οποίος υπέγραψε με τρόπο ώστε να διαβάζεται ευκρινώς το επίθετό του, κρίνει ότι η 5/1995 πράξη επιβολής προστίμου ήταν μη νόμιμη, αφού εκδόθηκε κατά παράβαση του ουσιώδους τύπου της διαδικασίας έκδοσής της, όπως νόμιμα και ορθά έκρινε και η εκκαλουμένη απόφαση, ο δε αντίθετος λόγος της έφεσης πρέπει ν' απορριφθεί ως αβάσιμος.

410/2001

Πρόεδρος: Κων/νος Αναγνώστου
Εισηγήτρια: Ζαφειρούλα Βασιλάκη
Δικηγόρος: Μαρία Δούκα

Λαθρεμπορικό τέχνασμα συνιστά και η αφαίρεση με κλοπή ή άλλη αξιόποινη πράξη αντικειμένων από την κατοχή προσώπου που απολαύει ατέλειας για τα αντικείμενα αυτά, όπως στην περίπτωση αυτοκινήτων που έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα από αλλοδαπό ή ημεδαπό μόνιμο κάτοικο εξωτερικού με το καθεστώς της ελεύθερης χρήσης και με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας. Αρση της ατέλειας με την αφαίρεση των αντικειμένων αυτών υπό προσώπου το οποίο δεν δικαιούται ατέλειας, χωρίς να απαιτείται, για τη στοιχειοθέτηση της λαθρεμπορίας, και πρόθεση περαιτέρω διάθεσης των αντικειμένων αυτών στην αγορά.

Επειδή, κατά τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 89 του Τελωνειακού Κώδικα (ν. 1165/1918, φ. 73 Α'), η οποία προστέθηκε από το άρθρο 3 του αν. ν. 1514/1950 (φ. 240 Α'), που κυρώθηκε από το ν. 1591/1950 (φ. 295 Α'), «ως τελωνειακά παραβάσεις χαρακτηρίζονται ... η καθ' οιονδήποτε των εν άρθρω 100 του παρόντος μνημονευομένων τρόπων διαφυγής ή απόπειρα διαφυγής της πληρωμής των ανηκόντων τω Δημοσίω τελών και δικαιωμάτων, ως και η μη τήρησης των εν τω αυτώ άρθρω 100 καθοριζομένων λοιπών διατυπώσεων, επισύρουσι δε κατά των υπευθύνων πολλαπλούν τέλος, συμφώνως προς τας διατάξεις του παρόντος νόμου, και αν έτι ήθελε κριθή αρμοδίως ότι δεν συντρέχουσι τα στοιχεία αξιοποιήνου λαθρεμπορίας». Περαιτέρω, στην παρ. 1 του άρθρου 100 του αυτού κώδικα, η οποία τροποποιήθηκε από το άρθρο 1 του αν. ν. 2081/1939 (φ. 495 Α), ορίζεται ότι «λαθρεμπορία είναι α) η εντός των συνόρων του Κράτους εισαγωγή ή εξ αυτών εξαγωγή εμπορευμάτων, υποκειμένων, είτε εις εισαγωγικόν δασμόν, είτε εις εισπραττόμενον εν τοις Τελωνείοις τέλος,

φόρον ή δικαίωμα, άνευ γραπτής αδείας της αρμοδίας τελωνειακής αρχής ή εν άλλω παρά τον ωρισμένον παρ' αυτής τόπω ή χρόνω και β) πάσα οιαδήποτε ενέργεια, σκοπούσα να στερήση το Δημόσιον των υπ' αυτού εισπρακτέων δασμών, τελών φόρων και δικαιωμάτων επί των εισαγομένων εκ της αλλοδαπής ή εξαγομένων εμπορευμάτων, και αν έτι ταύτα εισεπράχθησαν κατά χρόνον και τρόπον έτερον ή τον υπό του νόμου οριζόμενον».

Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι, για τη στοιχειοθέτηση της αντικειμενικής υποστάσεως της λαθρεμπορίας απαιτείται να απωλέσει το Δημόσιο κατά την εισαγωγή από την αλλοδαπή ή την εξαγωγή από τη χώρα, συνεπεία της διαφυγής, τους δασμούς και φόρους που ανήκουν σ' αυτό κατά το νόμο. Λόγω δε της γενικότητας της διατυπώσεως του β' εδαφίου της παρ.1 του άρθρου 100 του Τελωνειακού κώδικα, ως «πάσα ενέργεια» νοείται οποιοδήποτε τέχνασμα που χρησιμοποιείται προς το σκοπό να στερηθεί το Δημόσιο από τους δασμούς και λοιπούς φόρους που θα εισέπραττε κατά το νόμο. Επομένως, συνιστά τέχνασμα και η αφαίρεση με αξιόποινη πράξη (κλοπή, υπεξαίρεση) αντικειμένων από πρόσωπο, το οποίο λόγω της ιδιότητάς του απολαύει ατέλειας για τα αντικείμενα αυτά, όπως στην περίπτωση αυτοκινήτων που έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα από αλλοδαπό ή ημεδαπό μόνιμο κάτοικο εξωτερικού με το καθεστώς της ελεύθερας χρήσεως και με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας, εφόσον η ατέλεια αυτή αίρεται με μόνη την αφαίρεση των αντικειμένων αυτών από πρόσωπο το οποίο δεν απολαύει της ατέλειας αυτής, χωρίς να απαιτείται περαιτέρω για τη στοιχειοθέτηση της λαθρεμπορίας και πρόθεση περαιτέρω διαθέσεως των αντικειμένων αυτών στην αγορά (σχ. ΣτΕ 2905/1997).

Επειδή, από την επανεκτίμηση των στοιχείων της δικογραφίας, προκύπτουν τα ακόλουθα: Ο εφεσίβλητος μαζί με τους Γ.Κ., Κ.Τ., Β.Α. και Ι.Κ. φέρονται να έχουν προβεί στις 20.7.1988 στην περιοχή Π. Π. στην κλοπή ενός επιβατηγού Ι.Χ. αυτοκινήτου μάρκας PEUGEOT 405 με ξένες πινακίδες αριθ. κυκλοφορίας GXL ..., ιδιοκτησίας του Ρ.Ι.Α., το οποίο μεταφέρθηκε και παραδόθηκε για φύλαξη στον Α.Κ. ο οποίος το εναποθέκευσε σε δικό του χώρο. Το εν λόγω αυτοκίνητο βρέθηκε και κατασχέθηκε στις 30.8.1988 από το Τμήμα Ασφαλείας Λάρισας, όπως προκύπτει από την ταυτόχρονη έκθεση κατάσχεσης. Εξάλλου, ο εφεσίβλητος κατέθεσε ανωμοτί στα αρμόδια αστυνομικά όργανα του πιο πάνω Τμήματος, όπως προκύπτει από την με ημερομηνία 11.1.1989 σχετική έκθεση ανωμοτί εξέτασης μάρτυρα, ότι μετέφερε μετά από εντολή του θείου του Γ.Κ., ένα κλεμμένο αυτοκίνητο μάρκας BMW με ξένες πινακίδες στη Λ. και ότι καμία ανάμιξη δεν είχε σε κλοπές άλλων αυτοκινήτων. Στη συνέχεια, το Τμήμα Ασφαλείας Λάρισας σχημάτισε δικογραφία σε βάρος του εφεσιβλήτου και των πιο πάνω αναγραφομένων προσώπων σχετικά με κλοπές (17) πολυτελών αυτοκινήτων με ξένες πινακίδες, την οποία απέστειλε στον αρμόδιο εισαγγελέα, συγχρόνως δε απέστειλε σχετικό έγγραφο προς τη Διεύθυνση του Τελωνείου Λάρισας. Η τελωνειακή Αρχή, αφού προηγουμένως κάλεσε τον εφεσίβλητο σε απολογία, κατά την οποία αυτός αρνήθηκε οποιαδήποτε συμμετοχή του στη συγκεκριμένη κλοπή, δέχθηκε ότι συμμετείχε στην πιο πάνω κλοπή και μαζί με τους υπολοίπους συνεργάτες του είχε σκοπό να διαθέσει στην αγορά το αυτοκίνητο, είτε ολόκληρο, είτε υπό τη μορφή εξαρτημάτων και ανταλλακτικών, στερώντας το Δημόσιο από τους αναλογούντες σ' αυτό δασμούς και φόρους.

Μετά απ' αυτά εξέδωσε την

52/7.4.1993 πράξη με την οποία χαρακτήρισε την κλοπή του εν λόγω αυτοκινήτου ως τελωνειακή παράβαση ενέχουσα τα στοιχεία λαθρεμπορίας και κήρυξε υπαίτιους της παράβασης τον εφεσίβλητο και τους υπολοίπους. Στη συνέχεια, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι δασμοί και οι φόροι που στερήθηκε το Δημόσιο και αναλογούν στο πιο πάνω αυτοκίνητο που κατασχέθηκε ανέρχονταν συνολικά σε 7.175.270 δραχμές, με την ίδια πράξη καταλόγισε σε βάρος τους πολλαπλό τέλος στο διπλάσιο των αναλογούντων δασμών και φόρων δηλαδή σε 14.350.540 δρχ. πλέον τελών χαρτοσήμου και Ο.Γ.Α. 344.420 δρχ. ήτοι σύνολο 14.694.960 δραχμών, τα οποία κατένειμε εξίσου (2.449.160 δραχμές στον καθένα), κηρύσσοντας ταυτόχρονα τους παραπάνω αλληλεγγύως συνυπεύθυνους για την καταβολή ολόκληρου του ποσού των πολλαπλών τελών. Κατά της πράξεως αυτής ο εφεσίβλητος άσκησε προσφυγή ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας, η οποία έγινε δεκτή με την εκκαλούμενη απόφαση, με την αιτιολογία ότι το εν λόγω αυτοκίνητο είχε εισαχθεί νόμιμα στην Ελλάδα με το καθεστώς της ελευθέρως χρήσεως και δεν διετέθη στην κατανάλωση, περαιτέρω ότι δεν προέκυψε πρόθεση του εφεσιβλήτου να αποστερήσει το Δημόσιο από τους αναλογούντες δασμούς και φόρους και τέλος ότι με την .../1993 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου (Κακουρηνιάτων) Λάρισας ο εφεσίβλητος κηρύχθηκε αθώος του αδικήματος της λαθρεμπορίας. Ήδη με την κρινόμενη έφεση το Ελληνικό Δημόσιο επιδιώκει την εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης, ισχυριζόμενο ότι ο εφεσίβλητος προέβη στην κλοπή του ως άνω αυτοκινήτου με τους συνεργούς του και στη μεταφορά και παράδοσή του για φύλαξη στον Α.Κ. και ότι η ενέργειά του αυτή συνιστά λαθρε-

μπορία.

Επειδή το Δικαστήριο, αφού συνεκτίμησε ότι με την .../1994 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου (Κακουρηγημάτων) Λάρισας, την οποία προσκόμισε στο πρωτόδικο Δικαστήριο ο εφεσίβλητος και επικαλέσθηκε με το προς αυτό υπόμνημά του, αυτός (ο εφεσίβλητος) απαλλάχθηκε από την κατηγορία ότι τη νύκτα της 20.7.1988 αφαίρεσε με τους λοιπούς φερόμενους ως συνεργάτες του ένα επιβατηγό αυτοκίνητο Ι.Χ. μάρκας PEUGEOT 405 SRI, ιδιοκτησίας του Ρ.Ι.Α. του Ρ. με ξένες πινακίδες αριθμού κυκλοφορίας GXI-... και αφού έλαβε υπόψη, περαιτέρω, ότι από κανένα άλλο στοιχείο δεν αποδείχθηκε η συμμετοχή του στη συγκεκριμένη κλοπή, δεδομένου ότι στην μνημονεύμενη ανωμοτί κατάθεσή του ενώπιον των αστυνομικών οργάνων κατέθεσε ότι δεν είχε καμία ανάμιξη σε άλλη κλοπή εκτός από την περιγραφόμενη σ' αυτή, που δεν αφορά τη συγκεκριμένη περίπτωση, το ίδιο δε δήλωσε και κατά την απολογία του στα αρμόδια τελωνειακά όργανα, κρίνει ότι, αφού δεν αποδείχθηκε ότι ο εφεσίβλητος είχε οποιαδήποτε ανάμιξη στην κλοπή του πιο πάνω αυτοκινήτου που είχε εισαχθεί με το καθεστώς ελεύθερας χρήσεως, δεν στοιχειοθετείται στη συγκεκριμένη περίπτωση η αντικειμενική υπόσταση της λαθρεμπορίας. Κατ' ακολουθία αυτών η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία έγινε δεκτή η προσφυγή του εφεσίβλητου και ακυρώθηκε η ένδικη καταλογιστική πράξη, αν και με εν μέρει άλλη αιτιολογία, ορθά έκρινε.

464/2001

Πρόεδρος : Κων/νος Αναγνώστου
Εισηγήτρια : Ευαγγελία Βαβουγιού
Δικηγόροι: Λάμπρος Φράγγου, Στέφ. Πα-
 νταρτζίδης

Για τη θεμελίωση δικαιώματος ασφαλισμένου του ΤΕΒΕ να λάβει χρηματικό επίδομα λόγω εργατικού ατυχήματος, πρέπει τούτο να αναγγεληθεί σε αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την ημέρα που αυτό συνέβη. Αναστολή λήξης της προθεσμίας σε περίπτωση ανώτερης βίας, λόγω της οποίας κατέστη αδύνατο στον ενδιαφερόμενο να ενεργήσει ο ίδιος ή άλλος κατ' εντολή και για λογαριασμό του.

Ως εργατικό ατύχημα για την αναγνώριση δικαιώματος παροχών, χωρίς να απαιτείται η συμπλήρωση χρονικών προϋποθέσεων, θεωρείται κάθε βίαιο συμβάν, από το οποίο προκλήθηκε ανικανότητα για εργασία, επελθόν κατά την άσκηση του επαγγέλματος ή εξ αφορμής αυτού και τελούν προς το επάγγελμα, αμέσως ή εμμέσως, σε σχέση αιτίου και αποτελέσματος.

Επειδή, το π.δ/μα 97/1982 «Σχετικά με τη χορήγηση επιδόματος εξ εργατικού ατυχήματος σε ασφαλισμένους του ΤΕΒΕ» (ΦΕΚ Α 14), ορίζει, στο άρθρο 1 ότι «Για τη χορήγηση των παροχών του Κλάδου ασθενείας, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι χρηματικές παροχές οι οποίες προβλέπονται από το παρόν Προεδρικό Διάταγμα, σε πρόσωπα ασφαλισμένα στο ΤΕΒΕ κατά των κινδύνων ασθενείας, δεν απαιτείται η συμπλήρωση του χρόνου ασφαλίσεως που καθορίζεται από τις κείμενες διατάξεις και η ταμειακή ενημερότητα, εάν το γεγονός το οποίο θεμελιώνει το δικαίωμα για τις παροχές αυτές, οφείλεται σε βίαιο συμβάν το οποίο επήλθε μετά την εγγραφή του ασφαλισμένου στην ασφάλιση του ΤΕΒΕ κατά την άσκηση του επαγγέλματος ή εξ αφορμής αυτού (εργατικό ατύχημα)», στο άρθρο 2 ότι «1. Σε περίπτωση πρόσκαιρης ανικανότητας για την άσκηση του επαγγέλματος από εργατικό ατύχημα όπως αναφέρεται στο προηγούμενο άρθρο, καταβάλλεται

στον παθόντα χρηματικό επίδομα, ανεξάρτητα εάν η επιχείρηση του ασφαλισμένου εξακολουθεί να λειτουργεί. 2. Για τη λήψη του χρηματικού επιδόματος η διάρκεια της ανικανότητας, κατά την κρίση της Υγειονομικής Επιτροπής, πρέπει να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες», και στο άρθρο 3 ότι «1. Για τη θεμελίωση του δικαιώματος επί των χρηματικών παροχών θα πρέπει να αναγγελθεί το ατύχημα στην Υπηρεσία του ΤΕΒΕ μέσα σε ένα μήνα από την ημέρα που έλαβε χώρα.....».

Επειδή, από τις παραπάνω διατάξεις, προκύπτει ότι, για τη θεμελίωση δικαιώματος ασφαλισμένου του ΤΕΒΕ να λάβει χρηματικό επίδομα λόγω εργατικού ατυχήματος, πρέπει τούτο να αναγγελθεί εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός, η οποία αρχίζει από την ημέρα που αυτό συνέβη, όμως, κατά γενική αρχή του δικαίου η λήξη της προθεσμίας αναστέλλεται σε περίπτωση ανώτερης βίας, ένεκα της οποίας κατέστη αδύνατο στον ενδιαφερόμενο να ενεργήσει ο ίδιος ή άλλος κατ' εντολή και για λογαριασμό του (πρβλ. ΣτΕ 414/1992 ΔιΔικ. 1992, 1039). Εξάλλου, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων ως εργατικό ατύχημα για την αναγνώριση δικαιώματος παροχών, χωρίς να απαιτείται η συμπλήρωση χρονικών προϋποθέσεων, θεωρείται κάθε βίαιο συμβάν, από το οποίο προκλήθηκε ανικανότητα για εργασία και το οποίο επήλθε κατά την άσκηση του επαγγέλματος ή εξ αφορμής αυτού, τελεί δε προς το επάγγελμα αμέσως ή εμμέσως σε σχέση αιτίου και αποτελέσματος (πρβλ. Ολ. ΣτΕ 3280/1992 ΔιΔικ. 1993, 114).

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα έγγραφα στοιχεία της δικογραφίας, που τέθηκαν υπόψη και του πρωτόδικου Δικαστηρίου, προκύπτουν τα εξής: Ο εκκαλών Β.Χ., κτηματομεσίτης στο ε-

πάγγελμα και ασφαλισμένος στο ΤΕΒΕ με την .../28.6.1994 δήλωσή του αναγγελίας ατυχήματος που υπέβαλε στο Τμήμα Βόλου του ως άνω Ταμείου, ανέφερε, προκειμένου να τύχει των παροχών (επιδόματος) του άρθρου 2 του π.δ/τος 97/1982, ότι την 28.4.1994 (ημέρα Πέμπτη) και ώρα 23.45' υπέστη κρανιοεγκεφαλική κάκωση - για την οποία και εισήχθη στο νοσοκομείο την 29.4.1994 - εξαιτίας ατυχήματος που του συνέβη την ανωτέρω ημέρα και ώρα στις οδούς Ε.Β. και Α.Γ. στο Β., ενώ επέστρεφε από τον Α. Ι. Πηλίου, όπου είχε μεταβεί για να μετρήσει ένα κτήμα. Ο Προϊστάμενος του Τ.Ε.Β.Ε. Βόλου, με την .../12.7.1994 απόφασή, απέρριψε την ως άνω δήλωση και το σχετικό αίτημα του εκκαλούντος για τη λήψη της ένδικης παροχής, με την αιτιολογία ότι αφενός το ατύχημα αναγγέλθηκε εκπρόθεσμα, μετά την πάροδο μηνός από τότε που συνέβη, αφετέρου το ατύχημα δεν είναι εργατικό κατά τις διατάξεις του π.δ/τος 97/1982.

Ένσταση του εκκαλούντος κατά της ως άνω αποφάσεως του Προϊσταμένου ΤΕΒΕ Λάρισας έγινε δεκτή με την 147/15.12.1994 απόφαση της ΤΔΕ ΤΕΒΕ Κεντρικής Ελλάδας, η οποία (ΤΔΕ) δικαιολόγησε την εκπρόθεσμη αναγγελία του ατυχήματος, αφού έλαβε υπόψη βεβαίωση του Κρατικού Νοσοκομείου Βόλου και έκρινε ότι το ατύχημα συνέβη κατά την άσκηση από τον εκκαλούντα του επαγγέλματός του, περαιτέρω δε παρέπεμψε αυτόν (εκκαλούντα) στην αρμόδια Υγειονομική Επιτροπή του εφεσβλήτου Ταμείου, προκειμένου η τελευταία να αποφανθεί για την ανικανότητά του για εργασία και τη διάρκεια αυτής. Για την ως άνω - κατ' ουσία κρίση της - η ΤΔΕ έλαβε υπόψη την κατάθεση του, όπως αναφέρεται στην απόφασή της, «αντιπροσώπου» του εκκαλούντος, ο οποίος ανέφερε ότι ο Β.Χ. ε-

πέστρεφε από τον Α.Ι. Πηλίου, όπου είχε μεταβεί για να μετρήσει ένα κτήμα, επιστρέφοντας δε στο Β. συγκρούστηκε η μηχανή, στην οποία επέβαινε με Ι.Χ. αυτοκίνητο και τραυματίστηκε, καθώς και την κατάθεση του Κ.Κ., συνεπιβάτη του εκκαλούντος, ο οποίος και επιβεβαίωσε τα ως άνω. Η προαναφερόμενη απόφαση της ΤΔΕ ακυρώθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση, αφού έγινε δεκτή η κατ' αυτής από 18.2.1995 προσφυγή του εφεσibleπτου Ταμείου, για το λόγο ότι, κατά την κρίση του πρωτόδικου Δικαστηρίου, ήταν εκπρόθεσμη η υποβολή της δήλωσης αναγγελίας ατυχήματος.

Επειδή, με την υπό κρίση έφεση, ο εκκαλών ζητά την εξαφάνιση της εκκαλούμενης, προβάλλοντας ότι α) η εκπρόθεσμη υποβολή της αίτησής του (δήλωσης) οφείλεται σε λόγο ανώτερης βίας, ο οποίος συνίσταται στο ότι βρισκόταν σε κώμα στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας του Νοσοκομείου Βόλου και ότι β) το ατύχημα συνέβη με αφορμή την άσκηση του επαγγέλματός του, αφού επέστρεφε από τον Α.Ι. Πηλίου - που απέχει από το Β. περί τις δύο και πλέον ώρες - όπου είχε μεταβεί προκειμένου να καταμετρήσει ένα ακίνητο για να το διαθέσει προς πώληση.

Επειδή, ανεξαρτήτως του αν συνέτρεχε ή όχι στην προκειμένη περίπτωση λόγος ανώτερης βίας, ο οποίος να δικαιολογεί την εκπρόθεσμη αναγγελία του ατυχήματος, τούτο, κατά την κρίση του Δικαστηρίου, ουδεμία σχέση έχει με την άσκηση του επαγγέλματος του εκκαλούντος ενόψει α) του τόπου (Β.), του μήνα (Απρίλιος) και της ώρα (11.45) που συνέβη και του ότι β) όπως ο ίδιος ο εκκαλών αναφέρει, η χρονική απόσταση από Α.Ι. για Β. είναι πλέον των δύο ωρών, με αποτέλεσμα η παραμονή αυτού στον Α.Ι., η οποία κατά τους ισχυρισμούς του είχε σχέση με

την άσκηση του επαγγέλματός του, να τοποθετείται περί την 8.45' νυκτερινή, ώρα όμως που, κατά τα κοινώς γνωστά, δεν είναι κατάλληλη για καταμέτρηση ακινήτου. Επί πλέον οι μάρτυρες του εκκαλούντος ενώπιον της ΤΔΕ κατέθεσαν - αλλά και ο ίδιος ο εκκαλών προβάλλει - ότι η μετάβαση αυτού στον Α.Ι. Πηλίου αφορούσε την καταμέτρηση ακινήτου, πλην όμως αορίστως, αφού ούτε τα στοιχεία του ιδιοκτήτη του ακινήτου αναφέρουν, ούτε την έκταση αυτού και το χρόνο που ο εκκαλών διέθεσε για την επικαλούμενη από αυτόν ως άνω απασχόλησή του. Επομένως, ορθά το πρωτόδικο Δικαστήριο δέχθηκε την προσφυγή του εφεσibleπτου και ακύρωσε την προαναφερόμενη απόφαση της ΤΔΕ, αν και με άλλη αιτιολογία, απορριπτομένων ως αβασίμων των αντίθετων λόγων της έφεσης.

489/2001

Πρόεδρος: Κων/νος Αναγνώστου
Εισηγήτρια: Ευαγγελία Βαβουγιού
Δικηγόροι: Αφροδίτη Πιτσιάβα, Γεωρ. Κυρίτης

Υποχρέωση του εργοδότη για ασφάλιση του προσωπικού στο ΙΚΑ και καταχώριση αυτού στις καταστάσεις. Μόνη η υπέρ του εργοδότη κατάθεση, ως μάρτυρα, ενώπιον της ΤΔΕ, του μη ασφαλισθέντος εργαζομένου, δεν αρκεί για να συναχθεί συμπέρασμα περί της μη απασχόλησής του στον εργοδότη αυτό, αφού, η απασχόλησή του σε δικό του κατάστημα, δεν αρκεί από μόνη της και δίχως άλλα αποδεικτικά στοιχεία, για να αποκλείσει την εργασία του και στο κατάστημα του εργοδότη του.

Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 2 του Α.Ν. 1846/1951 «περί Κοινωνικών Ασφα-

λίσεων», όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 παρ.1 του Ν. 4487/1965, στην ασφάλιση του Ι.Κ.Α., υπάγονται τα πρόσωπα, τα οποία παρέχουν, στην Ελλάδα, κατά κύριο επάγγελμα εξαρτημένη εργασία έναντι αμοιβής. Σύμφωνα , επίσης, με το άρθρο 26 παρ. 1 σε συνδυασμό και με το άρθρο 8 παρ. 5 εδ. α' του ίδιου νόμου Α.Ν. υπεύθυνος για την καταβολή των ασφαλιστικών εισφορών είναι ο εργοδότης, δηλαδή το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, για λογαριασμό του οποίου, τα παραπάνω πρόσωπα προσφέρουν την εργασία τους.

Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 8α του άρθρου 26 του ίδιου νόμου όπως το τελ. εδ. αυτής αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 παρ. 1 του Ν. 1469/1984 (Φ.Ε.Κ. Α' 111/3.8.1984), ο εργοδότης υποχρεούται να καταχωρεί στις καταστάσεις προσωπικού τους μισθωτούς του με τα ακριβή στοιχεία απασχόλησης και αμοιβής το αργότερο ως τη λήξη της προθεσμίας καταβολής των αντίστοιχων εισφορών. Σε περίπτωση μη καταχώρησης μισθωτών στις καταστάσεις αυτές μέσα στην προθεσμία καταβολής των αντίστοιχων εισφορών ή καταχώρησης αυτών με ανακριβή στοιχεία απασχόλησης και αμοιβής, ο εργοδότης επιβαρύνεται και με εφάπαξ ποσό εισφορών ίσο με το 50% των εισφορών που οφείλονται από την αιτία αυτή.

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.9 του ίδιου άρθρου (26) του πιο πάνω νόμου σε συνδυασμό και με τις διατάξεις της παρ.11 του άρθρου τούτου, οι εργοδότες, προς εξακρίβωση των εκάστοτε υπαγομένων στην ασφάλιση προσώπων, του αριθμού τούτων και των καταβλητέων εισφορών υποχρεούνται, μεταξύ των άλλων, να τηρούν, κατά τους ορισμούς του κανονισμού, καταστάσεις προσωπικού, να επιτρέπουν στα όργανα του

Ι.Κ.Α. που θα ορισθούν με Κανονισμό την εξέταση των καταστάσεων, των εμπορικών τους βιβλίων και παντός ετέρου στοιχείου, καθώς και την επιτόπιο έρευνα για τη διαπίστωση της ακρίβειας των εγγραφών τους, να υποβάλλουν στις υπηρεσίες του Ι.Κ.Α. αντίγραφα των καταστάσεων προσωπικού κ.λ.π. Εάν ο εργοδότης παραβαίνει την υποχρέωση για τήρηση και διαφύλαξη των παραπάνω στοιχείων, ή δεν τηρεί αυτά προσηκόντως, ή αρνείται να συμμορφωθεί προς τους ορισμούς της παραγράφου 9 και εκ τούτου δυσχεραίνεται η εξακρίβωση των υπαγομένων στην ασφάλιση προσώπων, ή των καταβλητέων εισφορών, αυτές καθορίζονται κατά την ανεξέλεγκτη κρίση του Ι.Κ.Α.

Τέλος , στα άρθρα 23-26 του κανονισμού Ασφαλίσεως του Ι.Κ.Α. (Α.Υ.Ε. 55575/1479/18-11/7.2.1965 Φ.Ε.Κ. 816), καθορίζονται τα της διενέργειας του ελέγχου υπαγωγής στην ασφάλιση από τα αρμόδια όργανα του Ι.Κ.Α. και οι υποχρεώσεις των εργοδοτών και ασφαλισμένων, κατά τον έλεγχο.

Επειδή, από τα στοιχεία της δικογραφίας προκύπτουν τ' ακόλουθα: Κατά τους διαδοχικούς ελέγχους που έγιναν από όργανα του Ι.Κ.Α., στο καφέ - μπαρ που διατηρεί η εκκαλούσα Α.Ζ. στο Β. (οδός Κ.), διαπιστώθηκε ότι αυτή απασχολούσε προσωπικό στην επιχείρησή της από τον Οκτώβριο 1990, που η εν λόγω επιχείρηση άρχισε να λειτουργεί, χωρίς να το έχει ασφαλίσει. Ειδικότερα, κατά τον επιτόπιο έλεγχο που έγινε στις 15.12.1991, βρέθηκε να απασχολείται, μεταξύ των άλλων, ο Γ.Τ., ως σερβιτόρος και κατά τους επιτόπιους ελέγχους που έγιναν στις 22.10.1992 και 13.12.1992, βρέθηκε να απασχολείται ο Σ.Π., ως μπάρμαν. Κατά τους ελέγχους αυτούς καθώς και στους προηγούμενους που έγιναν στις 6.5.1991 και 1.11.1991, η εργοδότης δεν επέδει-

ξε στα ελεγκτικά όργανα τα μισθολόγια του Ι.Κ.Α. Κατόπιν τούτου, για την ασφαλιστική τακτοποίηση των πιο πάνω εργαζομένων καθώς και των λοιπών που βρέθηκαν να απασχολούνται στην επιχείρηση, εκδόθηκαν οι .../1992 πράξεις (ΠΕΕ και ΠΕΠΕΕ, αντίστοιχα) με τις οποίες βεβαιώθηκαν σε βάρος της εκκαλούσας εισφορές συνολικού ποσού 1.475.000 δραχμών που αφορούσαν, μεταξύ των άλλων, σε 400 ημέρες εργασίας του Γ.Τ. κατά το χρονικό διάστημα από 1.10.1990 έως 31.5.1992 και σε 25 ημέρες εργασίας του Σ.Π. κατά το χρονικό διάστημα από 1.10.1992 έως 31.10.1992. Επίσης, καταλογίστηκε σε βάρος της προσαύξηση εισφορών συνολικού ποσού 737.500 δραχμών, γιατί δεν καταχώρισε τους εργαζομένους στις καταστάσεις προσωπικού.

Ένσταση της Α.Ζ. έγινε εν μέρει δεκτή με την 208/1994 απόφαση της ΤΔΕ του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Ι-ΚΑ Βόλου - ενώπιον της οποίας ο Σ.Π. κατάθεσε ότι διατηρούσε κατάσταση πωλήσεως δίσκων και δεν εργαζόταν στην εκκαλούσα, αλλά πήγαινε συχνά στο καφέ μπαρ που αυτή εκμεταλλευόταν γιατί επρόκειτο να αγοράσει την εν λόγω επιχείρηση. Ειδικότερα, η ΤΔΕ έκρινε ότι ο μεν Γ.Τ. απασχολήθηκε στην επιχείρηση της εκκαλούσας από 1.12.1991 έως 31.5.1992 ο δε Σ.Π. δεν απασχολήθηκε. Προσφυγή του Ιδρύματος κατά της ως άνω απόφασης της ΤΔΕ έγινε δεκτή με την εκκαλούμενη απόφαση και ακυρώθηκε αυτή κατά το μέρος που αφορούσε στους Γ.Τ. και Σ.Π., αφού το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο έκρινε ότι νόμιμα εκδόθηκαν, ως προς αυτούς, οι προαναφερόμενες καταλογιστικές πράξεις.

Επειδή, με την υπό κρίση έφεση, η εκκαλούσα ισχυρίζεται ότι κατ' εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων το πρωτοβάθ-

μιο Δικαστήριο έκρινε ότι απασχόληση τους Γ.Τ. και Σ.Π., αφού, σύμφωνα με την κατάθεση του μάρτυρά της ενώπιον της ΤΔΕ, δεν την συνέδεε με αυτούς εργασιακή σχέση, αλλά απλώς ήταν φίλοι και θαμώνες του καταστήματός της, - το οποίο είχε λιγοστή πελατεία και 10 τραπέζια μόνο - στη συνέχεια δε ο Σ.Π. αγόρασε την επιχείρησή της.

Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω και δεδομένου ότι α) η εκκαλούσα από τον Οκτώβριο 1990 που διατηρούσε το καφέ - μπαρ απασχολούσε προσωπικό χωρίς να το έχει ασφαλίσει, κατά τους επιτόπιους δε ελέγχους βρέθηκαν να απασχολούνται στην επιχείρησή της, μεταξύ άλλων, οι Γ.Τ. και Σ.Π., β) η εκκαλούσα δεν τήρησε τις νόμιμες υποχρεώσεις της για την ασφάλιση αυτών, ενώ εξάλλου, δεν προσκόμισε κατά τη διοικητική διαδικασία ενώπιον της ΤΔΕ αλλά και κατά την ενώπιον του πρωτοβάθμιου Δικαστηρίου διαδικασία στοιχεία, από τα οποία να προκύπτει η μη απασχόληση των ανωτέρω προσώπων σε αυτή - ή η απασχόλησή τους για μικρότερο χρονικό διάστημα από αυτό που αναφέρεται στις προαναφερόμενες καταλογιστικές πράξεις - και ότι γ) μόνη η κατάθεση ενώπιον της ΤΔΕ του μάρτυρα Σ.Π. δεν αρκεί για να οδηγηθεί κανείς στο συμπέρασμα για τη μη απασχόλησή του στην επιχείρηση της εκκαλούσας, αφού, η κατά τα κατατεθέντα από τον ίδιο απασχόλησή του σε κατάσταση δίσκων που διατηρούσε, πέραν του ότι δεν συνεπικουρείται από κάποιο έγγραφο στοιχείο, δεν αποκλείει την απασχόλησή του στο κατάστημα της Α.Ζ., το Δικαστήριο κρίνει ότι απασχολήθηκαν στην εκκαλούσα οι Γ.Τ. και Σ.Π. το διάστημα από 1.10.1990 έως 31.5.1992 ο πρώτος και από 1.10.1992 έως 31.12.1992 ο δεύτερος, πραγματοποιώντας αντίστοιχα 400 και 25 ημέρες εργασίας και, επομέ-

νως, νόμιμα κι ορθά εκδόθηκαν ως προς αυτούς οι προαναφερόμενες καταλογιστικές πράξεις. Τα αυτά κρίνοντας και το πρωτόδικο Δικαστήριο, ορθά ερμήνευσε το νόμο και εκτίμησε τα πραγματικά, περιστατικά, όσα δε αντίθετα υποστηρίζει η εκκαλούσα είναι αβάσιμα και πρέπει να απορριφθούν.

563/2001

Πρόεδρος: Κων. Αναγνώστου
Εισηγήτρια: Ζαφειρούλα Βασιλάτη
Δικηγόρος: Φιλ. Μακρής

Οι Έλληνες υπήκοοι με συνήθη κατοικία στην Ελλάδα, που σπουδάζουν στο εξωτερικό ως φοιτητές, σπουδαστές ή μετεκπαιδευόμενοι σε σχολές εξωτερικού, εφόσον παραμένουν για σπουδές εκτός Ελλάδας κατά το μεγαλύτερο διάστημα του έτους σπουδών, επιτρέπεται να εισάγουν προσωρινά στη χώρα, για 3 μήνες, συνεχείς ή όχι, ανά ημερολογιακό έτος, χωρίς την καταβολή των αναλογούντων δασμών, αυ/τα ιδιωτικής χρήσης, τα οποία στη συνέχεια πρέπει να επανεξαχθούν.

Επειδή, το άρθρο 1 (παρ. 1) της Δ. 247/13/1.3.1988 απόφασης του Υπουργού των Οικονομικών, που κυρώθηκε με το άρθρο 11 (παρ. 4) του ν. 1839/1989 (ΦΕΚ 90 Α'), στις διατάξεις της οποίας παραπέμπει το άρθρο 84 παρ.2 του ν. 2127/93, ορίζει ότι: «Με το καθεστώς της προσωρινής εισαγωγής που προβλέπεται από την παρούσα απόφαση, επιτρέπεται η εισαγωγή χωρίς την εισπραξη των αναλογούντων δασμών και λοιπών φόρων, των μεταφορικών μέσων ιδιωτικής χρήσης (επιβατικών οχημάτων με κινητήρα και των οχημάτων που ρυμουλκούνται απ' αυτά, σκαφών αναψυχής, αεροπλάνων και αλόγων ιππασίας), τα οποία προορίζονται να

παραμείνουν προσωρινά στη χώρα και στη συνέχεια να επανεξαχθούν μέσα στην προβλεπόμενη κατά περίπτωση προθεσμία», ενώ το άρθρο 6 της ίδιας απόφασης ορίζει ότι: «1. Είδη του άρθρου 1 της παρούσας απόφασης επιτρέπονται να εισάγονται προσωρινά και από τις παρακάτω κατηγορίες προσώπων, με τους όρους και προϋποθέσεις που αναφέρονται για κάθε κατηγορία χωριστά... .. ζ) Οι Έλληνες υπήκοοι με συνήθη κατοικία στην Ελλάδα, που σπουδάζουν στο εξωτερικό ως φοιτητές, σπουδαστές ή μετεκπαιδευόμενοι σε σχολές εξωτερικού, εφόσον παραμένουν για σπουδές εκτός Ελλάδας κατά το μεγαλύτερο διάστημα του έτους σπουδών. Η διάρκεια παραμονής των ειδών στο καθεστώς προσωρινής εισαγωγής ορίζεται σε τρεις (3) μήνες συνεχείς ή όχι ανά ημερολογιακό έτος. Περαιτέρω, το άρθρο 10 (παρ. 1) επίσης της ίδιας απόφασης ορίζει ότι: «Σε περίπτωση μη εμπρόθεσμης επανεξαγωγής επιβατικών οχημάτων που παραδόθηκαν με βάση τις διατάξεις της παρούσας απόφασης, οφείλονται άμεσα τα παρακάτω πρόσθετα τέλη: α. Εφάπαξ πρόσθετο τέλος δέκα χιλιάδων (10.000) δραχμών για τη μη εμπρόθεσμη επανεξαγωγή και β. πρόσθετο τέλος για κάθε μέρα κυκλοφορίας του επιβατικού οχήματος μετά τη λήξη της προς επανεξαγωγή προθεσμίας ως ακολούθως: - για τα επιβατικά οχήματα μέχρι 160.000 χιλίες (1.000) δραχμές- για επιβατικά οχήματα από 160.100 μέχρι 200.000 δύο χιλιάδες πεντακόσιες (2.500) δραχμές - για επιβατικά οχήματα από 200.100 και άνω τρεις χιλιάδες πεντακόσιες (3.500) δραχμές ...».

Επειδή, μετά από την επανεκτίμηση των στοιχείων της δικογραφίας, προκύπτουν τα ακόλουθα: Μετά από ανώνυμη καταγγελία στον Προϊστάμενο του Τελωνείου Λάρισας, δόθηκε από τον τελευταίο

στις 9.3.95 εντολή στους υπαλλήλους της Υπηρεσίας του, Γ.Σ. και Γ.Κ., να ενεργήσουν έλεγχο στο με ξένες πινακίδες αυτοκίνητο μάρκας ALFA ROMEO , που ήταν σταθμευμένο στην οδό Λ.Μ. στη Λάρισα. Από τον έλεγχο που έγινε στις 10.3.1995 προέκυψε ότι ιδιοκτήτης του εν λόγω αυτοκινήτου ήταν ο Α.Δ., εφεσίβλητος, ο οποίος δήλωσε στους ελεγκτές ότι κάνει μεταπτυχιακές σπουδές στην Ιταλία και ήλθε στην Ελλάδα πριν δύο μήνες. Στη συνέχεια οι ελεγκτές, αφού διαπίστωσαν ότι ο ανωτέρω ήταν φοιτητής στην Ιταλία και ότι η αγορά του εν λόγω αυτοκινήτου έγινε εκεί, συνέταξαν το από 13.3.1995 πρωτόκολλο τελωνειακής παράβασης, γιατί θεώρησαν ότι αυτό βρισκόταν στην Ελλάδα από 3.6.1994 , χρονολογία που έληξε το Ιταλικό ασφαλιστήριο συμβόλαιό του, παραβιάζοντας έτσι τη χρονολογία επανεξαγωγής του κατά 283 ημέρες, προέβησαν δε την ίδια ημέρα σε ακινητοποίηση και προσωρινή δέσμευση του αυτοκινήτου. Με βάση το πρωτόκολλο αυτό και ύστερα από απολογία του ήδη εφεσιβλήτου εκδόθηκε από τον Προϊστάμενο του Τελωνείου Λάρισας η 49/1995 καταλογιστική πράξη, με την οποία η πράξη του εφεσιβλήτου χαρακτηρίστηκε απλή Τελωνειακή παράβαση και επιβλήθηκε στον εφεσίβλητο συνολικό πρόστιμο 734.720 δραχμών. Ο ήδη εφεσίβλητος άσκησε την από 4.4.1995 προσφυγή του κατά της ως άνω καταλογιστικής πράξης, η οποία έγινε δεκτή με την εκκαλούμενη 1017/1996 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Λάρισας και ακυρώθηκε η εν λόγω καταλογιστική πράξη. Ήδη με την κρινόμενη έφεσή του το εκκαλούν Δημόσιο επιδιώκει την εξαφάνιση της εκκαλούμενης απόφασης.

Επειδή, κατά πρώτον, το εκκαλούν Δημόσιο με την κρινόμενη έφεσή του προβάλλει ότι εσφαλμένα το πρωτόδικο

Δικαστήριο έκρινε ότι η Τελωνειακή Αρχή δεν απέδειξε το χρόνο της παράνομης κυκλοφορίας του επίμαχου αυτοκινήτου στην Ελλάδα και αυθαίρετα υπολόγισε αυτό σε 283 ημέρες, ενώ ορθά το Τελωνείο Λάρισας υπολόγισε το χρόνο παράνομης κυκλοφορίας του επίδικου αυτοκινήτου κατ' οικονομία από 3.6.1994, αφού ο εφεσίβλητος δεν απέδειξε την έξοδό του από την χώρα και την εκ νέου είσοδό του περί τα τέλη Μαΐου 1994, λαμβανομένου υπόψη ότι η ασφάλεια του αυτοκινήτου του έληξε στις 3.6.1994 και δεν μπορεί να κυκλοφορούσε το αυτοκίνητο ανασφάλιστο στην Ιταλία.

Επειδή το Δικαστήριο έλαβε υπόψη του όλα τα ανωτέρω και τη φωτοτυπία του με στοιχεία ... διαβατηρίου του εφεσιβλήτου, από την οποία προκύπτει ότι αυτός πέρασε από την Ουγγαρία στις 29.12.1994 και το από 2.12.1993 πιστοποιητικό του Διευθυντή του Γεμολογικού Ινστιτούτου της Αμερικής με έδρα τη Β. της Ιταλίας, από το οποίο προκύπτει ότι ο εφεσίβλητος είναι φοιτητής αυτού του Ινστιτούτου και αναμένεται να τελειώσει τις σπουδές του στις 20.5.1995. Ενόψει αυτών το Δικαστήριο κρίνει ότι η Τελωνειακή Αρχή δεν απέδειξε με συγκεκριμένα στοιχεία ότι ο χρόνος παραμονής του επίμαχου αυτοκινήτου στην Ελλάδα ήταν 283 ημέρες, από 3.6.1994, αφού από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει η χρονολογία εισαγωγής του, από δε το διαβατήριο του εφεσιβλήτου προκύπτει ότι αυτός πέρασε από την Ουγγαρία στις 29.12.1994 , η δε χρονολογία λήξης του ασφαλιστηρίου συμβολαίου του αυτοκινήτου στις 3.6.1994, που ελήφθη αυθαίρετα ως βάση για τον υπολογισμό των ημερών της παραμονής του επίμαχου αυτοκινήτου στην Ελλάδα, δεν αποδεικνύει την συνεχή παραμονή του στην Ελλάδα για το μέτεπειτα χρονικό διάστημα και μέχρι την

καταγγελία και κατ' ακολουθία αυτών η ως άνω καταλογιστική πράξη του Προϊσταμένου του Τελωνείου Λάρισας δεν είναι νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη και πρέπει να ακυρωθεί και ο σχετικός αντίθετος λόγος της εφέσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Τα αυτά αφού έκρινε και το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του ορθά τον νόμο ερμήνευσε και εφάρμοσε και τα πραγματικά περιστατικά εκτίμησε.

584/2001

Πρόεδρος: Κων. Αναγνώστου

Εισηγήτρια: Ευαγγελία Βαβουγιού

Δικηγόρος: Μιχαήλ Παπαγεωργίου

Επί πλειόνων αυτοτελών τελωνειακών παραβάσεων εισαγωγών εμπορευμάτων δεν είναι επιτρεπτή η επιβολή ενιαίως πολλαπλού τέλους, αλλά πρέπει να γίνεται αυτοτελής επιβολή, αναλόγως προς την σοβαρότητα κάθε παράβασης, έστω και αν αυτές τελέσθηκαν κατ' εξακολούθηση.

Επειδή, στην παρ.1 του άρθρου 98 του ν. 1165/1918 «περί Τελωνειακού Κώδικος (ΦΕΚ Α' 73) ορίζεται ότι «Εν συρροή τελωνειακών παραβάσεων ή εάν τελωνειακή παράβασις συντρέχει μετ' άλλης ποινικώς τιμωρητέας πράξεως, εκάστη τελωνειακή παράβασις τιμωρείται ι-διατέρως κατά τας διατάξεις του νόμου τούτου». Από τη διάταξη αυτή σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 89 (παρ.1, 2 και 3) , 97 (παρ.3) και 100 του ίδιου Κώδικα προκύπτει ότι επί πλειόνων της μιας τελωνειακών παραβάσεων δεν είναι επιτρεπτή η επιβολή ενιαίως πολλαπλού τέλους, έστω και αν αυτές τελέσθηκαν κατ' εξακολούθηση. Και τούτο γιατί στις τελωνειακές παραβάσεις δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 98 του ΠΚ περί του κατ' εξακο-

λούθηση εγκλήματος, αφού, όχι μόνο δεν υπάρχει σχετική ρητή διάταξη στον Τελωνειακό Κώδικα, αλλά το αντίθετο ορίζεται με την προπαρατεθείσα διάταξη του άρθρου 98 παρ.1 αυτού (ΣτΕ 1087/84, 2400/85, 4088/90).

Επειδή, στην προκείμενη περίπτωση, από τα έγγραφα στοιχεία, τα οποία τέθηκαν υπόψη και του πρωτοδίκως δικάσαντος Δικαστηρίου, προκύπτουν τα εξής: Η εδρεύουσα στη Λάρισα εταιρεία με την επωνυμία «ΚΕΡ. Ο.Ε.» εισήγαγε από την Ιταλία α) με το 6367/15.12.83 δηλωτικό εισαγωγής 5 κόλλα μηχανήματα κεραμοποιίας χλμ. 13.000 και β) με το 6368/15.12.83 δηλωτικό εισαγωγής 14 κόλλα κεραμοποιίας χλμ. 4.000. Τα εμπορεύματα αυτά εναποτέθηκαν σε ιδιωτικό χώρο της εταιρείας λόγω ελλείψεως τελωνειακών χώρων μέχρι να τελωνισθούν. Μετά όμως από έρευνα που διενήργησαν την 25.2.88 αρμόδιοι τελωνιακοί υπάλληλοι, διαπιστώθηκε ότι τα περιγραφέντα μηχανήματα είχαν εγκατασταθεί και χρησιμοποιηθεί στο χώρο του εργοστασίου της επιχειρήσεως. Κατόπιν αυτού, η τελωνειακή αρχή θεώρησε ότι η πράξη αυτή είχε σκοπό να στερήσει το Ελληνικό Δημόσιο από τους εκ δραχμών 4.468.480 δασμούς και λοιπούς φόρους που αναλογούσαν στα εμπορεύματα αυτά και, για το λόγο αυτό, χαρακτήρισε τις ως άνω ενέργειες ως τελωνειακή παράβαση (λαθρεμπορία), υπάιτιους δε αυτής τον εφεσίβλητο και τον Β.Μ. ως νομίμους εκπροσώπους της εταιρείας «ΚΕΡ. ΟΕ», σε βάρος των οποίων επέβαλε πολλαπλούν τέλος, ύψους 8.936.960 δραχμών, πλέον 214.490 δρχ. για Τ.Χ. και Ο.Γ.Α. (ήτοι σύνολο 9.151.450 δρχ), κηρύσσοντας αυτούς αλληλεγγύως υπευθύνους για την καταβολή ολόκληρου του ποσού.

Κατά της ως άνω καταλογιστικής πράξης ο Α.Σ. άσκησε προσφυγή με την ο-

ποία, καθώς και με το επ' αυτής υπόμνημα, προέβαλε, μεταξύ άλλων, ότι α) μη νόμιμα εκδόθηκε η καταλογιστική πράξη σε βάρος του, αφού τα ένδικα μηχανήματα εισήχθησαν από την εταιρία «ΚΕΡ. Ο.Ε.» την 15.12.83 χρόνο κατά τον οποίο δεν ήταν όχι μόνο διαχειριστής αυτής αλλά ούτε καν εταίρος της β) μη νόμιμα καταλογίστηκε με την προσβαλλόμενη πράξη πολλαπλούν τέλος ενιαίο και για τις δύο εισαγωγές. Το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο με την εκκαλούμενη απόφασή του δέχθηκε την προσφυγή και ακύρωσε την καταλογιστική πράξη ως νομικώς πλημμελή, αφού έκρινε, κατά πλειοψηφία, ότι αυτή (πράξη) έπρεπε να εκδοθεί όχι μόνο σε βάρος του εφεσιβλήτου και του Β.Μ. ως νόμιμων εκπροσώπων της ετερόρρυθμης εταιρίας «ΚΕΡ.ΕΕ. Σ.Κ - Β. και Κ.Μ, Α.Σ.» - η οποία προήλθε εκ μετατροπής της ομόρρυθμης εταιρίας «ΚΕΡ. Ο.Ε.», η οποία ήταν και εισαγωγέας των μηχανημάτων - αλλά και σε βάρος της ανωτέρω ομόρρυθμης εταιρίας για τα χρέη της οποίας ήταν αλληλεγγύως υπεύθυνοι οι εταίροι (6) που συμμετείχαν σε αυτή.

Επειδή, με την υπό κρίση έφεση το Ελληνικό Δημόσιο προβάλλει ότι μη ορθά κρίθηκε με την εκκαλούμενη ότι η καταλογιστική πράξη έπρεπε να εκδοθεί σε βάρος της εταιρίας «ΚΕΡ. Ο.Ε.» και των ομόρρυθμων εταίρων της, αφού η ως άνω εταιρία είχε μετατραπεί σε ετερόρρυθμη με την 434/86 τροποποίηση του καταστατικού της η δε διαπίστωση της παράβασης έγινε την 25.2.98. Εξάλλου, με το επί της εφέσεως υπόμνημα του εφεσιβλήτου Β.Μ., προβάλλεται ότι έπρεπε να εκδοθεί διακεκριμένη καταλογιστική πράξη για κάθε εισαγωγή, αφού υπάρχουν δύο δηλωτικά εισαγωγής, με συνέπεια να είναι ακυρωτέα η ένδικη καταλογιστική πράξη.

Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω και δεδομένου ότι με την 105/88/1993 πράξη

του Προϊσταμένου του Τελωνείου Λάρισας επιβλήθηκε ενιαίως ένα πολλαπλούν τέλος για δύο αυτοτελείς και διακεκριμένες εισαγωγές εμπορευμάτων, που πραγματοποιήθηκαν με τα προσημειωθέντα δύο «δηλωτικά», κάθε μία δε από τις ανωτέρω εισαγωγές, για την οποία δεν υποβλήθηκαν οι σχετικές αιτήσεις αναλώσεως, ούτε καταβλήθηκαν οι, κατά την άποψη της Τελωνειακής Αρχής οφειλόμενοι δασμοί και φόροι, αποτελούσε ξεχωριστή παράβαση, για την οποία έπρεπε να επιβληθεί αυτοτελώς πολλαπλούν τέλος, αναλόγως προς την σοβαρότητα εκάστης εξ αυτών, το Δικαστήριο, ενόψει όσων έγιναν ερμηνευτικός δεκτά, κρίνει ότι η ως άνω καταλογιστική πράξη είναι νομικώς πλημμελής και ακυρωτέα, όπως νόμιμα και ορθά έκρινε και το πρωτόδικο Δικαστήριο, αν και με άλλη αιτιολογία, απορριπτομένων ως αβασίμων των ισχυρισμών του Ελληνικού Δημοσίου.

599/2001

Πρόεδρος: Σταυρούλα Σταμούλη-Σειραγάκη

Εισηγήτρια: Αλεξάνδρα Γεωργιλά

Δικηγόρος: Φεράφος Νάνης

Η δασμολογική ατέλεια των εμπορευμάτων, που εναποτίθενται σε ιδιωτική αποθήκη δεν απαλλάσσει αυτά- πλην ενός μικρού διαστήματος από την αποταμίευσή τους- της επιβολής δικαιωμάτων υπερμερίας.

Επειδή, στην Τ 1668/172/9.6.1978 (φ. 595 Β'), απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση της παρ. 11 του άρθρου 67 του Τελωνειακού Κώδικα (ν. 1165/1918) ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Τα κατωτέρω είδη, τα οποία με έγκριση της Τελωνειακής Αρχής, κατά τη διαδικασία που

προβλέπεται από την αριθ. Τ 5345/420/26.9.77 εγκύκλιο διαταγή μας, εναποτίθενται σε αποθήκες ή χώρους, ευρισκόμενους εκτός Τελωνειακού περιβάλλοντος τους οποίους παραχωρούν ιδιώτες, απαλλάσσονται των υπό της παραγράφου 11 του άρθρου 67 του ν. 1165/1918 «Περί Τελωνειακού Κώδικος» προβλεπομένων μειωμένων δικαιωμάτων υπερημερίας. 1. ... 5. Σογιάλευρα, ισχυθάλευρα, κρεατάλευρα και λοιπές πρώτες ύλες παραγωγής πτηνο - κτηνοτροφών.... 40. Όλα τα είδη που, κατά την εισαγωγή τους, απαλλάσσονται αντικειμενικά ή υποκειμενικά όλων των κατά την εισαγωγή εισπραττομένων δασμών και λοιπών φόρων, συμπεριλαμβανομένων και των τελών χαρτοσήμου.....» (άρθρο 1). «1. Όλα τα είδη του άρθρου 1 της παρούσης αποφάσεως, απαλλάσσονται από τα μειωμένα δικαιώματα υπερημερίας της παραγράφου 11 του άρθρου 67 του Τελωνειακού Κώδικα για δύο (2) μήνες από της εναποθέσεώς τους. 2. Τα ανωτέρω είδη, απαλλάσσονται επίσης των μειωμένων δικαιωμάτων υπερημερίας για χρονικό διάστημα πέντε (5) ημερών από της καταθέσεως του οικείου τελωνειακού παραστατικού εγγράφου, με το οποίο τα εν λόγω είδη τίθενται, εκ των τελωνειακών καθεστώτων της προσωρινής εναποθέσεως ή της αποταμιεύσεως σε ιδιωτικές αποθήκες ή χώρους, σε καθεστώς τελωνισμού σε ανάληψη ή σε οποιοδήποτε άλλο τελωνειακό καθεστώς.....» (άρθρο 3, όπως αντικαταστάθηκε με την Τ 256/32/3.2.1982 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών - φ. 73 Β).

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτουν τα εξής: Η εκκαλούσα κτηνοτροφική επιχείρηση εισήγαγε με το .../12.6.1984 δηλωτικό εισαγωγής 910 σάκους κτηνοτροφικά παρασκευάσματα

(ζωοτροφές), βάρους 23.185 κιλ/μα., τα οποία στη συνέχεια, υποβλήθεισής της .../12.6.1984 σχετικής αιτήσεώς της προς το Τελωνείο Λάρισας εναποτέθηκαν ελλείπει τελωνειακού αποθηκευτικού χώρου, σε ιδιωτική αποθήκη της εταιρίας μέχρις ολοκληρώσεως της διαδικασίας τελωνισμού τους. Κατόπιν καταθέσεως της .../28.4.1987 διασαφήσεως εισαγωγής, με την οποία η εκκαλούσα ζήτησε τον τελωνισμό των εμπορευμάτων, δείγματα αυτών απεστάλησαν στο Χημείο, το οποίο με το .../6.5.1987 δελτίο χημικής αναλύσεως αποφάνθηκε ότι επρόκειτο για παρασκευάσματα για τη διατροφή ζώων και ακολούθησε επαλήθευση των εμπορευμάτων από τον αρμόδιο ελεγκτή την 11.5.1987, ενώ, έκτοτε, η σχετική διαδικασία τελωνισμού παρέμεινε σε εκκρεμότητα, χωρίς να χρεωθούν οι τυχόν οφειλόμενοι δασμοί και να εκδοθεί άδεια παραδόσεως των εμπορευμάτων. Την 31.1.1989, ο εντεταγμένος προς τούτο τελωνειακός ελεγκτής Σ.Σ., μετέβη στην έδρα της εκκαλούσης, όπου και διαπίστωσε την απουσία των προαναφερθέντων ειδών, διαπίστωση, για την οποία υπέβαλε στην Τελωνειακή Αρχή την 65/25.2.1991 αναφορά, καταχωρισθείσα στο πρωτόκολλο τελωνειακών παραβάσεως.

Ενόψει αυτού και δεδομένου ότι τ' ανωτέρω είδη παρέμειναν αποταμιευμένα από της καταθέσεως του οικείου παραστατικού εισαγωγής (12.6.1984) σε ιδιωτική αποθήκη, χωρίς να τεθούν σε καθεστώς τελωνισμού ή οποιοδήποτε άλλο τελωνειακό καθεστώς, καταλογίσθηκαν στους εφεσβίλητους με την 5753/65-91/1995 απόφαση του Προϊσταμένου του Τελωνείου Λάρισας, κατ' εφαρμογή της ως άνω υπουργικής αποφάσεως, τ' αναλογούνται στα εν λόγω εμπορεύματα δικαιώματα υπερημερίας για το διάστημα 12.6.1984 έως 31.1.1989, ύψους

2.657.300 δραχμών, σύμφωνα με τη σχετική από 26.2.1991 έκθεση χρεώσεως δασμών και λοιπών φόρων του τελωνειακού υπαλλήλου Σ.Σ. Προσφυγή των εφεσibλπτων κατά της ως άνω καταλογιστικής πράξεως, με την οποία υποστηρίχθηκε ότι είναι μη νόμιμος ο καταλογισμός σε βάρος τους, τόσο δασμολογικών επιβαρύνσεων, αφού τα επίμαχα είδη εισάγονται ατελώς, όσο και φόρου προστιθέμενης αξίας αλλά και δικαιωμάτων υπερημερίας, αφού η καθυστέρηση της διαδικασίας τελωνισμού τους δεν οφειλόταν σε υπαιτιότητά τους, αλλά ήταν αποτέλεσμα ολιγωρίας των τελωνειακών οργάνων, έγινε δεκτή με την εκκαλούμενη απόφαση, με την αιτιολογία ότι η δασμολογική ατέλεια των εμπορευμάτων, αποκλείει την επιβολή δικαιωμάτων υπερημερίας. Με την κρινόμενη έφεση, ζητείται η εξαφάνιση της πρωτόδικης αποφάσεως, ως εκδοθείσης κατ' εσφαλμένη εφαρμογή των σχετικών διατάξεων.

Επειδή, σύμφωνα με την προπαρατεθείσα υπουργική απόφαση, τα εισαγόμενα ατελώς και εναποτιθέμενα σε ιδιωτική αποθήκη είδη δεν απαλλάσσονται -πλην ενός μικρού διαστήματος από της αποταμιεύσεώς τους - των επιβαλλόμενων δικαιωμάτων υπερημερίας. Ως εκ τούτου, η εκκαλούμενη απόφαση, με την οποία κρίθηκε ότι η δασμολογική ατέλεια των επίμαχων ειδών αποκλείει την επιβολή τελών υπερημερίας, εσφαλμένως ερμήνευσε τις σχετικές διατάξεις και πρέπει, κατά παραδοχή της κρινόμενης εφέσεως, να εξαφανισθεί.

Περαιτέρω, το Δικαστήριο, δικάζοντας επί της προσφυγής, κρίνει ότι πρέπει ν' απορριφθεί, αφού δεν προβάλλονται μ' αυτή άλλοι ειδικοί λόγοι κατά της χρεώσεως των δικαιωμάτων υπερημερίας, πλην του ότι η αντικειμενική ατέλεια της προκείμενης εισαγωγής καταλαμβάνει το

σύνολο των επιβαλλόμενων εισαγωγικών φόρων, τελών και δικαιωμάτων και ότι η μακρά αποθήκευση των εν λόγω ειδών δεν οφειλόταν σε υπαιτιότητα των εφεσibλπτων, λόγος που είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, ενόψει του ότι για την επιβολή των δικαιωμάτων υπερημερίας δεν προσαπαιτείται υπαίτια συμπεριφορά (δόλος ή αμέλεια) του παραβάτη των σχετικών διατάξεων.

Επειδή, κατ' ακολουθίαν, πρέπει να γίνει δεκτή η κρινόμενη έφεση, να εξαφανισθεί η εκκαλούμενη πρωτόδικη απόφαση, περαιτέρω δε ν' απορριφθεί η προσφυγή.

610/2001

Πρόεδρος: Κων/νιά Μαργαρίτη

Εισηγητής: Γεωρ. Παναγιώτου

Δικηγόροι: Γεωρ. Κυρίτσης, Ευφροσύνη Καραβασάνη

Επί θανάτου συνταξιούχου δικαιούνται σύνταξης και τα νόμιμα τέκνα του, τα οποία δεν λαμβάνουν σύνταξη από το Ι.Κ.Α. Λήξη αυτού του δικαιώματος με τη συμπλήρωση του 18ο έτους της ηλικίας τους ή και προ αυτού, με τη σύναψη γάμου. Κατ' εξαίρεση, το δικαίωμα αυτό παρατείνεται για όσο χρόνο τα τέκνα συνεχίζουν, μέχρι το 24ο έτος της ηλικίας τους, τις σπουδές τους σε ανώτατες ή ανώτερες Σχολές, εφόσον δεν ασκούν επάγγελμα. Τα όρια ηλικίας αυτά δεν ισχύουν για τέκνο ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητα επήλθε πριν τη συμπλήρωση των ανωτέρω ορίων ηλικίας .

Όταν τα διοικητικά δικαστήρια υποχρεώνουν με προδικαστική απόφαση τις υγειονομικές επιτροπές του ΙΚΑ να αποφανθούν για ιατρικής φύσης θέματα και αυτές δηλώνουν αδυναμία να αποφανθούν, λόγω παρόδου μακρού χρόνου ή έλλει-

ψης στοιχείων, τα δικαστήρια έχουν δυνατότητα να εκφέρουν κρίση και επί των ιατρικής φύσης θεμάτων, με κάθε πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, αφού η παράλειψη ή αδυναμία των υγειονομικών οργάνων του Ι.Κ.Α. να γνωματεύσουν δεν μπορεί να αποβεί σε βάρος του ασφαλισμένου.

Επειδή, κατά το άρθρο 28 παρ.6 εδ. β' του Α.Ν. 1846/1951 (φ. 179 Α'), όπως τροποποιήθηκε με την παρ.3 του άρθρου 5 του Ν.Δ/τος 4104/1960 (φ. 147 Α'), σε περίπτωση θανάτου συνταξιούχου λόγω γήρατος ή αναπηρίας δικαιούται συντάξεως, μεταξύ άλλων, τα νόμιμα τέκνα του, τα οποία δεν λαμβάνουν σύνταξη από το Ι.Κ.Α. Κατά δε την παρ.6 του άρθρου 29 του αυτού Α.Ν. 1846/1951, όπως αυτή συμπληρώθηκε με το άρθρο 16 του ν. 4497/1966 (φ. 37 Α') και τροποποιήθηκε με την παρ.5 του άρθρου 5 του ν.825/1978 (φ. 189) το δικαίωμα για σύνταξη των τέκνων λήγει στο τέλος του μήνα, κατά τον οποίο συμπλήρωσαν το 18ο έτος της ηλικίας τους ή και προ αυτού αν συνήψαν γάμο. Κατ' εξαίρεση το δικαίωμα αυτό παρατείνεται για όσο χρόνο τα τέκνα συνεχίζουν, μετά το 18ο έτος και μέχρι να συμπληρώσουν το 24ο έτος της ηλικίας τους, τις σπουδές των σε ανώτατες ή ανώτερες Σχολές, εφόσον κατά το διάστημα αυτό δεν ασκούν επάγγελμα ή δεν λαμβάνουν σύνταξη από ίδια εργασία. Τα ανωτέρω όρια ηλικίας δεν ισχύουν προκειμένου για τέκνο ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητα επήλθε πριν από τη συμπλήρωση των ανωτέρω ορίων ηλικίας.

Επειδή, ο Κανονισμός Ασφαλιστικής Αρμοδιότητας και διαδικασίας απονομής των παροχών του Ι.Κ.Α. (Α.Υ.Ε. 57440/1938 Β' 33), ορίζει στο άρθρο 14 παρ.4 ότι, «όπου απαιτείται ως προϋπόθε-

ση αναπηρία, αυτή διαπιστώνεται δι' αποφάσεως της υγειονομικής επιτροπής τη αιτήσει της αρμοδίας υπηρεσίας του Ιδρύματος». Στο άρθρο 29 εδ. α' ορίζει ότι, «αι υγειονομικά επιτροπαί έχουν ως έργο την τη αιτήσει της αρμοδίας υπηρεσίας του Ιδρύματος από ιατρικής απόψεως διαπίστωσιν της φύσεως, των αιτίων της εκτάσεως και της διάρκειας της σωματικής ή της πνευματικής παθήσεως ή βλάβης ή εξασθενήσεως του αιτούντος, είτε πρωτοτύπως είτε παραγωγώς, σύνταξιν αναπηρίας ή επίδομα ασθενείας». Στο άρθρο 37 ορίζει ότι «αι γνωματεύσεις των υγειονομικών επιτροπών είναι έγγραφοι και ειδικώς ητιολογημένοι, υποβάλλονται σε εμπιστευτικώς εις το ασφαλιστικόν όργανον παρ' ω εκκρεμεί η περί απονομής συντάξεως λόγω αναπηρίας αίτησις του εξεταζομένου...». Εξάλλου, στο άρθρο 7 του ν. 702/1977 (Α' 268) ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι: «1.Εις την αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγονται αι διοικητικά διαφοράι ουσίας, αι αναφερόμεναι εκ της αναγνώσεως, παραχωρήσεως ή απονομής δικαιώματος... της αρνήσεως ικανοποιήσεως εν όλω ή εν μέρει, τοιούτου αιτήματος... κατά την εφαρμογήν της νομοθεσίας: α)Περί κοινωνικής ασφαλίσεως, καθ' όσον αφορά εις τας εν γένει ασφαλιστικές σχέσεις μεταξύ των φορέων και των ασφαλισμένων... 2.Αι εκδιδόμεναι κατ' εφαρμογήν νομοθεσίας εκ των αναφερομένων εις την προηγουμένην παράγραφον εκτελεσταί ατομικάί πράξεις... διοικητικών αρχών ή Ν.Π.Δ.Δ., υπόκεινται εις προσφυγήν ενώπιον του κατά την προηγουμένην παράγραφον δικαστηρίου, κρίνοντας κατά τον νόμον και την ουσίαν και δυναμένου να ακυρώση ή τροποποιήση αυτάς». Τέλος, στο άρθρο 53 παρ. 1 του Π.Δ. 341/1978 (Α' 71) ορίζεται ότι, «Το δικαστήριον κρίνει περί του κύρους της διοι-

κηκτικής πράξεως κατά τον νόμον και την ουσίαν».

Επειδή, από τις ανωτέρω διατάξεις συνάγονται τα ακόλουθα: α) Αν υποβληθεί αίτημα θεμελιούμενο σε αναπηρία ασφαλισμένου ή συνταξιούχου του Ι.Κ.Α., οι υγειονομικές επιτροπές του Ιδρύματος είναι αποκλειστικώς αρμόδιες για να αποφανθούν επί των αναφερομένων στις διατάξεις αυτές ιατρικής φύσεως θεμάτων, δηλαδή επί της φύσεως, των αιτίων, της εκτάσεως, της διαρκείας και του χρόνου ενάρξεως της σωματικής ή πνευματικής παθήσεως του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, υποχρεούνται δε να δώσουν επί των θεμάτων τούτων σαφή και απαλλαγμένα από αμφιβολίες απάντηση. β) Από την υποχρέωση αυτή δεν απαλλάσσονται οι υγειονομικές επιτροπές, ούτε αν λείπουν τα σχετικά στοιχεία. Στην περίπτωση αυτή οφείλουν να πιθανολογήσουν τα ως άνω θέματα με βάση τα διδάγματα της ιατρικής επιστήμης και τέχνης. γ) Η κρίση των υγειονομικών επιτροπών επί των ιατρικών θεμάτων που ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητά τους δεσμεύει τα ασφαλιστικά όργανα του ιδρύματος και τα διοικητικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται της υποθέσεως μετά από άσκηση προσφυγής, εφ' όσον η κρίση αυτή είναι ειδικώς αιτιολογημένη, δ) Οι πράξεις των ασφαλιστικών οργάνων του Ιδρύματος ή οι αποφάσεις των διοικητικών δικαστηρίων, οι οποίες στηρίζονται σε μη νομίμως αιτιολογημένες ιατρικές γνωματεύσεις, είναι και αυτές μη νόμιμες. ε) Ειδικώς, όταν τα διοικητικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται αιτήματος ασφαλιστικής παροχής, θεμελιούμενου σε αναπηρία του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου και απορριφθέντος από τα ασφαλιστικά όργανα του Ι.Κ.Α. για έλλειψη αυτής της προϋποθέσεως, υποχρεώνουν με προδικαστική απόφαση τα υγειονομικά όργανα του

ιδρύματος να αποφανθούν επί ορισμένων από τα ως άνω ιατρικής φύσεως θέματα, τα υγειονομικά όμως αυτά όργανα δηλώνουν αδυναμία να αποφανθούν εν όλω ή εν μέρει, λόγω παρόδου μακρού χρόνου ή ελλείψεως στοιχείων, τα ως άνω δικαστήρια έχουν δύο δυνατότητες: είτε να αναπέμψουν για μία ακόμη φορά την υπόθεση ενώπιον των αρμοδίων υγειονομικών οργάνων, είτε να κρίνουν επί του αιτήματος του ασφαλισμένου, αφού προηγουμένως εκφέρουν κρίση επί των ως άνω ιατρικής φύσεως θεμάτων, χρησιμοποιώντας τα προς τούτο πρόσφορα αποδεικτικά μέσα. Και τούτο, διότι η παράλειψη των υγειονομικών οργάνων του Ι.Κ.Α. να γνωματεύσουν, κατόπιν μάλιστα της εκδόσεως σχετικής προδικαστικής αποφάσεως από το δικαστήριο της ουσίας, δεν είναι δυνατό να αποβεί τελικώς σε βάρος του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου του Ιδρύματος (ΣτΕ 1773/93 ΕΔΚΑ ΛΣΤ', 28-ΣτΕ 1594/94 ΕΔΚΑ ΛΖ', 18-ΣτΕ 5445/95 ΕΔΚΑ ΛΗ'618 κ.ά.).

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία της δικογραφίας, τα οποία προσκομίσθηκαν και πρωτοδίκως, προκύπτουν τα εξής: Στην εφεσίβλητη, η οποία γεννήθηκε το έτος 1964, χορηγήθηκε από το ΙΚΑ, λόγω θανάτου του πατέρα της Δημητρίου-ασφαλισμένου στο ΙΚΑ-σύνταξη κατά το διάστημα από 1.6.1985 έως 31.12.1993, με το αιτιολογικό ότι κατά τη χρονική αυτή περίοδο ήταν ανάπηρη (παρουσίαζε νεανικό σακχαρώδη διαβήτη και Τ.Β.Κ. πνευμόνων) και ανίκανη για κάθε βιοποριστική εργασία. Προκειμένου να παραταθεί η συνταξιοδότησή της από την παραπάνω αιτία παραπέμφθηκε στην Α/θμια Υγειονομική Επιτροπή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος ΙΚΑ Βόλου, η οποία με την 187/1994 γνωμάτευσή της, αφού απο-

φάνθηκε ότι η εφεσίβλητη εμφανίζει «διαβητική πολυνευρίτιδα και βρογχικό άσθμα» από 1.1.94 μέχρι 31.12.1995 κατά ιατρική πρόβλεψη, έκρινε ότι αυτή είναι ανίκανη για κάθε βιοποριστική εργασία. Όμως, η Β/θμια Υγειονομική Επιτροπή, που επιλήφθηκε στη συνέχεια μετά από προσφυγή του Διευθυντή του ως άνω Υποκ/τος, με τη 230/1994 γνωμάτευσή της έκρινε ότι η εφεσίβλητη αφενός παρουσιάζει «Νεανικό σακχαρώδη διαβήτη τύπου Ι με καλή ρύθμιση με συμπτώματα περιφερικής νευροπάθειας κάτω άκρων και πιθανό αλλεργικό βρογχικό άσθμα», αφετέρου δεν είναι ανίκανη για κάθε βιοποριστικό επάγγελμα.

Με βάση το πόρισμα αυτό ο Διευθυντής του ίδιου Υποκ/τος με την 986/1994 απόφασή του απέρριψε το περί παρατάσεως της συνταξιοδοτήσεως αίτημα της εφεσίβλητης. Κατά της πράξεως αυτής η τελευταία άσκησε νομοτύπως ένσταση ενώπιον της αρμόδιας Τ.Δ.Ε., η οποία με την 514/Συν.65/1994 απόφασή της την έκανε ομοφώνως δεκτή. Το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο Βόλου στο οποίο προσέφυγε ο ΙΚΑ, με την 507/1996 προδικαστική απόφαση ανέπεμψε την υπόθεση στη Β.Υ.Ε., προκειμένου η τελευταία να αποφανθεί αιτιολογημένα για τις παθήσεις της εφεσίβλητης, το ποσοστό της ιατρικής αναπηρίας που απορρέει απ' αυτές, καθώς και τα συγκεκριμένα επαγγέλματα τα οποία είχε τη δυνατότητα να ασκήσει. Όμως, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο, ενόψει της ανεπαρκούς, κατά την κρίση του, αιτιολογίας της σε συμμόρφωση προς την ανωτέρω απόφαση εκδοθείσας 87/1997 γνωμάτευσης της εν λόγω Επιτροπής, με την 522/1997 (δεύτερη) προδικαστική απόφαση υποχρέωσε εκ νέου τη Β.Υ.Ε. να απαντήσει επί των ως άνω θεμάτων.

Σε εκτέλεση της προδικαστικής αυτής απόφασης η Β.Υ.Ε. εξέδωσε τελικώς την

53/1998 γνωμάτευση, στην οποία διαλαμβάνονται τα ακόλουθα «Λαβόντες υπ' όψιν την ιατρική γνωμάτευση του Γενικού Περιφερειακού Νοσ/μείου Θεσ/νίκης «Ιπποκρατείου»-Διαβητολογικού Κέντρου της 22.4.94 και το πληροφοριακό σημείωμα της Β' Προπαιδευτικής-Παθ/κής Κλινικής του ίδιου Νοσ/μείου 22.4.94 και την ιατρική γνωμ/ση του Διαβητολογικού Κέντρου της Β' Προπαιδευτικής-Παθολογικής Κλινικής του Ιπποκρατείου της 14.12.95 καθώς και τη γνωμ/ση του (ΝΨ) Ευαγγελισμού, ο οποίος αναγράφει διάγνωση διαβητική πολυνευρίτιδα και όχι ανίκανη για κάθε βιοποριστική εργασία, αποφαινόμεθα ότι η ανωτέρω (δηλ. η εφεσίβλητη) έπασχε κατά την περίοδο από 1.1.94 έως 31.12.95 από νεανικό σακχαρώδη διαβήτη μετά περιφερικής νευροπάθειας, καθώς και από βρογχικό άσθμα, ως επίσης και από αρχομένη διαβητική νεφροπάθεια. Διά τα ανωτέρω δεν κρίνουμε ότι ήταν ανίκανη για κάθε βιοποριστική εργασία. Ηδύνατο να απασχοληθεί σε εργασία γραφείου». Κατόπιν αυτών, το Τριμ. Διοικ. Πρωτ. Βόλου με την 489/1998 οριστική του απόφαση, που ήδη προσβάλλεται με την κρινόμενη έφεση, αφού έκρινε ότι η προμνησθείσα γνωμάτευση της Β.Υ.Ε. δεν ήταν πλήρως αιτιολογημένη και, συνεπώς, δεσμευτική για το δικαστήριο, προχώρησε σε διατύπωση δικής του κρίσης επί των ως άνω ζητημάτων και απέρριψε την προσφυγή του διάδικου Ιδρύματος ως ουσία αβάσιμη.

Επειδή, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη α) ότι η Β/θμια Υγειονομική Επιτροπή του Περιφερειακού Υποκαταστήματος ΙΚΑ Βόλου με την 53/1998 γνωμάτευση της οποίας το περιεχόμενο προεκτέθηκε, αν και διέγνωσε για το επίμαχο διετές χρονικό διάστημα (1.1.94 έως 31.12.95) τις ίδιες παθήσεις που υπήρ-

χαν μέχρι τις 31.12.1993, εντούτοις δεν δικαιολογεί κατά τρόπο σαφή την αιφνίδια ανάκτηση της βιοποριστικής ικανότητας της εφεσίβλητης, β) ότι η ίδια Υγειον. Επιτροπή δεν προσδιορίζει, όπως της είχε ζητηθεί, το ποσοστό της ιατρικής αναπηρίας που προσδίδουν οι διαπιστωθείσες παθήσεις, ούτε αιτιολογεί την απόκλιση της από τη γνωμάτευση της Α.Υ.Ε., η οποία είχε καταλήξει σε ακριβώς αντίθετο συμπέρασμα ως προς το θέμα της ικανότητας της εφεσίβλητης να ασκεί οποιοδήποτε επάγγελμα, τη στιγμή μάλιστα που διαπίστωσε (η Β.Υ.Ε.) επιβάρυνση της υγείας της εφεσίβλητης λόγω επιπλοκών των παθήσεων αυτής και συγκεκριμένα της «αρχόμενης διαβητικής νεφροπάθειας», την οποία δεν είχε εκτιμήσει η Α.Υ.Ε. και γ) ότι στην παραπάνω γνωμάτευση (53/1998) αναφέρεται μάλιστα ότι η εφεσίβλητη μπορούσε να απασχοληθεί σε εργασία γραφείου, χωρίς όμως να εξειδικεύεται το αντικείμενο αυτής, ούτε να συσχετίζεται το δυνάμενο να ασκηθεί επάγγελμα με το είδος και τη φύση των παθήσεών της, κρίνει ότι η προσημειωθείσα ιατρική γνωμάτευση είναι ελλιπής και μη νομίμως αιτιολογημένη και, επομένως, δεν είναι δεσμευτική για το Δικαστήριο, απορριπτομένου ως αβασίμου του σχετικού λόγου της έφεσης.

Επειδή, περαιτέρω το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα προπαρατεθέντα και συνεκτιμώντας επίσης α) τις παθήσεις της εφεσίβλητης, όπως αυτές προκύπτουν όχι μόνο από τις γνωματεύσεις των Υ.Ε., αλλά και από τις μνημονευόμενες σ' αυτές ιατρικές βεβαιώσεις και πιστοποιητικά που προσκομίζονται, β) το γεγονός ότι μέχρι 31.12.1993 η εφεσίβλητη παρουσίαζε τις ίδιες παθήσεις (χωρίς μάλιστα τις επελθούσες κατά το κρισιολογούμενο χρονικό διάστημα επιπλοκές) και είχε κριθεί τελεσιδικώς (βλ. την

249/1999 απόφαση του παρόντος Δικαστηρίου που αναφέρεται στην από 1.1.92 έως 31.12.93 χρονική περίοδο) ότι ήταν ανίκανη για κάθε βιοποριστική εργασία και γ) ότι η τελευταία αυτή κρίση έχει διατυπωθεί ρητώς και στην 187/94 γνωμάτευση της Α/θμιας Υγειον. Επιτροπής για το υπόλογο χρονικό διάστημα, κρίνει ότι η εφεσίβλητη ήταν βιοποριστικώς ανίκανη από 1.1.94 έως 31.12.95 και, συνεπώς, δικαιούται να λάβει σύνταξη λόγω θανάτου του πατέρα της. Επομένως, το πρωτοβάθμιο Δικαστήριο που με την εκκαλούμενη απόφασή του οδηγήθηκε στο ίδιο αποτέλεσμα, ορθά το νόμο ερμήνευσε και εκτίμησε το αποδεικτικό υλικό, όσα δε αντίθετα υποστηρίζονται με την κρινόμενη έφεση, είναι αβάσιμα.

649/2001

Πρόεδρος: Σταυρούλα Σταμούλη-Σειραγάκη

Εισηγήτρια : Αλεξάνδρα Γεωργιλιά

Δικηγόροι: Νίκ. Εμμανουηλίδης, Ελένη Ευσταθίου

Τα δικαστήρια μπορούν να κρίνουν παρεμπιπτόντως, βάσει οποιωνδήποτε στοιχείων, περί της οριογραμμής του αιγιαλού, εφόσον από τις σχετικές διατάξεις δεν προκύπτει ότι ο διοικητικός καθορισμός αυτού είναι υποχρεωτικός,

Η κατασκευή κτίσματος σε τμήμα αιγιαλού είναι μη νόμιμη, έστω κι αν έγινε βάσει πολεοδομικής αδείας, εφ' όσον δεν προηγήθηκε άδεια της λιμενικής αρχής. Η επιβολή προστίμου, ακόμη και μετά μακρό χρόνο από την κατασκευή, δεν είναι καταχρηστική, αφού η εφαρμογή της καταχρηστικής άσκησης περιορίζεται στα ιδιωτικά δικαιώματα.

Η απαλλاکτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου δεν είναι δεσμευτική για τα διοικητικά δικαστήρια.

Επειδή, στον α.ν. 2344/1940 «Περί αιγιαλού και παραλίας» (φ. 154 Α'), ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: «Άρθρο 1. Ο αιγιαλός, ήτοι η περιστοιχούσα την θάλασσαν χερσαία ζώνη, η βρεχομένη από τας μεγίστας πλην συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων, είναι κτήμα κοινόχρηστον, ανήκει ως τοιούτον εις το Δημόσιον και προστατεύεται και διαχειρίζεται υπ' αυτού». Άρθρο 2. «1. Ο καθορισμός της οριογραμμής του αιγιαλού γίνεται υπό της κατά το άρθρον 10 του α.ν. 1540/1938 Επιτροπής, εις ην προστίθεται ως τέταρτον μέλος και εις αξιωματικός του Γεν. Επιτελείου του Ναυτικού (ΓΕΝ), οριζόμενος κατ' έτος μεθ' ενός αναπληρωτού του υπό του Υπουργού των Ναυτικών ...». Άρθρο 5. «1. Όπου ο αιγιαλός δεν μπορεί λόγω της φύσεως της συνεχομένης ξηράς να εξυπηρετήσει το σκοπό που αναφέρεται στο άρθρο 7 του νόμου αυτού, επιτρέπεται η διαπλάτυνσή του με την πρόσθετη λωρίδα που δεν επιτρέπεται να οικοδομηθεί από την παρακείμενη ξηρά μέχρι πλάτος 50 μέτρων, που αρχίζει από το προς την ξηρά όριο του αιγιαλού. 2. Η κατά την προηγούμενην παράγραφον προσαυξανούσα τον αιγιαλόν λωρίς γης καλείται εν τω παρόντι «παραλία». Άρθρο 24 «1.....2. Ο άνευ αδείας ή καθ' υπέρβασιν ταύτης ή και ο δυνάμει αδείας, κατά παράβασιν των διατάξεων του παρόντος νόμου εκδιδομένης, επιφέρων επί του αιγιαλού ή της παραλίας, ή λοιπών χώρων οιανδήποτε μεταβολήν διά κατασκευής ή τροποποιήσεως ή καταστροφής των έργων ή του εδάφους διά λήψεως χώματος, λίθων ή άμμου ή άλλως πως, αδιάφορον αν εκ τούτου επήλθεν ή μη ζημία εις την παραλίαν, αιγιαλόν ή λοιπούς χώρους, τιμωρείται διωκόμενος και αυτεπαγγέλτως, διά φυλακίσεως τουλάχιστον 6 μηνών, δεν συγχωρείται και η μετατροπή και διά χρηματικής ποινής τουλάχιστον 100.000

δραχμών». Στην παρ. 23 του άρθρου 3 του ν. 2242/1994 για την «πολεοδομηση δεύτερης κατοικίας σε ζώνες οικιστικού ελέγχου, προστασία φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και άλλες διατάξεις» (φ. 162 Α') ορίζεται ότι: «Στους παραβάτες της παραγράφου 2 του άρθρου 24 του α.ν. 2344/1940 «Περί αιγιαλού και παραλίας», όπως τροποποιήθηκε με την παρ. 3 του άρθρου 1 του α.ν. 263/1968, ανεξαρτήτως των συντρέχουσών ποινικών ευθυνών, επιβάλλεται από την οικεία Λιμενική Αρχή πρόστιμο ύψους τουλάχιστον πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) δραχμών και μέχρι δέκα εκατομμύρια (10.000.000) δραχμές κατά τη διαδικασία του άρθρου 157 του ν.δ/τος 187/1973 Ο υπαίτιος αλλοιώσεως του αιγιαλού και της παραλίας ... υποχρεούται σε άμεση αποκατάσταση αυτών στην προτέρα κατάσταση...».

Σύμφωνα δε με τις διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 157 του ν. δ/τος 187/1973 (φ. 261 Α') «Περί Κώδικος Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου», όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο μόνο του π. δ/τος 207/1987 (φ. 76 Α'), το ανωτέρω πρόστιμο επιβάλλεται με απόφαση των λιμενικών αρχών, αφού προηγουμένως κληθούν σε απολογία εντός είκοσι τεσσάρων ωρών, με έγγραφη πρόσκληση της λιμενικής αρχής. Ο παραβάτης μπορεί να αμφισβητήσει την παράβαση εντός αποκλειστικής προθεσμίας εξήντα ημερών από της κοινοποιήσεως της αποφάσεως αυτής, ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου. Εξάλλου, στο άρθρο 260 του Γενικού Κανονισμού Λιμένα Βόλου, που εγκρίθηκε με την 1097/9.3.1978 απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας (φ. 461 Β'), ορίζεται ότι: «1. Διά την εκτέλεσιν κάθε φύσεως έργων (κτισμάτων, παραπηγμάτων, περιπτέρων κ.λ.π.) μέσα στην περιοχή των Λιμενικών Αρχών, εκτός της σχετικής άδειας των αρμόδιων υπηρε-

σιών, που προβλέπεται από τις υπάρχουσες διατάξεις, απαιτείται και ειδική άδεια της οικείας Λιμενικής Αρχής. 2. Πριν από την έναρξη εκτελέσεως κάθε έργου, ως ανωτέρω, καθώς και μετά το τέλος αυτού, οι ενδιαφερόμενοι οφείλουν να ενημερώσουν σχετικά την οικεία Λιμενική Αρχή». Κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων των άρθρων 1, 2 και 5 του α.ν. 2344/1940, ο αιγιαλός και η παραλία ανήκουν στην κατηγορία των κοινοχρήστων πραγμάτων. Ο αιγιαλός ανήκει στη φυσική δημόσια κτήση και εφόσον από τις διατάξεις αυτές δεν προκύπτει ότι ο διοικητικός καθορισμός του είναι υποχρεωτικός, η διοίκηση και τα δικαστήρια μπορούν να κρίνουν παρεμπιπτόντως βάσει οιασδήποτε στοιχείων περί της οριογραμμής του αιγιαλού (ΣτΕ 2130/1965, 4342/1986 ΝοΒ 37, 131 κ.α.).

Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία της δικογραφίας, προκύπτουν τα εξής: Κατά τον έλεγχο που πραγματοποιήθηκε από τα προς τούτο εντεταλμένα όργανα της Λιμενικής Αρχής Βόλου και της Κτηματικής Υπηρεσίας Μαγνησίας (σχετ. η από 25.5.1995 έκθεση απλής αυτοψίας των Ε.Κ., υπαλλήλου της Κτηματικής Υπηρεσίας Μαγνησίας και Γ.Κ., σημ/ρου του Λιμενικού Σώματος, καθώς και η .../16.2.1996 έκθεση βεβαίωσης παραβάσεως του τελευταίου) στη θαλάσσια περιοχή Πεφ. Αργαλαστής Μαγνησίας την 27.5.1995, διαπιστώθηκε ότι ο εκκαλών είχε κατασκευάσει προ της ιδιοκτησίας του, επί παλιάς ξερολιθιάς, ύψους 3μ. περίπου, που εμπίπτει στον αιγιαλό, τοίχειο από πέτρες και μπετόν, σε τρία συνεχόμενα τμήματα, μήκους 14,4 μ., πλάτους 0,30 μ. και ύψους 0,30μ., χωρίς προηγούμενη άδεια της λιμενικής αρχής. Ενόψει αυτού και κατόπιν κλήσεως του εκκαλούντος σε απολογία, εκδόθηκε η 73/3111.25/307/1996 απόφαση του Κε-

ντρικού Λιμενάρχη Βόλου, με την οποία του επιβλήθηκε πρόστιμο 500.000 δραχμών για αυθαίρετη επέμβαση στον αιγιαλό, κατά παράβαση του άρθρου 260 του Γενικού Λιμενικού Κανονισμού Βόλου. Προσφυγή κατά της εν λόγω αποφάσεως απορρίφθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση, ως κατ' ουσίαν αβάσιμη.

Η εξαφάνιση της πρωτόδικης αποφάσεως, ως εκδοθείσης κατ' εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, ζητείται με την κρινόμενη έφεση, με την οποία υποστηρίζεται-λόγοι, που προβλήθηκαν και πρωτοδίκως- ότι ι) η καταλογιστική του προστίμου πράξη στερείται νομίμου ερείσματος, αφού στην ανωτέρω περιοχή της Αργ. δεν είχε καθορισθεί, κατά την προβλεπόμενη διοικητική διαδικασία, ο αιγιαλός. ιι) η επιβολή του προστίμου είναι προϊόν καταχρηστικής ασκήσεως του σχετικού δικαιώματος του Δημοσίου, κατά παράβαση του άρθρου 281 του ΑΚ, αφού η ξερολιθιά επί της οποίας κατασκευάσθηκε για λόγους ασφάλειας και μόνο των ενοίκων το προαναφερθέν τοίχειο είχε κατασκευασθεί από τους απώτερους δικαιοπαρόχους του, που ήταν νόμιμοι νομείς και κάτοχοι του ακινήτου από του έτους 1906, επί ένα αιώνα δηλαδή περίπου, στη διάρκεια του οποίου το Δημόσιο ουδεμία σχετική παράβαση καταλόγισε ιιι) η κατασκευή του τοιχείου, που εμπίπτει στον προαύλιο χώρο της οικοδομής, έγινε δυνάμει της εκδοθείσης το έτος 1988 άδειας (υπ' αριθ. 216/1988 της Υπηρεσίας Πολεοδομικών Εφαρμογών της Νομαρχίας Μαγνησίας) προσθήκης ορόφου και διαρρυθμίσεως του εσωτερικού χώρου, στην οποία περιλαμβάνεται και η διαμόρφωση του προαυλίου χώρου, όπως προκύπτει και από το .../23.6.1995 έγγραφο του Τμήματος Πολεοδομίας της Νομαρχίας Μαγνησίας, στο οποίο αναφέρεται ότι «μετά από αυτο-

ψία των αρμοδίων υπαλλήλων διαπιστώθηκε ότι η οικοδομή έγινε σύμφωνα με την οικοδομική άδεια, στην έννοια της οποίας εμπίπτει και η διαμόρφωση του προαύλιου χώρου» και ιν) με την 4603/1999 απόφαση του τριμελούς Πλημμελειοδικείου Βόλου, κηρύχθηκε αθώος της απαγγελθείσης σε βάρος του κατηγορίας για μεταβολή του αιγιαλού.

Επειδή, υπό τα ανωτέρω δεδομένα, το Δικαστήριο, λαμβάνοντας ειδικότερα υπ' όψιν ότι α) σύμφωνα με την από 25.5.1995 έκθεση αυτοψίας των Ε.Κ., υπαλλήλου της Κτηματικής Υπηρεσίας Μαγνησίας και Γ.Κ., αξιωματικού του Λιμενικού και την από 16.2.1996 έκθεση παραβάσεως του τελευταίου, που είναι δημόσια έγγραφα, αποτελούντα, σύμφωνα με το άρθρο 144 του Κ.Φ.Δ., που ίσχυε εν προκειμένω, πλήρη απόδειξη για όσα βεβαιώνονται ότι έγιναν από τον συντάξαντα αυτά ή ενώπιόν του, προσβαλλόμενα μόνο για πλαστότητα, ο εκκαλών προέβη σε κατασκευή επί παλιάς ξερολιθιάς, ύψους 3μ. περίπου, η οποία εμπίπτει στον αιγιαλό, τοιχείου από πέτρες και μπετόν, σε τρία συνεχόμενα τμήματα, μήκους 14,4μ., πλάτους 0,30μ. και ύψους 0,30μ. β) το ανωτέρω τοίχειο κατασκευάστηκε σε ελεγχόμενη από τη λιμενική αρχή Βόλου περιοχή και σε τμήμα του αιγιαλού, η διοικητική οριοθέτηση του οποίου, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, δεν είναι υποχρεωτική, επιτρεπόμενης της βάσει οποιωνδήποτε στοιχείων διατυπώσεως κρί-

σεως περί της οριογραμμής του γ) η εκδοθείσα από την αρμόδια Πολεοδομική υπηρεσία άδεια οικοδομικών εργασιών, είτε περιλαμβάνει, είτε όχι και τη διαμόρφωση του προαύλιου χώρου, δεν καλύπτει την επίμαχη κατασκευή του αποτελούντος προέκταση της εμπίπτουσας στον αιγιαλό ξερολιθιάς, για την οποία έπρεπε να προηγηθεί άδεια της αρμόδιας λιμενικής αρχής δ) η επιβολή του επίμαχου προστίμου, ακόμη και μετά μακρό χρόνο από της εγκαταστάσεως στο ακίνητο και της κατασκευής του τοιχείου, δεν προσκρούει στην περί καταχρηστικής ασκήσεως των δικαιωμάτων διάταξη του άρθρου 281 του ΑΚ, αφού το πεδίο εφαρμογής της τελευταίας περιορίζεται στην άσκηση ιδιωτικών δικαιωμάτων (Α.Ε.Δ. 2/1998, ΣτΕ 566/1999 κ.α.) και ε) η απαλλακτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου δεν είναι δεσμευτική στην παρούσα δίκη, σύμφωνα με το άρθρο 120 του Κ.Φ.Δ., κρίνει ότι ο εκκαλών υπέπεσε στην αποδιδόμενη σ' αυτόν παράβαση της αυθαίρετης κατασκευής στον αιγιαλό, για την οποία συννόμως του επιβλήθηκε το προαναφερθέν πρόστιμο, ύψους 500.000 δραχμών ποσό, το οποίο, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις, αποτελεί το κατώτερο επιβλητέο ποσό προστίμου, όπως ορθώς κρίθηκε με την εκκαλούμενη απόφαση, απορριπτόμενων των αντιθέτων με την έφεση υποστηριζόμενων ως αβασίμων.

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

**Συμβ.Πλημ.Τρικάλων
192/2002**

Πρόεδρος: Χαράλ. Παπακώστας
Πρωτοδίκες: Περικλής Αλεξίου, Στυλιανός Κακαβιάς
Αντεισαγγελέας: Νικ. Δελνηδής

Κρατούμενοι αλλοδαποί. Αδυναμία άμεσης απέλασης αλλοδαπού σε χώρα στην οποία έχει επιβληθεί αποκλεισμός. Εφαρμογή της υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α 137954/2000. Αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημ/κείου της εκτέλεσης για τη προσωρινή παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα με περιοριστικούς όρους. Προϋπόθεση για το παραδεκτό της σχετικής αίτησης είναι η έκτιση από τον αλλοδαπό της στερητικής της ελευθερίας ποινής του.

Διόρθωση ή συμπλήρωση απόφασης ή βουλεύματος, εφ' όσον δεν επέρχεται ουσιώδης μεταβολή.

Η Εισαγγελική πρόταση την οποία δέχθηκε το Συμβούλιο, έχει ως εξής:

«Κατά το άρθρο 145 παρ.1, 2 ΚΠΔ, όταν στην απόφαση υπάρχουν λάθη ή παραλείψεις που δεν προκαλούν ακυρότητα, το Δικαστήριο που την εξέδωσε ύστερα από αίτηση του Εισαγγελέως ή κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως, διατάσσει τη διόρθωση ή τη συμπλήρωσή της, εφόσον από αυτή δεν επέρχεται ουσιώδης μεταβολή της αποφάσεως και δεν αλλοιώνεται η αληθινή εικόνα εκείνων που πραγματικά είχαν γίνει στο ακροατήριο. Η διόρθωση ή συμπλήρωση της αποφάσεως, προς την οποία σύμφωνα με το άρθρο 138 ΚΠΔ εξομοιούνται και η απόφαση που εκδίδεται από το Δικαστικό Συμβούλιο, μπορεί να αφορά και στην συμπλήρωση ή διασάφηση

του αιτιολογικού ή διατακτικού της (ΑΠ 696/1978, ΑΠ 553/1985, ΠΧρ ΛΕ,822, ΕφΑθ 967/1974, ΠΧρ ΚΕ',58, ΠλημΑθ. 1416/1979 ΠΧρ. ΚΘ',905, Αλ. Μπουρόπουλος: «Ποινική Δικονομία» τεύχος Α', σελ.212, Ιωαν. Ζησιάδης: Ποινική Δικονομία, τεύχος Α' σελ.199).

Στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 74 ΠΚ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 παρ.2 ν. 2408/1996, ορίζεται ότι «Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάστηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα. Όταν ο αλλοδαπός βρίσκεται νόμιμα στη χώρα η απέλαση δεν μπορεί να διαταχθεί, εάν δεν του έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το Δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή». Στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου το οποίο προστέθηκε με το άρθρο 12 παρ.1 ν.2721/1999 ορίζεται ότι: «ο αλλοδαπός μέχρι την απέλασή του, εξακολουθεί να παραμένει κρατούμενος σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή θεραπευτικών καταστημάτων». Με το άρθρο 3 της Υπουργικής Απόφασης 137954/12.10.2000 των Υπουργών Εσωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως ορίζεται ότι: «Οσάκις η δικαστική απέλαση για οποιονδήποτε λόγο και ιδίως όταν κινδυνεύει η ζωή του υπό απέλαση προσώπου, δεν είναι δυνατόν κατά τη βεβαίωση της αστυνομικής αρχής να εκτελεσθεί αμέσως, ο αρμόδιος Εισαγγελέας εισάγει την υπόθεση στο παραπάνω Τριμε-

λές Πλημ/κείο για να αποφασισθεί η προσωρινή παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα με περιοριστικούς όρους, αναφερόμενους κυρίως στην εγκατάσταση και παραμονή, απαγόρευση μετάβασης σε ορισμένους τόπους και άσκηση ορισμένου επαγγέλματος, υποχρέωση εμφανίσεως κατά τακτά χρονικά διαστήματα στις αστυνομικές αρχές, στις οποίες αποστέλλεται η απόφαση για να εξασφαλίζεται ο έλεγχος από αυτές και να είναι εφικτή η άμεση πραγματοποίηση της απέλασης του αλλοδαπού αμέσως μόλις αρθούν τα σχετικά κωλύματα, χωρίς νέα εισαγγελική παραγγελία...»

Από τις παραπάνω διατάξεις συνάγεται ότι στην περίπτωση κατά την οποία διατάχθηκε με βούλευμα του αρμόδιου Δικαστικού Συμβουλίου υπό τον όρο της ανάκλησης η απόλυση αλλοδαπού καταδίκου, τότε σύμφωνα με τα άρθρα 105-110 ΠΚ, όπως ήδη ισχύουν, η απέλαση εκτελείται αμέσως, μετά την υφ' όρο απόλυση από τις φυλακές και ότι μέχρι να πραγματοποιηθεί αυτή, εξακολουθεί ο αλλοδαπός να κρατείται σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κρατήσεως ή θεραπευτικών καταστημάτων. Η κράτηση του αλλοδαπού στα σωφρονιστικά καταστήματα μέχρι να πραγματοποιηθεί η απέλασή του κρίθηκε εκ των πραγμάτων αναγκαία, διότι άλλως θα ήταν δυνατόν αυτός να διαφύγει και να μην πραγματοποιηθεί η επιβληθείσα απέλαση (βλ. Εισηγητική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας κλπ.» ν. 2721/1999, κεφ.Β', άρθρο 13). Εάν η απέλαση του αλλοδαπού εξακολουθεί να είναι ανέφικτη και μετά την έκταση της ποινής, τότε εισάγεται η υποθεση από τον αρμόδιο Εισαγγελέα στο Τριμελές Πλημ/κείο προκειμένου να αποφασισθεί η παραμονή του αλλοδαπού με περιοριστικούς όρους (βλ. Γνμδ.Ει-

σαγ. ΑΠ 6/2000, Ποιν.Δικ. 2000,1101). Σε διαφορετική περίπτωση, ο μη εκτίσας την ποινή αλλοδαπός, ο οποίος τελεί υπό καθεστώς ελευθερίας υπό τους ελάχιστα επαχθείς όρους της διαμονής του σε συγκεκριμένο τόπο και της περιοδικής εμφανίσεώς του σε αστυνομικό τμήμα, αποτελεί αναμφισβήτητα «εν δυνάμει» κίνδυνο για την κοινωνία, πέραν του ενδεχομένου να επιχειρήσει να διαφύγει αυτός και να παραμείνει κρυπτόμενος στη χώρα για μεγάλο χρονικό διάστημα (βλ. Γνμδ.Εισαγ. ΕφΠειρ. 5221/2000 ΠΧρ. Μ', σελ.664).

Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο Α.Ν. του Μ., υπήκοος Ιράκ, κρατούμενος στη δικαστική φυλακή Κορυδαλλού, με την αναφερθείσα στην αρχή της παρούσης αίτησή του ζητά τη συμπλήρωση του διατακτικού του βουλεύματος, το οποίο διέταξε την απόλυσή του από την Κλειστή Φυλακή Τρικάλων υπό τον όρο της άμεσης απέλασής του στη χώρα του (Ιράκ), και να τεθεί σ' αυτόν ο όρος να διαμένει στην οδό Π. αρ..., Ακ. Πλ. στην Αθήνα, εμφανιζόμενος στο οικείο Αστυνομικό τμήμα μέχρι το πέρας του χρόνου της δοκιμασίας.

Όπως προκύπτει από τα έγγραφα του φακέλου, με το υπ' αριθμ. 4/2002 βούλευμα του Συμβουλίου Πλημ/κων Τρικάλων, διατάχθηκε η υφ' όρον απόλυση του αιτούντος από τη Δικαστική Φυλακή Τρικάλων, όπου ήταν κρατούμενος, δυνάμει της υπ' αριθμ. 647/12.3.2001 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Κακουργημάτων Αθηνών, το οποίο επέβαλε σε αυτόν ποινή φυλακίσεως τεσσάρων (4) ετών και τριών (3) μηνών για αγορά - κατοχή ναρκωτικών και παράνομη είσοδο στη χώρα, δίχως όμως να επιβληθούν σε αυτόν υποχρεώσεις, ως προς τον τόπο διαμονής του, διότι θεωρείτο δεδομένη η απέλασή του από τη χώρα, κατά τα οριζόμενα στο διατακτικό της υπ' αριθμ. 647/2001 ως ά-

νω δικαστικής αποφάσεως. Εν τούτοις δεν κατέστη εφικτή η απέλασή του στη χώρα καταγωγής του και για το λόγο αυτό ο Εισαγγελέας Εφετών Αθηνών με το υπ' αριθμ. .../13.2.2002 έγγραφό του παρήγγειλε την κράτησή του σε ειδικό χώρο της δικαστικής φυλακής Κορυδαλλού «μέχρι την απέλασή του ή την χορήγησή αρμοδίως προσωρινής άδειας παραμονής στη χώρα». Ο αιτών αλλοδαπός δεν προσέφυγε στο αρμόδιο κατά τόπο Τριμελές Πλημ/κείο Πειραιώς αιτούμενος να επιτραπεί σε αυτόν η προσωρινή παραμονή του στη χώρα με περιοριστικούς όρους, κατ' εφαρμογή της Κ.Υ.Α. 137954/2000 μέχρι την απέλασή του. Πέραν όμως αυτού, τυχόν υποβληθησόμενη αίτηση υπό το ως άνω περιεχόμενο θα ετύγχανε απαράδεκτη, διότι ο εν λόγω αλλοδαπός δεν έχει μέχρι σήμερα εκτίσει την ποινή του και ως τέτοια θα απορρίπτετο από το Τριμελές Πλημ/κείο Πειραιώς.

Όσα όμως ισχύουν για την κρίση αιτήσεως από το Δικαστήριο, αυτονοήτως και για την ταυτότητα του νομικού λόγου ισχύουν για την κρίση από το Δικαστικό Συμβούλιο διότι, άλλως, οδηγούμεθα σε καταστρατήγηση των ορισμών της υπ' αριθμ. 137954 Κ.Υ.Α. από το Δικαστικό Συμβούλιο, κατά παρέκκλιση της αρμοδιότητας του Τριμελούς Πλημ/κείου. Τούτο θα εσήμαινε εν προκειμένω ότι ο αιτών αλλοδαπός, καταδικασθείς, ως άνω, από το Τριμελές Εφετείο Κακουργημάτων Αθηνών, το οποίο παραλλήλως διέταξε την άμεση και ισόβια απέλασή του από τη χώρα, έχει τη δυνατότητα να παραμείνει στην Ελλάδα, παρά τα ανωτέρω επιβληθέντα και μάλιστα απολυθείς υπό όρους ύστερα από έκτιση όχι του συνόλου της επιβληθείσης ποινής αλλά των 2/5 αυτής και παρά το γεγονός ότι αυτή η απόλυση χώρησε ακριβώς υπό τον όρο της απελάσεώς του, το πράγμα θα ήταν,

εκτός από άτοπο νομικώς, και παράδοξο, προς άρση δε των επισημανθεισών αντιφάσεων εκδόθηκε η προμνησθείσα κοινή Υπουργική Απόφαση.

Επιπροσθέτως και σε κάθε περίπτωση, όπου η απέλαση απολυθέντος από τις φυλακές αλλοδαπού είναι για οποιονδήποτε λόγο ανέφικτη, δεν προβλέπεται από καμιά διάταξη νόμου η άρση της κρατήσεώς τους και η παραμονή τους υπό όρους στη χώρα, διότι στην περίπτωση αυτή εξασφάλιζαν την παραμονή τους στην Ελλάδα αλλοδαποί οι οποίοι εκ τυχαίων και συμπτωματικών λόγων δεν συνελήφθησαν κατά την παράνομη είσοδό τους και ακολούθως εγκλημάτησαν και καταδικάσθηκαν, ενώ, αντιθέτως, απελαύνονται άνθρωποι οι οποίοι δεν κατάφεραν να εισέλθουν στην Ελλάδα, συλληφθέντες κατά την προσπάθεια εισόδου τους, και οι οποίοι ουδέν άλλο αδίκημα, πέραν του προβλεπόμενου από το άρθρο 50 παρ.1 διέπραξαν.

(Προτείνεται η απόρριψη της αίτησης, ως απαράδεκτης και νόμω αβάσιμης)

ΒΟΥΛΕΥΜΑ

Σύμφωνα με το άρθρ. 145 παρ.1, 2 ΚΠΔ, όταν στην απόφαση υπάρχουν λάθη ή παραλείψεις, που δεν παράγουν ακυρότητα, το Δικαστήριο που την εξέδωσε, ύστερα από αίτηση του Εισαγγελέα ή κάποιου από τους διαδίκους ή και αυτεπαγγέλτως, διατάσσει τη διόρθωση ή τη συμπλήρωσή τους, αν δεν μεταβάλλονται ουσιαστικά και δεν αλλοιώνεται η αληθινή εικόνα αυτών που πράγματι συνέβησαν στο ακροατήριο. Με απόφαση εξομοιώνεται και το βούλευμα (άρθρ. 138 παρ.1 εδ. β ΚΠΔ), η διόρθωση δε ή η συμπλήρωση στην τελευταία αυτή περίπτωση διατάσσεται κατά κανόνα από το δικαστικό συμβούλιο που την εξέδωσε, μετά κλήτευση και ακρόαση των εμφανισθέν-

ντων διαδίκων (ΣυμβαΠ 804/1996 ΠΧρ 47,671, ΕφΠατρ. 190/1997 ΠΧρ ΜΖ', 883). Εξάλλου, στην πρώτη παράγραφο του άρθρου 74 του ΠΚ, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρ. 1 παρ.2 του ν. 2408/1996, ορίζεται ότι: «Το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την απέλαση αλλοδαπού που καταδικάστηκε σε κάθειρξη ή φυλάκιση με την επιφύλαξη των σχετικών διατάξεων που περιλαμβάνονται σε διεθνείς συμβάσεις που έχουν κυρωθεί από τη χώρα. Όταν ο αλλοδαπός βρίσκεται νόμιμα στη χώρα, η απέλαση δεν μπορεί να διαταχθεί, αν δεν του έχει επιβληθεί ποινή φυλάκισης τουλάχιστον τριών μηνών. Η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την έκτιση της ποινής ή την απόλυση από τις φυλακές. Το ίδιο ισχύει και όταν η απέλαση επιβλήθηκε από το Δικαστήριο ως παρεπόμενη ποινή». Στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου, που προστέθηκε με το άρθρο 12 παρ.1 του ν. 2721/1999, περαιτέρω ορίζεται ότι «ο αλλοδαπός μέχρι την απέλασή του εξακολουθεί να παραμένει κρατούμενος σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησης ή θεραπευτικών καταστημάτων». Τέλος, με το άρθρο 3 της υπ' αριθμ. 13754/12.10.2000 απόφασης των Υπουργών Εξωτερικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης ορίζεται ότι «οσάκις η δικαστική απέλαση για οποιονδήποτε λόγο και ιδίως όταν κινδυνεύει η ζωή του υπό απέλαση προσώπου, δεν είναι δυνατόν κατά τη βεβαίωση της αστυνομικής αρχής να εκτελεσθεί αμέσως, ο αρμόδιος για την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης εισαγγελέας απευθύνεται στο τριμελές πλημμελειοδικείο, στο οποίο υπηρετεί, για να αποφανθεί περί της άρσεως της τυχόν χορηγηθείσας αναστολής εκτελέσεως της επιβληθείσας στερητικής της ελευθερίας ποινής και της εκτίσεώς της.

Εάν η άμεση απέλαση είναι ανέφικτη

και μετά την έκτιση της στερητικής της ελευθερίας ποινής, ο αρμόδιος εισαγγελέας εισάγει την υπόθεση στο παραπάνω τριμελές πλημμελειοδικείο, για να αποφασισθεί η προσωρινή παραμονή του αλλοδαπού στη χώρα με περιοριστικούς χώρους, αναφερομένους ιδίως στην εγκατάσταση και παραμονή, απαγόρευση μετάβασης σε ορισμένους τόπους και άσκηση ορισμένου επαγγέλματος, υποχρέωση εμφάνισης κατά τακτά χρονικά διαστήματα στις αστυνομικές αρχές στις οποίες αποστέλλεται η απόφαση, για να εξασφαλίζεται ο έλεγχος από αυτές και αν είναι εφικτή η άμεση πραγματοποίησή της απέλασης του αλλοδαπού αμέσως μόλις αρθούν τα σχετικά κωλύματα, χωρίς νέα εισαγγελική παραγγελία».

Από τις παραπάνω διατάξεις συνάγεται ότι στην περίπτωση κατά την οποία διατάχθηκε με βούλευμα του αρμοδίου δικαστικού συμβουλίου υπό τον όρο της ανάκλησης απόλυση του αλλοδαπού καταδίκου, σύμφωνα με τα άρθρα 105 και 110 του ΠΚ, όπως ήδη ισχύουν, η απέλαση εκτελείται αμέσως μετά την υφ' όρο απόλυση από τις φυλακές και ότι μέχρι να πραγματοποιηθεί η απέλαση του αλλοδαπού αυτός εξακολουθεί να κρατείται σε ειδικούς χώρους των καταστημάτων κράτησεως ή θεραπευτικών καταστημάτων. Η κράτηση του αλλοδαπού στα σωφρονιστικά καταστήματα ωσότου πραγματοποιηθεί η απέλασή του κρίθηκε εκ των πραγμάτων αναγκαία, αφού αλλιώς θα ήταν δυνατόν ο ίδιος να διαφύγει και να μην υλοποιηθεί η απέλαση (Εισηγητική Έκθεση στο σχέδιο νόμου «Ενοποίηση του πρώτου βαθμού δικαιοδοσίας κλπ.» (Ν.2721/1999), κεφ. Β', άρθρ.13). Εάν η απέλαση του αλλοδαπού εξακολουθεί να είναι ανέφικτη και μετά τη έκτιση της ποινής, τότε εισάγεται η υπόθεση από τον αρμόδιο εισαγγελέα στο Τριμελές Πλημ-

μελαιοδικείο, για να αποφασιστεί η προσωρινή παραμονή του αλλοδαπού με περιοριστικούς όρους (βλ. σχετ. Γνωμ.Εισαγ. ΑΠ 6/2000 ΠοινΔικ 2000,1101).

Στην προκειμένη περίπτωση αρμοδίως, σύμφωνα με τα παραπάνω σχετικά εκτιθέμενα, εισάγεται ενώπιον του Συμβουλίου τούτου, με την άνω πρόταση του Εισαγγελέα Πλημ/κων Τρικάλων, η υπ' αριθμ. πρωτ. .../12.3.2002 αίτηση του κρατούμενου σε ειδικό χώρο της Δικαστικής Φυλακής Κορυδαλλού, δυνάμει του υπ' αριθμ. πρωτ. .../13.2.2002 εγγράφου του Εισαγγελέως Εφετών Αθηνών, Α.Ν. υπηκόου Ιράκ, περί συμπληρώσεως του υπ' αριθμ. 4/2002 βουλεύματος του ίδιου αυτού Συμβουλίου, με το οποίο διατάχθηκε η υπό τον όρο της ανάκλησης απόλυσή του από τη Δικαστική Φυλακή Τρικάλων, όπου τότε εκρατείτο, με την υποχρέωσή του να εγκαταλείψει αμέσως την Ελλάδα και να παραμείνει εκτός αυτής καθ' όλο το χρονικό διάστημα της δοκιμασίας του. Η ίδια αυτή αίτηση, ωστόσο, με την οποία ο πιο πάνω κρατούμενος εκθέτει περαιτέρω ότι, μολονότι με την υπ' αριθμ. 647/12.3.2001 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακουρηγημάτων Αθηνών, διατάχθηκε η μετά την έκτιση της ποινής του απέλασή του, η απέλαση αυτή δεν είναι εφικτή, διότι δεν μπορεί να διαπιστωθεί η άνω υπηκοότητά του λόγω εμπάργκο, και ακολούθως ζητεί να τεθούν στον ίδιο οι όροι α) να διαμένει στην Αθήνα (Ακ. Πλ., οδός Π. αρ...) και β) να εργάζεται ως ράφτης μέχρι περατώσεως του χρόνου

δοκιμασίας του, δεδομένου ότι μπορεί να διαθέτει το κατάλληλο υποστηρικτικό περιβάλλον που απαιτείται, προκειμένου να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του σε καθεστώς ελευθερίας, δεν είναι νόμιμη και πρέπει συνεπώς να απορριφθεί.

Και τούτο, διότι, σύμφωνα και με όσα σχετικά στις προηγηθείσες νομικές σκέψεις αναπτύσσονται, δεν παρέχεται από κάποια διάταξη δυνατότητα του δικαστικού συμβουλίου, που, όπως εν προκειμένω, διέταξε την απόλυση υπό τον όρο της ανάκλησης του αλλοδαπού κρατούμενου, να αποφασίσει επιπλέον, σε περίπτωση που η απέλαση του τελευταίου είναι για οποιονδήποτε λόγο ανέφικτη, την προσωρινή παραμονή του ίδιου με περιοριστικούς όρους. Τη δυνατότητα αυτή, όπως παραπάνω αναφέρεται έχει, σε περίπτωση που η απέλαση είναι για οποιονδήποτε λόγο ανέφικτη, μόνο το Τριμελές Πλημμελειοδικείο, στο οποίο υπηρετεί ο αρμόδιος για την εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης εισαγγελέας, και μάλιστα μετά την έκτιση από τον αλλοδαπό της στερητικής της ελευθερίας ποινής του. Εξάλλου, πρέπει να σημειωθεί, ότι ο ανωτέρω κρατούμενος, μολονότι κλήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα να παραστεί κατά τη συνεδρία του Συμβουλίου (βλ. το από 28.6.2002 αποδεικτικό επιδόσεως του γραμματέα της Δικαστικής Φυλακής Κορυδαλλού Β, Α.), δεν εμφανίστηκε προκειμένου να ακουστεί (άρθρ. 145 παρ.2 εδ.β' ΚΠΔ).

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΣΧΟΛΙΑ - ΕΙΔΗΣΕΙΣ - ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ (ΔΤΚ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗ ΜΙΣΘΩΜΑΤΟΣ ΜΗΝΩΝ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ - ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ - ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2002

Από τη Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Ελλάδος (ΕΣΥΕ) ανακοινώνεται ότι:

1. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη Σεπτεμβρίου 2001 - Αυγούστου 2002, παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,5%.

Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΚΤ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης για το μήνα **ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ 2002** ανέρχεται σε **2,6** επί του καταβαλλομένου μισθώματος.

2. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη Οκτωβρίου 2001 - Σεπτεμβρίου 2002, παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,5%.

Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΚΤ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης για το μήνα **ΟΚΤΩΒΡΙΟ 2002** ανέρχεται σε **2,6** επί του καταβαλλομένου μισθώματος.

3. Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ), κατά τη δωδεκάμηνη Νοεμβρίου 2001 - Οκτωβρίου 2002, παρουσίασε αύξηση (απλή δωδεκάμηνη μεταβολή) κατά 3,7%.

Στις περιπτώσεις των μισθώσεων των οποίων η ετήσια αναπροσαρμογή μισθώματος ορίζεται, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, στο 75% της μεταβολής του ΔΚΤ, όπως αυτός υπολογίζεται από την ΕΣΥΕ, το ποσοστό αύξησης για το μήνα **ΝΟΕΜΒΡΙΟ 2002** ανέρχεται σε **2,8** επί του καταβαλλομένου μισθώματος.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΕΤΟΥΣ 2002

1. Ευρετήριο άρθρων - μελετών - σχολίων	563
2. Αλφαριθμητικό ευρετήριο	565
3. Αριθμητικό ευρετήριο αποφάσεων	627
4. Βιβλιογραφία	181
5. Επαγγελματικά θέματα -ειδήσεις-ανακοινώσεις	179, 366, 559
6 Τιμητικές διακρίσεις	396

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΑΡΘΡΩΝ - ΜΕΛΕΤΩΝ - ΣΧΟΛΙΩΝ

Φίλιππου ΑΝΔΡΕΟΥ, Δικηγόρου:

Κακουργήματα ή πλημμελήματα τα εγκλήματα των τοξικομανών	5
--	---

Ζωής ΓΡΟΥΣΟΠΟΥΛΟΥ, Δικηγόρου:

Το άρθρο 11 της ΕΣΔΑ. Κατοχυρώνει και σε ποιο βαθμό την αρνητική όψη του συνδικαλιστικού δικαιώματος;	391
---	-----

Δημητρίου ΚΟΛΤΣΙΔΑ, συντ/χου Δικ. Επιμελητή:

Το άρθρο 630 ΚΠολΔ και οι συνέπειες των δικαστικών επιμελητών από τη μη εφαρμογή των δ/ξεων αυτού.....	11
--	----

Ευαγγέλου ΚΡΟΥΣΤΑΛΑΚΗ, Εισαγγελέα Α.Π.:

Οι Δικηγόροι και οι Δικηγορικοί Σύλλογοι. Ο θεσμικός ρόλος τους στην απονομή της δικαιοσύνης	373
--	-----

Λάμπρου ΜΑΡΓΑΡΙΤΗ, Καθηγήτρί ΑΠΘ:

Οι οικονομικές διατάξεις του Καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου.....	386
--	-----

Αστερίου ΜΠΟΥΖΙΑ, δικηγόρου:

Δημόσιες ενισχύσεις της οικονομίας και παροχή δικαστικής προστασίας.....	15
--	----

Φεραίου ΝΑΝΗ, Προέδρου ΔΣΛ:

Εις μνήμην του Γεωργίου Δουβαλόπουλου, Δικηγόρου και πρώην Προέδρου του ΔΣΛ.....	3
--	---

Αριστείδη ΠΑΠΑΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ, Δικηγόρου:

«IN MEMORIAM» Σωτηρίου Ιωάννου Ζιαζιά.....	371
Η προσωρινή εκτελεστότητα των οριστικών αποφάσεων ως μέσο ικανοποίησης των ιδιωτικών δικαιωμάτων και αξιώσεων	375

Στεφάνου ΤΖΙΑΦΑΛΙΑ, Δικηγόρου:

Κατάχρηση εξουσίας κατ' άρθρο 239 ΠΚ. Παρατηρήσεις στο με άρθρο 26/2002 βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών	379
---	-----

Κωνσταντίνου ΤΣΑΚΙΡΗ, Δικηγόρου:

Αναφορά - Προτάσεις σχετικά με τη λειτουργία της δικαιοσύνης	395
--	-----

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ

ΑΓΡΟΜΙΣΘΩΣΗ

Ακινήτων καταλειπομένων με κληρονομία ή δωρεά στο κράτος, ως και ανηκόντων σε κοινωφελή ιδρύματα. Ο μισθωτής δεν έχει δικαίωμα μείωσης του μισθώματος, για λόγους θεομηνίας ή άλλης ανώτερης βίας. Συνταγματικότητα της εξαίρεσης αυτής. Εφ. Λαρ. 1/02 σ. 59

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Κλήρος. Μετά τον ΑΝ 431/68 δυνατή η έκτακτη χρησηκτικότητα, υπό την απαγόρευση κατάτμησης. Κατ'εξαίρεση, επιτρεπτή η κατάτμηση οικοπεδικού κλήρου σε εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, εφ' όσον δημιουργούνται τεμάχια άρτια. Εφ. Λαρ. 367/01, σ. 27

Ο κληρούχος θεωρείται, κατά πλάσμα δικαίου, καλόπιστος νομέας, έστω κι αν δεν κατέχει το κλήρο. Η προστασία του κληρούχου εκτείνεται και στους κληρονόμους του. Χρησικτησία κληρών.

Από την έκδοση παραχωρητηρίου επέρχεται αναδρομική κτίση της κυριότητας. Η κληρονομία του κληρούχου ρυθμίζεται από το κοινό αστικό δίκαιο (ΒΡΔ ή ΑΚ) αν πριν το ν. 3194/55 δεν έγινε ιδιαίτερη ρύθμιση με δικαστική απόφαση, ή απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων ή πράξη της Διοίκησης.

ΒΡΔ. Ο εκούσιος (ενήλικος) κληρονόμος αποκτά τη κυριότητα, αφοτίου υπεισέλθει στη κληρονομία με ανάμιξη, χωρίς να απαιτείται δήλωση αποδοχής κληρονομίας και μεταγραφή.

Προϋποθέσεις μεταβίβασης κληρών του Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου. Ο κληρονόμος του κληρούχου δεν δικαιούται να επικαλεστεί την απαγόρευση κατάτμησης, εάν ο ίδιος ή ο δικαιοπάροχός του προέβη σε αυτήν. Εφ. Λαρ. 164/02, σ. 245

Γεωργικό ενέχυρο υπέρ ΑΤΕ μόνο για γεωργικές απαιτήσεις. Ιδιώνυμο ποινικό αδίκημα η απόκρυψη ή απαλλοτρίωση των ενεχυρασμένων κινητών, δίχως προηγούμενη εξόφληση των γεωργικών χρεών. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 211/01, σ. 330

ΑΓΩΓΗ

Από σύμβαση χρηματικής κατάθεσης σε Τράπεζα (παρακαταθήκη). Εφ. Λαρ. 390/01, σ.34, Εφ. Λαρ. 136/02, σ. 226

Για εξαίληψη υποθήκης. Είναι ενοχική, δεν εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων, δεν υπόκειται σε καταβολή δικ. ενσήμου και εκδίδεται κατά τη τακτική διαδικασία, Εφ. Λαρ. 392/01, σ. 38

Εξ οροφοκτησίας. Εφ. Λαρ. 420/01, σ.44, Εφ. Λαρ. 56/02, σ. 75

Για μείωση μισθώματος επί αγροτικού ακινήτου ανήκοντος σε κοινωφελές ίδρυμα. Μηνόμην. Εφ. Λαρ. 1/02 σ. 59

Εξ αδικοπραξίας από παράνομη αφαίρεση πράγματος. Ενεργητική νομιμοποίηση νομέα αλλά και κατόχου του πράγματος. Εφ. Λαρ. 29/02, σ. 66

Διαζυγίου λόγω κλονισμού. Δεδικασμένο. Έννομο συμφέρον για άσκηση έφεσης. Εφ. Λαρ. 46/02, σ. 68

Εξ αδικοπραξίας κατά γιατρού υπηρετούντος σε ΕΣΥ για αμέλεια στην ενάσκηση των καθηκόντων του. Έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης. Εφ. Λαρ. 47/02, σ. 72

Από σύμβαση έργου. Εφ. Λαρ. 58/02, σ.78, Εφ. Λαρ. 105/02, σ. 411

Από σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Εφ. Λαρ. 74/02, σ. 81

Προσβολής γονικής παροχής, λόγω πλάνης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 143/01, σ. 94

Εξ αδικοπραξίας των οργάνων νομικού προσώπου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 589/01, σ. 100

Προσβολής πατρότητας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 4/02, σ.101, Πολ. Πρωτ. Λαρ. 45/02, σ. 114

Ακύρωσης δικαιοπραξίας λόγω απάτης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 30/02, σ. 110

Εξ αδικ. πλουτισμού. Επικουρικότητα αυτής. Εφ. Λαρ. 323/01, σ. 185

Αναζήτησης ωφελημάτων λόγω αυθαίρετης χρήσης παρανόμως καταληφθέντος ακινήτου. Εφ. Λαρ. 28/02, σ. 202

Αποζημίωσης αγοραστή για νομικό ελάττωμα πωληθέντος ακινήτου. Εφ. Λαρ. 33/02, σ. 204

Αρνητική αγωγή κυριότητας, λόγω απορ-

ροής ομβρίων υδάτων δια πλαστικών σωλήνων διερχομένων από όμορη ιδιοκτησία. Εφ. Λαρ. 123/02, σ. 218

Μισθωτού από αδικ. πλουτισμό, λόγω εργασίας την Κυριακή και την έκτη μέρα σε σύστημα 5θήμερης εργασίας. Εφ. Λαρ. 137/02, σ. 230

Κατά ασφαλειομεσίτη βάσει των δ/ξεων περί εντολής, ή παρακαταθήκης ή αδικοπραξίας. Εφ. Λαρ. 141/02, σ. 233

Διεκδικητική. Η καθ ύλην αρμοδιότητα, σε περίπτωση απλής ομοδικίας των εναγόντων, προσδιορίζεται από την αξία της μερίδας του ενάγοντος, που έχει το μεγαλύτερο μερίδιο. Εφ. Λαρ. 164/02, σ. 245

Αποζημίωσης λόγω φθορών του μισθίου και απόδοσης της μισθωτικής εγγύησης. Στοιχεία για το ορισμένο αυτών. Εφ. Λαρ. 166/02, σ. 251

Η αγωγή αποζημίωσης για αυθαίρετη χρήση του μισθίου εκδικάζεται κατά την διαδικασία των μισθωτικών διαφορών και δεν απαιτείται επίδοση στην ΔΟΥ. Εφ. Λαρ. 173/02, σ. 262

Λογοδοσία. Αρκεί η επίκληση του ότι ο δοσίλογος διαχειρίστηκε υπόθεση του δεξιόλογου με βάση οποιαδήποτε μεταξύ τους έννομη σχέση, χωρίς να απαιτείται παράθεση λογαριασμού ή κονδυλίων, ούτε προσδιορισμός του διεκδικούμενου με την αγωγή υπολοίπου. Στάδια δίκης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 56/02, σ. 310

Πλαγιαστική άσκηση των δικαιωμάτων του εργολάβου κατά των οικοπεδούχων, εκ μέρους του τρίτου - εκ προσυμφώνου αγοραστή. Αναγκαστική ομοδικία μεταξύ οικοπεδούχων και εργολάβου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ. 313

Από αδικοπραξία. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Από πώληση. Υπερήμερία πωλητού. Υπαναχώρηση αγοραστή. Με τη παραίτηση εκ του δικογράφου της αγωγής δεν αίρονται τα αποτελέσματα της περιεχόμενης σ' αυτήν όλησης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

Αναπροσαρμογή μισθώματος εμπορικής μίσθωσης. Εφ. Λαρ. 230/02, σ. 435

Ακύρωση απόφασης ΓΣ ανώνυμης εταιρίας. Εφ. Λαρ. 263/02, σ. 439

Ακύρωση σύμβασης πώλησης ως εικονικής και ως υποκρύπτουσας άκυρη δωρεά, λό-

γω έλλειψης συνειδήσης του δωρητή. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

Από σύμβαση υπόσχεσης τρίτου περί ελευθέρωσης. Μον. Πρωτ. Λαρ. 378/02, σ. 520

ΑΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΟΣ ΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ

Η αστική επικουρικότητα της αξίωσης αδικ. πλουτισμού δεν κωλύει την δικονομική επικουρική άσκηση αυτής, για τη περίπτωση απόρριψης της κυρίας βάσης. Στη δεύτερη περίπτωση δεν απαιτείται επίκληση στην αγωγή περιστατικών που επάγονται ακυρότητα της σύμβασης, στην οποία στηρίζεται η κύρια βάση, όπως απαιτείται στην εκ του ουσιαστικού δικαίου επικουρικότητα της εκ του αδικ. πλουτισμού αξίωσης. Εφ. Λαρ. 323/01, σ. 185

Στο σύστημα της 5θήμερης εργασίας, αν ο μισθωτός απασχοληθεί την έκτη μέρα της εβδομάδας, δικαιούται και το 1/25 του μισθού του, κατά τις δ/ξεις περί αδικ. πλουτισμού. Αν ο μισθωτός απασχοληθεί τη Κυριακή, δίχως χορήγηση αναπληρωματικής εβδομαδιαίας άδης, δικαιούται προσαύξηση 75% επί του νόμιμου (όχι του καταβαλλόμενου) μηνιαίου μισθού και επί πλέον αποζημίωση, κατά τις δ/ξεις περί αδικ. πλουτισμού. Εφ. Λαρ. 137/02, σ. 230

ΑΔΙΚΟΠΡΑΞΙΑ

Επί παράνομης αφαίρεσης πράγματος αξίωση αποζημίωσης έχει όχι μόνο ο κύριος ή ο δικαιούχος άλλου εμπράγματος δικαιώματος, αλλά και ο νομέας ή και ο απλός κάτοχος αυτού. Εφ. Λαρ. 29/02, σ. 66

Ευθύνη Δημοσίου ή νηδδ για αποζημίωση εκ παράνομων πράξεων, παραλείψεων ή υλικών ενεργειών των οργάνων του, εφ' όσον συναρτώνται με την λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και δεν οφείλονται σε προσωπικό πταίσμα οργάνου, ενεργήσαντος εκτός του κύκλου των καθηκόντων του.

Δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εκτός αν ενάγεται μόνο το όργανο ατομικά, οπότε η αγωγή ανήκει στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων.

Γιατροί του ΕΣΥ που υπηρετούν σε νοσοκομείο (νηδδ) είναι δημόσιοι υπάλληλοι και δεν υπέχουν ατομική αστική ευθύνη έναντι τρίτων για πράξεις ή παραλείψεις, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Αγωγή ασκηθείσα κατά γιατρού ΕΣΥ ατομικά, για αποζημίωση λόγω σωματικής βλάβης από αμέλεια, υπάγεται μεν στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, αλλά πάσχει από έλλειψη παθητικής νομιμοποίησης, καθ' όσον υπόχρεο προς αποκατάσταση της ζημίας είναι το νοσηλευτικό ίδρυμα και όχι ατομικά ο γιατρός. Ο ζημιωθείς μπορεί να παραστεί ως πολιτικώς ενάγων μόνο για υποστήριξη της κατά του κατηγορουμένου γιατρού κατηγορίας και όχι για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. Εφ. Λαρ. 47/02, σ. 72

Το νομικό πρόσωπο ευθύνεται για την αδικοπραξία των οργάνων του ή των προστηθέντων απ' αυτό. Αοριστία αγωγής, εάν δεν αναφέρεται αν τα αδικοπραγήσαντα πρόσωπα ενήργησαν ως όργανα της εταιρίας, ή ως προστηθέντα υπ' αυτής και αν ενήργησαν εντός των ορίων των καθηκόντων και εντολών. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 589/01, σ. 100

Νόμιμη η αγωγή κατά ασφαλειομεσίτη, αν παρακράτησε ασφάλιστρα. Εφ. Λαρ. 141/02, σ. 233

Στην αξίωση του παθόντος σε αυτ'κό ατύχημα για ζημία, λόγω αμοιβής της μητέρας του, που κατά το στάδιο της ανάρρωσης πρόσφερε τις υπηρεσίες της, απαιτείται απόδειξη της μετ' αυτής κατάρτισης σύμβασης αμοιβόμενης εργασίας. Εφ. Λαρ. 333/02, σ.300

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υπόχρεου τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση, με αίτημα τη καταβολή σ' αυτό μόνο του ποσού που αντιστοιχεί στις παροχές που ήδη κατέβαλε ή υποχρεούται να καταβάλλει στο παθόντα ή τα μέλη της οικογένειάς του. Η παρέμβαση είναι ορισμένη, όταν ενσωματώνεται σ' αυτήν το δικόγραφο της κυρίας αγωγής.

Η κατά της ασφαλιστικής εταιρία 2ετής παραγραφή του άρθρου 10 παρ.2 Ν.489/1976 ισχύει και επί αξίωσης του ΙΚΑ, ως εκ του νόμου ειδικού διαδόχου του παθόντος. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Σε περίπτωση παράβασης από συγκύριο της συμφωνίας για αποκλειστική χρήση ορισμένου τμήματος του επικοινωνίου, με αυθαίρετη ενέργεια, ο βλαπτόμενος μπορεί να ασκήσει κατά του υπαιτίου και αγωγή για αποζημίωση

λόγω αδικοπραξίας. Εφ. Λαρ. 369/02, σ. 454 Βλ. και Αυτ/τα.

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

Υπαγωγή σε ειδική εκκαθάριση των ποδοσφαιρικών α. ε. με αίτηση πιστωτών, που εκπροσωπούν το 51% τουλάχιστον του συνόλου των απαιτήσεων κατά της υπό εκκαθάριση α.ε..

Ανίσχυρη η ΥΑ, κατά την οποία στην υποβολή της αίτησης νομιμοποιείται ο καθένας που έχει έννομο συμφέρον, αδιαφόρως εκπροσωπούμενου ποσοστού των απαιτήσεων κατά της υπό εκκαθάριση εταιρείας. Εφ. Λαρ. 382/02, σ.302, Contra Εφ. Λαρ. 583/02, σ. 305

ΑΙΓΙΑΛΟΣ

Παρεμπίπτουσα κρίση των δικαστηρίων για την οριογραμμή του αιγιαλού. Μή νόμιμη η κατασκευή κτίσματος σε αιγιαλό, έστω κι αν έγινε βάσει αδείας της Πολεοδομίας, αν δεν προηγήθηκε άδεια της λιμενικής αρχής. Διοικ. Εφ. Λαρ. 649/01, σ. 550

ΑΙΤΗΜΑ (ΠολΔικ)

Το αίτημα απειλής προσωπικής κράτησης κατά του νόμιμου εκπροσώπου της εταιρίας είναι νόμιμο, έστω κι αν η αγωγή δεν στρέφεται κατ' αυτού, διότι τούτο απαιτείται στη δίκη που ζητείται η καταδίκη σε προσωπική κράτηση και όχι σε εκείνη που την απειλεί. Εφ. Λαρ. 240/01, σ. 21

Αίτημα της καταδολιευτικής αγωγής είναι η απαγγελία της διάρρηξης της απαλλοτριώσεως υπέρ του ενάγοντα, χωρίς να απαιτείται αίτημα αναμεταβίβασης ή καταδίκης σε δήλωση βούλησης για αναμεταβίβασή του απαλλοτριωθέντος στον οφειλέτη. Εφ. Λαρ. 97/02, σ. 87

Επί αναζήτησης ωφελημάτων λόγω αυθαίρετης χρήσης παρανόμως καταληφθέντος ακινήτου, το αίτημα για απόδοση ωφελημάτων μεταγενεστερών του χρόνου συζήτησης της αγωγής, είναι απορριπτέο, ως πρόωρο. Εφ. Λαρ. 28/02, σ. 202

Κατάσχεση εις χείρας τρίτου (μισθωτού) των μισθωμάτων που οφείλει στον καθ' ου η κατάσχεση (εκμισθωτή). Επί ανακοπής κατασχετηρικής αρνητικής δήλωσης του τρίτου, μη νόμιμο το καταψηφιστικό αίτημα για τη κατα-

βολή των μελλοντικών μισθωμάτων, που δεν είναι απαιτητά κατά το χρόνο συζήτησης της α-νακοπής. Ειρ. Λαρ. 238/02, σ. 529

ΑΙΤΗΣΗ ΑΚΥΡΩΣΗΣ (Διοικ)

Έννομο συμφέρον του ιδιοκτήτη κτιρίου, στο οποίο εγκαταστάθηκε κεραία, προς υποβολή αίτησης ακύρωσης, εφ' όσον και αυτού διατάχθηκε η κατεδάφιση και αυτός υπέβαλε προηγούμενα ένσταση στην αρμόδια επιτροπή.

Για την εγκατάσταση σταθμών ραδιοεπικοινωνίας και κεραιών εκπομπής στην ξηρά, δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση από την πολεοδομική υπηρεσία και άδεια του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Αν η χωρίς οικοδομική άδεια κατασκευή δεν αντίκειται στις πολεοδομικές δ/ξεις, η πολεοδομική αρχή, πριν κηρύξει την κατασκευή κατεδαφιστέα, οφείλει να ειδοποιήσει εγγράφως τον ενδιαφερόμενο για υποβολή των αναγκαίων στοιχείων έγκρισης τοποθέτησης κεραίας σε 2μηνη προθεσμία. Διοικ. Εφ. Λαρ. 94/01, σ. 147

Εκπαίδευση. Αίτηση ακύρωσης απόφασης του Προϊσταμένου της Δ/νσης Αβάθμιας εκπαίδευσης, με την οποία ανατέθηκε η προσωρινή άσκηση καθηκόντων Δ/ντή Δημοτικού σχολείου.

Ο Προϊστάμενος της Δ/νσης Εκπαίδευσης είναι όργανο του Ελληνικού Δημοσίου και όχι της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, η οποία δεν νομιμοποιείται παθητικά.

Προθεσμία 60 ημερών από την επόμενη της κοινοποίησης, ή της δημοσίευσης της προβαλλόμενης πράξης, αν την τελευταία επιβάλλει ο νόμος, άλλως από τότε που ο αιτών έλαβε γνώση. Στοιχεία γνώσης. Διοικ. Εφ. Λαρ. 531/01, σ. 155

Αίτηση ακύρωσης για διάλυση διοικητικής σύμβασης, στρεφόμενη κατά απόφασης του Προϊσταμένου της ΤΥΔΚ της περιφερειακής Διοίκησης, με την οποία σιωπηρά απορρίφθηκε αίτηση θεραπείας. Παραδεκτή, έστω κι αν ασκήθηκε πριν τη πάροδο της 3μηνιας προθεσμίας, εφ' όσον αυτή συμπληρώθηκε μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης.

Η ΤΥΔΚ και ο Περιφερειακός Διευθυντής αυτής αποτελούν όργανα του Δημοσίου και όχι

της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, η οποία δεν νομιμοποιείται παθητικά. Διοικ. Εφ. Λαρ. 549/01, σ.158

ΑΚΡΟΑΣΗ

Το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης ικανοποιείται, όταν προβλέπεται ξεχωριστή διαδικασία υποβολής ένστασης κατά της προηγηθείσας δυσμενούς πράξης ενώπιον του ιδίου ή άλλου οργάνου. Διοικ. Εφ. Λαρ. 130/01, σ. 150

ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Πολ).

ΑΛΛΗΛΟΧΡΕΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ

Υπάρχει όταν δύο πρόσωπα, από τα οποία τουλάχιστον το ένα είναι έμπορος, συμφωνούν να καταχωρίζουν τις μεταξύ τους δοσοληψίες σε κονδύλια πιστώσεων και χρεώσεων, τα οποία, μολονότι διατηρούν το νομικό τους χαρακτήρα, αποβάλλουν την αυτοτέλειά τους και δεν μπορούν να επιδιωχθούν ή διατεθούν χωριστά, με αποτέλεσμα να οφείλεται μόνο το κατά το κλείσιμο του λ/σμού κατάλοιπο.

Επί αναγνώρισης του καταλοίπου κλεισθέντος αλληλόχρεου λ/σμού δεν απαιτείται η παράθεση στην αγωγή των ιδιαίτερων κονδυλίων. Εφ. Λαρ. 141/02, σ. 233

ΑΛΛΙΕΡΓΑΤΕΣ

Αιγύπτιοι αλλιεργάτες που απασχολούνται σε αλιευτικά σκάφη στην Ελλάδα, υπάγονται μετά το ν. 1902/90 στην ασφάλιση του ΙΚΑ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 575/01, σ.362

ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ

Βλ. Κρατούμενοι, Απέλαση, Δίκη - Δικονομία (ΠοινΔικ)

ΑΜΕΛΕΙΑ (Αστ)

Βαριά αμέλεια υπαλλήλων Τράπεζας, οι οποίοι δεν προέβησαν σε διαπίστωση ταυτοπροσωπείας ανάμεσα στον αληθινό δικαιούχο και στον εμφανισθέντα ως δικαιούχο λ/σμού καταθέσεων, ο οποίος, με κλεμμένο βιβλιάριο καταθέσεων και πλαστογράφηση της υπογραφής, ανέλαβε τα χρήματα. Εφ. Λαρ. 390/01, σ. 34

Η Τράπεζα οφείλει να ελέγχει την ουσιαστική νομιμοποίηση του κατόχου του βιβλιαρίου και τη ταυτοπροσωπεία του δικαιούχου, έστω κι αν υπάρχει στο βιβλιάριο απαλλακτική ρήτρα, άλλως υπάρχει σοβαρή αμέλεια και δεν υπάρχει απαλλαγή της Τράπεζας, ούτε από συγγνωστή πλάνη. Εφ. Λαρ. 136/02, σ.226

ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Εκτέλεση - Πτώχευση

ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Απαιτείται έγγραφος συστατικός τύπος μόνο για την υπόσχεση ή δήλωση του οφειλέτη για αναγνώριση του χρέους, ενώ η αποδοχή του δανειστή μπορεί να είναι ρητή ή σιωπηρή, συναγόμενη και συμπερασματικά. Όταν η αναγνώριση χρέους αποβλέπει απλώς στην επιβεβαίωση της υφιστάμενης ενοχής, δεν υπάρχει ανανέωση χρέους. Η αποδοχή συν/κής δεν συνιστά ανανέωση, εφ' όσον χωρίς να καταργείται η αρχική ενοχή, δημιουργείται παράλληλα μία νέα αφηρημένη. 20ετής παραγραφή της αξίωσης από αφηρημένη αναγνώριση χρέους. Εφ. Λαρ. 5/02, σ. 193

Στοιχεία συστατικού εγγράφου αιτιώδους αναγνώρισης χρέους. Εφ. Λαρ. 114/02, σ.213

ΑΝΑΔΑΣΩΣΗ

Βλ. Δάση, Διοικητικές διαφορές, Δίκη-Δικονομία (Διοικ).

ΑΝΑΚΛΗΣΗ (ΠολΔικ)

Μη οριστικής απόφασης. Εφ. Λαρ. 409/02, σ.466 Εφ. Λαρ. 661/02, σ. 512

ΑΝΑΚΟΠΗ (ΠολΔικ)

Κατά πίνακα κατάταξης. Στοιχεία για το ορισμένο αυτής. Κατάταξη απαίτησης ασφαλιζόμενης με προσημείωση, πριν και μετά την τροπή σε υποθήκη. Εφ. Λαρ. 263/01, σ.24

Τριτακοπή. Ασκεΐται από τρίτον, ο οποίος δεν συμμετέσχε, ούτε προσεπικλήθηκε, μήτε ανακοινώθηκε σ' αυτόν η δίκη και δεν δεσμεύεται από δεδικασμένο, εφ' όσον η τριτακοπόμενη απόφαση προκαλεί βλάβη σε δικαίωμά του, δίχως επίκληση δόλου ή συμπαιγνίας διαδίκων, που απαιτείται επί τριτακοπής από πρόσωπο δεσμευόμενο από το δεδικασμένο.

Η τριτακοπή που στηρίζεται σε κυριότητα με έκτακτη χρησικτησία υποκαθιστά την αναγνωριστική αγωγή κυριότητας και εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων.

Πριν την εκτέλεση απευθύνεται εναντίον όλων των συμμετασχόντων διαδίκων και δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 367/01, σ. 27

Κατά δ/γής πληρωμής. Νέοι λόγοι ανακοπής δεν μπορούν να προταθούν, για πρώτη φορά, με το δικόγραφο της έφεσης, ούτε με τις προτάσεις του ανακόποντα στη πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια δίκη, παρά μόνο με δικόγραφο προσθέτων λόγων ανακοπής. Τρόπος προβολής οφισγενών ισχυρισμών με το δικόγραφο της έφεσης ή των προσθέτων λόγων. Εφ. Λαρ. 466/01, σ. 52

Η κοινοποίηση επιταγής από την ΑΤΕ καθιστά ορισμένη και ληξιπρόθεσμη την απαίτησή της, η οποία μπορεί να αμφισβητηθεί μόνο με άσκηση ανακοπής εντός 5 ημερών. Εφ. Λαρ. 97/02, σ. 87

Τριτακοπή παρά πρόσωπου, επικαλούμενου ίδια κυριότητα επί κατασχεθέντος ακινήτου, κτηθείσα με χρησικτησία, ήτοι με την αγορά ακινήτου με προσύμφωνο και εγκατάσταση του αγοραστή στη νομή. Εγγραφή στα βιβλία διεκδικήσεων. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 213/01, σ. 97

Κατά της διοικητικής εκτέλεσης. Υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, εφ' όσον η απαίτηση του Δημοσίου προέρχεται από σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. Εφ. Λαρ. 217/02, σ. 285

Ανακοπή κατά δ/γής απόδοσης της χρήσης του μισθίου. Λόγοι ανακοπής και τρόπος προβολής. Εφ. Λαρ. 275/02, σ. 444

Ανακοπή κατά δ/γής πληρωμής από τον εγγυητή σε σύμβαση πιστωτικής κάρτας. Το Σάββατο δεν είναι εργάσιμη ημέρα και δεν υπολογίζεται στη προθεσμία των 15 εργάσιμων ημερών προς άσκηση ανακοπής. Εφ. Λαρ. 596/02, σ. 480

Ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης. Δεν δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία και στρέφεται κατά των δανειστών έναντι των οποίων ο ανακόπων έχει συμφέρον να επιτύχει την μεταρρύθμιση του πίνακα. Ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος δεν είναι διάδι-

κος στην δίκη επί της ανακοπής. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

Κατάσχεση εις χείρας τρίτου (μισθωτού) των μισθωμάτων που οφείλει στον καθ' ου η κατάσχεση-οφειλέτη (εκμισθωτή). Ανακοπή κατά σιωπηρής αρνητικής δήλωσης του τρίτου. Τηρητέα η διαδικασία κατά την οποία δικάζεται η διαφορά από την κατασχεθείσα απαίτηση. Εφ. Λαρ. 238/02, σ. 529

ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Στην περίπτωση αναγνώρισης χρέους, που αποβλέπει απλώς στην επιβεβαίωση της υφισταμένης ενοχής, δεν υπάρχει ανανέωση του χρέους. Η αποδοχή συν/κής δεν συνιστά ανανέωση, εφ' όσον χωρίς να καταργείται η αρχική ενοχή, δημιουργείται παράλληλα μία νέα αφηρημένη. Εφ. Λαρ. 5/02, σ. 193

ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Βλ. ΙΚΑ, Σύσταση

ΑΝΑΣΤΟΛΗ (Διοικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ).

ΑΝΑΣΤΟΛΗ (ΠολΔικ)

Αναστολή της προσωρινής εκτελεστότητας εκκληθείσας απόφασης από το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης, με αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη με το δικόγραφο της έφεσης ή των προσθέτων λόγων ή με τις προτάσεις και όχι αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο. Η εν λόγω αναστολή δεν παρέχεται επί διαταγής πληρωμής, καθόσον αυτή αποτελεί μεν τίτλο εκτελεστό, όχι όμως και απόφαση και δεν υπόκειται σε έφεση. Εφ. Λαρ. 676/02, σ. 515

ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΗ

Λόγω νέων κρίσιμων εγγράφων. Έννοια νέου και κρίσιμου εγγράφου. Δεν είναι κρίσιμο το έγγραφο που μπορεί απλώς να χρησιμεύσει ως αρχή έγγραφης απόδειξης ή για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων. Εφ. Λαρ. 16/02, σ. 61

ΑΝΕΡΓΙΑ

Βλ. Εργασία-ΟΑΕΔ

ΑΝΗΛΙΚΟΣ

Βλ. Πατρότητα, Τέκνο, Διατροφή.

ΑΝΟΧΗ

Βλ. Απόφαση, Εκτέλεση, Δίκη

ΑΝΤΑΛΛΑΞΙΜΑ ΚΤΗΜΑΤΑ

Περίελευση στο Ελληνικό Δημόσιο των ανταλλαξίμων μουσουλμανικών κτημάτων. Δυνατή η έγερση διεκδικητικής αγωγής κατά του Δημοσίου και αγωγής ακύρωσης του πρωτοκόλλου κατάληψης. Το πρωτόκολλο δεν συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη, αλλά πράξη διοίκησης ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου. Δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Εφ. Λαρ. 208/02, σ. 282

ΑΝΤΙΚΛΗΤΟΣ

Ο νόμιμα διορισμένος πληρεξούσιος είναι αυτοδικαίως και αντίκλητος για όλες τις επιδόσεις της δίκης, συμπεριλαμβανομένης και της επίδοσης της οριστικής απόφασης. Εφ. Λαρ. 232/02, σ. 289

ΑΝΤΙΠΑΡΟΧΗ

Βλ. Μίσθωση έργου

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΥΣΗ

Άμεση. Σε περίπτωση αμφισβήτησης της αντιπροσωπευτικής εξουσίας υπόχρεος προς απόδειξη είναι ο επικαλούμενος την ύπαρξή της. Εφ. Λαρ. 367/01, σ. 27

Η γνώση του αντιπροσώπου εξομοιώνεται με γνώση του αντιπροσωπευόμενου. Εφ. Λαρ. 97/02, σ. 87

Για να ενεργήσει η δήλωση βούλησης αμέσως υπέρ και κατά του αντιπροσωπευόμενου πρέπει ο αντιπρόσωπος, να καθιστά γνωστό στον αντισυμβαλλόμενο ότι η ενέργεια θα παραχθεί όχι για τον εαυτό του αλλά για τον αντιπροσωπευόμενο. Σε περίπτωση έλλειψης ρητής δήλωσης μπορεί να συναχθεί και από τις περιστάσεις. Εφ. Λαρ. 287/02, σ. 447

Η μεταγενέστερη διόρθωση του περιεχομένου του πληρεξουσίου εγγράφου, ισοδυναμεί με ανάκληση, ενεργεί για το μέλλον και όχι αναδρομικά. Εφ. Λαρ. 290/02, σ. 450

ΑΝΤΛΙΑ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΟΣ

Βλ. Αυτοκίνηση, Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΑΝΩΤΕΡΗ ΒΙΑ

Δεν συνιστά ανώτερη βία η αποχή των δικηγόρων, καθ' όσον ο διάδικος επιμελώς φερόμενος μπορούσε να ασκήσει αυτοπροσώπως το ένδικο μέσο, για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου. Εφ. Λαρ. 655/02, σ. 505

Αναστολή λήξης της προθεσμίας προς αναγγελία εργατικού ατυχήματος στο ΤΕΒΕ λόγω ανώτερης βίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 464/01, σ. 536

ΑΟΡΙΣΤΙΑ

Στην αίτηση επίδειξης βιβλίων πρέπει να αναφέρονται και να προσδιορίζονται τα βιβλία με συγκεκριμένο τρόπο, καθώς και το περιεχόμενο τους, που χρησιμεύει για την απόδειξη των ισχυρισμών του αιτούντα. Αοριστία αιτήματος επίδειξης αποφάσεων ΓΣ και πρακτικών ΔΣ αγροτικού συνεταιρισμού, δίχως μνεία του αριθμού των αποφάσεων και του περιεχομένου τους. Εφ. Λαρ. 29/02, σ. 66

Αοριστία αγωγής προσβολής γονικής παροχής, λόγω πλάνης, ως προς την έκταση και τις ιδιότητες του μεταβιβασθέντος ακινήτου, διότι δεν αναφέρεται αν ο πλανηθείς υπέγραψε το συμβόλαιο μετά την ανάγνωση του, ή χωρίς να αναγνωσθεί και αν, όταν το υπέγραψε, γνώριζε ή όχι το περιεχόμενό του. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 143/01, σ. 94

Ευθύνη του ν.π. για την αδιοπραξία των οργάνων του ή των υπ' αυτού προστηθέντων. Αοριστία αγωγής, εφ' όσον δεν αναφέρεται αν τα αδιοπραγήσαντα πρόσωπα ενήργησαν ως όργανα του ν.π. ή ως προστηθέντα υπ' αυτού και εντός των ορίων των καθηκόντων και εντολών. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 589/01, σ. 100

Για το ορισμένο αγωγής ακύρωσης της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας για κατάχρηση δικαιώματος πρέπει να εκτίθενται στην αγωγή τα ονόματα των εργαζομένων της ίδιας κατηγορίας, ειδικότητας εμπειρίας, ικανότητας και απόδοσης με τον ενάγοντα, καθώς και τα λοιπά στοιχεία (αρχαιότητα, οικονομική και οικογενειακή κατάσταση). Εφ. Λαρ. 323/01, σ. 185

Επί αναγνώρισης του καταλοίπου κλεισθέ-

ντος αλληλόχρεου λ/σμού δεν απαιτείται η παράθεση στην αγωγή των κονδυλίων, όπως απαιτείται, με ποινή αοριστίας, όταν δεν υπάρχει αναγνώριση του υπολοίπου. Εφ. Λαρ. 141/02, σ. 233

Στοιχεία για το ορισμένο αγωγής αποζημίωσης λόγω φθορών του μισθίου και επιστροφής της μισθωτικής εγγύησης. Εφ. Λαρ. 166/02, σ. 251

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση, στην οποία πρέπει, για το ορισμένο αυτής, να επικαλείται και προσδιορίζει το είδος και το ποσό της απαίτησης αποζημίωσης του ασφαλισμένου του, στην οποία εκ του νόμου υποκαταστάθηκε και δεν αρκεί να αναφέρονται τα ποσά τα οποία, εκ του νόμου, κατέβαλε ή οφείλει να καταβάλλει στον ασφαλισμένο του ή τους συγγενείς αυτού. Η κυρία παρέμβαση είναι ορισμένη, όταν ενσωματώνεται σ' αυτήν το δικόγραφο της κυρίας αγωγής. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Στοιχεία για το ορισμένο αγωγής επιδίκασης εύλογης αποζημίωσης, επί υπαναχώρησης του εργοδότη σε σύμβαση έργου. Εφ. Λαρ. 105/02, σ. 411

Για το ορισμένο αγωγής προσβολής από τους κληρονόμους μη χαριστικής δικαιοπραξίας εν ζωή του κληρονομούμενου, λόγω μη συνείδησης των πράξεών του ή διανοητικής διαταραχής του, πρέπει να διαλαμβάνεται ότι εκκρεμούσε διαδικασία για την υποβολή του κληρονομούμενου σε δικαστική συμπαράσταση, ή αν αυτός βρίσκεται έγκλειστος σε ειδική μονάδα ψυχικής υγείας ή αν η κατάσταση του αυτή προκύπτει από την ίδια τη δικαιοπραξία. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

Για το ορισμένο αγωγής από σύμβαση υπόσχεσης τρίτου περί ελευθέρωσης πρέπει να αναφέρεται η γενόμενη από τον δέκτη της υπόσχεσης προηγούμενη καταβολή στο δανειστή. Μον. Πρωτ. Λαρ. 378/02, σ. 520

ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

Αναγκαστική λόγω ρυμοτομίας. Δεν συντελείται πριν τη καταβολή ή παρακατάθεση της προσωρινής ή οριστικής αποζημίωσης, ο

δε απλός χαρακτηρισμός του απαλλοτριούμενου, ως δημοτικού δρόμου, δεν τον καθιστά εκτός συναλλαγής, ούτε στερεί τον ιδιοκτήτη από το δικαίωμα κυριότητας. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27

Ιδιωτικοί δρόμοι, πλατείες και χώροι κοινής χρήσης, που έχουν σχηματιστεί με οποιοδήποτε τρόπο και βρίσκονται μέσα σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων, θεωρούνται ως κοινόχρηστοι χώροι που ανήκουν στον Δήμο ή Κοινότητα. Για τους χώρους αυτούς δεν οφείλεται αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας και, σε περίπτωση κατάργησής τους με το σχέδιο πόλης, προσκυρώνονται. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 76/02, σ.126

Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατά την διαδικασία των ασφ. μέτρων επί αίτησης για απόδοση από το Τ.Π.Δ. στον δικαιούχο του κατατεθέντος ποσού αποζημίωσης από απαλλοτρίωση, δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε ένδικο μέσο. Εφ. Λαρ. 618/02, σ. 503

Η εγκατάσταση υποσταθμού ηλεκτρικής ενέργειας σε ακίνητο γίνεται με καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με τις δ/ξεις περί αναγκαστικής απαλλοτρίωσης ή με εκμίσθωση του χώρου από τον ιδιοκτήτη προς τη ΔΕΗ. Προσδιορισμός της μηνιαίας αποζημίωσης χρήσης, κατά την ειδική διαδικασία των απαλλοτριώσεων με πρόσφορα συγκριτικά στοιχεία. Μον. Πρωτ. Λαρ. 418/02, σ. 521

ΑΠΑΤΗ (Ασπ)

Για την ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω απάτης, απαιτείται όπως η συμπεριφορά αποσκοπεί να προκληθεί δήλωση βούλησης του εξαπατούμενου και αυτή να έγινε πράγματι συνεπεία της απάτης, χωρίς να εξετάζεται αν η εξ αυτής πλάγη είναι συγγνωστή ή μη, ουσιώδης ή επουσιώδης. Απατηλή συμπεριφορά συνιστά και η εκμετάλλευση εμπιστοσύνης ηλικιωμένου, με μειωμένες σωματικές και πνευματικές λειτουργίες, που ήταν απομονωμένος από τους στενούς συγγενείς και διακατέχονταν από πόθο για ευεργεσίες. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 30/02, σ.110

ΑΠΑΤΗ (Ποιν)

Με τη χρήση μέσων αλλοίωσης των ενδείξεων μετρητή ΔΕΗ. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 244/01, σ.163

Απάτη και φοροδιαφυγή με έκδοση εικονικών παραστατικών δαπανών και με έκπτωση μη παραγωγικών τοιούτων, προς το σκοπό ωφέλειας εκ του ΦΠΑ. Φαινόμενη κατ ιδέα συρροή. Εφαρμογή δ/ξεων περί φοροδιαφυγής, βάσει της αρχής της ειδικότητας, αποκλεισμένου του άρθρου 386 ΠΚ, ως γενικού. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 53/02, 167

ΑΠΕΛΑΣΗ

Κρατούμενοι αλλοδαποί. Αδυναμία άμεσης απέλασης αλλοδαπού σε χώρα στην οποία έχει επιβληθεί αποκλεισμός. Εφαρμογή της υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α 137954/2000. Αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημ/κείου της εκτέλεσης για την κρίση περί προσωρινής παραμονής του αλλοδαπού στη χώρα με περιοριστικούς όρους. Προϋπόθεση για το παραδεκτό της σχετικής αίτησης είναι η έκτιση από τον αλλοδαπό της στερητικής της ελευθερίας ποινής του. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 192/02, σ. 554

ΑΠΟΔΕΙΞΗ (ΠολΔικ)

Σε περίπτωση αμφισβήτησης της αντιπροσωπευτικής εξουσίας υπόχρεος προς απόδειξη είναι ο επικαλούμενος την ύπαρξή της. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27

Τρόπος αμφισβήτησης γνησιότητας εγγράφου. Ο ισχυρισμός περί πλαστότητας περιέχει και τον ισχυρισμό αμφισβήτησης της γνησιότητας. Βάρος απόδειξης της γνησιότητας της υπογραφής. Εφ. Λαρ. 466/01, σ.52

Επίδειξη εγγράφου. Προϋποθέτει τη σύμβαση του εγγράφου προς το συμφέρον του αιτούντα. Στοιχεία για το ορισμένο του αιτήματος. Εφ. Λαρ. 29/02, σ.66

Αρχή έγγραφης απόδειξης από ασαφείς και υπεκφεύγουσες αποκρίσεις του εναγομένου. Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

Η μη κοινοποίηση της απόφασης περί ορισμού πραγματογνώμονος δεν δημιουργεί ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, δίχως επίκληση, δικονομικής βλάβης.

Ο διορισμός τεχνικού συμβούλου μπορεί να γίνει και μετά την έναρξη διεξαγωγής των αποδείξεων.

Μη ακυρότητα της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης, κι αν ακόμη υπάρχει βλάβη του διαδίκου, αν οι πραγματογνώμονες δεν ακολούθη-

σαν τις οδηγίες του Δικαστηρίου. Τεκμήριο επί δίκης πατρότητας. Εφ. Λαρ. 606/02, σ. 486 Βλ. και Δίκη-Δικονομία (Πολ), Έγγραφα, Μάρτυρες, Πραγματογνωμοσύνη.

ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

Οι καθαρίστριες δικαστικών μεγάρων, που συνδέονται με σύμβαση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου δικαιούνται την αποζημίωση ειδικών συνθηκών που λαμβάνουν οι υπάλληλοι του ΤΑΧΔΙΚ. Εφ. Λαρ. 208/01, σ.19

Αποζημίωση αγοραστού για νομικό ελάττωμα πωληθέντος ακινήτου. Εφ. Λαρ. 33/02, σ.204

Στην αξίωση του παθόντος σε αυτ/κό ατύχημα για ζημία, λόγω αμοιβής της μητέρας του, που κατά το στάδιο της ανάρρωσης πρόσφερε τις υπηρεσίες της, απαιτείται απόδειξη της μετ αυτής κατάρτισης σύμβασης αμοιβόμενης εργασίας. Εφ. Λαρ. 333/02, σ.300

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου σε αποζημίωση τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση. Στοιχεία για το ορισμένο της παρέμβασης. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Εύλογη αποζημίωση του εργοδότη, λόγω ματαίωσης της σύμβασης. Στοιχεία προσδιορισμού της αποζημίωσης, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη της ζημίας. Εφ. Λαρ. 105/02, σ. 411

Επί σύμβασης εκτελεστέας κατά διαδοχικές τμηματικές παροχές, σε υπερημερία του οφειλέτη ως προς μία παροχή, ο δανειστής έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίωση ή να υπαναχωρήσει ως προς μόνη την παροχή αυτή, ενώ ως προς τις υπόλοιπες έχει τα δικαιώματα αυτά, μόνον αν η καθυστέρηση ή η αδυναμία είναι τόσο ουσιάς, ώστε ο δανειστής δεν έχει πια συμφέρον για το υπόλοιπο μέρος της σύμβασης, ή αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι δεν θα εκπληρωθούν οι υπόλοιπες παροχές.

Υπαναχώρηση δανειστή και δικαίωμα εύλογης αποζημίωσης για ζημία από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

Έγκυρη η μεταξύ συγκυρίων συμβολαιογραφική συμφωνία, νομίμως μεταγραφόμενη, περί αποκλειστικής χρήσης ορισμένου τμήματος του επικοίνου Σε περίπτωση παράβασης

της συμφωνίας από συγκύριο, με αυθαίρετη ενέργεια, ο βλαπτόμενος μπορεί να ασκήσει κατά του παραβάτη, πλην άλλων και αγωγή αποζημίωσης λόγω αδικοπραξίας. Εφ. Λαρ. 369/02, σ. 454

ΑΠΟΛΥΣΗ (Εργ)

Ομαδικές απολύσεις. Βλ. Εργασία

ΑΠΟΛΥΣΗ (Ποιν)

Η υπό όρο απόλυση του καταδίκου, εφόσον συντρέχει η τυπική προϋπόθεση της έκτισης του μέρους της ποινής που προβλέπει το 105 παρ.1 ΠΚ, χορηγείται υποχρεωτικώς, εκτός αν το αρμόδιο δικαστικό συμβούλιο κρίνει ότι η διαγωγή του κατά τη διάρκεια της έκτισης της ποινής του, συμπεριλαμβανομένης και της προσωρινής κράτησής του, δεν υπήρξε καλή ή υπήρξε κατ' επίφαση μόνο καλή και υπάρχει κίνδυνος να τελέσει νέες αξιόποινες πράξεις. Για την αξιολόγηση της συμπεριφοράς του κρατουμένου δεν λαμβάνονται υπόψη στοιχεία του προ της καταδίκης χρόνου, αφού αυτά αξιολογήθηκαν στην επιμέτρηση της ποινής. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 241/01, σ.333

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠοινΔικ)

Η απαλλακτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου δεν είναι δεσμευτική για τα διοικητικά δικαστήρια. Διοικ. Εφ. Λαρ. 649/01, σ. 550

Διόρθωση ή συμπλήρωση απόφασης ή βουλεύματος, εφ όσον δεν επέρχεται ουσιάδης μεταβολή. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 192/02, σ. 554

ΑΠΟΦΑΣΗ (ΠολΔικ)

Η περί απόλυσης εκ των φυλακών του προσωποκρατούμενου απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 29/02, σ.108

Ακύρωση διαιτητικής απόφασης. Παραβίαση της αρχής της ισότητας, αν στη σύνθεση του διαιτητικού δικαστηρίου, για οποιοδήποτε λόγο, οι μετασχόντες διαιτητές του ενός διαδίκου είναι αριθμητικώς λιγότεροι από τους διαιτητές του αντιδίκου. Η αποδοχή της διαιτητικής απόφασης καθιστά απαράδεκτη την κατ αυτής άσκηση ενδίκου βοηθήματος. Εφ. Λαρ. 147/02, σ.235

Στην απόφαση περί συντηρητικής κατάσχεσης δεν είναι απαραίτητο να αναγράφονται ειδικώς τα μέλλοντα να κατασχεθούν περιουσιακά στοιχεία, με εξαίρεση πλοία, αεροσκάφη ή ειδικά περιουσιακά στοιχεία.

Πρόεδρος Πολ. Πρωτ. Λαρ. 168/02, σ.321

Η προσωρινή εκτελεσιμότητα των οριστικών αποφάσεων (Μελ.) σ. 375

Οι μη οριστικές αποφάσεις, όπως είναι και οι αναβάλλουσες τη συζήτηση υπόθεσης, υπόκεινται σε ανάκληση από το εκδόν Δικαστήριο, αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη σε κάθε στάση της δίκης, όχι όμως αυτοτελώς.

Απαράδεκτη αυτοτελής αίτηση ανάκλησης μη οριστικής-αναβλητικής απόφασης προς το σκοπό ορισμού χρόνου συζήτησης της υπόθεσης σε συντομότερη δικάσιμο, προς αποτροπή κινδύνου παραγραφής, εφόσον δεν δημιουργήθηκε στάση δίκης με κλήση για την κατ' ουσία συζήτηση της υπόθεσης. Εφ. Λαρ. 409/02, σ. 464, Εφ. Λαρ. 661/02, σ. 512

Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη σε παράλειψη ή ανοχή, απαγγέλλεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο.

Η απόφαση των ασφ. μέτρων που έταξε προθεσμία άσκησης κυρίας αγωγής διατηρεί την ισχύ της, εφόσον η αγωγή ασκήθηκε εμπρόθεσμα. Εφ. Λαρ. 429/02, σ. 472

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΔιοικΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ).

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Οι διαφορές οροφοκτιτών ως προς τα δικαιώματα επί της πιλοτής υπάγονται στο Μονομελές Πρωτοδικείο. Εφ. Λαρ. 420/01, σ.44

Δωσιδικία της περιουσίας. Ως περιουσία θεωρούνται και χρηματικές απαιτήσεις του οφειλέτη κατά τρίτων. Μαχητό τεκμήριο ότι η περιουσία αυτή βρίσκεται στο τόπο κατοικίας του τρίτου. Αρμοδιότητα και του Δικαστηρίου του τόπου στον οποίο βρίσκεται το υπό κατάσχεση πράγμα. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2848/01, σ.135

Παρέκταση της κατά τόπο αρμοδιότητας με συμβατική ρήτρα αναγραφόμενη στα τιμολόγια, επί των οποίων υπάρχει και η υπογρα-

φή του αγοραστή. Εφ. Λαρ. 109/02, σ.212

Επί διεκδικητικής αγωγής, σε περίπτωση απλής ομοδικίας των εναγόντων, η καθ ύλην αρμοδιότητα, προσδιορίζεται από την αξία της μερίδας του ενάγοντος, που έχει το μεγαλύτερο μερίδιο. Εφ. Λαρ. 164/02, σ.245

Αρμόδιο, καθ ύλην και κατά τόπο, δικαστήριο για την εκδίκαση των αντιρρήσεων κατά εκτέλεσης απόφασης ασφ. μέτρων συντηρητικής κατάσχεσης είναι, κατ' αρχήν, το εκδόν την απόφαση των ασφ. μέτρων Δικαστήριο και σε πολύ επείγουσες περιπτώσεις το Μον. Πρωτ. του τόπου της εκτέλεσης. Πρόεδρος Πολ. Πρωτ. Λαρ. 168/02, σ.321

Επί τηλεφωνικής σύμβασης, τόπος κατάρτισής της θεωρείται ο τόπος στον οποίο εκδηλώθηκε η δήλωση για την αποδοχή εκείνου που έλαβε την πρόταση, ή ο τόπος, όπου περιήλθε στον προτείνοντα η αποδοχή της πρότασης. Εφ. Λαρ. 287/02, σ. 447

Στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπάγονται οι διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών εκ της κάθετης συνιδιοκτησίας, εφ' όσον υπάρχει τουλάχιστον ένα οικοδόμημα σε ενιαίο οικόπεδο. Εφ. Λαρ. 421/02, σ. 467

Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη σε παράλειψη ή ανοχή, απαγγέλλεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει τον υπόχρεο, εφ' όσον υπάρχει απόφαση εκτελεστή, έστω και ασφαλιστικών μέτρων, περί απειλής χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, η οποία έχει επιδοθεί στον υπόχρεο και βεβαιώνεται από το δικαστήριο η απείθεια προς τη δικαστική διαταγή. Εφ. Λαρ. 429/02, σ. 472

Επί διαφορών από μίσθωση ακινήτου υπάρχει αποκλειστική δωσιδικία του Δικαστηρίου της τοποθεσίας του ακινήτου και δεν επιτρέπεται παρέκταση αρμοδιότητας με σιωπηρή συμφωνία, αλλά μόνο με ρητή, πριν ή μετά τη γέννηση της διαφοράς, ως και με την μισθωτική σύμβαση. Μον. Πρωτ. Λαρ. 232/02, σ. 518

ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΑΜΝΗΜΟΝΕΥΤΗ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, Ναοί, Κυριότητα, Χρησικτησία

ΑΣΦΑΛΕΙΟΜΕΣΙΤΗΣ

Σύμβαση παραγωγού ασφαλίσεων. Νόμιμη κατ' αυτού αγωγή, βάσει των δ/ξεων περί εντολής, ή παρακαταθήκης, ή αδιοπραξίας, σε περίπτωση παρακράτησης των ασφαλιστρών. Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

ΑΣΦΑΛΙΣΗ

Οι Αιγύπτιοι αλλιεργάτες που απασχολούνται σε αλιευτικά σκάφη στην Ελλάδα, υπάγονται μετά το ν.1902/90 στην ασφάλιση του Ι-ΚΑ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 575/01, σ.362

Υποχρέωση του εργοδότη για ασφάλιση του προσωπικού στο ΙΚΑ και καταχώριση αυτού στις καταστάσεις. Μόνη η, ενώπιον της Τ-ΔΕ, υπέρ του εργοδότη κατάθεση, ως μάρτυρα, του μη ασφαλισθέντος εργαζομένου, δεν αρκεί για να συναχθεί συμπέρασμα περί μη απασχόλησής του στον εργοδότη, αφού, η απασχόλησή του σε δικό του κατάστημα, δεν αποκλείει, άνευ ετέρου, την εργασία και στον εργοδότη του. Διοικ. Εφ. Λαρ. 489/01, σ. 538 Βλ. Εργατικό ατύχημα, ΙΚΑ.

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

Πτώχευση του μισθωτού και συναινετική λύση της μίσθωσης από το σύνδικο, κατόπιν αδείας της Εισηγήτριας της πτώχευσης. Η άρνηση απόδοσης του μισθίου στον εκμισθωτή συνιστά αντιποίηση νομής και δικαιολογεί τη λήψη ασφ. μέτρων κατά του μισθωτή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 71/02, σ.120

Η αίτηση ασφ. μέτρων νομής, η διαδικασία στο πρώτο και δεύτερο βαθμό και η εκτέλεση της απόφασης δεν διακόπτει την ετήσια παραγραφή.

Αποβολή εκ της νομής ακινήτου. Άσκηση αίτησης νομής, ευδοκίμηση και εκτέλεση αυτής από το νικήσαντα διάδικο, που όμως δεν άσκησε τακτική αγωγή νομής εντός έτους από την αποβολή του. Ο διάδικος αυτός θεωρείται ότι έχει χάσει τη νομή από της αποβολής του. Αντίθετα ο αποβληθείς σε εκτέλεση απόφασης ασφ. μέτρων διάδικος, λογίζεται ότι διατηρεί τη νομή που είχε πριν την εκτέλεση και μπορεί να την αποκτήσει εκ νέου με αίτηση ασφ. μέτρων.

Το προσωρινό δεδικασμένο από απόφαση ασφ. μέτρων νομής παύει σε περίπτωση παρα-

γραφής της αξίωσης. Μη δέσμευση εκ του προσωρινού δεδικασμένου, εάν υπάρχουν νέα οψιγενή στοιχεία.

Η αίτηση ασφ. μέτρων δεν δημιουργεί εκκρεμοδικία για τη κύρια δίκη, ούτε αντίστροφα.

Πολ. Πρωτ. Λαρ. 72/02, σ.122

Η κατάσχεση εις χείρας ΟΤΑ, ως τρίτων, για απαίτηση εκ διατροφής γίνεται με άδεια του Μον. Πρωτ. κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 1338/01, σ.134

Συντηρητική κατάσχεση κινητής περιουσίας αλλοδαπής εταιρίας. Διεθνής δωσιδικία ελληνικού δικαστηρίου. Δωσιδικία της περιουσίας. Ως περιουσία θεωρούνται και χρηματικές απαιτήσεις του οφειλέτη κατά τρίτων. Μαχητό τεκμήριο ότι η περιουσία αυτή βρίσκεται στο τόπο κατοικίας του τρίτου. Αρμοδιότητα και του Δικαστηρίου του τόπου στον οποίο βρίσκεται το υπό κατάσχεση πράγμα.

Έννομο συμφέρον για την άσκηση αίτησης συντηρητικής κατάσχεσης έχει και ο δανειστής, ο οποίος στερείται εκτελεστού τίτλου ή του οποίου η απαίτηση στηρίζεται σε αμετάκλητη αλλοδαπή διαιτητική απόφαση, μη κηρυχθείσα ακόμα εκτελεστή στην Ελλάδα.

Επικείμενος κίνδυνος λόγω οικονομικών προβλημάτων της καθής και ανυπαρξίας ικανών περιουσιακών στοιχείων αυτής στην Ελλάδα.

Ένορκες βεβαιώσεις κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων νομίμως λαμβάνονται, δίχως κλήτευση του αντιδίκου. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2848/01, σ.135

Στην απόφαση συντηρητικής κατάσχεσης δεν είναι απαραίτητο να αναγράφονται ειδικώς τα μέλλοντα να κατασχεθούν περιουσιακά στοιχεία, με εξαίρεση πλοία, αεροσκάφη ή ειδικά περιουσιακά στοιχεία.

Συντηρητική κατάσχεση περισσότερων στοιχείων από εκείνα που επαρκώς ασφαλίζουν την απαίτησή του δανειστή. Δικαίωμα του οφειλέτη προς μερική άρση της συντηρητικής κατάσχεσης, όχι με αίτηση μεταρρύθμισης ή ανάκλησης της απόφασης, αλλά με αντιρρήσεις κατά της εκτέλεσης της απόφασης των ασφ. μέτρων της συντηρητικής κατάσχεσης, που ασκούνται με δικόγραφο ανακοπής, κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων, κατ' αρχήν, στο εκδόν την απόφαση Δικαστήριο και σε πολύ επείγουσες περιπτώσεις στο Μον. Πρωτ.

του τόπου της εκτέλεσης. Πρόεδρος Πολ. Πρωτ. Λαρ. 168/02, σ.321

Επικείμενος κίνδυνος ή επείγουσα περίπτωση για την λήψη του ασφ. μέτρου της εγγραφής προσημείωσης νοείται η ύπαρξη παρούσας ασυνήθιστης ανάγκης έκτακτης δικαστικής προστασίας του διαδίκου και δεν αρκεί η αφηρημένη δυνατότητα ή το ενδεχόμενο να προβεί ο οφειλέτης σε εκποίηση του ακινήτου. Μον. Πρωτ. Λαρ. 1111/02, σ.327

Η απόφαση των ασφ. μέτρων που έταξε προθεσμία άσκησης κυρίας αγωγής διατηρεί την ισχύ της, εφόσον ασκήθηκε εμπρόθεσμα η αγωγή. Εφ. Λαρ. 429/02, σ. 472

Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατά την διαδικασία των ασφ. μέτρων επί αίτησης για απόδοση από το ΤΠΔ στον δικαιούχο του κατατεθέντος ποσού αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση, δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Εφ. Λαρ. 618/02, σ. 503

Ο αποκλεισμός εταιρου προσωπικής εταιρίας επέρχεται με διαπλαστική απόφαση του Πολ. Πρωτ., κατά τη τακτική διαδικασία και όχι με τη διαδικασία των ασφ. μέτρων.

Εφ' όσον η προσωπική εταιρία δεν έχει λυθεί, μπορεί να διαταχθεί ως ασφ. μέτρο, η απαγόρευση στον εταίρο, για τον αποκλεισμό του οποίου συντρέχει νόμιμος λόγος, να ασκεί διαχειριστικές πράξεις για την εταιρία ή να λαμβάνει γνώση της πορείας των εταιρικών υποθέσεων και βιβλίων ή να εισέρχεται και να παραμένει στο κατάστημα της εταιρίας ή γενικά να αναμιγνύεται στα εταιρικά πράγματα. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2562/01, σ. 516

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ

Ασφαλειομεσίτης. Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

Σε περίπτωση θανάτου συνεπιβάτη, ο υπαίτιος οδηγός ως και ο συμβληθείς ασφαλισμένος, έστω κι αν είναι οικείοι του θύματος, δεν έχουν αξίωση κατά του ασφαλιστή, αφού δεν είναι τρίτοι και εξαιρούνται από την ασφ. κάλυψη. Τα μέλη της οικογένειας του υπαίτιου οδηγού, ως και του συνεπιβαίνοντος θύματος είναι τρίτοι. Εφ. Λαρ. 161/02, σ.238

Ασφάλιση ηλεκτρονικού εξοπλισμού για ίδιες αυτού ζημιές. Βραχυκύκλωμα. Ερμηνεία ασφ. σύμβασης ότι το βραχυκύκλωμα δεν είχε εξαιρεθεί της ασφαλιστικής κάλυψης.

Υπασφάλιση είναι όταν η δηλούμενη ασφαλιστική αξία υπολείπεται της τρέχουσας, κατά τον χρόνο επέλευσης του κινδύνου, οπότε ο μεν ασφαλισμένος θεωρείται συνασφαλιστής του εαυτού του για το ακάλυπτο μέρος, υφιστάμενος ανάλογο μέρος των ζημιών, η δε ασφαλιστική εταιρία υποχρεούται να τον αποζημιώσει αναλογικά. Μαθηματικός τύπος υπολογισμού της αποζημίωσης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 513/02, σ.322

Η κατά της ασφαλιστικής εταιρίας 2ετής παραγραφή του 10 παρ.2 Ν.489/1976 ισχύει και επί αξίωσης του ΙΚΑ, ως εκ του νόμου ειδικού διαδόχου του παθόντος. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

ΑΤΕΛΕΙΑ

Βλ. Δασμοί, Λαθρεμπορία, Τελωνειακή νομοθεσία

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΑ-ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ

Υπαιτιότητα οδηγού προπορευομένου οχήματος, αιφνίδια μετακινθέντος από το δεξιό του ρεύμα, για να πραγματοποιήσει στροφή προς τα αριστερά, προσκρούοντας στο όχημα που κανονικά εκείνη τη στιγμή πραγματοποιούσε υπέρβασή του.

Στοιχεία προσδιορισμού εμπορικής υπαξίας βλαβέντος οχήματος. Εφ. Λαρ. 19/02, σ.197

Σε περίπτωση θανάτου συνεπιβάτη ο υπαίτιος οδηγός, ως και ο συμβληθείς ασφαλισμένος, έστω κι αν είναι οικείοι του θύματος, δεν έχουν αξίωση κατά του ασφαλιστή, αφού δεν είναι τρίτοι. Τα μέλη της οικογένειας του υπαίτιου οδηγού, ως και του συνεπιβαίνοντος θύματος είναι τρίτοι. Δικαιούχοι ψυχικής οδύνης είναι ο σύζυγος, τα τέκνα, οι εγγονοί, οι αδελφοί και οι αγχιστείες πρώτου βαθμού (οι σύζυγοι των τέκνων) του θανόντα.

Υπαιτιότητα σε διασταύρωση του παραβάντος τη πινακίδα ΣΤΟΠ. Εφ. Λαρ. 161/02, σ.238

Σύγκρουση αντιθέτως κινουμένων οχημάτων. Αποκλειστική υπαιτιότητα του παραβιάσαντος την συνεχόμενη διπλή διαχωριστική γραμμή, έστω κι αν το ατύχημα έλαβε χώρα σε απόσταση ενός περίπου μέτρου από τη διπλή διαχωριστική γραμμή, στο αντίθετο ρεύμα, διότι η δ/ξη του 16 παρ. 1 ΚΟΚ, που επιβάλλει όπως οι οδηγοί οδηγούν τα οχήματα πλησίον

του δεξιού άκρου του οδοστρώματος, έχει θεσπισθεί για τη διευκόλυνση της κίνησης των ομορρόπως κινουμένων οχημάτων και όχι για την αποφυγή συγκρούσεων με αντιθέτως κινούμενα οχήματα.

Ουσιαστική αβασιμότητα αξίωσης του παθόντος για ζημία του, λόγω αμοιβής της μπέρας του, που κατά το στάδιο της ανάρρωσης, του πρόσφερε τις υπηρεσίες της. Εφ. Λαρ. 333/02, σ. 300

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου σε αποζημίωση τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση.

Στοιχεία για το ορισμένο της κυρίας παρέμβασης του ΙΚΑ, η οποία είναι ορισμένη, όταν ενσωματώνεται σ αυτήν το δικόγραφο της κυρίας αγωγής.

Το δεδικασμένο σχετικά με την αοριστία αγωγής προγενέστερου χρονικού διαστήματος δεν εκτείνεται και στην αγωγή μεταγενέστερου χρονικού διαστήματος.

Αξίωση για στέρψη διατροφής, λόγω θανάτου του υποχρέου. Προϋποθέσεις διατροφής ανηλίκων τέκνων.

Η κατά της ασφαλιστικής εταιρίας 2ετής παραγραφή του άρθρου 10 παρ.2 Ν.489/1976 ισχύει και επί αξίωσης του ΙΚΑ, ως εκ του νόμου ειδικού διαδόχου του παθόντος.

Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Για την εφαρμογή της διαδικασίας των αυτών διαφορών απαιτείται όπως η ζημία έχει ως αίτια όχημα που κινείται στο έδαφος με μηχανική δύναμη. Αν η ζημία προκλήθηκε από μηχανισμό που δεν θεωρείται αυτ/το, η διαφορά δεν υπάγεται στην ειδική αλλά στη τακτική διαδικασία, κατά τις γενικές διατάξεις, κατά τις οποίες κρίνεται και η καθ ύλη αρμοδιότητα. Δεν θεωρείται αυτ/το η μηχανική αντίλη σκυροδέματος, που είναι προσαρτημένη σε ειδικά διασκευασμένο αυτοκίνητο κατά τη διάρκεια της λειτουργίας της. Μον. Πρωτ. Λαρ. 524/02, σ. 526

ΑΦΗΡΗΜΕΝΗ ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΧΡΕΟΥΣ

Προϋποθέσεις για να ισχύσει η επιταγή, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, όπως εμπορικό χρεωστικό ομόλογο ή αφηρημένη υπόσχεση χρέους. Εφ. Λαρ. 616/02, σ. 501

Βλ. Αναγνώριση χρέους, Επιταγή.

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Βλ. Ένορκες βεβαιώσεις

ΒΕΡΑΝΤΑ

Βλ. Οριζόντια ιδιοκτησία

ΒΙΒΛΙΑ

Ο έλεγχος των φορολογικών βιβλίων και στοιχείων ενεργείας, κατ αρχήν στην έδρα του επιτηδεύματός. Μπορεί όμως να γίνει και στο κατάστημα της φορολογικής αρχής, όταν ο έλεγχος στην επαγγελματική έδρα είναι εξαιρετικά δυσχερές, ή μετά από κατάσχεση των βιβλίων και στοιχείων. Διοικ. Εφ. Λαρ. 358/01, σ. 531

ΒΙΒΛΙΑ ΔΙΕΚΔΙΚΗΣΕΩΝ

Τριπανάκοπη με επίκληση κυριότητας εκ χρησικτησίας εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27, Πολ. Πρωτ. Λαρ. 213/01, σ.97

Η αγωγή εξάλειψης υποθήκης είναι ενοχική και δεν εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. Εφ. Λαρ. 392/01, σ. 38

Η αγωγή καταδίκης σε δήλωση βουλήσεως έχει ενοχικό χαρακτήρα και δεν εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

ΒΛΑΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΒΟΛΗ

Των όρων εργασίας - Βλ. Εργασία και Σύμβαση.

ΒΟΘΡΟΣ

Βλ. Οριζόντια ιδιοκτησία.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Βλ. Έγγραφα, Εταιρίες

ΓΙΑΤΡΟΙ

Γιατροί του ΕΣΥ και υπηρετούν σε νοσοκομείο (νπδδ) είναι δημόσιοι υπάλληλοι και δεν έχουν προσωπική αστική ευθύνη έναντι τρίτων για πράξεις ή παραλείψεις, κατά την ενάσκηση των καθηκόντων τους.

Αγωγή ασκηθείσα κατά γιατρού ΕΣΥ ατομικά, για αποζημίωση λόγω σωματικής βλάβης από αμέλεια, υπάγεται μεν στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, αλλά πάσχει από έλλειψη

παθητικής νομιμοποίησης, καθ' όσον υπόχρεο προς αποκατάσταση της ζημίας είναι το νοσηλευτικό ίδρυμα και όχι ατομικά ο γιατρός.

Εάν η ζημιογόνος πράξη είναι ποινικό αδίκημα, ο ζημιωθείς μπορεί να παραστεί ως πολιτικών ενάγων μόνο για υποστήριξη της κατά του κατηγορουμένου γιατρού κατηγορίας και όχι για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης. Εφ. Λαρ. 47/02, σ.72

ΓΟΚ

Για την εγκατάσταση σταθμών ραδιοεπικοινωνίας και κεραιών εκπομπής στη ξηρά, δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση της τοποθέτησής τους από την πολεοδομική υπηρεσία και άδεια του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Αν η χωρίς οικοδομική άδεια κατασκευή δεν αντίκειται στις πολεοδομικές διατάξεις, η πολεοδομική αρχή, πριν κηρύξει την κατασκευή κατεδαφιστέα, οφείλει να ειδοποιήσει εγγράφως τον ενδιαφερόμενο για υποβολή των αναγκαίων στοιχείων για την έγκριση τοποθέτησης κεραίας σε 2μηνη προθεσμία. Διοικ. Εφ. Λαρ. 94/01, σ. 147

Η απορροπή ομβρίων υδάτων δια πλαστικών σωλήνων διερχομένων από όμορη ιδιοκτησία, προσβάλλει το δικαίωμα κυριότητας. Υποχρέωση κατασκευής εγκατάστασης αποχέτευσης ομβρίων υδάτων και αφαίρεσης των πλαστικών σωλήνων από το ξένο ακίνητο. Αρνητική αγωγή κυριότητας. Εφ. Λαρ. 123/02, σ. 218

ΓΟΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ

Αν μόνο ο ακατάλληλος γονέας είναι στη ζωή και έχει τη γονική μέριμνα, μπορεί το Δικαστήριο να διατάξει την ανάθεση της επιμέλειας του τέκνου σε τρίτο, μετά από έλεγχο του ήθους, των βιοτικών συνθηκών και γενικώς της καταλληλότητας του τρίτου. Ο έλεγχος στηρίζεται υποχρεωτικά σε βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας, εν ελλείψει της οποίας το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης. Μον. Πρωτ. Λαρ. 469/02, σ. 524

ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

Υπόκειται σε καταδολιευτική διάρρηξη, έστω κι αν εμπίπτει στα επιβαλλόμενα πλαίσια του ηθικού καθήκοντος ή κι αν δεν υπερβαίνει

το εκ των περιστάσεων επιβαλλόμενο μέτρο. Εφ. Λαρ. 97/02, σ.87

ΔΑΣΗ

Δημόσια δάση. Κατά το ΒΡΔ, η επί δημοσίου κτήματος απόκτηση κυριότητας, με έκτακτη χρησικτησία, πρέπει να έχει συμπληρωθεί μέχρι την 12.9.1915

Η κυριότητα επί των στη Θεσσαλία δασών, επί Τουρκοκρατίας ανήκε στο Τουρκικό Δημόσιο, μετά δε την κατά το 1881 προσάρτηση της Θεσσαλίας περιήλθε στο Ελληνικό Δημόσιο και έκτοτε οι εκτάσεις αυτές υπόκεινται σε έκτακτη χρησικτησία, εφ' όσον έχει συμπληρωθεί 30ετής νομή μέχρι 12.9.1915.

Κατά το Οθωμανικό Δίκαιο, δεν αναγνωρίζονταν η κτήση κυριότητας ακινήτου με χρησικτησία. Μόνο δια «ταπίου» ήταν δυνατή η παραχώρηση στους ιδιώτες δικαιώματος διηνεκούς εξουσιάσεως (τεσσαρούφ).

Η τελεσίδικη ακύρωση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής δεν αποτελεί δεδουλευμένο και δεν εμποδίζει την επιδίωξη των εκατέρωθεν δικαιωμάτων κατά την τακτική διαδικασία. Εφ. Λαρ. 182/02, σ. 270

Αναδάσωση. Κηρύσσονται υποχρεωτικώς ως αναδασωτέες δασικές εκτάσεις, ανεξαρτήτως της κατηγορίας ή της θέσης τους, εφόσον καταστρέφονται ή αποψιλώνονται εξ αιτίας πυρκαγιάς ή παράνομης υλοτομίας τους, με απόφαση του νομάρχη, που συνοδεύεται υποχρεωτικά από σχεδιάγραμμα, το οποίο δημοσιεύεται σε φωτοστίκτυπο μαζί με την απόφαση στην Ε.τ.Κ.

Η απόφαση περί αναδάσωσης, που αφορά σε μείζονα έκταση και έχει σχέση με μεγάλο και άγνωστο αριθμό ιδιοκτητών, αποτελεί ατομική διοικητική πράξη γενικού περιεχομένου και ισχύει μέχρι την τυχόν ανάκληση ή ακύρωσή της. Η καταλογιστική προστίμου πράξη εκδίδεται από το νομάρχη, ή κατ' εντολή του από τον οικείο δασάρχη. Διοικ. Εφ. Λαρ. 162/01, σ.351

ΔΑΣΜΟΙ

Αρση της ατέλειας, λόγω κλοπής από τη κατοχή προσώπου που απολαύει ατέλειας, αυτών που έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα από αλλοδαπό ή ημεδαπό μόνιμο κάτοικο εξωτερικού με το καθεστώς της ελεύθερης χρήσης και

με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας και στοιχειοθέτηση λαθρεμπορίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 410/01, σ. 533

Οι Έλληνες υπήκοοι με συνθήκη κατοικία στην Ελλάδα, που σπουδάζουν στο εξωτερικό ως φοιτητές, εφόσον παραμένουν για σπουδές εκτός Ελλάδας κατά το μεγαλύτερο διάστημα του έτους σπουδών, επιτρέπεται να εισάγουν προσωρινά στη χώρα, για 3 μήνες, συνεχείς ή όχι, ανά ημερολογιακό έτος, χωρίς την καταβολή δασμών, αυ/τα ιδιωτικής χρήσης, τα οποία στη συνέχεια πρέπει να επανεξαχθούν. Διοικ. Εφ. Λαρ. 563/01, σ. 541

Η δασμολογική ατέλεια των εμπορευμάτων δεν αποκλείει την επιβολή δικαιωμάτων υπερχρεμίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 599/01, σ. 544

ΔΕΔΙΚΑΣΜΕΝΟ (ΠολΔικ)

Από τη διαπλαστική απόφαση του διαζυγίου για ισχυρό κλονισμό δεν παράγεται δεδικασμένο, ως προς την υπαιτιότητα, που μπορεί να ανακύψει στη δίκη διατροφής μετά το διαζύγιο, όπως δεν παράγει δεδικασμένο για τη δίκη διαζυγίου η τελεσίδικη απόφαση δίκης διατροφής, έστω κι αν το δικαστήριο αποφάνθηκε για πραγματικά περιστατικά, που συνιστούν λόγο διαζυγίου. Εφ. Λαρ. 46/02, σ.68

Προσωρινό δεδικασμένο από απόφαση ασφ. μέτρων νομής. Παύει σε περίπτωση παραγραφής της αξίωσης. Μη δέσμευση εκ του προσωρινού δεδικασμένου, εάν η νέα αίτηση στηρίζεται σε διαφορετικό δικαίωμα ή σε διαφορετική νομική ή ιστορική αιτία, ή αν υπάρχουν νέα οψιγενή στοιχεία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 72/02, σ.122

Το δεδικασμένο καλύπτει ολόκληρο το δικανικό συλλογισμό, βάσει του οποίου το Δικαστήριο κατέληξε σε αναγνώριση της επίδικης έννομης σχέσης αλλά και την ιστορική αιτία και τα περιστατικά, που ήταν αναγκαία για τη διάγνωση της έννομης σχέσης.

Δεδικασμένο από τελεσίδικη, έστω και εσφαλμένη, απόφαση δημιουργείται και όταν το αντικείμενο της δίκης που διεξάγεται μεταξύ των αυτών προσώπων είναι διαφορετικό από εκείνο που ζητήθηκε στη δίκη που προηγήθηκε, έχει όμως ως αναγκαία προϋπόθεση την ύπαρξη του δικαιώματος που κρίθηκε στη δίκη εκείνη.

Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις που προτάθηκαν και σε εκείνες που μπορούσαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Από τις ενστάσεις που δεν προτάθηκαν, εξαιρούνται εκείνες που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα, (γνήσιες). Αντίθετα καλύπτονται, έστω κι αν δεν προτάθηκαν, οι καταχρηστικές ενστάσεις.

Η ένσταση περί αυτοδίκαιης ακυρότητας της σύμβασης εργασίας, είναι καταχρηστική και καλύπτεται από το δεδικασμένο, έστω κι αν δεν προτάθηκε.

Το δεδικασμένο παραδεκτως προτείνεται το πρώτον, ως λόγος έφεσης. Εφ. Λαρ. 323/01, σ. 185

Η τελεσίδικη ακύρωση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής δεν αποτελεί δεδικασμένο και δεν εμποδίζει την επιδίωξη των εκατέρωθεν δικαιωμάτων κατά την τακτική διαδικασία. Εφ. Λαρ. 182/02, σ.270

Το δεδικασμένο σχετικά με την αοριστία αγωγής προγενέστερου χρονικού διαστήματος δεν εκτείνεται και στην αγωγή μεταγενέστερου χρονικού διαστήματος. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Μη αντικατάσταση των αιτιολογιών της εκκαλούμενης απόφασης, εφ' όσον οδηγεί σε διάφορο κατ' αποτέλεσμα διατακτικό, από άποψη δεδικασμένου. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

ΔΕΗ

Απάτη με τη χρήση μέσων αλλοίωσης των ενδείξεων μετρητή ΔΕΗ. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 244/01, σ.163

Εγκατάσταση υποσταθμού ηλεκτρικής ενέργειας σε ακίνητο με καταβολή αποζημίωσης, σύμφωνα με τις δ/ξεις περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ή με εκμίσθωση από τον ιδιοκτήτη προς τη ΔΕΗ. Προσδιορισμός της μηνιαίας αποζημίωσης χρήσης, κατά την ειδική διαδικασία των απαλλοτριώσεων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 418/02, σ. 521

Βλ. Ηλεκτρισμός

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ

Κοινοτικά έργα. Αφετηρία για την άσκηση της ενδικοφανούς διαδικασίας αποτελεί η έκδοση ρητής βλαπτικής πράξης της διευθύνουσας υπηρεσίας ή της προϊσταμένης αρχής ή

του κυρίου του έργου. Εάν η διαφορά αναφέρεται σε παράλειψη των οργάνων οφειλόμενων ενεργειών, μπορεί να ακθεί προς δικαστική κρίση, χωρίς την τήρηση της διοικητικής προδικασίας.

Παράλειψη καταβολής του εργολαβικού ανταλλάγματος από το κύριο του έργου. Παραδεκτή προσφυγή στο Διοικ. Εφετείο, χωρίς τη τήρηση της ενδικοφανούς διαδικασίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 134/01, σ.348

ΔΗΜΟΣΙΟ

Ευθύνη Δημοσίου ή υπδδ για αποζημίωση εκ παράνομων πράξεων ή παραλείψεων των οργάνων του από εκτελεστές διοικητικές πράξεις, αλλά και από υλικές ενέργειες αυτών, που συναρτώνται με την οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης και δεν οφείλονται σε προσωπικό πταίσμα οργάνου, ενεργήσαντος εκτός του κύκλου των καθηκόντων του.

Δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εκτός αν ενάγεται προς αποζημίωση, όχι το Δημόσιο ή το υπδδ, αλλά ατομικά το όργανο, οπότε η αγωγή ανήκει στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων.

Γιατροί που ανήκουν στο ΕΣΥ και υπηρετούν σε νοσοκομείο (υπδδ) είναι δημόσιοι υπάλληλοι και δεν έχουν ατομική αστική ευθύνη έναντι τρίτων για πράξεις ή παραλείψεις, κατά την ενόσκηση των καθηκόντων τους. Εφ. Λαρ. 47/02, σ.72

Η κυριότητα επί των στη Θεσσαλία δασών, επί Τουρκοκρατίας, ανήκε στο Τουρκικό Δημόσιο, μετά δε την κατά το 1881 προσάρτηση της Θεσσαλίας περιήλθε στο Ελληνικό Δημόσιο και έκτοτε οι εκτάσεις αυτές υπόκεινται σε έκτακτη χρησιμότητα, εφ' όσον έχει συμπληρωθεί τριακονταετής νομή μέχρι 12.9.1915. Εφ. Λαρ. 182/02, σ.270

Ανταλλάξιμα μουσουλμανικά κτήματα. Περιέλευση στο Ελληνικό Δημόσιο, βάσει διεθνών συμβάσεων, που κυρώθηκαν με νόμο. Η δυνατότητα έγερσης διεκδικητικής αγωγής κατά του Δημοσίου δεν αποκλείει την έγερση αγωγής για ακύρωση του πρωτοκόλλου κατάληψης. Εφ. Λαρ. 208/02, σ.282

Εκχώρηση επισφαλούς ιδιωτικής απαίτησης στο Δημόσιο. Τα χρέη του εκχωρούμενου

οφειλέτη αποτελούν δημόσιο έσοδο και, εάν υφίσταται γι' αυτά νόμιμος τίτλος, ενεργείται διοικητική εκτέλεση, χωρίς να απαιτείται προηγουμένως εκκαθάριση από τα τακτικά δικαστήρια. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285

Κατά του Δημοσίου και του ΙΚΑ, δεν τρέχουν οι προθεσμίες κατά την διάρκεια των δικαστικών διακοπών. Εφ. Λαρ. 217/02, σ. 285, Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Βλ. Δίκη -Δικονομία (Πολ)

ΔΙΑΖΥΓΙΟ

Λόγω ισχυρού κλονισμού, αδιαφόρως αν ο κλονισμός οφείλεται σε υπαίτιο ή μη γεγονός.

Από τη διαπληστική απόφαση του διαζυγίου για ισχυρό κλονισμό δεν παράγεται δεδικασμένο, ως προς την υπαιτιότητα, που μπορεί να ανακύψει στη δίκη διατροφής μετά το διαζύγιο, όπως δεν παράγει δεδικασμένο για τη δίκη διαζυγίου η τελεσίδικη απόφαση δίκης διατροφής, έστω κι αν το δικαστήριο αποφάνθηκε για πραγματικά περιστατικά, τα οποία συνιστούν λόγο διαζυγίου.

Αν ασκηθούν αγωγή και ανταγωγή διάλυσης για ισχυρό κλονισμό και το δικαστήριο έκανε δεκτές και τις δύο, ουδείς εκ των διαδίκων έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση, αφού επήλθε η επιδιωκόμενη έννομη συνέπεια της λύσης του γάμου. Κατ' εξαίρεση, υπάρχει έννομο συμφέρον προς άσκηση έφεσης, όταν επιδιώκεται να καταστεί εκκρεμής η δίκη στο Εφετείο, για να αποσοβηθεί η λύση του γάμου, με δήλωση παραίτησης από την αγωγή ή την ανταγωγή. Εφ. Λαρ. 46/02, σ.68

ΔΙΑΙΤΗΣΙΑ

Ακύρωση της διαιτητικής απόφασης, αν παραβιάστηκε κάποια από τις περιοριστικές αρχές του 897 ΚΠολΔ. Παραβίαση της αρχής της ισότητας, αν στη σύνθεση του διαιτητικού δικαστηρίου, για οποιοδήποτε λόγο, οι μετασχόντες διαιτητές του ενός διαδίκου είναι αριθμητικώς λιγότεροι από τους διαιτητές του αντιδίκου. Η αποδοχή της διαιτητικής απόφασης καθιστά अपараδεκτη την άσκηση κατ' αυτής ενδίκου βοηθήματος. Εφ. Λαρ. 147/02, σ.235

ΔΙΑΤΑΓΗ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΜΙΣΘΙΟΥ

Επανεληνημένη καθυστέρηση καταβολής τριών μισθωμάτων. Δ/γή απόδοσης. Λόγοι ανακοπής είναι μόνο εκείνοι που διαλαμβάνεται στο δικόγραφο της ανακοπής ή των πρόσθετων λόγων, ενώ κάθε άλλος λόγος που υποβάλλεται με τις προτάσεις κατά τη συζήτηση της ανακοπής ή με την έφεση ή με δικόγραφο πρόσθετων λόγων έφεσης είναι απαράδεκτος. Εφ. Λαρ. 275/02, σ. 444

ΔΙΑΤΑΓΗ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Το άρθρο 630 ΚΠολΔ και οι συνέπειες των δικ. επιμελητών από τη μη εφαρμογή των δ/ξεων αυτού, (Μελ), σ.11

Προσημείωση δυνάμει δ/γής πληρωμής τρέπεται σε υποθήκη εντός 90 ημερών από την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας προς ανακοπή ή από τη τελεσιδικία της απορρίπτουσας την ανακοπή απόφασης. Εφ. Λαρ. 263/01, σ.24

Η αίτηση για δ/γή πληρωμής, με βάση απόσπασμα των εμπορικών βιβλίων της τράπεζας, δεν είναι αναγκαίο να αναφέρει τα επί μέρους κονδύλια των χρεοπιστώσεων, που περιλαμβάνονται στο απόσπασμα.

Διαταγή πληρωμής εκδοθείσα βάσει απλού, μη επικυρωμένου αρμοδίως, αποσπάσματος εμπορικών βιβλίων είναι άκυρη. Βάρος απόδειξης της γνησιότητας της υπογραφής. Ανακοπή. Προβολή λόγων. Εφ. Λαρ. 466/01, σ.52

Δ/γή πληρωμής δυνάμει απόφασης που καθόρισε την αγοραία αξία απαλλοτριωθέντων ακινήτων και τους δικαιούχους αυτής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 164/01, σ.95

Το Σάββατο δεν είναι εργάσιμη ημέρα και δεν υπολογίζεται στη προθεσμία των 15 εργασίμων ημερών για την ανακοπή κατά δ/γής πληρωμής.

Σύμβαση πιστωτικής τραπεζικής κάρτας και εγγύησης. Εφ όσον δεν προκύπτει συμβατικός χρονικός περιορισμός ευθύνης του εγγυητή, ούτε υποχρέωση της δανείστριας τράπεζας προς ενημέρωση του εγγυητή για την κίνηση του λ/σμού και το ύψος του καταλοίπου, η έκδοση δ/γής πληρωμής σε βάρος του εγγυητή, μετά παρέλευση 13 ετών από την υπογραφή της σύμβασης εγγύησης, δεν είναι καταχρη-

στική, δίκως τη συνδρομή και άλλων περιστατικών. Εφ. Λαρ. 596/02, σ. 480

Προϋποθέσεις για να ισχύσει η επιταγή, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, όπως εμπορικό χρεωστικό ομόλογο ή αφηρημένη υπόσχεση χρέους.

Δεν μπορεί να γίνει μετατροπή, όταν η επιταγή δεν πάσχει από ακυρότητα, αλλά είτε ο κομιστής εξέπεσε από το δικαίωμα αναγωγής εναντίον των υποχρέων του τίτλου, λόγω μη εμφάνισής της στη νόμιμη προθεσμία, είτε η αγωγή από την επιταγή υπέκυψε σε παραγραφή. Εφ. Λαρ. 616/02, σ. 501

Η αναστολή της προσωρινής εκτελεστότητας απόφασης από το δευτεροβάθμιο Δικαστήριο, λόγω άσκησης έφεσης, δεν ισχύει επί διαταγής πληρωμής, διότι αυτή αποτελεί μεν τίτλο εκτέλεστος, όχι όμως και απόφαση και δεν υπόκειται σε έφεση. Εφ. Λαρ. 676/02, σ. 515

Βλ. και Ανακοπή.

ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Προϋποθέσεις διατροφής ανηλίκων έναντι των γονέων τους, οι οποίοι δεν μπορούν να προβάλλουν και αυτών την ένσταση διακινδύνευσης της ιδίας αυτών διατροφής. Προσδιορισμός διατροφής. Συνεισφορά του γονέα που έχει την επιμέλεια του ανηλίκου. Περιεχόμενο συνεισφοράς.

Δεν απαιτείται η στην αγωγή αναφορά της απότιμησης της συνεισφοράς, αλλά αυτή μπορεί να θεμελιώσει καταλυτικό της αξίωσης ισχυρισμό του εναγομένου. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Βλ. Συμβάσεις διεθνείς

ΔΙΚΑΙΟ

Οθωμανικό, ΒΡΔ. Βλ. Δάση, Κληρονομία, Κυριότητα, Χρησικτησία

ΔΙΚΑΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Οι δικονομικές δ/ξεις του καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου, σ. 386

Το άρθρο 11 της ΕΣΔΑ, (Μελ), σ. 391

Κανονισμός ΕΟΚ για τον καθορισμό των ποιοτικών προδιαγραφών προϊόντων αποτελεί δεσμευτικό εσωτερικό δίκαιο. Οι ποιοτικές προδιαγραφές των σπαραγγιών, που προορί-

ζονται να διατεθούν νωπά στον καταναλωτή, εξαιρουμένων εκείνων που προορίζονται για βιομηχανική μεταποίηση, αφορούν τους εμπόρους, εξαγωγείς και εν γένει διακινητές και όχι τους παραγωγούς, που δεν έχουν ευθύνη εκ της πώλησης.

Εάν στη σύμβαση διαδοχικών τμηματικών πωλήσεων μέλλουσας παραγωγής σπαραγγιών μεταξύ παραγωγού και εμπόρου, γίνει ρητή παραπομπή στους ορισμούς του Κανονισμού 454/1992, ως προς τις ποιοτικές προδιαγραφές, αυτή συνιστά συνομολόγηση ορισμένων ιδιοτήτων, εν ελλείψει των οποίων ο αγοραστής έχει τα εκ της πώλησης δικαιώματα. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Επί ευθύνης Δημοσίου ή νηδδ για αποζημίωση εκ παράνομων πράξεων, παραλείψεων ή υλικών ενεργειών των οργάνων του, υπάρχει δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εκτός αν ενάγεται προς αποζημίωση μόνο και ατομικά το όργανο, οπότε υπάρχει δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Εφ. Λαρ. 47/02, σ.72

Δικαιοδοσία των ελληνικών δικαστηρίων για εκδίκαση αίτησης ασφ. μέτρων περί συντηρητικής κατάσχεσης κινητής περιουσίας αλλοδαπής εταιρίας, που υπάρχει στην Ελλάδα. Ως περιουσία θεωρούνται και χρηματικές απαιτήσεις του οφειλέτη κατά τρίτων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2848/01, σ.135

Δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων για εκδίκαση της περί ακυρότητας του πρωτοκόλλου κατάληψης αγωγής, γιατί το πρωτόκολλο δεν συνιστά εκτελεστέα διοικητική πράξη, αλλά πράξη διοίκησης της ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου. Εφ. Λαρ. 208/02, σ.282

Η ανακοπή κατά της διοικητικής εκτέλεσης υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, εφ όσον η απαίτηση του Δημοσίου προέρχεται από σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285

Διεθνής (συντρέχουσα) δικαιοδοσία του ελληνικού δικαστηρίου με εφαρμοστέο το ελληνικό δίκαιο, εφόσον τόπος εκπλήρωσης της παροχής είναι η Λάρισα, σύμφωνα με τις δ/ξεις της Σύμβασης των Βρυξελλών. Εφ. Λαρ. 287/02, σ. 447

ΔΙΚΑΙΟΠΡΑΞΙΑ

Αγωγή ακύρωσης γονικής παροχής λόγω πλάνης. Αοριστία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 143/01, σ.94.

Ακύρωση δικαιοπραξίας λόγω απάτης. Περιστατικά απάτης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 30/02, σ.110

Για την ακύρωση δικαιοπραξίας ως αντικείμενης στα χρηστά ήθη, κατ εκμετάλλευση της κουφότητας και ανάγκης, πρέπει να συντρέχει σωρευτικά και το στοιχείο της προφανούς δυσαναλογίας μεταξύ της αξίας του πωληθέντος πράγματος και του συμφωνηθέντος τιμήματος.

Κρίση ότι χρόνιος αλκοολικός, με έμφρακτο του εγκεφάλου, που κυκλοφορούσε ρακένδυτος, ζούσε μόνος του σε αποθήκη και νοσηλεύονταν σε ψυχιατρική κλινική, δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσει τις συνέπειες κατάρτισης πωλητηρίου συμβολαίου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 62/02, σ.118

Καταδίκη σε δόλωση βούλησης. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

Προσβολή από τους κληρονόμους μη χαρακτηριστικής δικαιοπραξίας εν ζωή του κληρονομούμενου, λόγω μη συνείδησης των πράξεών του ή διανοητικής διαταραχής του. Στοιχεία αγωγής.

Αγωγή ακύρωσης σύμβασης πώλησης ως εικονικής και ως υποκρύπτουσας άκυρη δωρεά, λόγω έλλειψης συνείδησης τωνπρατομένων του δωρητή. Κρίση ότι ο πωλητής δεν στερούνταν της χρήσης του λογικού, αφού με τη συμβολαιογραφική δικαιοπραξία, χωρίς την παρουσία νομικού παραστάτη, παρακράτησε την επικαρπία του ακινήτου εφ' όρου ζωής και περιέλαβε διαλυτική αίρεση όπως η αγοράστρια τον φροντίζει εφ' όρου ζωής και μη μεταβιβάσει σε τρίτους το ακίνητο, εν ζωή αυτού, χωρίς τη συγκατάθεσή του. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

Επί τηλεφωνικής σύμβασης, τόπος κατάρτισής της θεωρείται ο τόπος στον οποίο εκδηλώθηκε η δόλωση για την αποδοχή εκείνου που έλαβε την πρόταση ή ο τόπος, όπου περιήλθε στον προτείνοντα η αποδοχή της πρότασης,

Διεθνής (συντρέχουσα) δικαιοδοσία του ελληνικού δικαστηρίου με εφαρμοστέο το ελληνι-

κό δίκαιο, σύμφωνα με τις δ/ξεις της Σύμβασης των Βρυξελλών.

Επί αποστολής χρημάτων με τραπεζικό ή ταχυδρομικό έμβασμα ή επιταγή, για την απόσβεση της οφειλής δεν αρκεί η έκδοση και αποστολή τούτων, αλλά απαιτείται και η προς το δανειστή καταβολή του ποσού ή η πίσωσή του στο λογαριασμό του. Εφ. Λαρ. 287/02, σ. 447

Προϋποθέσεις για να ισχύσει η επιταγή, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, όπως εμπορικό χρεωστικό ομόλογο ή αφηρημένη υπόσχεση χρέους. Εφ. Λαρ. 616/02, σ. 501

ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Οι Δικηγόροι και οι ΔΣ. Ο θεσμικός ρόλος τους στην απονομή της Δικαιοσύνης, σ. 373

Προτάσεις σχετικά με τη λειτουργία της Δικαιοσύνης, σ. 395

ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

Για το ορισμένο αγωγής προσβολής από τους κληρονόμους μη χαριστικής δικαιοπραξίας εν ζωή του κληρονομούμενου, λόγω μη συνειδησης των πράξεών του ή διανοητικής διαταραχής του, πρέπει να διαλαμβάνεται ότι εκκρεμούσε διαδικασία για την υποβολή του κληρονομούμενου σε δικαστική συμπαράσταση, ή αν αυτός βρισκόταν έγκλειστος σε ειδική μονάδα ψυχικής υγείας ή αν η κατάσταση του αυτή προκύπτει από την ίδια τη δικαιοπραξία. Η άσκηση της αγωγής γίνεται σε μία πενταετία από την επαγωγή. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΙ ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ

Το άρθρο 630 ΚΠολΔ και οι συνέπειες των δικαστικών επιμελητών από τη μη εφαρμογή των δ/ξεων αυτού, (Μελ), σ. 11
Βλ. και Επίδοση

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (Διοικ.)

Επί ευθύνης Δημοσίου ή υπδδ εκ παράνομων πράξεων, παραλείψεων ή υλικών ενεργειών των οργάνων του, υπάρχει δικαιοδοσία των διοικητικών δικαστηρίων, εκτός αν ενάγεται προς αποζημίωση το υπέχον προσωπική ευθύνη όργανο (προσωπικό πταίσμα - ενέργεια εκτός κύκλου καθηκόντων), οπότε υπάρχει δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων. Εφ. Λαρ. 47/02, σ.72

Τελωνειακή παράβαση. Επί συμμετοχής περισσότερων προσώπων πρέπει με την καταλογιστική πράξη, να γίνεται επιμερισμός του ποσού των πολλαπλών τελών σε βάρος καθένα των υπαιτιών, ανάλογα με το βαθμό της συμμετοχής του. Άλλως η πράξη είναι νομικώς πλημμελής και ακυρώνεται από το Δικαστήριο, το οποίο δεν μπορεί να προβεί σε μεταρρύθμισή της, διότι αυτό αποτελεί υπέρβαση εξουσίας και υποκατάσταση στο έργο της Διοίκησης. Διοικ. Εφ. Λαρ. 28/01, σ.142

Έννομο συμφέρον του ιδιοκτήτη κτιρίου, στο οποίο εγκαταστάθηκε κεραία, προς υποβολή αίτησης ακύρωσης. Διοικ. Εφ. Λαρ. 70/01, σ.144

Το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης ικανοποιείται, όταν προβλέπεται ξεχωριστή διαδικασία υποβολής ένστασης κατά της προηγηθείσας δυσμενούς πράξης ενώπιον του ιδίου ή άλλου οργάνου. Διοικ. Εφ. Λαρ. 130/01, σ.150

Ο Προϊστάμενος της Δ/σης Εκπαίδευσης είναι όργανο του Ελληνικού Δημοσίου και δεν νομιμοποιείται παθητικά ο Νομάρχης. Προθεσμία αίτησης ακύρωσης 60 ημερών από την επόμενη της κοινοποίησης, ή της δημοσίευσης της προσβαλλόμενης πράξης, αν την τελευταία επιβάλλει ο νόμος, άλλως από τότε που ο αιτών έλαβε γνώση. Η πλήρης γνώση περιορισμένης χρονικής ισχύος πράξης τεκμαίρεται από την παρέλευση μακρού χρόνου (8μηνου) από την έκδοσή της σε συνδυασμό με το εύλογο και ιδιαίτερα αυξημένο ενδιαφέρον του αιτούντα και με την άμεση αντίληψή του, σχετικά με τον αν αυτού διορισμό ως Δ/ντή του σχολείου (στο οποίο και ο ίδιος υπηρετούσε) άλλου πρόσωπου και την ανάληψη απ' αυτό των καθηκόντων τούτων. Διοικ. Εφ. Λαρ. 531/01, σ.155

Αίτηση ακύρωσης για διάλυση διοικητικής σύμβασης, στρεφόμενη κατά απόφασης του Προϊσταμένου της ΤΥΔΚ της περιφερειακής Διοίκησης, με την οποία σιωπηρά απορρίφθηκε αίτηση θεραπείας. Παραδεκτή, έστω κι αν ασκήθηκε πριν τη πάροδο της 3μηννης προθεσμίας, εντός της οποίας έπρεπε να αποφασίσει το αρμόδιο όργανο, εφ' όσον αυτή συμπληρώθηκε μέχρι τη συζήτηση της υπόθεσης.

Η ΤΥΔΚ και ο Περιφερειακός Διευθυντής αυτής αποτελούν όργανα του Δημοσίου και όχι της Νομαρχιακής αυτοδιοίκησης, η οποία δεν νομιμοποιείται παθητικά. Διοικ. Εφ. Λαρ. 549/01, σ.158

Κοινοτικά έργα. Αφαιτηρία για την άσκηση της ενδικοφανούς διαδικασίας αποτελεί η έκδοση ρητής βλαπτικής πράξης της διευθύνουσας υπηρεσίας ή της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου. Αν η ανακύπτουσα διαφορά αναφέρεται σε παράλειψη των αρμόδιων οργάνων, μπορεί η διαφορά αυτή να αχθεί, προς δικαστική κρίση, χωρίς την τήρηση της διοικητικής προδικασίας.

Παράλειψη καταβολής εκ μέρους του κυρίου του έργου του εργολαβικού ανταλλάγματος. Παραδεκτή προσφυγή στο Διοικ. Εφετείο, χωρίς τη τήρηση της ενδικοφανούς διαδικασίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 134/01, σ.348

Κατάργηση δίκης λόγω λήξης ισχύος της προσβαλλόμενης πράξης. Διοικ. Εφ. Λαρ. 573/01, σ. 361

Κατά του Δημοσίου και του ΙΚΑ, δεν τρέχουν οι προθεσμίες κατά την διάρκεια των δικαστικών διακοπών. Εφ. Λαρ. 217/02, σ. 285, Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Υποχρέωση του εργοδότη για ασφάλιση του προσωπικού στο ΙΚΑ. Μόνη η ενώπιον της ΤΔΕ υπέρ του εργοδότη κατάθεση, ως μάρτυρα, του μη ασφαλισθέντος εργαζομένου, δεν αρκεί για να συναχθεί συμπέρασμα για την μη εργασία του στον εργοδότη, αφού, η απασχόλησή του σε δικό του κατάστημα, δεν αποκλείει, άνευ ετέρου, την εργασία και στον εργοδότη του. Διοικ. Εφ. Λαρ. 489/01, σ. 538

Επί πλειόνων αυτοτελών τελωνειακών παραβάσεων εισαγωγών εμπορευμάτων, έστω και κατ εξακολούθηση τελεσθεισών, δεν είναι επιτρεπτή η επιβολή ενιαίως πολλαπλού τέλους, αλλά πρέπει να γίνεται αυτοτελής επιβολή, αναλόγως προς την σοβαρότητα κάθε παραβάσης. Διοικ. Εφ. Λαρ. 584/01, σ. 543

Όταν οι υγειονομικές επιτροπές του ΙΚΑ δηλώνουν αδυναμία να αποφανθούν για ιατρικά θέματα λόγω παρόδου μακρού χρόνου ή έλλειψης στοιχείων, τα διοικ. δικαστήρια έχουν δυνατότητα να εκφέρουν κρίση και επί των ιατρικής φύσης θεμάτων, με πρόσφορα αποδεικτικά μέσα, αφού η παράλειψη ή αδυ-

ναμία των υγειονομικών οργάνων του Ι.Κ.Α. να γνωματεύσουν δεν μπορεί να αποβεί σε βάρος του ασφαλισμένου. Διοικ. Εφ. Λαρ.610/01, σ. 546

Παρεμπύπουσα κρίση των δικαστηρίων για την οριογραμμή του αιγιαλού. Κατασκευή κτίσματος σε τμήμα του αιγιαλού είναι μη νόμιμη, έστω κι αν έγινε βάσει αδείας της πολεοδομίας, εάν δεν προηγήθηκε άδεια της λιμενικής αρχής.

Η επιβολή προστίμου, μετά μακρό χρόνο από την κατασκευή, δεν είναι καταχρηστική, αφού το 281 ΑΚ περιορίζεται στα ιδιωτικά δικαιώματα.

Η απαλλακτική απόφαση του ποινικού δικαστηρίου δεν είναι δεσμευτική για τα διοικητικά δικαστήρια. Διοικ. Εφ. Λαρ. 649/01, σ.550
Βλ. και Διοικητικές διαφορές.

ΔΙΚΗ-ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠοινΔικ)

Οι δικονομικές δ/ξεις του καταστατικού του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου (Μελ), σ. 386

Κρατούμενοι αλλοδαποί. Αδυναμία άμεσης απέλασης αλλοδαπού σε χώρα στην οποία έχει επιβληθεί αποκλεισμός. Εφαρμογή της υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α 137954/2000. Αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημ/κείου της εκτέλεσης για να κρίνει περί της προσωρινής παραμονής του αλλοδαπού στη χώρα με περιοριστικούς όρους. Προϋπόθεση για το παραδεκτό της σχετικής αίτησης είναι η έκτιση από τον αλλοδαπό της στερητικής της ελευθερίας ποινής του. Διόρθωση ή συμπλήρωση απόφασης ή βουλεύματος, εφ όσον δεν επέρχεται ουσιαστική μεταβολή. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 192/02, σ.554

ΔΙΚΗ - ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ (ΠολΔικ)

Το αίτημα απειλής προσωπικής κράτησης κατά του νόμιμου εκπροσώπου εταιρίας είναι νόμιμο, έστω κι αν η αγωγή δεν στρέφεται κατ' αυτού, διότι τούτο απαιτείται στη δίκη που ζητείται η καταδίκη σε προσωπική κράτηση και όχι σε εκείνη που την απειλεί. Εφ. Λαρ. 240/01, σ.21

Πληρεξουσιότητα. Ο διάδικος για λ/σμό του οποίου παραστάθηκε δικηγόρος και ζήτησε την έκδοση δ/γής πληρωμής, δίχως την τυπική δικαστική πληρεξουσιότητα, μπορεί να ε-

γκρίνει μεταγενέστερα τις πράξεις τούτου και σωπηνρά ή και με τη νόμιμη παράστασή του ή τη νομότυπη πληρεξουσιότητα στη δίκη της ανακοπής.

Στο Ειρηνοδικείο η πληρεξουσιότητα χορηγείται και με ιδιωτικό έγγραφο, θεωρημένο για το γνήσιο της υπογραφής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 164/01, σ.95

Συμπλήρωση ελλείψεων σχετικά με την ικανότητα των διαδίκων για δικαστική παράσταση ή τη νόμιμη εκπροσώπηση τους και την άδεια που απαιτείται για τη διεξαγωγή της δίκης προσβολής πατρότητας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 4/02, σ.101

Οι ειδικές δ/ξεις των διεθνών συμβάσεων υπερισχύουν των εσωτερικών δικονομικών δ/ξεων. Η από 19.10.1972 σύμβαση Ελλάδας-Ρουμανίας, νομίμως κυρωθείσα, απαιτεί όχι μόνο επίδοση του δικογράφου στον Εισαγγελέα, αλλά και απόδειξη της επίδοσης στο παραλήπτη, ή βεβαίωση πιστοποιούσα τους λόγους αδυναμίας κοινοποίησης, άλλως η επίδοση δεν είναι νόμιμη και η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 9/02, σ.103

Έφεση ασκηθείσα προ της 1.1.2002. Εφαρμόζονται οι παλιές δ/ξεις του ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν πριν το ν. 2915/2001. Επί ερημοδικίας του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη και με το νέο ν. 2915/2001 Πολ. Πρωτ. Λαρ. 52/02, σ.116

Ισχυρισμός περί απόκτησης δουλείας διόλου μπορεί να προταθεί μόνο προς απόκρουση διεκδικητικής αγωγής και όχι αναγνωριστικής κυριότητας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 76/02, σ.126

Επικουρική άσκηση αξιώσεων. Η, κατά το αστικό δίκαιο, επικουρικότητα της αξίωσης αδικ. πλουτισμού δεν κωλύει την δικονομική επικουρική άσκηση αυτής, για τη περίπτωση απόρριψης της κυρίας βάσης. Στη δεύτερη περίπτωση δεν απαιτείται στο αγωγικό δικόγραφο επίκληση περιστατικών που επάγονται ακυρότητα της σύμβασης, επί της οποίας στηρίζεται η κύρια βάση.

Δεδικασμένο από τελεσίδικη, έστω και εσφαλμένα, απόφαση. Εκταση δεδικασμένου. Ενστάσεις γνήσιες και καταχρηστικές. Η ένσταση περί αυτοδίκαιης ακυρότητας της σύμβα-

σης εργασίας, είναι καταχρηστική και καλύπτεται από το δεδικασμένο, έστω κι αν δεν προτάθηκε. Το δεδικασμένο παραδεκτώς προτείνεται το πρώτον ως λόγος έφεσης.

Στοιχεία για το ορισμένο αγωγής ακύρωσης της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας για κατάχρηση δικαιώματος. Εφ. Λαρ. 323/01, σ.185

Το αίτημα περί απόδοσης των ωφελημάτων για τον μετά την συζήτηση της αγωγής χρόνο, είναι απορριπτέο, ως πρόωρο. Διαιρετή η ευθύνη πλειόνων υποχρέων προς απόδοση των ωφελημάτων, αφού δεν στηρίζεται στην αδικοπραξία, αλλά στο 1096 ΑΚ. Εφ. Λαρ. 28/02, σ.202

Παρέκταση της κατά τόπο αρμοδιότητας με συμβατική ρήτρα των συμβαλλομένων, αναγραφόμενη στα τιμολόγια, επί των οποίων υπάρχει και η υπογραφή του αγοραστή. Για το παραδεκτό ένστασης πλαστογραφίας πρέπει να κατονομασθεί ο πλαστογράφος και να αναφερθούν τα αποδεικτικά μέσα. Εφ. Λαρ. 109/02, σ.212

Ανατιολόγητη έφεση εναντίον ερήμην απόφασης, ως υποκατάστατο της ανακοπής ερημοδικίας, στα όρια που καθορίζονται από τους λόγους της έφεσης Εφ. Λαρ. 127/02, σ.221

Η εσφαλμένη ή ελλιπής αναγραφή της επωνυμίας ή της έδρας νομικού προσώπου, εφ' όσον δεν γεννάται αμφιβολία για τη ταυτότητά του, δεν δημιουργεί δικονομική ακυρότητα. Δεν απαιτείται η μνεία στο δικόγραφο της αγωγής του φυσικού προσώπου, που εκπροσώπησε το ν.π στη σύναψη της σύμβασης, διότι το στοιχείο τούτο δεν ανάγεται στη νομιμοποίηση του ενάγοντος. Εφ. Λαρ. 137/02, σ.230

Αρχή έγγραφης απόδειξης από τις ασαφείς και υπεκφεύγουσες αποκρίσεις του εναγομένου. Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

Ακύρωση της διαιτητικής απόφασης. Παραβίαση της αρχής της ισότητας, αν, στη σύνθεση του διαιτητικού δικαστηρίου, για οποιοδήποτε λόγο, οι μετασχόντες διαιτητές του ενός διαδικού είναι αριθμητικώς λιγότεροι από τους διαιτητές του αντιδίκου. Η αποδοχή της διαιτητικής απόφασης, καθιστά απαράδεκτη την άσκηση κατ αυτής ενδίκου μέσου. Εφ.

Λαρ. 147/02, σ.235

Επί διεκδικητικής αγωγής, σε περίπτωση απλής ομοδικίας των εναγόντων, η καθ ύλην αρμοδιότητα προσδιορίζεται από την αξία της μερίδας του ενάγοντος, που έχει το μεγαλύτερο μερίδιο. Εφ. Λαρ. 164/02, σ.245

Η αγωγή αποζημίωσης για αυθαίρετη χρήση του μισθίου εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών και δεν απαιτείται επίδοση στο Προϊστάμενο της ΔΟΥ. Εφ. Λαρ. 173/02, σ. 262

Η τελεσίδικη ακύρωση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής δεν αποτελεί δεδικασμένο και δεν εμποδίζει την επιδίωξη των εκατέρωθεν δικαιωμάτων κατά την τακτική διαδικασία. Εφ. Λαρ. 182/02, σ.270

Δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων για εκδίκαση της περί ακυρότητας του πρωτοκόλλου κατάληψης αγωγής, γιατί το πρωτόκολλο δεν συνιστά εκτελεστή διοικητική πράξη, αλλά πράξη διοίκησης ιδιωτικής περιουσίας του Δημοσίου. Εφ. Λαρ. 208/02, σ.282

Η ανακοπή κατά της διοικητικής εκτέλεσης υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, εφ όσον η απαίτηση του Δημοσίου προέρχεται από σύμβαση ιδιωτικού δικαίου.

Επί δικών του Ελλήν. Δημοσίου και του ΙΚΑ η προθεσμία έφεσης δεν τρέχει κατά το χρόνο των δικ. διακοπών. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285, Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Ο νόμιμα διορισμένος πληρεξούσιος είναι αυτοδικαίως και αντίκλητος για όλες τις επιδόσεις της δίκης, συμπεριλαμβανομένης και της επίδοσης της οριστικής απόφασης. Σε περίπτωση διαφοροποίησης της ημερομηνίας επίδοσης της αναγραφόμενης στην έκθεση επίδοσης και στην επισημειωματική πράξη, που συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής επί του επιδοθέντος δικογράφου, υπερισχύει η αναγραφόμενη στην έκθεση επίδοσης. Εφ. Λαρ. 232/02, σ.289

Η μετά την εκκρεμοδικία μεταβίβαση του επίδικου πράγματος ή δικαιώματος από διάδικο, δεν επιφέρει μεταβολή του προσώπου των διαδίκων, ούτε είναι επιτρεπτή η εκχώρηση ασκηθείσας αγωγής ή ενδίκου μέσου. Εφ. Λαρ. 240/02, σ.297

Αγωγή λογοδοσίας. Στάδια δίκης. Πολ.

Πρωτ. Λαρ. 56/02, σ.310

Αναγκαστική ομοδικία μεταξύ οικοπεδούχων και εργολάβου, σε αγωγή καταδίκης σε δήλωση βούλησης ασκούμενη από τρίτο εκ προσυμφώνου αγοραστή. Ο απολιπόμενος διάδικος δεν έχει δικαίωμα άσκησης ανακοπής ερημοδικίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

Τροποποιήσεις ΚΠολΔ. Έγγραφο ΔΣΛ, σ.366

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου σε αποζημίωση τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση. Στοιχεία για το ορισμένο της παρέμβασης και αίτημα αυτής.

Το δεδικασμένο σχετικά με την αοριστία αγωγής προγενέστερου χρονικού διαστήματος δεν εκτείνεται και στην αγωγή μεταγενέστερου χρονικού διαστήματος. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Με τη παραίτηση εκ του δικογράφου της αγωγής δεν αίρονται τα αποτελέσματα της περιεχόμενης σε αυτήν όχλησης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

Στη διαδικασία των μισθωτικών διαφορών δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων, οι δε αυτοτελείς ισχυρισμοί, πρέπει να προβάλλονται κατά την συζήτηση στο ακροατήριο και να καταχωρούνται στα πρακτικά. Αν κατατεθούν προτάσεις κατά τη συζήτηση, που διαλαμβάνουν τους ισχυρισμούς αυτούς, αναπληρώνεται η μη τυχόν καταχώρησή τους στα πρακτικά.

Σώρευση με την αγωγή για αναπροσαρμογή του μισθώματος και καταψηφιστικής για καταβολή της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ του καταβαλλομένου μισθώματος και εκείνου που θα προκύψει, κατόπιν της αναπροσαρμογής, από την άσκηση της αγωγής μέχρι την τελεσίδικία της διαπλαστικής απόφασης. Εφ. Λαρ. 230/02, σ. 435

Επανειλημμένη καθυστέρηση τριών μισθωμάτων. Δ/γή απόδοσης της χρήσης του μισθίου. Λόγοι ανακοπής είναι μόνο εκείνοι που διαλαμβάνονται στο δικόγραφο της ανακοπής ή στο δικόγραφο προσθέτων λόγων, ενώ κάθε άλλος λόγος που υποβάλλεται με τις προτάσεις του ανακόποντα, κατά τη συζήτηση

ση της ανακοπής ή με την έφεση ή με δικόγραφο πρόσθετων λόγων έφεσης είναι απαράδεκτος. Εφ. Λαρ. 275/02, σ. 444

Κατά τόπο αρμοδιότητα επί τηλεφωνικής σύμβασης. Διεθνής (συντρέχουσα) δικαιοδοσία του ελληνικού δικαστηρίου με εφαρμοστέο το ελληνικό δίκαιο, σύμφωνα με τις διατάξεις της Σύμβασης των Βρυξελλών. Εφ. Λαρ. 287/02, σ. 447

Δεν προσβάλλεται με έφεση απόφαση Μον. Πρωτ. για το λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην αρμοδιότητα του Ειρηνοδικείου.

Ιδιωτικό συμφωνητικό υπεργολαβίας, μη κατατεθέν εντός 10 ημερών στην αρμόδια ΔΟΥ λαμβάνεται υπ όψει, διότι το ανίσχυρο του ν. 1882/1990, ισχύει μόνον έναντι της φορολογικής αρχής. Εφ. Λαρ. 290/02, σ. 450

Δεν είναι άκυρη η κατάθεση μάρτυρα, εκ μόνης της ιδιότητάς του, ως συζύγου του διαδίκου.

Η προβολή ισχυρισμών από τον εκκαλούντα εναγόμενο, το πρώτον στην έκκλητη δίκη, γίνεται με το εφετήριο ή το δικόγραφο των προσθέτων λόγων, στην ειδική δε διαδικασία των μισθωτικών διαφορών και με τις προτάσεις, εφ όσον γίνεται επίκληση ότι οι πιο πάνω ισχυρισμοί αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία. Εφ. Λαρ. 369/02, σ. 454

Οι μη οριστικές αποφάσεις, όπως είναι και αυτές με τις οποίες αναβάλλεται η συζήτηση της υπόθεσης, υπόκεινται σε ανάκληση από το εκδόν Δικαστήριο αυτεπαγγέλτως ή μετά από αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη σε κάθε στάση της δίκης, όχι όμως αυτοτελώς.

Απαράδεκτη αυτοτελής αίτηση ανάκλησης μη οριστικής-αναβλητικής απόφασης προς το σκοπό ορισμού χρόνου συζήτησης της υπόθεσης σε συντομότερη δικάσιμο, προς αποτροπή κινδύνου παραγραφής, καθ' όσον δεν δημιουργήθηκε στάση δίκης με κλήση για κατ' ουσίαν συζήτηση της υπόθεσης. Εφ. Λαρ. 409/02, σ. 466, Εφ. Λαρ. 661/02, σ. 512

Στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπάγονται οι διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών εκ της κάθετης συνιδιοκτησίας, εφ όσον υπάρχει τουλάχιστον ένα οικοδόμημα σε ενιαίο οικοπέδο. Εφ. Λαρ. 421/02, σ. 467

Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην α-

πόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη σε παράλειψη ή ανοχή, απαγγέλλεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο, το οποίο είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει τον υπόχρεο, εφ όσον υπάρχει απόφαση εκτελεστή, έστω και ασφαλιστικών μέτρων, περί απειλής χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης και βεβαιώνεται η απειθεία προς τη δικαστική διαταγή.

Επί περισσότερων της μιας παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες ποινές, εκτός αν οι παραβάσεις συνδέονται μεταξύ τους με φυσική ενότητα ενέργειας του παραβάτη, εξωτερικώς διαγνωστή, οπότε επιβάλλεται μία ποινή για όλες. Η απόφαση των ασφ. μέτρων που έταξε προθεσμία άσκησης κυρίας αγωγής διατηρεί την ισχύ της, εφόσον ασκήθηκε εμπρόθεσμα η αγωγή.

Μη νόμιμη η καθ' υπέρβαση του έτους αιτούμενη χρονική διάρκεια της προσωπικής κράτησης. Εφ. Λαρ. 429/02, σ. 472

Το Σάββατο δεν είναι εργάσιμη ημέρα και δεν υπολογίζεται στη προθεσμία των 15 εργασίμων ημερών προς άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής. Εφ. Λαρ. 596/02, σ. 480

Η μη κοινοποίηση της απόφασης περί ορισμού πραγματογνώμονος δεν δημιουργεί ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, παρά μόνο με την επίκληση της δικονομικής βλάβης. Μη ακυρότητα σε περίπτωση διενέργειας και κατάθεσης της έκθεσης μετά την ταχθείσα προθεσμία.

Ο διορισμός τεχνικού συμβούλου μπορεί να γίνει και μετά την έναρξη διεξαγωγής των αποδείξεων.

Μη ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, κι αν ακόμη υπάρχει βλάβη του διαδίκου, αν οι πραγματογνώμονες δεν ακολουθήσαν τις οδηγίες του Δικαστηρίου. Τεκμήριο επί δίκης πατρότητας. Εφ. Λαρ. 606/02, σ. 486

Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων επί αίτησης για απόδοση από το ΤΠΔ στον δικαιούχο του κατατεθέντος ποσού αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση, δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα. Εφ. Λαρ. 618/02, σ. 503

Οι ενοριακοί ναοί είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αλλά δεν απολαμβάνουν των δι-

κονομικών προνομίων του Ελληνικού Δημοσίου και δεν ισχύει γι αυτούς η διάταξη περί δικών του δημοσίου σύμφωνα με την οποία οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες, αν ορίζονται βραχύτερες των τριάντα ημερών, είναι για το δημόσιο 30 ημερών. Εφ. Λαρ. 637/02, σ. 504

Δεν συνιστά ανώτερη βία η αποχή των δικηγόρων, καθ' όσον ο διάδικος επιμελώς φερόμενος μπορεί να ασκήσει αυτοπροσώπως το ένδικο μέσο χωρίς δικηγόρο, για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου. Εφ. Λαρ. 655/02, σ. 505

Επί ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης δεν δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

Σε περίπτωση άσκησης έφεσης κατά απόφασης που κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης μπορεί, με αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη με το δικόγραφο της έφεσης ή των προσθέτων λόγων αυτής ή με τις προτάσεις και όχι αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση για την έφεση. Τούτο δεν ισχύει επί διαταγής πληρωμής, καθόσον αυτή αποτελεί μέν τίτλο εκτελεστό, όχι όμως και απόφαση και δεν υπόκειται σε έφεση. Εφ. Λαρ. 676/02, σ. 515

Οι διαφορές, από μίσθωση ακινήτου υπάγονται στην αποκλειστική αρμοδιότητα του Δικαστηρίου της τοποθεσίας του ακινήτου και δεν επιτρέπεται παρέκταση αρμοδιότητας με σιωπηρή συμφωνία, αλλά μόνο με ρητή, πριν ή μετά τη γέννηση της διαφοράς, ακόμα και με την ίδια τη μισθωτική σύμβαση. Μον. Πρωτ. Λαρ. 232/02, σ. 518

Ο έλεγχος περί της καταλληλότητας του γονέα, για ανάθεση της γονικής μέριμνας στηρίζεται υποχρεωτικά σε βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας, εν ελλείψει της οποίας το Δικαστήριο μπορεί να διατάξει την επανάληψη της συζήτησης. Μον. Πρωτ. Λαρ. 469/02, σ. 524

Για την εφαρμογή της ειδικής διαδικασίας αυτοκινητικών διαφορών απαιτείται όπως η ζημία έχει ως αίτια όχημα που κινείται στο έδαφος με μηχανική δύναμη. Αν η ζημία προκλήθηκε από μηχανισμό που δεν θεωρείται αυτοκίνητο, τότε η διαφορά δεν υπάγεται στην

ειδική αλλά στη τακτική διαδικασία, κατά τις γενικές διατάξεις, κατά τις οποίες κρίνεται και η καθ' ύλην αρμοδιότητα.

Δεν θεωρείται αυτ/ο η μηχανική αντλία σκυροδέματος, που είναι προσαρτημένη σε ειδικά διασκευασμένο αυτοκίνητο. Μον. Πρωτ. Λαρ. 524/02, σ. 526

Ο αποκλεισμός εταίρου προσωπικής εταιρίας επέρχεται με διαπλαστική απόφαση του Πολ. Πρωτ., κατά τη τακτική διαδικασία και όχι με τη διαδικασία των ασφ. μέτρων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2562/01, σ. 516

Επί κατάσχεσης εις χείρας τρίτου, η ανακοπή κατά σιωπηρής αρνητικής δήλωσης του τρίτου εκδικάζεται κατά τη διαδικασία, κατά την οποία δικάζεται η διαφορά από την κατασχεθείσα απαίτηση.

Για τη καταβολή των μελλοντικών μισθωμάτων που δεν είναι απαιτητά κατά το χρόνο συζήτησης της ανακοπής, μη νόμιμο το καταψηφιστικό αίτημα. Ειρ. Λαρ. 238/02, σ. 529

Βλ. και Δεδικασμένο, Έγγραφα, Ερμηνολογία, Μάρτυρες, Συζήτηση.

ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Οι Δικηγόροι και οι ΔΣ. Ο θεσμικός ρόλος τους στην απονομή της Δικαιοσύνης, σ. 373

Δεν συνιστά ανώτερη βία η αποχή των δικηγόρων, καθ' όσον ο διάδικος επιμελώς φερόμενος μπορούσε να ασκήσει αυτοπροσώπως το ένδικο μέσο χωρίς δικηγόρο, για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου. Εφ. Λαρ. 655/02, σ. 505

Ο περιορισμός του 1/4 αναφορικά με το ύψος της επιταγής του Δικηγόρου δεν τίθεται ως ανώτατο όριο αμοιβής για την σύνταξη της επιταγής, αλλά αφορά στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το επιδικαζόμενο ποσό είναι μικρό και, αν η αμοιβή για την σύνταξη επιταγής υπολογίζονταν βάσει των συντελεστών του 127 Κώδικος Δικηγόρων, θα ήταν δυσαναλόγως μεγάλη σε σχέση προς την οφειλή. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Αναδάσωση. Η απόφαση περί αναδάσωσης, που αφορά σε μείζονα έκταση και έχει σχέση με μεγάλο και άγνωστο αριθμό ιδιοκτη-

τών, αποτελεί ατομική διοικητική πράξη γενικού περιεχομένου και ισχύει μέχρι την τυχόν ανάκληση ή ακύρωσή της, προ της οποίας, το κύρος της δεν μπορεί να ελεγχθεί παρεμπιπτόντως στα πλαίσια του ελέγχου της νομιμότητας άλλης πράξης που στηρίζεται σ' αυτήν, Η καταλογιστική προστίμου πράξη εκδίδεται από το νομάρχη, ή κατ' εντολή του από τον οικείο δασάρχη και δεν είναι αιτιολογητέα από τις διέπουσες την έκδοσή της διατάξεις, αλλά από τη φύση της, ως δυσμενής για το διοικούμενο και, επομένως, η αιτιολογία της μπορεί να συμπληρωθεί από τα λοιπά στοιχεία του φακέλου. Διοικ. Εφ. Λαρ. 162/01, σ.351
Βλ. και Δίκη - Δικονομία (Διοικ).

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ), Διοικητικές διαφορές.

DNA

Βλ. Πατρότητα- Πραγματογνωμοσύνη

ΔΟΥΛΕΙΕΣ

Ισχυρισμός περί απόκτησης δουλείας δόδου μπορεί να προταθεί μόνο προς απόκρουση διεκδικητικής αγωγής και όχι αναγνωριστικής κυριότητας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 76/02, σ.126

Δουλεία δόδου για εξυπηρέτηση αναγκών επικοινωνίας του εκάστοτε κυρίου του δεσπόζοντος ακινήτου. Εάν το δεσπόζον ακίνητο απέκτησε ήδη πρόσβαση σε διανοιγείσα δημόσια οδό, η συνέχιση άσκησης της δουλείας δόδου είναι καταχρηστική και απαγορευμένη, αφού η δουλεία δεν ωφελεί τον κύριο του δεσπόζοντος ακινήτου και, σε κάθε περίπτωση, τον ωφελεί ελάχιστα, με δυσανάλογα όμως μεγάλη ζημία για τον κύριο του δουλεύοντος ακινήτου, το οποίο αχρηστεύεται, από άποψη οικονομικής αξιοποίησης, κατά μεγάλο μέρος και η χρήση του δυσχεραίνεται στο σύνολό του. Εφ. Λαρ. 597/02, σ. 484
Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα

ΔΡΟΜΟΙ

Κοινόχρηστοι και ιδιωτικοί. Βλ. Απαλλοτρίωση - Κοινόχρηστα πράγματα-Κυριότητα, Χρησιμευσιμότητα.

ΔΥΣΦΗΜΗΣΗ

Δυσμενείς κρίσεις και εκφράσεις που περιέχονται στο αιτιολογικό απόφασης αθλητικού πειθαρχικού οργάνου περί παραπομπής προσώπου στην ΕΦΙ, δεν συνιστούν άδικες πράξεις, ως εκδηλώσεις που γίνονται προς άσκηση νόμιμης εξουσίας και είναι αναγκαίες για την έκφραση του περιεχομένου της σκέψης των κατηγορουμένων-μελών του πειθαρχικού οργάνου. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 271/01, σ.165

ΔΩΡΕΑ

Αγωγή ακύρωσης σύμβασης πώλησης ως εικονικής και ως υποκρύπτουσας άκυρη δωρεά, λόγω έλλειψης συνείδησης τωνπραπομένων του δωρητή. Κρίση ότι ο πωλητής δεν στερούνταν της χρήσης του λογικού, αφού με τη συμβολαιογραφική δικαιοπραξία, χωρίς την παρουσία νομικού παραστάτη, παρακράτησε την επικαρπία του ακινήτου εφ' όρου ζωής και περιέλαβε διαλυτική αίρεση όπως η αγοράστρια τον φροντίζει εφ' όρου ζωής και μη μεταβιβάσει σε τρίτους το ακίνητο, εν ζωή αυτού, χωρίς τη συγκατάθεσή του.Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

ΕΓΓΡΑΦΑ

Φωτοτυπημένο αντίγραφο του αποσπάσματος εμπορικών βιβλίων έχει αποδεικτική ισχύ ίση με το πρωτότυπο, εφ' όσον η ακρίβειά του βεβαιώνεται από αρμόδιο κατά νόμο όργανο και όχι από τραπεζικό υπάλληλο. Εκείνος κατά του οποίου προσάγεται το ιδιωτικό έγγραφο, οφείλει να δηλώσει αμέσως αν αναγνωρίζει ή αρνείται τη γνησιότητα του, οπότε, αν αναγνωρισθεί ή αποδειχθεί η γνησιότητα της υπογραφής δημιουργείται αμάχητο τεκμήριο για τη γνησιότητα του περιεχομένου του εγγράφου. Ο ισχυρισμός περί πλαστότητας περιέχει και τον ισχυρισμό αμφισβήτησης της γνησιότητας. Βάρος απόδειξης της γνησιότητας της υπογραφής. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27
Εφ. Λαρ. 466/01, σ.52

Αναψηλάφηση λόγω νέων κρίσιμων εγγράφων. Έννοια νέου και κρίσιμου εγγράφου. Εφ. Λαρ. 16/02, σ.61

Στην αίτηση επίδειξης βιβλίων πρέπει να αναφέρονται και να προσδιορίζονται τα βιβλία με συγκεκριμένο τρόπο, καθώς και το συγκεκρι-

κριμένο περιεχόμενο τους, που χρησιμεύει για την απόδειξη των ισχυρισμών του αιτούντα. Αοριστία αιτήματος επίδειξης αποφάσεων ΓΣ και πρακτικών ΔΣ αγροτικού συνεταιρισμού, δίχως μνεία του αριθμού των αποφάσεων και του περιεχομένου τους. Εφ. Λαρ. 29/02, σ.66

Ιδιωτικό συμφωνητικό υπερβολαβίας, μη κατατεθέν εντός 10 ημερών στην αρμόδια ΔΟΥ λαμβάνεται υπ όψει, καθόσον το αντίσχυρο, που καθιερώνεται με το ν. 1882/1990, ισχύει μόνον έναντι της φορολογικής αρχής. Εφ. Λαρ. 290/02, σ. 450

ΕΓΓΥΗΣΗ

Βλ. Μίσθωση επαγγελματική.

ΕΓΚΛΗΜΑ

Κακουργήματα ή πλημμελήματα τα εγκλήματα των τοξικομανών. (Μελ.), σ.5

Κατ'επάγγελμα έγκλημα συντρέχει και όταν η πράξη τελέσθηκε μία μόνο φορά, όχι ευκαιριακά, αλλά βάσει οργανωμένου σχεδίου, που δείχνει ότι ο δράστης έχει διαμορφώσει υποδομή προς εκπλήρωση της πρόθεσής του για επανειλημμένη τέλεση και πορισμό εισοδήματος.

Κατά συνήθεια έγκλημα. Κρίσιμο στοιχείο για τη διάγνωση της συνδρομής αυτής είναι το ότι η επανειλημμένη τέλεση δεν είναι απόρροια ευκαιριακής δράσης. Συμβ. Πλημ. Τρκ. 53/02, σ.167

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΕΙΚΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Αγωγή ακύρωσης σύμβασης πώλησης ως εικονικής και ως υποκρύπτουσας άκυρη δωρεά, λόγω έλλειψης συνειδησης τωνπραττόμενων του δωρητή. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ -ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΤΗΣ

Ειδική εκκαθάριση πτωχεύσας προβληματικής επιχείρησής. Παύση εξουσίας των οργάνων διοίκησης και εκπροσώπησης της επιχείρησης και περιέλευση αυτής στον εκκαθαριστή. Αναστολή ικανοποίησης των απαιτήσεων και αναγκαστικής εκτέλεσης των αποφά-

σεων.

Η κατάταξη των απαιτήσεων γίνεται από τον εκκαθαριστή με πίνακα, κατά του οποίου παρέχεται δυνατότητα ανακοπής. Εφ. Λαρ. 513/01, σ.56

Υπαγωγή των ποδοσφαιρικών ανωνύμων εταιριών σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης με αίτηση πιστωτών τους, που εκπροσωπούν το 51% τουλάχιστον του συνόλου των απαιτήσεων κατά της υπό εκκαθάριση εταιρείας.

Μη νόμιμη η ΥΑ, κατά την οποία στην υποβολή της σχετικής αίτησης νομιμοποιείται ο καθένας που έχει έννομο συμφέρον, αδιαφόρως του εκπροσωπούμενου ποσοστού των απαιτήσεων κατά της υπό εκκαθάριση εταιρείας. Εφ. Λαρ. 382/02, σ. 302, Contra Εφ. Λαρ. 583/02, σ. 305

ΕΚΚΡΕΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Η αίτηση ασφ. μέτρων δεν δημιουργεί εκκρεμοδικία για τη κύρια δίκη ούτε αντίστροφα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 72/02, σ.122

Η μετά την εκκρεμοδικία μεταβίβαση του επίδικου πράγματος ή δικαιώματος από διάδικο, δεν επιφέρει μεταβολή του προσώπου των διαδίκων, ούτε είναι επιτρεπτή η εκχώρηση αγωγής ή ενδίκου μέσου, που έχει ασκηθεί. Εφ. Λαρ. 240/02, σ.297

ΕΚΟΥΣΙΑ ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ

Η έφεση κατά της απόφασης που κήρυξε τη πτώχευση απευθύνεται, με ποινή απαραδέκτου κατά του δανειστή που υπέβαλε την αίτηση πτώχευσης και του συνδίκου. Εφ. Λαρ. 381/01, σ.34

Η απόφαση περί παύσης των εργασιών της πτώχευσης και κήρυξης του πτωχού μη συγγνωστού είναι εκκλητή από το πτωχό, έστω κι αν δεν κλητεύθηκε πρωτόδικα. Δεν απαιτείται κοινοποίηση της έφεσης στο σύνδικο, αφού η πτώχευση με τη παύση των εργασιών αδρανεί. Εφ. Λαρ. 429/01, σ.50

Άρνηση υποθηκοφύλακα προς μεταγραφή απόφασης αναγνωριστικής κυριότητας εκ χρησικτησίας, λόγω μη ορθού υπολογισμού του φόρου χρησικτησίας. Μη νόμιμη, διότι ο υποθηκ/κας δεν έχει τέτοια δικαιοδοσία, περιοριζόμενος μόνο σε τυπικό έλεγχο της προσκομιδής των απαιτούμενων για τη μεταγραφή εγ-

γράφων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 17/02, σ.138

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Εκπαίδευση. Αίτηση ακύρωσης αποφάσεων του Προϊσταμένου της Δ/νσης Α βάθμιας εκπαίδευσης και του ΠΥΣΠΕ, με τις οποίες ανατέθηκε η προσωρινή άσκηση καθηκόντων Δ/ντή Δημοτικού σχολείου.

Ο Προϊστάμενος της Δ/νσης Εκπαίδευσης δεν ανήκει στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, αλλά είναι όργανο του Ελληνικού Δημοσίου. Προθεσμία αίτησης ακύρωσης 60 ημερών από την επόμενη της κοινοποίησης, ή της δημοσίευσης της προσβαλλόμενης πράξης, αν την τελευταία επιβάλλει ο νόμος, άλλως από τότε που ο αιτών έλαβε γνώση. Στοιχεία γνώσης. Διοικ. Εφ. Λαρ. 531/01, σ.155

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

Κατά πίνακα κατάταξης. Τρόπος κατάταξης της ασφαλιζόμενης με προσημείωση απαίτησης πριν και μετά την τροπή σε υποθήκη.

Μετά τη διενέργεια του πλειστηριασμού, η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη είναι ανέφικτη. Εφ. Λαρ. 263/01, σ.24

Επί ειδικής εκκαθάρισης προβληματικών επιχειρήσεων, απαγορεύεται η αναγκαστική εκτέλεση των αποφάσεων. Οι απαιτήσεις κατατάσσονται με πίνακα του εκκαθαριστή, κατά του οποίου παρέχεται δυνατότητα ανακοπής. Εφ. Λαρ. 513/01, σ.56

Αναγγελία. Το αναγγελτήριο αποτελεί το δικόγραφο εισαγωγής της απαίτησης του δανειστή στη διαδικασία κατάταξης. Στοιχεία για το ορισμένο αυτού. Η αοριστία συμπληρώνεται με νέο αναγγελτήριο. Σειρά και τρόπος κατάταξης απαίτησης από παροχή εξαρτημένης εργασίας. Η διαίρεση του εκπλειστηριάσματος σε ποσοστά γίνεται μετά την ικανοποίηση των απαιτήσεων της τρίτης τάξης του 975 ΚΠολΔ. Εφ. Λαρ. 76/02, σ.85

Η ΑΤΕ μπορεί να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση με επίδοση επιταγής, με την οποία η απαίτηση καθίσταται ορισμένη και ληξιπρόθεσμη, δυνάμενη να αμφισβητηθεί μόνο με την υπό του καθ' ου η επιταγή άσκηση ανακοπής εντός 5 ημερών. Εφ. Λαρ. 97/02, σ.87

Τριτανακοπή παρά τρίτου προσώπου, επι-

καλούμένου ιδία κυριότητα επί κατασχεθέντος ακινήτου, κτηθείσα με χρησικτησία, ήτοι με την αγορά ακινήτου με προσύμφωνο και εγκατάσταση στη νομή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 213/01, σ.97

Οι αντιρρήσεις του προσωποκρατούμενου για τον τρόπο και τις συνθήκες κράτησής του απευθύνονται κυρίως κατά του Διευθυντή των φυλακών, μπορούν δε να απευθύνονται και κατά του επισπεύδοντα τη προσωπική κράτηση.

Η κράτηση του οφειλέτη στον ίδιο χώρο με τους ποινικούς κρατούμενους επιφέρει ακυρότητα της κράτησης. Η απόλυσή του για το λόγο αυτό δεν εμποδίζει την εκ νέου σύλληψή του, εφ' όσον η νέα κράτηση θα γίνει σε ιδιαίτερο χώρο. Η περί απόλυσης απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 29/02, σ.108

Για τη κατάσχεση εις χείρας ΟΤΑ, ως τρίτων, για απαίτηση εκ διατροφής, απαιτείται άδεια του Μον. Πρωτ. υπό τη προϋπόθεση προκοινοποίησης επιταγής προς εκτέλεση. Μον. Πρωτ. Λαρ. 1338/01, σ.134

Επί εκχώρησης επισφαλούς ιδιωτικής απαίτησης στο Δημόσιο, τα χρέη του εκχωρούμενου οφειλέτη αποτελούν δημόσιο έσοδο και, εάν υφίσταται γι' αυτά νόμιμος τίτλος, ενεργείται διοικητική εκτέλεση, χωρίς να απαιτείται προηγούμενως εκκαθάριση από τα τακτικά δικαστήρια.

Η ανακοπή κατά της διοικητικής εκτέλεσης υπάγεται στη δικαιοδοσία των πολιτικών δικαστηρίων, εφ' όσον η απαίτηση του Δημοσίου προέρχεται από σύμβαση ιδιωτικού δικαίου. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285

Επί συντηρητικής κατάσχεσης περισσότερων στοιχείων από όσα επαρκώς ασφαλίζουν την απαίτησή του δανειστή, ο οφειλέτης δικαιούται να ζητήσει τη μερική άρση της συντηρητικής κατάσχεσης, όχι με αίτηση μεταρρύθμισης ή ανάκλησης της απόφασης, αλλά με αντιρρήσεις κατά της εκτέλεσης της απόφασης των ασφ. μέτρων περί συντηρητικής κατάσχεσης, οι οποίες ασκούνται με δικόγραφο ανακοπής και εκδικάζονται κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων στο αρμόδιο, καθ' ύλην και κατά τόπο, Δικαστήριο, που είναι, κατ' αρχήν, το εκδόν την απόφαση των ασφ. μέτρων Δικα-

στήριο και σε πολύ επείγουσες περιπτώσεις το Μον. Πρωτ. του τόπου της εκτέλεσης. Πρόεδρος Πολ. Πρωτ. Λαρ. 168/02, σ.321

Το 1019 ΚΠολΔ περί ανατροπής της κατάσεως λόγω παρόδου έτους, εφαρμόζεται και όταν η εκτέλεση επισπεύδεται με επιταγή, βάσει των ειδικών δ/ξεων επί ανωνύμων εταιριών. Ειρ. Λαρ. 57/02, σ.328

Αν η απειλή της χρηματικής ποινής και της προσωπικής κράτησης δεν περιέχεται στην απόφαση που καταδικάζει τον οφειλέτη σε παράλειψη ή ανοχή, απαγγέλλεται από το Μονομελές Πρωτοδικείο. Το δικαστήριο αυτό είναι αρμόδιο να βεβαιώσει την παράβαση και να καταδικάσει τον υπόχρεο, εφ' όσον υπάρχει απόφαση εκτελεστή, έστω και ασφαλιστικών μέτρων, περί απειλής χρηματικής ποινής και προσωπικής κράτησης, η οποία έχει επιδοθεί στον υπόχρεο και βεβαιώνεται από το δικαστήριο η απείθεια προς τη δικαστική διαταγή. Επί περισσοτέρων της μιας παραβάσεων οφείλονται ισάριθμες ποινές, εκτός αν οι παραβάσεις συνδέονται στενά μεταξύ τους και σχηματίζουν, εξωτερικώς διαγνωστή, φυσική ενότητα ενέργειας του παραβάτη, οπότε επιβάλλεται μία ποινή για όλες.

Μη νόμιμη η καθ' υπέρβαση του έτους αιτούμενη χρονική διάρκεια της προσωπικής κράτησης. Εφ. Λαρ. 429/02, σ. 472

Επί ανακοπής κατά τον πίνακα κατάταξης δεν δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. Περιεχόμενο και λόγοι ανακοπής.

Η ανακοπή στρέφεται κατά των δανειστών έναντι των οποίων ο ανακόπων έχει συμφέρον να επιτύχει την μεταρρύθμιση του πίνακα. Ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος δεν είναι διάδικος στην δίκη επί της ανακοπής.

Διανεμτέο στους δανειστές είναι το ποσό του πλειστηριάσματος που απομένει μετά τη προαφαίρεση των εξόδων εκτέλεσης, τα οποία εκκαθαρίζονται με τον πίνακα κατάταξης, ή με ιδιαίτερη αιτιολογημένη πράξη του επί του πλειστηριασμού υπαλλήλου. Τι νοούνται έξοδα εκτέλεσης.

Ο περιορισμός του 1/4 αναφορικά με το ύψος της επιταγής του Δικηγόρου δεν τίθεται ως ανώτατο όριο αμοιβής για την σύνταξη της επιταγής, αλλά αφορά στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το επιδικαζόμενο ποσό είναι μικρό και,

αν η αμοιβή για την σύνταξη επιταγής υπολογίζονταν με τους συντελεστές του 127 του Κώδικος Δικηγόρων θα ήταν δυσαναλόγως μεγάλη σε σχέση προς την οφειλή. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

Κατάσχεση εις χείρας τρίτου (μισθωτού) των μισθωμάτων που οφείλει στον καθ' ου η κατάσχεση-οφειλέτη. Ανακοπή κατά σιωπηρής αρνητικής δήλωσης του τρίτου. Τηρητέα η διαδικασία, κατά την οποία δικάζεται η διαφορά από την κατασχεθείσα απαίτηση.

Για τη καταβολή των μελλοντικών μισθωμάτων που δεν είναι απαιτητά κατά το χρόνο συζήτησης της ανακοπής, μη νόμιμο το καταψηφιστικό αίτημα. Ειρ. Λαρ. 238/02, σ. 529

ΕΚΤΕΛΕΣΤΟΤΗΤΑ (ΠολΔικ)

Η προσωρινή εκτελεσιμότητα των οριστικών αποφάσεων, (Μελ), σ. 375

Σε περίπτωση άσκησης έφεσης κατά απόφασης που κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστή, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης μπορεί, με αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη με το δικόγραφο της έφεσης ή των προσθέτων λόγων αυτής ή με τις προτάσεις και όχι αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση για την έφεση. Τούτο δεν ισχύει επί διαταγής πληρωμής, καθόσον αυτή αποτελεί μεν τίτλο εκτελεστό, όχι όμως και απόφαση και δεν υπόκειται σε έφεση. Εφ. Λαρ. 676/02, σ. 515

ΕΚΧΩΡΗΣΗ

Επισφαλούς ιδιωτικής απαίτησης στο Δημόσιο. Ο εκδοχέας καθίσταται από και δια της αναγγελίας στον οφειλέτη κύριος της εκχωρούμενης απαίτησης με όλα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, εκτός από εκείνα που συνδέονται με το πρόσωπο του δανειστή. Η αναγγελία είναι μονομερής δικαιοπραξία, δεν υποβάλλεται σε πανηγυρικό τύπο, ούτε υπόκειται σε προθεσμία και μπορεί να γίνει εγγράφως ή προφορικώς, όπως και με την επίδοση αγωγής από τον εκδοχέα προς καταβολή της απαίτησης που εκχωρήθηκε. Ενστάσεις του εκχωρούμενου οφειλέτη κατά του εκδοχέα.

Η μετέωρης ισχύος εκχώρηση, ελλείψει αναγ-

γελίας στον οφειλέτη, δεν παρεμποδίζεται να οριστικοποιηθεί με την σε δίκη γνωστοποίηση στον εκκωρούμενο οφειλέτη της μεταβίβασης της απαίτησης στον εκδοχέα. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285

Προσύμφωνο μεταβίβασης διαμερίσματος, συνταχθέν μεταξύ εργολάβου και τρίτου αγοραστή, χωρίς τη σύμπραξη του οικοπεδούχου. Η προστασία του τρίτου αγοραστή, μπορεί να επιτευχθεί είτε με την σ αυτόν εκχώρηση της απαίτησης του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου, είτε με την απ αυτόν άσκηση πλαγιαστικώς των δικαιωμάτων του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου.

Για την εκχώρηση δεν απαιτείται η συναίνεση του οφειλέτη, αλλά ο εκδοχέας δεν αποκτά δικαίωμα απέναντι στον οφειλέτη, πριν την αναγγελία. Αποτελέσματα εκχώρησης.

Επιτρεπτή η εκχώρηση μέλλουσας απαίτησης, εφ' όσον προσδιορίζεται επαρκώς, οπότε τελεί υπό την αίρεση ότι θα γεννηθεί η απαίτηση. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

ΕΜΠΟΡΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ

Βλ. Εργασία

ΕΜΠΟΡΙΟ

Σε περίπτωση παραβάσεων δ/ξεων περί εξωτερικού εμπορίου το διοικητικό πρόστιμο επιβάλλεται αδιακρίτως σε όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα οποία περιλαμβάνονται και οι διαμεσολαβούσες στη διαδικασία εισαγωγών και εξαγωγών, εμπορικές τράπεζες. Διοικ. Εφ. Λαρ. 52/01, σ.346

ΕΝΔΙΚΟΦΑΝΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Βλ. Δημόσια έργα

ΕΝΕΧΥΡΟ

Αυτοδίκαιο προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου υπέρ της ΑΤΕ μόνο για γεωργικές απαιτήσεις της και μόνο στα καθοριζόμενα στο νόμο γεωργικά προϊόντα και τους καρπούς.

Η υπό των οφειλετών της ΑΤΕ βλάβη, καταστροφή, ανάλωση απόκρυψη ή απαλλοτρίωση των υπό το προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου τελούντων κινητών πραγμάτων, χωρίς προηγούμενη εξόφληση

των προς την ΑΤΕ χρεών, συνιστά ιδιώνυμο ποινικό αδίκημα. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 211/01, σ.330

ΕΝΝΟΜΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ

Αν ασκηθούν αγωγή και ανταγωγή διάζευξης για ισχυρό κλονισμό από λόγο που αφορά το πρόσωπο του άλλου συζύγου και το δικαστήριο έκανε δεκτές και τις δύο, ουδείς εκ των διαδίκων έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση, αφού επήλθε η έννομη συνέπεια της επιδιωκόμενης λύσης του γάμου. Κατ εξαίρεση, υπάρχει έννομο συμφέρον προς άσκηση έφεσης, μόνο με την επίκληση ειδικού λόγου, καθώς και όταν επιδιώκεται να καταστεί εκκρεμής η δίκη στο Εφετείο, για να αποσοβηθεί η λύση του γάμου, με δήλωση παραίτησης από την αγωγή ή την ανταγωγή. Εφ. Λαρ. 46/02, σ.68

Έννομο συμφέρον για την άσκηση της αίτησης συντηρητικής κατάσχεσης έχει και ο δανειστής ο οποίος στερείται εκτελεστού τίτλου, ή του οποίου η απαίτηση έχει διαγνωστεί με αμετάκλητη αλλοδαπή διαιτητική απόφαση, η οποία δεν έχει ακόμα κηρυχθεί εκτελεστική στην Ελλάδα. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2848/01, σ.135

ΕΝΟΡΚΕΣ ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ

Ένορκες βεβαιώσεις κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων νομίμως λαμβάνονται, δίχως κλήτευση του αντιδίκου. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2848/01, σ.135

ΕΝΟΧΗ (Αστ)

Η παράδοση επιταγής δε συνιστά καταβολή, ούτε, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται δόση ή υπόσχεση αντί καταβολής, αλλά ως γενόμενη χάριν καταβολής, μη επερχόμενης απόσβεσης της αρχικής υποχρέωσης παρά μόνο με την πραγματική πληρωμή της επιταγής. Εφ. Λαρ. 173/02, σ.262

Η συγκέντρωση της ενοχής γένους και ο χρόνος μετάστασης του κινδύνου συντελούνται στον τόπο κατοικίας του οφειλέτη και όχι στον τόπο προορισμού της παροχής. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

Επί αποστολής χρημάτων με τραπεζικό ή ταχυδρομικό έμβασμα ή επιταγή, για την απόσβεση της οφειλής δεν αρκεί η έκδοση ή η α-

ποστολή αυτών, αλλά απαιτείται και η προς το δανειστή καταβολή του ποσού ή η πίστωση στο λ/σμό του. Εφ. Λαρ. 287/02, σ. 447

ΕΝΣΗΜΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟ

Η αγωγή εξάλειψης υποθήκης δεν υπόκειται σε καταβολή δικ. ενσήμου. Εφ. Λαρ. 392/01, σ. 38

ΕΝΣΤΑΣΕΙΣ (ΠολΔικ)

Το δεδικασμένο εκτείνεται στις ενστάσεις που προτάθηκαν και σε εκείνες που μπορούσαν να προταθούν και δεν προτάθηκαν. Από τις ενστάσεις που δεν προτάθηκαν, εξαιρούνται εκείνες που στηρίζονται σε αυτοτελές δικαίωμα, δυνάμενο να ασκηθεί και με κύρια αγωγή (γνήσιες). Αντίθετα καλύπτονται, έστω κι αν δεν προτάθηκαν, οι καταχρηστικές ενστάσεις.

Η ένσταση περί αυτοδίκαιης ακυρότητας της σύμβασης εργασίας, είναι καταχρηστική και καλύπτεται από το δεδικασμένο, έστω κι αν δεν προτάθηκε. Εφ. Λαρ. 323/01, σ.185

Για το παραδεκτό ένστασης πλαστογραφίας απαιτείται να κατονομασθεί ο πλαστογράφος και να αναφερθούν τα αποδεικτικά μέσα. Εφ. Λαρ. 109/02, σ.212

ΕΝΤΟΛΗ

Νόμιμη η κατά ασφαλειομεσίτη αγωγή βάσει των δ/ξεων περί εντολής. Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

ΕΝΩΣΕΙΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Το έκτακτο προσωπικό των Ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών προσλαμβάνεται μόνο με σύμβαση εργασίας συνολικής 12μηνης διάρκειας, μη δυνάμενης να παραταθεί. Εφ. Λαρ. 323/01, σ. 185, Εφ. Λαρ. 114/02, σ.213

ΕΠΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ

Σε περίπτωση απώλειας της προθεσμίας προς άσκηση έφεσης, λόγω ανώτερης βίας, η επαναφορά των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση ασκείται με αίτηση με ίδιο δικόγραφο ή με τις προτάσεις μέσα σε 30 μέρες από την ημέρα άρσης του εμποδίου.

Ο νόμιμα διορισμένος πληρεξούσιος είναι αυτοδικαίως και αντίκλητος για όλες τις επιδόσεις της δίκης, συμπεριλαμβανομένης και της

επίδοσης της οριστικής απόφασης.

Σε περίπτωση διαφοροποίησης της ημερομηνίας επίδοσης της αναγραφόμενης στην έκθεση επίδοσης και στην επισημειωματική πράξη, που συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής επί του επιδοθέντος δικογράφου, υπερσχύει η αναγραφόμενη στην έκθεση επίδοσης. Εφ. Λαρ. 232/02, σ.289

Δεν συνιστά ανώτερη βία, ούτε δικαιολογεί την επαναφορά των πραγμάτων η αποχή των δικηγόρων από τα καθήκοντά τους, καθόσον ο διάδικος επιμελώς φερόμενος μπορούσε να ασκήσει αυτοπροσώπως το ένδικο μέσο χωρίς δικηγόρο, για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου. Εφ. Λαρ. 655/02, σ. 505

ΕΠΙΔΕΙΞΗ ΕΓΓΡΑΦΟΥ

Βλ. Έγγραφα, Απόδειξη

ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ

Ανθυγιεινής ή επικίνδυνης εργασίας και ειδικών συνθηκών. Προϋποθέσεις παροχής. Αρχή ίσης μεταχείρισης εργαζομένων. Συρροή επιδομάτων. Εφ. Λαρ. 236/02, σ.292

Χρόνος καταβολής επιδομάτων εορτών και αδείας μισθωτών. Εφ. Λαρ. 71/02, σ. 397

Για τη θεμελίωση δικαιώματος ασφαλισμένου του ΤΕΒΕ προς λήψη χρηματικού επιδόματος λόγω εργατικού ατυχήματος, πρέπει τούτο να αναγγελθεί σε αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την ημέρα που συνέβη. Διοικ. Εφ. Λαρ. 464/01, σ. 536

ΕΠΙΔΟΣΗ (Διοικ)

Η επίδοση της έκθεσης κατάσχεσης, με αποδεικτικό επίδοσης, συνιστά ουσιώδη τύπο για την έκδοση της πράξης επιβολής προστίμου, η δε έλλειψη δεν θεραπεύεται από την υπογραφή που έχει τεθεί στην έκθεση, κάτω από την ένδειξη «ο φορολογούμενος», όταν είναι δυσανάγνωστη και δεν μπορεί να συναχθεί σε ποιόν ανήκει. Διοικ. Εφ. Λαρ. 358/01, σ. 531
Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ)

ΕΠΙΔΟΣΗ (ΠολΔικ)

Το άρθρο 630 ΚΠολΔ και οι συνέπειες των δικαστικών επιμελητών από τη μη εφαρμογή των δ/ξεων αυτού, (Μελ), σ. 11

Η βεβαίωση του δικ. επιμελητή στην έκθε-

ση επίδοσης ότι ο παραλαβών το έγγραφο έχει την ιδιότητα του εκπροσώπου νομικού προσώπου, ή υπαλλήλου, ή συνεργάτη, αποτελεί πλήρη απόδειξη, επιτρεπόμενης ανταπόδειξης. Οι παραλείψεις της έκθεσης επίδοσης δημιουργούν σχετική ακυρότητα. Εφ. Λαρ. 466/01, σ.52

Επίδοση σε πρόσωπα που διαμένουν στην αλλοδαπή. Οι ειδικές δ/ξεις των διεθνών συμβάσεων υπερσχύουν των εσωτερικών δικονομικών δ/ξεων. Η από 19.10.1972 σύμβαση Ελλάδας-Ρουμανίας «περί δικαστικής αρωγής επί αστικών και ποινικών υποθέσεων», νομίμως κυρωθείσα, απαιτεί όχι μόνο επίδοση του δικογράφου στον Εισαγγελέα, αλλά και απόδειξη της επίδοσης στο παραλήπτη, ή βεβαίωση πιστοποιούσα τους λόγους αδυναμίας κοινοποίησης, άλλως η επίδοση δεν είναι νόμιμη και η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 9/02, σ.103

Ο νόμιμος διορισμένος πληρεξούσιος είναι αυτοδικαίως και αντίκλητος για όλες τις επιδόσεις που αναφέρονται στη δίκη, συμπεριλαμβανομένης και της επίδοσης της οριστικής απόφασης.

Σε περίπτωση διαφοροποίησης της ημερομηνίας επίδοσης της αναγραφόμενης στην έκθεση επίδοσης και στην επισημειωματική πράξη, που συντάσσει ο δικαστικός επιμελητής επί του επιδοθέντος δικογράφου, υπερσχύει η αναγραφόμενη στην έκθεση επίδοσης. Εφ. Λαρ. 232/02, σ.289

ΕΠΙΤΑΓΗ

Η παράδοση επιταγής δε συνιστά καταβολή, ούτε, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται δόση ή υπόσχεση αντί καταβολής, αλλά ως γενομένη χάριν καταβολής, δίκως να επέρχεται απόσβεση της αρχικής υποχρέωσης, παρά μόνο με την πραγματική πληρωμή της επιταγής. Εφ. Λαρ. 173/02, σ.262

Προϋποθέσεις για να ισχύσει η επιταγή, κατά μετατροπή, ως άλλη δικαιοπραξία, όπως εμπορικό χρεωστικό ομόλογο ή αφηρημένη υπόσχεση χρέους. Δεν μπορεί να γίνει μετατροπή, όταν η επιταγή δεν πάσχει από κάποια ακυρότητα, αλλά είτε ο κομιστής εξέπεσε από το δικαίωμα αναγωγής εναντίον των υποχρέων του τίτλου, λόγω μη εμφάνισής της για

πληρωμή στη νόμιμη προθεσμία, είτε η αγωγή από την επιταγή υπέκυψε σε παραγραφή. Εφ. Λαρ. 616/02, σ. 501

ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ

Διορισμός ειδικού επιτρόπου στη δίκη προσβολής της πατρότητας, που ανοίγεται με αγωγή του πατέρα. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 4/02, σ.101

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Ειδική εκκαθάριση ήδη πτωχεύσασας προβληματικής επιχείρησης. Αναστολή ικανοποίησης των απαιτήσεων και αναγκαστικής εκτέλεσης των αποφάσεων. Η κατάταξη απαιτήσεων γίνεται από τον εκκαθαριστή με πίνακα, κατά του οποίου παρέχεται δυνατότητα άσκησης ανακοπής.

Εφ. Λαρ. 513/01, σ.56

Μεταβίβαση επιχείρησης ή περιουσίας. Σωρευτική ευθύνη και του αποκτώντος, έως την αξία των μεταβιβαζομένων στοιχείων για χρέη της περιουσίας ή της επιχείρησης. Γνώση του αποκτώντος ότι μεταβιβάστηκε σ αυτόν όλη η περιουσία ως σύνολο, ή το πιο σημαντικό τμήμα αυτής. Εφ. Λαρ. 127/02, σ.221

Η λόγω μεταβίβασης επιχείρησης ευθύνη του αποκτώντος εφαρμόζεται και σε περίπτωση διαδοχικών μεταβιβάσεων με την προϋπόθεση ότι στο πρόσωπο κάθε μεταγενέστερου κτήτορα συντρέχουν οι όροι ευθύνης του 479 ΑΚ. Αν ένας από τους προγενέστερους κήτορες για οποιοδήποτε λόγο δεν ευθύνεται, επέρχεται διακοπή και αποκλεισμός της ευθύνης κάθε μεταγενεστέρου. Εφ. Λαρ. 173/02, σ.262

ΕΡΓΑΣΙΑ

Οι καθαρίστριες δικαστικών μεγάρων, που συνδέονται με σύμβαση εργασίας δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου δικαιούνται την αποζημίωση ειδικών συνθηκών των υπαλλήλων του ΤΑΧΔΙΚ. Εφ. Λαρ. 208/01, σ.19

Απόλυση εξ οικονομοτεχνικών λόγων. Εφαρμογή 200, 261 και 288 ΑΚ και κριτήρια επιλογής, μεταξύ μισθωτών της ίδιας ειδικότητας ή κατηγορίας. Ακυρότητα απόλυσης. Εφ. Λαρ. 240/01, σ.21

Παραγωγός πωλήσεων (Πλασιέ). Σύμβα-

ση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Εφ. Λαρ. 74/02, σ.81. Πότε συνιστά σύμβαση εργασίας, Εφ. Λαρ. 71/02, σ. 397

Σειρά και τρόπος κατάταξης απαίτησης από παροχή εξαρτημένης εργασίας. Εφ. Λαρ. 76/02, σ.85

Για την υπαγωγή στην ασφάλιση απαιτείται, κατ αρχήν, η πλήρης απασχόληση του εργαζομένου. Προϋποθέσεις υπαγωγής στην ασφάλιση και προσώπων με μειωμένη απασχόληση. Διοικ. Εφ. Λαρ. 70/01, σ.144

ΟΑΕΔ. Προγράμματα επιχορήγησης εργοδοτών για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας προς καταπολέμηση της ανεργίας. Προϋποθέσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα. Λόγοι διακοπής του προγράμματος και συνέπειες. Διοικ. Εφ. Λαρ. 130/01, σ.150

Το έκτακτο προσωπικό των Ενώσεων γεωργικών συνεταιρισμών προσλαμβάνεται μόνο με σύμβαση εργασίας συνολικής 12μηνης διάρκειας, μη δυνάμενης να παραταθεί.

Καταγγελία λόγω οικονομοτεχνικών λόγων. Στοιχεία για το ορισμένο αγωγής ακύρωσης της καταγγελίας της σύμβασης εργασίας για κατάχρηση δικαιώματος.

Για το χαρακτηρισμό μισθωτού ως εργάτη ή υπαλλήλου κριτήριο είναι το είδος της παρεχόμενης υπηρεσίας και όχι ο χαρακτηρισμός της σύμβασης από τους συμβαλλόμενους, ή ο τρόπος αμοιβής. Κρίση ότι ο χειριστής πρέσας είναι εργάτης

Σε διαθεσιμότητα μισθωτού καταβάλλεται το μισό των τακτικών αποδοχών του. Εφ. Λαρ. 323/01, σ.185

Η καταγγελία της σύμβασης εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου είναι μονομερής και αναπαιδής δικαιοπραξία, για να είναι δε έγκυρη απαιτείται έγγραφο και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης.

Κάθε αξίωση μισθωτού από άκυρη καταγγελία, είναι απαράδεκτη, εφόσον η αγωγή δεν κοινοποιηθεί σε 3μηνη ανατρεπτική προθεσμία από τη λύση της σχέσης εργασίας, στην οποία προθεσμία τυχάνει ανάλογης εφαρμογής η δ/ξη του 263 ΑΚ, όχι όμως η δ/ξη του 261 ΑΚ. Εφ. Λαρ. 9/02, σ.195

Η σύμβαση εργασίας έκτακτου ή ημερομίσθιου υπαλληλικού προσωπικού, από τις ενώσεις γεωργικών συνεταιρισμών, δεν επιτρέπε-

ται, με ποινή ακυρότητας, να υπερβαίνει το έτος ή να είναι αόριστης διάρκειας, ούτε να παραταθεί σιωπηρά. Η πέραν του έτους συνέχιση της εργασίας με συμβατικές ανανεώσεις, δεν είναι έγκυρη για το μεταγενέστερο χρονικό διάστημα, ούτε ως σύμβαση ορισμένου χρόνου, ούτε ως αορίστου.

Η εφαρμογή των δ/ξων περί ομαδικών απολύσεων προϋποθέτει πραγματική απασχόληση των μισθωτών με έγκυρη ή άκυρη σύμβαση εργασίας, αλλά δεν περιλαμβάνει τη σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, αφού η απόλυση στην περίπτωση αυτή είναι προδιαγεγραμμένη, εκτός αν η ομαδική απόλυση γίνει πριν το πέρας του χρόνου της σύμβασης για σπουδαίο λόγο, που να μην αφορά το πρόσωπο του μισθωτού, οπότε ο τελευταίος έχει έννομο συμφέρον να αναγνωριστεί η ακυρότητα των ομαδικών απολύσεων και να απαιτήσει μισθούς υπερημερίας για το χρονικό διάστημα μέχρι τη λήξη της σύμβασης

Η επιδίκαση τόκων υπερημερίας από την τελευταία ημέρα κάθε μήνα, κατά τον οποίο ήταν καταβλητέες οι οφειλόμενες μηνιαίες αποδοχές του μισθωτού, γίνεται μόνο σε περίπτωση έγκυρης εργασιακής σύμβασης και όχι άκυρης. Εφ. Λαρ. 114/02, σ.213

Οι μισθωτοί επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, με ποινή ακυρότητας της εργασιακής σύμβασης, πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με βιβλιάριο υγείας. Δεν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος μόνη η από τον εργοδότη μη ενημέρωση του μισθωτού για εφοδιασμό με βιβλιάριο υγείας. Εργάτρια βιοτεχνίας παραγωγής σφολιάτας πρέπει να έχει βιβλιάριο υγείας. Εφ. Λαρ. 128/02, σ. 223

Υπάλληλος εμπορικού καταστήματος. Στο σύστημα της 5θήμερης εργασίας, αν ο μισθωτός απασχοληθεί την έκτη μέρα της εβδομάδος, δικαιούται να λάβει και το 1/25 του μισθού του, κατά τις δ/ξεις περί αδικ. πλουτισμού.

Εάν ο μισθωτός απασχοληθεί τη Κυριακή, δίχως να του χορηγηθεί αναπληρωματική εβδομαδιαία ανάπαυση, δικαιούται προσαύξηση 75% επί του νόμιμου (όχι του καταβαλλόμενου) μηνιαίου μισθού και επί πλέον αποζημίωση, κατά τις δ/ξεις περί αδικ. πλουτισμού. Εφ. Λαρ. 137/02, σ.230

ΚΤΕΛ. Στους μισθωτούς που κρίνονται α-

πό την υγειονομική επιτροπή του ΙΚΑ διαρκώς και ολικά ανίκανοι για εργασία χορηγείται, με την αποχώρησή τους, το 50% της αποζημίωσης, που προβλέπεται από το ν. 2112/1920. Μείωση του άνω ποσοστού σε 40% από το 2000. Εφ. Λαρ. 194/02, σ.278

Ο.Τ.Ε. Διευθυντικό δικαίωμα εργοδότη. Καταχρηστική άσκηση όταν υπάλληλος ικανός και ανήκων στο ανώτερο προσωπικό του τίθεται εκτός οργανικής θέσης και του ανατίθενται περιορισμένα καθήκοντα, που δεν ανάγονται στα καθήκοντα του βαθμού του, στη δε θέση του τοποθετείται άλλος, που μειονεκτεί καταφανώς σε ουσιαστικά και τυπικά προσόντα. Εφ. Λαρ. 198/02, σ.279

Επίδομα ανθυγιεινής ή επικίνδυνης εργασίας και επίδομα ειδικών συνθηκών. Προϋποθέσεις παροχής. Οικειοθελής παροχή. Αρχή ίσης μεταχείρισης εργαζομένων. Συρροή επιδομάτων. Εφ. Λαρ. 236/02, σ.292

Βλαπτική μεταβολή των όρων εργασίας αποτελεί η ανάθεση στον μισθωτό καθηκόντων υποδεέστερης ειδικότητας ή θέσης στην επιχείρηση, που συνεπάγεται δυσμενείς υλικές ή ηθικές συνέπειες. Δικαίωμα του μισθωτού να αποκρούσει τη μεταβολή, δηλώνοντας ότι προσφέρεται να παρέχει εργασία όπως και πριν. Υπερμερμία του εργοδότη. Δικαιώματα του εργαζομένου.

Η χρησιμοποίηση μισθωτού, ως εισπράκτορα λεωφορείου και όχι ως οδηγού, με τη μεταβολή όμως σ αυτόν των αποδοχών οδηγού δεν συνιστά βλαπτική μεταβολή. Εφ. Λαρ. 237/02, σ. 295

Το προσωπικό των ΚΤΕΛ έχει εργοδότη νομικό πρόσωπο του ΚΤΕΛ, πλην του οδηγού, που έχει εργοδότη τον ιδιοκτήτη του ενταγμένου στο ΚΤΕΛ λεωφορείου, αλλά ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα διέπεται από τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικού ΚΤΕΛ. Απόλυση οδηγού αν μεταβιβασθεί άνω του 40% του λεωφορείου και ο νέος ιδιοκτήτης καταλάβει τη θέση του οδηγού, ή όταν πρόκειται την θέση του οδηγού να καταλάβει τέκνο ή σύζυγος τέκνου ιδιοκτήτη του συγκεκριμένου λεωφορείου, που έχει το 40% τουλάχιστον αυτού. Το ίδιο ισχύει και αν συνιδιοκτήτης, με ποσοστό μικρότερο του 40% αποκτήσει και άλλα ποσοστά, που αθροιστικά υπερβαίνουν το ό-

ριο τούτο. Προϋποθέσεις ένταξης του απολυμένου οδηγού αυτόματα στη δύναμη του ΚΤΕΛ. Εφ. Λαρ. 251/02, σ.298

Η μεταβολή του προσώπου του εργοδότη, εφόσον διατηρείται η ταυτότητα της επιχείρησης, επάγεται αυτοδίκαιη υποκατάσταση του νέου εργοδότη στις υφιστάμενες εργασιακές σχέσεις, ανεξάρτητα από τη συναίνεση των εργαζομένων.

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας συνιστά η πρόσληψη εμπορικού αντιπροσώπου ή παραγωγού (πλασιέ) με μισθό που αποτελείται από πάγιο μηνιαίο μισθό και ποσοστό επί των πωλήσεων, εφόσον αυτός συμβατικά υπόκειται σε εξάρτηση από τον εργοδότη. Ακυρότητα καταγγελίας της σύμβασης εργασίας χωρίς έγγραφο και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης. Άρση της υπερμερμίας του εργοδότη με δήλωση ότι αποδέχεται τις προσφερόμενες υπηρεσίες του μισθωτού.

Ο μηνιαίος μισθός καταβάλλεται στο τέλος κάθε ημερολογιακού μηνός, αφ ότου οφείλονται τόκοι υπερμερμίας. Χρόνος καταβολής επιδομάτων εορτών και αδειάς. Εφ. Λαρ. 71/02, σ. 397

Για την μερική απασχόληση απαιτείται έγγραφος συστατικός τύπος.

Μεταβολή της εργασιακής σύμβασης από καθεστώς πλήρους απασχόλησης σε τοιούτο μερικής, λόγω δυσμενών αναγκών της εργοδότης, χωρίς εναντίωση και με σωπηνή αποδοχή και συγκατάθεση όλων των μισθωτών της, επί μακρό χρονικό διάστημα, οι οποίοι προέκριναν ως επωφελέστερη τη συνέχιση της εργασίας τους με το σύστημα της μερικής απασχόλησης από την πιθανή μετάπτωσή τους σε κατάσταση ανεργίας.

Καταχρηστική η άσκηση αξιώσεων αποδοχών πλήρους απασχόλησης από το μισθωτό, αφού αυτός δημιούργησε στον εργοδότη ευλόγως την πεποίθηση ότι δεν θα μπορούσαν να μεταβληθούν, χωρίς αμοιβαία συγκατάθεση, τα καθορισμένα με συναίνεση όλων των μισθωτών χρονικά πλαίσια παροχής της εργασίας τους και ότι δεν θα ασκούσε τις επίδικες αξιώσεις του, που συνεπάγονται δυσβάστακτες οικονομικές συνέπειες για τον εργοδότη. Εφ. Λαρ. 392/02, σ. 463

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΑΤΥΧΗΜΑ

Για τη θεμελίωση δικαιώματος ασφαλισμένου του ΤΕΒΕ προς λήψη χρηματικού επιδόματος λόγω εργατικού ατυχήματος, πρέπει τούτο να αναγγελθεί σε αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την ημέρα που συνέβη. Αναστολή λήξης της προθεσμίας σε περίπτωση ανώτερης βίας.

Ως εργατικό ατύχημα για την αναγνώριση δικαιώματος παροχών, χωρίς να απαιτείται η συμπλήρωση χρονικών προϋποθέσεων, θεωρείται κάθε βίαιο συμβάν, από το οποίο προκλήθηκε ανικανότητα για εργασία, επελθόν κατά την άσκηση του επαγγέλματος ή εξ αφορμής αυτού, τελεί δε προς το επάγγελμα, αμέσως ή εμμέσως, σε σχέση αιτίου και αποτελέσματος. Διοικ. Εφ. Λαρ. 464/01, σ. 536

ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Επί αγωγής καταδίκης σε δήλωση βούλησης υπάρχει αναγκαστική ομοδικία μεταξύ οικοπεδούχων και εργολάβου και ο απολιπόμενος διάδικος δεν έχει δικαίωμα άσκησης ανακοπής ερημοδικίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

Βλ. και Δίκν-Δικονομία (Πολ), Έφεση.

ΕΣΥ

Βλ. Αδικοπραξία, Γιατροί, Δίκν-Δικονομία (Διοικ), Ηθική βλάβη

ΕΤΑΙΡΙΕΣ

Ευθύνη ομορρύθμου εταιρού για εταιρικές υποχρεώσεις γεννημένες μέχρι τη δημοσίευση της αποχώρησής του στο βιβλίο εταιριών. Εφ. Λαρ. 173/02, σ. 262

ΠΑΕ. Ειδική εκκαθάριση. Εφ. Λαρ. 382/02, σ. 302, Εφ. Λαρ. 583/02, σ.305

Ο διαχειριστής - εμφανής εταίρος αφανούς εταιρίας υποχρεούται σε λογοδοσία προς τους αφανείς εταίρους, όταν λήξει η διαχείριση, ή και πριν από τη λήξη της, αν αυτό ορίζεται στην εταιρική σύμβαση ή συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 762 του ΑΚ. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 56/02, σ.310

Η ΑΕ εκπροσωπείται από το Δ.Σ αυτής, μπορεί όμως να ανατεθεί η εκπροσώπηση σε μέλη του ΔΣ ή και σε τρίτα πρόσωπα, ως υποκατάστατα όργανα.

Αυτοδίκαιη ακυρότητα αποφάσεων της Γ.Σ α-

ναγνωριζόμενη με δικαστική απόφαση, ισχύουσα έναντι πάντων, με αγωγή καθένα που έχει έννομο συμφέρον

Ακυρότητα απόφασης ΓΣ περί εκλογής νέου ΔΣ διότι: (α) η ΓΣ ορίσθηκε και συνήλθε σε χρόνο κατά τον οποίο δεν υφίστατο ΔΣ για την προπαρασκευή της, (β) στο χρόνο κατά τον οποίο ο υποκατάστατος του ΔΣ της εταιρίας, έλαβε την απόφαση να συντάξει τον πίνακα των μετόχων και να αποκλείσει αυτού μέτοχο, είχε λήξει η θητεία του υποκαθιστάμενου ΔΣ.. Εφ. Λαρ. 263/02, σ. 439

Ο αποκλεισμός εταιρού προσωπικής εταιρίας επέρχεται με διαπλαστική απόφαση του Πολ. Πρωτ., κατά τη τακτική διαδικασία και όχι με τη διαδικασία των ασφ. μέτρων.

Εφ όσον η προσωπική εταιρία δεν έχει λυθεί, μπορεί να διαταχθεί ως ασφαλιστικό μέτρο, η απαγόρευση στον εταίρο, για τον αποκλεισμό του οποίου συντρέχει νόμιμος λόγος, να ασκεί διαχειριστικές πράξεις για την εταιρία ή να λαμβάνει γνώση της πορείας των εταιρικών υποθέσεων και βιβλίων ή να εισέρχεται και να παραμένει στο κατάστημα της εταιρίας ή γενικά να αναμιγνύεται στα εταιρικά πράγματα. Μον. Πρωτ. Λαρ. 2562/01, σ. 516

ΕΥΘΥΝΗ

Διαιρετή η ευθύνη πλειόνων υποχρέων προς απόδοση των ωφελημάτων, αφού δεν στηρίζεται στην αδικοπραξία, αλλά στο 1096 ΑΚ. Εφ. Λαρ. 28/02, σ.202

Διαιρετή ευθύνη πλειόνων υποχρέων πωλητών προς αποζημίωση του αγοραστή, λόγω νομικού ελαττώματος του πωληθέντος ακινήτου, αφού στηρίζεται στη σύμβαση. Εφ. Λαρ. 33/02, σ.204

Επί μεταβίβασης επιχείρησης ή περιουσίας σωρευτική ευθύνη και του αποκτώντος έως την αξία των μεταβιβαζομένων στοιχείων, για χρέη που ανήκουν στη περιουσία ή την επιχείρηση, εφ όσον υπάρχει γνώση του αποκτώντος ότι μεταβιβάστηκε σ αυτόν όλη η περιουσία ως σύνολο, ή το πιο σημαντικό τμήμα αυτής. Εφ. Λαρ. 127/02, σ.221, Εφ. Λαρ. 173/02, σ.262

ΕΦΕΣΗ

Η έφεση κατά απόφασης που κήρυξε τη πτώχευση απευθύνεται, με ποινή απαραδέκτου, κατά του δανειστή που υπέβαλε την αίτηση πτώχευσης και του συνδίκου. Εφ. Λαρ. 381/01, σ.34

Η απόφαση περί παύσης των εργασιών της πτώχευσης και κήρυξης του πτωχού μη συγγνωστού είναι εκκλητή από το πτωχό, έστω κι αν δεν κλητεύθηκε πρωτόδικα. Δεν απαιτείται κοινοποίηση της έφεσης στο σύνδικο, αφού η πτώχευση, με τη παύση των εργασιών, αδρανεί. Εφ. Λαρ. 429/01, σ.50

Κατά την διαδικασία των πιστωτικών τίτλων νέοι λόγοι ανακοπής δεν επιτρέπεται να προταθούν, ως λόγοι έφεσης για πρώτη φορά, με το δικόγραφο της έφεσης, ούτε με τις προτάσεις του ανακόποντα στη πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια δίκη, παρά μόνο με δικόγραφο προσθέτων λόγων. Προβολή οσιγενών ισχυρισμών με το δικόγραφο της έφεσης ή των προσθέτων λόγων. Εφ. Λαρ. 466/01, σ.52

Αν ασκηθούν αγωγή και ανταγωγή διάζευξης για ισχυρό κλονισμό και το δικαστήριο έκανε δεκτές και τις δύο, ουδείς εκ των διαδίκων έχει έννομο συμφέρον να ασκήσει έφεση, αφού επήλθε η έννομη συνέπεια της διωκόμενης λύσης του γάμου. Κατ'εξαίρεση, υπάρχει έννομο συμφέρον προς άσκηση έφεσης, μόνο με την επίκληση ειδικού λόγου, ή όταν επιδιώκεται να καταστεί εκκρεμής η δίκη στο Εφετείο, για να αποσοβηθεί η λύση του γάμου, με δήλωση παραίτησης από την αγωγή ή την ανταγωγή. Εφ. Λαρ. 46/02, σ.68

Αν η εκκαλουμένη έκανε λαθεμένο νομικό χαρακτηρισμό και υπαγωγή των πραγματικών περιστατικών όχι στο προσήκοντα κανόνα δικαίου, δεν εξαφανίζεται από το Εφετείο, αλλά θα κριθεί στα πλαίσια της νομικής βάσης, τα στοιχεία της οποίας περιέχονται. Εφ. Λαρ. 58/02, σ.78

Η έφεση ασκείται με δικόγραφο που κατατίθεται στη γραμματεία του εκδόντος την απόφαση Δικαστηρίου. Η κατάθεση του δικογράφου στη γραμματεία του δευτεροβάθμιου δικαστηρίου, καθιστά το ένδικο μέσο अपαράδεκτο. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 231/01, σ.99

Δεν επιτρέπεται δεύτερη έφεση από τον ίδιο διάδικο κατά της αυτής απόφασης, ως

προς το ίδιο ή άλλο κεφάλαιο, έστω κι αν η πρώτη έφεση απορρίφθηκε ως απαράδεκτη. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 17/02, σ.106

Έφεση ασκηθείσα προ της 1.1.2002. Εφαρμόζονται οι παλιές δ/ξεις του ΚΠολΔ, όπως ίσχυαν πριν το ν. 2915/2001. Επί ερημοδικίας του εκκαλούντος η έφεση απορρίπτεται ως ανυποστήρικτη και με το νέο ν. 2915/2001. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 52/02, σ.116

Το δεδικασμένο παραδεκώς προτείνεται το πρώτον στη κατ'έφεση δίκη. Δεδικασμένο παράγουν και οι εσφαλμένες τελεσίδικες αποφάσεις. Εφ. Λαρ. 323/01, σ.185

Αναιτιολόγητη έφεση, εναντίον ερήμην απόφασης ως υποκατάστατο της ανακοπής ερημοδικίας, στα όρια που καθορίζονται από τους λόγους της έφεσης. Εφ. Λαρ. 127/02, σ.221

Επί δικών του Ελλήν. Δημοσίου και του Ι-ΚΑ, η προθεσμία έφεσης δεν τρέχει κατά το χρόνο των δικ. διακοπών. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285, Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Απαραδέκτη κάθε μεταβολή του αντικειμένου και του αιτήματος της αγωγής, έστω κι αν συναινεί ο αντίδικος. Εφ. Λαρ. 236/02, σ.292

Δεν προσβάλλεται με έφεση απόφαση Μον. Πρωτ. για το λόγο ότι η υπόθεση ανήκει στην αρμοδιότητα του ειρηνοδικείου. Εφ. Λαρ. 290/02, σ. 450

Η προβολή ισχυρισμών από τον εκκαλούμενο εναγόμενο, το πρώτον στην έκκλητη δίκη, γίνεται παραδεκτά με το εφετήριο ή το δικόγραφο των προσθέτων λόγων εφέσεως, στην ειδική δε διαδικασία των μισθωτικών διαφορών και με τις προτάσεις, εφ'όσον γίνεται επίκληση ότι οι ισχυρισμοί αποδεικνύονται εγγράφως ή με δικαστική ομολογία. Εφ. Λαρ. 369/02, σ. 454

Η απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου, που εκδόθηκε κατά την διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων επί αίτησης για απόδοση από το ΤΠΔ στον δικαιούχο του κατατεθέντος ποσού αποζημίωσης από αναγκαστική απαλλοτρίωση, δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε ένδικο μέσο. Εφ. Λαρ. 618/02, σ. 503

Η προθεσμία έφεσης επί μισθωτικών διαφορών είναι 15ημέρη. Οι ενοριακοί ναοί είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αλλά δεν απολαμβάνουν των δικονομικών προνομίων του Ελληνικού Δημοσίου και δεν ισχύει

γι αυτούς η ισχύουσα για το Δημόσιο προθεσμία των 30 ημερών. Εφ. Λαρ. 637/02, σ. 504

Δεν συνιστά ανώτερη βία η αποχή των δικηγόρων, καθ' όσον ο διάδικος επιμελώς φερόμενος μπορεί να ασκήσει αυτοπροσώπως το ένδικο μέσο χωρίς δικηγόρο, για την αποτροπή επικείμενου κινδύνου. Εφ. Λαρ. 655/02, σ. 505

Το Εφετείο, λόγω του μεταβιβαστικού αποτελέσματος της έφεσης, δικαιούται, αν ο εκκαλών παραπονεθεί για την απόρριψη της αγωγής, ως νομικά ή ουσιαστικά αβάσιμης, να την απορρίψει ως απαράδεκτη, εν όψει του ότι η απόφασή του δεν είναι δυσμενέστερη για τον εκκαλούμενο. Δεν επιτρέπεται η αντικατάσταση των αιτιολογιών της εκκαλούμενης απόφασης, εφ' όσον οδηγεί σε διάφορο κατ' αποτέλεσμα διατακτικό, από άποψη δεδικασμένου. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

Σε περίπτωση άσκησης έφεσης κατά απόφασης που κηρύχθηκε προσωρινά εκτελεστική, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο σε κάθε στάση της κατ' έφεση δίκης μπορεί, με αίτηση διαδίκου, υποβαλλόμενη με το δικόγραφο της έφεσης ή των προσθέτων λόγων αυτής ή με τις προτάσεις και όχι αυτοτελώς με ιδιαίτερο δικόγραφο, να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της απόφασης μέχρι να εκδοθεί οριστική απόφαση για την έφεση. Τούτο δεν ισχύει επί διαταγής πληρωμής, καθόσον αυτή αποτελεί μεν τίτλο εκτελεστό, όχι όμως και απόφαση και δεν υπόκειται σε έφεση. Εφ. Λαρ. 676/02, σ. 515

ΝΟΙΚΗ ΒΛΑΒΗ

Ο ζημιωθείς από παράνομη πράξη ή παράλειψη γιατρού υπηρετούντος στο ΕΣΥ μπορεί να παραστεί ως πολιτικών ενάγων μόνο για υποστήριξη της κατά του κατηγορουμένου γιατρού κατηγορίας και όχι για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αφού ο γιατρός, ως δημόσιος υπάλληλος, δεν υπέχει, έναντι τρίτων, αστική ευθύνη. Εφ. Λαρ. 47/02, σ. 72

ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ

Απάτη με τη χρήση μέσων αλλοίωσης των ενδείξεων μετρητή ΔΕΗ. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 244/01, σ. 163

ΘΕΣΣΑΛΙΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Νηδδ με σκοπό την αποκατάσταση προσφύγων ομογενών. Η μεταβίβαση των κληρών που παραχωρούνταν από το Ταμείο αυτό με πράξεις εν ζωή ή αιτία θανάτου ήταν επιτρεπτή μόνο μετά την εξόφληση της αξίας και με τις διατυπώσεις και περιορισμούς του νόμου σε όσους δεν είχαν αποκατασταθεί γεωργικώς ή είχαν γαιοκτησία μικρότερη από δύο κλήρους. Μετά τον ΑΝ 431/68 επιτρεπτή η χρησιμότητα κληρών του Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, εφ' όσον δεν άγει σε κατάτμηση. Εφ. Λαρ. 164/02, σ. 245

ΙΔΡΥΜΑΤΑ

Μίσθωση αγροτικών ακινήτων καταλειπομένων με κληρονομία, κληροδοσία ή δωρεά στο κράτος, ως και των ανηκόντων σε κοινωφελή ιδρύματα. Ο μισθωτής δεν έχει δικαίωμα μείωσης του μισθώματος, εξ αιτίας ζημίας τους, από λόγους θεομηνίας ή άλλης ανώτερης βίας και δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 627 ΑΚ. Συνταγματικότητα της εξαίρεσης αυτής. Εφ. Λαρ. 1/02, σ. 59

ΙΚΑ

Κανονισμός νοσοκομειακής περίθαλψης του ΙΚΑ. Η νοσηλεία του ασθενούς στο εξωτερικό εγκρίνεται μόνο αν η διάγνωση πάθησης ή η νοσηλεία δεν είναι δυνατή στην Ελλάδα. Η διαδικασία αυτή προηγείται της μετάβασης στο εξωτερικό, εκτός αν η προηγούμενη έγκριση ήταν ανέφικτη, λόγω αιφνίδιας εκδήλωσης ή επιδείνωσης της ασθένειας, κατά τη διάρκεια της προσωρινής του διαμονής στο εξωτερικό, ή λόγω επείγουσας ανάγκης μεταφοράς στο εξωτερικό, οπότε η έγκριση γίνεται εκ των υστέρων. Απαιτείται αιτιολογημένη γνωμάτευση της Β/θμιας Υγειονομικής επιτροπής του ΙΚΑ, που είναι δεσμευτική. Διοικ. Εφ. Λαρ. 23/01, σ. 140

Για την υπαγωγή στην ασφάλιση απαιτείται, κατ' αρχήν, η πλήρης απασχόληση του εργαζομένου. Κατ' εξαίρεση, υπάγονται στην ασφάλιση και πρόσωπα με μειωμένη απασχόληση, εκτός αν τα πρόσωπα αυτά έχουν, πέραν των εισοδημάτων εκ της μειωμένης απασχόλησής τους, και άλλο ίδιο εισόδημα, αυτοτελώς επαρκές, κατά κοινή πείρα, προς κάλυ-

ψη των βιοποριστικών τους αναγκών. Ο επιδιώκων τον αποκλεισμό της ασφαλιστικής κάλυψης κάποιου προσώπου στο ΙΚΑ, οφείλει να αποδείξει ότι τούτο διαθέτει και άλλη κύρια πηγή βιοπορισμού. Διοικ. Εφ. Λαρ. 70/01, σ.144

Ασφάλιση Αιγυπτίων αλλιεργατών, που απασχολούνται σε αλιευτικά σκάφη στην Ελλάδα. Διοικ. Εφ. Λαρ. 575/01, σ.362

Κατά του Δημοσίου και του ΙΚΑ, δεν τρέχουν οι προθεσμίες κατά την διάρκεια των δικαστικών διακοπών.

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου σε αποζημίωση τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση, με αίτημα τη καταβολή σ αυτό μόνο του ποσού της αποζημίωσης, που αντιστοιχεί στις παροχές που ήδη κατέβαλε ή υποχρεούται να καταβάλλει, στο παθόντα ή τα μέλη της οικογενείας του.

Στοιχεία για το ορισμένο της κυρίας παρέμβασης.

Η κατά της ασφαλιστικής εταιρίας 2ετής παραγραφή του 10 παρ.2 Ν.489/1976 ισχύει και επί αξίωσης του ΙΚΑ, ως εκ του νόμου ειδικού δόχου του παθόντος. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Υπόσχεση τρίτου περί ελευθέρωσης. Η σύμβαση, με την οποία εργολάβος οικοδομής υποσχεθεί στον εργοδότη και κύριο του οικοδομήματος να καταβάλει στο ΙΚΑ τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές δεν είναι άκυρη. Ο κύριος του οικοπέδου που δέχθηκε την υπόσχεση ελευθέρωσης (εργοδότης) δεν έχει αξίωση κατά του εργολάβου, προτού ο ίδιος ικανοποιήσει το ΙΚΑ. Μον. Πρωτ. Λαρ. 378/02, σ. 520

Υποχρέωση του εργοδότη για ασφάλιση του προσωπικού στο ΙΚΑ και καταχώριση αυτού στις καταστάσεις. Μόνη η ενώπιον της Τ-ΔΕ υπέρ του εργοδότη κατάθεση, ως μάρτυρα, του μη ασφαλισθέντος εργαζομένου, δεν αρκεί για να συναχθεί συμπέρασμα για την μη εργασία του στον εργοδότη, αφού, η απασχόλησή του σε δικό του κατάστημα, δεν αποκλείει, άνευ ετέρου, την εργασία και στον εργοδότη του. Διοικ. Εφ. Λαρ. 489/01, σ. 538

Επί θανάτου συνταξιούχου δικαιούνται σύζυγος και τα νόμιμα τέκνα του, που δεν λαμβάνουν σύνταξη από το Ι.Κ.Α., μέχρι τη συ-

μπλήρωση του 18ο έτους της ηλικίας τους ή και προ αυτού αν συνήψαν γάμο.

Κατ' εξαίρεση, το δικαίωμα αυτό παρατείνεται για όσο χρόνο τα τέκνα συνεχίζουν, μέχρι το 24ο έτος της ηλικίας τους, τις σπουδές τους σε ανώτατες ή ανώτερες Σχολές, εφόσον δεν ασκούν επάγγελμα. Τα όρια ηλικίας αυτά δεν ισχύουν για τέκνο ανίκανο για κάθε βιοποριστική εργασία, εφόσον η ανικανότητα επήλθε πριν τη συμπλήρωση των ανωτέρω ορίων ηλικίας.

Υγειονομικές Επιτροπές ΙΚΑ. Σε περίπτωση αδυναμίας αυτών να αποφανθούν για ιατρικά θέματα, λόγω παρόδου χρόνου ή έλλειψης στοιχείων, αποφαινόμενα τα Διοικ. Δικαστήρια. Διοικ. Εφ. Λαρ.610/01, σ. 546

ΙΣΟΤΗΤΑ

Αντισυνταγματικότητα δ/ξης με την οποία κατηγορία προσώπων αποκλείεται αδικαιολόγητα από την ειδική ρύθμιση που θεσπίζεται για άλλη κατηγορία, ως δημιουργούσα δυσμενή διάκριση.

Οι καθαρίστριες δικαστικών μεγάρων, που συνδέονται με σύμβαση εργασίας δ.δ ή ι.δ δικαιούνται την αποζημίωση ειδικών συνθηκών των υπαλλήλων του ΤΑΧΔΙΚ. Εφ. Λαρ. 208/01, σ.19

Παραβίαση της αρχής της ισότητας, αν, στη σύνθεση του διαιτητικού δικαστηρίου, για οποιοδήποτε λόγο, οι μετασχόντες διαιτητές του ενός διαδίκου είναι αριθμητικώς λιγότεροι από τους διαιτητές του αντιδίκου. Εφ. Λαρ. 147/02, σ.235
Βλ. Σύνταγμα

ΚΑΘΑΡΙΣΤΡΙΕΣ

Οι καθαρίστριες δικαστικών μεγάρων, που συνδέονται με σύμβαση εργασίας δ.δ ή ι.δ δικαιούνται την αποζημίωση ειδικών συνθηκών που λαμβάνουν οι υπάλληλοι του ΤΑΧΔΙΚ. Εφ. Λαρ. 208/01, σ.19

ΚΑΘΕΤΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Βλ. Οριζόντια ιδιοκτησία

ΚΑΛΗ ΠΙΣΤΗ

Στη μίσθωση έργου, αν δεν συμφωνήθηκε ρητά ο χρόνος περάτωσης, νοείται, κατά τη

καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, ο ταχύτερος δυνατός. Εφ. Λαρ. 105/02, σ. 411

ΚΑΠΝΟΔΟΧΟΣ

Βλ. Οριζόντια ιδιοκτησία

ΚΑΤΑΒΟΛΗ

Η παράδοση επιταγής δε συνιστά καταβολή, ούτε, σε περίπτωση αμφιβολίας, θεωρείται όσον ή υπόσχεση αντί καταβολής, αλλά ως γενόμενη χάριν καταβολής, χωρίς να επέρχεται απόσβεση της αρχικής υποχρέωσης, παρά μόνο με την πραγματική πληρωμή της επιταγής. Εφ. Λαρ. 173/02, σ.262

ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

Βλ. Εργασία, Μίσθωση

ΚΑΤΑΔΙΚΗ ΣΕ ΔΗΛΩΣΗ ΒΟΥΛΗΣΗΣ

Η σχετική αγωγή έχει ενοχικό χαρακτήρα και δεν απαιτείται έγγραφη στα βιβλία διεκδικήσεων.

Ανέγερση πολυκατοικίας κατά το σύστημα της αντιπαροχής. Το εργολαβικό συμβόλαιο δεν εμπεριέχει γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου, που προσυμφώνησε με τον εργολάβο την αγορά διαμερίσματος, χωρίς τη σύμπραξη του οικοπεδούχου. Επί τέτοιου προσυμφώνου ο τρίτος-αγοραστής προστατεύεται είτε με την εκχώρηση σ αυτόν της απαίτησης του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου, είτε εμμέσως με την απ αυτόν άσκηση πλαγιαστικώς των δικαιωμάτων του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου.

Αναγκαστική ομοδικία μεταξύ οικοπεδούχων και εργολάβου. Ο απολιπόμενος διάδικος δεν έχει δικαίωμα άσκησης ανακοπής ερημοδικίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

ΚΑΤΑΔΟΛΙΕΥΣΗ ΔΑΝΕΙΣΤΩΝ

Για τη διάρρηξη δικαιοπραξίας δεν χρειάζεται η απαίτηση του δανειστού να έχει βεβαιωθεί με εκτελεστό τίτλο, παρά μόνο τα δημιουργικά περιστατικά της απαίτησης να έχουν συντελεσθεί κατά το χρόνο της απαλλοτριώσεως και να έχει αυτή καταστεί ληξιπρόθεσμη κατά τη πρώτη συζήτηση της αγωγής

Σε διάρρηξη υπόκεινται η δωρεά εν ζωή, ως και η γονική παροχή, έστω κι αν εμπίπτουν

στα επιβαλλόμενα πλαίσια του ηθικού καθήκοντος ή κι αν δεν υπερβαίνουν το εκ των περιστάσεων επιβαλλόμενο μέτρο.

Αίτημα της καταδολιευτικής αγωγής είναι η απαγγελία της διάρρηξης της προσβαλλόμενης απαλλοτριώσεως υπέρ του ενάγοντα, χωρίς να απαιτείται αίτημα αναμεταβίβασης ή καταδίκης σε δήλωση βούλησης για αναμεταβίβαση στον οφειλέτη του πράγματος, το οποίο, μετά την σημείωση της τελεσίδικης απόφασης στο περιθώριο της μεταγραφής της απαλλοτριωτικής πράξης, περιέρχεται στον οφειλέτη και ο τρίτος που απόκτησε δικαίωμα επί του πράγματος, δεν μπορεί να αντιτάξει το δικαίωμα αυτό κατά του επιτυχόντος τη διάρρηξη.

Δεν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος η επίκληση ότι η γονική παροχή έγινε προς ικανοποίηση ιδιαίτερου ηθικού καθήκοντος, υπό την επίδραση των διαμορφωμένων ελληνικών εθίμων. Εφ. Λαρ. 97/02, σ.87

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Χρηματικές σε Τράπεζα. Βλ. Παρακαταθήκη, Τράπεζα.

ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ

Το 1019 ΚΠολΔ περί ανατροπής της κατάσχεσης λόγω παρόδου έτους, εφαρμόζεται και στην αναγκαστική εκτέλεση, που επισπεύδεται με επιταγή, βάσει των ειδικών δ/ξεων επί ανωνύμων εταιριών. Ειρ. Λαρ. 57/02, σ.328

Συντηρητική. Βλ. Ασφαλιστικά μέτρα, Ανακοπή, Εκτέλεση.

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ

Η μετά 16 χρόνια διεκδίκηση του χώρου της πιλοτής, ως κοινοχρήστου, δεν συνιστά καταχρηστική άσκηση αξίωσης. Εφ. Λαρ. 420/01, σ.44

Επί αγωγής καταδολιευτικής δεν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος η επίκληση ότι η γονική παροχή έγινε προς ικανοποίηση ιδιαίτερου ηθικού καθήκοντος, υπό την επίδραση των διαμορφωμένων ελληνικών εθίμων. Εφ. Λαρ. 97/02, σ.87

Δεν είναι καταχρηστική η άσκηση πολλών ενδίκων μέσων ή βοηθημάτων. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 72/02, σ.122

Περιστατικά που δεν συνιστούν κατάχρη-

ση δικαιώματος σε διεκδικητική αγωγή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 76/02, σ.126

Το δικαίωμα του εκμισθωτή να αξιώσει από το μισθωτή που αποχώρησε πρόωρα από το μίσθιο το μίσθωμα μέχρι τη συμβατική λύση της μίσθωσης, ασκείται καταχρηστικά όταν ο εκμισθωτής παραλείπει να εκμισθώσει το μίσθιο σε τρίτον, επί μακρό χρονικό διάστημα, παρότι του ζητήθηκε η μίσθωση από ορισμένο πρόσωπο ή παρότι η εκμίσθωσή του είναι ευχερής. Εφ. Λαρ. 96/02, σ.207

Δεν συνιστά κατάχρηση δικαιώματος μόνη η εκ μέρους του εργοδότη μη ενημέρωση του μισθωτού για εφοδιασμό του με βιβλιάριο υγείας. Εφ. Λαρ. 128/02, σ.223

Κατασκευή καπνοδόχου τζακιού με άνοιγμα οπής και διέλευση στην εξωτερική όψη της πολυκατοικίας, αντίθετη στο κανονισμό. Καταχρηστική η αξίωση καθαίρεσής της, όταν έχουν γίνει επανειλημμένες όμοιες παραβάσεις του κανονισμού, δίχως διαμαρτυρία και με ανοχή των συνιδιοκτητών, η δε συγκεκριμένη αξίωση επιλεκτικά στρέφεται εναντίον ενός εξ αυτών. Εφ. Λαρ. 162/02, σ.241

Για τη κατάχρηση και αποδυνάμωση δικαιώματος δεν αρκεί μόνη η αδράνεια του δικαιούχου. Εφ. Λαρ. 182/02, σ.270

Ο.Τ.Ε. Διευθυντικό δικαίωμα εργοδότη. Καταχρηστική άσκηση αυτού όταν υπάλληλος ικανός και ανήκων στο ανώτερο προσωπικό του τίθεται εκτός οργανικής θέσης και του ανατίθενται περιορισμένα καθήκοντα, που δεν ανάγονται στα καθήκοντα του βαθμού του, στη δε θέση του τοποθετείται άλλος, που μειονεκτεί καταφανώς σε ουσιαστικά και τυπικά προσόντα. Εφ. Λαρ. 198/02, σ.279

Μεταβολή της εργασιακής σύμβασης από καθεστώς πλήρους απασχόλησης σε τοιούτο μερικής, λόγω παραγωγικών αναγκών της εργοδότηδας, ως αναπόφευκτο μέτρο εξακολούθησης της λειτουργίας της, χωρίς εναντίωση και με σιωπηρή αποδοχή και συγκατάθεση όλων των μισθωτών της, επί μακρό χρονικό διάστημα, οι οποίοι προέκριναν ως επωφελέστερη τη συνέχιση της εργασίας τους με το σύστημα της μερικής απασχόλησης από την πιθανή μετάπτωσή τους σε κατάσταση ανεργίας. Καταχρηστική η άσκηση αξιώσεων αποδοχών πλήρους απασχόλησης από το μισθωτό, αφού

αυτός δημιούργησε στον εργοδότη ευλόγως την πεποίθηση ότι δεν θα μπορούσαν να μεταβληθούν, χωρίς αμοιβαία συγκατάθεση, τα καθορισμένα με συναίνεση όλων των μισθωτών χρονικά πλαίσια παροχής της εργασίας τους και ότι δεν θα ασκούσε τις επίδικες αξιώσεις του, που συνεπάγονται δυσβάστακτες οικονομικές συνέπειες για τον εργοδότη. Εφ. Λαρ. 392/02, σ. 463

Επί κάθετης συνιδιοκτησίας, καταχρηστική άσκηση δικαιώματος από τον προσβαλλόμενο και μη οικοδομήσαντα συνιδιοκτήτη για κατάφιση βεράντας και ημιπογείου και για απαγόρευση χρησιμοποίησης κοινού βόθρου, μετά μακρό χρόνο εφόσον η επιδίωξη ανατροπής της δημιουργηθείσας κατάστασης συνεπάγεται επαχθείς για τον υπόχρεο συνέπειες. Εφ. Λαρ. 421/02, σ. 467

Σύμβαση πιστωτικής τραπεζικής κάρτας και εγγύησης. Εφ όσον από το περιεχόμενο αυτών δεν προκύπτει χρονικός περιορισμός ευθύνης του εγγυητή, ούτε υποχρέωση της δανείστριας τράπεζας να ενημερώνει τον εγγυητή για την κίνηση του λογαριασμού και το ύψος του καταλοίπου, η έκδοση δ/γής πληρωμής από τη πιστώτρια τράπεζα σε βάρος του εγγυητή, μετά παρέλευση 13 ετών από την υπογραφή της σύμβασης εγγύησης, δεν είναι καταχρηστική, δίχως τη συνδρομή και άλλων περιστατικών. Εφ. Λαρ. 596/02, σ. 480

Δουλεία δίοδου προς εξυπηρέτηση αναγκών επικοινωνίας του εκάστοτε κυρίου του δεσπόζοντος ακινήτου. Εάν το δεσπόζον ακίνητο απέκτησε ήδη πρόσβαση σε διανοιγείσα δημόσια οδό και δεν είναι πλέον περικλειστο, η συνέχιση άσκησης του δικαιώματος δουλείας δίοδου είναι καταχρηστική, αφού η δουλεία δεν ωφελεί τον κύριο του δεσπόζοντος ακινήτου και σε κάθε περίπτωση τον ωφελεί ελάχιστα, με δυσανάλογα όμως μεγάλη ζημία για τον κύριο του δουλεύοντος ακινήτου. Εφ. Λαρ. 597/02, σ. 484

Η επιβολή διοικητικού προστίμου λόγω μη νόμιμης κατασκευής κτίσματος σε τμήμα του αιγιαλού μετά μακρό χρόνο από την κατασκευή, δεν είναι καταχρηστική, αφού το 281 ΑΚ περιορίζεται στα ιδιωτικά δικαιώματα. Διοικ. Εφ. Λαρ. 649/01, σ. 550

ΚΑΤΑΧΡΗΣΗ ΕΞΟΥΣΙΑΣ

Κατάχρηση εξουσίας κατά το 239 ΠΚ, σ. 379

ΚΑΤΟΙΚΙΑ

Τόπος εκπλήρωσης παροχών είναι η κατοικία του οφειλέτη, εκτός από τα χρηματικά χρέη που είναι καταβλητέα στον τόπο της κατοικίας του δανειστή. Η συγκέντρωση της ενόχης γένους και ο χρόνος μετάστασης του κινδύνου συντελούνται στον τόπο κατοικίας του οφειλέτη και όχι στον τόπο προορισμού της παροχής. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

ΚΕΔΕ

Επί εκχώρησης επισφαλούς ιδιωτικής απαίτησης στο Δημόσιο τα χρέη του εκχωρούμενου οφειλέτη αποτελούν δημόσιο έσοδο και, εάν υφίσταται και γι' αυτά νόμιμος τίτλος, ενεργείται δυνάμει αυτού η εκτέλεση της προς το Δημόσιο οφειλής, χωρίς να απαιτείται προηγουμένως εκκαθάριση από τα τακτικά δικαστήρια. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285

ΚΕΡΑΙΕΣ

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ) -Τηλεπικοινωνία

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

Κληρονομία κληρούχου. Ρυθμίζεται από το κοινό αστικό δίκαιο (ΒΡΔ ή ΑΚ) αν πριν το ν. 3194/55 δεν έγινε ιδιαίτερη ρύθμιση με δικαστική απόφαση, ή απόφαση της Επιτροπής Απαλλοτριώσεων ή πράξη της Διοίκησης.

ΒΡΔ. Ο εκούσιος (ενήλικος) κληρονόμος αποκτά τη νομή και κυριότητα, αφότου υπεισέλθει στη κληρονομία με ανάμιξη, χωρίς να απαιτείται δήλωση αποδοχής κληρονομίας και μεταγραφή.

Ο κληρονόμος του κληρούχου δεν δικαιούται να επικαλεστεί την απαγόρευση κατάτμησης, εάν ο ίδιος ή ο δικαιοπάροχος του προέβη σε αυτήν, αδιάφορα αν πρόκειται για σχετική ή απόλυτη ακυρότητα. Εφ. Λαρ. 164/02, σ.245

Για το ορισμένο αγωγής προσβολής από τους κληρονόμους μη χαριστικής δικαιοπραξίας εν ζωή του κληρονομούμενου, λόγω μη συνέιδησης των πράξεών του ή διανοητικής διαταραχής του, πρέπει να διαλαμβάνεται ότι εκκρεμούσε διαδικασία για την υποβολή του κληρονομούμενου σε δικαστική συμπαράσταση, ή αν αυ-

τός βρισκόταν έγκλειστος σε ειδική μονάδα ψυχικής υγείας ή αν η κατάσταση του αυτή προκύπτει από την ίδια τη δικαιοπραξία. Η άσκηση της αγωγής γίνεται σε μία πενταετία από την επαγωγή. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

ΚΛΗΡΟΣ

Βλ. Αγροτική νομοθεσία, Κυριότητα, Χρησικτησία, Νομή.

ΚΛΗΤΗΡΙΟ ΘΕΣΠΙΣΜΑ

Ακυρότητα εάν το επιδοθέν στο κατηγορούμενο θέσπισμα δεν φέρει πρωτότυπη υπογραφή του Εισαγγελέα, αλλά φωτοτυπική αυτή. Τριμ. Πλημ. Λαρ. 5521/01, σ.166

ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ

Βλ. ΟΤΑ.

ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

Κατά το άρθρο 1 παρ. 5 ν. 1221/1981 οι θέσεις στάθμευσης στη πιλοτή δεν μπορούν να αποτελέσουν διηρημένες ιδιοκτησίες. Ακυρότητα της σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας, κατά το μέρος που εξαιρέθηκε ο ισόγειος χώρος της πιλοτής από τους κοινόχρηστους χώρους, ως και κάθε πράξης μεταβιβαστικής τοιούτων χώρων, ως διηρημένων ιδιοκτησιών. Εφ. Λαρ. 420/01, σ.44

Ιδιωτικοί δρόμοι, πλατείες και λοιποί χώροι κοινής χρήσης, που έχουν σχηματιστεί με οποιοδήποτε τρόπο, μέσα σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων, θεωρούνται κοινόχρηστοι χώροι που ανήκουν στον οικείο Δήμο ή Κοινότητα. Για αυτούς τους χώρους δεν οφείλεται αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας και, σε περίπτωση κατάργησής τους με το σχέδιο πόλης, προσκυρώνονται.

Αντίθετα στα εκτός σχεδίου πόλης ακίνητα, τα οποία διαιρούνται από τον ιδιοκτήτη σε μερικότερα αυτοτελή οικοπέδα και αφήνονται ανάμεσά τους ιδιωτικοί δρόμοι για την εξυπηρέτηση των αγοραστών και όχι για κοινή χρήση, δεν χάνεται η κυριότητα επ αυτών, εκτός αν έχει περιληφθεί δήλωση του ιδιοκτήτη περί παραίτησης από αυτή στα μεταβιβαστικά συμβόλαια και αυτά έχουν μεταγραφεί.

Ισχυρισμός περί απόκτησης δουλείας διόδου μπορεί να προταθεί μόνο προς απόκρουση

διεκδικητικής αγωγής και όχι αναγνωριστικής κυριότητας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 76/02, σ.126

Τα εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα, όπως δρόμοι και πλατείες, εφόσον δεν ανήκουν σε Δήμο ή Κοινότητα ή ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, ανήκουν στο Δημόσιο. Η κοινόχρηστιά ακινήτου αποκτάται και με την αμνημονεύτου χρόνου παραγραφή-αρχαιότητα (vetustas) του Β.Π.Δ. Έννοια αυτής.

Τα εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας. Εφ. Λαρ. 608/02, σ. 495

ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Έγκυρη η μεταξύ των συγκυρίων συμβολαιογραφική συμφωνία, νομίμως μεταγραφόμενη, περί αποκλειστικής χρήσης ορισμένου τμήματος του επικοίνου. Σε περίπτωση παράβασης της συμφωνίας από συγκύριο, ο βλαπτόμενος μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του παραβάτη: (α) για αυτούσια απόδοση, κατά χρήση, του συγκεκριμένου μέρους, (β) για αναζήτηση του οφέλους, που αποκόμισε ο παραβάτης κοινωνός, (γ) για αποζημίωση λόγω αδικοπραξίας.

Ο κοινωνός λογίζεται νεμόμενος το κοινό πράγμα επ'ονόματι και των λοιπών, κατά των οποίων δεν μπορεί να αντιτάξει αποσβεστική προθεσμία ή χρησικτησία, πριν γνωστοποιηθεί σ'αυτούς την απόφασή του ότι θα νέμεται το επί πλέον της μερίδας του ή ολόκληρο το κοινό αποκλειστικά και μόνον για δικό του λογαριασμό, ως κύριος. Η γνωστοποίηση αυτή, που μπορεί να γίνει και σιωπηρά, δεν απαιτείται όταν οι συγκοινωνοί έλαβαν με οποιονδήποτε τρόπο γνώση της απόφασης αυτής. Εφ. Λαρ. 369/02, σ. 454

ΚΟΚ

Βλ. Αυτοκίνητα-Υπαιτιότητα.

ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ

Άδειες κρατούμενων. Νέα αίτηση για χορήγηση τακτικής ή εκπαιδευτικής άδειας δεν επιτρέπεται πριν παρέλθουν δύο μήνες από την οριστική απόρριψη της προηγούμενης. Σε περίπτωση δεύτερης συνεχόμενης απόρριψης της αίτησης ο κρατούμενος δικαιούται να προσφύγει στο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, ως

Συμβούλιο, μέσα σε 10 μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της απορριπτικής απόφασης. Προϋποθέσεις χορήγησης άδειας. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 288/01, σ.336

Κρατούμενοι αλλοδαποί. Αδυναμία άμεσης απέλασης αλλοδαπού σε χώρα στην οποία έχει επιβληθεί αποκλεισμός. Εφαρμογή της υπ' αριθμ. Κ.Υ.Α 137954/2000. Αρμοδιότητα του Τριμελούς Πλημ/κείου της εκτέλεσης για να αποφασίσει περί της προσωρινής παραμονής του αλλοδαπού στη χώρα με περιοριστικούς όρους. Προϋπόθεση για το παραδεκτό της σχετικής αίτησης είναι η έκτιση από τον αλλοδαπό της στερητικής της ελευθερίας ποινής του. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 192/02, σ. 554

ΚΤΕΛ

Στους μισθωτούς που κρίνονται από την αρμόδια υγειονομική επιτροπή του ΙΚΑ διαρκώς και ολικά ανίκανοι για εργασία, χορηγείται με την αποχώρησή τους το 50% της αποζημίωσης, που προβλέπεται από το ν. 2112/1920. Μείωση του άνω ποσοστού σε 40% από το 2000. Εφ. Λαρ. 194/02, σ.278

Το προσωπικό των ΚΤΕΛ έχει εργοδοτή το νομικό πρόσωπο του ΚΤΕΛ, πλην του οδηγού, που έχει εργοδοτή τον ιδιοκτήτη του ενταγμένου στο ΚΤΕΛ λεωφορείου, αλλά ως προς τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα διέπεται από τον Γενικό Κανονισμό Προσωπικού ΚΤΕΛ. Απόλυση οδηγού αν μεταβιθασθεί άνω του 40% του λεωφορείου και ο νέος ιδιοκτήτης επιθυμεί, να καταλάβει τη θέση του οδηγού ή όταν πρόκειται την θέση του οδηγού, να καταλάβει τέκνο ή σύζυγος τέκνου ιδιοκτήτη του συγκεκριμένου λεωφορείου, που έχει το 40% τουλάχιστον αυτού. Το ίδιο ισχύει και αν συνιδιοκτήτης, έχοντας ποσοστό του λεωφορείου μικρότερο του 40% αποκτήσει και άλλα ποσοστά, που αθροιστικά υπερβαίνουν το όριο τούτο.

Ένταξη του απολυόμενου οδηγού αυτόματα στη δύναμη του ΚΤΕΛ, αν έχει υπερβεί το 45ο έτος της ηλικίας του και έχει προϋπηρεσία τουλάχιστον 5 χρόνια στον ίδιο ιδιοκτήτη του ΚΤΕΛ. Εφ. Λαρ. 251/02, σ.298

ΚΤΗΜΑΤΑ

Βλ. Ανταλλάξιμα κτήματα

ΚΥΛΙΚΕΙΟ

Μίσθωση κυλικείου νοσοκομείου. Εφ. Λαρ. 170/02, σ.257

ΚΥΡΙΑΚΗ

Εάν ο μισθωτός απασχοληθεί τη Κυριακή, δίχως να του χορηγηθεί αναπληρωματική εβδομαδιαία ανάπαυση, δικαιούται προσαύξηση 75% επί του νόμιμου (όχι του καταβαλλόμενου) μηνιαίου μισθού και επί πλέον αποζημίωση, κατά τις δ/ξεις περί αδικ. πλουτισμού. Εφ. Λαρ. 137/02, σ. 230

ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Μετά τον ΑΝ 431/68 είναι δυνατή η κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία του κληροτεμαχίου, υπό την απαγόρευση κατάτησής του. Κατ'εξαίρεση, είναι επιτρεπτή η κατάκτηση οικοπεδικού κλήρου, μέσα σε εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, εφ'όσον δημιουργούνται τμήματα άρτια. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27

Κτήση κυριότητας με χρησικτησία, ήτοι με αγορά ακινήτου με προσύμφωνο και εγκατάσταση του αγοραστή στη νομή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 213/01, σ.97

Στα εκτός σχεδίου πόλης ακίνητα, τα οποία διαιρούνται από τον ιδιοκτήτη σε μερικότερα αυτοτελή οικοπέδα και αφήνονται ανάμεσα τους ιδιωτικοί δρόμοι για την εξυπηρέτηση των αγοραστών και όχι για κοινή χρήση, δεν χάνεται η κυριότητα επ'αυτών, εκτός αν έχει περιληφθεί δήλωση του ιδιοκτήτη περί παραίτησης από αυτή στα μεταβιβαστικά συμβόλαια και αυτά έχουν μεταγραφεί. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 76/02, σ.126

Αγωγή αναζήτησης ωφελημάτων λόγω αυθαίρετης χρήσης παρανόμως καταληφθέντος ακινήτου. Το αίτημα περί απόδοσης των ωφελημάτων για τον μετά την συζήτηση της αγωγής χρόνο, απορριπτέο, ως πρόωρο. Η εκ του άρθρου 1096 ΑΚ αξίωση προς απόδοση των ωφελημάτων υπόκειται σε 20ετή παραγραφή.

Διαιρετή η ευθύνη πλειόνων υποχρέων προς απόδοση των ωφελημάτων, αφού δεν στηρίζεται στην αδικοπραξία, αλλά στο 1096 ΑΚ. Εφ. Λαρ. 28/02, σ.202

Αρνητική αγωγή κυριότητας. Απορροή ομ-

βρίων υδάτων δια πλαστικών σωλήνων διερχομένων από όμορη ιδιοκτησία.

ΓΟΚ. Υποχρέωση κατασκευής εγκατάστασης αποχέτευσης ομβρίων υδάτων και αφαίρεσης των πλαστικών σωλήνων από το ξένο ακίνητο. Εφ. Λαρ. 123/02, σ.218

Κλήρος γεωργικός. Ο κληρούχος θεωρείται, κατά πλάσμα δικαίου, καλόπιστος νομέας, έστω κι αν δεν κατέχει το κλήρο. Η προστασία του κληρούχου εκτείνεται και στους κληρονόμους του. Από την έκδοση παραχωρητηρίου επέρχεται αναδρομική κτήση της κυριότητας, οι δε άτυπες μεταβιβάσεις ιδανικών μεριδίων του κλήρου μεταξύ των κληρονόμων εγκυροποιούνται αναδρομικά. Εφ. Λαρ. 164/02, σ.245

Δημόσια δάση. Κατά το ΒΡΔ, επί δημοσίου κτήματος η απόκτηση κυριότητας, με έκτακτη χρησικτησία, πρέπει να έχει συμπληρωθεί μέχρι την 12.9.1915

Η κυριότητα επί των στη Θεσσαλία δασών, επί Τουρκοκρατίας ανήκε στο Τουρκικό Δημόσιο, μετά δε την κατά το 1881 προσάρτηση της Θεσσαλίας περιήλθε στο Ελληνικό Δημόσιο και από το χρόνο αυτό υπόκεινται σε έκτακτη χρησικτησία, εφ'όσον έχει συμπληρωθεί τριακονταετής νομή μέχρι 12.9.1915.

Κατά το Οθωμανικό Δίκαιο, μη δυνατή κτήση κυριότητας ακινήτου με χρησικτησία. Μόνο δια «ταπίου» ήταν δυνατή η παραχώρηση στους ιδιώτες δικαιώματος διηνεκούς εξουσίσεως (τεσσαρούφ), αντικείμενο της οποίας ήταν η αναφερομένη σ' αυτό ορισμένη και ανεπίδεκτος μετατροπής χρήση του εδάφους, της κυριότητος ανήκουσας στο Τουρκικό Δημόσιο. Εφ. Λαρ. 182/02, σ.270

Ανταλλάξιμα Μουσουλμανικά κτήματα. Περιέλευση στο Ελληνικό Δημόσιο, βάσει διεθνών συμβάσεων. Η δυνατότητα έγερσης διεκδικητικής αγωγής κατά του Δημοσίου, δεν αποκλείει την έγερση αγωγής για ακύρωση του πρωτοκόλλου καταλήψεως για οποιοδήποτε λόγο. Εφ. Λαρ. 208/02, σ.282

Τα εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας.

Προϋποθέσεις κτήσης κυριότητας με χρησικτησία επί ακινήτων ενοριακών ναών κατά το προ και μετά τον ΑΚ δίκαιο. Εφ. Λαρ. 608/02, σ. 495

ΛΑΘΡΕΜΠΟΡΙΑ

Συντελείται και με την αφαίρεση αριθμού πλαισίου αυ/του και την ενσωμάτωσή του σε άλλο. Για την επιβολή πολλαπλού τέλους απαιτείται και δόλος του υπαίτιου. Διοικ. Εφ. Λαρ. 179/01, σ.354

Εμπορεύματα που έχουν αποταμιευθεί σε δημόσιες ή ιδιωτικές αποθήκες δεν μπορεί να μετακινηθούν προς ανάληψη ή ελεύθερη κυκλοφορία, χωρίς την άδεια παραλαβής ή την έγκριση της τελωνειακής αρχής και τη προηγούμενη καταβολή των αναλογούντων δασμών. Αλλως, πράττεται λαθρεμπορική παράβαση και επιβάλλεται πολλαπλόν τέλος, εφ' όσον όμως υπάρχει δόλος του υπαίτιου. Διοικ. Εφ. Λαρ. 182/01, σ.357

Λαθρεμπορικό τέχνασμα συνιστά και η αφαίρεση με κλοπή ή άλλη αξιόποινη πράξη αντικειμένων από τη κατοχή προσώπου που απολαύει ατέλειας, όπως στην περίπτωση αυτοκινήτων που έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα από αλλοδαπό ή ημεδαπό μόνιμο κάτοικο εξωτερικού με το καθεστώς της ελεύθερης χρήσης και με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας, καθ' όσον η ατέλεια αυτή αίρεται με την αφαίρεση των αντικειμένων αυτών υπό προσώπου που δεν δικαιούται ατέλειας, χωρίς να απαιτείται, για τη στοιχειοθέτηση της λαθρεμπορίας, και πρόθεση περαιτέρω διάθεσης τους στην αγορά. Διοικ. Εφ. Λαρ. 410/01, σ. 533

ΛΟΓΟΔΟΣΙΑ

Ο διαχειριστής - εμφανής εταίρος αφανούς εταιρίας υποχρεούται σε λογοδοσία προς τους υπόλοιπους εταίρους, όταν λήξει η διαχείριση, ή και πριν από τη λήξη της, αν αυτό ορίζεται στην εταιρική σύμβαση ή συντρέχουν οι προϋποθέσεις του άρθρου 762 του ΑΚ. Η εκουσία ή εξώδικη λογοδοσία, εφόσον εγκριθεί ρητά ή σιωπηρά από το δεξίλογο, συνιστά σύμβαση, η οποία απαλλάσσει το δοσίλογο από την υποχρέωση να λογοδοτήσει. Στην αγωγή λογοδοσίας δεν απαιτείται παράθεση λογαριασμού ή κονδυλίων, ούτε προσδιορισμός του διεκδικούμενου υπολοίπου. Στάδια δίκης λογοδοσίας. Διαδικασία λογοδοσίας και βάρος απόδειξης διαδίκων σχετικά με τις εισπράξεις και τις δαπάνες. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 56/02, σ.310

MARTYRES (ΠοινΔικ)

Κατάθεση, ως μάρτυρα, του μετέπειτα κατηγορουμένου, που λήφθηκε στην προδικασία, στα πλαίσια αυτεπάγγελτης (αστυνομικής) προανάκρισης, χωρίς να τηρηθούν οι δ/ξεις των άρθρων 273 και 274 ΚΠΔ και χωρίς να παρασχεθεί στον κατ/νο η δυνατότητα να ασκήσει τα δικαιώματα των άρθρων 103 και 104 ΠΚ. Ακύρωση της κατάθεσης αυτής, που δεν λαμβάνεται υπ όψει και δεν μπορεί να αποτελέσει μέρος της δικογραφίας, αλλά πρέπει να τεθεί στο αρχείο της Εισαγγελίας. Εφαρμογή του 105 ΚΠΔ. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 248/01 (αντίθετη Εισαγ. πρόταση), σ.337

MARTYRES (ΠολΔικ)

Ο μάρτυρας, εκ μόνης της ιδιότητας, ως συζύγου του διαδίκου δεν προσδοκά άμεσο έννομο συμφέρον από την έκβαση της δίκης και δεν είναι άκυρη η κατάθεσή του. Εφ. Λαρ. 369/02, σ. 454

ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Βλ. Επιχείρηση

ΜΕΤΑΓΡΑΦΗ

Άρνηση υποθηκοφύλακα προς μεταγραφή απόφασης αναγνωριστικής κυριότητας εκ χρησικτησίας με την αιτιολογία ότι η αρμόδια ΔΟΥ δεν υπολόγισε ορθά το φόρο χρησικτησίας. Μη νόμιμη, διότι ο υποθηκοφύλακας περιορίζεται σε τυπικό έλεγχο της προσκομίδης των απαιτούμενων εγγράφων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 17/02, σ.138

ΜΙΣΘΩΣΗ

Πτώχευση του μισθωτού και συναινετική λύση της μίσθωσης, από τον σύνδικο με άδεια της Εισηγήτριας της πτώχευσης. Η άρνηση προς απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή συνιστά αντιποίηση της νομής και δικαιολογεί τη λήψη ασφ. μέτρων νομής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 71/02, σ.120

Η αποζημίωση χρήσης, λόγω παρακράτησης του μισθίου, μετά την για οποιονδήποτε λόγο λήξη της μίσθωσης, δεν έχει τον χαρακτήρα μισθώματος και δεν υπόκειται σε αναπροσαρμογή.

Η σύμβαση γνήσιας ποινικής ρήτρας για τη

περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της παροχής, αποτελεί παρεπόμενη συμφωνία. Περιεχόμενο και σκοποί αυτής. Εάν εκλείψει η κυρία ενοχή, πριν από την κατάπτωση της ποινής, εκλείπει και η ποινική ρήτρα

Συνομολόγηση ποινικής ρήτρας για τη περίπτωση πρόωρης αποχώρησης του μισθωτού από το μίσθιο. Σε περίπτωση καταγγελίας της μίσθωσης από τον εκμισθωτή, λόγω μη καταβολής μισθωμάτων, η ποινική ρήτρα παύει να ισχύει και η εγκατάλειψη του μισθίου από το μισθωτή, μετά την έκδοση της εξωστικής απόφασης, προς αποφυγή αναγκαστικής εκτέλεσης, δεν επιφέρει κατάπτωση της ποινής. Εφ. Λαρ. 581/02, σ. 475

Κατάσχεση εις χείρας τρίτου (μισθωτού) των μισθωμάτων που οφείλει ο τρίτος στον καθ' ου η κατάσχεση-οφειλέτη. Ειρ. Λαρ. 238/02, σ. 529

ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΓΡΟΥ

Βλ. Αγοριόμισθωση.

ΜΙΣΘΩΣΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Διαφορά από τη σύμβαση εξαρτημένης εργασίας. Παραγωγός πωλήσεων (πλασιέ). Η σχετική σύμβαση είναι ανεξαρτήτων υπηρεσιών, ανεξάρτητα από τον τρόπο αμοιβής, εφόσον αυτός, κατά τη σύμβαση, αναπτύσσει απόλυτη πρωτοβουλία στην επιλογή πελατών και διάθεση προϊόντων, χωρίς να υπόκειται σε έλεγχο και εποπτεία του εργοδότη, ως προς το χρόνο, τρόπο και τόπο παροχής των υπηρεσιών, έστω κι αν υπάρχει κάποια χαλαρή εξάρτησή του από τον εργοδότη.

Στη σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών: α) δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις εργατικού δικαίου για διαφορές νομίμων αποδοχών, επιδόματα εορτών, άδειες, επιδόματα αδείων και αποζημίωση λόγω απόλυσης και β) οι διαφορές που πηγάζουν από τη σύμβαση αυτή, δεν υπάγονται στην ειδική διαδικασία των εργατικών διαφορών, αλλά στη τακτική και η καθ' ύλην αρμοδιότητα κρίνεται βάσει των γενικών δ/ξεων. Εφ. Λαρ. 74/02, σ.81

Πότε η πρόσληψη παραγωγού πωλήσεων συνιστά σύμβαση εργασίας. Εφ. Λαρ. 71/02, σ. 397

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ

Αναπροσαρμογή. Δείκτης τιμών καταναλωτή της ΕΣΥΕ μηνών Φεβρουαρίου-Μαρτίου-Απριλίου 2002, σ.179, μηνών Ιουνίου - Ιουλίου - Αυγούστου 2002, σ.369, μηνών Σεπτεμβρίου - Οκτωβρίου-Νοεμβρίου 2002, σ. 559

Η πρόωρη αυθαίρετη αποχώρηση του μισθωτή δεν λύνει τη μίσθωση και δεν τον απαλλάσσει από την υποχρέωση καταβολής του μισθώματος, μέχρι τη συμφωνημένη λήξη της, έστω κι αν δεν κάνει χρήση του μισθίου, εκ λόγων αφορώντων τον ίδιο.

Το δικαίωμα του εκμισθωτή να αξιώσει από το μισθωτή αυτόν το μίσθωμα μέχρι τη συμβατική λύση της μίσθωσης, ασκείται καταχρηστικά όταν ο εκμισθωτής παραλείπει να εκμισθώσει το μίσθιο σε τρίτον, επί μακρό χρονικό διάστημα, παρότι του ζητήθηκε η μίσθωση από ορισμένο πρόσωπο ή παρότι η εκμίσθωσή του είναι ευχερής

Συντρέχον πταίσμα εκμισθωτού στην επέλευση και την έκταση της ζημίας. Εφ. Λαρ. 96/02, σ.207

Η λύση γίνεται με έγγραφο βέβαιης χρονολογίας, εκτός αν υπάρχει εκούσια απόδοση του μισθίου από το μισθωτή και παραλαβή από τον εκμισθωτή.

Η αξίωση για φθορές του μισθίου υπόκειται σε δμνην παραγραφή, αρχόμενη από την ανάληψη του μισθίου, ανεξάρτητα αν στηρίζεται στη σύμβαση ή στην αδικοπραξία.Στοιχεία για το ορισμένο αγωγής αποζημίωσης λόγω φθορών του μισθίου.

Για το ορισμένο της αξίωσης για απόδοση της εγγύησης, πρέπει να διαλαμβάνεται ο λόγος για τον οποίο συμφωνήθηκε και δόθηκε η εγγύηση, καθώς και η αιτία για την οποία υπάρχει υποχρέωση επιστροφής. Εφ. Λαρ. 166/02, σ.251

Μίσθωση κυλικείου νοσοκομείου. Έλλειψη συνομολογηθείσας ιδιότητας μισθίου, σχετικά με τον αριθμό των προσώπων που θα εξυπηρετούνταν ημερήσια από το μίσθιο κυλικείου, αν το νοσοκομείο ετίθετο σε πλήρη λειτουργία. Μείωση μισθώματος λόγω μειωμένης λειτουργίας του νοσοκομείου και μειωμένης πελατείας του κυλικείου. Εφ. Λαρ. 170/02, σ.257

Αγωγή αποζημίωσης για αυθαίρετη χρήση του μισθίου. Εκδικάζεται κατά την ειδική διαδικασία των μισθωτικών διαφορών και δεν απαιτείται επίδοση στο Προϊστάμενο της ΔΟΥ.

Η υπομίσθωση δεν μεταβάλλει την αρχική μίσθωση. Ο εκμισθωτής δεν μπορεί να ενάγει τον υπομισθωτή για μισθώματα, ή αποζημίωση για παρακράτηση μισθίου, ή να του απευθύνει δήλωση καταγγελίας, εκτός από τις ρητές περιπτώσεις των άρθρων 599 παρ. 2 και 604 παρ. 2 ΑΚ. Η παραχώρηση της χρήσης του μισθίου, με την έγκριση της εκμισθωτριάς δεν αλλοιώνει υποκειμενικά τη μισθωτική σχέση, η οποία εξακολουθεί να λειτουργεί μεταξύ των αρχικών συμβαλλομένων, εκτός αν υπάρχει αντίθετη συμφωνία περί κατάρτισης νέας μίσθωσης ή περί μεταβίβασης της μισθωτικής σχέσης. Εφ. Λαρ. 173/02, σ.262

Στη διαδικασία των μισθωτικών διαφορών δεν είναι υποχρεωτική η κατάθεση προτάσεων, οι δε αυτοτελείς ισχυρισμοί προβάλλονται κατά την συζήτηση στο ακροατήριο και καταχωρούνται στα πρακτικά. Αν κατατεθούν προτάσεις κατά τη συζήτηση, που διαλαμβάνουν τους ισχυρισμούς αυτούς, αναπληρώνεται η μη τυχόν καταχώρησή τους στα πρακτικά.

Στις εμπορικές μισθώσεις είναι νόμιμη η αναπροσαρμογή κατ άρθρο 288 ΑΚ.

Σώρευση με την αγωγή για αναπροσαρμογή του μισθώματος και καταψηφιστικής για καταβολή της διαφοράς που προκύπτει μεταξύ του καταβαλλομένου μισθώματος και εκείνου που θα προκύψει κατόπιν της αναπροσαρμογής από την άσκηση της αγωγής μέχρι την τελεσίδικία της διαπλαστικής απόφασης. Εφ. Λαρ. 230/02, σ. 435

Επανελημμένη καθυστέρηση καταβολής τριών μισθωμάτων. Δ/γή απόδοσης της χρήσης του μισθίου. Ανακοπή. Λόγοι ανακοπής είναι μόνο εκείνοι που διαλαμβάνονται στο δικόγραφο της ανακοπής ή προσθέτων λόγων, ενώ κάθε άλλος λόγος που υποβάλλεται με τις προτάσεις του ανακόπτοντα κατά τη συζήτηση της ανακοπής ή με την έφεση ή με δικόγραφο πρόσθετων λόγων έφεσης είναι απαράδεκτος. Εφ. Λαρ. 275/02, σ. 444

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Βλ. Εργασία

ΜΙΣΘΩΣΗ ΕΡΓΟΥ

Σε περίπτωση κατασκευής έργου σε ακίνητο, που ανήκει στον εργοδότη, με υλικά χορηγούμενα από τον εργολάβο, η κύρια ύλη είναι το ακίνητο και τα υλικά αποτελούν παρεπόμενα. Στη περίπτωση αυτή δεν έχει εφαρμογή το άρθρο 683 ΑΚ, αλλά εφαρμόζονται οι περί μίσθωσης έργου δ/ξεις και οι συμφωνίες των συμβαλλομένων.

Υπαναχώρηση εργοδότη σε περίπτωση επιβράδυνσης εκτέλεσης του έργου, δίχως υπαιτιότητα του. Σε περίπτωση μερικής εκτέλεσης του έργου, δικαίωμα του εργοδότη να υπαναχωρήσει μόνο σε σχέση με το μη εκτελεσθέν τμήμα του έργου, οφείλοντας αμοιβή για τις εκτελεσθείσες εργασίες. Η υπαναχώρηση ενεργεί ως καταγγελία, αφού ενεργεί για το μέλλον.

Σύμβαση τοποθέτησης προκατασκευασμένης οικίας σε οικοπέδο του αντισυμβαλλομένου. Εφ. Λαρ. 58/02, σ.78

Ανέγερση πολυκατοικίας κατά το σύστημα της αντιπαροχής. Το εργολαβικό συμβόλαιο δεν περιέχει γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου, ο οποίος προσυμφωνεί με τον εργολάβο την αγορά διαμερίσματος, δίχως τη σύμπραξη του οικοπεδούχου. Επί τέτοιου προσυμφώνου, ο τρίτος-αγοραστής προστατεύεται είτε με την εκχώρηση σ αυτόν της απαίτησης του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου, είτε εμμέσως με την απ αυτόν άσκηση πλαγιαστικών των δικαιωμάτων του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

Στη μίσθωση έργου, αν δεν συμφωνήθηκε ρητά ο χρόνος περάτωσης, νοείται, κατά τη καλή πίστη και τα συναλλακτικά ήθη, ο ταχύτερος δυνατός.

Εάν ο εργολάβος διακόψει την εκτέλεση του έργου, ο εργοδότης δικαιούται να υπαναχωρήσει από τη σύμβαση, αφού τάξει στον εργολάβο εύλογη προθεσμία για συνέχιση των εργασιών και παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη.

Στοιχεία για το ορισμένο αγωγής επιδίκασης εύλογης αποζημίωσης του εργοδότη, η οποία δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη της ζημίας. Εφ. Λαρ. 105/02, σ. 411

Υπόσχεση τρίτου περί ελευθέρωσης. Η σύμβαση, με την οποία εργολάβος οικοδομής

υπόσχεται στον εργοδότη και κύριο του οικοδομήματος να καταβάλει στο ΙΚΑ τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές δεν είναι άκυρη. Ο εργοδότης που δέχθηκε την υπόσχεση δεν έχει αξίωση κατά του εργολάβου, προτού ο ίδιος ικανοποιήσει το ΙΚΑ. Μον. Πρωτ. Λαρ. 378/02, σ. 520

ΜΙΣΘΩΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Βλ. Δίκη-Δικονομία (ΠολΔικ)

ΜΙΣΘΩΤΟΙ

Καθαρίστριες δικαστικών μεγάρων. Εφ. Λαρ. 208/01, σ. 19

Κριτήρια χαρακτηρισμού εργάτη και υπαλλήλου. Διαθεσιμότητα μισθωτού. Εφ. Λαρ. 323/01, σ.185

Η εργάτρια βιοτεχνίας παραγωγής σφολιάτας πρέπει να έχει βιβλιάριο υγείας. Εφ. Λαρ. 128/02, σ.223

Υπάλληλος εμπορικού καταστήματος. 5θήμερη εργασία. Απασχόληση την έκτη μέρα και τη Κυριακή δίχως αναπληρωματική εβδομαδιαία ανάπαυση. Δικαιώματα μισθωτού. Εφ. Λαρ. 137/02, σ.230

Βλ. και Εργασία

ΝΑΟΙ

Τα ακίνητα ενοριακών ναών, κατά το προϊσχύσαν δίκαιο δεν υπόκεινταν σε χρησικτησία. Μετά τον ΑΚ για την κτήση επ αυτών έκτακτης χρησικτησίας, ο χρόνος αυτής δεν μπορούσε να αρχίσει πριν από τις 23.2.1946 και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.1969, οπότε κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας, υπό τον όρο όμως ότι η νομή του κτήματος δεν είχε αφαιρεθεί, αλλά είχε παραχωρηθεί, έστω και άτυπα, στον χρησιδεσπόζοντα από τον ενοριακό ναό. Εφ. Λαρ. 608/02, σ. 495

Οι ενοριακοί ναοί είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αλλά δεν απολαμβάνουν των δικονομικών προνομίων του Ελληνικού Δημοσίου. Δεν ισχύει για τους ενοριακούς ναούς η διάταξη περί δικών του δημοσίου σύμφωνα με την οποία οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες, αν ορίζονται βραχύτερες των τριάντα ημερών, είναι για το δημόσιο 30 ημερών. Εφ. Λαρ. 637/02, σ. 504

ΝΟΜΗ

Πτώχευση του μισθωτού και συναινετική λύση της μίσθωσης από τον σύνδικο με άδεια από την Εισηγήτριας της πτώχευσης. Η άρνηση προς απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή συνιστά αντιποίηση της νομής και δικαιολογεί τη λήψη ασφ. μέτρων νομής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 71/02, σ.120

Η αίτηση ασφ. μέτρων νομής, η διαδικασία στο πρώτο και δεύτερο βαθμό και η εκτέλεση της απόφασης δεν διακόπτει την επίσημα παραγραφή.

Αποβολή εκ της νομής ακινήτου. Άσκηση αίτησης νομής, ευδοκίμηση και εκτέλεση αυτής από το νικήσαντα διάδικο, που όμως δεν άσκησε τακτική αγωγή νομής εντός έτους από την αποβολή του. Ο διάδικος αυτός θεωρείται ότι έχει χάσει τη νομή από της αποβολής του. Αντίθετα ο αποβληθείς σε εκτέλεση απόφασης ασφ. μέτρων διάδικος, λογίζεται ότι διατηρεί τη νομή που είχε πριν την εκτέλεση και μπορεί να την αποκτήσει εκ νέου με αίτηση ασφ. μέτρων για την προσωρινή αναγνώρισή του. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 72/02, σ.122

Κλήρος γεωργικός. Ο κληρούχος θεωρείται, κατά πλάσμα δικαίου, καλόπιστος νομέας, έστω κι αν δεν κατέχει το κλήρο. Η προστασία του κληρούχου εκτείνεται και στους κληρονόμους του. Πριν τον ΑΝ 431/68 δεν ήταν δυνατή η κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία του κληροτεμαχίου, ενώ μετά είναι επιτρεπτή, υπό την απαγόρευση κατάτμησής του. Εφ. Λαρ. 367/01, σ. 27, Εφ. Λαρ. 164/02, σ.245

Τα ακίνητα ενοριακών ναών, κατά το προϊσχύσαν δίκαιο δεν υπόκεινταν σε χρησικτησία. Μετά τον ΑΚ για την κτήση επ αυτών έκτακτης χρησικτησίας, ο χρόνος αυτής δεν μπορούσε να αρχίσει πριν από τις 23.2.1946 και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.1969, οπότε κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας, υπό τον όρο όμως ότι η νομή του κτήματος δεν είχε αφαιρεθεί, αλλά είχε παραχωρηθεί στον χρησιδεσπόζοντα από τον ενοριακό ναό.

Η σύμβαση μεταβίβασης της νομής είναι άτυπη και ανατιώδης, άσχετα από την ύπαρξη ή όχι υποκείμενης αιτίας ή την εγκυρότητά της. Εφ. Λαρ. 608/02, σ. 495

Παραγραφή εν επιδικία επί αγωγής νομής. Εφ. Λαρ. 661/02, σ. 512

ΝΟΜΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Το νομικό πρόσωπο ευθύνεται για την αδικοπραξία των οργάνων του ή των προστεθέντων απ αυτό προσώπων. Αοριστία αγωγής, εφ όσον δεν αναφέρεται αν τα αδικοπραγήσαντα πρόσωπα ενήργησαν ως όργανα του ν.π, ή ως προστεθέντα υπ αυτού και αν ενήργησαν εντός των ορίων των καθηκόντων και εντολών. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 589/01, σ.100

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΔιοικΔικ)

Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ)

ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΗΣΗ (ΠολΔικ)

Η τριτανakoπή πριν την εκτέλεση απευθύνεται εναντίον όλων των συμμετασχόντων διαδίκων και δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27

Σε περίπτωση παράνομης αφαίρεσης πράγματος αξίωση αποζημίωσης έχει όχι μόνο ο κύριος ή ο δικαιούχος άλλου εμπράγματος δικαιώματος, αλλά και ο νομέας ή και ο απλός κάτοχος. Εφ. Λαρ. 29/02, σ.66

Οι αντιρρήσεις του προσωποκρατούμενου για τον τρόπο και τις συνθήκες κράτησής του απευθύνονται κυρίως κατά του Διευθυντή των φυλακών, μπορούν δε να απευθύνονται και κατά του επιπεύδοντα τη προσωπική κράτηση. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 29/02, σ.108

Δεν απαιτείται, για τη νομιμοποίηση του ενάγοντα, η μνεία στην αγωγή του φυσικού προσώπου, που εκπροσώπησε το ν.π στη σύναψη της σύμβασης. Εφ. Λαρ. 137/02, σ.230

Η υπομίσθωση δεν μεταβάλλει την αρχική μίσθωση. Ο εκμισθωτής θα πρέπει να ενάγει τον μισθωτή και όχι τον υπομισθωτή για μισθώματα, ή για αποζημίωση λόγω παρακράτησης του μισθίου. Εφ. Λαρ. 173/02, σ.262

Οι ποδοσφαιρικές ανώνυμες εταιρίες μπορούν να τεθούν σε καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης με αίτηση πιστωτών τους, που εκπροσωπούν το 51% τουλάχιστον του συνόλου των απαιτήσεων κατά της υπό εκκαθάριση αθλητικής α.ε.

Μη νόμιμη η ΥΑ που ορίζει ότι στην υποβολή

της αίτησης νομιμοποιείται καθένας που έχει έννομο συμφέρον, αδιαφόρως του εκπροσωπούμενου ποσοστού των απαιτήσεων κατά της υπό εκκαθάριση εταιρείας. Εφ. Λαρ. 382/02, σ.302, Contra Εφ. Λαρ. 583/02, σ.305

Η ανακοπή κατά του πίνακα κατάταξης στρέφεται κατά των δανειστών έναντι των οποίων ο ανακόπων έχει συμφέρον να επιτύχει την μεταρρύθμιση του πίνακα. Ο επί του πλειστηριασμού υπάλληλος δεν είναι διάδικος στην δίκη επί της ανακοπής. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ

Μίσθωση κυλικείου. Εφ. Λαρ. 170/02, σ.257

ΟΑΕΔ

Προγράμματα επιχορήγησης εργοδοτών για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Προϋποθέσεις υπαγωγής στο πρόγραμμα επιχορήγησης και λόγοι διακοπής αυτής. Διακοπή επιχορήγησης στη περίπτωση απόλυσης εργαζομένου, νεοπροσλαμβανόμενου ή απασχολούμενου από παλιότερα, εφ όσον δεν αντικατασταθεί με άλλον εργαζόμενο μέσα σε 45 ημερολογιακές μέρες. Επιστροφή της ληφθείσας επιχορήγησης σε περίπτωση διακοπής. Η χορήγηση στον εργαζόμενο, έστω και με κοινή συμφωνία, αδείας άνευ αποδοχών ενεργοποιεί τις κυρώσεις, διότι αυτή η άδεια συνιστά πλασματική απασχόληση και όχι πραγματική. Διοικ. Εφ. Λαρ. 130/01, σ.150

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Δημόσιες ενισχύσεις της οικονομίας και παροχή δικαστικής προστασίας, (Μελ) σ.15

ΟΜΟΔΙΚΙΑ (ΠολΔικ)

Η τριτανakoπή πριν την εκτέλεση απευθύνεται εναντίον όλων των συμμετασχόντων διαδίκων και δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27

Στη δίκη προσβολής της πατρότητας, το ανήλικο τέκνο ομοδικεί αναγκαστικά με τη μητέρα του. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 4/02, σ.101

Σε αγωγή του εκ προσυμφώνου αγοραστού διαμερίσματος κατά οικοπεδούχων και εργολάβου, μεταξύ των τελευταίων- εναγομέ-

νων υπάρχει αναγκαστική ομοδικία και ο α-πολιπόμενος διάδικος δεν έχει δικαίωμα άσκησης ανακοπής ερημοδικίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

Επί ανακοπής κατά του πίνακα κατάταξης δεν δημιουργείται αναγκαστική ομοδικία. Εφ. Λαρ. 660/02, σ. 506

ΟΜΟΛΟΓΟ

Προϋποθέσεις για να ισχύσει η επιταγή, κατά μετατροπή, ως εμπορικό χρεωστικό ομολογο ή αφηρημένη υπόσχεση χρέους. Εφ. Λαρ. 616/02, σ. 501

ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ

Αρμοδιότητα Μον. Πρωτ. για τις διαφορές οροφικτών ως προς τα δικαιώματα επί της πιλοτής.

Κοινόχρηστα μέρη πολυκατοικίας. Ο προσδιορισμός γίνεται με ιδιαίτερες συμφωνίες όλων των συνιδιοκτητών, ή με τη σύσταση οριζόντιας ιδιοκτησίας, άλλως ισχύει ο προσδιορισμός που προβλέπεται από το ν. 3741/1929. Ισχύς και των αναγκαστικού δικαίου πολεοδομικών δ/ξεων, οπότε τυχόν αντίθετη ρύθμιση είναι απολύτως άκυρη.

Πιλοτή. Κατά το άρθρο 1 παρ. 5 ν. 1221/1981, οι θέσεις στάθμευσης στη πιλοτή δεν μπορούν να αποτελέσουν διηρημένες ιδιοκτησίες. Ακυρότητα της σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας, καθ' ο μέρος εξαιρέθηκε ο ισόγειος χώρος της πιλοτής από τους κοινόχρηστους χώρους, ως και κάθε πράξης μεταβιβαστικής τοιούτων χώρων, ως διηρημένων ιδιοκτησιών.

Εφ. Λαρ. 420/01, σ.44

Ο μεταγραφείς κανονισμός πολυκατοικίας δεσμεύει όχι μόνο τους ιδιοκτήτες, αλλά και όσους αποκτούν εξουσία χρήσης διηρημένης ιδιοκτησίας από παραχώρηση. Οι περιορισμοί του κανονισμού έχουν χαρακτήρα δουλειών. Απαγόρευση τοποθέτησης πινακίδων και επιγραφών στους εξωτερικούς εξώστες των διαμερισμάτων. Παραβίαση του όρου τούτου από μισθωτή διηρημένης ιδιοκτησίας. Υποχρέωση άρσης της παράβασης. Εφ. Λαρ. 56/02, σ.75

Αν με όρο του κανονισμού πολυκατοικίας απαγορεύεται η ενέργεια μεταβολών ή ορισμένη χρήση, η απαγόρευση ισχύει, έστω κι αν από την απαγορευμένη πράξη δεν παρα-

βλάπτεται η χρήση, ούτε θίγονται τα δικαιώματα των συνιδιοκτητών, μήτε μειώνεται η ασφάλεια ή μεταβάλλεται ο συνήθης προορισμός. Κατασκευή καπνοδόχου τζακιού με άνοιγμα οπής και διέλευση στην εξωτερική όψη της πολυκατοικίας. Αντίθεση στο κανονισμό. Καταχρηστική αξίωση καθαίρεσης καπνοδόχου. Περιστατικά. Εφ. Λαρ. 162/02, σ.241

Στην αρμοδιότητα του Μονομελούς Πρωτοδικείου υπάγονται οι διαφορές μεταξύ συνιδιοκτητών εκ της κάθετης συνιδιοκτησίας, εφ' όσον υπάρχει τουλάχιστον ένα οικοδομήμα σε ενιαίο οικόπεδο.

Ανέγερση αυτοτελούς οικοδομήματος από ένα συνιδιοκτήτη του ενιαίου οικοπέδου, καθ' υπέρβαση του εκ της πράξης σύστασης κάθετης ιδιοκτησίας προβλεπόμενου ποσοστού κάλυψης του οικοπέδου, με αποτέλεσμα να απομένει για τον άλλον συνιδιοκτήτη ποσοστό κάλυψης μικρότερο του συμφωνηθέντος.

Καταχρηστική άσκηση δικαιώματος από τον προσβαλλόμενο και μη οικοδομήσαντα ιδιοκτήτη για κατεδάφιση θεράντας και ημιπογείου και για απαγόρευση χρησιμοποίησης κοινού βόθρου. Περιστατικά. Εφ. Λαρ. 421/02, σ. 467

ΟΤΑ

Ιδιωτικοί δρόμοι, πλατείες και λοιποί χώροι κοινής χρήσης, που έχουν σχηματιστεί με οποιοδήποτε τρόπο, σε εγκεκριμένα σχέδια πόλεων, θεωρούνται κοινόχρηστοι χώροι που ανήκουν στο Δήμο ή Κοινότητα. Για αυτούς τους χώρους δεν οφείλεται αποζημίωση λόγω ρυμοτομίας και σε περίπτωση κατάργησής τους με το σχέδιο πόλης προσκυρώνονται Πολ. Πρωτ. Λαρ. 76/02, σ.126

Κατάσχεση εις χείρας ΟΤΑ, ως τρίτων, για απαίτηση εκ διατροφής. Απαιτείται άδεια του Μον. Πρωτ. κατά τη διαδικασία των ασφ. μέτρων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 1338/01, σ.134

ΟΤΕ

Διευθυντικό δικαίωμα εργοδότη. Καταχρηστική άσκηση όταν υπάλληλος ικανός και ανήκων στο ανώτερο προσωπικό του τίθεται εκτός οργανικής θέσης και του γίνεται ανάθεση περιορισμένων καθηκόντων, που δεν ανάγονται στα καθήκοντα του βαθμού του και της

θέσης του και στη θέση του τοποθετείται άλλος που υπολείπεται καταφανώς σε ουσιαστικά και τυπικά προσόντα, χωρίς αυτό να υπαγορεύεται από το συμφέρον της υπηρεσίας. Εφ. Λαρ. 198/02, σ.279
Βλ. και Τηλεπικοινωνία.

ΟΧΛΗΣΗ

Με τη παραίτηση εκ του δικογράφου της αγωγής δεν αίρονται τα αποτελέσματα της περικείμενης σε αυτήν όχλησης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

ΠΑΙΓΝΙΑ

Για την επιβολή προστίμου, σε περίπτωση εγκατάστασης και λειτουργίας τεχνικών παιγνίων, χωρίς άδεια, ή καθ υπέρβαση της, ή χωρίς επικύρωση του σήματος, απαιτείται ο προηγούμενος χαρακτηρισμός τους, ως τεχνικών, με απόφαση του Υπ. Δημόσιας Τάξης, δημοσιευμένης στο ΦΕΚ. Διοικ. Εφ. Λαρ. 555/01, σ.359

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Ασ.)

Η αίτηση ασφ. μέτρων νομής, η διαδικασία στο πρώτο και δεύτερο βαθμό και η εκτέλεση της απόφασης δεν διακόπτει την ετήσια παραγραφή. Αποβολή εκ της νομής ακινήτου. Άσκηση αίτησης νομής, ευδοκίμηση και εκτέλεση αυτής από το νικήσαντα διάδικο, που όμως δεν άσκησε τακτική αγωγή νομής εντός έτους από την αποβολή του. Ο διάδικος αυτός θεωρείται ότι έχει χάσει τη νομή από της αποβολής του και ότι επιλήψιμα κατέχει τούτο. Αντίθετα ο αποβληθείς σε εκτέλεση απόφασης ασφ. μέτρων διάδικος, λογίζεται ότι διατηρεί τη νομή που είχε πριν την εκτέλεση και μπορεί να την αποκτήσει εκ νέου με αίτηση ασφ. μέτρων. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 72/02, σ.122

20ετής της αξίωσης από αφηρημένη αναγνώριση χρέους. Εφ. Λαρ. 5/02, σ.193

Η εκ του άρθρου 1096 ΑΚ αξίωση προς απόδοση των ωφελημάτων υπόκειται σε 20ετή παραγραφή. Εφ. Λαρ. 28/02, σ.202

20ετής της αξίωσης αποζημίωσης του αγοραστή λόγω νομικού ελαττώματος του πωληθέντος ακινήτου. Εφ. Λαρ. 33/02, σ.204

Η αξίωση για φθορές του μισθίου υπόκειται σε βμνη παραγραφή, αρχόμενη από την ανάλη-

ψη του μισθίου, ανεξάρτητα αν στηρίζεται στη σύμβαση ή στην αδικοπραξία. Διακοπή παραγραφής με επιθετική πράξη από το δικαιούχο και όχι από τον υπόχρεο. Εφ. Λαρ. 166/02, σ.251

5ετής της απαίτησης του Δημοσίου. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285

Η κατά της ασφαλιστικής εταιρία 2ετής παραγραφή του 10 παρ.2 Ν.489/1976 ισχύει και επί αξίωσης του ΙΚΑ, ως εκ του νόμου ειδικού διαδόχου του παθόντος. Η διακοπή προϋποθέτει την έγερση της αγωγής από τον πραγματικό δικαιούχο. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Η άσκηση αγωγής προσβολής από τους κληρονόμους μη χαριστικής δικαιοπραξίας εν ζωή του κληρονομούμενου, λόγω μη συνείδησης των πράξεών του ή διανοητικής διαταραχής του γίνεται σε μία 5ετία από την επαγωγή. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

Παραγραφή εν επιδικία επί αγωγής νομής. Η παραγραφή της αξίωσης διακόπτεται με την έγερση αγωγής, οπότε αρχίζει νέα παραγραφή, ισόχρονη προς τη διακοπή, ανεξαρτήτως του είδους αυτής ως βραχυπρόθεσμης ή συνήθους, η οποία διακόπτεται με κάθε διαδικαστική πράξη των διαδίκων ή του Δικαστηρίου, δυνάμενη να συμπληρωθεί, εφ' όσον δεν μεσολαβήσει κάποια διαδικαστική πράξη ή άλλος λόγος διακοπής, πριν την τελεσίδικη περάτωση της δίκης.

Ως διαδικαστική πράξη, διακοπτική της παραγραφής, λογίζεται κάθε υπαρκτή, έστω και άκυρη, πράξη των διαδίκων ή των νομίμων αντιπροσώπων και πληρεξουσίων αυτών ή του Δικαστηρίου, αδιαφόρως με επιμέλεια τίνος ακήθηκε. Εφ. Λαρ. 661/02, σ. 512

ΠΑΡΑΓΡΑΦΗ (Ποιν)

Η φοροδιαφυγή είναι πλημμέλημα υποκείμενο σε 5ετή παραγραφή, αρχόμενη από τη τελεσιδικία της απόφασης επί της ασκηθείσας προσφυγής, ή σε περίπτωση μη άσκησης, από την οριστικοποίηση της φορολογικής εγγραφής, λόγω παρόδου της προς άσκηση προθεσμίας. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 53/02, σ.167

ΠΑΡΑΓΩΓΟΣ ΠΩΛΗΣΕΩΝ (ΠΛΑΣΙΕ)

Σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Εφ. Λαρ. 74/02, σ.81

Παραγωγός ασφαλίσεων (ασφαλειομεσίτης). Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

Σύμβαση εργασίας. Εφ. Λαρ. 71/02, σ. 397

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Με τη παραίτηση εκ του δικογράφου της αγωγής δεν αίρονται τα αποτελέσματα της περιεχόμενης σε αυτήν όκλησης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ

Ανώμαλη παρακαταθήκη συνιστά η κατάθεση χρημάτων σε τράπεζα. Επί κλοπής ή απώλειας του βιβλιαρίου και ανάληψης χρημάτων από τρίτο, εμφανισθέντα ως δικαιούχο και πλαστογραφήσαντα την υπογραφή του καταθέτη, η τράπεζα υποχρεούται σε απόδοση του ποσού της κατάθεσης στο καταθέτη, αν οι υπάλληλοί της από δόλο ή βαριά αμέλεια δεν προέβησαν σε διαπίστωση ταυτοπροσωπείας μεταξύ του αναλαβόντος τα χρήματα και του αληθούς δικαιούχου του λ/σμού. Εφ. Λαρ. 390/01, σ.34, Εφ. Λαρ. 136/02, σ. 226

Νόμιμη η κατά ασφαλειομεσίτη αγωγή βάσει των δ/ξεων περί παρακαταθήκης. Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

ΠΑΡΑΛΕΙΨΗ

Βλ. Αρμοδιότητα, Απόφαση, Εκτέλεση, Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΠΑΡΕΚΤΑΣΗ

Βλ. Αρμοδιότητα, Δίκη-Δικονομία (ΠολΔικ),

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ (ΠολΔικ)

Η μετά την εκκρεμοδικία μεταβίβαση του επίδικου πράγματος ή δικαιώματος από διάδικο, δεν επιφέρει μεταβολή του προσώπου των διαδίκων, ούτε είναι επιτρεπτή η εκχώρηση αγωγής ή ενδίκου μέσου, που έχει ασκηθεί. Ο καταστάς ειδικός διάδοχος δικαιούται σε παρέμβαση. Εφ. Λαρ. 240/02, σ.297

Επί αγωγής αποζημίωσης του παθόντα ή των μελών της οικογενείας του κατά του υποχρέου σε αποζημίωση τρίτου, το ΙΚΑ υποκαθίσταται εκ του νόμου και δικαιούται σε παρέμβαση, με αίτημα τη καταβολή σ αυτό μόνο του ποσού της αποζημίωσης, που αντιστοιχεί στις παροχές που ήδη κατέβαλε ή υποχρεούται να

καταβάλλει, στο παθόντα ή τα μέλη της οικογενείας του.

Στοιχεία του δικογράφου της κυρίας παρέμβασης η οποία είναι ορισμένη, όταν ενσωματώνεται σ αυτήν το δικόγραφο της κυρίας αγωγής. Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

ΠΑΡΟΧΗ

Τόπος εκπλήρωσης παροχών είναι η κατοικία του οφειλέτη, εκτός από τα χρηματικά χρέη που είναι καταβλητέα στον τόπο της κατοικίας του δανειστή. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

ΠΑΤΡΟΤΗΤΑ

Στη δίκη προσβολής της πατρότητας, που ανοίγεται με αγωγή του πατέρα, το ανήλικο τέκνο ομοδικεί αναγκαστικά με τη μητέρα του. Σύγκρουση συμφερόντων και διορισμός ειδικού επιτρόπου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 4/02, σ.101

Η προσβολή πατρότητας ασκείται σε αποκλειστική προθεσμία 5 ετών, αρχόμενη από τον τοκετό. Ιατρική πραγματογνωμοσύνη με τη σύγχρονη μέθοδο «υβριδισμού DNA», οποία δεν αρκείται στο να αποκλείει απλώς τη πατρότητα, αλλά μπορεί να τη διαπιστώνει θετικά. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 45/02, σ.114

Στη δίκη αναγνώρισης της πατρότητας, η άρνηση του διαδίκου να υποβληθεί στις αιματολογικές εξετάσεις παράγει αμάχητο τεκμήριο αναφορικά με την ύπαρξη στο αίμα του εναγομένου βιολογικών στοιχείων που καθιστούν πιθανή ή σφόδρα πιθανή την πατρότητά του, μη δημιουργούμενου όμως αμάχητου τεκμηρίου για την ίδια την πατρότητα.

Η πατρότητα τεκμαίρεται, αν αποδειχθεί ότι ο φερόμενος ως πατέρας είχε σαρκική συνάφεια με τη μητέρα κατά το κρίσιμο της σύλληψης διάστημα. Το τεκμήριο αυτό ανατρέπεται, εάν αποδειχθεί ότι η ενάγουσα μητέρα, κατά το κρίσιμο διάστημα της σύλληψης, είχε σαρκικές επαφές με περισσότερους άνδρες. Εφ. Λαρ. 606/02, σ. 486

ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ

Βλ. Επιχείρηση.

ΠΙΛΟΤΗ

Κατά τον ν. 1221/1981, οι θέσεις στάθμευσης στη πιλοτή δεν μπορούν να αποτελέσουν διηρημένες ιδιοκτησίες, αλλά ο χώρος αυτός εί-

ναι κοινόχρηστος. Ακυρότητα της σύστασης οριζόντιας ιδιοκτησίας, καθ' ο μέρος δι' αυτής εξαιρέθηκε ο ισόγειος χώρος της πιλοτής από τους κοινόχρηστους χώρους, ως και κάθε πράξης μεταβιβαστικής τοιούτων χώρων, ως διηρημένων ιδιοκτησιών. Εφ. Λαρ. 420/01, σ. 44

ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ

Σύμβαση πιστωτικής τραπεζικής κάρτας και εγγύησης. Εφ' όσον από το περιεχόμενο αυτών δεν προκύπτει χρονικός περιορισμός ευθύνης του εγγυητή, ούτε υποχρέωση της δανείστριας τράπεζας να ενημερώνει τον εγγυητή για την κίνηση του λογαριασμού και το ύψος του καταλοίπου, η έκδοση δι' γής πληρωμής από τη πιστώτρια τράπεζα σε βάρος του εγγυητή, μετά παρέλευση 13 ετών από την υπογραφή της σύμβασης εγγύησης, δεν είναι καταχρηστική, δίκως τη συνδρομή και άλλων περιστατικών. Εφ. Λαρ. 596/02, σ. 480

ΠΛΑΓΙΑΣΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Βλ. Αγωγή

ΠΛΑΝΗ (Αστ)

Ο υπογράφων έγγραφο χωρίς να γνωρίζει το περιεχόμενό του και προβαίνων έτσι σε δικαιοπρακτική δήλωση, αν μεν το υπογράφει γνωρίζοντας ότι αγνοεί το περιεχόμενο και με την ιδέα ότι το θέλει, όποιο κι αν είναι, δεν διατελεί σε πλάνη, ενώ αν το υπογράφει με την εσφαλμένη ιδέα ότι περιλαμβάνει ορισμένο περιεχόμενο, ενώ διαλαμβάνει διάφορο, τότε τελεί σε πλάνη.

Αοριστία αγωγής προσβολής γονικής παροχής, λόγω πλάνης, ως προς την έκταση και τις ιδιότητες του μεταβιβασθέντος ακινήτου, εφ' όσον δεν αναφέρονται στην αγωγή, αν υπέγραψε το συμβόλαιο μετά την ανάγνωση του ή χωρίς να αναγνωσθεί και αν, όταν το υπέγραψε γνώριζε το περιεχόμενό του ή το αγνοούσε. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 143/01, σ. 94

ΠΛΑΣΤΟΓΡΑΦΙΑ

Για το παραδεκτό ένστασης πλαστογραφίας πρέπει να κατανομαστεί ο πλαστογράφος και να αναφερθούν τα αποδεικτικά μέσα. Διαβίβαση της δικογραφίας στον αρμόδιο Εισαγγελέα. Εφ.Λαρ. 109/02, σ.212

ΠΛΑΤΕΙΕΣ

Βλ. Κοινόχρηστα πράγματα, Ναοί, Κυριότητα, Χρησικτησία

ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΣ

Βλ. Εκτέλεση και Ανακοπή.

ΠΛΗΡΕΞΟΥΣΙΟΤΗΤΑ

Ο διάδικος για λ/σμό του οποίου παραστάθηκε δικηγόρος και ζήτησε την έκδοση δι' γής πληρωμής, δίκως τη τυπική δικαστική πληρεξουσιότητα, δικαιούται να εγκρίνει μεταγενέστερα τις πράξεις τούτου και σιωπηρά, όπως με τη νόμιμη παράστασή του ή τη νομότυπη πληρεξουσιότητα στη δίκη της ανακοπής. Στο Ειρηνοδικείο η πληρεξουσιότητα χορηγείται και με ιδιωτικό έγγραφο, θεωρημένο αρμοδώς για το γνήσιο της υπογραφής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 164/01, σ.95
Βλ. και Αντιπροσώπευση

ΠΟΙΝΙΚΗ ΡΗΤΡΑ

Η σύμβαση γνήσιας ποινικής ρήτρας για τη περίπτωση μη εκπλήρωσης ή μη προσήκουσας εκπλήρωσης της οφειλόμενης παροχής, αποτελεί παρεπόμενη συμφωνία, με σκοπό την εξασφάλιση εκπλήρωσης της κύριας ενοχής και την αποζημίωση του ανυπαίτιου συμβαλλόμενου, χωρίς να χρειάζεται επίκληση και απόδειξη της ύπαρξης ή την έκτασης της ζημίας. Εάν εκλείψει η κυρία ενοχή, πριν από την κατάπτωση της ποινής, εκλείπει και η ποινική ρήτρα

Συνομολόγηση ποινικής ρήτρας για τη περίπτωση πρόωρης αποχώρησης του μισθωτού από το μίσθιο. Σε περίπτωση καταγγελίας της μίσθωσης από τον εκμισθωτή, λόγω μη καταβολής μισθωμάτων, η ποινική ρήτρα παύει να ισχύει και η εγκατάληψη του μισθίου από το μισθωτή, γενόμενη μετά την έκδοση της εξωστικής απόφασης, προς αποφυγή της αναγκαστικής εκτέλεσης, δεν επιφέρει κατάπτωση της ποινής. Εφ. Λαρ. 581/02, σ. 475

ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Για την εγκατάσταση σταθμών ραδιοεπικοινωνίας και τοποθέτηση κεραιών εκπομπής στην ξηρά δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση της τοποθέτησής τους από την

πολεοδομική υπηρεσία και άδεια του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Αν η χωρίς οικοδομική άδεια κατασκευή δεν αντίκειται στις πολεοδομικές δ/ξεις, η πολεοδομική αρχή, προτού κηρύξει την κατασκευή κατεδαφιστέα, οφείλει να ειδοποιήσει εγγράφως τον ενδιαφερόμενο για υποβολή των αναγκαίων στοιχείων προς έγκριση τοποθέτησης κεραίας, μέσα στην προβλεπόμενη 2μηνη προθεσμία. Διοικ. Εφ. Λαρ. 94/01, σ.147

Κατασκευή κτίσματος σε τμήμα του αιγιαλού είναι μη νόμιμη, έστω κι αν έγινε βάσει αδειάς της πολεοδομίας, εάν δεν προηγήθηκε άδεια της λιμενικής αρχής. Διοικ. Εφ. Λαρ. 649/01, σ. 550

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Ο ζημιωθείς από παράνομη πράξη ή παράλειψη γιατρού υπηρετούντος στο ΕΣΥ μπορεί να παραστεί ως πολιτικών ενάγων μόνο για υποστήριξη της κατά του κατηγορουμένου ιατρού κατηγορίας και όχι για επιδίκαση χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης, αφού ο γιατρός, ως δημόσιος υπάλληλος, δεν υπέχει, έναντι τρίτων, προσωπική αστική ευθύνη. Εφ. Λαρ. 47/02, σ.72

ΠΟΛΛΑΠΛΑ ΤΕΛΗ

Βλ. Δασμοί, Λαθρεμπορία, Τελωνειακή νομοθεσία, Δίκη-Δικονομία (Διοικ)

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΟΣΥΝΗ (ΠολΔικ)

Σε δίκη προσβολή πατρότητας διαταγή για ιατρική πραγματογνωμοσύνη με τη σύγχρονη μέθοδο «υβριδισμού DNA», η οποία δεν αρκείται στο να αποκλείει απλώς τη πατρότητα, αλλά μπορεί να τη διαπιστώνει θετικά. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 45/02, σ.114

Η μη κοινοποίηση της απόφασης περί ορισμού πραγματογνώμονος δεν δημιουργεί ακυρότητα της πραγματογνωμοσύνης, παρά μόνο με την συνδρομή δικονομικής βλάβης. Μη ακυρότητα αν η έκθεση κατατέθηκε μετά τη ταχθείσα προθεσμία.

Ο διορισμός τεχνικού συμβούλου μπορεί να γίνει και μετά την έναρξη διεξαγωγής των αποδείξεων.

Μη ακυρότητα της έκθεσης πραγματογνωμοσύνης, κι αν ακόμη υπάρχει βλάβη του διαδί-

κου, αν οι πραγματογνώμονες δεν ακολούθησαν τις οδηγίες του Δικαστηρίου, αφού η εκτίμησή της είναι ελεύθερη και υπάρχει δυνατότητα νέας, ή και επανάληψης ή συμπλήρωσής της. Εφ. Λαρ. 606/02, σ. 486

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Αστ - Πολ)

Προσημείωση δυνάμει δ/γής πληρωμής τρέπεται σε υποθήκη εντός 90 ημερών από την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας προς ανακοπή ή από τη τελεσιδικία της απορρίπτουσας την ανακοπή απόφασης. Εφ. Λαρ. 263/01, σ.24

Ο οφειλέτης της ΑΤΕ, κατά του οποίου κοινοποιήθηκε επιταγή μπορεί να ασκήσει κατ'αυτής ανακοπή εντός 5 ημερών. Εφ. Λαρ. 97/02, σ.87

Η προσβολή πατρότητας υπόκειται σε 5ετή αποκλειστική προθεσμία αρχόμενη από το τοκετό. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 45/02, σ.114

Κάθε αξίωση μισθωτού από άκυρη καταγγελία της σχέσης εργασίας, είναι απαράδεκτη, εφόσον η σχετική αγωγή δεν κοινοποιήθηκε μέσα σε 3μηνη ανατρεπτική προθεσμία από τη λύση της σχέσης εργασίας. Στη προθεσμία αυτή τυγχάνει ανάλογης εφαρμογής η δ/ξη του 263 ΑΚ, όχι όμως η δ/ξη του 261 ΑΚ. Εφ. Λαρ. 9/02, σ.195

Επί δικών του Ελλήν. Δημοσίου και του ΙΚΑ, η προθεσμία έφεσης δεν τρέχει κατά το χρόνο των δικαστικών διακοπών. Εφ. Λαρ. 217/02, σ.285, Εφ. Λαρ. 102/02, σ. 401

Η άσκηση αγωγής προσβολής από τους κληρονόμους μη χαριστικής δικαιοπραξίας εν ζωή του κληρονομούμενου, λόγω μη συνείδησης των πράξεών του ή διανοητικής διαταραχής του γίνεται σε μία 5ετία από την επαγωγή. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

Το Σάββατο δεν είναι εργάσιμη ημέρα και δεν υπολογίζεται στη προθεσμία των 15 εργάσιμων ημερών προς άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής. Εφ. Λαρ. 596/02, σ. 480

Οι ενοριακοί ναοί είναι νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, αλλά δεν απολαμβάνουν των δικονομικών προνομίων του Ελληνικού Δημοσίου και δεν ισχύει για αυτούς η δ/ξη περί δικών του δημοσίου σύμφωνα με την οποία οι νόμιμες και δικαστικές προθεσμίες, αν ορίζονται βραχύτερες των τριάντα ημερών, είναι 30 ημερών. Εφ. Λαρ. 637/02, σ. 504

ΠΡΟΘΕΣΜΙΕΣ (Διοικ)

Για τη θεμελίωση δικαιώματος ασφαλισμένου του ΤΕΒΕ να λάβει χρηματικό επίδομα λόγω εργατικού ατυχήματος, πρέπει τούτο να αναγγελθεί σε αποκλειστική προθεσμία ενός μήνα από την ημέρα που συνέβη. Αναστολή λήξης της προθεσμίας σε περίπτωση ανώτερης βίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 464/01, σ. 536
Βλ. Δίκη-Δικονομία (Διοικ)

ΠΡΟΣΗΜΕΙΩΣΗ

Βλ. Υποθήκη, Ασφαλιστικά Μέτρα

ΠΡΟΣΚΥΡΩΣΗ

Βλ. Απαλλοτριώση.

ΠΡΟΣΤΗΣΗ

Επί κλοπής ή απώλειας του βιβλιαρίου καταθέσεων πελάτη Τράπεζας και ανάληψης χρημάτων από τρίτο, εμφανισθέντα ως δικαιούχο και πλαστογραφήσαντα την υπογραφή του καταθέτη, η τράπεζα υποχρεούται σε απόδοση του ποσού της κατάθεσης στο καταθέτη, αν οι προστηθέντες υπάλληλοί της από δόλο ή βαριά αμέλεια δεν προέβησαν σε διαπίστωση ταυτοπροσωπείας μεταξύ του αναλαβόντος τα χρήματα και του αληθούς δικαιούχου του λ/σμού. Εφ. Λαρ. 390/01, σ.34.

Ευθύνη του ν.π. για την αδικοπραξία των οργάνων του ή των προστηθέντων απ αυτό προσώπων. Αοριστία της σχετικής αγωγής, εφ όσον δεν αναφέρεται αν τα αδικοπραγήσαντα πρόσωπα ενήργησαν ως όργανα του ν.π, ή ως προστηθέντα υπ αυτού και αν ενήργησαν εντός των ορίων των καθηκόντων και εντολών. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 589/01, σ.100

Ευθύνη της Τράπεζας έστω κι αν υπάρχει στο βιβλιário απαλλακτική ρήτρα, ή κι αν η καταβολή σε τρίτο, μη δικαιούμενο σε είσπραξη, έγινε από συγγνωστή πλάνη των προστηθέντων οργάνων της. Εφ. Λαρ. 136/02, σ.226

ΠΡΟΣΥΜΦΩΝΟ

Προσύμφωνο μεταβίβασης διαμερίσματος, συνταχθέν μεταξύ εργολάβου και τρίτου-αγοραστή, χωρίς τη σύμπραξη του οικοπεδούχου. Η προστασία του αγοραστή γίνεται είτε με την αυτόν εκχώρηση της απαίτησης του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου, είτε εμμέσως με την απ'

αυτόν άσκηση πлагιαστικώς των δικαιωμάτων του εργολάβου κατά του οικοπεδούχου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΚΡΑΤΗΣΗ

Οι αντιρρήσεις του προσωποκρατούμενου για τον τρόπο και τις συνθήκες κράτησής του απευθύνονται κυρίως κατά του Διευθυντή των φυλακών, μπορούν δε να απευθύνονται και κατά του επισπεύδοντα τη προσωπική κράτηση. Η κράτηση του οφειλέτη στον ίδιο χώρο με τους ποινικούς κρατούμενους επιφέρει ακυρότητα της κράτησης. Η απόλυσή του για το λόγο αυτό δεν εμποδίζει την εκ νέου σύλληψή του, εφ όσον η νέα κράτηση θα γίνει σε ιδιαίτερο χώρο. Η περί απόλυσης απόφαση είναι άμεσα εκτελεστή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 29/02, σ.108

Μη νόμιμη η αιτούμενη προσωπική κράτηση για χρονική διάρκεια μεγαλύτερης του έτους. Εφ. Λαρ. 429/02, σ. 472

Βλ. και Αρμοδιότητα, Απόφαση, Εκτέλεση, Δίκη-Δικονομία (Πολ)

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

Προσβολή του εργαζομένου από την καταχρηστική άσκηση του διευθυντικού δικαιώματος του εργοδότη. Αξίωση καταβολής των αποστερηθεισών αποδοχών και χρηματικής ικανοποίησης. Εφ.Λαρ. 198/02, σ.279

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Βλ. Δίκη - Δικονομία (ΠολΔικ).

ΠΤΑΙΣΜΑ

Συντρέχον. Η σχετική ένσταση προτείνεται μόνο προς απόκρουση ή περιστολή της αξίωσης αποζημίωσης και δεν μπορεί να προταθεί εναντίον αξίωσης περί καταδίκης σε παροχή και γενικά σε εκπλήρωση σύμβασης. Μπορεί όμως το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του 288 ΑΚ, με αντικειμενικά κριτήρια και εκτίμηση των ειδικών περιστάσεων, να περιορίσει την αξιούμενη παροχή, κατά το μέτρο της συμβολής του παθόντος στην πρόκληση της ζημίας του. Εφ. Λαρ. 390/01, σ.34

Συντρέχον πταίσμα του εκμισθωτή στην επέλευση της ζημίας και την έκτασή της όταν, μετά τη πρόωρη αποχώρηση του μισθωτού εκ

του μισθίου, παραλείπει να εκμισθώσει το μίσθιο σε τρίτον, επί μακρόν χρονικό διάστημα, παρότι του ζητήθηκε η μίσθωση από ορισμένο πρόσωπο ή παρότι η εκμίσθωσή του ήταν ευχερής. Εφ. Λαρ. 96/02, σ.207

ΠΤΩΧΕΥΣΗ

Η έφεση κατά της απόφασης που κήρυξε τη πτώχευση απευθύνεται, με ποινή απαραδέκτου κατά του δανειστή που υπέβαλε την αίτηση πτώχευσης και του συνδίκου, ως εκπροσώπου της ομάδας των πιστωτών. Εφ. Λαρ. 381/01, σ.34

Η απόφαση περί παύσης των εργασιών της πτώχευσης και κήρυξης του πτωχού μη συγγνωστού είναι εκκλητή από το πτωχό, έστω κι αν δεν κλητεύθηκε πρωτόδικα. Δεν απαιτείται κοινοποίηση της έφεσης στο σύνδικο, αφού η πτώχευση, με τη παύση των εργασιών, αδρανεί.

Για να κηρυχθεί ο πτωχός συγγνωστός δεν αρκεί το λευκό ποινικό μητρώο, αλλ' απαιτείται να συντρέχουν και ιδιαίτεροι λόγοι, όπως εμπορικά ατυχήματα, δίκως δόλο ή βαριά αμέλεια του πτωχού, οικογενειακά ατυχήματα, ή άλλες ανυπαίτιες περιστάσεις. Εφ. Λαρ. 429/01, σ.50

Επί εταιρίας ήδη πτωχεύσας και ακολούθως υπαχθείσας στο καθεστώς ειδικής εκκαθάρισης, η άσκηση ανακοπής περί επαλήθευσης απαιτήσεων κατά του συνδίκου της πτώχευσης, αποτελεί τμήμα της πτωχευτικής διαδικασίας και υπόκειται στη προβλεπόμενη αναστολή του ν. 1882/90. Εφ. Λαρ. 513/01, σ.56

Αναγγελία και επαλήθευση απαιτήσεων. Επί αμφισβητούμενης απαίτησης ασκούνται από τον πιστωτή οι αντιρρήσεις του 585 ΕμπΝ, στο αρμόδιο καθ ύλην Δικαστήριο, κατά τη τακτική διαδικασία.

Όταν όμως ο πιστωτής δεν ανήγγειλε εμπρόθεσμα την απαίτησή του και δεν υποβλήθηκε στη διαδικασία της επαλήθευσης ή όταν αναγγέλθηκε μεν νόμιμα, αλλά η απαίτησή του, δεν ελέγχθηκε, ή απορρίφθηκε, λόγω αοριστίας, χωρίς κρίση επί της ουσίας, τότε έχει δικαίωμα να ασκήσει την ανακοπή του άρθρου 596 ΕμπΝ στο αρμόδιο καθ ύλην δικαστήριο. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 16/02, σ.105

Πτώχευση του μισθωτού και συναινετική λύση της μίσθωσης από τον σύνδικο κατόπιν αδείας της Εισηγήτριας. Η άρνηση προς απόδοση του μισθίου στον εκμισθωτή συνιστά αντιποίηση της νομής και δικαιολογεί τη λήψη ασφ. μέτρων νομής. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 71/02, σ.120

ΠΩΛΗΣΗ

Μη ακυρωτέα πώληση συναφθείσα μεν από άτομο που δεν ήταν σε θέση να εκτιμήσει τις συνέπειες κατάρτισης του συμβολαίου αλλά με τίμημα ανάλογο της αντικειμενικής αξίας του πωληθέντος ακινήτου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 62/02, σ.118

Συνιστά νομικό ελάττωμα η μεταβίβαση ακινήτου μικρότερης έκτασης από τη συμφωνηθείσα και αναγραφείσα στο συμβόλαιο, λόγω του ότι εκ της μείζονος πωληθείσας έκτασης τμήμα αυτής ανήκει σε άλλον όμορο ιδιοκτήτη.

Υποχρέωση του πωλητού σε αποζημίωση του αγοραστή. Παραγραφή της αξίωσης αυτής 20ετής. Διαιρετή ευθύνη πλειόνων υποχρέων πωλητών, αφού στηρίζεται στη σύμβαση και όχι στην αδικοπραξία. Εφ. Λαρ. 33/02, σ.204

Σε πώληση ακινήτου απαιτείται συμβολαιογραφικός τύπος. Ακυρότητα συμφωνίας για τίμημα μη αναγραφόμενο στο συμβόλαιο, οπότε ο πωλητής δεν μπορεί να αξιώσει τη καταβολή αυτού του τιμήματος, ούτε την απόδοση, κατά τις περί αδικ. πλουτισμού δ/ξεις, του μέρους του ακινήτου (ή της αξίας του) που αντιστοιχεί στο εν λόγω επί πλέον άτυπο τίμημα. Ο αγοραστής μπορεί να αναζητήσει το εκτός συμβολαίου επί πλέον καταβληθέν τίμημα, κατά τις περί αδικ. πλουτισμού δ/ξεις, μόνο καθ' ο μέρος υπερβαίνει την αγοραία (αληθινή) αξία. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

Πώληση μέλλουσας παραγωγής αγροτικών προϊόντων. Ως τίμημα μπορεί να ορισθεί και η αγοραία αξία του πωλουμένου. Τρόπος προσδιορισμού αυτής. Στοιχεία για το ορισμένο της αγωγής καταβολής του τιμήματος.

Τόπος εκπλήρωσης των παροχών είναι η κατοικία του οφειλέτη, εκτός από τα χρηματικά χρέη που είναι καταβλητέα στον τόπο της κατοικίας του δανειστή. Η συγκέντρωση της ενοχής γένους και ο χρόνος μετάστασης του κινδύνου συντελούνται στον τόπο κατοικίας του

οφειλέτη και όχι στον τόπο προορισμού της παροχής, τα δε έξοδα αποστολής και παραλαβής του πωληθέντος βαρύνουν τον αγοραστή. Πραγματικά ελαττώματα και έλλειψη ιδιοτήτων σε πώληση κατά γένος ορισμένου πράγματος. Κανονισμός ΕΟΚ για τον καθορισμό των ποιοτικών προδιαγραφών προϊόντων αποτελεί δεσμευτικό εσωτερικό δίκαιο. Οι ποιοτικές προδιαγραφές των σπαραγγιών, που προορίζονται να διατεθούν νωπά στον καταναλωτή, εξαιρουμένων εκείνων που προορίζονται για βιομηχανική μεταποίηση, αφορούν τους εμπόρους, εξαγωγείς και εν γένει διακινητές και όχι τους παραγωγούς, που δεν έχουν ευθύνη εκ της πώλησης.

Εάν στη σύμβαση γίνει ρητή παραπομπή στους ορισμούς του Κανονισμού 454/1992, ως προς τις ποιοτικές προδιαγραφές, αυτή συνιστά συνομολόγηση ορισμένων ιδιοτήτων. Σύμβαση εκτελεστέα κατά διαδοχικές τμηματικές παροχές. Υπερμερία του οφειλέτη ως προς μία παροχή. Δικαιώματα του αγοραστή. Υπαναχώρηση δανειστή και δικαίωμα εύλογης αποζημίωσης για την τυχόν ζημία από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

Αγωγή ακύρωσης σύμβασης πώλησης ως εικονικής και ως υποκρύπτουσας άκυρη δωρεά, λόγω έλλειψης συνείδησης τωνπραττόμενων του δωρητή. Κρίση ότι ο πωλητής δεν σκεπτόνταν της χρήσης του λογικού, αφού με τη συμβολαιογραφική δικαιοπραξία, χωρίς την παρουσία νομικού παραστάτη, παρακράτησε την επικαρπία του ακινήτου εφ' όρου ζωής και περιέλαβε διαλυτική αίρεση όπως η αγοράστρια τον φροντίζει εφ' όρου ζωής και μη μεταβιβάσει σε τρίτους το ακίνητο, εν ζωή αυτού, χωρίς τη συγκατάθεσή του. Εφ. Λαρ. 274/02, σ. 441

ΡΥΜΟΤΟΜΙΑ

Βλ. Απαλλοτριώσεις- Κοινόχρηστα πράγματα

ΣΑΒΒΑΤΟ

Το Σάββατο δεν είναι εργάσιμη ημέρα και δεν υπολογίζεται στη προθεσμία των 15 εργασίμων ημερών προς άσκηση ανακοπής κατά δ/γής πληρωμής. Εφ. Λαρ. 596/02, σ. 480
Βλ. και Εργασία.

ΣΠΑΡΑΓΓΙΑ

Βλ. Κοινοτικό δίκαιο, Πώληση

ΣΥΓΚΥΡΙΟΤΗΤΑ

Βλ. Κυριότητα.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ (ΠολΔικ)

Επανάληψη της συζήτησης για τη προσκόμιση βεβαίωσης της κοινωνικής υπηρεσίας για τη καταλληλότητα του γονέα ή του τρίτου, σε δίκη ανάθεσης γονικής μέριμνας. Μον. Πρωτ. Λαρ. 469/02, σ. 524

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (Αστ-Εμμ)

Εργασίας. Εφ. Λαρ. 240/01, σ.21

Η κατάθεση χρημάτων σε Τράπεζα συνιστά ανώμαλη παρακαταθήκη. Εφ. Λαρ. 390/01, σ.34, Εφ. Λαρ. 136/02, σ. 226

Συνιστά μίσθωση έργου η σύμβαση τοποθέτησης προκατασκευασμένης οικίας σε οικοπέδο του αντισυμβαλλομένου. Εφ. Λαρ. 58/02, σ.78

Σύμβαση ανεξαρτήτων υπηρεσιών. Πότε. Εφ. Λαρ. 74/02, σ.81

Σύμβαση ασφαλειομεσίτη (παραγωγού ασφαλίσεων). Εφ. Λαρ. 141/02, σ.233

Σύμβαση έργου. Ανέγερση πολυκατοικίας κατά το σύστημα της αντιπαροχής. Το εργολαβικό συμβόλαιο δεν εμπεριέχει γνήσια σύμβαση υπέρ τρίτου, ήτοι υπέρ εκείνου που προσυμφωνεί με τον εργολάβο την αγορά διαμερίσματος, χωρίς τη σύμπραξη του οικοπεδέου. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 125/02, σ.313

Σύμβαση εξαρτημένης εργασίας συνιστά η πρόσληψη εμπορικού αντιπροσώπου ή παραγωγού (πλασιέ). Πότε. Εφ. Λαρ. 71/02, σ.397

Μίσθωση έργου. Χρόνος περάτωσης. Διακοπή εργασιών. Εύλογη αποζημίωση εργοδότη. Εφ. Λαρ. 105/02, σ.411

Πώληση αγροτικών προϊόντων. Εφ. Λαρ. 111/02, σ.420

Αγωγή ακύρωσης σύμβασης πώλησης ως εικονικής και ως υποκρύπτουσας άκυρη δωρεά, λόγω έλλειψης συνείδησης τωνπραττόμενων του δωρητή. Εφ. Λαρ. 274/02, σ.441

Επί τηλεφωνικής σύμβασης, τόπος κατάρτισης της θεωρείται ο τόπος στον οποίο εκδηλώθηκε η δήλωση για την αποδοχή εκείνου που έλαβε την πρόταση ή ο τόπος, όπου πε-

ριήλθε στον προτείνοντα η αποδοχή της πρότασης, Εφ. Λαρ. 287/02, σ.447

Σύμβαση γνήσιας ποινικής ρήτρας. Περιεχόμενο και σκοποι αυτής. Εφ. Λαρ. 581/02, σ.475

Σύμβαση πιστωτικής τραπεζικής κάρτας και εγγύησης. Εφ. Λαρ. 596/02, σ.480

Υπόσχεση τρίτου περί ελευθέρωσης. Η σύμβαση, με την οποία εργολάβος οικοδομής υπόσχεται στον εργοδότη και κύριο του οικοδομήματος να καταβάλει τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές που τον βαρύνουν δεν είναι άκυρη. Μον. Πρωτ. Λαρ. 378/02, σ.520

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ

Οι ειδικές δ/ξεις των διεθνών συμβάσεων υπερικλύουν των εσωτερικών δικονομικών δ/ξεων. Η από 19.10.1972 σύμβαση Ελλάδας-Ρουμανίας «περί δικαστικής αρωγής επί αστικών και ποινικών υποθέσεων», νομίμως κυρωθείσα απαιτεί όχι μόνο επίδοση του δικογράφου στον Εισαγγελέα, αλλά και απόδειξη της επίδοσης αυτού στο παραλήπτη, ή βεβαίωση πιστοποιούσα τους λόγους αδυναμίας κοινοποίησης, άλλως η επίδοση δεν είναι νόμιμη και η συζήτηση κηρύσσεται απαράδεκτη. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 9/02, σ.103

Το άρθρο 11 της ΕΣΔΑ, (Μελ), σ.391

ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΕΣ

Διάλυση της σύμβασης από τον ανάδοχο, εφ' όσον δεν πληρωθούν στη νόμιμη προθεσμία οι εγκριθέντες αρμοδίως λ/σμοί και αφού ο ανάδοχος κοινοποιήσει στη διευθύνουσα υπηρεσία ειδική έγγραφη δήλωση περί διακοπής των εργασιών και παρέλθει 2μηνο απ αυτήν. Διοικ. Εφ. Λαρ. 549/01, σ.158

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ (Ποιν)

Η απαλλαγή του υπαίτιου από κάθε ποινή, λόγω του ότι με ελεύθερη βούληση ικανοποίησε εντελώς το ζημιωθέντα, ωφελεί μόνο το συμμετόχο, στο πρόσωπο του οποίου συντρέχει ο προσωπικός αυτός λόγος και δεν εφαρμόζεται επί τυχόν συρρεόντων εγκλημάτων. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 244/01, σ.163

ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ

Βλ. Διατροφή, Αδικοπραξία, Αυτοκίνητα

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Βλ. Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών, Εργασία

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Αρχή ισότητας. Αντισυνταγματικότητα δ/ξης με την οποία κατηγορία προσώπων αποκλείεται αδικαιολόγητα από την ειδική ρύθμιση που θεσπίζεται για άλλη κατηγορία, ως δημιουργούσα δυσμενή διάκριση. Το δικαστήριο δεν περιορίζεται μόνο στη κήρυξη της αντισυνταγματικότητας, αλλά εφαρμόζει την ειδική ευμενή ρύθμιση και υπέρ εκείνου σε βάρος του οποίου έγινε η δυσμενής διάκριση.

Οι καθαρίστριες δικαστικών μεγάρων, που συνδέονται με σύμβαση εργασίας δ.δ ή ι.δ δικαιούνται την αποζημίωση ειδικών συνθηκών που λαμβάνουν οι υπάλληλοι του ΤΑΧΔΙΚ. Εφ. Λαρ. 208/01, σ.19

Συνταγματικότητα της δ/ξης του άρθρου 61 παρ. 2 ΒΔ 30/1939, κατά την οποία ο μισθωτής αγροτικού ακινήτου καταλειφθέντος κατά κληρονομία ή δωρεά στο κράτος, ως και του ανήκοντος σε κοινωφελή ιδρύματα, δεν έχει δικαίωμα μείωσης του μισθώματος, εξ αιτίας ζημίας τους, από λόγους θεομηνίας ή άλλης ανώτερης βίας, μη εφαρμοζομένου του άρθρου 627 ΑΚ. Εφ. Λαρ. 1/02 σ.59

Η εγκατάσταση υποσταθμού ηλεκτρικής ενέργειας σε ακίνητο, που γίνεται με καταβολή αποζημίωσης, ή με εκμίσθωση από τον ιδιοκτήτη προς τη ΔΕΗ συνιστά νόμιμο περιορισμό της κυριότητας, μη αντικείμενο στο Σύνταγμα, αφού επιβάλλεται χάριν του γενικού συμφέροντος εξηλεκτρισμού των πόλεων. Μον. Πρωτ. Λαρ. 418/02, σ. 521

ΣΥΝΤΑΞΗ

Επί θανάτου συνταξιούχου δικαιούνται σύνταξης και τα νόμιμα τέκνα του, που δεν λαμβάνουν σύνταξη από το Ι.Κ.Α., μέχρι τη συμπλήρωση του 18ο έτους της ηλικίας τους ή και προ αυτού αν συνήψαν γάμο.

Κατ' εξαίρεση, το δικαίωμα αυτό παρατείνεται για όσο χρόνο τα τέκνα συνεχίζουν, μέχρι το 24ο έτος της ηλικίας τους, τις σπουδές τους σε ανώτατες ή ανώτερες Σχολές, εφόσον δεν ασκούν επάγγελμα. Τα όρια ηλικίας αυτά δεν ισχύουν για τέκνο ανίκανο για κάθε βιοπορι-

στική εργασία, εφόσον η ανικανότητα επήλθε πριν τη συμπλήρωση των ανωτέρω ορίων ηλικίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 610/01, σ. 546

ΣΥΝΤΗΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΣΧΕΣΗ

Βλ. Ασφαλιστικά Μέτρα

ΣΥΝΤΡΕΧΟΝ ΠΤΑΙΣΜΑ

Βλ. Πταίσμα

ΣΥΡΡΟΗ (Ποιν)

Φαινομένη κατ ιδέα συρροή επί απάτης και φοροδιαφυγής με έκδοση εικονικών παραστατικών δαπανών και με έκπτωση μη παραγωγικών τοιούτων, προς το σκοπό ωφέλειας εκ του ΦΠΑ. Εφαρμογή των δ/ξεων περί φοροδιαφυγής, βάσει της αρχής της ειδικότητας, αποκλεισμένης της διάταξης του 386 ΠΚ, ως γενικής. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 53/02, σ. 167

ΣΧΕΔΙΟ ΠΟΛΗΣ

Βλ. Απαλλοτριώση-Κοινόχρηστα πράγματα.

ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ

Άδειες κρατούμενων. Προϋποθέσεις χορήγησης. Νέα αίτηση για χορήγηση τακτικής ή εκπαιδευτικής άδειας δεν επιτρέπεται πριν παρήλθουν 2 μήνες από την οριστική απόρριψη της προηγούμενης. Σε περίπτωση δεύτερης συνεχόμενης απόρριψης της αίτησης, ο κρατούμενος δικαιούται να προσφύγει στο Δικαστήριο Εκτέλεσης Ποινών, ως Συμβούλιο, μέσα σε 10 μέρες από την κοινοποίηση σ' αυτόν της απορριπτικής απόφασης. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 288/01, σ. 336

ΤΑΜΕΙΟ

Βλ. Θεσσαλικό γεωργικό ταμείο, ΚΤΕΛ

ΤΑΠΙΟ

Κατά το Οθωμανικό Δίκαιο, δεν αναγνωρίζονταν η κτήση κυριότητας ακινήτου δια χρησικτησίας. Μόνο δια «ταπίου» ήταν δυνατή η παραχώρηση στους ιδιώτες δικαιώματος διηνεκούς εξουσιάσεως (τεσσαρούφ), αντικείμενο της οποίας ήταν η αναφερομένη σ' αυτό ορισμένη και ανεπίδεκτη μετατροπής χρήση του εδάφους, της κυριότητας ανήκουσας στο

Τουρκικό Δημόσιο. Εφ. Λαρ. 182/02, σ. 270

ΤΕΒΕ

Βλ. Εργατικό ατύχημα, Σύνταξη

ΤΕΚΝΟ

Βλ. Γονική Μέριμνα, Διατροφή, Αδικοπραξία, Αυτοκίνηση, Πατρότητα, Σύνταξη, Επίτροπος.

ΤΕΛΩΝΕΙΑΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Τελωνειακή παράβαση. Επί συμμετοχής περισσότερων προσώπων επιβάλλεται σε βάρος τους πολλαπλούν τέλος και κηρύσσονται αλληλέγγυα συνυπεύθυνοι για την εξ ολοκλήρου εξόφληση του χρέους, πρέπει όμως με την καταλογιστική πράξη, να γίνεται επιμερισμός του ποσού σε βάρος καθένα των υπαιτίων, ανάλογα με το βαθμό της συμμετοχής του, άλλως η πράξη είναι νομικώς πλημμελής. Διοικ. Εφ. Λαρ. 28/01, σ. 142

Αρση της ατέλειας, λόγω κλοπής από τη κατοχή προσώπου που απολαύει ατέλειας, αυτών που έχουν εισαχθεί στην Ελλάδα από αλλοδαπό ή ημεδαπό μόνιμο κάτοικο εξωτερικού με το καθεστώς της ελεύθερης χρήσης και με ξένους αριθμούς κυκλοφορίας και στοιχειοθέτηση λαθρεμπορίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 410/01, σ. 533

Οι Έλληνες υπήκοοι με συνήθη κατοικία στην Ελλάδα, που σπουδάζουν στο εξωτερικό ως φοιτητές, εφόσον παραμένουν για σπουδές εκτός Ελλάδας κατά το μεγαλύτερο διάστημα του έτους σπουδών, επιτρέπεται να εισάγουν προσωρινά στη χώρα, για 3 μήνες, συνεχείς ή όχι, ανά ημερολογιακό έτος, χωρίς την καταβολή των δασμών, αυτών ιδιωτικής χρήσης, τα οποία στη συνέχεια πρέπει να επανεξαχθούν. Διοικ. Εφ. Λαρ. 563/01, σ. 541

Επί πλειόνων αυτοτελών τελωνειακών παραβάσεων εισαγωγών εμπορευμάτων, έστω και κατ εξακολούθηση τελουμένων, δεν είναι επιτρεπτή η επιβολή ενιαίως πολλαπλού τέλους, αλλά πρέπει να γίνεται αυτοτελής επιβολή, αναλόγως προς την σοβαρότητα κάθε παράβασης. Διοικ. Εφ. Λαρ. 584/01, σ. 543

Η δασμολογική ατέλεια των εμπορευμάτων δεν αποκλείει την επιβολή δικαιωμάτων υπερχρεμίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 599/01, σ. 544
Βλ. και Δασμοί, Λαθρεμπορία

ΤΖΑΚΙ

Βλ. Οριζόντια ιδιοκτησία

ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Για την εγκατάσταση σταθμών ραδιοεπικοινωνίας στην ξηρά και όταν ακόμη χρειάζεται δομική κατασκευή για την τοποθέτηση κεραιών εκπομπής, δεν απαιτείται οικοδομική άδεια, αλλά έγκριση της τοποθέτησής τους από την πολεοδομική υπηρεσία και άδεια του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών. Αν η χωρίς οικοδομική άδεια κατασκευή δεν αντίκειται στις πολεοδομικές δι/ξεις, η πολεοδομική αρχή, προτού κηρύξει την κατασκευή κατεδαφιστέα, οφείλει να ειδοποιήσει εγγράφως τον ενδιαφερόμενο για υποβολή των αναγκαίων στοιχείων προς έγκριση τοποθέτησης κεραιάς, μέσα στην προβλεπόμενη 2μηνη προθεσμία. Διοικ. Εφ. Λαρ. 94/01, σ.147

ΤΙΜΟΛΟΓΙΑ

Παρέκταση της κατά τόπο αρμοδιότητας με συμφωνία των συμβαλλομένων αναγραφόμενη στα τιμολόγια, επί των οποίων υπάρχει και η υπογραφή του αγοραστή. Εφ. Λαρ. 109/02, σ.212

ΤΟΚΟΙ

Επί τοκοφόρου κεφαλαίου της ενυπόθηκης απαίτησης, η υποθήκη ασφαλίζει τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από τη κατάσχεση και τους τόκους μετά τη κατάσχεση μέχρι τη πληρωμή ή ωσότου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. Αν οι τόκοι του ως άνω χρονικού διαστήματος, αθροιστικά με το κεφάλαιο, υπερβαίνουν το ποσό της υποθήκης, δεν καλύπτονται με την υποθήκη οι τόκοι κατά το υπερβάλλον, εκτός αν με συμφωνία των μερών η εγγραφείσα υποθήκη καλύπτει και τους πέραν του ανωτάτου ως άνω ποσού τόκους, καθ' όσον το 1289 ΑΚ είναι ενδοτικού δικαίου. Για την διασφάλιση με υποθήκη απαίτησης ως τοκοφόρου, δεν απαιτείται μνεία του ποσοστού των τόκων. Εφ. Λαρ. 392/01, σ.38

Η επιδίκαση τόκων υπερημερίας από την τελευταία μέρα κάθε μήνα, κατά τον οποίο ήταν καταβλητέες οι οφειλόμενες μηνιαίες αποδοχές του μισθωτού, γίνεται μόνο σε περίπτωση

ση έγκυρης εργασιακής σύμβασης και όχι άκυρης. Εφ. Λαρ. 114/02, σ.213, Εφ. Λαρ. 71/02, σ. 397

Τοκοδοσία από την επίδοση της πρώτης αγωγής, εκ της οποίας χώρησε παραίτηση, διότι με τη παραίτηση δεν αίρονται τα αποτελέσματα της περιεχόμενης στην αγωγή όχλησης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

ΤΟΞΙΚΟΜΑΝΕΙΣ

Κακουργήματα ή πλημμελήματα τα εγκλήματα των τοξικομανών (Μελ), σ.5

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Η κατάθεση χρημάτων σε τράπεζα συνιστά ανώμαλη παρακαταθήκη. Επί κλοπής ή απώλειας του βιβλιαρίου και ανάληψης χρημάτων από τρίτο, εμφανισθέντα ως δικαιούχο και πλαστογραφήσαντα την υπογραφή του καταθέτη, η τράπεζα ευθύνεται σε απόδοση του ποσού της κατάθεσης στο καταθέτη, αν οι προστηθέντες υπάλληλοί της από δόλο ή βαριά αμέλεια δεν προέβησαν σε διαπίστωση ταυτοπροσωπείας μεταξύ του αναλαβόντος τα χρήματα και του αληθινού δικαιούχου του λ/σμού. Εφ. Λαρ. 390/01, σ.34

Η Αγροτική Τράπεζα μπορεί να προβεί σε αναγκαστική εκτέλεση με την επίδοση επιταγής, που ισχύει ως αναγκαστική κατάσχεση, δίχως να χρειάζεται αναφορά εκτελεστού τίτλου. Η κοινοποίηση επιταγής καθιστά ορισμένη και ληξιπρόθεσμη την απαίτηση, η οποία μπορεί να αμφισβητηθεί μόνο με την εκ μέρους του καθ' ου η επιταγή άσκηση ανακοπής εντός 5 ημερών και όχι στην επακολούθουσα δίκη διάρρηξης καταδολιευτικής δικαιοπραξίας. Εφ. Λαρ. 97/02, σ.87

Η Τράπεζα οφείλει να ελέγχει την ουσιαστική νομιμοποίηση του κατόχου του βιβλιαρίου και τη ταυτοπροσωπεία του δικαιούχου, έστω κι αν υπάρχει στο βιβλιário απαλλακτική ρήτρα, άλλως υπάρχει σοβαρή αμέλεια και δεν υπάρχει απαλλαγή της Τράπεζας, έστω κι αν η καταβολή σε τρίτο, μη δικαιούμενο σε είσπραξη έγινε από συγγενιστή πλάνη. Εφ. Λαρ. 136/02, σ.226

Η ΑΤΕ έχει αυτοδίκαιο προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου μόνο για γεωργικές απαιτήσεις της και όχι για

τις εξ οιοιδήποτε τίτλου εν γένει απαιτήσεις της και μόνο στα καθοριζόμενα στο νόμο γεωργικά προϊόντα και τους καρπούς αυτών.

Η υπό των οφειλετών της ΑΤΕ βλάβη, καταστροφή, ανάλωση απόκρυψη ή απαλλοτρίωση των υπό το προνόμιο πρωτοπραξίας και δικαίωμα γεωργικού ενεχύρου τελούντων κινητών πραγμάτων, χωρίς προηγούμενη εξόφληση των προς την ΑΤΕ χρεών, συνιστά ιδιώνυμο ποινικό αδίκημα. Συμβ. Πλημ. Λαρ. 211/01, σ.330

Σε περίπτωση παραβάσεων δ/ξεων περί εξωτερικού εμπορίου το διοικητικό πρόστιμο επιβάλλεται αδιακρίτως σε όλα τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, στα οποία περιλαμβάνονται και οι διαμεσολαβούσες διαδικασία εισαγωγών και εξαγωγών, εμπορικές τράπεζες. Διοικ. Εφ. Λαρ. 52/01, σ.346

ΤΡΙΤΑΝΑΚΟΠΗ

Βλ. Ανακοπή, Εκτέλεση, Εκούσια δικαιοδοσία.

ΥΓΕΙΑ

Οι μισθωτοί επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, με ποινή ακυρότητας της εργασιακής σύμβασης, πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με βιβλιάριο υγείας. Εφ. Λαρ. 128/02, σ.223

Βλ. και Γιατροί.

ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ

Βλ. ΙΚΑ, Δίκη-Δικονομία (Διοικ.), Σύνταξη.

ΥΔΑΤΑ

Όμβρια. Βλ. Κυριότητα, ΓΟΚ

ΥΠΑΙΤΙΟΤΗΤΑ

Υπαιτιότητα οδηγού προπορευομένου οχήματος, που αιφνίδια μετακινήθηκε από το δεξιό του ρεύμα, για να πραγματοποιήσει στροφή προς τα αριστερά, προσκρούοντας στο όχημα που κανονικά εκείνη τη στιγμή πραγματοποιούσε υπέρβασή του. Εφ. Λαρ. 19/02, σ.197

Υπαιτιότητα σε διασταύρωση του παραβάτος τη πινακίδα ΣΤΟΠ. Εφ. Λαρ. 161/02, σ.238

Σύγκρουση αντιθέτως κινουμένων οχημάτων. Αποκλειστική υπαιτιότητα του παραβιάσα-

ντος την επί του οδοστρώματος υπάρχουσα συνεχόμενη διπλή διαχωριστική γραμμή. Η δ/ξη του 16 παρ. 1 ΚΟΚ, που επιβάλλει όπως οι οδηγοί οδηγούν τα οχήματα πλησίον του δεξιού άκρου του οδοστρώματος, έχει θεσπισθεί για τη κίνηση των ομορρόπως κινουμένων οχημάτων και όχι για την αποφυγή συγκρούσεων με αντιθέτως κινούμενα οχήματα. Εφ. Λαρ. 333/02, σ.300

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Βλ. Γιατροί, Εργασία, Μισθωτοί

ΥΠΑΝΑΧΩΡΗΣΗ

Σε περίπτωση μερικής εκτέλεσης του έργου, δικαίωμα του εργοδότη να υπαναχωρήσει μόνο σε σχέση με το μη εκτελεσθέν τμήμα του έργου, οφείλοντας αμοιβή για τις εκτελεσθείσες εργασίες. Η υπαναχώρηση ενεργεί ως καταγγελία, αφού ενεργεί για το μέλλον. Εφ. Λαρ. 58/02, σ.78

Σύμβαση πώλησης εκτελεστέας κατά διαδοχικές τμηματικές παροχές. Υπερνημερία του οφειλέτη ως προς μία παροχή. Δικαιώματα του αγοραστή. Υπαναχώρηση δανειστή και δικαίωμα εύλογης αποζημίωσης για την τυχόν ζημία από τη μη εκπλήρωση της σύμβασης. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

Βλ. και Μίσθωση έργου, Πώληση.

ΥΠΑΞΙΑ

Στοιχεία προσδιορισμού εμπορικής υπαξία βλαβέντος οχήματος. Εφ. Λαρ. 19/02, σ.197

ΥΠΑΣΦΑΛΙΣΗ

Βλ. Ασφαλιστική σύμβαση

ΥΠΕΡΗΜΕΡΙΑ

Η καταγγελία της σύμβασης εργασίας είναι άκυρη χωρίς έγγραφο και καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης. Αρση της υπερνημερίας του εργοδότη με δήλωση ότι αποδέχεται τις προσφερόμενες υπηρεσίες του μισθωτού. Εφ. Λαρ. 71/02, σ. 397

Επί σύμβασης πώλησης εκτελεστέας κατά διαδοχικές τμηματικές παροχές, σε υπερνημερία του οφειλέτη ως προς μία παροχή, ο δανειστής έχει δικαίωμα να απαιτήσει αποζημίω-

ση ή να παναχωρήσει ως προς μόνη την παροχή αυτή, ενώ ως προς τις υπόλοιπες έχει τα δικαιώματα αυτά, μόνον αν η καθυστέρηση ή η αδυναμία είναι τόσο ουσιώδης, ώστε ο δανειστής δεν έχει πια συμφέρον για το υπόλοιπο μέρος της σύμβασης, ή αν υπάρχει βάσιμος φόβος ότι δεν θα εκπληρωθούν οι υπόλοιπες παροχές. Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

Η δασμολογική ατέλεια των εμπορευμάτων δεν αποκλείει την επιβολή δικαιωμάτων υπερημερίας. Διοικ. Εφ. Λαρ. 599/01, σ. 544

ΥΠΟΘΗΚΗ

Η ασφαλιζόμενη με προσημείωση απαίτηση κατατάσσεται τυχαία. Μετά τη τελεσίδικη επιδίκαση της ασφαλιζόμενης απαίτησης και τη τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη, η τελευταία λογίζεται γραμμένη από την ημέρα εγγραφής της προσημείωσης, προηγούμενη από κάθε άλλη απαίτηση εξασφαλισμένη με υποθήκη μεταγενέστερη της εγγραφής της προσημείωσης.

Προσημείωση δυνάμει δ/γής πληρωμής τρέπεται σε υποθήκη εντός 90 ημερών από την άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας προς ανακοπή ή από τη τελεσιδικία της απορρίπτουσας την ανακοπή απόφασης. Μετά τη διενέργεια του πλειστηριασμού, η τροπή της προσημείωσης σε υποθήκη είναι ανέφικτη. Εφ. Λαρ. 263/01, σ.24

Ισχύει μόνο για το εγγραφέν ποσό. Επί υποθήκης για μέλλουσα απαίτηση, που προσδιορίστηκε σε ορισμένο, κατ' ανώτατο όριο, χρηματικό ποσό, η απόσβεση επέρχεται με τη καταβολή του ποσού αυτού, αδιαφόρως του αν η μέλλουσα απαίτηση υπερβεί τούτο. Η μερική απόσβεση της απαίτησης δεν επιφέρει την απόσβεση της υποθήκης.

Κάλυψη τόκων. Επί τοκοφόρου κεφαλαίου της ενυπόθηκης απαίτησης η υποθήκη ασφαλίζει, τους καθυστερούμενους τόκους ενός έτους πριν από τη κατάσχεση, ως και τους τόκους μετά τη κατάσχεση μέχρι τη πληρωμή ή ωσότου γίνει αμετάκλητος ο πίνακας κατάταξης. Αν οι τόκοι του ως άνω χρονικού διαστήματος, αθροιστικά με το κεφάλαιο, υπερβαίνουν τη χρηματική ποσότητα, για την οποία εγγράφηκε η υποθήκη, δεν καλύπτονται με την υποθήκη οι τόκοι κατά το υπερβάλλον, εκτός αν με

συμφωνία των μερών η εγγραφέα υποθήκη καλύπτει και τους πέραν του ανωτάτου ως άνω ποσού τόκους, καθ' όσον το 1289 ΑΚ είναι ενδοτικού δικαίου. Για την διασφάλιση με υποθήκη απαίτησης ως τοκοφόρου, δεν απαιτείται μνεία του ποσοστού των τόκων.

Η αγωγή εξάλειψης υποθήκης είναι ενοχική, δεν εγγράφεται στα βιβλία διεκδικήσεων, δεν υπόκειται σε καταβολή δικ. ενσήμου και εκδίδεται κατά τη τακτική διαδικασία, η δε σχετική απόφαση εκτελείται όταν καταστεί αμετάκλητη με κοινοποίηση στον υποθηκοφύλακα. Εφ. Λαρ. 392/01, σ.38

ΥΠΟΘΗΚΟΦΥΛΑΚΑΣ

Άρνηση υποθηκοφύλακα προς μεταγραφή της αναγνωριστικής κυριότητας απόφασης, με την αιτιολογία του μη ορθού υπολογισμού του φόρου χρυσικτησίας. Μη νόμιμη διότι ο υποθηκοφύλακας περιορίζεται σε τυπικό έλεγχο της προσκομιδής των απαιτούμενων εγγράφων και όχι στον έλεγχο του φόρου. Μον. Πρωτ. Λαρ. 17/02, σ.138

ΥΠΟΣΧΕΣΗ ΤΡΙΤΟΥ

Υπόσχεση τρίτου περί ελευθέρωσης. Η σύμβαση, με την οποία εργολάβος οικοδομής υπόσχεται στον εργοδότη και κύριο του οικοδομήματος να καταβάλει στο ΙΚΑ τις εργοδοτικές και εργατικές εισφορές δεν είναι άκυρη, γιατί δεν επιφέρει μετάθεση του ασφαλιστικού βάρους. Ο κύριος του οικοπέδου-εργοδότης που δέχθηκε την υπόσχεση δεν έχει αξίωση κατά του εργολάβου, προτού ο ίδιος ικανοποιήσει το ΙΚΑ. Για το ορισμένο της αγωγής πρέπει να αναφέρεται η προηγούμενη καταβολή. Μον. Πρωτ. Λαρ. 378/02, σ. 520

ΦΟΡΟΔΙΑΦΥΓΗ

Απάτη και φοροδιαφυγή με έκδοση εικονικών παραστατικών δαπανών και με έκπτωση μη παραγωγικών τοιούτων, προς το σκοπό ωφέλειας εκ του ΦΠΑ και μείωσης της φορολογητέας ύλης. Φαινομένη κατ' ιδέα συρροή. Εφαρμογή δ/ξεων περί φοροδιαφυγής, βάσει της αρχής της ειδικότητας, αποκλειομένης της διάταξης του 386 ΠΚ, ως γενικής. Συμβ. Πλημ. Τρικ. 53/02, σ.167

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Ιδιωτικό συμφωνητικό υπεργολαβίας, μη κατατεθέν εντός 10 ημερών στην αρμόδια ΔΟΥ λαμβάνεται υπ όψει, διότι το ανίσχυρο του ν. 1882/1990, ισχύει μόνον έναντι της φορολογικής αρχής. Εφ. Λαρ. 290/02, σ.450

Ο έλεγχος των φορολογικών βιβλίων και στοιχείων ενεργείται, κατ' αρχήν, στην επαγγελματική έδρα του επιτηδευματία. Μπορεί όμως να γίνει και στο κατάστημα της αρμόδιας φορολογικής αρχής, όταν ο έλεγχος στην επαγγελματική εγκατάσταση είναι εξαιρετικά δυσχερής, ή μετά από κατάσχεση των βιβλίων και στοιχείων. Διοικ. Εφ. Λαρ. 358/01, σ.531

ΦΠΑ

Βλ. Φοροδιαφυγή

ΦΩΤΟΤΥΠΙΕΣ

Βλ. Εγγραφα

ΧΡΕΟΣ

Πέμψιμο, κομίσιμο, άρσιμο Εφ. Λαρ. 111/02, σ. 420

ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βλ. Απόφαση, Δίκη-Δικονομία (Πολ), Εκτέλεση, Ηθική βλάβη, Ψυχική οδύνη.

ΧΡΗΣΙΚΤΗΣΙΑ

Μετά τον ΑΝ 431/68 δυνατή η κτήση κυριότητας με έκτακτη χρησικτησία κλήρου, υπό την απαγόρευση κατάτημής του. Κατ εξαίρεση, είναι επιτρεπτή η κατάκτηση οικοπεδικού κλήρου, σε εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο, εφ όσον δημιουργούνται οικοπέδα άρτια. Εφ. Λαρ. 367/01, σ.27

Κτήση κυριότητας με χρησικτησία, ήτοι με αγορά ακινήτου με προσύμφωνο και εγκατάσταση του αγοραστή στη νομή. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 213/01, σ.97

Η μεταβίβαση των κλήρων που παραχωρούνταν από το Θεσσαλικό γεωργικό ταμείο με πράξεις εν ζωή ή αιτία θανάτου ήταν επιτρεπτή μόνο μετά την εξόφληση της αξίας και με τις διατυπώσεις και περιορισμούς του νόμου σε όσους δεν είχαν αποκατασταθεί γεωργικώς ή είχαν γαιοκτησία μικρότερη από δύο κλήρους. Μετά τον ΑΝ 431/68 επιτρεπτή η

χρησικτησία κλήρων του Θεσσαλικού Γεωργικού Ταμείου, εφ όσον δεν άγει σε κατάκτηση. Ο κληρονόμος του κληρούχου δεν δικαιούται να επικαλεστεί την απαγόρευση κατάκτησης, εάν ο ίδιος ή ο δικαιοπάροχός του προέβη σε αυτήν, αδιάφορα αν πρόκειται για σχετική ή απόλυτη ακυρότητα. Εφ. Λαρ. 164/02, σ.245

Δημόσια δάση. Κατά το ΒΡΔ, επί δημοσίου κτήματος η απόκτηση κυριότητας, με έκτακτη χρησικτησία, πρέπει να έχει συμπληρωθεί μέχρι 12.9.1915

Τα δάση στη Θεσσαλία, που επί Τουρκοκρατίας ανήκαν στο Τουρκικό Δημόσιο και μετά την κατά το 1881 προσάρτηση της Θεσσαλίας περιήλθαν στη κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου, από το χρόνο της προσάρτησης υπόκεινται σε έκτακτη χρησικτησία, εφ' όσον έχει συμπληρωθεί 30ετής νομή μέχρι 12.9.1915. Κατά το Οθωμανικό Δίκαιο, δεν αναγνωρίζονταν η κτήση κυριότητας ακινήτου με χρησικτησία. Εφ. Λαρ. 182/02, σ.270

Ο κοινωνός λογίζεται νεμόμενος το κοινό πράγμα επ ονόματι και των λοιπών, κατά των οποίων δεν μπορεί να χρησιδεσπόσει, πριν τους καταστήσει γνωστή την απόφασή του ότι του λοιπού νέμεται το επί πλέον της μερίδας του ή ολόκληρο το κοινό αποκλειστικά και για δικό του λογαριασμό ως κύριος. Η γνωστοποίηση, που μπορεί να γίνει και σιωπηρά, δεν απαιτείται, όταν οι συγκοινωνοί έλαβαν με οποιονδήποτε τρόπο γνώση της απόφασης αυτής του κοινωνού. Εφ. Λαρ. 369/02, σ.454

Τα εκτός συναλλαγής κοινόχρηστα πράγματα είναι ανεπίδεκτα χρησικτησίας. Τα ακίνητα ενοριακών ναών, κατά το προϊσχύσαν δίκαιο δεν υπόκεινταν σε χρησικτησία. Μετά τον ΑΚ για την κτήση επ αυτών έκτακτης χρησικτησίας, ο χρόνος αυτής δεν μπορούσε να αρχίσει πριν από τις 23.2.1946 και έπρεπε να συμπληρωθεί μέχρι τις 18.8.1969, οπότε κατέστησαν ανεπίδεκτα χρησικτησίας, υπό τον όρο όμως ότι η νομή του κτήματος δεν είχε αφαιρεθεί, αλλά είχε παραχωρηθεί στον χρησιδεσπώνοντα από τον ενοριακό Ναό. Εφ. Λαρ. 608/02, σ.495

ΧΡΗΣΤΑ ΗΘΗ

Για την ακύρωση δικαιοπραξίας αντικείμενης στα χρηστά ήθη, κατ εκμετάλλευση της

κουφότητας και ανάγκης πρέπει να συντρέχει σωρευτικά και προφανής δυσαναλογία μεταξύ της αξίας του πωληθέντος πράγματος και του συμφωνηθέντος τιμήματος, η οποία κρίνεται με βάση την αντικειμενική οικονομική αξία κατά το χρόνο κατάρτισης της δικαιοπραξίας. Πολ. Πρωτ. Λαρ. 62/02, σ.118

ΨΥΧΙΚΗ ΟΔΥΝΗ

Δικαιούχοι ψυχικής οδύνης είναι ο σύζυγος, τα τέκνα, οι εγγονοί, οι αδελφοί και οι αγχιστείς πρώτου βαθμού, (σύζυγοι των τέκνων) του θανόντα. Εφ. Λαρ. 161/02, σ.238

ΩΦΕΛΗΜΑΤΑ

Αγωγή αναζήτησης ωφελημάτων λόγω αυθαίρετης χρήσης παρανόμως καταληφθέντος ακινήτου. Το αίτημα περί απόδοσης των ωφελημάτων για τον μετά την συζήτηση της αγωγής χρόνο είναι απορριπτέο, ως πρόωρο. Η εκ του άρθρου 1096 ΑΚ αξίωση προς απόδοση των ωφελημάτων υπόκειται σε 20ετή παραγραφή.

Διαιρετή η ευθύνη πλειόνων υποχρέων προς απόδοση των ωφελημάτων, αφού δεν στηρίζεται στην αδικοπραξία, αλλά στο 1096 ΑΚ. Εφ. Λαρ. 28/02, σ.202

ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΟ ΕΥΡΗΤΗΡΙΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ

1. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ		147	σ.235
		161	σ.238
Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ		162	σ.241
		164	σ.245
ΕΤΟΥΣ 2001		166	σ.251
208	σ.19	170	σ.257
240	σ.21	173	σ.262
263	σ.24	182	σ.270
323	σ.185	194	σ.278
367	σ.27	198	σ.279
381	σ.34	208	σ.282
390	σ.34	217	σ.285
392	σ.38	230	σ.435
420	σ.44	232	σ.289
429	σ.50	236	σ.292
466	σ.52	237	σ.295
513	σ.56	240	σ.297
ΕΤΟΥΣ 2002		251	σ.298
1	σ.59	263	σ.439
5	σ.193	274	σ.441
9	σ.195	275	σ.444
16	σ.61	287	σ.447
19	σ.197	290	σ.450
28	σ.202	333	σ.300
29	σ.66	369	σ.454
33	σ.204	382	σ.302
46	σ.68	392	σ.463
47	σ.72	409	σ.466
56	σ.75	421	σ.467
58	σ.78	429	σ.472
71	σ.397	581	σ.475
74	σ.81	583	σ.305
76	σ.85	596	σ.480
96	σ.207	597	σ.484
97	σ.87	606	σ.486
102	σ.401	608	σ.495
105	σ.411	616	σ.501
109	σ.212	618	σ.503
111	σ.420	637	σ.504
114	σ.213	655	σ.505
123	σ.218	660	σ.506
127	σ.221	661	σ.512
128	σ.223	676	σ.515
136	σ.226		
137	σ.230		
141	σ.233		

Β. ΠΟΛΥΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2001

143	σ.94
164	σ.95
213	σ.97
231	σ.99
589	σ.100

ΕΤΟΥΣ 2002

4	σ.101
9	σ.103
16	σ.105
17	σ.106
29	σ.108
30	σ.110
45	σ.114
52	σ.116
56	σ.310
62	σ.118
71	σ.120
72	σ.122
76	σ.126
125	σ.313
168 (Προεδρική)	σ.321
513	σ.322

Γ. ΜΟΝΟΜΕΛΟΥΣ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2001

Ασφαλιστικά	
1338	σ.134
2562	σ.516
2848	σ.135

ΕΤΟΥΣ 2002

Ασφαλιστικά	
1111	σ.327
Εκουσία	
17	σ.138
Τακτική	
378	σ.520
Ειδική	
232	σ.518
418	σ.521
469	σ.524
524	σ.526

Δ. ΕΙΡΗΝΟΔΙΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2002

Ασφαλιστικά	
57	σ.328
238	σ.529

2. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Α. ΕΦΕΤΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2001

23	σ.140
28	σ.142
52	σ.346
70	σ.144
94	σ.147
130	σ.150
134	σ.348
162	σ.351
179	σ.354
182	σ.357
358	σ.531
410	σ.533
464	σ.536
489	σ.538
531	σ.155
549	σ.158
555	σ.359
563	σ.541
573	σ.361
574	σ.362
584	σ.543
599	σ.544
610	σ.546
649	σ.550

3. ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ ΠΟΙΝΙΚΩΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΩΝ

Α. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜ/ΚΩΝ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2001

211	σ.330
241	σ.333
244	σ.163
271	σ.165
288	σ.336

Β. ΤΡΙΜΕΛΟΥΣ ΠΛΗΜ/ΚΕΙΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

ΕΤΟΥΣ 2001

5521 σ.166

Γ.ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΠΛΗΜ/ΚΩΝ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

ΕΤΟΥΣ 2001

248 σ.337

ΕΤΟΥΣ 2002

53 σ.167

192 σ.554